

CHAMPUKAVYAS

IN MALAYALAM

MAHARAJA RAO KUNJIRAMATTANPILLOL

CHIEF, PARAMESVARA MIYAR, M. A., B. L.

OF THE FACULTY OF ORIENTAL STUDIES AND
FINE ARTS

UNIVERSITY OF TRAVANCORE

ഭാഷാ ചമ്പുക്കൾ

മഹാകവി

ഉള്ളൂർ എസ്. പരമേശ്വരയ്യർ

ശ്രീധര പ്രിൻറിങ്ങ് മൗണ്ട്സ്
തിരുവനന്തപുരം

1117

വില 2 രൂ. 4 അ.

പ്രകാശകർ :
അൻ. റവീ. പിള്ള അറൻഡ് സൺസ്,
ചാല, തിരുവനന്തപുരം.

നോമ്പതിപ്പ് - രൂപി 500.

പകർപ്പകാശം ഗ്രന്ഥകാരന്.

DEDICATED

BY KIND PERMISSION

TO

SACHIVOTTAMA Dr. SIR C. P. RAMASWAMI AIYAR,

K. C. S. I., K. C. I. E.,

DEWAN,

AND

**VICE-CHANCELLOR OF THE UNIVERSITY,
OF TRAVANCORE.**

FOR WHOM

MATCHLESS SCHOLARSHIP & MANY-SIDED ATTAINMENTS

THE AUTHOR ENTERTAINS

FEELINGS OF

**THE PROFOUNDEST ADMIRATION
AND RESPECT.**

PREFACE.

Towards the close of last year, I was called upon by the Syndicate of the University of Travancore to deliver a course of five lectures on Champu-kavyas in Malayalam, mainly for the benefit of the students appearing in that subject for the B. A. Honours Degree Examination of the University in 1941. Those lectures were, in due course, delivered and they are now included in this book. They have been here and there revised and expanded so as to meet the requirements of a wider circle of readers.

This is the first time that an attempt of this kind has been made in regard to Champu literature in Malayalam. So early as 1907, I delivered a lecture on this very subject, bringing several new facts to light, and that lecture has been included in my *Vijnanadipika*, Vol. I. Since then, I have been strenuously endeavouring to collect further information of a valuable nature on Bhashachampus from diverse sources. In the result, I have been able, in the present work, to narrate the history of Champu literature in Malayalam, from the fourteenth century down to the present time, in a fairly exhaustive manner. Some of the Champus dealt with in this volume are out of print and some others have appeared only in old magazines which are not easily available for reference, while yet others lie embedded in manuscript libraries without seeing the light of

day. I have included every Champu, published or unpublished, so far known, in this book, and attempted to give an idea of its contents, with the help of copious quotations. It is hoped that my work will be of interest and profit not only to the students of Malayalam, but also to those who wish to read and enjoy good literature in that language. How far I have succeeded in the achievement of my object I must leave to dispassionate and discerning critics to judge.

It is hardly necessary for me to add that research in the history of our literature is still in an infantile stage and that it is only as time advances that it will be in a position to claim accuracy and perfection. In spite of all my intensive work along this line extending now for a period of over four decades, I do not expect this book to be free from defects. I shall be profoundly grateful to all scholars who may be able to throw further light on the Champus herein dealt with or to communicate to me the existence of Champus which I have not yet been privileged to peruse. I promise that proper use will be made of the knowledge so derived, when the next edition of the book comes to be published.

Trivandrum,
14-11-1941

}

S. Paramesvara Aiyar.

ചിഷയസൂചി

ഒന്നാമധ്യായം.

ഉപക്രമം :—കാവ്യം 1; ചമ്പു 2; സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിലേ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ :— ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ 4; ഉച്ഛ്വാസം 6; നളചമ്പു 8; തശസ്തിലകചമ്പു 9; ഭോജചമ്പു 10; ഭാരതചമ്പു 18; വിശ്വഗുണാഭരണം 16; കേരളാഭരണം 17; കേരളത്തിലേ ചില പ്രമുഖന്മാരായ ചമ്പുക്കാരന്മാർ :— ദിവാകരൻ 18; മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി 19; മാനവേദരാജാവ് 22; രാമപാണിവാദൻ 28; മറ്റു ചില ചമ്പുക്കാരന്മാർ 26; പ്രബന്ധം 28; ചമ്പുക്കളും അക്ഷിണാത്മകവികളും 27.

രണ്ടാമധ്യായം.

ആദ്യത്തെ ഭോജചമ്പുക്കൾ :—മണിപ്രവാളം 39; ഉണ്ണിയച്ചിചരിതം 81; ഉണ്ണിയാടിചരിതം 85; ഉപസംഹാരം 46.

മൂന്നാമധ്യായം.

രാമായണചമ്പുവും മറ്റും :—രാമായണചമ്പു; ഇതിവൃത്തം 50; പുനഃനന്യതി 52; പുനവും സാമുതിരിയും

54; പുനവും ശങ്കരകവിയും 60; മറു ചില സങ്കല്പിക
 നാൾ 63; പുനവും രാമായണചമ്പുവും 65; ചമ്പുക്കളുടെ
 കർത്തൃനിർണ്ണയത്തിനുള്ള വൈഷമ്യം 67; പാഠഭേദങ്ങൾ
 74; ഭാഷാചമ്പുക്കളും സംസ്കൃതചമ്പുക്കളും 79; ഭാഷാ
 ശ്ലോകങ്ങൾ 82; ഭാഷാചമ്പുക്കൾ പാഠകത്തിനും മറും
 ഉപയോഗിച്ചിരുന്നവോ? 83; ഭാഷാപദ്യഗദ്യങ്ങളുടെ പ്ര
 വചനരീതി 90; ഭാഷാചമ്പുക്കളിലെ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ 92;
 രാമായണചമ്പുവിന്റെ മേന്മ; പദ്യരചന 98; ഗദ്യരച
 ന 104; ഭണ്ഡകം 113; ഫലിതം 114; പുനത്തിന്റെ
 ശുദ്ധ്വ്വേദം 115; പുനത്തിന്റെ രാവണൻ 123; മറു
 ചില ഫലിതങ്ങൾ 125; ചിലപ്പെട്ടിടങ്ങളെക്കുറിച്ചു
 ചില അഭിപ്രായങ്ങൾ 131; ചില വിശേഷണവിശേഷ
 ണങ്ങൾ 134; ചില ശൈലികൾ 135; പുനവും കേര
 ളവും 136; പുനവും പിൻകാലത്തേ ചമ്പുക്കളും 137;
 യതികളും 139; രാവണവിജയം ചമ്പു 140; പുനത്തി
 ന്റെ ഇതരമൂലികൾ 142.

നാലാമധ്യായം.

ഭാരതാഭിചമ്പുക്കൾ :—വലിപ്പമനുസരിച്ചു ഭാരതം
 ഭാഷാചമ്പുപ്രകാരനവും 143; ഭാരതചമ്പുവിൽ ഇതി
 വൃത്തം 144; പുനവും ഭാരതചമ്പുവും 149; ഭാരതചമ്പു
 വിൽ കവിതാരീതി; ചില പദ്യങ്ങൾ 153; ഗദ്യങ്ങൾ
 163; രണ്ടു ഭണ്ഡകങ്ങൾ 168; ഫലിതം 170; കല്യാണ
 സൗഗന്ധികം 174; കവിത 175; സമാപ്തവേദം 176.

അഞ്ചാമധ്യായം.

മഴമണ്ണെണ്ണിന്റെ ചമ്പുക്കൾ :—മഴമണ്ണെണ്ണ ഗുരു
 മന്ദനസൂരി 178; മഴമണ്ണെണ്ണ നാരായണമന്ദനസൂരി
 179; കൃതികൾ 180; കാലം 185; നൈഷധചമ്പു 188;
 പദ്യരചന 192; ഗദ്യരചന 195; ചില പൊഴിക്കെ
 കൾ 197; ചില ഉപമകൾ 199; മറ്റു മൂന്നു ചമ്പുക്കൾ;
 പെരുന്താപത്നം 200; രാജരാജാവലിയം; ഇതിവൃത്തം
 201; രാജരാജാവലിയത്തിലെ കവിതാശീതി; പദ്യങ്ങൾ
 205; ഗദ്യങ്ങൾ 210; ബാണയുദ്ധം ചമ്പു 218; പദ്യ
 ങ്ങൾ 214; ഗദ്യങ്ങൾ 216; കൊഴിയവിരഹം ചമ്പു 219;
 ഇതിവൃത്തം 221; കവിതാശീതി: പദ്യങ്ങൾ 223; ഗദ്യ
 ങ്ങൾ 227; മറ്റു ചില വിവരങ്ങൾ 228.

ആറാമധ്യായം.

നീലകണ്ഠകവിയുടെ ചമ്പുക്കൾ :—നീലകണ്ഠകവി
 യും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളും 232; ചെല്ലരനാശമോ
 യം; ഇതിവൃത്തം 237; നാരായണീയം; ഇതിവൃത്തം 239;
 മണൈങ്കലനാശമോദയം; ഇതിവൃത്തം 240; കവിത 241;
 ചെല്ലരനാശമോദയത്തിലെ ചില പദ്യങ്ങൾ 243; ചില
 ഗദ്യങ്ങൾ 244; നാരായണീയം; പദ്യങ്ങൾ 247; ഗദ്യ
 ങ്ങൾ 250; മണൈങ്കലനാശമോദയം; പദ്യങ്ങൾ 251;
 ഗദ്യം 253.

ഏഴാമധ്യായം.

ചില ദൈവസ്തവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളായ ചമ്പുക്കൾ:

ഉപക്രമം 256; ഗജേന്ദ്രമോക്ഷം 258; പ്രാജ്ഞാചരിതം 258; വിഷ്ണുമായാചരിതം 259; കൃഷ്ണാവതാരം 261; പൃത്വനാരദമോക്ഷം 262; കുളിയമർത്ത്യം 263; രംഗശ്രീധ 266; സംസവധം 268; തങ്കമിണീസ്വയംവരം 276; സ്വമന്തകം 283; പാരിജാതഹരണം 286; കചഖഡ്ഗത്തം 296; രാമാർജ്ജുനീയം 297; ശ്രീമതിസ്വയംവരം 304; ശത്രുാതിചരിതം 311.

എട്ടാമധ്യായം.

ചില ദൈവസ്തവകഥാപ്രതിപാദകങ്ങളായ ചമ്പുക്കൾ:

ക്ഷേയാഗം 314; കാമമഹനം 321; ഉമാതപസ്സ് 329; വാർവ്വതീസ്വയംവരം 345; ത്രിപുരമഹനം 355; ഗൗരീചരിതം 364; ഗന്ധർവ്വചരിതം 375; ചില ഗദ്യങ്ങൾ 377.

ഒൻപതാമധ്യായം.

ചമ്പുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അപചയം :—ചമ്പുക്കളു

ടെ സ്വരൂപം 383; പ്രാചീനകാലത്തെ ചമ്പുക്കൾനമ്മുടെ സിദ്ധികൾ 385; ചമ്പുക്കളിലെ ചില ഭാഷങ്ങൾ 395; ചമ്പുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അപചയത്തിനുള്ള കാരണങ്ങൾ 400; താമരപാണിവാദനം ചമ്പുപ്രസ്ഥാനവും ശംഖരവധം ചമ്പു 404; ദൈവകൃഷ്ണമഞ്ജരി 412.

പത്താമധ്യായം.

ആധുനികചന്ദ്രക്കര:—ഗ്രാമത്തിൽ രാമവർമ്മക്കു
 തിരുനമ്പ്യാൻ 417; മീനകുന്തനചരിത്രം 419; ചങ്ങ
 നശ്ശേരി രവിവർമ്മക്കുയിത്തമ്പുരൻ 423; പൂതനാമോ
 ക്കും 424; ഉഷാകല്പദ്രുമം 430; ഗൗരീപതിണയും 438;
 സ്തോത്രഗോപാലം 440; സുജാതോപാഹാരം 441; പാ
 ലംഗീമനം 446, ശ്രീമൂലരാജേഷ്ടിപ്പുരി 449; ഹൈ
 കർണയിക്കൻ 450, ശ്രീവിത്രാഭിഷേകം 452; ചന്ദ്ര
 കേതം ഭാവി 455; ചന്ദ്രകാന്തൻ ചില ഉപദേശ
 ങ്കൾ 457.

ഭാഷാ ചമ്പുക്കൾ

ഒന്നാമധ്യായം

ഉപക്രമം.

കാവ്യം. ശബ്ദിക്കുക എന്ന അർത്ഥത്തിൽ 'ക' എന്നൊരു ധാതു (ക, ശബ്ദം) സംസ്കൃതഭാഷയിൽ അഭാഭി ശബ്ദത്തിൽ പെട്ടതായുണ്ട്. ആ ധാതുവിൽനിന്ന് 'അ ച, ഇ' എന്ന ഉണർച്ചിസ്വരമനുസരിച്ചു നിഷ്പന്നമായ രൂപമാണ് 'കവി' ശബ്ദം. ശബ്ദംകൊണ്ടു സജീവീകരമായ വിധത്തിൽ വ്യംപരം ചെയ്യുന്നവൻ എന്നായിരിക്കുകയും പ്രസ്തുതപക്ഷേതിന്റെ ആദ്യത്തേ അർത്ഥം. എല്ലാറ്റിനേയും എങ്ങനെയോടിയോടിയായി വർണ്ണിക്കുന്നവൻ എന്ന അർത്ഥം അതിൽനിന്നു കാലാന്തരത്തിൽ വികസിച്ചു. കവിശബ്ദത്തോടു 'ഷ്ട്രണ്' എന്ന അപിത പ്രത്യയം ചേർത്താൽ 'കാവ്യം' എന്ന ശബ്ദം ജനിക്കുന്നു. കവിയുടെ കർമ്മം എന്നാണ് ആ ശബ്ദത്തിന്റെ അർത്ഥം. "ലോകത്തെവർണ്ണനനിപുണകവികർമ്മ കാവ്യം" എന്നു കാവ്യപ്രകാശകാരനായ മമ്മട്ടഭട്ടനും "കവയത ഇതി കവിഃ; തസ്യ കർമ്മ കാവ്യം; തദ്യുക്തമാപേണ്ണ നാത്മകം" എന്ന് ഏകാവലീകാരനായ വിദ്യാധരനും

അദ്ധ്യായം ൧൦

കാവ്യത്തിന് നിവചനം കല്പിക്കണം. ലോകംതന്നെയും വർണ്ണനമാകട്ടെ കാവ്യത്തിന്റെ ലക്ഷണം. സൗന്ദര്യമായ വാക്യമെന്നും മമതയോടുകൂടിയതായതും ശബ്ദമെന്നും മറ്റും കാവ്യത്തിന് വേറേയും പല നിവചനങ്ങളുണ്ടെന്നുള്ളതു പ്രസിദ്ധമാണല്ലോ.

പദ്യം - മോക്ഷത്തിലേക്കു പ്രാപിക്കുന്നതായ സാധിത്യാലോചനാർ കാവ്യത്തെ അർത്ഥമായി ദൃശ്യമെന്നും ശ്രവ്യമെന്നും മണ്ടായി തിരഞ്ഞിരിപ്പൂ, അതിനുമുമ്പുതന്നെ നിബന്ധത്തെ ദൃശ്യമെന്നും, കേഴ് (ഇന്നത്തെ സമ്പ്രദായത്തിലാണിതിൽ, വായിപ്പൂ) മാത്രം മനിക്കേണ്ടതിനെ ശ്രവ്യം അല്ലെങ്കിൽ ശ്രാവ്യം എന്നും പ്പറയ്ക്കിപ്പോയി. ശ്രവ്യം കാവ്യം ഗദ്യം, പദ്യം, മിശ്രം എന്നു മൂന്നു പ്രകാരത്തിലുണ്ട്. 'ഗദ്യം, പദ്യം ച മിശ്രം ച തന്ത്രിയൈവ വ്യവസ്ഥിതം' എന്നു കാവ്യമർത്ഥനാർണ്യം ഭണ്ഡിയും, അദ്വൈതത്തെ പിൻതുടർന്ന് അപകാരമേഖലകളായ കേൾവ മിശ്രം 'ശ്രാവ്യം തു ത്രിവിധം ഭാഷയം ഗദ്യപദ്യംകേതം തമനാ' എന്നു മനോമനോഹരവന്ദകനായ കൃഷ്ണകവിയും ഉപസ്താപിക്കുന്നു. അപാമമായ, അതായതു പാണിനിയർ മിശ്രത്തെ, പരസംഹാരമേണ് ഗദ്യം. 'വൃത്തബന്ധോജ്ജ്വലിതം ഗദ്യം' എന്നു സാഹിത്യരേഖകൾകൊണ്ടു വിശ്വനാഥകവിരാജൻ അതിനു ലക്ഷണം നിർദ്ദേശിക്കുന്നു. മലനാഭീതി അനുസരിച്ചു ഗദ്യം നാലു തരത്തിലുള്ളതെന്നും, അതിൽ സമാസമില്ലാത്തതു മുകുകവും, പദ്യബന്ധം

പോലെത്തന്നെ പരാവചി ഇടയ്ക്കു ചെരിപ്പിട്ടിട്ടുള്ളതു വൃണ
 ഗന്ധിയും, തീ ചിസമാസങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നത് ഉൽക്കലി
 കാപ്രായവും, അല്പസമാസമായുള്ളതു ചുണ്ണകവമാണെന്നും
 ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽ തന്നെ വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കാപ്രഃ
 ലങ്കാരസൂത്രകത്താവായ വാമനൻ മകരകത്തെ അല്പീ
 കരിക്കുന്നില്ല. 'ഗദ്യമുൽക്കലികാപ്രായം പദ്യഗന്ധീതി ച
 മീഡാ' എന്നു കേശവമിശ്രൻ വിശ്വനാഥന്റെ നാലു
 പ്രദേശങ്ങളെക്കണ്ടായി ചുരുക്കുന്നു. എല്ലാ ആലാർത്തനാമം
 'വൃത്തഗന്ധി' അഥവാ 'പദ്യഗന്ധി' എന്നെന്നാൽ വിഭാഗ
 തെക്കു പ്രത്യേകമായി പരിഗണിക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ളതു വക്കു
 വുമാണ്. വിഷയമനുസരിച്ച് ആലങ്കാരികന്മാർ ഗദ്യ
 തെക്കു കഥയെന്നും ആഖ്യാതികയെന്നും സാമാന്യേന
 കണിനമായി വിഭജിക്കുന്നു കാലംബരി കഥയും വാസവ
 തെയയും ഹർഷചരിതവും ആഖ്യാതികകളുമാണെന്നു പറ
 യാവുണ്ടെങ്കിലും അവ തമ്മിൽ പ്രകടമായി താരതമ്യ
 വ്യത്യാസവുമില്ലെന്നും "തൽ കഥാഖ്യാതികേത്യേകാ ഭാതിഃ
 സംജ്ഞാപേയാകിതാ" അതായത് കഥയും ആഖ്യാതിക
 യും ഒരേ ഭാതിയിലുള്ള തൂതികൾ തന്നെയെന്നും അവയെ
 ഈ രണ്ടു സംജ്ഞകൾ കൊണ്ടും വ്യവഹരിക്കാവുന്നതാ
 മെന്നു മകനമണ്ഡിയുടെ പക്ഷം. ഒന്നിനത്തിലും ആദ്യം
 വർത്തം, അപരവർത്തം ഈ മതന്ദസ്സുകളിൽ വിഭവ്തങ്ങള
 ഉായ പദ്യങ്ങൾ ആരംഭത്തിലും ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കും സംക്രമിപ്പി
 ക്കാവുന്നതാണ്. കാവ്യാനുശാസനത്തിൽ ദേവമലയാൻ
 'മീലാവതി'പോലെ പദ്യമതമായ കഥയും ഉണ്ടെന്ന്

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ഉപന്യാസിക്കുന്നവെങ്കിലും അതെക്കണ്ടിലുള്ള കൃതികൾ അത്യന്തം അസുഖകരമാകുന്നു. 'പദ്യം ചന്ദ്രഃ' അഥവാ 'നാമുപാദേശമോടുകൂടിയതാണ്' പദ്യം. മിശ്രമെന്ന ഇനത്തിൽ പെടുന്ന കാവ്യമാകുന്നു ചമ്പു. 'ചപി, ഗദ്യം' എന്നു ചുരുക്കിപ്പറയുന്നതിൽ ഒരു ധർമ്മമുണ്ട്. അതിൽനിന്നു തിരിച്ചും ചമ്പുശബ്ദത്തിന്റെ ഉത്ഭവം ഒരു പ്രത്യേക രീതിയിൽ ഗമനം ചെയ്യുന്ന കാവ്യം എന്ന് അതിനു പാതി ഭാഷികമായി അർത്ഥം കല്പിക്കാവുന്നതാണല്ലോ.

സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിലെ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ.

ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ ക്രി. പി. ആറാംശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന ഭാമഹൻ "ശബ്ദാഭിജ്ഞ സാഹിത്യ കാവ്യം; ഗദ്യം പദ്യം ച തദ്വിധം" എന്ന കാവ്യത്തെ രണ്ടു വകകളായ വേർതിരിക്കുന്നുള്ളു. ക്രി. പി. ഏഴാംശതകത്തിൽ ക്ഷണിപ്പാലത്തെ അധ്യക്ഷിച്ചിരുന്ന ഭണ്ഡിയാർ ഇതേ പ്രമേയമായി മിശ്രമെന്നൊരു വകപ്പെടുത്തിച്ചതും 'ഗദ്യ പദ്യമതീ കാപി ചമ്പുശിശ്യാഭിധീയതേ' എന്ന് അതിനു ലക്ഷണം നിർവ്വചിച്ചതും. ചക്ഷുഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ പ്രവാഹത്തിനു മേഖാണല്ലോ ലക്ഷണഗ്രന്ഥങ്ങൾ ആവിർഭവിച്ചു. അതുകൊണ്ടു ഭണ്ഡിയുടെ കാലത്തിനു മുൻപുതന്നെ സംസ്കൃതഭാഷയിൽ ചമ്പുക്കൾ ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം എന്നു സാധ്യമായി അനുമാനിക്കാവുന്നതാകുന്നു "ഗദ്യപദ്യമയം കാവ്യം ചമ്പുശിശ്യാഭിധീയതേ" എന്ന കാലികയിൽ വിശദഗാഥാർത്ഥം പ്രതാപജ്യോതികാർന്നായ വിദ്യാനഗരനും ഭണ്ഡിയുടെ നിർവ്വചനത്തെത്തന്നെയാണ് വകഞ്ഞിട്ടു

മകൻ. ചന്ദ്രക്കളുടെ ഉൽപത്തിക്ക് ഒരു തീരം പഞ്ചതന്ത്രമായിരുന്നു. പഞ്ചതന്ത്രത്തിൽ കഥാകാശം പട്ടത്തിലും നീതിവാക്യങ്ങൾ ഗദ്യത്തിലുമാണല്ലോ നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. ചന്ദ്രക്കളിൽ ഗദ്യപദ്യങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ അന്തരത്തിൽ ഒരു വിഷയവ്യത്യാസമില്ലെന്നു മാത്രമേ വിശേഷമുള്ളൂ. ഗദ്യകാവ്യങ്ങളിൽ പട്ടത്തിനു പ്രവേശ്യമെന്നു നാം കണ്ടുവെങ്കിലും അതു നാമമാത്രമാണെന്ന് ഓർമ്മിക്കേണ്ടതുണ്ട്. എന്നാൽ ചന്ദ്രക്കളിൽ ഗദ്യത്തിനും പട്ടത്തിനും തുല്യപ്രാധാന്യമുണ്ടായിരിക്കണമെന്നാണ് സാമാന്യമായ ശാസ്ത്രസിദ്ധാന്തം. സ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനായ അപ്പസ്തംബികളുടെ ശിഷ്യഗണത്തിൽപ്പെട്ട സമരപുഷ്പവർമ്മൻ തന്ത്രാപ്രബന്ധത്തിലെ

“പര്യേഷ്ട ബാഹുല്യമിഹ പ്രബന്ധഃ ;
മിഥാനി ഗദ്യേണി തത്ത്വതത്ത്വം
അസ്തേവ ലക്ഷ്യാനുഗമോ ; രസമൈവൈ-
വിദ്യീതത്വമോഃ പരമീകർണീയാഃ.”

എന്ന പട്ടത്തിൽ ആ ചന്ദ്രവിൽ പട്ടമധികവും ഗദ്യം കറവുമാണെന്നും, എങ്കിലും അതിനു ചന്ദ്രവിന്റെ ലക്ഷണമുണ്ടെന്നും ഉപന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത് അതിലെ ഗദ്യവൈഭവത്തിന് അദ്ദേഹം ഉന്നയിക്കുന്ന ഒരു സമാധാനമായി പരിഗണിക്കാവുന്നതാകുന്നു. വാസ്തവത്തിൽ എന്തു ചന്ദ്രവിലും ഗദ്യം കറങ്ങും പട്ടം കൂടിയും തന്നെയാണു് സാധാരണമായി കണ്ടുവരുന്നത് ; അതു പട്ടകലനയിൽ

കവികൾക്കു സ്വാഭാവികമായുള്ള ആസക്തിവിശേഷത്തിന്റെ ഫലമാണെന്നു കരുതേണ്ടതുമുണ്ട്.

ഉല്പാസം: 'ഗദ്യപദ്യമയീ സാങ്കാ സോല്ല്പാസാ ചമ്പുഃ' എന്നൊരു നിർവചനം കാവ്യാനുശാസനത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ആ വചനം നമുക്ക് ഏതൽ കാര്യപര്യന്തം വരിച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാനചമ്പുക്കളിൽ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമായ ത്രിവിക്രമഭട്ടന്റെ നളചമ്പുവിനു മാത്രമേ യോജിക്കുന്നുള്ളൂ. 'മതന്തീകഥ' എന്നുകൂടി പേരുള്ള ആ കാവ്യത്തിന് 'ഹരചരണസരോജാങ്കുര' എന്നൊരു വിശേഷണം ഭൂതമകാരൻതന്നെ കല്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. അത് കാഴ്ച ഉല്പാസത്തിന്റേയും അവസാനത്തിൽ 'ഹരചരണസരോജ'പദം കവി ചേർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു കൊണ്ടാകുന്നു. നളചമ്പു ഏഴുല്പാസമായി രചിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ചമ്പുക്കളുടെ പരമ്പരയ്ക്കിടയിൽ ആ പേർ നല്ലൊരുമന്ത് അന്യകവികൾക്കു നിർബന്ധം കാണുന്നില്ല. ഉല്പാസപദം തന്നെ ആശ്ചര്യകരമായിരിക്കുകയും ചെയ്യുകയും പകർന്നുതന്നെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാണ്. നളചമ്പുവും ശേഷകൃഷ്ണകവിയുടെ പാരിജാതഹരണചമ്പുവും വേദഭാഷ്യകവിയുടെ ശ്രീനിവാസവിജയചമ്പുവും ഉല്പാസങ്ങളായാണ് വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതെങ്കിലും സോമദൈവസ്മരിയുടെ യശസ്വിതകചമ്പുവിലും അൻ മുൻപു സൂരിച്ച അത്രാപ്രബന്ധത്തിലും നീലകണ്ഠ ഭീഷ്മരുടെ നീലകണ്ഠവിജയചമ്പുവിലും ആശ്വാസമെന്ന പശ്ചാത്തമാണ് പ്രയോഗിച്ചുകാണുന്നത് അനന്ത

മേൽക്കർ രാജാചന്ദ്രവിദ്യയും മാനകൃഷ്ണകവിയുടെ അഗ്നിയ ചന്ദ്രവിദ്യയും സുബകമെന്ന സംഗമം സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. രാമനാഥവിദ്യയെ ചന്ദ്രകാവനായ കൃഷ്ണകവിക്ക് വിവാസ കമന്തം അഗ്നിമീചന്ദ്രകാവനായ അച്യുതശർമ്മാവിന് മനോരമമെന്നും ഉള്ള പേരുകളാണു് പ്രതിപത്തി. മലറിയ ചന്ദ്രക്കള പരിശുദ്ധങ്ങളായി കവികൾ വിഭജിപ്പുകാണത്തെയ് അന്തിരള ആവശ്യം ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ടു തന്നെയാണു്

മുതലത്തിൽ സംസ്കൃതഭാഷയിൽ, പ്രാകൃതത്തിന്റെ സ്വരം കൂടാതെ, ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ ഇരുകലത്തി രചിക്കുന്ന കവ്യത്തിന് ചന്ദ്ര എന്ന സംഗമം ആ സംഹിതത്തിൽ പ്രായേണ നല്ലിയിരുന്ന എന്ന പ്രസ്താവിക്കുന്നതു് ഉപപന്നമായിരിക്കും. ഗദ്യപദ്യമയങ്ങളായ എല്ലാ കവ്യങ്ങൾക്കും ചാമ്പുക്കൾ എന്ന നാമനിർദ്ദേശം ചെയ്യുവാൻ തരമില്ല. ഗദ്യപദ്യമയമായ രാജസ്ഥിതിക്കു ബിരുദമെന്നാണു് പേർ പറയേണ്ടതെങ്കിലും കേവലം രൂപരസം രൂപരമായ അത്തരത്തിലുള്ള ഒരു കവ്യത്തിന് കൃഷ്ണനായ കവി സമർപ്പണചന്ദ്ര എന്ന നാമകരണം ചെയ്തുകൊണ്ടും, പ്രഖ്യാതരോ ഉൽപാദ്യരോ ആയ ഒരു കഥയെ കവികൾ ചന്ദ്രവിന് ഇതിവൃത്തമാക്കുന്നതു സാധാരണമാണെങ്കിലും ആ മക്കുണവും അന്നെന്നകാണിക്കാണെന്ന സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. കേവലം വർണ്ണനാത്മകങ്ങളായ യാത്രാപ്രബന്ധവും വേദകഥാപരിയുടെ വിശേഷണാർക്കവും ആ കൂട്ടത്തിൽ പെടുന്നില്ലല്ലോ.

അദ്ധ്യക്ഷനുകൾ

സംസ്കൃതസംഹിതൃത്തിലെ ചില
പ്രധാനചമ്പുക്കൾ.

നളചമ്പു. അതിപ്രാചീനമായ നളചമ്പുവിനെ
പുറനി മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചുവെല്ലാ, 'ചമ്പുകാവ്യം മെയ
സ്ത്രാലി' എന്നു മല്ലിനഗമകൻറ പുത്രനായ കമാസുപാമി
പ്രതാപശ്ലീയവ്യാഖ്യാനത്തിൽ പറയുന്നു. പ്രസ്തുതകാ
വ്യത്തെ ചമ്പുക്കൾക്കു മാതൃകയായി ഫേരമചന്ദ്രനും സ്മരി
ക്കുന്നുണ്ട്. നളചമ്പുകാരനായ ത്രിവിക്രമഭട്ടൻ ക്രി. പി.
പത്തൊഴുകത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ രാഷ് ജക്രമോജ്യം
ഭരിച്ചിരുന്ന മൂന്നാമത്തെ ഇന്ദ്രകൻറ സന്ദേശനായിരുന്നു.
അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതി വായിച്ചാൽ ബാണഭട്ടാഭിമഹാക
വികളുടെ കഥാപ്രസ്ഥാനത്തിൽനിന്നാണ് ചമ്പുവിന്റെ
ഉത്ഭവം എന്ന് ഉറവിക്കുവാൻ ചില ന്യായങ്ങൾ ഉണ്ടി
ന്നുണ്ട്. ബാണഭട്ടനെയും ജ്ഞാതകഥാകാരനായ ഇണാ
ശ്വനേയും ത്രിവിക്രമൻ

"ശശപദ്ബാണഭപിതീയേന
നമൊകാരകാരിണാ
ധനുഷേവ ഇണാഭസ്യന
നിശ്ശേഷോ രഞ്ജിതോ ജനഃ."

എന്ന പട്ട്യത്തിൽ പ്രശംസിക്കുന്നു. ബാണന്റെ കാശംഖ
മിയെ അറക്കുകയുണ്ടാകുമെന്നുള്ള ആഗ്രഹം അദ്ദേഹത്തിൻ
അന്ത്യധികമായുണ്ട്. സമശ്ശ്ലേഷമായ കാവ്യമാണ്
അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒഴുതിയിൽ ശ്ലാഘനീയമായിട്ടുള്ളത്.

“മറ്റേയ്ക്കേകമാബന്ധം ഭർത്താ കവതാ മയാ” എന്ന് അദ്ദേഹം പ്രകടമായിത്തന്നെ ആത്മശ്ലോചയ്ക്ക് കരുവെടുത്തു.

“ഉദാത്തനായകോപനം
 ഇണവെട്ടത്തമകുങ്കര
 ചമ്പുശ്ച ഹാരയഷ്ട്രശ്ച
 കേന ന ക്രിയതേ ഐദി?”

എന്ന പദ്യത്തിൽ അദ്ദേഹം ചമ്പുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ മഹാമാന്യത്തെയും വർണ്ണിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. വൃത്തമെന്നാൽ പദ്യമെന്നും മകുങ്കരമെന്നാൽ ഗദ്യമെന്നും ചമ്പുപക്ഷത്തിൽ ഇവിടെ അർത്ഥതാമസമെന്തെന്നും, ഗ്രന്ഥാരംഭത്തിലുള്ള ശ്ലോകത്തിനുമുൻപും കവ്യം പുരോഗമനം ചെയ്യുമ്പോഴും കവിതയെ വിട്ടുപിരിയുവാൻ ഉത്തരോത്തരം ഉദ്യമിക്കുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത അനുവാചകന്മാർക്ക് ആശ്ചര്യപരമായിരിക്കുമെന്ന്.

അശ്വതിലകചമ്പു അടുത്തതായി നമ്മുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കുന്നതു സോമഭവേസ്മിത്യുടെ അശ്വതിലകചമ്പുവാകുന്നു. സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ അതിനേറും ജീഷ്ടമായി മഹദ്ദൈ ചമ്പുവുമാണ്. തശോധരൻ എന്ന മഹാകാവ്യകൻ്റെ ചരിതത്തെ വർണ്ണിക്കുകനിമിത്തമാണ് പണ്ഡിതകാവ്യത്തിന് അശ്വതിലകം എന്ന പേർ സിദ്ധിച്ചത്. സോമഭവേൻ ഒരു ജൈനനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നതു രാഷ്ട്രകൂടമാജാവായ തൃഷിയകുന്ദൻ്റെ

ഭോഷാചമ്പുക്കുരം

കാലത്തായിരുന്നു ഏതാനും താഴെസ്തിലകം കെട്ടിയത്. ക്രി. പി. 959-ൽ ആയിരുന്നു ഏതാനും ഉള്ളതിനു തെളിവുണ്ട്. സോമദേവനും ബാണനെ വളരെ ബഹുമാനിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു തന്റെ കുറവും ആദ്യത്തും വക്ത്രാ മതിജ്ജിഖമാക്കണമെന്ന മോഹമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

“ന കൈചകരേണ വക്ത്രാകതി-

സ്തൃ ദോവാപ്താനമേവ വാ

ബധാനാം പ്രീതയേ ; കിന്തു

ചേരം കരണാജനേന്ദ്രവിവ.”

എന്ത് അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നതിൽനിന്നു വക്ത്രാകതി മരണപോലെ സ്വഭാവംകൊണ്ടും ചമ്പുക്കളിൽ പ്രവേശനവഴിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനമെന്നു വിശദമാകുന്നതാണ്. സോമദേവൻ ത്രിവിക്രമ ഭട്ടനെ പല അംശങ്ങളിലും അനുകരിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഭോഷാചമ്പു. മൂന്നാമതായി പ്രസ്താവിക്കേണ്ടത് ഭോഷാജാവിന്റെ രാമായണചമ്പുവികന്തപ്രദിയാണ്. ചമ്പുവേലകത്തിലേ ചക്രവർത്തിപദത്തെ അലങ്കരിക്കുന്ന പ്രസ്തുതകുറുപ്പത്തിന്റെ സർവ്വാത്മരമായ സ്വരേന്ദ്രം സുവിഭിതമാണല്ലോ. മാളവരാജാവായ ഭോജൻ ധാരാ നഗരത്തിൽ ക്രി. പി. 1018 മുതൽ 1061 വരെ രാജ്യം ഭരിച്ചു. ചമ്പുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപയോഗം ആദ്യമായി

“ഗദ്യോന്മേഷസ്ഥിരമിന്ദ്രിതപദ്യസുകൃതി-
 ഹ്വദ്യാ ഹി വാദ്യകലയാകഖിന്തേവ ഗീതിഃ;
 തന്വാദ്യധാതു കവിമാഗ്നീകൃഷാം സുഖായ
 ചമ്പുപ്രബന്ധരചനാം ഭസനം മലീയാ.”

എന്ന പദ്യത്തിൽ ഉൽപോഷിക്കുന്നു. വീണാകപാണ
 തോട്ട ചേരവോൾ എങ്ങനെ സജ്ജിതത്തിന്റെ താഴ്വരും
 ഇരട്ടിക്കുന്നവോ അതുപോലെയാണത്രേ ഗദ്യത്തോട് അനു
 ബന്ധമാകാവാൻ പദ്യത്തിനുണ്ടാകുന്ന ഭംഗംഹാരത.
 ഹരിചന്ദ്രകവി ജീവന്ധരചമ്പുവിളം വേർകടാധപി വിശ്വ
 ഗുണാഭിരതിയും ഈ ആശയത്തെത്തന്നെ പ്രകാശിത
 തന്നെ പ്രകീർത്തിക്കുന്നുണ്ട്.

“ഗദ്യാവലിഃ പദ്യപരമ്പര ച
 പ്രത്യേകമപ്യാവഹതി പ്രമാണം,
 ഹർഷപ്രകാശം തന്മയേ മിമിതപഃ
 ദ്രാഗ്ദ്ധാപ്യാശംഭുവശീവ കാന്താ ”

എന്നാൽ ഹരിചന്ദ്രന്റെ വണ്ണം, ഗദ്യവും പദ്യവും
 പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം ആനന്ദസന്ദായകമാണെന്നിളം
 അവ രണ്ടും ഒരു കാവ്യത്തിൽ സമമുജ്ജ്വലവോൾ ബാധ്യം
 വെട്ടു മാറാത്തെയും തയ്യാറവനും നവാനിധ്യം വെക്കുകയാണു
 വിചസ്യുന്ന യുവതിയെപ്പോലെ ആനന്ദാധികൃതത്തെ അതു
 നമുക്ക് അനുഭവമാക്കിത്തീർന്നു എന്നത്രേ അദ്ദേഹത്തി
 ന്റെ ആശയം.

അഷ്ടാചന്ദ്രികൾ

“പദ്യം യദ്യപി വിദ്യതേ ബഹു സന്ദാ-
ഹദ്യം വിഗദ്യം ന തദ് ;
ഗദ്യം ച പ്രതിപദ്യതേ ന വിജാഹൽ-
പദ്യം ബുധാസപാദ്യന്ദാം ,
ആദത്തേ ഹി തദാഃ പ്രദത്തേഗ ഉദേയാ-
നാദേഹമുദേഹാദേഹം ;
സദ്യഃ കസ്യ ഹി ന സ്വദത്തേ മനസേ
മധ്യചികൂഷചികൂഷോഃ.”

എന്നൊക്കെ വേകുകാധപരിയുള്ള പ്രശംസ. ഒരു കാവ്യം പാണ്ഡിതന്മാർക്കു സിക്ഷണമെങ്കിൽ അതിൽ ഗദ്യവും പദ്യവും ഇടകലന്നിരിക്കണമെന്നും അങ്ങനെയൊക്കേവേറെ അതിനു പൂത്തേറും മുതിരിച്ചേറും സമേളിച്ചാലത്തേ മാധുര്യം സഞ്ചാരമാകുമെന്നമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായം. ഈ വ്യതിയാനം നിഷ്പൂജ്യ. ചമ്പുരാമാണെന്നു സന്ദർഭാഭിപ്രായസാന്നദ്ധ്യം മന്ത്രമേ മോക്ഷൻ നിമ്മിച്ചുള്ളൂ. ഉൽകലശീയനായ ചക്ഷുണകവി യുദ്ധകാണ്ഡചമ്പുവും ചേക്കിന്നാത്മനം രാമജഗദീക്ഷിതയുടെ സമകാലികനായ വേകുകൂപ്പുജീക്ഷിതർ ഉത്തരചമ്പുവും രചിച്ചു. വേദേയും പല കവികളും ഈ രണ്ടു കാണ്ഡങ്ങളെ അധികരിച്ചു ചമ്പുക്കൾ നിലവസ്ഥിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവയൊന്നും ഇവയോളം ഇന്നമില്ല. മാതൃപുരാതനീ ജീക്ഷിതയുടെ യുദ്ധകാണ്ഡചമ്പുവോളം ഹൃസ്വമായിസംസ്കൃതത്തിൽ മറ്റൊരു ചമ്പുവുമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ലക്ഷ്യജ്ഞാന്റെയും വേദകളോടുമുണ്ടാകുന്ന കൃത്രിമരൂപമോടുമുണ്ടാകുന്നതാകാം. എത്രയും താണ പദിയിലാണ് നിവർത്തിയിരിക്കുന്നത്.

ചാരകചതു. ശ്രീ. പി. പതിനാലാംശതകത്തിൽ സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ അനേകം ചമ്പുക്കൾ ആവിർഭവിച്ചതുകൊണ്ടാണിത്. അവയിൽ അനന്തഭട്ടൻ്റെ ചാരകചമ്പുവെഴുത്താണ് അദ്ദേഹം ഉപന്യസിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്. അനന്തഭട്ടൻ ശ്രീ. പി. പതിനാലാംശതകത്തിൽ അദ്ദേഹം എഴുതിയതെല്ലാം സമകാലികനായി ചോളഭരതത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു എന്ന ഐതിഹ്യം ത്രാമ്യകോഷത്തിൽ തെളിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പതിനാലാംശതകത്തിൽ കാകതീയരാജാവായ പ്രതാപരൂപൻ്റെ സമുദ്രീയനായ അമരകവിയിലുള്ള അനന്തചട്ടൻ്റെ ബാലചാരകമഹാകാവ്യം അദ്ദേഹത്തിന് ഉപജീവ്യമായ ഒരു ഗ്രന്ഥമായിരുന്നു. ചാമ്പുവിന്റെ രാജ്യഭാരത്തോടുമുണ്ടായിരുന്നത് ചാരകചമ്പു ആരംഭിക്കുന്നത്; അനന്തരുടെയും ചാരകചമ്പു മുഴുവൻ അതിൽ പ്രചലനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അനന്തഭട്ടൻ്റെ ഉദ്യമപാഠവും അസംഗ്രഹമാകുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയങ്ങൾ പ്രാണാണ പൂവകവികളാൽ അക്ഷണ്ണങ്ങളാണെന്ന് പ്രാചീനമഹാകവികളെ അദ്ദേഹം ശരണീകരിക്കുന്നില്ലെന്ന അർത്ഥം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അവരുടെ കല്പനകളെ സ്വായത്തമാക്കുകയോ അവയെ നവീകരിച്ചു പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ഏതോ ഒരു അനിവാര്യമായ ശക്തിവിശേഷം അദ്ദേഹം അദ്ദേഹപുരുഷമായി പ്രദർശി

ഉപിക്ഷണം. കോഷാചമ്പുവും കോതചമ്പുവും കേരളീയകവി
കൾക്കു പല പ്രകാരത്തിൽ ഉത്തമർണ്ണനാലും വഹിച്ചിട്ടു
ണ്ടെന്ന് ഉപരി വിശദീകരിക്കുന്നതാണ്. പദ്യത്തെ സം-
ബന്ധിച്ചിടത്തോളം കോളൻ ശ്ലോകാക്കളുടെ പ്രായേണ
പരിത്യജിച്ച് ആ വിഷയത്തിൽ അനന്തരഗാമികൾക്ക്
അകൃത്രിമമായ മധുരമണിനിയുടെ മാറ്റമില്ലാത്തതാണി-
നും. ഗദ്യത്തിലും ത്രിവിക്രമനക്ഷ്യാമല

“വിശ്വാമിത്രാദിഭാഗ ഇവ ബഹുധാരണക്ഷമഃ, പ്രാ-
സാദ ഇവ നവസുധാഹാരി, രവിദിവാദനകധാരാശ്രതഃ,
രണഭരമാക ഇവ സമാനവാ സ്പ്രീജനവ്യ, വസിഷ്ഠ ഇവ
വിശ്വാമിത്രരൂപജനനഃ, മനമരുത ഇവ പരീക്ഷിത
നന്ദഃ, പരശുരാമ ഇവ പരശുരാമസിതഃ, രാഘവ ഇവ
ഖാലുകോരണ്യമണ്ണരഞ്ജിതജനകഃ, സുമേന്തരിവ ഭാരതരൂപ
സമ്പത്തിഃ, തുഹിനാമല ഇവ പുണ്യകോശീശമീസാരിതഃ,
ചിന്താമണിഃ പ്രണയിനാഃ, അഗ്രണ്യോഷ്ഠാമികം
ണാഃ, ഉപാധ്യാരയാദ്യുതനവിഭാഃ, ആദേശം ശ്മനീയാ
നാഃ, ആചാര്യശ്ലോകശീമാനാഃ, ഉപശേകശ്ലസ്മശാ
സ്മസ്മ, പരിവൃദ്ധാ ദ്രവപ്രഹാരിണാഃ, അഗ്രഗണ്യഃ പ
ണ്യകാരിണാഃ, അപശ്ചിമോ വിപശ്ചിതാഃ, അപാശ്ചാത്യ
സ്ത്രാഗവതാഃ, അചരമശ്ചാതുതുചാതുണാഃ”

ഏനീങ്ങനെ സുഖസ്വബാണപ്രളീകളായ പൂവ
സൂകൾ കെട്ടിത്തുറന്ന ഒറ്റമമായ സരണിയിൽ സഞ്ചരി-
ക്കുവാൻ ഇതിനൊരു സവരനോരങ്ങളകമായ ഒരു ശൈലി

[illegible]

മോശാചമ്പുക്കൾ

ശ്രീമതിമധുരങ്ങളായ ഭാരതമങ്ങളിലും സാമ്രാജ്യങ്ങളിലും 'practically worthless' അതായത് കാവ്യങ്ങൾ എന്ന നിലയിൽ ക്ഷുദ്രങ്ങളാകുന്നു എന്നും ആ മഹാശയൻ അപഖഡിക്കുവാൻ ചോദിക്കുന്നു. സംസ്കൃതകാവ്യങ്ങളിലെ രസം ആസ്വപദിക്കുവാനുള്ള സഹൃദയത്വം അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് ഈ രണ്ടു വിമർശനങ്ങളും പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

വിശ്വനാഥൻ. അഞ്ചാമതായി ഒരു ചമ്പുവിനെ കൂടി സ്തംഭിച്ച് ഈ പ്രകരണം ഉപസംഹരിക്കാം. അത് വേദോപരിയുടെ വിശ്വനാഥൻമാകുന്നു. വേദോപരി ക്രി. പി. പതിനാറാം ശതകത്തിന്റെ ഒടുവിൽ കോശ്ഠിപുരത്തിൽ സമീപമുള്ള ഒരു ശ്രീഭൈരവസ്തമ്പാലയ്ക്കടുത്തായി ജനിച്ചു. അദ്ദേഹം ഒരു ഭക്തസഞ്ചാരിയായിരുന്നു എന്നു വിശ്വനാഥൻമാർക്കിടയിൽ അറിവുണ്ട്. ഇദ്ദേഹം വിശ്വനാഥൻ എന്നും കൃഷ്ണൻ എന്നും പേരുള്ള രണ്ടു ഗന്ധവന്മാർ ഭാരതഭൂമിയുടെ വിവിധ വിഭാഗങ്ങൾ സന്ദർശിക്കുന്നു.

“കൃഷ്ണൻകൃഷ്ണൻ
പുരോഹിതൻ ഗതഃ
വിശ്വനാഥൻ
ഇതിഹാസകർമ്മകീ.”

അസുയാചുവായ കൃഷ്ണൻ ഭക്തൈകദൃക്കും വിശാഖ ഹൃദയനായ വിശ്വനാഥൻ ഇതിഹാസത്തിൽ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

മുണ്ട്. അവയുടെ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്ക് ഏതു സന്ദൃ
ഭയവുമുണ്ടെന്നും ചർച്ചകുറപ്പിക്കുവാൻ ശക്തിയുണ്ട്.
പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഏതു പദാർത്ഥവും ഇങ്ങനെയോടനുബന്ധി
താണെന്നും ദോഷമില്ലാത്തതല്ല ഇങ്ങനെയോടനുബന്ധി
സർവ്വകൃത്യം ധർമ്മമെന്നെന്നാകുന്നു പ്രസ്തുതകാവ്യം നമ്മെ
പഠിപ്പിക്കുന്നത്.

കേരളാഭരണം. ഇനിയും നീലകണ്ഠവിജയം മുത
ലായി പല ഇങ്ങനത്തരങ്ങളായ ചമ്പുക്കളും സംസ്കൃതസാ
ഹിത്യത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അവയെപ്പറ്റി ഇവിടെ പ്രസ്താ
വിക്കുന്നത് അനുവസരമുണ്ട്. പതിനേഴാംശതകത്തി
ന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ തന്ത്രവേദികളിൽനിന്നു വരുന്ന
നായി രാമചന്ദ്രകീർത്തിൻ എഴുതുന്ന ചോളമേഴിയനായ
കവി ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം 'കേരളാഭരണം' എഴുതുന്ന
കവിത ചമ്പു രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. കേരളം സന്ദർശിച്ചതിനു
മേലാണു് അദ്ദേഹം ആ കാവ്യം നിർമ്മിച്ചതെന്നുള്ളതു്
നിവിവാദമാണു്. കിരീടൻ ഇന്ദ്രസഭയിൽ രാജാക്കന്മാർ
എന്തുദേശമാണു് മുമ്പമെന്നും എവിടെത്തന്നെ ചാക്കമാണു്
മരണാഘാതമെന്നും ഉള്ള വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി വസന്തനും
വിശ്വാമിത്രനും തമ്മിൽ വാഗ്വാദമുണ്ടായി എന്നും അവർ
മില്ലെന്നെന്നും മകരനെന്നെന്നും മന്ത്രി ദ്രൗമധാരികളെ
മേശസഞ്ചാരികളായി നിയോഗിച്ചു എന്നും ഒടുവിൽ
അവരുടെ വിജയോപനയത്തെ ആസ്പദമാക്കി "ദ്രൗസദേ
ഷു ദേശേഷു കേരളാസ്സമീചീനാ" അങ്ങനെയു് ഐഹിക
സുഖങ്ങൾക്കു് അധികമുതകുന്ന ദേശം കേരളം തന്നെയാ

അഷ്ടാചന്ദ്രകേരം

ഈ എന്ന് ആ മഹർഷിമാർ ഇത്രനെ അറിയിച്ചു എന്നു മറുപടി അതിഭേദ വിഷയം. ആചാരത്തിന് ചോളഭേദം മൗണ്ഡ് അഭ്യർത്ഥനമെന്നും കവിക്ക് അഭിപ്രായമുണ്ട്. ഒരു വിഭാഗത്തിന് കേരളത്തെ അധികരിച്ചു നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥമാകയാലാണ് കേരളാഭാരതത്തെ ഞാൻ ഈ രചനയിൽ കടാക്ഷിച്ചത്.

കേരളത്തിലെ ചില പ്രമുഖന്മാരായ
ചന്ദ്രകാന്തന്മാർ.

ഭിവാകരൻ. ഇതുവരെ ഇതരഭാഷീയന്മാരായ ചന്ദ്രകാന്തന്മാരെപ്പറ്റിയാണല്ലോ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായത്. ഇനി ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ വിജയം നേടിയ ചില കേരളീയകവികളെ സ്മരിക്കാം. കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നാം ആദ്യമായി കണ്ടുമുട്ടുന്ന സംസ്കൃതചന്ദ്രവിഭാഗചന്ദ്രകന്തൻ പുത്രനായ ഭിവാകരൻ അമോഘരാജവർമ്മനാണ്. ബാലകണ്ഠമാണ് ആ കാവ്യത്തിലെ പ്രതിപാദ്യം.

“ചന്ദ്രനേത്രചായഷ്ടാഭി-
ശ്ലോകകാലേ വിഭോക്തിത
അമോഘരാജവര കാവ്യ-
മംഗലാസീദ്രിവാകരൻ.”

എന്ന വിവരണത്തിൽനിന്നു പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം ശകാബ്ദം 1231-നു സമമായ ക്രി. പി 1299-ൽ വികാശിതമായി

എന്ന വ്യക്തമാകുന്നുണ്ട്. ത്രിവിക്രമഭട്ടനെ അനുകരിച്ചു
കിവാകരണം തന്റെ കാവ്യം അഭാവത്താക്കിട്ടുണ്ട്.

“ഇതി ദൃതസംസാരനൈശ്ശദ്യം ഭക്തമുദാകരണം
കവിതൂരവിന്ദു(1)രസ്യ ശ്വാപ്രമാകണ്ഠ കാവ്യം
ഭൂതപരിവിജയശ്രീചിഹ്നമഹനായ ഇഷ്ട-
ന്നഭിലാഷിതമദ്യഭക്തമുദാകരണം.”

എന്ന അവസാനപദ്യത്തിൽനിന്ന് “ഭൂതപരിവിജയശ്രീ”
എന്നാണ് കവി കല്പിച്ചിട്ടുള്ള ആ അർത്ഥത്തിന്റെ നാമ
ധേയകരണം അദ്ദേഹം കാവ്യവൽ എന്ന ഒരു രാജാവിന്റെ
ആശ്രിതനായിരുന്നു എന്നും തന്റെ കാവ്യം ചൊല്ലിക്കേൾ
പ്പിച്ചതിൽ സന്തുഷ്ടനായ ആ രാജാവ് അദ്ദേഹത്തിന്
അഭിഷേകാനുകൂല്യം എന്നും തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹം ഗുണ
ത്തിന് അമോഘരാജാവെന്ന പേർ നൽകിയതും തെളി
യുന്നു. ഈ രാജാവൻ ഒരു കേരളരാജാവായിരുന്നു ;
കിവാകരണം കേരളീയനായിരുന്നിരിക്കാം.

രേഖ്വത്തുർ മട്ടരികി. മഹാകവീകൃഷ്ണനായ മേല്പു
ത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയെത്തന്നെ ഇനി നമുക്ക്, ഇട
യ്ക്കേയും നിർമ്മാതെ, ഉപസർപ്പണമെന്ന് ആരാധിക്കാം.
ശങ്കരമഠവൽപാദനൈഷ്ഠിയാൽ മട്ടരികിയപ്പോലെ പ
രിണതപ്രഭത്തരം പരിപാക്യപ്രമാണപാരിണനമായ ഒരു
സാഹിത്യസാഹസഭേമനെ നാമുക്കു മാതൃഭൂമി ഒരിക്കലും
പ്രസവിക്കുകയുണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് എന്തു സഹ്യയേനം ഭൈ
ശ്വമായി ശപഥംചെയ്യാവുന്നതാണ്. ശേഷംശേഷം

ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ

വൻ എന്ന പ്രസിദ്ധനായ ആ പുണ്യശ്ലോകൻ കകാല്ലം 735-ൽ വെട്ടത്തുനാട്ടിൽ തിരുനമ്പരയമ്പലത്തിൽനിന്നു രണ്ടു വിളിപ്പാട്ടു വരകളെ ചന്ദനക്കുറുപ്പ് എന്നു ദേവീ ക്ഷേത്രത്തിന് ഒരു നാഴിക കിഴക്കായി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന മേലത്തുകുളത്തിൽ ജനിച്ച് 106 വയസ്സു ജീവിച്ചിരുന്നതിന്റെ ശേഷം മൂക്കോലയിൽവെച്ചു പടനതിയെ പ്രാപിച്ചു. കട്ടഞ്ചേരി ഇളിമവിളംകുറുപ്പൻ അക്കാലത്തു കൂടെയും കൂടിയൊട്ടത്തിലും പ്രവീണനും മട്ടതിരിയുടെ വയസ്സുനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു കൂത്തുപറയുന്നതിനു വേണ്ടിയാണ് മഹാകവി പ്രശസ്തനായ തന്റെ ചമ്പുക്കുറുപ്പിനുമുമ്പ് എന്ന് ഐതിഹ്യം വേറാക്കിയെന്നു, ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ മട്ടതിരി കവിച്ച കൃതികൾ ഏതെല്ലാമെന്നു നിർദ്ദേശിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്.

“അനന്തനാസികരമിതാനി
വൃത്തനാമതാനി ഗദ്യചട്ടാനി
നാരായണാഭിധാനം
ചിരപരാമോ രവിനന്ദേശഭാഗേശാൽ.”

എന്ന നിരന്തരനാസികത്തിലും

“ഗോവിന്ദമാനന്ദരസൈകസന്ദ്രം-
മാവല്ല നാരായണശ്രീസുരേന്ദ്രം
നിന്മാതി ധർമ്മാത്മജനാഭസുതം-
സമ്പന്നം സ്വസ്തി ചമ്പുക്കുറുപ്പം.”

എന്ന കാവ്യത്തിലും,

“നന്ദനാഭിധമഹീസുരവസ്തുവസ്തു -
 ദൈവോസ്തകമുതന്ധനീനികരായമാണം
 ഹൃദ്യം പ്രബന്ധമിദമദ്യ സമാപ്തമദ്യം -
 ഗദ്യം സമസ്തമനവദ്യ വിരഞ്ചിപദ്യം.”

എന്ന ഭൂതവാക്യത്തിലും,

“സ പാദോസ്തയാകരം നാമ
 പ്രബന്ധമതിദകാമളം
 അകമോചിദേതന്നവ
 നന്ദനാഭിധമഹീസുരം.”

എന്ന സ്വാഹാസ്തയാകരത്തിലും കാണുന്ന പദ്യങ്ങളിൽ
 നിന്ന് ഈ നാലു ചമ്പുക്കളും മട്ടതിരിയുടെ കൃതികളും
 ഒന്നു നിസ്സംശയമായി തെളിയുന്നു മത്സ്യവേദം,
 ഗണപ്രമോക്ഷം, ഗൃഹമോക്ഷം, പാണ്ഡാലീസ്വയംവരം,
 നാളായനീചരിതം, സുരേന്ദരം, കിരാതം, ഭൂത
 വാക്യം, അഹല്യായമാക്ഷം, ദക്ഷയജ്ഞം, ത്രിപുരഭയനം,
 അശ്വമേധവ്യം, കൊടിവരം, ഗോശ്രീനഗമവസ്തുനം
 ഇവയും ആ മഹാത്മനാവിന്റെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നുള്ള
 തിന്ന തർക്കമില്ല. കവചവൃത്തം, സ്മരണകം, പാർവതീ
 സ്വയംവരം, മാരതയുഗം മുതലായവയെപ്പറ്റി കണ്ഡി
 മ്പ് കർഷിപ്രായം പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലാത്തതിനി
 കണം; എങ്കിലും അവയും മട്ടതിരിയുടേതല്ലെന്നു തീർപ്പു
 ചെയ്തതുവാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടി ‘പദ്യമിത്യേത
 പ്രബന്ധം പഞ്ച’ എന്നായ പഴമൊഴിയുണ്ടെന്നിലും അ

കോഴിക്കോട്ടു മാനവേശ്വരസ്വാമി. അനന്തഭട്ടൻറെ ഭാരതചമ്പു ആ കവിശ്രേഷ്ഠനെ അപരിമിതമായി സിദ്ധിക്കുക നിമിത്തമാണ് അദ്ദേഹം പ്രസ്തുതകാവ്യം നിർമ്മിച്ചത്. മഹാഭാരതം ആദിപർവ്വത്തിൽ ചന്ദ്രോൽപത്തി മുതൽ പൂതരാജ് കാലികളുടെ ഉത്ഭവംവരെയുള്ള കഥയെ ആസ്പദമാക്കി ഭാരതചമ്പുപോലെ പന്ത്രണ്ടു സ്കന്ധങ്ങൾ ഉണ്ടാണു് മാനവേശ്വരസ്വാമിന്റെ കവിത. 'പാപപാപമൃഗം മരണാശം' എന്ന കല്പിതാശ്വതിയിൽനിന്നു കൊല്ലം ൧൩൩൨-മാണ്ടാണു് അതിന്റെ ആവിർഭാവം എന്നു സിദ്ധിക്കുന്നു. ഭൂതകാലത്തു ചമ്പുക്കളിലെമ്പോലെ പണ്ഡിതന്മാരുടെ സ്ഥിരകമ്പമായ ശ്രാമയുക്ത പത്രികയെന്ന അനവധി വിശിഷ്ടവ്യാകരണപ്രയോഗങ്ങൾ പ്രസ്തുതകൃതിയെയും ആപാദിച്ചുപോ അമരുകിടന്നുണ്ണ്

മഹാപാണിവാദം. മഹാപാണിവാദന്റെ ഭാഗവതചമ്പു മരണത്തെ മനോഹരമായ കാവ്യമാകുന്നു. മഹാപാണിവാദൻ കൊല്ലം മുൻപന്താശ്വതികളുടെ പൂർവ്വകാലത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്നു. ഭാഗവതചമ്പുവിൽ ശേഖരസ്വരണിന്റെ ആരംഭം തുടങ്ങിയുള്ള കഥയാണു് പ്രതിപാദിക്കപ്പെട്ടതു്. മുകുന്ദമോക്ഷോവരയെങ്കിലും സുബകത്തോടു ബന്ധം കണ്ടിട്ടുള്ളു. അതിനാലാണു് ആ കവ്യം പുഷ്പമിക്കുന്നുവോ എന്നറിവില്ല. ധാരാളം പ്രാമുഖ്യത്തോടു കൂടിയ ഗോവർധനയോഗം, കാളിയമർദ്ദനം, രാസപ്രീഡം, രാസസ്ഥവധം ഇത്യാദി സന്ദർഭങ്ങളിൽ ഭാട്ടൻതൂങ്ങുകിലെ അശ്വിനീപ്പുത്തത്തിന്റെ മംഗലികയിൽ ഗദ്യങ്ങളും

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

പ്രസ്തുതകൃതിയിൽ കാണാത്തത്. ഈ വൃത്തം സംസ്കൃത ചമ്പുക്കളിൽ ആദ്യമായി പ്രയോഗിച്ചതു ഭട്ടതിരിതന്നെയാണെന്നു തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹം ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഗദ്യം ക്ഷേത്രഭാരതത്തിലുള്ളതാണ്.

“തന്നെ പ്രഥിതാഃ പ്രമഥപ്രവരാഃ
പ്രമുഖപരമാമിവിചലിതധാരണീ-
മരണനിപീഡിതഫണിവരകലഗിരി-
കിറ്റമകമരം നിശാപന്തഃ,
ഫണിപതിപീവരമുഖഗിരകമുഖ-
മുഖമുഖസ്തീണ്ണമുഖസ്തീ-
പരസ്തപാണീപട്ടസതഃ
പ്രമുഖമഹായുധവിപുലീഷു വിസര-
ഭ്രമനകുണ്ഡൽകരണീപിതകിരണഃ,
സതം രക്ഷിതമുഖസ്തീ-
കത്ര നിഖീനസ്തീനമാസതഃ” (ഭട്ടതിരി)

ഇതിനെ അനുകരിച്ചു പാണിവാദനും,

“തത്ര ച സമയേ ക്രമശഃ ക്രമശഃ-
സ്തമിതിമരണസ്തമിതി കിരണഃ
രക്ഷതായാമ നഖപാപാസുനി
രക്ഷിതസുതാതസീമനി വിപിതഃ
കാളിന്ദവിഷമവിഷാനഖദശഃ”

ഏകദശനായുള്ള ഗദ്യം മദ്ധ്യത്തിലിരിക്കുന്നു.

ഇലത്തൂർ രാമസ്വാമിശാസ്ത്രികളുടെ വൃത്തരത്നാവലിയിൽ 'ഗദ്യവിശേഷങ്ങൾ' എന്ന തലക്കെട്ടിൽ ആ മഹാകവി

‘മനകലശലരസരസരഥരൂപനി-
ചിരകൃതസൂത്രസുധാഞ്ജിവിധൂനം
നിമിക്വശലരസരസരഥരൂപനി-
മഹിനുകകമഖസല് ഗ്രഹകരഖ,
ഭിവി ഭിവിഷ് ഗണകരന്ധരവനിത-
ഖനരവസ്വവിധവാദ്യനിനരഭഭ-
രഖിഖഭിഗണകരന്ധരവനിത-
മവനിരമരതപുഷ്പവികീർണ്ണം.’

എന്നൊരു ഉദാഹരണം ഖദിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ആ ഗദ്യം ചത്തുപോയെന്നു മാത്രമല്ല, അദ്ധ്യക്ഷാങ്കിതങ്ങളായ ഭാഗങ്ങളിൽ കവി ക്ഷേത്രങ്ങളിൽനിന്നു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു വിഭിന്നമായ ഒരു രീതി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിപ്രാചീനമായ പിംഗലന്റെ മതജ്യോത്സത്തിൽത്തന്നെ ‘മഖനം’ എന്ന പേരിൽ ഒരു ഗ്രന്ഥം വിശേഷം കാണുന്നുണ്ട്. അതിന്റെ ഉദാഹരണമുണ്ട് താഴെപ്പറയുന്നത്.

“അ കചത്തർവ്വി കൃഗശിശൂനയനാ
പീനനിരംബം മദകരിഗമനം
കിന്നരകണ്ഠീ സുഷുചിരശരണം
സാ നവ സൗഖ്യം വിതരന്തു മഖനം.”

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

എന്നാൽ ഈ ഗാഢ ദുഃഖബന്ധവും ചത്തുയ്ക്കാവുന്നതാകയാൽ ഇതുതല്ല-ഭേദത്തിന് ആശയമായി ഗ്രഹിച്ചതെന്ന സിദ്ധമാകുന്നു. അതുകൊണ്ട് ആ മഹാകവിയും പാണിവും ഒരോ ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽനിന്നു തന്നെയാണ് പ്രസ്തുതഗദ്യശൈലി സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന് അനുമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

നേമ ചില ചമ്പുക്കൾ. കൊല്ലം 903 മുതൽ ഉദ്യോഗം 980 വരെ ജീവിച്ചിരുന്ന ഇടവട്ടിക്കാട്ടു നാരായണൻ നമ്പൂരിയുടെ ഒരു പ്രശസ്തമായ ചമ്പുവാണത് 'ജക്'മിണീ സ്വയംവരം. അഗാധതിന്ദിതനും ഇളയതമ്പുരാന്റെ സന്താനശോചാലവും കാണവീശ്വവിജയവും, കേരളവർമ്മ വലിയകോതിത്തമ്പുരാന്റെ കംസവധം, കൊടുങ്ങല്ലൂർ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാന്റെ ചങ്ങനയ്യയും, എന്നീ ചമ്പുക്കളും ഈ അവസരത്തിൽ സ്മരണയ്ക്കേണ്ടവയാണ്. ഇവ കേരളത്തിലും മറ്റുമായെന്നും, ഭാരതം അഗാധതം ഇവയിലെ കഥകളെ ഉപജീവിച്ച്' മറ്റുവളരെ ചമ്പുക്കൾ രചിക്കുകയോണ്ടോ കേരളത്തിൽ നിർമ്മിതങ്ങളായി കാണുന്നുണ്ട്. അവയുടെ പ്രണേതാക്കളുടെ പേരുകൾ പ്രായേണ അജ്ഞാതങ്ങളാണ്. ഈ ചമ്പുക്കൾ എല്ലാം കൃതികൾനെയും പാഠകത്തിനെയും ആവശ്യത്തിലേക്കായി രചിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവയാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

പ്രബന്ധം. 'പ്രബന്ധ്യത ഇതി പ്രബന്ധം' എന്ന വ്യക്തത നിന്നു സിദ്ധിച്ചു. എന്തു കാവ്യത്തിനും പ്രബന്ധം

എന്ന സംരംഭത്തിന് അനുമതിയുണ്ട്. സഞ്ചയ തന്റെ വാസവർത്തനമായ 'പ്രത്യക്ഷമാക്കിയതായ പ്രവാണവ'നും സഞ്ചയവർത്തിയിൽ പ്രബോധം എന്നൊരു പേര് വെച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും ആ പേര് സ്ഥലവിതരണ അതീത ചമ്പുപറ്റായമായി വ്യവഹരിക്കപ്പെടുന്നുണ്ട്. മറ്റേതിരി നൽകി രാജസ്വയം 'ചമ്പുകാവ്യ'മാണെന്നു തീർന്നു പോയെന്നുള്ളതിനും അതിനു രാജസ്വയപ്രബോധമെന്ന പേരിലാണ് പ്രശസ്തി അധികം അതുപോലെ കൈമാറിയിട്ടുള്ള ഒരു ചമ്പുകാവ്യവും സമാന്തര പ്രബോധമെന്നു പറയാറുണ്ട്. ഇവിടെയെത്തിയിട്ടേയും ഒരു ചമ്പുവിൻ യാത്രയ്ക്കുപ്രബോധമെന്ന പേരുള്ളതായി നാം കണ്ടുവെല്ലാം ഉൾപ്പടിപരിണയത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ പ്രബോധമേഴിയനായ ചക്രവർത്തിയും തന്നെപ്പറ്റി 'അമ്മിണിമാനകീപാവതിപരിണയാദിപ്രബോധഗ്രന്ഥസമാഹൃതം' എന്നു സ്വർണ്ണപിരിമിക്കുന്നു.

ചയ്യക്കുളം ചാലിത്താലൂക്കിലും. സംസ്കൃതചമ്പുക്കളിൽ നൂറ്ററിയ്ക്ക് ഏഴ് പത്തും മേൽക്കടന്നാശ്വനാമകളെ കൂടി കളായിട്ടാണ് കാണുന്നത്. അവരിൽ ചമ്പു വിളംബ്രാസം കഴിഞ്ഞാൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു മോണമോ ചമ്പുവോ രചിക്കാത്ത കവികൾ അപൂർവമായിരുന്നു മാനവേശ്വരൻ, പൂർവ്വരേഖചമ്പു നിമ്മിച്ചത് തന്നെ വ്യംകരണാശ്വനത്തിൽ എത്രമാത്രം അവഗാഹമുണ്ടെന്നു കൈർ തുടങ്ങാമെന്നു ഞ്ഞുവെക്കുന്ന കൂട്ടപ്പിഷാടകിയെ ധരിപ്പിക്കുന്നതിനു ദൗഷ്ടികയായിരുന്നു എന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്.

അഷ്ടമന്വകൾ

ചന്ദ്രനിബന്ധനത്തിനു പ്രാകൃതരേഖയുടെ അടിപക്ക
യില്ല. ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ രചിക്കുന്നതിനുള്ള പാഠവും കവിക്കു
യോഗ്യമായ പ്രകാശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യും. അതു
കൊണ്ട് യുവാക്കന്മാരായ കവികൾക്ക് ആ പന്ഥാവിൽ
പതുക്കെ ചെയ്യാവാൻ കൗതുക്യമുണ്ടാകുന്നത് അസം
ഭവിക്കുമല്ല. ആയുർവർത്തത്തിൽ ചന്ദ്രക്കർ ശാരദാമൂന
അത്യന്തം വിമളമായി പ്രാദർഭവിച്ചതിനുള്ള കാരണം
വ്യക്തമാകുന്നില്ല. ഗദ്യകാവ്യത്തിനു മിശ്രമെന്നൊരു വി
ഭാഗമുണ്ടാക്കി അതിൽ ചന്ദ്രക്കളെ ഉൾപ്പെടുത്തിയ പദ്യവ
സന്ധ്യനായ ഭാഷയും ആദ്യത്തെ ചന്ദ്രവായി ഗണിക്കും
വന്ന മേയനീകഥ രചിച്ച രാജ് മിശ്രസന്ധ്യനായ ത്രി
വിക്രമനും ഭാഷിണാത്മന്മാരായിരുന്നു. ദ്രാവിഡരേഖക
ളിലെ സാഹിത്യചരിത്രം പാർശ്വശാധിച്ചാലും ചന്ദ്രക്കളുടെ
പ്രാധാന്യം വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്. കണ്ണാങ്കുസാരമിത്തത്തി
ലേ അതപ്രാചീനങ്ങളായ കാവ്യങ്ങൾ ചന്ദ്രവൃത്തത്തിലും
കുറു നിബന്ധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്. കേരളത്തിലും പല
അഷ്ടമന്വകളും പുനത്തിന്റെ മാരാമണചന്ദ്രവിനു
മുൻപുതന്നെ ആവിർഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇവിടെ ചാക്രന്ദ്ര
ന്റെ കൃത്തിനും ഇതന്മാരുടെ പരകപ്രവചനത്തിനും
ചന്ദ്രക്കൾ ആവശ്യകതയുണ്ടായിരുന്നതിനാൽ അവ നിർ
മ്മിക്കുന്നതിൽ കവികൾ അന്യരേധീയരെ അപേക്ഷിച്ച്
അധികം ശ്രദ്ധാലുക്കളായി പരിണമിച്ചത് ആശ്ചര്യമ
ല്ലെന്നും സാധ്യമാകുമായി അന്തരംനിക്കാവുന്നതാണ്.

മനോരമപുറം

ആദ്യത്തെ ഭാഗം ചുരുക്കം.

അദ്ധ്യായം ൧. മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉൽപത്തിയെപ്പറ്റി വിസ്തരിച്ച് ഒരു പ്രതിപാദനം ഈ അവസരത്തിൽ ആവശ്യമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. സംസ്കൃതഭാഷയിൽ അത്യന്തം നിഷ്ഠാതന്മാരും സാഹിത്യരസികന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യന്മാരായ നമ്പൂരിമാർ ചെന്നമിശിൽ അനന്തരം ആ ഭാഷയിൽ കവനാഭിമുഖരായി സാമർത്ഥ്യവ്യക്തനായിരുന്നില്ല. സംസ്കൃതത്തിൽ മാത്രം കവ്യരൂപം കെട്ടിപ്പാൽ സാമാന്യ മനോഭാവം പ്രീതി സമ്പാദിക്കുവാൻ മാർദ്ദവമില്ലായിരുന്നു. സാമുദായികരായും സാംസ്കാരികരായും കേരളത്തിലെ ആതുരവിധവബന്ധത്തിന് പല പ്രത്യേകതകളുണ്ട്. തങ്ങൾക്ക് അനേകം പ്രകാരത്തിൽ അർപ്പിക്കണമെന്ന അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്ന നായന്മാർ മുതലായവരുടെ വിജ്ഞാനസമ്പത്തു വലിപ്പിക്കുന്നതിനും ഭവനാഭിമുഖരായ സംസ്കൃതത്തിന്റെ ഭീതിയിൽ ഉത്തരജ്ഞാനം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനും തദ്ദേശം തങ്ങൾക്കും അവർക്കും തമ്മിലുള്ള സെക്രട്ടറിയുടെ ഭവന സൗകര്യം പരിപൂർണ്ണമാക്കുന്നതിനും കർമ്മശാസ്ത്രരീതികളായ നമ്പൂരിമാർ ഒരു ഉപായം കണ്ടുപിടിച്ചു. അതാണ് അവർ അഭിനവമായി സ്വീകരിച്ച “മധുരമധുര ഭാഷാസംസ്കാരസ്തോത്രസമ്മേളനസമാഹാരം”യെ അറി

പ്രവാളപ്രസ്ഥാനം 'അഷ്ടാസംസ്കൃതയോഗം മണിപ്രവാളം' എന്ന മീമാംസികസൂത്രത്തിന്റെ വൃത്തിയിൽ, യോഗമെന്നാൽ സ്വതന്ത്രനാൽ തിരിക്കേണ്ടതാകയാൽ ചുരുക്കം ചെട്ടിയെന്നും, നിത്യമെന്ന ഭോഷമില്ലായ്മയും ഇണക്കുമായും പ്രായേണ അദ്ധ്യക്ഷനായുള്ളതായിരിക്കുന്നുവെന്ന് അപ്രകാരമുള്ള ചെട്ടിയെന്നാകുന്നത് എന്നും, മണി എന്നാൽ ഭോഷയായും പ്രവാളമെന്നാൽ സംസ്കൃതത്തെയും അദ്ധ്യക്ഷനായും ചെട്ടിയെന്നെന്നും, മണിപ്രവാളത്തിലെ സംസ്കൃതം ഭോഷപോലെ തരുന്ന പ്രസിദ്ധവും സുകമാനുഭവമായിരിക്കുന്നെന്നും, ഭോഷയും പ്രായേണ പാമരജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽപോലും സാധാരണരായ മിക്കവാറും തിരിക്കേണ്ടതെന്നും, മണികൂടും പവിഴവും കടലിൽ ഇടകലർത്തിക്കൊണ്ടാൽ ഒന്നിന്റെ ഭേദം മറന്നിറക്കുകകൊണ്ട് അവ ഏതെന്നു ചോദിച്ചിപ്പറിവാൻ കഴിയാത്ത നിലയിൽ ഒന്നായി ഭവിക്കുമെന്നു അനുപോലെ ഏകജാതീയപദസന്തർപ്പനീതിയുളവാകുന്നതെന്നും, ആ ചാതുർ ആ പ്രസ്ഥാനത്തിലുള്ള കൃതികളുടെ കർത്താ നിഷ്പന്നമായി വിവരിച്ചിരിക്കുന്നു. "അതേനമം അഷ്ടാസപ്രാധാന്യം" എന്ന അതേ സൂത്രത്തിൽനിന്നു ഭോഷയും സന്തതിയും ഒന്നുപോലെ പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നുള്ള കരുതനുള്ളതുമണിപ്രവാളമാകുകയുള്ളു എന്നും ഇഹിക്കാവുന്നതാണ് സന്തതി പ്രാധാന്യമുണ്ടെന്നുള്ളും ഭോഷയും സംസ്കൃതവും സമമായ കാവും ഉത്തമകല്പം മാത്രമാണെന്നും സാം വാചസ്പത്യത്തിൽ ഇപ്പോഴും ഭോഷ സംസ്കൃതത്തെ

കോർട്ടു ന്യായമുണ്ടെന്നാൽ ആ കാമ്പും മറ്റു മകളുമായി
 പൊക്കമെങ്കിലും, ഭാഷയും രസവും ന്യായമുള്ള കാര്യത്തെ
 അധർമ്മകാരിയിൽ തള്ളേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം ഇതുകൊണ്ട്
 പ്രസ്താവിക്കുന്നു. ഇതിൽനിന്നുപോലും മണിപ്രവാളകാ
 വ്യം ഭാഷാകാവ്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രമേയമാകണമെന്നു
 യിരുന്നു ചുവസ്സരികളുടെ അഭിപ്രായം എന്നു നല്ലപോലെ
 ചെട്ടിവാക്കുന്നുണ്ട്. "ഉചിതസംഖ്യാതക്കുരൻ-ഭാഷമെ
 യുകമോനവൃത്തവിശേഷമുതൽ പാട്ട്" എന്നു മീലാതി
 ലകമാരൻ പാട്ടിനു ചക്കുണം നിയമിച്ചു. അതിനെ
 ഭാഷാസാഹിത്യത്തിലെ മറ്റൊരു വിഭാഗമായി കല്പിച്ചു.
 അങ്ങനെ മണിപ്രവാളവും പാട്ടും ഒരു സമാന്തരരേഖക
 ളിൽനിന്നു കറേക്കാലം പുരോഗമിക്കുകയും പിന്നീട്
 അവയ്ക്കു തമ്മിലുള്ള മെഴുവികവ്യത്വം സമാനം കവികൾ
 മറന്നു പാട്ടിനെ എന്താക്കുന്ന മണിപ്രവാളീകരിക്കുകയും
 ചെയ്തു. അതിന്റെ ഫലം നാം നിരന്തരംകൃതികളിൽ
 പോലും സ്പഷ്ടമായി കാണുന്നുണ്ട്. 'ഭാഷാസ്ഥി ഭക്തസ
 ലേന്ദ്രസ്വ രാമസ്വ തോൻ' 'പ്രപഞ്ച നീയാതയമു വന്ദ
 കരപ' എന്നും മറ്റും ഗാനംചെയ്ത എഴുത്തച്ഛന്റെ
 കാലത്തു രണ്ടു പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കും തമ്മിലുണ്ടായ തിരക്കു
 ണു മേലും കവികൾ നിശ്ശേഷം വിസ്മരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

മുണ്ണിയച്ചിമയിൽ തോൻ കണ്ടിട്ടുള്ള ഭാഷാചമ്പുക്ക
 ളിൽ പ്രാകരനതമമാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നിട്ടുള്ളത്
 അതുകൊണ്ട് തോൻ 'മുണ്ണിയച്ചിമയിൽ' എന്നു നാമക
 രണം ചെയ്തുന്ന ഒരു കാവ്യമാണ്. ആ ഇന്ദ്രമതിന്റെ

കുറുപ്പുവസ്തുക്കൾ

മരോടെയെ ഏനിക്കു കാണാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളു. ഉത്തര കേരളത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധമായ തിരുനെല്ലിക്ഷേത്രത്തിനു സമീപമുള്ള തിരുമങ്ങൂർ എന്ന സ്ഥലത്തേ 'ഉണ്ണിയച്ചി' എന്ന നായികയ്ക്കും സ്വപ്നത്തിൽനിന്നു ഭൂമിപ്പറ്റി സഞ്ചരിക്കുവാൻ വന്ന ഒരു ഗന്ധർവ്വൻ തമ്മിലുണ്ടായ പ്രണയമാണു് ഇതിവൃത്തം. പ്രസ്തുതവസ്തുവിൽ കവിതാ രീതി താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഗദ്യപദ്യങ്ങളിൽനിന്നു ഊഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

ഗദ്യം—

“വരമല്ലികാധവമു—വരിതനല്ലിമുതലുമു—
 മരി നല്ലവാരമുവ¹—തരുമല്ലൽകെട്ടവർകൾ
 തിരുനെല്ലിപ്രണതി,—പരമല്ലസൽക്കുപ്പരു
 ചിരമല്ലിയും പകലും—മുതകല്ലിൽ വീണ്ണപരി
 പരിവെല്ലിതാഞ്ചുഗതി—ഗിരികല്ല തീർത്ഥനതി
 തിരുതല്ലിവിട്ടലിമ—നരർവല്ലിമർ² മക്കുട്ടമ,
 മറുവല്ലിപോലിനിന—തരുവല്ലിമേലുളിന
 വിരിവല്ലിതരുമരി—മലഞ്ചെങ്കല്ലി³ പാടുമളി,
 കരനെല്ലിയൊത്ത മലര—മുതവല്ല നല്ലവരി—
 ചുതകല്ലിൽ നൽത്തുതിപ്പ—ഹരിതല്ലയോഗിനി
 മരുവില്ലമായ പൂർ—മരുമല്ലരെപ്പൊത്തു
 സുരമല്ലചിത്തഗത—ഇരുതല്ലകുസനവ—

1. നല്ലവാരമല്ലി. 2. വല്ലിമർ—വല്ലിയായ മുതലും. 3. ചെങ്കല്ലി എന്നും.

നന്മവില്ലിയാക്കിയതും—പൊന്മവില്ലിവില്ലിയും—
 മിന്നുവെല്ലിമാതൽമണി—തിരുവല്ലഭൻ മമ്മിത—
 തിരുനെല്ലികുലമമൻ—പുരവില്ലിയേഴും സഹ
 മെല്ലെപ്പുറമധര—കുരവല്ലവസ്സുതിത—
 മുരവെല്ലി¹മേവിമിക²—തിരുനെല്ലി യത്ര വല്ല.” (1)

ഗദ്യം:—

“ലക്ഷവരത്തു മുരമേക്കാടോരം
 മേഴാഗവതിവ ഭൂമണ്ണനിക്ഷേപ്തം
 ഗുപ്തമനോഹരനന്നമാന്യം
 കേവലമകരാവതിയെപ്പോലോ,

 കൊല്ലവിളയിം കൊല്ലംവിവോ;
 ന്നൊരുമത്തേ കൊടുക്കെല്ലരിയും—
 മേറവിളക്കിന പണ്ട³പയാതാ;
 കണവായ്ക്കണമവി കണവം ധെതി
 വല്ലവനഗരപ്പള്ളിയെന്തി;
 പുതുവീട്ടിൻ പൂങ്കുഴി⁴വീഴ്ത്തിനശോഭാ
 മനീകൃതമണ്ണെല്ലപുരമമ്മിമാ
 മോരസമുദ്രം നീരസമുദ്രം
 കയംണാപി ച മുററും ഭഗതി;
 തിരുമത്തുതിതികാലന നഗതി
”

(2)

1. മുറന്നുകൻ. 2. മികമകകാലവിപുലതായ. 3. പണ്ടുപുരാ
 നത്ത.

ഒന്നാം ഗദ്യത്തിന്റെ ഭയങ്കരമായ പ്രാസഭൃതിയുടേതും ത്രിവാക്യഭാഗ്യ ഗിരിജാകല്യാണത്തെക്കുറഞ്ഞുപോലും കൗൽ വിളിപ്പിക്കുന്നു. എന്നാൽ പദ്യങ്ങൾ അതു കഠിനങ്ങളല്ല പ്രണയമുള്ള ആശ്വാസപ്രദമാണ്.

പദ്യം:—

“അരുമപെരുതു ; വണ്ണമേ ചതുർണ്ണം
പരമരണം¹ പരണം വിധേയമുഖാനന്ദം
പെരുമ പുക്കഴിക്കപ്പട്ടും; തരസ്സാം ;
തിരുമരുതുർ തിരുകൃതിയാ പൂരിങ്ങാം.” (1)

പദ്യം :—

“അതു കരിയംകിടമളീകമിതെൻറു കണ്ടെൻ
ചൊല്ലിയിലും കിമവി ചൊല്ലുവനുള്ള വണ്ണം;
അമ്മാമമം ചിറയുമപ്പരിചൻറമിൻറും
മേലും ചമയ്ക്കുന്നു മേലമർവോൽപോലും.” (2)

ഗദ്യം :—

“തത്ര സന്ധനിയെഴുതുവയൺപുറമ്പകളെ—
അന്ധിമാൻകേന്ദിയിൽക്കമ്പത്തായിററുന—
ല്ലതമീവേലതം കുന്ദിതാശേഷമേകത്രയംശംഭവേ,
പാമ്പണിഞ്ഞപ്പനോട്ടുള്ള വൈരം പരം
മീറുവിതെന്നിട്ടെന്തെന്തെ പൂവമ്പനോട്.” (3)

(മലയാളി)

1. അരണം = ആരണം (വേഷം)? 2. അയ്യമി.

ഈ അവസരത്തിൽ മുൻപു പറഞ്ഞ ഗന്ധവൻ ('ഉണ്ണിയച്ചിമധീരേക്ഷണാക്കൈക്കൽ') ഉണ്ണിയച്ചി എന്ന സ്മരണയെക്കുറിച്ചു.

പദ്യം :—

“കണ്ടിത്തേനാം കവിതപുളകാനന്ദകേതുഹലാർത്ഥം
മരേന്ദ്രം ഭൂതപാ നിജചമട്ടശാം മറു വാർത്താം മറമ്പ്
കീഴ്പ്പുറോന്നാൻ കിളികളുരവം കേട്ടു പട്ടാങ്ങുപേരും
ഗന്ധധ്വജം ഗളിതപുളയോ ഗന്ധവാഹസ്യ മാഗ്നാൽ.”

മോയ്സലരാജ്യത്തിന്റെ രാജധാനിയായ ദോരസ മുദ്രം മഹമ്മദീയരുടെ ആക്രമണം നിമിത്തം നാമാവശ്യമായത് ക്രി. പി. 1847-ൽ ആണല്ലോ. അതിനാൽ അതിനു മുൻപാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയുടെ പ്രാദേശ്യവരമെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അസാധ്യതയില്ല. പ്രണയവാദകൻ അറിയുന്നില്ല.

ഉണ്ണിയച്ചിമധീരം. ഇനി ക്രി. പി. പതിനാലാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ വിരചിതവും തൽ കാലം നമുക്ക് ഉണ്ണിയച്ചിമധീരം എന്ന നാമകരണം ചെയ്താവുന്നതുമായ മറ്റൊരു മണിപ്രവാളചമ്പുവിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കാം. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉപശൃംഗമാപസംഹാരകാഗങ്ങൾ ചുറ്റിപ്പിടിച്ചുകിടക്കുന്നതും ഏഴാം ലകം കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ കണ്ടാവ് ശിവവിഖാസം എന്ന ചരിത്രപ്രാധാന്യമുള്ള സംസ്കൃതകാവ്യത്തിന്റെ നിർമ്മാണമായ ദാമോദരപ്പാത്രമാണ്. അദ്ദേഹം

തിരുവിതാംകൂറിൽ കോട്ടത്തറയിൽ സമീപമുള്ള മാങ്ങാ
 നത്തു മാക്യാർകടുംബത്തിലെ കരളപ്പൻ നാഥായിക്കുളത്തു
 ശങ്കരനാഥയെന്നുമുറുങ്ങിയ ഒരു ആരംഭകനും കായലുള്ള
 രാജാക്കന്മാരുടെ ആശ്രിതനുമായിരുന്നു. ഉണ്ണുനീലിസ
 ണസേനയിന്റെ പൂവരംഗത്തിൽ 'കോണറനോമുംമൊഴി
 ചെറുകരപ്പേർ' കട്ടത്തിയേയും 'നാട്ടിൽച്ചൊല്ലേറിന
 ചെറുകരപ്പേരുമെന്നുണ്ണിയാടി'യേയും പററി നായകൻ
 സന്ദേശവാണാട്ടു നിർദ്ദേശിക്കണമെന്നല്ലോ. ആ കട്ടത്തി
 കായലുള്ള കേരളവർമ്മരാജാവിന്റെ പത്നിയായിരുന്നു.
 ഉണ്ണിയാടി ആ സ്ത്രീയെത്തിന്റെ സദാചാര്യയായിരുന്നി
 റിടാ. കേരളവർമ്മരാജാവും കട്ടത്തിയും തമ്മിലുള്ള
 വിവാഹത്തെപ്പറ്റി പൂമ്പുരുചമ്പുവിൽ പ്രതിപാദിച്ചി
 ത്തത്. അവരുടെ പുത്രിയായ ഉണ്ണിയാടിയെ അക്കം
 ലത്തു കൊടുത്തപ്പോൾ താമസിച്ചിരുന്ന പെരുമ്പല്ല
 (കൊല്ലി) രാമവമ്മ യുവരാജാവു വിവാഹം ചെയ്യുന്നതാ
 ണ് ശിവവിഖാസത്തിലെ ഇതിവൃത്തം. ഇത്രയും പ്ര
 സ്താവിച്ചതിൽനിന്ന് ഉണ്ണുനീലിസസേനയും, നമ്മുടെ ഇട
 ചമ്പുവും, ശിവവിഖാസവും ഏകദേശം ഒരേകാലത്ത്—
 ഏന്റെ പക്ഷത്തിൽ ക്രി. പി. പതിനാലാം ശതക
 ത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ—വിരചിതങ്ങളായ കൃതിക
 ലാണെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. മിസ്സറുമായ ഒരു വ്യോമ
 മാരികൾ മാർവ്വലിക്കുയ്യ സമീപമുള്ള കണ്ടിയൂർനഗര
 ത്തിന്റെ—അന്ന് അത്ത് ഒരു ഗ്രാമമല്ല, നഗരമായിരുന്നു
 —ഉപരിതലത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ അധോഭാഗത്തിൽ

ഇതിലധികമായ സജ്ജീതം കേൾക്കുകയും അത് ആയതേ
ഞാൻ അറിയുന്നതിനായി കൂമിയിൽ ഇറങ്ങി അവർ
ആ നഗരം, ശിവക്ഷേത്രം, രാജഗുഹക്കൾ ഇവ സന്ദ
ർശിക്കുകയും, കടുവിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽക്കയറി തൊഴികയും
ചെയ്യുന്നു. ആ സമയത്ത് അവിടെ ആഗതനായ ഭാരത
മരച്ചാക്രമകോട്ട് അവിടെ പാടിയിത് ആരാണെന്ന് അവർ
ചോദിക്കുകയും അദ്ദേഹം കേരളവർമ്മ, കടുത്തി, മണ്ണി
യാടി ഇവരെ വഴ്ത്തിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

സരസപ്രയത്നമെന്ന ഈ ചമ്പുവിമല രചനാതീതി
മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഏതാനും അംഗങ്ങൾ താഴെപ്പേർക്കും.

കണ്ടയാനിവർണ്ണനം; ഗദ്യം:—

“ഇവർണ്ണമതിമനോഹരമംകിയ നഗരോത്തമത്തിൻ
മധ്യം, സകലാശാമുഖകണ്ണപൂരായമാണകീർത്തിസ്തുബക
സ്ത, കീർത്തിപൂരകമർദ്ദം, നിഖിലസാമന്തചക്രവർത്തി
നോ, നരസിംഹസ്ത, നരയിജ്വമണ്ണു കരൻറും, വഴിവെഴ
മോരനംഭിന്ദ മണ്ണുചരിലകാരുമാനസ്ത, കേരളനാമധേയ
സ്ത, വസുധാനായകസ്ത, പുരുഷനഗരിയുമുള്ളകയുമൊപ്പം
ചെൻറണത്തു മേവിനപോലെ മനോഹരംതരം രാജധാ
നീലയം വിരോജതേ.” (1)

പദ്യം:—

“പൊന്മുഖത്തിൻ പ്രഭാജാലൈ-സ്തസ്തപാകാനി-

[കരംവിതം ;

സദാവദാഹമിവ യത്-പദ്മമംഗാലയംതാനാ ; (1)

ശുനാസീരസതപ്രപ്തം വില്ലാളികലസങ്കലം ;
കലഞ്ഞുലാവും താൻവല്ലി നിറയും ചാഞ്ഞിഷ്ടം ; (2)

കുടന്നിറയ നീർകോകി-കുന്ത കാണികരപൂമരം ;
മരദകളയാ ചാലാ സല്ലാപൻ പലമവതി ; (3)

പതിക്കെത്തുണ്ണമപ്പാലേ കളയും ചിലമംസരം ;
സുതമണ്ണുഗിരാമെപ്പാ വഴങ്ങാത്ത വല്ലഭം ;¹ (ഭൃംഗം) (4)

പ്രസ്തുതവണ്ണനത്തിൽ പല പ്രാചീനഗദ്യരേഖകൾ കാണുന്നുണ്ട്. മാതൃക കാണിക്കുവാൻ ചില വരികൾ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഗദ്യം :—

“എന്തുകൊണ്ടു നിമിമുഴക്കഴമുണ്ടാത്തതി
നാദകമാടം നല്ല നളികരം പൊലിയുമേടം;
ചോടുകല'നെ നിൻറു തൊടുപതിനെൻറചോടുക
മാട്ളമുയർത്തുനിൻറു മാതേര വിളകുമേടം;
വാട്കെരുകേന്ദ്രത്തിൻ വാണികത്തുമേതാറും
പാടിനിൻളികലകൾ പറഞ്ഞുപോയ് നിരമ്പുമേടം;
കോടണികുമുഖവും കണ്ഡം മൗഢ ചുരുത്തി-
പ്പേരിയാമാറ ചുറ്റും ചെന്താറി നില്ലുമേടം ;
കേടകത്തില്ലയാത കിങ്കരവീൻ ചെൻറു
കേടകം വാങ്ങാതേന്തിക്കേളിയിൽ നാടകമേടം ;

1. തോഡാലകം ചെന്താർ. 2. തോടാലകം. 3. വാടക
കാലമല്ല. 4. കോട് = കോവ്.

ഏകദർശനതു പ്രലോഭാഭാണണീഭമിഴികൾകാലിൽ-
പ്രാദകം കലുപിലെൻറു പാടിനാൻനാട്ടുകടം.” (2)

“മനമൊഴികൾവർത്തു-ചതിപെട നെറിയൽകൈട്ടു
കുതുകര വളരമണി-കുതളികൾനിറയെരിഭം ;
പങ്കികൾനളിനികളി-ചങ്കയനടയ വളർ-
ചങ്കിനൊഴിയലുമളി-സാജുതിനിരയാകിടം.” (3)
(ഇപ്പാഴി)

കവി പല പ്രകാരത്തിലുമുള്ള വർണ്ണനകൊണ്ടും സന്തുഷ്ടനാകാതെ “കിം ബഹുനം ഭാഷിതേന ? യത്പ്രീതിപ്രയവർണ്ണനം ഭാരമേവാമനന്തി ഭാരവിമുഖാ അപി കവചഃ” എന്ന് ഒരു പ്രകൃതം ഉപസംഹരിച്ചുകൊണ്ടു പുകൾക്കൊന്നൊക്കെയുണ്ട്.

അടുത്ത ഗദ്യം അതിയിൽ കാണുന്നതാണ്.

“ഇവുണ്ണമതിമനോഹരമേകീയ പുരപ്രയത്തിനു മേപ്പു വസന്തം, വസന്തസമയമിഹ സകലജനാനന്ദകരം, കരളുതകം, ധരസുതാനകമനകമ്പാഞ്ചുരാശിമംഗീപിഷ്ടകല്ലം, കല്ലുരന്തസാക്ഷിണം, കപിവക്ഷണം ദേവ വണങ്ങുവിതൻറു മനസിക്രന്താ മനോഭവദേഷണ ഞങ്ങളിടവരുമൊഴുകലാൽ ഗീതാനസാരണ കീഴിറങ്ങി വലഞ്ഞിട്ടു.”

1. മനോഹരം പതിവായ രതിതാകയാൽ. 2. മനോഹരം, കീഴിറങ്ങും നരസിംഹമേഴും ഇന്ദ്രാണീ, പാക്കു അവയുമാക്കേണ്ട പ്രാശസ്തവം ഇപ്പാഴിട്ടു.

പദ്യം:—

ഗന്ധർവന്മാർ കണ്ടിതുമ്പെയലത്തിൽ തൊഴുത്തൊരു
ചൊല്ലുന്ന ശിവസ്തോത്രത്തിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങൾ
മുവടെ ചേർക്കുന്നു :—

“മന്ദരിലാകിൻറു നീയെൻറു-ക്കൊൻറപ്പുമേൽ
[മുഖിനാൻ ?

ഈ കണ്ണമെന്തെവിന്ദാൽക്കൊ-ണ്ടൊക്കല്ലം പരിക-

[മുഖിനം ? (5)

അരിയോ നാഥ, നിൻ കണ്ണി-മേരിതീ വിളയിന്തിതം ?

പോററി, പണ്ടുള്ളകൊണ്ടല്ലോ നീററി നീ മല-

[രമ്പനെ. (6)

തൊന്നല്ലോ കണ്ടുതില്ലാക്കു-മാനത്തൊടുതയായായ് ,

നമസ്തിവായ നിൻകോലം-നമക്കോ വിസ്മയാവഹം. (7)

പണ്ടിനായകനെക്കൊണ്ടു-മണിന്റുപുരമാക്കിനാൽ

അരിയാർ തൊങ്ങൾ പെരിപ്പോ-മതികൂപ്പി വണ-

[അവൻ. (8)

ഏറൻ്റെമു.യുകത്തേറി നീറണിത്തരുമകഴിവും

വലി്തകൊണ്ടുണ്ടതിന്നെന്തു-ഫലിതം ഭവന-

പ്രഭോ ? (9)

ഏററവും പുള്ളകുപ്പമൊരു കരസ്സാക്കീശപരവണ്ണനും
കേൾക്കുവാൻപ്രാപത്തിൽ കവി ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഉപ
നിവേശനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

1. ഏറൻകൊളം 2. വലി=വലി, മിക്ക.

പദ്യം :—

“താകാപന്തിഭവം ചേന്ന-ചാങ്ങകോടീരജാസുതം;
താകാഖതിനരാം ചാത്തി-വാതാളം കബകീരേം; (10)
കാമന്തൻ മേനി നീററിന്ത്-തീമിന്നം നിഴിലേക്കുണം;
മാങ്ങാത്തപ്പതിയറിന്ത്-ചാങ്ങഫാലവിശേഷകം, (11)
കാൽനിറമിത്തന്ത-നിരംകുലവിമലംചനം;
മേരിച്ച ചാല നീളംചേ-ന്നിരിങ്ങ നയനാംബുജം;(12)

കാളിമാന്ദസക്കണ്ണാലം-കാളകൃഷ്ണീയാ
സുന്ദരാംഗമം നല്ല-ചന്ദനദ്രവചതുരം; (13)
തീ വരയിലേരിയും പാമ്പാം-കൈവയകവിശ്രയിതം ,
ചാല നിമ്നലമം ചാങ്ങ-ലോലഹാരവിരാജിതം, (14)
അഴകാർക്കുക വലത്തേതിൽ-മഴുവാലതിലീപ്പണം;
കയ്യിൽ വാമേ മുദം പാടി-പ്പയ്യ മേവിൻറ കൈ-
[കിളി]; (15)

ജ്ഞിയുസമവിസ്താരി-പാതിത്തീരവരസ്ഥലം;
കളഭം ചേർന്നാരു കലം-വളരും തിരുമാറിലും.” (16)

അപ്പോൾ തൊൾ ആ കൈത്തുത്തിന്റെ വാതില്ലെഴി
യന്ന ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ചൊല്ലിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹ
മാണ് കാമോദകച്ചാക്രൻ. ആ കവി തന്നെപ്പറ്റി താഴെ
കൊണ്ടു സൂത്തിചിത്രം നിർമ്മിച്ചിരിക്കുന്നു.

1 കപിലവത്സം 2 ആർക്കേ=അൻ കേക.

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ഗദ്യം :—

“അലളവി നടുവിമിരുന്നൊരു കരമേൽ
നാൽവിൽ നീങ്ങ നിരാതതിരുങ്ങ
കുലപ്പുലയത്തിൽ കുന്തിവിജാസൈ-
രുകൾ വിമചിതചിററണിപീലി-
ക്കുടൽ കീഴ്പ്പാടിവ ചുസമഭരണം ;—
നിമുലമകിന നന്മത്തിൽ നിക-
നേരൊളിതങ്ങിന മരുളുന്തിയും,
ചാരുമുക്കുഖ¹രാത്തങ്ങണതപം
ചാല വിളങ്ങിന വായ് മലരൊളിയും,
ചേൻ കലന്തയൻറസ്തുചേദമ
കുരുമകുന്തസങ്കരമപിരം,
പുണ്യമിടപെടി വിരചിതമുക്കെച്ച-
കലർമകളെണം ദേവത മെയ്യും
മണിമണ്ഡപമിവ സംബിളാണം.” (ഭാഗം 5) (5)

പദ്യം :—

അദ്ദേഹം ചൊല്ലിക്കൊണ്ടിരുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽ
ഒന്നാണ് അദ്ദേഹം ചേർന്നത്.

“ചെറുകുലശവിലാസം ചേൻ ചാല²സ്തനവൃത്തം
നിറുകയിൽ വനിതാനന്ദം നൃന്ദപാദാഭവിനം
കലറുകനിലയം ചേന്നീടുമെന്നങ്ങിനാടി,
തളിരൊളിപ്പെരുളും താവകം വെർവുതാക.” (15)

1. മുക്കുക്കുപ്പുവീ. 2. ചാലം=കുലം.

ഗദ്യം:—അന്നത്തെല്ലെ ഗദ്യം ചുവടെ കുറിക്കുന്നു.

“ഇവണ്ണം ചുഴല മേവിൻറ വിടുഷാഗ്ഗണൈരിട്ട
യിൽ കൊണ്ടൊപ്പട്ടു വിഖ ചിഖ ചിലോക്കങ്ങളെപ്പൊല്ലി
യൊട്ടക്കിൻറളവിൽ അരികിലിരുന്നവനോടു ചോദിച്ചു,
അതുകേൾവേം നിഖിലവിദ്യാപാതദൃശപാ ദാമോദരാഭിധാ
നോ മരണാചാര്യ ഇതി വിജ്ഞായ ജ്ഞാത്തുളിരുവതും തന്ത്ര
പുരോളമിമുപസ്സത്യ, പരസ്സാഖംഖിതകരൗ മരണക്ക
രഞ്ചവേന കീചന സഞ്ചമാദിതോഷ്ഠപുഷ്പാ പൂഷ്ണതര
മതിഷ്ഠാവ.” (6)

പിന്നീട് അവരും ചാത്ര്യരും തമ്മിലുള്ള കുശലപ്ര
ശ്നമേയി. അതിനെത്തുടർന്ന് കവി അവിടെ കേട്ട പാട്ട്
ഉണ്ണിയാലിയുടേതെന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ട് നാടുവാഴിയായ
കേരളവർമ്മരാജാവിനെ പ്രശംസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം ഉണ്ണ
നീലിസന്ദേശകാലത്ത് കാരുങ്കുളം മക്കിപ്പിച്ചെന്ന രവിവ
ർമ്മാവിന്റെ അന്നന്തരഗാമിയാണു്. താഴെ ഉദ്ധരിക്ക
ുന്നത് ആ പ്രശസ്തിയിലേ ഒരു ഭാഗമാകുന്നു.

ഗദ്യം:—

“യസ്തു ഹി സ്തീരഗോമാധ്യുഷാ ശീതജാനരഖിലഭൂത
ജാതസ്യ, ധേനിപിലാസശോഖീ വീതിമോന്ത്രസ്സകലാതാ
തികാന്താശസ്യ, വീതജാദ്യദോഷരസ്തസോനേയിഃ സുഹൃദ്
പ്രാതകമലാകരസ്യ, ചാന്തുതുത്തിന ജന്മഭൂമിഃ, കാതതു
ത്തിന ദ്രുമവർണീ, തോ സകലജനവാഞ്ചിതാനാം, പാതാ
സർവ്വജനാം, ശ്രോതാ സർവ്വജനചരിത്രാണാം, നേതാ വി

കാഷാചന്ദ്രികൾ

ചേരജനാനാം, ഭാഷാ വിജയമണ്ഡലസ്യ, ഹിതം ശരണാ
 ഗതാനാം, മേതിലൈക്കോ പ്രഥിതഭൂതിഃ പൂതിക്കോക്കന്ന
 ഭൂതരവ ഗീതകീർത്തിവിഖാസം നീതിശാസ്ത്രനിഷ്ഠാം
 കൃഷ്ണാഭിധാനോ ഭരതി മന്ത്രിമുഖ്യഃ ; യസ്മിൻ മഖ്യ സപ
 താമോകവിജയായ നിഗ്ദസ്തതി, പ്രചലിതപ്രവലബല
 സുതമമഹീപരാഗപരിധുസരമഞ്ജബിംബമഞ്ജുനിയത
 പ്രക്ഷാളയതി ഭഗവാൻ നാളീകീനീകാമകഃ ; യസ്യ മ
 ചേദിമോഹി മഖ്യകളീഃഖറിന മാറാരക്കൈ നയനാഞ്ച
 ധാരാപ്രവാഹം ഇവ വിഭരതി പദ്മതമോ നിസ്സരഞ്ച
 സ്സ്രവഞ്ച. (7)

പൂതിക്കോട്ട കൃഷ്ണനിയയത് കട്ടത്തുരുത്തിക്കരനര
 കായങ്കളാരാജാവിന്റെ പ്രധാനമന്ത്രിയുമായിരുന്നു. അ
 നന്തരം കേരളപർവ്വം കട്ടത്തിയും തമ്മിൽ നടന്ന വിവര
 മത്തെപ്പറ്റി കവി ഉപന്യസിക്കുന്നു.

പദ്യം :—

“ഇഹപുനരനവമൃദൂമൃദൂപം,
 വിജയശക്തൈഃ ക്ഷിതിപുഷ്പകൈര്യഥേതം,
 അപരൈരയുഗായുധൈരനാരിപ്തം,
 ചെറുകരയെൻറരു മന്ദിരം വിഭരതി. (17)

പരമുന്നതസാമഗ്രോപുരം താം
 പരിപൂർണ്ണം ജനതാഭിരുത്സാലാഭിഃ
 അപരനയ നവരം തിടുക്കൈനമോ-
 യവതീർണ്ണാമവരവതീമവൈരി. (18)

അവിടെക്കുമേലവ ഭൃഷസീന്ധോ-
 രവനീമണ്ഡല മണ്ഡനായമാനം
 അഭയാകലമെരവിമാലികാ കം-
 പ്ലവതീണ്ണം യവനേന്ദ്രപുണ്യപൂക്കൈ." (19)

അനന്തരം കട്ടത്തി എന്ന് ആ നായികയെ ഒരു കേ-
 ശാഭിപാഠംകൊണ്ട് കവി സ്തുതിക്കുന്നു.

ഗദ്യം:—

"കംഘിരകാലസമന്വഗതനാ
 കല്ലർമതിയൊളമൊളി താഴ്ന്ന വടനാ
 കട്ടത്തിനി മനോഹരനാളും
 കവചയമലിഖമലങ്കരന്തേ സര." (20)

എന്ന് ആ സ്തുതി അവസാനിപ്പിച്ച്

"കൈശലീ സുധായാ, ഇണനാ മണീനാം
 ജ്വലാകലക്ഷ്മിജമിയം പരയാധിഃ;
 ഛായാലാലിമാം വസ്ത്രയിതും ഇനിത്തരം-
 ലാലാപമാലാ മമ നാലതേജാ." (21)

പരമാലയാഃ പണ്ടിവ പരമനാഭോ
 ഗിരീന്ദ്രകന്യാമിവ വാ ഗിരീശഃ
 സീമന്തിനീനാം മുടിമാലികാം താം
 സാമന്തസിംഹോതമവാഹ കാന്താം." (22)

എന്ന് ആ പ്രമേയത്തെ അദ്ദേഹം ഉപസംഹരിക്കുന്നു.

മോശാചമ്പുക്കൾ

പുനത്തിന്റെ കാലത്തിന് മുമ്പ് കവികൾ മണി പ്രവാളചമ്പുക്കൾ എങ്ങനെ ചെിച്ചിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുന്നതിന് വേണ്ടിയാണ് പ്രസ്തുതകൃതിയിൽനിന്ന് ഇത്ര വളരെ ശാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചത്. പക്ഷാൽകാവ്യങ്ങളിലെ നമ്പോകളെ ചമ്പുക്കളിലെ കാവ്യശാഗങ്ങൾ എല്ലാം ഗാന രൂപത്തിലായിരിക്കണമെന്ന് അന്നു നിർബന്ധമില്ലായിരുന്നെന്ന്, നെല്ലും മോരും പോലെ സംസ്കൃതപദങ്ങളും മലയാളപദങ്ങളും ഇകേകളുള്ളുന്നതിനും അന്നത്തെ കവികൾക്കു സാധാര്യമായിരുന്നില്ല. ഇതിഹാസപുരാണകഥകളെ ഉപജീവിച്ചുവേണം ചമ്പുക്കളെഴുതുവാൻ എന്നും അവർക്കു തോന്നിയില്ല. പക്ഷേനോവിഷയത്തിൽ ഉത്തരേന്ത്യയെ ഉപ്ലവ്യാലോചനയായ്ക്കീർന്ന് ചമ്പുക്കൾക്കുതക്ക ഇരംപ്രഥമമായി നിതന്ത്രിച്ചതു മണിപ്രവാളകാവ്യത്തിന് ശാസ്ത്രീയമായിത്തോന്നി. ലക്ഷണവിവരണം ചെയ്ത മീമാംസികകാരനാണെന്ന് ഉദ്ധരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്.

പ്രസംഗം വേറെയും പല മണിപ്രവാളചമ്പുക്കൾ അക്കാലത്തു പ്രചരിച്ചിരുന്നതായി മീമാംസികത്തിൽനിന്ന് അനുമാനിക്കുവാൻ സ്വാഭാവികമാണുണ്ട്. സർഗ്ഗാത്മകമായിത്തന്നെ വിചിത്രമായ വീരോപാഖ്യാന ചക്രവർത്തിയെപ്പറ്റി അത്തരത്തിൽ ഒരു ചമ്പുവോ പദ്യകാവ്യമോ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്

“തന്മൂലം കാലേ ഭൂവി യദശിശോജ്ജ്വലമാകിൻറ മാധവീം
പീതപാ മരണാ മിതിപരിവർത്തമിനാ ചേതരേന്ദ്രം

കൈ നോക്കുവാളും കഥമപിധനംകൊണ്ടു തപ്പിച്ചു കുരും
കേരളിക്കാരുംകൈർവടനയളിനാൻ കോണമാഞ്ഞാണവ
[വീര.]

ഇന്ത്യയിലെ പട്ടണങ്ങൾ ജ്ഞാപകങ്ങളാണ്.

“മന്നിൽത്തെളിഞ്ഞു പൊലിപ്പറമ്പു മലിഞ്ഞ കീരേന്ദ-
രണത്തെ വെന്നഗതമഞ്ചിതസൗകന്തും
മിന്നുന്നൊരുവെപ്പുക, തന്മൂലം മുമ്പേകവളും
കന്യായം കിരപിരണമത്രെ കനീയം.”

എന്ന ശ്ലോകം മറ്റൊരു ചമ്പുവിൽനിന്നും മറ്റൊരു ആ
ചാര്യൻ ഉദ്ധരിക്കുന്നതാകുന്നു. ആ ശ്ലോകം ഏകദേശം
പഴയ് ഒരു പൊഴിഞ്ഞ ഭാഗത്തിൽ വായിക്കുവാൻ ഇടവ
ന്നിട്ടുണ്ട്.

“പകലായ് ശ്ലോകിരവെപ്പും-പവഴ്വരയും കപലിൽ;
പരമ നീലസമ്പത്ത്-പരമഗോപ്യം പകൽ.”

“മാതർ കൈക്കല്ല പൊഴിയും-കവളശ്ശുരുളുണ്ണി ;
കേഴിക്കല്ല വിരോധിക്ക-മുട്ടിനേൽ വാട്ടമുളുണ്ണി.”

“കലാവിദ്യകളും കാവും വല്ലിയായിത്തമുണ്ണി.”

ഇന്ത്യയിലെ പട്ടണങ്ങളും അത്തരത്തിലുള്ള ഏതൊരു കന്യക
കളിൽ പെട്ടതായിത്തോന്നുന്ന ‘പകലായ് ശ്ലോകിരവെപ്പും
പവഴ്വരയും കപലിൽ’ എന്നും ‘മാതർകൈക്കല്ല പൊ
ഴിയും കവളശ്ശുരുളുണ്ണി’ എന്നുമുള്ള പട്ടണങ്ങൾ ഉള്ളി
യായിവരികിൽ കിട്ടിയിട്ടുള്ളതാകുമുള്ള ഭാഗത്തിൽ ഇല്ല.

അഷ്ടാചമ്പുക്കൾ

ഇതിലേ കണ്ടിയും നഗവണ്ണനയിൽ ഉൾപ്പെട്ടതായിരിക്കാം അവ എന്ന് ഒരു പണ്ഡിതൻ ഉപപത്തിപൂർവ്വം സൂചിപ്പിച്ചു; ചമ്പുക്കളെപ്പറ്റി എഴുതിയ ഒരു ഉപന്യാസത്തിൽ അവ പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽ ഉള്ളതാണെന്ന് മറെറായ പണ്ഡിതൻ നിമ്നംവമായി ഉറപ്പിച്ചുപറഞ്ഞു. ഇതിനെപ്പറ്റിയുള്ള വസ്തുത.30 എത്രമാത്രമാണ്.

“ചുഴല മരുവാരുടേ ചോരിതൻ പകിമള-
 ധ്” മൂളിനപുകികളുടാശ്വാണനം വെണ്ണയും.” (1)

“വേഗ്രാനാമൊരു വേഗ്രകണക്കേ
 തന്നിവിണക്കിന തരളമണ്ണും,
 മഗണപുഷ്പമിതപലകകണക്കേ
 പരൽനിരകൊണ്ടു പരത്തിന മോഗം.” (2)

ഈ പങ്ക്തികൾ ഏതോ ഗദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് ഉദ്ധൃതങ്ങളാണെന്നു നിസ്സംശയമായി പറയാം, ഇവ ഉൾക്കൊള്ളുന്ന കാവ്യങ്ങളൊന്നും ഇനിയും കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടില്ല.

മീമാംസികകരുടെൻറ കാലത്തു ഗദ്യമായും പദ്യമായും രണ്ടും ഇകേയത്തിലും ചാക്രന്മാർ കൃത്യപറഞ്ഞിരുന്നു എന്ന് അദ്ദേഹംതന്നെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതായി വിചാരിക്കുവാൻ പറ്റുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ട് നമ്പ്യാന്മാർക്കും കൂട്ട് ഒരു കവ്യവൃത്തിയായിരുന്നു. അതിന് അവർ പ്രയോഗിച്ചവന്ന കഥാപ്രഖ്യാനങ്ങളെ തമിഴെന്നായിത്തന്നു പറഞ്ഞുവന്നത്. ഈ പ്രഖ്യാനങ്ങളിൽ സംസ്കൃതവിഭക്ത്യ

ഞങ്ങളായ സംസ്കൃതപദങ്ങളിലായിരുന്നു ഏതാനും പ്രത്യേക പ്രാതിപദികം മാത്രം സംസ്കൃതമായിട്ടുള്ള പദങ്ങൾ ഭാഷാ വിഭക്തിപ്രത്യയങ്ങളുമായി സംഭവിക്കിയിട്ടുള്ളിരുന്നു എന്ന് മാത്രം ആവാർത്ത ഉപഹ്വസിക്കുന്നത്. അഭിമുഖ്യവധം ഏതാനും മറ്റും ചില ഭാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ അന്തർത്തി മുഖനായിരുന്നു. അവയും അഗാധമായ അന്ധകാരഗർഭത്തിൽ ആണ്ടുകിടക്കുന്നുണ്ടുള്ളൂ.

മുന്നാമധ്യായം

രാമായണചമ്പുവും മറവും

കാലാഞ്ചലപു തൃപ്പുത്തം, രാമായണചമ്പുക്കളിൽ വിസ്തൃതികൊണ്ടും വിവിധരൂപമായ ആകർഷകത്വം കൊണ്ടും പ്രഥമഗണനീയമായി പരിചരിക്കുന്നതു രാമായണചമ്പുവാകുന്നു. അതിൽ രാവാണാരതം, രാമവനരം, രാകോവനം, അഥർവ്വാരതം, സീതാസ്വയം, പരശുരാമവിജയം, വിദ്യുന്നാഭിജയം, ലവനം, സുഗ്രീവസഖ്യം, യാചിനം, ഉദ്യോനപ്രവേശം, അജ്ഞാതവീര്യം, ലങ്കാപ്രവേശം, രാവണവധം, അഗ്നിപ്രവേശം, അയ്യോപ്രവേശം, പശ്ചാദിജയം, സീതാപരിത്യാഗം, അശ്വമേധം, സ്വർ്വാഭാരണം, ഏന്നിക്കനെ ഇരുപതു വികരങ്ങൾ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. ഇവയെ നാലു സൗകര്യങ്ങൾക്കായി പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന വ്യവസ്ഥയുണ്ട്. വാഴ്ചിക്കാമയണക്കത്തക്കനായാത് കവി സംഭാഷണ ഇതിവൃത്തവിഷയത്തിൽ ഉപജീവിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഉത്തര രാമായണകഥയുടെ കർമ്മമായ രാവാണാരതംകൊണ്ടു ചമ്പു ആരംഭിക്കുന്നത് യാചകാശയത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ച രായ രാവേന്ദ്രനെ സങ്കടത്തിന്റെ കരണം വിശദമാക്കുന്നതിനു വേണ്ടിയായിരിക്കാം. മഹാവിഷ്ണുവിന്റെ രാമവനാപ്രതിജ്ഞയും മറവും കവി ആ ഭാഗ്യത്തിൽക്കൊന്ന ഉൾപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അതു നേരക്കാര്യം രാവണാ

അവം മുതൽ പാശ്ചാത്യവിജയം വരെയുള്ള ആറു വിഭാഗങ്ങളും ചാലുകാണയത്തെ അവലംബിക്കുന്നതായി വിചാരിക്കാവുന്നതാണ്. വിദ്യകളിനായിരുന്നെങ്കിലും മാത്രം അതോദ്യോഗാകാണയം അവസാനിക്കുന്നില്ല ; മലവധം എന്ന വിഭാഗത്തിലാണ് ഭരതസമാഗമം കവി അന്തർവിഷ്ണിയിരിക്കുന്നത്. അതുപോലെ ശുദ്ധീകരണത്തെ പ്രധാനം മുതലുള്ള ആരംഭകാണയങ്ങളെ കഥ സുഗ്രീവസമൃദ്ധിയിൽ സംശ്ലാശിച്ചിരിക്കുന്നു. ചാലുവധാനത്തെയും കിഷ്കിന്ധാകാണയകഥയും അതിനനുസരണമുള്ള സുന്ദരകാണയകഥയും അന്ത്യമായിത്തീർന്നു പ്രതിപാദിക്കുകയും അതിനു മുൻപ് ഉദ്യോഗപ്രവേശം വർത്തിക്കുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നത് ആ വിഷയങ്ങളും ശ്രീ രാമവേഷ്യത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയാൽ അതിനു മുമ്പും അധികമായിപ്പോകുമെന്നുള്ള ഒരു നിമിത്തമായിരിക്കണം. ലങ്കാപ്രവേശം മുതൽ പട്ടാഭിഷേകം വരെയുള്ള ലങ്കാപ്രവേശം കഥ യുദ്ധകാണയത്തെയും അതിനു ശേഷമുള്ളവയെല്ലാം ഉത്തരകാണയത്തെയും പരാമർശിക്കുന്ന ശകുന്തലാണന്താ മുനിശാപം വാചാഭിഷി വർത്തിക്കുന്നത് അതോദ്യോഗാകാണയത്തിലാണ് ; എന്നാൽ ചന്ദ്രകാശൻ അത് രാമചിന്താപൂർവ്വം രാമാവതാരലങ്കാരത്തിൽത്തന്നെ പ്രതിപാദിക്കുന്നു. വാസ്തവികമായ അതിൽ ശ്രീരാമന്റെ അശേഷത്തെ സംരക്ഷിക്കുന്നതു മഹത്തമമാണ് ; എന്നാൽ ചന്ദ്രവിൽ മലശ്രീയുടെ ഉത്തരാരാമചരിതത്തെ അനുകരിച്ചു മഹത്തമപുത്രനായ ചന്ദ്രകന്തു അശേഷമാണെന്നു ചെയ്യുകയും മലശ്രീയുടെ വരവോടെത്തന്നെയും

ജാഷാചമ്പുക്കൾ

കവയന്ത. കവയന്റെ ചില അംശങ്ങളിൽ ശക്തിപ്രകാശം ആശ്ചര്യപൂർവ്വമായതും കവിക്ക് ആശ്ചര്യമായി കാണുന്നുണ്ട്. അനന്യായയുടെ വരദാനം നിമിത്തം സീതയ്ക്ക് അഗ്നിപ്രവേശത്തിന് മുൻപു സാക്ഷിച്ച് നിത്യസന്തോഷം നൽകിയ ആപത്ത് ആ നാടകത്തിൽനിന്നു പകർത്തിയതാകുന്നു.

പുനഃനൃതി. ഭാരതഭൂമിയുടെ ഇന്ദ്രജിഹ്വയിലെ നാടകമെങ്കിലും പല കൃതികളുടേയും പ്രണേതാക്കളായ മോക്ഷോപകർഷകർ ആകുന്നറിവാൻ മറ്റൊരില്ലാത്തതാണിരിക്കുന്നത് നളാഭ്യയെക്കുറിച്ചു നാടകത്തിൽ "കേന്ദ്രം വിരചിതമിതി" എന്നു പരിപാർശിക്കാൻ മോക്ഷത്തിന് സുരധാരൻ "നായം മന്ത്രം, പ്രിയം വിചാര്യതും." എന്നുമാത്രം മറുപടി പറയുന്നത് എന്നു പലപ്പോഴും വിശ്വസനീയമാകാത്ത വിധം കേൾക്കുന്നു. നാടകം മന്ത്രമല്ലേ എന്നും മന്ത്രമാണെങ്കിലും അതു കേൾക്കുന്നവർ പേർ അനുഭവിക്കേണ്ടതല്ല എന്നുമാണ് സുരധാരന്റെ സമരം. ഈ ചിന്തയെക്കുറിച്ചുള്ള ഒരു മനസ്സു സാഹിത്യകരിയുമില്ലാതിരിക്കുന്നത് ആശ്ചര്യമല്ല. മായാജാവിന്റെ കർമ്മപുനഃനൃതി എന്നാണ് വസ്തു. പള്ളിക്കോവിലകളിൽ കേരളവർമ്മസ്വാമി കോട്ടം 598 മുതൽ 621 വരെ കോലത്തുനാട്ടു പരിപാലിച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് അതിശയമായ രേഖയുണ്ട്. ആ കേരളവർമ്മസ്വാമിന്റെ ആസ്ഥാനപണ്ഡിതന്മാരായിരുന്നു ശ്രീകൃഷ്ണവിജയം എന്ന

വിശിഷ്ടമായ കാവ്യത്തിന്റെ നിർമ്മാണമായ മകുടവാരിയർ, പട്ടയ്യ വാസുദേവർത്ഥിയിൽ തുടങ്ങിയതും എന്ന യമകകാവ്യത്തിൽ പരാമർശിക്കുന്ന സർവ്വലക്ഷണമായ വ്യാഖ്യാനം ചെയ്ത രാഘവപ്പിഷാരതി, രാഘവന്റെ ഇരുന്നാമനും ശൗകികഥ എന്ന യമകകാവ്യത്തിന്റെ കർത്താവുമായ ശ്രീകണ്ഠവാരിയർ, മുതലായ സംസ്കൃതകവികൾ, കേരളവർമ്മാന്റെ മരണാനന്തരം കോലത്തിരിയായ ഉത്തവർമ്മരാജാവു കൊല്ലം 531 മുതൽ 540 വരെ രാജ്യഭാരം ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമസ്തനായിരുന്ന മഹാകവിയുദ്ധനായ കൃഷ്ണഗാഥാകാരൻ. കൊല്ലം 547-ലെ ഒരു രേഖയിൽനിന്നു കോലത്തുനാഴിയിൽപ്പെട്ട കുന്നത്തൂർ ഗ്രാമത്തിൽ ചെറശ്ശേരി അഥവാ ചെറശ്ശേരി എന്നൊഴിപ്പമുണ്ടായിരുന്നതായി തെളിയുന്നുണ്ട്. കോലസ്വരൂപത്തിലെ കലഭവേതയായ തിരുവർകാട്ടുകാവിലെ തേവാരീസ്ഥാനം പൊന്നമുന്ന ഇല്ലത്തേക്കായിരുന്നു; തന്നിമിത്തം ആ ഇല്ലം കാവിൽപ്പെടാനമെന്ന പേരിലും അറിയപ്പെട്ടിരുന്നു. ചെറശ്ശേരിയില്ലത്ത് ഒരിക്കൽ ഒരു ഉണ്ണിനമ്പൂരി മാത്രം അവശേഷിക്കുകയും ആ ഉണ്ണിയെ പൊന്നത്തിലേക്കു അയയ്ക്കുകയും ചെയ്തു എന്നും അദ്ദേഹമാണ് കൃഷ്ണഗാഥ നിർമ്മിച്ചതെന്നും ഉത്തരകേരളത്തിൽ ഒരൈതിഹ്യമുണ്ട്. പൊന്നത്തിൽ ശങ്കരൻ നമ്പിഴിക്കു കൊല്ലം 529-ൽ ഉത്തവർമ്മരാജാവു വീരശ്രംഭവയും മറ്റും സമ്മാനിക്കുകയുണ്ടായി. ഉത്തരകേരളത്തിൽ നമ്പൂരിമാരെ നമ്പിഴിമാർ എന്നു പറയും. 527-ൽ

ഉത്തരവാദിത്വ സാമൂഹികമായി സമൂഹം ചെല്ലു എന്നും 1939-ൽ പൊന്നത്തിൽ കത്തനമ്പിയിലെ സാമൂഹികരോ വിവരങ്ങൾക്ക് അയച്ചുകൊടുത്തു എന്നും കൂടി ചില രേഖകളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. ഈ കത്തനമ്പിയിൽ ആയിരിക്കാം രാമായണചമ്പുവിന്റെ നിർമ്മാതാവ് എന്ന പ്രസ്തുത വിഷയത്തിൽ പ്രസംഗനീയങ്ങളായ പല ഗവേഷണങ്ങളും നടത്തിട്ടുള്ള ശ്രീമാൻ ചിറയ്ക്കൽ ബാലകൃഷ്ണൻനായർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. ഈ അഭിപ്രായത്തിന്റെ സാധ്യതയെപ്പറ്റി നിഷ്പക്ഷമായി ഒരു ചർച്ചചെയ്യുന്നതിന് ഇതില്ലാ അധാരം. എന്നാൽ പുനഃനവീകരണം കൃഷ്ണഗോപാലിയ്യ് എന്നൊക്കെതിലും ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു തൂതിയായ ഉത്തരകേരളത്തിൽ പരമേശ്വരൻ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെന്നും ചെറുശ്ശേരി എന്ന് അതിനു കേരളത്തിന്റെ ഇതരഭാഗങ്ങളിൽ സുപ്രസിദ്ധമായി ഒരു സംരക്ഷണകരണങ്ങളും സിദ്ധമായിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിക്കു ചെറുശ്ശേരി, പുനഃ ഈ രണ്ടു നവീകരണങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ ഏതൊരു തരത്തിൽ ഒരു ബന്ധം ഉണ്ടായിരുന്നു എന്നും, പുനഃനവീകരണത്തെക്കുറിച്ചാണ് സാമൂഹികരോവിവരങ്ങൾ സമൂഹനായി ചമ്പുനിർമ്മാണത്തിൽ ഏറ്റെടുത്തെന്നും സമ്മതിക്കാവുന്നതാണ്. ആ പുനഃനവീകരണത്തെ പേരമെന്നെന്ന് അറിയുന്നില്ല.

ചമ്പു സാമൂഹികരോ. സാമൂഹികരോവിവരങ്ങളുടെ ഉത്തരം കൂടി പി. 1942-ാമാണ്ടിടയ്ക്കു മാത്രമാണെന്ന് ഉപരികൂലാൻ മാർട്ടിനുണ്ടായിട്ടും ആ സ്വത്തുപം തിരുന്നാവാ

യിൽ മാമാങ്കം നടത്തുവാനുള്ള അധികാരം ക്രി. പി. 1308-ൽ വള്ളുവനാട്ട് കോവിലകത്തുനിന്ന് അപഹരിച്ചു പ്രബലമായിത്തീർന്നു. അക്കാലത്ത് കോക്കുന്നത്ത് ശിവദാസൻ എന്നൊരു സിദ്ധൻ തളിപ്പറമ്പത്ത് ജീവിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശമനുസരിച്ച് അന്നത്തെ സാമൂതിരിപ്പാട് കോഴിക്കോട്ട് തളിയിൽക്കുളത്തു് പല കാനയത്തൊഴിയെപ്പറ്റി. മുതൽക്കൽ മുൻഗതകൾക്കുള്ളിൽ ആ സ്വരൂപം ദൈവദേശികന്മാർക്ക് വാണിജ്യസൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിച്ചു പള്ളമ വേഗത്തിൽ അത്യുൽകൃഷ്ടമായ ഒരു പദവയെ അധിരാജാക്കന്മാർക്കു കൈമാറി. ക്രി. പി. പതിനാലു, പതിനഞ്ച് ഈ ശതകങ്ങളിൽ കോഴിക്കോടിന്റെ പേരും പേരും വിശ്വവിശ്രുതമായിത്തീർന്നു. 1443-ൽ ആ നഗരം സന്ധിച്ച അബ്ദുൾ റസാക്ക് എന്ന മഹമ്മദീയഗുനമകൻ അതിന്റെ മാഹാജയന്തപ്പറമ്പുകൾക്കുണ്ടായി പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അക്കാലത്തോടടുത്തായിക്കൂടാതെ ശക്തൻതമ്പുരാൻ എന്ന ചിത്തത്തോൽ വിദിതനും ചേലാ വിചാർപ്രഭുവായ മാനവിക്രമമഹാജാവിന്റെ കാലം. അത് 1486 മുതൽ 1472 വരെയായി എന്നു ക്രിമൻ കെ. വി. കൃഷ്ണൻ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു. അതു ഹൃസ്വമായിരുന്നുവോ അല്ലെങ്കിൽ വാഴ്ചക്കാലം എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹമാണ് വിചാർപ്രൊസാദനത്തിനായി കോഴിക്കോട്ട് തളിയിൽക്കുളത്തിൽ പട്ടത്താനം അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുത്തിയത്.

ഭാഷാലമ്പകരം

ഈ മഹാരാജാവിന്റെ സദസ്സ് പതിനെട്ടരക്കവികളാൽ അലങ്കൃതമായിരുന്നു. അവരിൽ സമ്പന്നതയിലൂടെ മണിപ്രവാളത്തിൽ മാത്രം കവനം ചെയ്തിരുന്ന പുനം അരക്കവി എന്ന നിലയിലേ പരിഗണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹം അരക്കവിയല്ല, നേരെമറിച്ച് ഒന്നരക്കവിയായിരുന്നു എന്നു നമുക്ക് പരിഭ്രമ കാരണാവുന്നതാണ്. പുനം സ്വാമുനിശിച്ഛാട്ടിലേക്കു സമർപ്പിച്ചു

“താരിത്തന ചീകരക്കുടാഞ്ചലമപുപകലം-

രാമ, രാമാജനാനാം

നീരിത്താർഖരണ, വൈരാകരനികരണമം-

മണ്ഡലീലന്ധരാനോ,

നേരെതതാതോരു നീയാം രണ്ടാടുകുറി കളയാ-

യ്ക്കുണ്ടമേഷാ കളിക്ക-

നേരത്തിന്നിപ്പറം വിക്രമഗുവക, ധരം

ഹന്ത | കല്പാനന്ദതായേ.”

എന്ന പദ്യം കേട്ടിട്ടില്ലാത്ത സഹൃദയന്മാർ കേരളത്തിൽ ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ല. ഈ സമയത്തു സദസ്സിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്ന ഉദ്ദണ്ഡശാസ്ത്രികൾ-

“ഭാഷാകവിനിവഹാരം

ഭാഷാകവവദിഭരണി ധരണിതരേ

പ്രായണ വൃത്തമീന-

സ്തംത്രാലോക നിമസ്സഗോപസങ്ക.”

എന്ന പട്ടണത്തിൽ തനിക്കു ഭാഷാകവികളോടു പൊതുവേ നല്ല അറപ്പുള്ളതായ പ്രസ്തുതമാക്കിയ ആ വിചാർകവി ശ്രേഷ്ഠൻ—“അതെ ധന്യനായിത്തീർന്നു” എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടു തന്റെ ഉത്തരീയപ്പട്ട് നമ്പൂരിയുടെ സമ്മാനിക്കുകയും, മറ്റൊരുവസരത്തിൽ

“അധികേളകുന്ദഗൃഹീതഃ കവയഃ
കവയസ്തു വയസ്തു ന താൻ പ്രണമഃ;
പുളകോദ്ഗമകാരിവചഃപ്രസരം
പുനരേവ പുനഃപുനരാനന്ദമേവ.”

എന്ന ഒരു പ്രശംസാപത്രം നൽകുകയും ചെയ്തതായി പുരസ്കാരം ഉൽഘോഷിക്കുന്നു.

പ്രതിഭാശാലിയായ പുനത്തിന്റെ സംസ്കൃതഭാഷാ പാണ്ഡിത്യത്തെപ്പറ്റിയും ശാസ്ത്രീകൾക്കു വളരെ ബഹുമാനമുണ്ടായിരുന്നു. കുറിക്കൽ കോഴിക്കോട്ടു തളിയിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ ചേരദേശം ചെയ്യുവാൻ പോയപ്പോൾ ശാസ്ത്രീകൾ അവിടെ മുഖമണ്ഡപത്തിൽ അവിച്ഛേദംകൊണ്ടിരുന്ന നമ്പൂരിമേനോടു് ഒരു ചോദ്യമെന്ന രാവത്തിൽ

“വീണാഖസന്മണിഖലായ നമോന്യു തന്മൈ
വീണാമുണാജിനവതേ തുണിനേ തുണായ ;
അഭോധമീശചരനമസ്തുതയേ കഥം സ്ത്രീയേ ?”

എന്നു് ഒരു ശ്ലോകത്തിന്റെ മൂന്നാലാം ഉണ്ടാക്കിപ്പൊളി അപകടംവിട്ടിട്ടു ആ ശ്ലോകത്തിന്റെ പൂർവ്വത്തിൽ

എന്തെങ്കിലുംമാണ് അവർ പറയുവാൻപോകുന്നത് എന്ന റിയുവാൻ ആ മഹാകവി അവനെ ഒന്നറ്റുനോക്കുന്നതിൽ മുൻപിൽ അവകിലൊന്നാൾ—സാക്ഷാൽ പുനം—“അന്യോന്യോഭാഷിതവിഭിന്നവികീർണ്ണശബ്ദം?” എന്ന് അതിന്റെ ചതുരത്വപാത്രം ചൊല്ലുന്നതു കേട്ടു- ‘വിഷണ്ണ’ എന്ന പദമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിൽ വേണ്ടിയിരുന്ന ഉത്തരം. അതു പുനത്തിൽനിന്നു കേട്ടപ്പോൾ ശാസ്ത്രികൾ ആശ്ചര്യപരതന്ത്രനായി. ആദ്യ ണകാരം പൂവാൽ അതിൽനിന്നു പോയാൽ അത്ത് ഈശ്വരസ്തുതിയാകും; എങ്ങനെയെന്നാൽ അപ്പോൾ ‘വ്യാഖ്യാനമഖലായ, വ്യാഖ്യാനവതേ, ത്രിനേന്ദ്രായ, തന്മൈന നമോസ്തു’ എന്നീ പദങ്ങളാണല്ലോ അവശേഷിക്കുന്നത്.

‘സ്വപ്നീൻ വേഗ്ഗനി പൂണ്ണവിശ്വവിഭവേ
പൂജാൻ സമാഭാധയൻ

പ്രേമസ്യാ ഗുണപൂണ്ണയം ഗുണവതം
പുത്രേണ മിത്രേണ ച

സാധം പ്രാവൃഷ്ടി കേരളേഷു നിവസൻ
കേന്ദ്രാ സമാകണ്ഠയൻ

മീമാംസാമഹാകൃഷ്ണയോഃ ക്ഷപയതേ
കാലം സ ധന്യേഭ ജനഃ.”

എന്ന പദ്യം ജ്ഞാനമനസ്സാൽ സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ ഉദ്ഭവശാസ്ത്രികൾ നന്നുരിമാരെ പുകഴ്ത്തി ചൊല്ലിയതാണ്. അത്ത് മലിന ഗുണങ്ങളിൽ രാമവതാരപ്രബന്ധത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ചേർത്തു കാണുന്നു.

മാനവികമന കീഴിയോണത്തിന് മുൻപു മനവേദൻ എന്നായിരുന്നു പേരെന്ന് തോന്നുന്നു. അക്കാലത്തായിരിക്കണം പുനഃ

“ജലപ്രദോഷികുന്ദിയിൽ സുഖമസരസി

തപശ്ശണൈഃപരമം വീണം-

ശുഭർപാണൈരമനേഗ ഗായത്രി സുസമൃദ്ധം

വിദ്യമം ചൊല്ല വല്ലഭൻ ;

കമ്പിട്ടാഭുവശിസ്തേണ്ണകകമലമലി-

ഞ്ഞു മരിക്കത്തഴിഞ്ഞു

രംഭം, യുദ്ധോദ്യമം കബറി തിരക്കിനാൾ

മേനക മനവേദം.”

എന്നൊരു പ്രശസ്തി പത്രം നിയ്കിയിട്ടുണ്ട്. സാമൂതിരിമഹാ രാജാക്കന്മാർക്ക് രാജ്യാഭിഷേകം കഴിഞ്ഞാൽ അതിനുമുൻപുള്ള പേരെന്തായാലും മാനവികമന എന്ന നാമധേയം മാത്രമേ പാടുള്ളൂ എന്നൊരു നിയമമുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഗ്യാഭോധണത്തിനുമേൽ സർകവികൾക്കു മുൻപിലുത്തേണ്ടതല്ലാതെ രാജപൂജ സിദ്ധിച്ചിരുന്നില്ല എന്നുള്ളതു് പുനത്തിന്റെ

“ചൊല്ലേറു വികൃമകുടാപതി, ഗിരിജയധി-

സ്വാതി, സാഹിത്യമക്ഷീ-

മുഖ്യസ്ഥാനം കവിതാമൗരാനിധി പരമോ-

കം മുദ്ര വാൻമുഖം”

* വാൻമുഖം = വാഴ്ന്ന, മഹത്വം.

മാഷോചന്ദ്രകുമാർ

ഇക്കോണീമൺഡലേ സംസ്കൃതകവിത പല-
ക്കണ്ടു , കണ്ടെടുക്കിയല്ലാം
നക്കം നായ്ക്കും മൊഴിക്കിൻറിതു | ശിവശിവ മാ-
ഷോകവിതാചരിമാനം”

എന്ന മറ്റൊരു പദ്യത്തിൽനിന്നു സ്വയംമറന്നു.

പുനഃ ശങ്കരകവിത , ശ്രീകൃഷ്ണവിജയകാർത്ഥമായ
ശങ്കരകവിയെപ്പറ്റി മുൻപു സൂചിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും. പുനത്തി-
ന്റെ കാലത്ത്, ഇരുവായുതിനു സമീപമുള്ള അരിയന്നു-
ക്കുപ്പ് ഹരികണ്ഠപുരം) എന്ന സ്ഥലത്തെ ആത്മസം-
ന്നിധ്യത്താൽ ധന്യമാക്കിയിരുന്ന അമ്മയോടൊന്നുമാവോ-
ടെ കവിപ്പുഴ് ഗവൺർ കൃതിയാണ് ചന്ദ്രോത്സവമെന്ന
മണിപ്പ്രവാളകാവ്യം. ആ കാവ്യത്തിൽ പുനത്തെയും ശങ്കര-
കവിയെയും പറ്റി യഥാക്രമം താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പ്രസ്താ-
വനകൾ കാണുന്നു.

“മരണസമരസമ്മുദ്രാഞ്ചനാശ്ചകാഞ്ചനം-
മണിതമധുരമാധുരൈർകവംശപ്രസൂതൈഃ
മിതുമത മണമോലും പദ്യബലൈരനന്തൈക-
മോദയതി പുനമിന്നം ശ്രീകൃഷ്ണകൃപാമുഖം.

ഉചിത്തസ്തവിചാരമ ചാരുവദവേദാശ്രി-
തകകീസലയസമ്മുഷ്ടാശ്രമസുപജനം
അഹമഹമികതം വന്നതഥശബ്ദപ്രവാഹം
ദേവതു വരണബിംബം പ്രീതയേ ശങ്കരം മേ.”

'പദ്യബലൈഃ' എന്നതിന് 'പദ്യഭേദൈഃ' എന്നും 'പദ്യഗളൈഃ' എന്നും പാഠഭേദങ്ങളുണ്ട്. പുനത്തിന് മരം വെട്ടിയെന്നും ശങ്കരൻ മാനവിമേനകളെന്നും ഉള്ള ഗ്രന്ഥനാമങ്ങളിൽ ഓരോ യുവതികൾ പ്രേമജ്ഞാനങ്ങളായിരുന്നു. അവയെപ്പറ്റിയും പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിൽ

"മധുരമൊഴിപുനമെന്നാ നല്ലവീണ്ടുണ സാര-
സ്വതപരിമളമോലും പദ്യഭേദൈകൈകൈക
പകലിരവു വളത്തി സ്ത്രീയമനോപഭാസാ
മധുരകവിതീരകൈന്യരനപിതാ രാഘവങ്ങളെ,
ഉലകലിലമിളക്കിക്കൊണ്ടു തണ്ടാരിയമാതിൻ
നയനസൂത്രമൊലാ മാമലൈദ അനേക
യുവതിതീരലീവിതാ പൂണ്ണചന്ദ്രോത്സവത്തി-
ന്നഴകിനൊഴെഴുന്നള്ളീ മേരിനീചന്ദ്രികായാ."

എന്നും

"ശ്രീശങ്കരേണ വിദ്യയാ കവിസാവരജതമ-
ണാനന്ദമന്ദഗതിനാ പുരതോഗതേന
ശ്രീമന്മുക്തമുരളീമധുരസംഭരേണ
പരൈശ്വരവല്ലഭഹിതൈതരന്തവണ്ണമാനാ,
പുകഴലകിൽ വിതയ്യും മേരിനീവെണ്ണിലാവി-
ന്നഭിമതസഖി, വെങ്കിപ്പള്ളിയന പറ്റുതോന്നേ,
പരളിതമൊഴി, മമ്മാ മാനവിമേനകപ്പു-
മകളഴകൊടു വന്നാൾ പൂണ്ണചന്ദ്രോത്സവായ."

അക്കാലവ്യക്തികൾ

എന്നുള്ള പട്ടികയിൽ ഉപന്യസിച്ചിരിക്കുന്നു. പലായന ചിന്തനകാരണമായ രാജവെപ്പിച്ചാരതിയുടെ ശിഷ്യനായിരുന്നു ശങ്കരവാരിയർ. അക്കാലത്തെ ഉത്തരകേരളീയനായ കവികളിൽ ഉത്തമനായിരുന്നു അദ്ദേഹം എന്നുള്ളത് ഉദ്ദണ്ഡന്റെ കോകില സന്ദേശത്തിലേ

“കേരളാനേലാവനസുരജിമാൻ യാഹി, യത്ര പ്രഥമേണ
വേലാതീതപ്രഥിതവചസശ്ശങ്കരാദ്യാ കവീന്ദ്രം.”

എന്ന പദ്യാശയത്തിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നു. മാതൃഭൂമിയെപ്പറ്റി പുനഃ ശങ്കരകവിതയെഴുതുന്ന അദ്ദേഹമാണ് അദ്ദേഹം എന്ന് തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നത്.

“മൽപ്രാണങ്ങളിനങ്ങളു നിന്നൊരരിയോ-

രന്ത്രാഞ്ജലിപ്പോളെതോ

പരമാമണ്ഡലമുഴു, ശങ്കരകവേ,

നിന്നൊരമന്ത്രാശ്രമീ ;

മൽപ്രാണേശ്വരി, മാതൃഭൂമി, മഹിമ-

കരം തരിൻറീയെതോ

ചെല്ലേലും മുഖമൊട്ടെനിക്കു നളിന-

ജ്ഞാൻബാണപീഡാവിധേയം.”

അതു കണ്ടിട്ടു ശങ്കരകവി മാതൃഭൂമിയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം എഴുതുന്ന പദ്യം അതാണിതെന്നു കരുതുന്നതായി.

"ധന്യേ, സൽപാത്രഭാനം പ്രതി തവ മതിയെ-
 ന്നെന്നു മുന്നേ കൊടാഞ്ഞു
 കരേറുകൊണ്ടു പരേതന്മാരുവി, പുനരാം
 നൽക്കേവീണ്ടുന്നതത്രം ?
 അന്യരും ചൊല്ലുമാറാക്കിനന്മയെന്നു,
 യുക്തമോ ? ചിത്തമന്യേ !
 മിന്നം കാണേതലീയം, മനശശശിഖാ-
മാരുണം മാമമേവ."

ഇവ കേൾക്കെ,

"പുനം ചമയുന്ന ചിലോക്തമല്ലം-
 മനസ്സു ചൊല്ലിയിവ കേൾപ്പേനാ ഞാൻ
 കനം നിമിഷമിടമുഴുകിക്കൊണ്ടു-
 കിനിഞ്ഞു പൂത്തെന്നൊഴുകിപ്പോയെ?"

നൃണാമരണമന്യേകവും പുനത്തെ പരമമിടമെന്നതായി
 വന്നിട്ടില്ലെന്ന്.

മറ്റു സാക്ഷികൾ: മാനവിക്രമമഹാരാജാവിന്റെ
 പതിനെട്ടരക്കേവീകളിൽ ഓക്കിയുള്ള പതിനെട്ടു കവി-
 കൾ ആരെല്ലാമെന്നെന്ന് ക്ഷണപ്പെടുത്തി പറവാൻ പ്ര-
 യാസമുണ്ട്. പയ്യൂർ പട്ടേരിമാർ അപ്പനും അപ്പംപറയും
 മഹാമുരളിപ്പറയും ഒൻപതുപേർ, തിരുവേഗപ്പറക്കാരായ
 നമ്പൂരിമാർ അഞ്ചുപേർ, മുല്ലപ്പള്ളി മേതിരിപ്പാട്, ഉള-
 ഡശാസ്ത്രികൾ, കാക്കമേറ്റി മേതിരി, ചേന്നാസ്സു നമ്പൂ-
 തിരി, ഇവരെക്കൊണ്ടാണ് മറ്റൊരിടവും ആ സംഖ്യ തിക-
 യുന്നത്. പയ്യൂരില്ലാത്ത അന്നത്തെ അപ്പൻ മേതിരി

യുടെ പേർ പ്രധിയെന്നായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്, ചെറുപ്പം, വാസുദേവൻ, സുബ്രഹ്മണ്യൻ, ശങ്കരൻ എന്നീ നാലു സഹോദരന്മാരും, ഹർമേശ്വരൻ, വാസുദേവൻ ഇങ്ങനെ രണ്ടു പുത്രന്മാരുണ്ടായിരുന്നതായി തെളിയുന്നുണ്ട്. അമ്മയെ അവർ ഏഴുപേരായി; പേരെയും രണ്ടു പേരുണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. അവരെല്ലാവരും സമസ്തതന്ത്രന്മാരും, പ്രത്യേകിച്ചു മീമാംസാശാസ്ത്രത്തിന്റെ മറ്റുകരകളെങ്കിലും സമർത്ഥന്മാരായിരുന്നു. തിരുവേഗപ്പുറക്കാരായ അമ്മ, നമ്പൂരിമാർ ആണെന്നറിയുന്നില്ല. അവരിൽ ഒരാൾ സുദ്രാഹരണോ മഹാകാവ്യവും മറ്റൊരാൾ ഖണ്ഡീമാനവേദം നാടകവും രചിച്ചു. എന്നു പറയുന്നതു ശരിയല്ല. ആദ്യത്തെയു കൂടപ്പുൾ നാരായണൻ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിലേയും രണ്ടാമത്തേതു ചോളദേശീയനും മറ്റൊരു മാനവേദോജ്ഞാവിന്റെ ആശ്രിതനുമായ മിവാകരകവിയുടേയും കൃതികളാകുന്നു. കാക്കനാട്ടരിയുടെ ഗുരുനാഥൻ തിരുവേഗപ്പുറക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂരിയായിരുന്നു. മുല്ലപ്പള്ളി മട്ടത്തിയുടെ കൃതികളെപ്പറ്റി ഒരിവുമില്ല. കേരളത്തിലെ രക്ഷത്രവിധികൾക്ക് ഒരു പ്രമാണഗ്രന്ഥമായി ഇന്നും നിലനിന്നുപോന്ന തന്ത്രസമുച്ചയത്തിന്റെ കർത്താവാണ് ചെന്നംസ്സ നമ്പൂരി.

“കല്പദ്രുമം പതിനഞ്ചു നന്മനയനെ-
 ചപരജാധിസംരക്ഷ്യസ്വ ത-
 സ്സംഭൂതോ ഭൂതവീരന്മാവ്യമനിയുഷ്-
 മുഖേ സർവഭോജയേ”

ഇത്യാദി സമുച്ചയപദ്ധതിയിൻനിന്ന് കൊല്ലം ൪൦4-മാണ്ടാ
ണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനനം എന്ന സിദ്ധിക്കുന്നു. കൊ
കിലസന്ദേശത്തിന് പുറമെ മറ്റികാമാന്തമെന്ന പ്രകരണ
ത്തിന്റെ പ്രഭണതാവും ചോളദേശത്തു മാലപുരം ഗ്രാമ
ത്തിൽ ജനിച്ചു. കേരളത്തിൽവന്ന സാമൂതിരിയെ ആശ്രയി
ച്ച കാലതപനം ചെയ്ത പ്രശസ്തപണ്ഡിതനുമായ ഉദയസ്വ
ശാസ്ത്രികളും, അദ്ദേഹത്തിൽ ശരിക്കു പററിയ പ്രതിപേന്ധി
യും വസുമാതീമാനവിക്രമമെന്ന നാമകത്തിന്റെ ചെയ്തിതാ
വമായ കാരാശ്ശേരി ഓരോരൊട്ടതിനിയും, സാഹിത്യഭോക്
ത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധനാരാണ്. ഇവകൾക്കുവേണ്ട കേരള
ജാതിന്റെ വൃത്തരത്നാകരത്തിന് വ്യാഖ്യാനം ചെയ്ത മുദാക്ക
ലയ്ക്കൽ കരുണാകരപ്പിഷാരടി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യ
നും രാജശേഖരന്റെ വിഭാസാഖ്യത്തികയ്ക്കു വ്യാഖ്യാനം
നിമിത്തം സാഹിത്യമല്ലെങ്കിലും യാതൊരു വാസ്തവേവർ
നന്യമി, ഇങ്ങനെ വേറെ ചില വിഭാഗപ്രവേകന്മാരും
പുനത്തിന്റെ സമകാലികന്മാരായ ജനതായി കാണുന്നു.

പുനവും കാരാശ്ശേരിയും. പുനമാണ് മാമായണവ
ന്ദവിന്റെ പ്രഭണതാവ് എന്നു പരിച്ഛിന്നമായി സ്ഥാ
പിക്കുന്നതിന് പ്രത്യക്ഷമെല്ലാമൊന്നുമില്ല. പുനം ഒരു അ
നന്യവീതിനായ മാഷാകവിയായിരുന്നു എന്നും അദ്ദേഹ
ത്തിന്റെ ജീവിതകാലം കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിന്റെ
മധ്യഭാഗമായിരുന്നു എന്നും ഇതിനർത്ഥപുതന്നെ നാം
ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഏതെങ്കിലും ഒരു ബൃഹത്തുതിയുടെ
പ്രഭണതാപം കൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിന് അന്തരത്തിൽ ഒരു

അസുഖമയശസ്ത്ര സിദ്ധിച്ഛിരിക്കുകയില്ല. കാഷാരിയെ
 ആസുഖമാക്കി പരിശോധിച്ചാൽ രാമായണചന്ദ്ര മേൽ
 നിമിഷിച്ച കാലത്ത് ഉണ്ടായ ഒരു കൃതിയാണെന്നു വിചാ
 രിക്കുവാൻ സാധ്യമുണ്ട്. 'അസുഖമുണ്ടെന്നു ; നീതിവിരോ
 ധ്യ നല്ല'; 'നല്ലാർ വെണ്ടു നമത്തിൽത്തവ പലതളർ'
 'മകായാമുളന്നു കൊപി' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾക്കുള്ളിൽ കേ
 ണന്ന 'ഉള' ഒരു പ്രാചീനപ്രയോഗമാണ്. 'പാരിച്ഛാ
 മിഖ പാരക്കോമം' 'കരഞ്ഞോ മിഖ പിള്ളകളും'
 'വരണോ മിഖ' എന്നിത്തരത്തിൽ 'കം' ചേർന്ന പേരെ
 ഉള്ളും പ്രസ്തുതനിബന്ധത്തിന്റെ പ്രാകൃതനതയെ സൂചി
 പ്പിക്കുന്നു. ഈ പ്രയോഗം കൊല്ലം മറ്റുടാം ശതകത്തിലും
 വളരെ അപൂർവ്വമായി കാണാം. ഇന്നു 'പാരിച്ഛാമം' 'കര
 ന്ണോമം' ഇത്യാദി ശൃംഖലകളാണ് അവയുടെ സ്ഥാനത്തു
 കയറിയിരിക്കുന്നതുകൊണ്ട്. 'പാരിച്ഛായം' 'അഭൂവിതലായം'
 'ഗണനമലായം' എന്നീ മാതിരിയിൽ നിഷേധാത്മകതെ
 ക്കിക്കുന്ന പേരെ ഉള്ളും, 'തമലീകാച്ചതേ' 'ധരിച്ചാള
 നാരിയ്ക്കു' ഇവയിലെ ഈകാരകാരസംഭാരകളും,
 'ചമഞ്ഞാൻ' 'വന്നാൻ' ഇവയിൽ പ്രകാരമെന്ന അത്ഥ
 ത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന 'ആൻ' എന്ന വാക്ക്, 'സേ
 കുന്നതല്ല' എന്ന അർത്ഥത്തിൽ പ്രയുക്തമായ 'ചുവത്താ'
 എന്ന പദം, ഇവയും രാമായണചന്ദ്രികന്റെ പഴക്ക
 ത്തിന് സാക്ഷി നില്ക്കുന്നു. മേൽ (ശ്രീ), മേലൻ (ശത്രു
 ക്കൾ), മേലത്തൻ (യുദ്ധക്കൾ), മേലുകോവകൾ (മേലുകോ

ലകൾ), അതി (അഗ്നി), വർത്തപ്പട്ടക (കയ്യപ്പട്ടക), തെങ്ങെന്ന (വേഗത്തിൽ), എൺ (കണക്ക്), എഴ് (മുതൽ), നവര (ശ്രേഷ്ഠം), പാച്ചി (പാതിപ്പ്), കറളി (മായാവി), കലത്ത് (പലനിറത്തിലുള്ള പൂക്കളെക്കാൾ കലർന്ന മാവ്), വിരൺ (കൊടി) മുതലായി ഇനിയും പല പദങ്ങൾ ഈ അവസ്ഥയിൽ സ്മരണയുള്ളവയെ ആണ് ഈ മാതിരിയുള്ള ചില തെളിവുകളെ ആശ്രയിച്ച് രാത്രിമാണ് പുനഃനസ്മരിക്കേണ്ടതെന്നുവന്നുവെന്നായി ചിലപ്പോഴും അറിയിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

ചതുർത്ഥം കർമ്മത്തിനുള്ള ചൈതന്യം. പ്രത്യേകമായി കർമ്മനാമധ്യം കാണാതെ ചതുർത്ഥം പ്രദേശം നിർണ്ണയിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പ്രധാനവൈകല്യം തെളിയിക്കുന്നതിനായി ഇവിടെ സ്വയം പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ആത്മീയ ഹൃദയത്തിന്റെ നിർമ്മാണവും പൂർവ്വകൃത്യം ഗുണപ്രഭവങ്ങളെ ചിലപ്പോൾ അതേ നിമിത്തവും, മറ്റു ചിലപ്പോൾ അല്ലാത്ത രൂപങ്ങൾ വരുത്തിയും, വേറെ ചിലപ്പോൾ തത്ത്വമെല്ലാം സ്വതന്ത്രമാക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണ്. സകലനിബന്ധനമെന്തായാ ഒരു കാവ്യഭാവം മറ്റൊരു ചതുർത്ഥം കരുതിയിരിക്കുന്നില്ല. അവയ്ക്ക് തമ്മിൽ കൂടിയും മറ്റും അനുഭവങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നതാണ് അവ പരകാലം മറ്റും പ്രവചനത്തിന് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്നതല്ലാത്ത വേറെ ഉദ്ദേശ്യങ്ങളാണെന്നും ഉണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല. ആ കലകളെ കാലത്തിന് ശേഷം അവയെ വാഗ്ദാനങ്ങളെ അവകാശപ്പെടുക

ജോഷിചമ്പുക്കുറു

കാഴ്ചം ചെയ്തിരുന്ന സമുദ്രയന്മാർ വേറെയും പൂർവ്വകവികളുടെ പശ്ചാത്താപങ്ങൾ എടുത്തുചെയ്തു പഴ്സിപ്പെട്ടത്തിട്ടുണ്ട്. ഇവയെല്ലാം ഉദാഹരണങ്ങൾ മാത്രമാണെന്നു, വിൽ നിന്നു തന്നെ പ്രദർശിപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. അതിൽ മെലുവംശം, ഉത്തരമലരിതം, ആശ്ചര്യമുണ്ടാക്കി, മാലം, കൈപ്പിള്ളമലരിതം, ജോഷിചമ്പു, ബാലരമാലയണ, മറ്റൊന്നും, അന്നാർമാലയം, പ്രസ്താവമാലയം, സുകമാക്കൻറ മെലുവീചെരിതം നാടകം മുതലായി അന്നവയി ഗുണമുള്ളിൽനിന്നു പല പദ്യങ്ങളും, വാസവത്തെ, ജോഷിചമ്പു ഇവയിൽനിന്നും മറ്റും ചില ഗദ്യങ്ങളും ഉദ്ധൃതങ്ങളായിട്ടുള്ളതു പാണ്ഡിതന്മാർക്കു നിരീക്ഷിക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. അപരയെല്ലാം അന്നന്മാർകാലികന്മാർ ശ്രുതിപ്പെടുത്തുന്നതാണെന്നു പറയാൻ നിവാഹവുമില്ല. നോക്കുക. വീട്ടിന്നും മീശേകപ്രബന്ധത്തിൽ ശ്രീകാമൻ കൈകെതിയോട്ട് “മേൽപ്പാറവെട്ടു വിനയന ചെന്നാൻമാവാമസ്സർത്തിതാമകുടുംബം ഗിരമാലയോഷേ” എന്നു കവി ഉപന്യസിച്ചതിനുശേഷം ആ ഭാഷണമെന്തെന്നു കാണിക്കുവാൻ “മീശേനും ശ്രീകാമൻ കിമംബ, മരതാ?” എന്നും “വനമുഖി തന്നമാത്രമാണമാക്കുകാപിതാ മേ” എന്നുമുള്ള ജോഷിചമ്പുവിശേഷം അത്രതനിഷ്ഠനികളായ പദ്യങ്ങൾ മാത്രം ഉൾക്കൊണ്ടു പുരോഗമനം ചെയ്യുന്നു. പ്രസ്തുതപദ്യങ്ങളിലെങ്കിൽ ആ ഘട്ടത്തിൽ ശ്രീരാമവേഷ്യമേ ഇല്ല. ഇതു പോലെ മുക്തിതായ മെലുവവെട്ടുപ്രബന്ധത്തിൽ തന്മാത്ര

ദേഷണായ് തീർന്ന രാവണൻ മരണയാദിയിരുളെ ഉപദേശം
 അപേക്ഷിക്കുന്ന ഘട്ടം കവി

“ചിന്താസന്താനസന്താനിതന്വിവശമനം—
 രാക്ഷസസ്ത്രൽ ജിഹ്വീം
 മന്ത്രാർത്ഥം ചൈന മരണയാദിയിരുളെ മടിയിൽവ—
 പൂശുധാരാകവാക്ഷീം
 പരതലംകൊങ്ക രണ്ടും പരിചിന്നമേ സമീ—
 ളം തരോതിത്തലംതി—
 പൈശ്വര്യംപെരുന്ന വാലം പക്ഷമെഴിയും—
 തന്നെദേവം പദംപേ.”

എന്ന പദ്യംകൊണ്ട് ഉപക്രമിപ്പിക്കുകയും, തന്നെതന്നെ
 മറ്റൊന്നുകൊണ്ടിരേ,

“രാമരായ പ്രതിപക്ഷകക്ഷശിഖിന
 രാജ്യംമി വാ മൈമിഖീം,
 യുദ്ധം രാജവസന്താനകർമ്മിനിധന—
 സ്തപ്തം ഗമിഷ്യാമി വാ ?
 നീതിമേന്മ, കഥയുപ ദേവി, കന്യ
 പക്ഷം ഗ്രാമീതസ്തപതം ?
 സന്യാസം പ്രിയമനുഭവം, മേവ—
 നന്മരൂപേഷം പവം ”

എന്ന പദ്യം രാവണന്റെ വാക്യമായി ഉദ്ധരിക്കുകയും
 ചെയ്യുന്നു. ഇവിടെ കവിയല്ല ഉദ്ധരിക്കുന്നതിൽ കഥയല്ല⁵

കോഷാചമ്പുക്കൾ

ശരിയുടിച്ചുപോകുന്നു. ഇതുപോലെ രാവനയും പല ഉദാഹരണങ്ങളുണ്ട്. ഇനി കാമരായണചമ്പുക്കൾക്ക് ഇതാശ്ശനമുള്ളിലെ സംസ്കൃതപദ്യങ്ങൾ മണിപ്രവാളത്തിൽ പരായണനും ചെമ്പുട്ടിള്ളത്തിന് ചില ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ കാണിക്കാം.

“മധുരകുളഭരണവേഗമേതേ-

പുറവിസ്രാ, വിഷമൈവ മേദിനീയം

അധിവാസ്യ യദി സ്വകൈസ്തു ശോഭി-

ശ്ചിരമേനാമുപജ്ഞന്തേ നരേന്ദ്രഃ.”

എന്ന അനൗപമാപദ്യം പട്ടാഭിഷേകപ്രബന്ധത്തിൽ

“കുലഭരണാജ്ഞാതികേണസ്തു സദസി ചവരൻ

ഭരണവന്മാരെ മൂന്നും

കൊന്നുനല്ലുപുഷ്പം പുനരവി രചിതം

മേടസം മേദിനീയം ;

അന്നന്നാജ്ഞാതികീർത്യാ പരിമളമിഷ്ട-

ദ്വീതിമേനാം സുഖം നാരം

നന്നനാം ചൊല്ലി നന്നായ് നിന്ദനമനുഭവി-

ക്കായ് വരും ക്ഷത്രിയാണാം.”

എന്ന അഞ്ചുചെമ്പുട്ടികൾ. മുഖശ്ലോകംകൂടി പ്രബന്ധത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചു കാണുന്നത് പിൻകാലത്തു ജീവിച്ചിരുന്ന വല്ലവർക്കേയും ഹസ്തലാഘവമായിരിക്കണമെന്നു കരുതേണ്ടതുമാകൂ.

“മഹത്വം സമ്പ്രതി, ഹേതുരവ്യത-
 ത്തേനൈവ, പൂർവ്വമിതിതേന കൃതം തുലനം,
 ശരീരമാനന്ദം വേദിയഭംഗം
 വ്യനന്തി കാലക്രിതയേപി യോഗ്യതാം.”

എന്ന മഹത്വന്റെ പദ്യം സാങ്കേതപ്രബന്ധത്തിൽ

“മുന്നം ഞാൻ ചെയ്ത പണ്ണെന്തുകൊണ്ടുപരിണാ-
 മേന കണ്ടായിതിപ്പോൾ
 നിന്നപ്പോൾ ചെററിയൊന്നും, നന്നു മുതിർന്നും
 മീലിത്ത കണ്ടുകൊണ്ടു ;
 മന്യ മേലിന്നി മേയുന്നതുമെന്ത കശവം
 തന്ന, മിഥുനമാനം
 ധന്യം കൈകൊല്ലുന്നതുമ്പോൾ ധനനയതി മഹത്വം-
 മഹത്വം മെന്തെന്നുവേണം.”

എന്ന രൂപത്തിൽ ആവിഷ്കൃതമായിരിക്കുന്നു. ഇതുപോലെ ഉത്തരമാമലിതത്തിലെ ‘വൃദ്ധാസ്തു ന വിചാരണീയ ചരിതാഃ’ എന്ന പദ്യത്തിന്റെ പരിഭാഷയായി അശ്വ മേധപ്രബന്ധത്തിൽ “ധന്യന്മാർ ന വിചാരണീയചരി താഃ” എന്ന പദ്യവും ചുഡാമണിയിലെ “കനകഹരി ന്ന കേചനം” എന്ന പദ്യത്തിന്റെ ഏകമേശ്വരവാദ മായി ‘ഉണ്ടാവാനെന്തു ഞായം മണിയെക്കൊണ്ടു’ എന്ന പദ്യവും കാണുന്നു. ഇനിയും ഭോജപമ്പവിൽ ഗംഗാവ ത്തന്നെപ്പട്ടത്തിലുള്ള

ഭോഷാചന്ദ്രകർ

“അഥ വീചീചയത്പുനഃ-ഭിഗന്തഗന്തന്തരേ
ശരഭഃശംഖസംഭിന്ന-ത്വരമതരകതികണ്ഠരം”

ഇടങ്ങിയ അഞ്ച് അനഞ്ച് ഉപദ്യങ്ങളെ അഥമ്യ രേമരക്ഷ
പ്രബന്ധത്തിൽ കസുമങ്ങളിയിൽ

‘ ഇംഗമേന്തതരജ്ജസംഖകവളീകൃതാംബര-
[ഭിഗജ്ജ്ഞാ-
സംഗശീതകശംഖസങ്കുചിതന്തരമതരകതിക-
[സമരകലാ,
മംഷ്യ ദേഹനപിഹി ഗമരകഞ്ചകഗവേഷണാകല-
[വ്യമരഭാ,
രംഗകൃഷ്ണായവിഹപലാജ്ഞഭിശംഖീമുഖഭിവ-
[രസശക്തര,
ദൃശ്യമനവിദപാശ്രസമൃഗന്തമേനന്തനമഹീതവര-
കഷ്ണാ, ജലമേഖലകശവളീതരകവമരഭകന-
[മരാനതര,
ഉഭയതപനി, വപന്ത ശരഭജ്ജ്ഞരേത, സുരനഭീ
[വനം-
വന്തഗന്തവലമനജ്ജസുരവിമനവപന്തവിഹിത-
[ജ്ജ്ഞര.”

എന്ന അമരഭൂത അസുരങ്ങളായ മഞ്ച സംസ്കൃതജ്ഞാ
കണ്ഠായ്ത്തന്ന മനവി ഏഴതിയിരിക്കുന്നു. ചില അവ
സരങ്ങളിൽ പഴയ പദ്യത്തിലെ ആശയം സ്വല്പം സ്വീക
രിച്ചു പുതിയ ആശയം സ്വല്പം കൂട്ടിച്ചേർത്തു ഉള്ള ഭോഷാ
ക്കേളം ദൃശ്യങ്ങളാണ്.

“ആനന്ദോമാസ ദിവസകസന്താ-
 തപ്രാഗ്ഗതശേഷോ മുനിമണ്ഡലേന
 പ്രകാമപുണ്യം പവമാനനീതോ
 വൈകുണ്ഠക്ഷസ്തൃതസീസഗന്ധം.”

എന്ന ശ്രീകൃഷ്ണവിവാസത്തിലെ പദ്യം രാവണോൽഭവ
 പ്രബന്ധത്തിൽ

“ചക്രപാണിതിരുമാറിൽ വാണ, തുളസീ സഗന്ധം-
 [കേവലം രാമം-
 ലക്ഷ്മിതൻ കളർമുഖ്യം നിങ്ങളെ മൃഗനാഭീസേവനമു-
 [ഭാവമുണ്ട്
 മുഖ്യപാൽക്കൽതരസ്സുമാലയിലിറങ്ങിപ്പറന്നു മുഴു-
 [മുത്തൻ
 തൽക്ഷണം സുഖയാഷ്ടകം സുരപുണ്ഡ്രവാസന-
 പ്രീഡിതൻ.”

എന്ന രംഗവിശ്ലേഷത്തിലൂടെയും ഈ ശൈലിക്ക് ഒരു
 പ്രാധാന്യമുണ്ട്. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഉച്ചാരണമായ പര
 സപ്രദാനന്ദസൂക്തം നിമിത്തം കേരളത്തിലെ ചമ്പു
 കാരന്മാരുടെ സാഹിത്യപോഷണത്തിന്റെ ഈശ്വര്യം
 ഇയ്യത്തും പരിശോധിക്കുന്നതിന് പ്രയത്നമായിരിക്കുന്നു.
 പ്രായേണ എല്ലാ ചമ്പുക്കളും ഏകദേശം ബാധിക്കുന്ന
 ഈ ഭാഷാ അത്യധികമായി കാണുന്നതും രാമായണചമ്പു
 വിഷയം കേരളചമ്പുവിഷയമാണെന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ല.

പ്രാദേശിക മതമതനാചര്യവിൻ ഇതരകമന്യ
കളെ അപേക്ഷിച്ച് പ്രധാനം പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനാൽ
അ ഇതരമതങ്ങളെ ഗണ്യപ്പെടുത്തിയെ ആവാംപോവ
കളും പാരമ്പര്യങ്ങളും ധാരാളമായി കാണുന്നുണ്ട്. ഇതിൽ
ഉൾപ്പെടുന്ന ഇതരപ്രദേശങ്ങളും തിരുവിതാംകൂർ
ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥാവലിയിൽ ചേർന്നു, അവ
ഭാഷാഭാവം, വിശ്വീകരിക്കുകയും, സുഗമീകരണം, ഉദ്യാ
നപ്രവേശം, അത് ഇവിടാകുന്നതിന്റെ പ്രഥമഭാഗം, ഇത
രങ്ങളു പ്രവർത്തനം മാത്രം കൊള്ളിയെല ഭാഷാപരി
ഷ്കരണങ്ങളിനി വകയായും ഉദ്യാപണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.
പ്രസ്തുതപ്രവർത്തനം അങ്ങനെയെ പുസ്തകങ്ങളിലുമായി
പരിശോധിച്ചുനോക്കിയാൽ അനേകം പാരമ്പര്യങ്ങൾ സ
മീകരിക്കാവുന്നതാണ്. 'കേരളം വഴങ്ങി ഘടിക്കാത്തവി
കളെ' എന്ന തിരുവിതാംകൂർ പുസ്തകത്തിൽ ഇങ്ങനെയൊ
പ്രകാരം 'കേരളം വഴങ്ങി ഘടിക്കാത്തവികളെ' എന്നാണ്
കൊള്ളിയെല പുസ്തകത്തിൽ അച്ചടിച്ച് കാണുന്നത്.
കണ്ടാമതെന്താണ് ശ്രദ്ധയോടെ പാരം എന്നുള്ളതിനെ
പ്പറ്റി ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതില്ല. അതുപോലെ അത് ഇവിടാക
ത്തിൽ "കിഷ്കിന്ധാരോപമം മലനാലിലകവികളും മറ്റു
മറ്റും തിരിഞ്ഞാകുന്നാകറ്റാലേ വിറയ്ക്കുന്നിടകിമറിവൊളം
കൽകളാണിനാകെ" എന്ന കൊള്ളിയെലും കാണുന്ന

പാഠങ്ങളിൽ ആദ്യത്തെത്തന്നെയാണ് അദ്ദേഹി കർഷ്കരായുള്ളത്. തിരുവിതാംകൂറിൽ മുദ്രിതമായ രാവണാഭാവം പ്രബലത്തിലേ “ലോകാനാമകനാഥം” എന്ന സുപ്രസിദ്ധമായ മണ്ണുളളാകവും “അന്യോന്യോലോകീയതാ വസുധാമുതേ” എന്ന രാവണാഭാവകൾക്കും മറ്റും കൊച്ചിയിലേ പാഠത്തിലില്ല. ഉദ്യാനപ്രവേശത്തിൽ സീതയോടുള്ള രാവണന്റെ അനന്തവാക്യം കൊച്ചിയിലേ പാഠത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടെന്നു കാണാം. അദ്ദേഹത്തിൽ തിരുവിതാംകൂർ പാഠത്തിൽ കാണാത്ത ശ്ലോകങ്ങൾ രണ്ടുമുണ്ടെന്നും താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

“കണ്ണുണ്ടാലിഗേനത്തിന്നിരുപതു, വരണം-
മുഖത്തിന്നു മേളം

കുചയും വക്ത്രങ്ങൾ പ, അഞ്ചുനശിഖരിതാം-
രേണിരോജനമാളം,

ശയ്യ കേ രാജമംസയ്യുരചിറകു പതു-
പ്പിട്ടു പത്തൻപ, തെന്നം-

മയ്യം! സീതേ, മോദോഹനതന്ത്രലതികേ,
അങ്ങളിൽക്കാണുക ദേവം.”

“ഉണ്ണൻ കളാഴ്ത്തി, പൊന്നിൻതളികകളുപലം-
ശങ്കലോരോന്നു മമ്മാ !

കളം പാനം പയോജിപ്രതികൃതിവദനേ,
പത്തുമുന്നൂറുദേവം,

ചെന്തൊക്കെത്തന്നെമേലേ മണിനിലയിലിരി,-
 പ്പാലവട്ടം പിരിപ്പാൻ
 ചെന്തൊന്നേൽക്കണ്ണിമറയ്ക്കണവധിസുഖ,മേം-
 ത്തിട്ട,സീതേ അറനീം.

കഷ്ടം കാട്ടാവണക്കിനിലയിലതേ, മ-
 പ്പുച്ച, കോക്കാനിവരന-
 ച്ചിട്ടയ്യന്തൊട്ടും കുറി, ചെറുതക-
 ള്ളാർ ചാനീയസരം,
 നന്താശങ്കം തന്ത്രണം കർമ്മിപ്പേനിമ-
 പ്പ,അമിടും നരിച്ചിൽ
 വട്ടത്തിൽപ്പാഞ്ഞു വീയം തവ സമ്മചരണം-
 ത്തിട്ട സീതേ, വിശേഷം."

ഇവയ്ക്ക് രാമനാണുചമ്പുവിശേ ഇതപെട്ടുണ്ടോടുകൂ
 സാമാന്യം പ്രത്യക്ഷമാണ്. അങ്ങ് ഇവിടംകുത്തിലേ
 'അഥ ശൈലവനോരവിന്' ഇത്യാദി സംസ്കൃതഗദ്യം കക
 ചിയിലേ പാഠത്തിലില്ല എന്നാൽ 'അതോ മലൈയല
 മിവ പ്രകടതാരകം, മാരതസമരമിവ വലമാനേനുവുക
 കളകളം, ധൃഷ്ടദുവീനുമിവ കണ്ണിതെളങ്ങപ്രഭാവം' ഇ
 ത്യാദി തിമിരവണ്ണനപരമായ മരണാജ സംസ്കൃതഗദ്യം
 ഇതിൽ അന്യത്ര സ്ഥലം പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു സമ്പ
 സുവിന്റെ വാസ്തവതെയിൽനിന്ന് എടുത്തുചെത്തിട്ട
 കൂതാണ്.

1. ക്ഷേത്ര(മുഖന) മേലിരിക്കുന്ന ദി കരംപുക്കോത്ത്.

“ഉണ്ടോ നന്മുറിയോ, ചിലകിമിഴിപലി-
 കണി, തിക്കാലമയ്യോ
 കണ്ടപ്പൻ നട്ട തൊണ്ടഴികെഴുതിയൻ-
 കപ്പനാട്ടിൽപ്പറയുമത്¹;
 കണ്ടീലത്താക്കിലാക്കം ചിരി, കവി, വകമി-
 കാലമൊക്കെക്കഴിഞ്ഞു;
 ചങ്ങച്ച² വെളിച്ചമെന്തെ കമിതകരയ്ക്കും
 ചങ്ങച്ചരോന്നെ കടന്നു.”

എന്നൊരു സരസശ്ലോകം കൊച്ചിയിലെ അബ്ദുൾ
 യാക്കൂബ് രചിച്ചതാണ്. തിരുവിതാംകൂറിലെ പാഠത്തിൽ
 കാണുന്നില്ല. ഇനി ഈ രണ്ടു പുസ്തകങ്ങളിലും വിട്ടുപോ-
 യിട്ടുള്ള ഗാനങ്ങളുമുണ്ടെന്നുള്ളതിന് രണ്ട് ഉദാഹരണങ്ങൾ
 ഉൾക്കൊണ്ട്, രാവണവധപ്രബന്ധത്തിൽ രാവണവധം
 നന്മയും വിളിപ്പേരും രാക്ഷസന്മാർ നൽകുന്ന ശാസന
 ത്തിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതാകുന്നു താഴെ ചേർന്ന പദ്യം.

“വാനോർമന്ദിരസുന്ദരീമണികളെ-
 കെട്ടുന്നതു നിശ്ശങ്കിതം
 വേണീസീട്ടി പിടിച്ചിഴപ്പതിനൊരി-
 കാലം മുതിന്നിടൊലം ;
 ചേണാർന്നുനമ്രം നവേവപവിപിനേ
 നില്ക്കുന്ന കല്ലുറ്റം-
 തേണീപേലവപല്ലവങ്ങളെ നിരൂ-
 ളംഗം തൊടൊയ്ക്കാതെ.”

1. പഞ്ചി. 2. ചങ്ങച്ച=വിരോധപ്പെട്ടു.

ഇതു ഞാൻ ഒരു പഴയ താളിയോലഗ്രന്ഥത്തിൽ വായിച്ചിട്ടുള്ളതും എന്റെ “പദ്യമഞ്ജരി” യിൽ വളരെക്കാലത്തിനു മുൻപുതന്നെ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്. തിരുവനന്തപുരം വലിയ കൊട്ടാരം ഗ്രന്ഥപ്പുരയിലുള്ള അതിജീർണ്ണമായ ഒരു ഗ്രന്ഥത്തിൽ “കപാകാലം ശശവകുടുംബം കപാകാലം” ഇത്യാദി വികൃതമാവശീയപദ്യം അഥവാ മേധപ്രബന്ധത്തിൽ

“കാമലാപദ്യമെങ്കിലും ദിവാനാഥവംശംഗണനതിപ്രേരയിതെങ്കിലും മരിക്കുന്നതിന്മുൻപൊരിക്കലും മമപ്രേമസീമ കാണമനോ കണ്ണുകൊണ്ടിനിയും കഷ്ടമിക്കാതെ വായനനമുൾമേൽക്കീടുന്നല്ലയോ പഴയ നെമ്മുപ്പരിപ്പിച്ചതു ? കാരോ ഹൈന്ദവന്മാരോ കോപമെത്തിയിലും ശോഭനം അർപ്പണം ; ലോകർ നെമ്മുപ്പരിപ്പിച്ച പനഞ്ഞിടമെന്നതു മോന്തില്ല വേർത്തും പ്രലപാക്ഷരം.”

ഇത്യാദി ഗദ്യരൂപത്തിൽ സന്ദർഭോചിതമായ ഭേദഭേദങ്ങളാലുള്ള പരാവർത്തനമെഴുതാറുണ്ട്. ഇത് അച്ചുതച്ച പുസ്തകത്തിലുള്ള പലമാതൃകാഗ്രന്ഥങ്ങളും നിഷ്പാശമായി പരിശോധിച്ച ശുദ്ധവും സമഗ്രവുമായ പാഠങ്ങൾ കണ്ടുപിടിച്ചു, അവയെവിടെയെവിടെ ഗദ്യപദ്യങ്ങളിൽ കാണുന്ന പാഠങ്ങൾക്കു മുകളിലാണിട്ടു, അമാനുഷ്യമെന്നും ഭക്തകൃതി പ്രകാശനംചെയ്യണമെന്ന് ആവശ്യകതയുണ്ടെന്ന് ഇത്രയും ഉപന്യസിച്ചതിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. ഈ വിഷയത്തിൽ ഇതിനുമുൻപു തീവ്രമായി പരിശോധിച്ച നമ്മെ ഇത്രയും ധന്യന്മാരാക്കിത്തീർത്തിട്ടുള്ള

കെ. ചിരഞ്ജീവവർദ്ധനയും ശ്രീമാന്മാരായ വേലായുധൻ
കൊളുത്തതിൽ ശങ്കരമേനോനും കൂറേഴുന്നൂറു പരമേശ്വര
മേനോനും നമുക്കു കൃതകേതനായ കൃതകേതനയെ സവി
ശേഷം അർപ്പിക്കുന്നു.

ഭാഷാമധ്യമം, സംസ്കൃതമധ്യമം. ഭാഷാമധ്യമം
കും സംസ്കൃതമധ്യമംകും നമ്മിൽ പ്രകടമായി കണ്ടു
വ്യത്യാസങ്ങൾ കാണുന്നു. ആഗ്രിസ്റ്റും നമസ്കൃതിയോ
കൊണ്ടു തുടങ്ങുന്നതും അല്ലാത്തതുമായ സംസ്കൃതമധ്യമ
കും ഭാഷാമധ്യമകളുമുണ്ട് എന്നാൽ കഥാസൂചനകളാക്കി
പ്രായേണ പഴയ ഭാഷാമധ്യമകളിൽ ഒന്നും തന്നെ ആരും
മിക്കുന്നില്ല. അതു പല പ്രകാരത്തിൽ ആകാം. ഒരു തോ
ഴ്കനെ വിളിച്ചു കവി അയാളെ കണ്ടതു നിമിത്തം തനിക്കു
ജ്ഞാതനായ സന്തോഷത്തെ, താൻ പറഞ്ഞു തുടങ്ങുന്ന കഥ
യിൽ ഏതു പാത്രത്തിനെന്നിടും ഉണ്ടാകവേ പൊകുന്ന
സന്തോഷത്തോടു് ഉപമിക്കുന്നതു് അതിൽ ഒരു തീതിയാ
കുന്നു. മറെറായ് ഒരു സാമാന്യതയെക്കുറിച്ചു നിമി
ച്ചു് അതിനു വക്ത്രമാണെന്നു കഥയുടെ അവസാനഘട്ട
ത്തെ ഉപമാനമാക്കുക എന്നുള്ളതാണു്. വേറിട്ടൊരു
തോഴ്കനെ കഥ കേൾക്കുവാൻ പരമേശ്വരനെന്നതാകുന്നു. ഇനി
യുമൊരു് ആഗ്രിസ്റ്റാകുന്നതിലോ നമസ്കാരത്തോകുന്നതി
ലോ തന്നെ കഥാശൃംഗത്തെ ഉപമാനരൂപത്തിൽ ഘടിപ്പി
ക്കുക എന്നുള്ളതത്രെ. വിവക്ഷിതമായ കഥയിൽക്കൂടി കവി
താൻ നിമിഷിക്കുന്ന ഒരു തത്വത്തെപ്പറ്റിമാത്രം പ്രതി

കേരളചമ്പുക്കൾ

പാലിക്കുക ഏതെങ്കിലും അന്ധമാക്കുന്ന സമ്പ്രദായമായി
പരിഗണിക്കാം. ഇവയെല്ലാം തഥാക്രമം മാരകം ഉദാ-
ഹരണവും മാരകവ്യവസ്ഥയിൽനിന്നുതന്നെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊ-
ള്ളുക.

“വരുന്നോടന്മാനരല്ലേ വിരവിചിവിരക വ-
ന്നിങ്ങനെ തമ്മിക്കലത്തും
നേരം നേരം, വിളങ്ങു മമ മനസി സഭാ-
കവിതേ വർദ്ധസാരം,
കുറിക്കാഞ്ഞു രാവണപാലവവിവരതയാ
ചെന്ത നാരായണോക്തം
നേരം കേൾക്കുമിടയെ പണ്ടമരപരിഷ്കാരം-
മുളിപ്പിക്കുമ്പോൾ.”

(കേരളചമ്പുക്കൾ)

“ചിത്തേ അംഗം, സദാജ്ഞാനചരണാം-
രേഖം ഇടക്കം ഇടം-
മുറയ്ക്കുന്നീടിന മുക്കുതം മുതലും
വേഗേന നിണ്ണീയതും ;
ഇതേ രാവവസരമേ ഭൂവി കരി-
കല്ലാമയച്ചുവെ പ-
ണ്ടെങ്ങീടം തെഴിവെത്ര പാവനമേവം |
നീ ഹന്ത കേൾപ്പിപ്പോഴേ?”

(കേരളചമ്പുക്കൾ)

ഇടം = മനസി.

“തെന്തുലോക്യത്തിന്നു പന്തന്മാരോടുകൂടിതം
 കണ്ണാമൂന്നും മേല്പുറമേൽ ;
 മാലോകകർമ്മിപ്പും മനോഹരമരേറാ !
 രാമാവതാരമോത്തസവും ;
 മാലാഗീട്ടവതിന്നു പാക്കിലത്തു നീ
 തോഴി, ചെവിയിലൊരു പൂ-
 മാലാസനരണ്ടുസന്ദർശനപോട്ടു മക-
 കും വണ്ണമാനന്ദനം.”

(രണ്ടാംവശം)

“ആനോളം പോന്നതിച്ചീട്ടുക നിയന്തമൊക്കെ-
 ശ്വേതവും, രാഗ്യ താപം,
 വാരം വാരം വളർന്നീടുക പരമസുഖം-
 പ്ലവനമാസാം പ്രജാനാം,
 ശ്രീകമൽ വാണിയേധാപമെതിമഹിതം
 ചെമ്പുതൊഴുത്തുനഗ്നം
 നേരെ തൽഭാഗ്യാപകതന്നുപ്രകാശമിവിത-
 നേരേ നാളെനന്നപോകുവ.”

(അഞ്ചാംവശം)

“യോ ബാലേണു ധനമെന്തെന്തേതേതം ;
 ഗ്രാമഭിജ്ഞമനീഷിം ബബന്ധ യഃ ;
 ദേവമലംപരമപുനര്യ രാവണം ;
 സോപ്യഗാ, മിതമകേന്ദ്ര കോ കഥാ ?”

(അഞ്ചാംവശം)

താസാശ്ലോകങ്ങൾ. ഇങ്ങനെ ചില വന്ദനശ്ലോകങ്ങളും കഥാസൂചകശ്ലോകങ്ങളും ഗ്രന്ഥകാലന്മാർതന്നെ നീർത്തിട്ടുണ്ട്. അവയ്ക്കുപുറമേ ഒരു പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഉദ്യോഗമുണ്ടെന്നു കിട്ടും ഭാഗമാണ് വിവക്ഷിതമെങ്കിൽ അതിന് ഉപക്രമപദ്യങ്ങളായി കൊള്ളിക്കത്തക്കവണ്ണം ചില മുതൽക്കുളം അന്തരാനന്ദമാക്കിയ ചിലർ രചിച്ചു കാണുന്നു. അവയ്ക്കു ബന്ധശ്ലോകങ്ങളെന്നാണ് പേർ പറയുന്നത്. ചില ബന്ധശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കാം.

“രണ്ടു ഭവനമോലോക്യ-സന്തോഷോ ജാതമേ മമ,
ചത്രാൻ വിസ്താരശസംഭൃതാൻ ലബ്ധവാ ശശമഗ്-
[നിവ.]” (1)

“കേൾത്തൻ, രണ്ടുമേച്ചു പ്രഗുണനരപതി-
പ്രേമധരവിപ്രേതപൂർണ്ണ
ശിക്ഷാം കൈക്കൊണ്ടു കണ്ടിട്ടിടയിൽ വരുമൊരാ-
നന്ദമൊത്താൻ ചൊല്പൂ?
സാക്ഷാച്ഛ്രീകാമചന്ദ്രം ശശമഗ്ഗവരം-
മൃഷ്ടനുമെമ്പല ലബ്ധവാ
കുളിപ്പാൻ പണ്ടു യോഗം വിരവിനൊടു സഖേ,
കുതശിക്കുന്നെന്നപോലെ ” (2)

“രണ്ടു സഖേ, ഭവനമോഹന, തന്നെയിപ്പോൾ
കണ്ഠാ വിഖോക്യ ഏതെയ വളരുന്നു മോഹം,
കണ്ഠവരാതെ യജനം മുനീപുണ്ഡര്യ
പാലിച്ച രാമമവലോക്യ യഥാ മുനീനരം.” (3)

“മലയാളിയിൽ സംഭവപ്രകൃത്യാമുണ്ടായതും മോദിവാദികൾ, ശ്രീരാമചന്ദ്രകോം മുഖ്യ 10-ജനതന്നു യഥാപ്രകാരം,” (4)

കേരളീയർ മാഷാപ്രണയികളും നവീനകേരളീയർ സംസ്കൃതപക്ഷപാതികളുമാണെന്നു വരുന്നില്ലയോ എന്നും, ഈ ചോദ്യങ്ങൾകൊണ്ടുതന്നെ മാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ ഒരിക്കലും കല്പത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമായിരുന്നില്ലെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നുമുണ്ടെന്നും, കേരളത്തിൽ ആവൃണ്യാനമെന്നതെന്തെന്നതിൽ വെച്ചു നമ്മുടെ ഭാവനകൾ മാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾക്കു ഉപയോഗിക്കുക എന്നുള്ളതുതന്നെ അസംഭവമാണെന്നും, അതിനാൽ 'പുനഃ, മേഘസ്തലം മുതലായ മഹാകവികൾ സംസ്കൃതത്തിലെ ഭോജനം, ഭുജനം മുതലായവയെപ്പോലെ സഹൃദയന്മാർ വായിച്ചു കേൾക്കാൻമാത്രം ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ളതാണ് മാഷാപ്രബന്ധങ്ങൾ' എന്നുമാണ് അക്കാദമിയിലെ വാദം. ഇവിടെ കവിതാ രസസൗകര്യം കാണിക്കണമെന്ന് ചോദ്യം ചെയ്തപ്പോൾ നമ്മുടെ പക്ഷം കേരള നാടത്തിലുള്ളതല്ല എന്നും അതിനു തക്കതായ പേർ പറയുന്ന കവിതാ പ്രബന്ധങ്ങളാണ് ഉപയോഗിക്കേണ്ടതെന്നും അക്കാദമിയിലെ കവി പ്രബന്ധമാണ് അഭിമുഖ്യം എന്നും മറ്റു പ്രസ്താവിക്കിട്ടുള്ളപ്പോൾ പുനഃ മറ്റും സംസാരിച്ചാൽ മനോഹരമായ പ്രബന്ധങ്ങൾ നിമിഷാർപ്പം നമ്മുടെ പഴയ പ്രബന്ധങ്ങളെ പരിശോധിച്ച് അവയെ കല്പത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുതന്നെ എന്നു ധിക്കാരത്തിൽ എന്തു അനൗചിത്യമാണുള്ളത് ! ഇപ്പോൾ അവരും മറ്റും പാഠകക്കാരും മെല്ലെക്കുറിയും മറ്റും പ്രബന്ധങ്ങളാണ് ഉപയോഗിക്കുന്നത് എന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ, എന്നാൽ അതു പിന്നീടായാ കവി

യുദ്ധം മോശമാകുന്നു എന്നാണ് തോന്നുന്നത്. സർവ്വതലത്തിൽ വായിച്ചു സിദ്ധവർദ്ധനയ്ക്കായി മാത്രമാണ് രാമായണാഭിമാനമുണ്ടെന്നും നിമിത്തങ്ങളായതുകൊണ്ട് അവയിൽ മോക്ഷവ്യവസ്ഥയും മറ്റും രീതികൾ വിപരീതമായിത്തീർന്നതിൽ ഒരു കഥാസൃഷ്ടിയുടെയും അതിൽ പ്രായേണ മോക്ഷരത്നപ്രതിപാദനവും ചേർത്തിട്ടുള്ളതിനാലാണ് മറ്റൊരു താൽപര്യമെന്ന്? ആ ശ്ലോകങ്ങളിൽ “പ്രമാണനരപതിപ്രേമരസവിപ്രേരൂപമണ്ണി നല്ലമധ്യം” എന്നു ബന്ധശ്ലോകകാരനും

“ശാസ്ത്രാന്തരഭേദിയാസസ്മാദിവിധികാ-
 വ്യോൽക്കരം നാമകേവലം
 ശ്ലോകേവ സാരസംഭവം വാക്പരിചിന്തിച്ചു പരം
 കോടിമാലികമാനം
 ഗംഭീരമുദൻ സമാജം സമാധാനി സമാ-
 ന്തമാവേ പരമാ-
 പ്രകാശസ്മാസ്മാ മേ മേന്മയി വൃഷപരനാ-
 മനുജന്മാവലംബം.”

എന്നു തിരുക്കൈലാസമോദയകാരനും

“വ്യാപ്ത വിചിന്തനനരകമുദമിതസകൃതല-
 മേവ നരേന്ദ്രാഭ്യന്തരീൻ
 സമാധമാനം”

എന്നു രാമായണനീയകാരനും മറ്റും ഉപന്യസിക്കുന്നതിനുള്ള ആവശ്യമെന്ന്? കഥാമധ്യത്തിലും ചില അവസരങ്ങളിൽ തോഴിനെ അഭിസംബോധന ചെയ്യുകയുണ്ടാകുന്നുണ്ട്.

ഇതിൽ നിന്നെല്ലാം പ്രസ്തുതപ്രബന്ധങ്ങൾ പാഠകങ്ങൾക്കു് ജ്ഞാനത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചിരുന്ന എന്നുതന്നെയാണു് അന്തരം നിരക്കത്തിയിരിക്കുന്നതു്.

ഇതിനുംപുറമേ ഒരു തെളിവു കൂടിക്കാണിക്കാം. ഹർഷകഥാമംഗിക എന്നൊരു പഴയ ഗ്രന്ഥം തോൻ വാഴിച്ചിട്ടു് ചില പാഠകകൾക്കു് മുഖവും അവയുടെ പ്രവചനത്തിനായി വിസ്തരിച്ചുള്ള വ്യാഖ്യാനവും ഒരു ചിലവയുടെ മുഖമൊരും പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥത്തിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. കഥ വിസ്തൃതമാക്കേണ്ടതിൽ 'പുരുഷനാഭം ഭജഥാ' എന്നും ശിവപരമേശ്വരത്തിൽ 'ചന്ദ്രപുഷ്പം ഭജഥാ' എന്നും അവസാനിക്കുന്ന രണ്ടര ശ്ലോകങ്ങൾക്കു് അനുരൂപങ്ങളായിട്ടു് അതിൽ നിയമമുണ്ടു്. ആ ശ്ലോകങ്ങൾ മണിപ്രവാളത്തിൽ രചിച്ചിട്ടുള്ളവയാണു്. അവയെ ചാക്രവർത്തി പാഠകന്മാരും മന്ത്രാധിപരും ജ്ഞാനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ പണ്ടു ചൊല്ലുറപ്പായിരുന്നു എന്നാണറിവു് ഇന്നു് ആ പഴയ വേർതിരിവുപോയി.

“ശോഭാഭാസം മാനവാസം നിമിഷമുത്തനം-
 മായാവിനം ധർമ്മീ-
 മോക്ഷാ മീമാംസാക്കരമഴ്ചിക്കനാടു സമം-
 ശാസ്ത്രം നിജനം
 ക്ഷീരാനന്ദാലയം ജ്ഞാതാധിപത്യനാമു
 യോഗനിഗ്രഹമാരം
 നേരം കൈകൾക്കു ചെപ്പുകൾക്കു മുഖപുണയം
 പുരുഷനാഭം ഭജഥാ.”

എന്ന ശ്ലോകം കൈവെട്ടിയകഥാഭാഷത്തിലും

“ലോകാനാമേകനാഥം പരിളിനിൽ വണ-
 ത്തും ജനാനാമശേഷം-
 മാനാകുലം പുനയനം നയനശിഖിശിഖ-
 ഖീവര്യതായുധാജ്യം
 ഏകീഭാവായ കന്നിനമകളെ നിജശരീ-
 രാർദ്ധ്യം ചേർത്തു പേർത്തും
 ജോഗാനന്ദം വളർത്തും വിബുധപരിവൃദ്ധം
 ചന്ദ്രവൃദ്ധം ഭജമാം.”

എന്ന ശ്ലോകം ശൈവകഥാരചനയിലും ഉദ്ധരിക്കുക പതി-
 വാതിരുന്നു. ചിലപ്പോൾ വേറെ ശ്ലോകങ്ങളും അവയുടെ
 സ്ഥാനത്തിൽ പ്രയുക്തങ്ങളായി കാണുന്നുണ്ട്.

“മകുളീവക്ഷോജഭംഗേ നിറമിഴുമിന കം-
 ശ്ലീരശോണീകൃതംശ്ശം
 ശ്ലേഷ്മദ്രാതകാഗ്രത്തിമിനികരവി-
 ധംസനേ ചണ്ഡഭാനം
 മലാമലാണീഭിന്ന ലോകത്രയജനനപരി-
 ത്രാണസംഹാരഭീക്ഷം-
 ഭക്ഷം ശ്രീവത്സലക്ഷ്മാമിതമതി മനമേ,
 പത്മനാഭം ഭജമാം.”

എന്നും

“നാലാത്മാക്കളെകൂടും, നന്മനവിവിധം-
 പാപം, നേത്രവഹി-

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ജപാലാനിർദ്വേഷമീനമുദമുചലസുതാ—

രൂപമാമാങ്കഭാഗം,

കാലാനാതിം, കപരദ്യോദയകുഞ്ചിതമ-

രോകിനീമാനനീയം,

കൈലാസാവാരസഭാലം, കനിവൊടു¹ മനമേ,

ചന്ദ്രവൃന്ദം മേജഗാഃ.¹²

എന്നും ഉള്ള ശ്ലോകങ്ങൾ അന്തരത്തിൽപ്പെട്ടവയാണു്. ഇവ കൂടാതെ അണിയറയിൽവെച്ചു കപരല്ലഭന ചില ശ്ലോകങ്ങളുമുണ്ടു്; അവയ്ക്കു് നേചമൃശ്ലോകങ്ങളെന്നാണു് പേർ. അവയിൽ ഗണപതിസ്തുവരൂപമായ

“മല്ലവ്യാനാം നിദാനം മനസി കരുതിനേൻ

മരണമന്തസ്സവശ്രുതം

ഇശ്വരീമാതൃമുദ്രാമഞ്ചലകരകമലം

മാതൃരങ്ക നിഷ്ഠുരം

മൃഗം ഇന്ദ്രികക്കൊക്കെണമിതിയെ വലി-

ച്ചും കപാരഭാഗരസരവ

കൃഷ്ണഗംഭീരം പാദരസം കളികളിൽ മൂലനം-

ഖിദ്യമാനം ഗണേശം.¹¹

എന്നും സന്ദേശത്തിസ്തുവരൂപമായ

“നാഭീകേതു് ശ്രീരത്നായേ ജയ ജയ നളിനം-

ജിഹ്വകന്യാസ്വരൂപം,

കൈരളംകൃന്നരസീദേ ജയ ജയ നിരതാം

ബാലചന്ദ്രാഭിമുഖേ,

1. കരിയ്ക്കു്=കരി.

മേലേപറ്റും പാണിപാതനാൽ പലപൊരുതികൾ-

പുസ്തകാജീഷ്ണമേതു

മേലേ വാഗീശ്വരീ നീ ജയ ജയ നമോ-

ഭീടു ജിഹ്വാഗ്രമേണ്ണ."

എന്നും ഉള്ള മേൽക്കങ്ങൾ മണിപ്പവാളുണ്ടെന്നു. അപ്പോൾ ചന്ദ്രക്കളിൽനിന്ന് അനവധി പദ്യങ്ങൾ പാഠകകുമാരമാലികയിൽ എടുത്തുചെത്തിട്ടുണ്ട്. (1) 'പറിക്കുന്ന കുടുംബം കൊടു ജഗതി ഭണ്ഡാരകുമാരവേ'; (2) 'നാറുപോയന്നേ തുടങ്ങി ശിവശിവ സതതം ഗർഭകുമാരിശേഷവ്യംപാത'; (3) 'കൊണ്ടാട്ടം മരിയുണ്ടു കകുലിക'; (4) 'കൊല്ലം പറ്റത്തു പൊൻ'; (5) 'കെട്ടെന്റീടം മകാടുകാട്'; (6) 'എന്ന നീറുകുടികാമകാമവിരഹാഹ്നി'; ഇതുപോലെയുള്ള, 'മഹാമഹ ശിവശിവ ചിത്രമിദമുത്തമം വസു നിരായ ലക്ഷ്മണ', 'തന്നെ വിപ്രമഹേശ്വര്യധിമം പാണ്ഡ്യരാജ ശപരൻ' ഇതുപോലെയുള്ള, കായയണചന്ദ്രവിൽനിന്ന് അതാതു ഘട്ടങ്ങളിൽ ഉൾക്കിട്ടിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ തന്നെ (1) 'ഇങ്ങനെ പലപല കുമാര'; (2) 'മത്സ്യരൂപ കുമാരകൃത'; (3) 'ഇരുമം തം സംസ്കൃതാനം' എന്നീ പദ്യങ്ങളും 'തന്നെ തലകിതി പോന്നവന്നം' എന്ന ഗദ്യവും 'കുണ്ടാണമോ സപദി' എന്ന ഭണ്ഡകവും ഗദ്യരൂപമാക്കി തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. 'ചൊന്നാൾ വിപ്രാജ്ഞാ തൽക്കുണമധിക ശ്രദ്ധാ' എന്ന പദ്യം ബകവധത്തിൽനിന്നും സന്ദർഭാനുസാരേണ പകർത്തിയിരിക്കുന്നു. പ്രവചനം ഉപസംഹരിച്ചു

ഒരു 'പ്രസിഡൻഷ്യൽ റിപ്പബ്ലിക്' എന്നോ 'ചന്ദ്രമൗലം ഭരണ
മാർ' എന്നോ ഉള്ള വാക്യത്തോടുകൂടി വേണ്ടതാകുന്നു.

ഭരണവ്യവസ്ഥയുടെ പ്രധാനമന്ത്രി സംസ്ഥാനപരിഷ്കരണ
ങ്ങൾക്കനുസരണമായി ഭരണവ്യവസ്ഥയ്ക്കും പ്രധാന
കമ്മിറ്റികളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നവർക്കും വേണ്ട വാക്യങ്ങൾ എ
ഴുതിയെഴുതിയിട്ടുണ്ട്.

“ചിന്നീടുംകുറുപ്പി പൊന്നിൻതളികയിൽ വലയം
കാലയുവച്ചു താരി-
ത്തനപറ്റിശോഭിക്കുകക്കൊണ്ടുവയർന്നടുവേ
മിന്നൽപോലെ വിഭജിച്ചു
കണ്ണിന്നാനന്ദധാര കരളശരപര-
ബ്രഹ്മവിദ്യേവ മുത്തം
ധന്യം വന്നുളക്കുഞ്ഞിനുമുമ്പിതര
മമെഗിളി മുഖമുഖം.”

എന്ന സീതാസ്വയംവരപ്രവേശനത്തിലെ പദ്യത്തിന്റെ
പ്രാഖ്യാനമാണ് താഴെക്കുറേയ്ക്കുള്ളത്.

“ഭരണകാര്യധാനിയിൽ സ്വയംവരത്തിനായിരിക്കും
ആ വർണ്ണന ആഴ്ചകൾ കൊണ്ട് വന്ന പ്രകാരം രാജാവു
ചോദിച്ചിട്ടു സഭയിൽ ഇനി സ്വയംവരത്തിന് കാ
ലതാമസം വന്നുപോകരുത് എന്ന് കല്പിച്ച കന്യകയെ
കല്പിച്ചത് ഇങ്ങനെ ഉടപ്പിച്ചത് തത്സമയംചിത്തങ്ങളാ
യിരിക്കുന്നു ആരോടൊന്നുമുള്ളതാണു് അധികരിപ്പുതന്നെയും.
എന്നതിന്റെ ശേഷമാകട്ടെ, ‘ചിന്നീടുംകുറുപ്പി പൊന്നിൻ

തളികയിൽ..... മൈഥിലീ മന്ദമന്ദം, സീത തന്റെ കഥപരമവന്തയായിരിക്കുന്ന ഭഗവതിയെയും വന്ദിച്ചു മാ താപിതാക്കന്മാരെയും അഭിവാദ്യംചെയ്തു സ്വയംവരമാല കണ്ടു കൈകൾ ഉയർത്തി എടുത്തുപോയത്, നിറകടം, അഴുക്കുപൂർവ്വം, വിഭുഷ്ണുവു ഏറ്റുപോയതും, മഴമവം നില്ക്കുന്ന സമീപമാർഗ്ഗംകൂടെ സൂക്ഷ്മതയുള്ള മണ്ണുവെട്ടു മണ്ണു പ്രാപിച്ചുപോയതും സമയത്തിൽ, കാണുന്ന പരിഷ്കരണം ഈവണ്ണം തോന്നിക്കൊള്ളാം: 'കമലക്കര പരബ്രഹ്മവിദ്യയെ മൂലം', കാര്യവന്റെ പരബ്രഹ്മ വിദ്യ സാക്ഷാൽ പ്രത്യക്ഷീകൃതമായിട്ടു വരികയാണെന്നു തോന്നും. അത്രതന്നെയുമല്ല 'കണ്ണിനാനന്ദധാരാ', കടന്നു പരിഷ്കരണം നന്ദാനന്ദത്തെ വഴിപോലെ ഉണ്ടാക്കുന്ന മണ്ണിൽ ആകുന്നതു്. 'അതികൃതമസിതാ', സുന്ദരതയായിരിക്കുന്ന മണ്ണിനെത്തന്നെയും അതു് തന്നെ മനോഹരമായായിരിക്കുന്ന കടാക്ഷമണ്ണുതന്നെയും സകല ജനങ്ങളുടേയും മനസ്സിൽ ആനന്ദത്തെ ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു് ആ സ്വയംവരസഭയിൽ നില്പുതന്നെയും. ആ സമയത്തിലധികമുള്ള മണ്ണുവെട്ടുതന്നെയും മണ്ണു കടാക്ഷന്മാർ സീതയുടെ കേശാഭിപ്രായം, പാശാഭിപ്രായം കണ്ടു് ആനന്ദംബുധിനിഗ്നമനസ്സുകൂടാതെ മൂലത്തു് അന്യോന്യം ഈവണ്ണം പറഞ്ഞുതുടങ്ങുകയുംചെയ്തു്."

ഈ തെളിവു നോക്കിയാലും പാഠകന്മാർ മോശമായ സ്വരം കണ്ണിൽ പ്രയോജിച്ചിരുന്നു എന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

രോഷാഭണ്ഡകപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ഉപജ്ഞാതാവ് ആരും
 ന്നു നിഷ്പതമില്ല ; ഏതായാലും അതു മലയാളത്തിന്റെ
 ഒരു പ്രശസ്തമായ പ്രത്യേകസംഗ്രഹമാണ് എന്നുള്ളതു നിവി
 വാദമാകുന്നു. പദ്യങ്ങളെല്ലാം സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങളിൽ നിബ
 ന്ധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അവയിൽ അത്യന്തം ഭൂമ്യമായിട്ടുള്ളതു
 സ്പഷ്ടമാകുന്നു. സ്പഷ്ടമായിട്ടാണ് ചമ്പുക്കാരന്മാർ പ്രാ
 യേണ കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്നതെന്ന് ആർക്കും
 സ്വസ്ഥമായി കാണാവുന്നതാണ്. ഇന്ത്യയിൽ, ദൈവി
 ത്വപ്രതിഭയെപ്പോലെ കസമമെന്നതി, ശാർദ്ദൂലവർത്തിപിതാ,
 ശിഖകിണി, മാലിനി, വസന്തതിലകം, പശ്ചിമോദ്ര, വസ
 ന്തമാലിക, ഉപജാതി, അയ്യ, അനുഷ്ടുപ് ഏവമാലി
 വൃത്തങ്ങളെക്കൊണ്ടും മലകകാളം ചെയ്യാറുണ്ട്.

രോഷാഭണ്ഡകപ്രസ്ഥാനം രണ്ടു പദ്യമാത്രം. ശ്രീരാമൻ ധീ
 രോരാജനന്മാരായ നായകന്മാരുടെ ശിരോലങ്കാരമാണെന്നു
 പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. വീരസേനാനിന്റെ പുരുഷാവതാര
 മെന്നു വർണ്ണിക്കേണ്ട ആ മഹാജനാവിന്റെ അപരനെ
 അളെ പ്രകീർത്തനംചെയ്യുന്ന കവിക്ക് അനേകപക്ഷമുള്ള
 ശബ്ദാത്മങ്ങൾ സാധനങ്ങളായിരിക്കേണ്ടതാണ്. പ്രസ
 നപ്രേമസ്വരസമമായിരിക്കണം ആ കവിയുടെ പ്രതിപാ
 ദനസമ്പ്രദായം, നല്ല തർക്കവും നമുക്കുണ്ടല്ലോ. കുറേ
 പദ്യത്തിനും ഗദ്യത്തിനുമുണ്ടായിരിക്കണം. പുനഃപുനഃ
 യിൽ ഇത്തരത്തിലുള്ള അപൂർവ്വവികാരം അഹമഹമിക
 യാ സമമമമിക്കുന്നതു നിമിത്തമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ

ഭാഷാഭാഷ്യങ്ങൾ

രാമായണചമ്പുവിൽ അന്യാദൃശമായ ആകർഷകതയും ആചാര്യവും കളിയാടുന്നതു്. ആദ്യമായി മസനിച്ചതിങ്കളും ചെന്നമധുരങ്ങളുമായ ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ച് ഈ അഭിപ്രായത്തിന്റെ സാധുതയും സമർത്ഥിക്കാം.

1. അവനാകര ആലംസ്യപിപ്ലവ ദഹാവിജ്ഞം—

“മേളംതാവുന്ന തുവെൺമുറുവൽ തുണയുമായ്
 ബാലവെൺചരമരാജീ—
 മോലക്കൊപ്പുണ്ടു വീതിച്ചുഴലെ നിറമെഴും
 വില്ലുമോകാളനാനരം
 കേൾപ്പൊലു കങ്കണാനരം നിനമെണിക്കരം—
 ഗ്രേണ ഭഗ്ഗ്യം വിവർക്കി
 ത്രൈലോക്യാധീശനല്ലത്സ്തിതമധുരമുഖം
 ധാതുമുഖ്യൻ വേദരക്ഷ.” (1)

2. അന്താത്രം—

“കണ്ടോളം കൺകളിക്കും മണിവനമനേരം—
 ഹരിണീ, രാജവക്ഷീ—
 കണ്യാശ്ശേഷകലനുള്ള ചിവവസുമനീ—
 പാലമോലാമിരമാ,
 കണ്ഡാരംകൊണ്ടു പുണ്യം ഗജമസേരജീ—
 ഭൂതഭൂതാദികൾ, പാ-
 ണുണരായിപോലയൊല്ലാനഗതി, പരിചിന്താ,
 രാജധാനീ രാജ്യങ്ങൾ ; (2)

മലംകരമലംകാല്ലസൽഗേതപുരപുനപരിമല-

മകുതം, മറ്റിതെക്കെക്കം-

അകരഗേതാടുമലമീടിന കനകമഹം.

സമലമാലാമീരം,

ഏകരേത കനഹത്യയ്ക്കളിൽ നിമതയണ-

നരമയ് മരകളീ-

രംഗമലംക കളിക്കും മധുരമൃഗദൃശം

വിളക്കമകംസരനം ; (3)

മല്ലൻപുകമ്പിലയ്ക്കം ; മൃഗപരമ്പര-

നൃയലാലിക്കളിക്കും

മല്ലൻപുകമ്പിലയ്ക്കം മരമലമീടിനസമലമീടിന-

മൃഗമലമീടിനസമലമീടിന-

മല്ലൻപുകമ്പിലയ്ക്കം മരമലമീടിനസമലമീടിന-

കനകമലമീടിന-

മരമല്ലൻപുകമ്പിലയ്ക്കം മരമലമീടിന-

കനകമലമീടിന (4)

3. കനകമലം മരമലം-

“കീടനിക്കീടമരമലം നിമതമൃഗമലം-

നൃയ, മൃഗപരമ്പര-

പുതുതം പരമപരം, മലനിധി പരിമലം,

മരമ മലമലം,

അഷ്ടാക്ഷരവൃത്തം

വാഴ്ത്തീടും വന്ദിതർ വലിപ്പനഗരി-
 നാരിമാരെനുവേണ്ട
 ധാതീചക്രം കളിക്കെട്ടിനിത്യ ഭരതം-
 കന്നടനാടാഭരണമോർത്തം 11

(5)

4. വർണാക്ഷരവൃത്തി സീമയുടെ ആനന്ദം:-

"മുളിടും മൂംഗപാളീവിവലനമുതലും
 മേലികാം കൈത്തടവ മേല-
 ന്നാളീത്തടവമംബാ നിജത്തടവസം
 തട്ടുമുളയന്തടവീ
 പ്രീതിവേദന തമന്നനമിയിതയിൽ-
 കട്ടനോക്കി പൂമോര-
 വ്യാഖ്യാനം മെല്ലെമെല്ലെന്നുകിളിപ്പനാ
 കോമളാഭം പരമം 12

(6)

5. തിരമന സരയ്ക്കരി ചരിച്ചെന്നത്:-

"അന്നേരം തമരപ്പുന്തളികളിൽ മണി-
 ചെപ്പുനൽകണ്ണികാഴ്ച
 വിനുസ്മരലാലകേനസ്മിതമുകുളി,
 ഉണ്ണനേത്രാഭിരമം,
 ധന്യം ശൈവമംഗലംവനമികരമം,
 ചക്രവാകസ്തനാസ്തം,
 വന്നാർ മെല്ലെന്നതിപ്പാൻ പരിചോട സരയ്ക്ക,
 നിമ്മലംഗീ, തദേതം 13

(7)

6. തൃക്കരേരം ചമ്പതു—

“തരവും തരൊക്കുരന്ദഗോദയസുമധുരയാ
 രരപുത്രാ തയര ചേ-
 ന്നവിർല്ലീലം പ്രമോദാമൃതജലധിരത-
 രജ്ജം സരളീഡമാനം
 ചാപരേന്ദ്രാദ്രകുടുംബസ്തത്തരുണിമരമണീ-
 യരകൃതിം മെല്ലെമെല്ലെ-
 സ്തേവിച്ചു രാമചന്ദ്രം തെളിവിചവസരം
 പർത്തു രാജാ രസാനാം.” (8)

7. കാട്ടാളപ്പീടകം രാമനേക്കാണെന്ന്—

ചേരനേലും തൽപ്രവാളരംഗ്ഗുകമതിശിഥിലം
 നറങ്ങിയുകൊണ്ടു, പീന-
 രോണീഭാഭം, മൊകമ്പിശകചവിചുര-
 ന്നൊട്ടുണ്ടാകമാവാൻ,
 സാനന്ദം വന്നുരേരരോടേ ചേർത്തരുണിമാൻ
 കൂട്ടമിട്ടാസുചിട്ടാ-
 രേനം തെരയോക്തൃചന്ദ്രം കന്തുവകമ്പിതേ
 കണ്ണിൽവെച്ചാട്ടുനേരം.” (9)

8. കുക്കുരു ചമ്പലൻ മാരിലാരാട്ട് -

“മേരേ മാരില, വൈരാകരണനിവഹ-
 രോരോപാരിണ, പുത്തൻ-
 നാരദംകൊണ്ടു നിന്മാശകമുദകാലയാത്-
 കൊന്നതോ തൽപ്രഭാവം ?

ജീവശാസ്ത്രം വേദനകൾക്കുവേണ്ടി ഇഹയിൽ-

പ്രകാശമിട്ടിട്ടുണ്ടോ ? മ-

നന്ദനന്റെ മാനവജാതകാലമിഹ ബഹുമാ-

നോക്കൂ മാനസേ തേ ! ”

(10)

9. ഹൃദയംഗമമായ സീത പകട്ടണമോ?

“പാപീ ! പാപധിതൃദ്വയാപ്രകടനപട്ടവായ്

നിന്നു വാരിച്ചു കാല-

മേലുപരിചെയ്യുന്നതിന്നുണ്ടെന്നു പോന്നു; താമ-

ദ്വേഷമേക്കൊപ്പിനി അൻ ;

ലോകിക്കുന്നീല ചെറുനന്നായുമിനി, മതി, യെൻ

ജീവനാഥൻ മരിച്ചാൻ

നീ പോൽ നകുതഞ്ചരൻപോലൊരുവനൊടുമെനി-

ക്കിന്നു വേണാം വിനോദം. ”

(11)

10. ശീതമേൻ വിനമരപാ-

“നൽകിക്കൊണ്ടു വെച്ചു കാണുമ്പോൾ, പരിവസൽ-

കരളം ഭൂതധാരീ,

മിക്കകളും പാടിയാട്ടം മയിൽനിമകൾ, താണ-

തേനാൽ കൈകെട്ടുന്നതന്തരം;

ഉൽകണ്ഠാവേഗശാഖീ വിരഹവിപലി അ-

നേതുമിരിക്കുകയേയും !

വശ്യപ്പെട്ടു ഹൃദയ ! മൽക്കണ്ഠകൾ ? ജനകസന്തേ,

മേവി, ഹൃദയ ! ഹൃദയം. ”

(12)

ഉൾപ്പെടേണ്ട തത്വങ്ങളെ വ്യക്തമാക്കി ഉൾപ്പെടുത്താൻ കഴിയാത്തതുകൊണ്ടാണ്
വെളിച്ചം കൈമാറ്റം മുഖൻ ചട്ടവശം
ശാസ്ത്രവിവരണപ്രകാരം.”

(15)

13. സമുദായം കൈമാറ്റം തുടങ്ങി—

“കൈമാറ്റം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം
ശാസ്ത്രവിവരണപ്രകാരം ചട്ടവശം
വെളിച്ചം കൈമാറ്റം തുടങ്ങി—
ശാസ്ത്രവിവരണപ്രകാരം.”

(16)

14. ചട്ടവശം കൈമാറ്റം—

“കൈമാറ്റം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം
ശാസ്ത്രവിവരണപ്രകാരം ചട്ടവശം
വെളിച്ചം കൈമാറ്റം തുടങ്ങി—
ശാസ്ത്രവിവരണപ്രകാരം.”

(17)

15. സീത കൈമാറ്റം തുടങ്ങി—

സാധാരണപ്രകാരം ചട്ടവശം
സാധാരണപ്രകാരം, നിഷ്പക്ഷം
പ്രകാരം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം
പ്രകാരം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം,
മാർഗ്ഗീകൃത കൈമാറ്റം, മെറ്റീരിയൽ
കൈമാറ്റം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം,
കൈമാറ്റം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം,
കൈമാറ്റം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം,
കൈമാറ്റം തുടങ്ങിയതിനുശേഷം.

(18)

16. വസിഷ്ഠനും ശിരോമനും—

“കാണുന്നതൊക്കെ മുൻപേ ത്വദിതി കഴിവിൽ വീ-
 ണാനതിക്കും ത്രിദൈവം—
 മാണിക്യത്തെക്കൊട്ടാം മുനിപരിവൃദ്ധന-
 സ്ഥാപ്യ, ശ്രദ്ധാർത്ഥമുമാ
 ഞ്ഞുനല്ലു ഹന്ത തന്മ ഭൂനി പലവ മക-
 ന്നൊരു മുഖം താനും
 ജ്ഞാനോദ്യമപ്രവാഹമൊഴുത സുതതിനോ
 രംഭാവസ്യാഭിഷേകം.” (19)

17. അനന്തനായാ സീത—

“വരക്കൊക്കും കരളാലും വരികവാട്ടു നട്ട ചീ-
 ത്തും, വശംകെട്ടു വീര്യം,
 പ്രക്ഷാമാണ്ഡം വിയത്തും, പ്രതവിധികളയ-
 ത്തും, വിളിത്തും കവചം,
 കർമ്മപ്രവൃത്തികളും, കളഭതേതി ചെറ-
 ത്തും, വിനോദം വെറുത്തും,
 മുഖം വൈഭവത്തെയൊക്കും ജനകന്ദപസ്മരം
 ഗർഭമേററം വെളാമ്പലും.” (20)

18. ശിരോമനും ചിത്രാക്ഷനും—

“ചേണാനീടും മണിത്തേക്കുകിടുന്നവ-
 സ്ഥാപ്യ ഗണ്ഡാർത്തനേ
 താനേ ചെങ്ങുന്നതിക്കും ബ്രഹ്മവിധി നിന-
 ചേററമേററം വിഷാദി

ജിനാദത്തോ ചൊല്ലേലാക്കപ്പെടുകയുണ്ടാകാൻ
 വാസ്തവ കൺസ്യൂട്ടേഷൻ
 മറ്റൊന്നാണെന്നു തർക്കിക്കുന്നതികളാണെന്നും
 മുകൾക്കണ്ണും ന്യായമല്ലെന്ന്. (21)

19. ചവൻ പള്ളി കത്തീഡ്രൽ കോൺവെന്റൽ—

“കൈയെപ്പോലെ വലയുന്നിതൊരാളുമാണോ ?
 തിരക്കായിത്തന്നെയും വലയുന്നതുകൊണ്ട് തൊന്ന് ;
 ഇക്കണത്തിൽപ്പോലെ കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുകയും
 ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ് നല്ലത്.” (22)

20. ചന്ദ്രകുള ചരിത്രം:

“എന്നെ ധർമ്മപ്രിയനെന്നും, ദുഷ്ടനായിരുന്നെന്നും
 താമസിക്കുകയുണ്ടെന്നും-
 മിന്നിയെ പോയിക്കളയുകയോ? ചിലവയെങ്കിലും,
 നന്നായെങ്കിലും കയ്യെടുക്കാം കേൾ ;
 മുന്നിടുന്നെന്നായ് അറിയിക്കുകയുണ്ടെന്നും
 നീക്കമില്ലെന്നായിരുന്നെന്നും-
 തന്നെത്തന്നെ കയ്യെടുക്കാം വലിയൊരുതന്നെ-
 അങ്ങനെയൊരുതന്നെ.” (28)

21. സപ്തരശ്മിദണ്ഡാഭ്യന്തരേ ഏകദിനം_____

“ഒരു നന്മിഷിയാമെങ്കിൽ ഹിതകളകളും
കുഴപ്പമില്ലെന്ന നാണമും-

உருவகம்: உருவகம் என்பது ஒரு பொருள் அல்லது கருத்துக்களைப் பிரதிபலிக்கும் வடிவமாகும்.

രക്ഷാഭക്തകമല്ലെഴുതിയവസ്ഥതീ-

വരസിദിവിശപരമാകൈ

ഉൽകൃദ്ധാലാസിതേജസ്വതിഭിരതിതാരം

ഭീഷ്മാനന്തദാനീ-

മിഷ്ടപാത്രണാമഭിപ്രാപ്തം പഴകൊട്ട സമയം

പ്രാപ യോഗീന്ദ്രസമ്പ്രദായം."

(24)

ഈ പദ്യങ്ങളുടെ രീതി, വൃത്തി, ശൃംഗ, പാക്കം ഇവയും, കാന്തി, ഓജസ്സ് തുടങ്ങിയ ഗുണങ്ങളും സമർപ്പണി സമർപ്പണിയും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകമായി നമ്മുടെ പ്രശ്നമായ ആവർത്തിക്കുന്നു. ഒടുവിൽ ഒരു അഭ്യർത്ഥനയും അഭ്യർത്ഥനയായ സാഹിത്യപരിമളമഴ പെയ്തുകൊണ്ടാണ് കവി നമ്മെ വിട്ടുപിടിക്കുന്നത്. സ്വർഗ്ഗാരോഹണാലോചനയിൽ ശ്രീരാമൻ സീതാദേവിയെ നിർമ്മിക്കുന്ന സന്ദർഭം കവി നമുക്കു കാണിച്ചുതന്ന ആ വാക്യമയമിത്രം ഇവിടെ പ്രശ്നീകരിക്കാതെ പുരോഗമനം ചെയ്യുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. നോക്കുക; ആ ശബ്ദബ്രഹ്മവിത്തിന്റെ അത്യന്ത തമസ്സ ആശ്വത്തിൽകൂടി ദേവിയുടെ കൈശംഭിപാക്കം വീടും വീടും നോക്കുക; നോക്കിനോക്കി നിർവൃത്തി കൊടുക്കുക.

"പരിമളമഴപെയ്തിരുന്ന ഭൂതപ്ര-

തിരതിന കന്തളഭാരമോളനീയോ ;

സ്തനനിഗമകഹസ്യാമോതുമോമൽ-

ത്തിരുമിഴിമേൽ നിഴലിച്ച കാശലയമൊ , (1)

രോഷപമ്പകൾ

മടുമലർചരമേന്മചെന്തു തെരഞ്ഞെ-
 മുഴനണിയും മണികണ്ഠാലാലിക്കാമരം;
 ഇടുത്തുള വിഖസുന്ന ചോരിവരയ്ക്കേ-
 മുഴമെയിൽ വന്നിളകകാളു മല്ലാരാസരം ; (3)

കനകകലശകാന്തി വെന്ന പീന-
 സ്തനമരമോളിതമന്താഹാരമൊലം ;
 മണിമയകളകാളുക്കുളിപ്പുഷ്പം-
 ഇണയവിരഞ്ചിതമഞ്ജുബാഹുവല്ലിം ; (3)

മരതകവതികാലിമാമൃദുരുകാം-
 ണമളിന കോമളരോമവല്ലരീകാം ;
 പരിധിതമുദലംഗുളകന്തിനളിൽ
 സ്തൂരിതനിരംബരനോഹരോരുകാഞ്ചനം ; (4)

പ്രണിഹിതമണിന്ദ്രപുരംപ്രിപതരം,-
 കന്തപമകന്തിശധരീപരിതഗാത്രിം,
 ജനനയനസുധാം, നൂപാരരംഗം-
 ക്ഷണനതമുഷ്പമഖീം കേൾ സീതരം. (5)

ഏതൊരു സുധാമധുരമായ നുകരിഗജപ്രവരം !

ഗദ്യരചന. ഗദ്യരചനയുടെ മേന്മയും പദ്യരചനയുടെതിൽനിന്നു തെല്ലും കുറഞ്ഞതല്ല. ഈ വസ്തുത ചുവരെ വെക്കുന്ന പല പഴ്കതികളിൽനിന്നു വിശദീകരിക്കുന്നതാണ്. ഗദ്യമെന്ന പ്രായേണ വണ്ണനാത്മകങ്ങളാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

1. അജ്ഞാതവർത്തനത്തിൽനിന്ന്—

“നിത്യമിന്ദുബദ്ധ പുനരുത്ഭവത്തിലും വലയിപ്പമണി ഹൃദയസുമധുരഭാസം, മെത്തും മധുരഹൃദയമൊരിക്കലും ഭിന്ന കരകാത്തമണിപ്പുതിമഹസം, ശാഭശശധരമിഹൈവോരേഖ രജതസ്ഥലികൊണ്ടൊരിക്കലും മധുരം, ചൂടില്ലാത്തതായ മെരുനൽപോലെ പവിഴക്കല്ലാൽ വികസിതമൊരിക്കലും; കൈകിട്ടിമാലപറന്ന കണക്കേ മരതകതലികൊണ്ടൊരിക്കലും മധുരം.”

2. പ്രീതികേടകനത്തോളം വിശപ്പാടിത്തുടങ്ങിപ്പോയിപ്പോയികനിച്ച്,

“മുത്തശിവസ്ഥകമല്ലുളളേകം മറ്റിതതിലകമുപസ്തര മേലിടം, മനസിജവല്ലിത ബീജംപോലെ മരതകരേഖാപ്രതികൃതിപോലെ, ഭവനവിശ്വലനതലികപോലെ പ്രവലിതമുനാവിചിത്രപോലെ, മത്തുരട്ടു മതമധരോല്ലാസം ഖനശകാലമുതമല്ലമഹസിതവി-ശ്രുതംഖലവിനയം വിശമിണയം കമലാത്തളുകാതികവന്ന നിരാശനനേത്രോപാസനമനോഹര-മുനതപോമണമുഖിതനാണമുതല കപോലമിത പരവസ്ത്രവിജിതപരശോഭം തിരുമുഖപത്മം, കാണായ് വരുമിന്നെന്ന സുഖമേ, ധന്യം! സ്നേഹ വയമുള്ള നമുക്കേ.”

3. അജ്ഞാതവർത്തനത്തിൽനിന്ന്—

“കുടുംബകളും തിരുത്താടകളും പലതെല്ലകളും ശ്രീരണമാക്കി, പിണിട്ടു മടവിതയാക്കാരു പല പിശകിക്കാ

ററത്തിളകും കല്ലും മുളളും കലുപിഡനെന്ന കലമ്പിപ്പെമ്പി-
 മീടും തലമുടികൊണ്ടിനെങ്കിലിപ്പുഴയ്ക്കുപരിചു നമോരത
 മുട്ടി, കൊടുമതഴുത്തുമധമമഹീപതി കൊളിമരമൊക്കും
 ഭൂകളികൊട്ടി, കരോരലലരഭേ ചണ്ഡതനാനകകരനഖ
 ണണ്ഡം മറവിമൊത്തുങ്ങും പിരികക്കൊടിയാമുഗഗപ്രസരം,
 നിവന്നിരയാക്കുമവകകൾ മൂന്നും, വട്ടം പെങ്ങകിന
 പൊട്ടക്കിണറൊടു പെട്ടെത്തന്നാൽ പെട്ടെട്ടിപ്പുട്ടപരിവട്ടം
 കെട്ടിന നേത്രപേയമതിനുള്ള ചുവന്ന മറിഞ്ഞതിൽ
 മറയ്ക്കു കണ്മണി രണ്ടു പിറയ്ക്കു മേൽക്കുമായ നിരീക്ഷണ
 മന്ത്രോപപാദം കാലമൊന്നലകടുകുനൽപോലേ, കാരക
 ഉദ്രവവിമലം പോലേ, യമജനൈറിയും ഷൂനശിഖപോലേ
 കല്ലൊത്താക്കുന്നമിക്കും പോലേ, കൺക വരുന്നതു കെട്ടി
 പ്പേയ്ക്കും കണ്ടു സഹിപ്പാൻ, ഗിരിഗുഹ മോലും "

4 പരശുരാമസ്തോത്രത്തിൽനിന്ന്—

"മുഖരീരണാഭോപസംവൃത്തയുദ്ധപന്ത്രകണ്ഠഗുഹാം
 ഭന്തകണ്ഠോക്തമലാകത്രയിരൈത്രലക്ഷ്മീഗളനല്ലധമ്മില്ലമ
 ല്ലീമതല്ലീസ്രഗാമോമേഖണ്ഡാളീശങ്കാവഹോമൈതമതവീകണ
 ഏണികാമണ്ഡിതോ മൃണ്ഡഭോദ്ദണ്ഡമംബജമേരേററററ
 പാരം തഴമ്പിച്ചു വാർപ്പാറപോലേ പയഞ്ഞാൽ ഭോ
 രന്തരുത്താൽ നിരജേന്തുംഗനാരാചസംഭരണമുരാരമേയ
 പ്രചണ്ഡാ മഹാഭംഭസംരഭമരഭോജബാണാമിശിഷ്ടോത്ത
 മം വട്ടമിട്യാറവും ചെമ്പരത്തിപ്രസൂനംകണക്കക്കന
 കൈമുവന്നസ്തോത്രം മിഴിച്ചോൽ നേത്രജലംകൊണ്ടേ ജഗ

മുക്തമൊക്കെക്കും നിർദ്ദയം നിർദ്ദയന്തരം ബാലാപ്ര
 ന്തരം അയാസ്സാമരം അമരഗ്നം ബലാൽക്കണ്ഠ പെരി
 മൂലൻ കോസലാധീശൈവസത്യജ്ഞോഭരം മിഗന്തേതിരി
 രാജം നാണിതരം. ൧

5. உத்தரவிடப்பட்டிருக்கிற அமைச்சரவைத் திட்டப்பற்றாக்கியின்படி...

[illegible]

* മുൻകൈയടിയുടെയും ; അനുഭവം.

താഴെ മാതൃകയിൽ പരിചരിക്കുന്നതുകൊണ്ടാണിതും മണി
 മയകണ്ഡലയുഗളീമണ്ഡിതനിർമ്മലഗണ്ഡാരോദാ, വര
 നാംഭോമയകണ്ഠികപോലേ വിവസിന നന്ദാഞ്ചലമുവി
 രതവും കരിപതകളുസേചകേണാർദ്ദാ, പവിഴമണി
 മൃതി പാഴ്പ്പെടുമാനപ്പല്ലവനിരയൊടു മല്ലുതട്ടിക്കയറി
 തട്ടു കസോകശോഭാമന്ദിതകിരച്ചൊരു പാരിപിണക്കം
 ചൊരിച്ചൊഴുമാണിത്തലമരമുറീട്ടിന മണ്ണുളമസി
 തനിഖാവിൽ വിരൺപുഷ്പരികിൽ വരുന്ന ചകോകി
 ശോഭാനന്ദനയുമാനാ മധുരാഭാമകൈ, അംബുനിയത
 പുനരൻപതുവട്ടം മുഴുകിമുറൻ കളങ്കം കഴുകിപ്പൊക്കിപ്പി
 കലികാമസരമേരുളിൽനിറച്ചു നിജമൃതധാരയെ പാഴ്
 മയമാക്കി വരുന്നോനാകിൽപ്പുണ്യശോഭന ചാൻ മൂലാ
 ബ്ദം ദന്ദം മന്ദം മന്ദാഞ്ചലവശാവനമയനീ, കംബുവര
 മൃതിധംബരവനമയമോരു ഗളാനരസീമനി മം
 നാർദ്ധാണനണിഞ്ഞീടും നിജമംബാത്രീതരം കൊണ്ടു
 ജഗത്പാ കീഴിലുതിന്നും മേലിലുമെന്നും തന്നോരൊരു മറ്റു
 ഞാൻവാണികളുണ്ടാമല്ലെന്നുചൊല്ലാനാ, ദൂരന
 മശേഷം വെന്ത മലിക്കരം മനമുവീപുത പടവിഴാം ഘന
 ജംബുനാഭാഗമെടുത്തു നിവൺ മണിത്തുറൻപോലേ ചാതു
 വിഖേൻ മകം പൊട്ടീടും കംഭീന്ദ്രൻതൻ തുന്ധിതകൈക്കും
 പിൻമൈക നൽകിക്കൊമ്മുശീതമുദയനവീനസിഗ്ഗ്ലോ
 ന്നുഗ്ഗ്ലോ കളളികാണ്ഡം കൊണ്ടാണിതും തുന്ധിതകൈക്കാൽ
 തരതണലനാനം തരിപെടുമൊട്ടും തമ്മണിമസാന്ദ്രാ, വന
 സന്ദീപ്യ വിമിത്ത സിതാംബുജവെണ്മൊരുളിലരോളി

[illegible]

6. முப்பனாசுதலம் உபகாண்டம் பற்றிய வினாக்கள்—

“കമ്മ്യൂണിക്സ് മാണുക്കളു മതി, ചെറു ചെറു
 മിനിറ്റ് വകൾ മിട്ടു, തിളവറവെക്കുമിന്നെതന്നെ

വീണ്ഡവയോനിയിൽ അക്ഷസഭാജൻ, ഭഗിനീമെന്ന വിശുദ്ധാം കണ്ഠാലവനായി ചെറുചെറുപ്പത്തിലാമോ? കോണകുടുംഭം ഭണ്ഡം അവിന മാണിക്കര ചെങ്കയ്യായ കൃഷ്ണിയിൽപ്പോ. നാലു ദിനത്തിനകത്തു ഫലം വരുമെന്നു പരം! കണ്ഠക്കുളമാരു നാഥനരികേ വല്ലാതെ പുനരെന്നെക്കൊണ്ടു ചെല്ലാമല്ലോ. സർവ്വമിവണ്ണം ഭവന്നതാമന താഡിച്ചധികം മൂറയുവിട്ടു ഭവന സമീപമെന്ന മാറ്റത്തു ചങ്കാനഗരിയിലേയ്ക്കു ശിവശിവ! മണനേരം മേയ്യമാറ്റം, നവനവരധിരം വരിപ്പിച്ചിട്ടിന കാളാലനാമനമാലയിൽനിന്നും, ബാലാതപനീകപുണ്യനക്ഷത്രം നീലാഞ്ജനഗിരി ആനമിതന്നും, നാസികയില്ലാതിലേക്കു തെളിന യാതനതന്ന പാക്കിയിൽനിന്നും, ഭീഷണതയ്ക്കായ കൃഷ്ണമെന്തും വൈശ്ണവത്തിനൊന്നാസ്യമെന്തും, ഭൃഷ്മത്തിന സൂതികയെന്നും ചെമ്മ മൂർത്തമയാമിതിതന്നും, മതിമതി കണ്ടു മാനിക്കു പിൻ മാപാപികളേ, ശുദ്ധനമാ കിയ, പിഴപെടാനകളിക്കുംപോല ചിൻചെ ചെന്ത തുടന്നാലെന്നും, വിവിധാശാഷണഗോലരേഖചരപട്കതിപ്പു ചിലരെല്ലെകിടപൊളിച്ചും, ചെവി പിടിപെട്ട സദാഷമീഴ്ച്ചുപുറത്തും നാസാകമറയ്ക്കു ചാട്ടം വോരുകിച്ചു തിളച്ചുപുളച്ചുതിരിയ്ക്കുമരിച്ചും, ചിലരെ നിന്നൊക്കെത്തും തേച്ചും ചിലരെ കപ്പരികേറ്റുവാകെയ്ക്കും, പ്രേരഡമനീനാമാര പൊളിച്ചും പെരുവഴിനീളെക്കളകളുവാക്കും ഒത്തതെരെ വാങ്ങിച്ചു മധി കടന്നു.”

7. ചന്ദ്രശേഖരവർമ്മയിൻനിസ്

“പ്രാചീനമണീവദനം പോലേ മണിയോഷാമുകരം പോലേ, ലക്ഷ്മീകനകശേന്താദകണാദക മണപ്പെണ്ണിൻ രാമികണാദക, സുരസ്മരോരൈഴമാവണപോലേ മരുഗവ മവിഖെതിത്തുചിരിക്കും വെണ്മത്തുക്കളെ തന്നെപ്പോലേ, മനം പൊന്നുദിയായ ശശാങ്ക, പിയ്യശ്ചമഞ്ഞിരുന്നിൽ വിളയും കർപ്പൂരപ്പൊഴി തുകിനപോലേ, ജെന്തുലോച്ചത്തിൻ പുഞ്ചിരിപോലേ പാൽക്കുരുൽ പോന്നവതന്നകണാദക, പാണധരജ്ഞം ചിതറിനപോലേ പൊൻകളിയെക്കുറേത മുകണാദക, മുത്തുകൾകൊണ്ടു വിതച്ചകണാദക കല്ലർമയിൽ വളരും മധുരനിധംവിൽ.”

8. യശോവിന്റെ നാലാംശ്ലോകിള്ള വർണ്ണനയിൻനിസ്

“ജലധിയിൽ മുഴുവൻ ചോഷമേങ്ങീ പുഴകളുമുഴുകീടുന്നതേങ്ങീ, ഉപവനമെല്ലാമപവനമായി സ്ഥാവരമായി ജ്ജഗമമെല്ലാം. നീന്തുപ്പാനായ് നിന്നവരെല്ലാം നേരേതന്നെ നന്നേപോയീ, കമിതവിഖാസം വല്ലികളെല്ലാമിഖയാടുന്നതുപോലുമേങ്ങീ; മുറുലകിളകുമാളന്തികുന്ദം പാവകശിഖകളെഴുന്നീഖെങ്ങും; പാരിൽപ്പെടുകിന കസ്തുരിക്കും പരിമളസ്വരം നഷ്ടിപിരിച്ചു.... . കിളിമൊഴിമാർതൻ കറുനീര കിഞ്ചന കനകനയിളകി നിറന്നീഖെങ്ങും; കതിരകളിളകാഞ്ഞരഞ്ചരമാഴ്ത്തു കതിര വന്നുതന്ന യാത്രമുടങ്ങീ. ..മഖർവരരിപുതൻ തിളക ജതിന്നൊരു കൂട്ടുകുറഞ്ഞു വിഖാസം മാറി.ജാങ്ങി

പ്രാമുഖ്യം വീണ്ടെടുക്കാനും കർമ്മക്ഷേത്രം മെമ്പർമാർക്കും, പരിമുഖ്യപ്രദാനംകൊണ്ടും തീർത്ഥാടകർക്കും, സേവനം, സൈദ്ധ്യം വന്നുവെന്ന്പോലും, കർമ്മം, ശിവശിവ കർമ്മം കർമ്മം ത്രിപുരാരാധനംകൊണ്ടുംകൊണ്ടും

കമ്മ്യൂണിസറ്റുകളുടെ 'കാലനിശ്ചിത കാലം' പരമോ
 മഹത്വമായ ഈ വഴിയിലൂടെയ്ക്കു പ്രത്യക്ഷമാകണമോ
 എന്നുള്ളതു സ്വയംഭരണവും, ഇനിയും സീതാസ്ഥാനംവര
 ത്തിലേ തിരക്കും തിരക്കും, പരസ്പരമർക്കണുന്ന മറ്റൊവി
 ഷ്ണസംഗ്രഹം, ഭരണകാര്യങ്ങളിലേ നായാട്ട്, ശ്രീരാമ
 മർദ്ദ വിമോചനം, വർഷാകാലം, സീതാമന്ത പക്ഷണത്തി
 നുള്ള വാണിജ്യം, ഹനുമാന്റെ സമുദ്രയാത്രയും മകാ
 മോദനം, രാവണന്റെ ശിക്ഷയും, ശ്രീരാമന്റെ ഭാര്യ,
 സീതയുടെ അഗ്നിപരീക്ഷയും, മഹാകാലത്തിലെ വിഷ്ണുപ്രാണം,
 സീതാഭജനത്തിന്റെ അനുഭവങ്ങളും, മറ്റു പരിവേഷങ്ങളായ
 ഈ പരിവേഷങ്ങളെ പ്രകാശം മുതലായവ വഴിയിലൂടെ
 ഗദ്യങ്ങളിൽ കവി പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന കല്പനാശില്പം ഏറ്റ
 വും വിശ്വതനീയമാകുന്നു. വിശ്വരക്ഷയ്ക്കായി അവയിൽ നി
 ക്കുന്നതും കരോദന വരിപോലും ഇവിടെ ഉൾക്കൊള്ളാൻ
 നിവൃത്തിയില്ല. കാര്യം ഗദ്യവും ആദ്യത്തെ വായിച്ചാൽ
 കർമ്മങ്ങളുടെ സ്വാഭാവിക പരിവേഷമായി അനുഭവിക്ക
 വാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല ഞാൻ മുകളിൽ പ്രകടിപ്പിച്ചിരി
 ക്കുന്നതു മിഥ്യ ഗദ്യങ്ങളിലേ ഏതാനും അംശങ്ങൾ മാത്ര
 മായാകുന്നു.

ഭാഷകം: സീതാസ്വയംവരകളിൽ ദേവിയുടെ പ്രത്യുത്ഭവത്തനരൂപമായ ഒരു ഭാഷകളുണ്ട്. അവർക്ക് താഴെപ്പട്ടത്തിരിക്കുന്നത്.

“അല്ലാതിങ്ങെ പദമല്ലെന്ന കന്തളം -
 മല്ലാസി കല്ലമലർമാലം ;
 അല്ലൽപെട്ട് മരിക്കലയെ വെല്ലുമൊരു നിമിഷത്തെ -
 ഏല്പുകൾമരിക്കലയെ ;
 അലർവാണപ്പീറ്റുനെറി വിളയാട്ടമോമൽമിഴി -
 കലകൊണ്ടു കണ്ണിനനയം ;
 അലമലകൾ തിണയിൽ വിളസമണിമണിരചിത -
 അറുവിളയുമെന്തെങ്കിലും , (1)

കലകൊണ്ടിങ്ങൊട്ടു ചിത്തുന്ന വായ്മലരിൽ
 മണം മുളച്ചു സ്തുതിപോരും,
 കലനളിരിലനമിളിതചന്ദ്രകരസ്തലനകല -
 തന്ന മൃദമുഖമുമാരും ;
 ചിതുന്ന കാന്തിതതി വരണം കലാധിപതി -
 ശതകോടിയല്ല ഇണപൂരും ;
 ചിതുകയ ഗളവരിവുമെങ്കിലുമതിലളിത -
 ഘൃണ്ണണവലിവിവസിതമഹാരം ; (2)

1. അല്ലൽപെട്ടു മാല്ലൽ പെട്ടെന്നു. 2. കലകൊണ്ട്.

അകലുപൊൽക്കടകവാർകണ്ഡപദ്യനീകരം
 വാകം കരാബ്ജമദമിരമം ;
 അകലിനമണികലശമാകമികമണിമുഖയി-
 ലാകലിനനവകനകമാമം ;
 അകലേഖനനമഴലകര വളർന്നിതു
 നവരോമവല്ലരി നികരമം ,
 അഖിലജനസ്തുതിഹൃതിയിൽ മികവുടയ കൊടിനടുവ-
 മഹാഹ ! ശിവ ! നയനസുഖയാമം ; (3)

മാണിക്യകാഞ്ചിനനി പേണിച്ച പട്ടവസ്-
 നാഞ്ചഭാമുനനവിശംഖം ;
 മാനമെഴുമുർവിശിഖയനനാചി ജംബനതല-
 മാനമതി തുരയമിതുമുഖം
 മനസാ മഹീവകയവനിനാജനം പണിയു-
 മണിപാദപതമനവേഖം ;
 മണമുടയ കലമിമുതലണികഴലൊടിയേഴുവ-
 നനപചിതമിതഗുണജംഖം " (4)

കവിത.. രാമായണചന്ദ്രകാരന്റെ ഫലിതപ്രശ്നം
 ഗമാനുഷത്തേറ്ററി അല്ലമെങ്കിലും നൈപന്യസിക്കേണ്ട
 മുന്നോട്ടു കടന്നാൽ അത് ഒരു അക്ഷന്തവ്യമായ കൃത്യവി-
 ഭാവാപരമായിരിക്കും. ഫലിതത്തിൽ കേരളീയരും, കേരളീ-
 യരിൽ നമ്പൂരിമാരും, നമ്പൂരിമാരിൽ മേല്പുണ്ണർ തുടങ്ങി-
 യ സംസ്കൃതകവികളും പുനം മുതലായ ഭാഷാകവികളും
 സമാർത്ഥിച്ചിട്ടുള്ള സ്ഥാനം സാധാരണയായ ഇതിക

കവികൾക്ക് ഏതു കാലത്തും ഏതവസ്ഥയിലും അപ്രാപ്യമാണ്. നസ്രുളിമാരുടെ ചമ്പുക്കൾ വായിച്ചും ചാർട്ടറുമാരുടെ കഥാപ്രസംഗങ്ങൾ കേട്ടും സിദ്ധിച്ച കൗശലമായ മായ മായസംസ്കാരസമ്പത്തിന്റെ വിജ്ഞാതാജ് നാം കണ്ണൻനമ്പ്യാരുടെ തുളുപ്പുകളിൽ പ്രധാനമായി നിരീക്ഷിക്കുന്നത്. മമ്മസ് പൂക്കൾ, മനോഹരമായ പുനത്തിന്റെ ഫലിതത്തിന് ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ ദിങ്മാത്രമായി പ്രകടിപ്പിക്കാം.

പുനത്തിന്റെ തുളുപ്പുകൾ. ഓരോരുത്തരുടെയും ചില കഥാപാത്രങ്ങളുമായി നാം പരിചയപ്പെടുന്നുണ്ടെന്നിരിക്കും തുളുപ്പുകൾക്കുള്ള കവി കാണിക്കുന്ന വിനോദങ്ങൾ ഒരു പ്രത്യേകരീതിയിലുള്ളതും ആ ഉപായം പ്രയോഗിച്ച് അഭിനന്ദനീയമായ വിജയം നേടിയുള്ള ശക്തിശ്രമനക്കാരെപ്പോലും സാക്ഷാത്കൃഷ്ണാമം ചെയ്തിരിക്കുന്നതിന് പശ്ചാത്താപമുണ്ടാകുന്നു. കളിയാപേക്ഷ ചമഞ്ഞു മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടും ആ രാക്ഷസിയാട്ട കലവും പേരുമെന്തെന്നും മറ്റും ത്രീകാമൻ ചോദിച്ചപ്പോൾ 'കുഴലമുറവുലാം മല്ലികപ്പുവമല്ലെ' കാഴ്ചവച്ച് അഞ്ചുവിനാശംചെയ്തു വിനയമധുരമായ അവർ മനോഹരം കൊണ്ടാണ് താൻ അവിടെ വന്നതെന്നു മറുപടി പറയുന്നു പതിനാലു വലംകളിൽ ഏതു പുരുഷനെ വേണമെങ്കിലും ഇഗ്നേറ്റും അഭിസരിക്കാവുന്ന അവർ അവിടെത്തന്നെ വന്നുകേറിയതെന്നുണ്ടെന്ന് ആർക്കും ആശങ്കിക്കാം, ഏന്നാൽ അതിന് അവർക്കു ശരിയായ സമാധാനമുണ്ട്. ആ നകരഞ്ചി

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

തമിഴ് തലവിഷയകമായുള്ള ശ്ലോകരചനയെ ഇങ്ങനെ പ്രപഞ്ചനം ചെയ്യുന്നു :—

“വിണ്ണാർകോനേനുമകാ പുണരുവതിനവ-
 നോക്ക ഗാത്രേയു നീളെ-
 കണ്ണല്ലോ; ഹൃദിയാടുള്ളുണവ മെ നിന-
 ച്ചാൽ മരിച്ചെന്നി വേണമേ;
 ഐയ്യേറും ജന്തുവുമെ കൊടിയ നരകകേ-
 രീയു വിഴം മശായം
 തണ്ണീർപോലും കൊടാത്തൊരുകാലയനവൻ
 കാലനം നില്ല മൂരേ; (1)

നീതിക്കൊപ്പിനു വല്ലാ നിരൂതി സമസന-
 ല്ലേയുമെ താൻ; ജ്ഞാനം
 വാർതിക്കം പാശി; മന്ദൻ പവനനവകനാദ-
 ഭണ്ണമെ ചെററങ്ങര;
 ഭാഗ്യതപം വില്ലേതെ വൈശ്വവണൻ; ഹരനോ-
 ളെതു കടപ്പും കളിച്ചാൽ-
 ച്ചുത്തൊർബാണനെച്ചട്ടവകനാടു മുതല-
 ശ്ലേയു കണ്ടിടവാനോ ? (2)

മഞ്ജാണധനാറെയും ചെററണയത്തു,
 മുട്ടം നാഥ; മാരാശാങ്കൻ
 പാർത്താൻ നാലയ്യനാർശ്ശ്രീയുമതവിതര
 യതവനാദോഗായാഗം;

കൈലാസപ്രാസാദമന്യോ അധി; വികൃതമുഖം-
വാശിനേയതേ, വസുനാം
ചാർത്താർത്ഥാവിഹീനം, പരികലയനമേ
സ്ഥാനം ദേവവീര്യം, (3)

യക്ഷന്മാർ കിന്നരന്മാരമ്മർ മുനികളെ-
ന്നേവമാദ്യേഷു പാർത്ഥ-
ചരക്കാമ്പിന്നിട്ടു കൈതൃഫലമവർ തരമ,-
ബ്രഹ്മദെവേന്ദ്രിപോരം ,
നികമുല്ലാതം, പരിന്നാമുലകിലുമാരുവൻ
മറു നിന്നക്ഷണേക്കേ
ലക്ഷ്മീം കൈകൾക്കു കണ്ടീയതി ഭയിത, പഹാ-
രോന്നിത്തൻ മാർത്ഥപം. (4)

ഇത്തരത്തിൽ യുക്തിവാദംകൊള്ളുന്ന ആ യുവതിയെ കേൾക്കുന്ന മുതൽ പാദംവരെ കൗം നന്നായി നോക്കി “പ്രാണമീകൃം നന്നിതന്നായ്ക്കുവെന്ന് കളികളിപ്പിച്ചു പോക്കണം” എന്ന് നിശ്ചയിച്ചു ‘മനുഷ്ഠിത്തമി പുരമേ തുകി’ ശ്രീകാമൻ താൻ അവളോടു യാചിക്കേണ്ടതിന് പകരം അവൾ തന്നോടു യാചിച്ചതിൽവെച്ച് ഏതൊരു ധന്യനായിരിക്കുന്നു എന്ന് ഒരു ഉപചാരവാക്യം ഉദീരണം ചെയ്യുന്നു. അങ്ങനെ കിട്ടിയ തരം പദങ്ങൾക്കെന്തെ ആമിടക്കി “എങ്കിൽ കാലം കളഞ്ഞീടുത്തു കിമപി നീ കാന്ത, മാന്മാർമമൻ താൻതരുന്തെന്നെ തറയ്ക്കുന്നിതു കൊ

* ഇതേ ചോദ്യത്തിന് മുമ്പും മുമ്പാകെക്കിട്ടുണ്ട്.

മരുതുന്നതുതാൻ പുണ്യബാണാൻ" എന്നു പിരി മറുക്കുന്നു. മല്ലവിധത്തിലും തെറിക്കക്കേണമല്ലോ എന്നു കരുതി ഗോവാൻ അവർ തമ്മിലുള്ള മായന്യത്തിനു യോജിച്ച മണായനയില്ലെന്നും തന്റെ താമസം പണ്ഡിതശാലയിലാകണന്നും പറഞ്ഞാഴിച്ചുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. അതിന് ഏതു ലോകത്തിൽ ഏതു മാതാമി രത്നമെങ്കിലും വേണമെങ്കിലും തനിക്കു നിൽച്ചിട്ടു തരുവാൻ കഴിവുണ്ടെന്നും അല്ലെങ്കിൽ തന്നെ യഥാർത്ഥമായ പ്രേമമുണ്ടെങ്കിൽ "കരിക്കൽ പൂർവ്വമൊരു നടുപുണ്യപത്മമല്ലോ" എന്നുള്ള സമാധാനം കൊണ്ട് അവർ ആ വഴിയും മിട്ടിക്കുന്നു. ആ സ്വന്തമിയുമായുള്ള സജ്ജം തനിക്ക് അഭിമതം തന്നെയെങ്കിലും തപസ്സുചെയ്യുന്ന അവസരത്തിൽ അതു ശരിയല്ലെന്നു ശ്രീമാൻ വീണ്ടും പറഞ്ഞതിനു മറുപടിയായി അവർ അല്ലെങ്കിൽ നസരനാവനമാണ് പരിവർത്തിക്കുന്നതെന്നും വാല്യകാലത്താണ് ആ തപസ്സുകിൽ താൻ അതിനെ ശ്രദ്ധിക്കുകയെന്നു എന്നും ഒരു യുവതിയെ മരിച്ചിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു തപസ്സുചെയ്യുന്നവനു രണ്ടു യുവതികൾ ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതു ശുഭപ്രദമായ വേഷമുള്ളതെന്നും മറ്റും പല പുനരാരോൾ ഉന്നയിക്കുന്നു. അഗ്നി സാക്ഷിയായ പാണിഗ്രഹണം ചെയ്തു സ്ത്രീയെ തനിക്ക് ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ തമ്മിലെല്ലാം രണ്ടു സ്ത്രീകൾ ഒരു പുരുഷനു ഭാര്യമാരായാൽ അവർ തമ്മിൽ 'മൃതകു നീട്ട'മെന്നും മരിച്ചവൻ പിന്നെയും ഖില കഴികഴിവുകൾ പറഞ്ഞതിന് താനും മറ്റും സ്ത്രീയെപ്പോലെ തന്നെ കാമാർത്ഥനാ

ഒന്നാം അദ്ധ്യായം കേൾക്കുകയും തന്നോടു കൂടി മരിക്കുകയും ചെയ്തതും അദ്ദേഹത്തിൽ താൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നിധാനത്തിൽ വെച്ചുതന്നെ പ്രാണത്യാഗം ചെയ്യുമെന്നും ശുശ്രൂഷവ പ്രത്യക്ഷപ്പെടിയെടുത്തു കണ്ടിരുന്നു. പിന്നെ യാതൊരു താമസവുമില്ലാതെ ഗോപാൽ കയ്യേറുന്നതിനു സമീപത്തിലേക്ക് അയയ്ക്കുന്നത്. “അങ്ങനെ ചെയ്താൽ പോകണം” “പത്തുരു പതിച്ചുവെക്കുന്ന നന്മ” “നിന്മ” മറ്റു ചിലതും കേൾക്കുന്ന ശ്രദ്ധയായി ആ കാലത്തിൽ തന്റെ സാക്ഷാത്കാരത്തിൽ “ഇതെല്ലാമെല്ലാം ചെയ്തിട്ടും നിലനിൽക്കില്ലെന്നും കൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണ് കൊല്ലുവതിന്നു തക്കതെല്ലാമെന്നും അങ്ങനെയൊരു ചോദ്യംകൊണ്ടും പുറകുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിനും” മറ്റും പ്രകടിപ്പിച്ച് കയ്യേറുന്ന മായകൊണ്ടു മോഹിപ്പിച്ച് ആകാശമാഗ്നിയെക്കൊണ്ടും അദ്ദേഹം ആ വീരൻ ഉണ്ടാൻ അവളുടെ മുകൾ മുമ്പും അരിയകയും ചെയ്യുന്നു. പിന്നീട് മകളാലോക്കിയ അവളുടെ പലായനത്തെ വെട്ടിയിടുന്ന ഗദ്യത്തെ മറന്നു ചില വരികൾ അൻ മുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളതും അവയോടൊത്ത് അവർ ചെയ്യുന്ന പരിഭവനവും അത്യാത്മം വെട്ടിയൊരിക്കലാണ്. ചെട്ടിയോടൊത്ത് ഉത്തരവിലെല്ലാ വന്ന എന്തും തന്റെ മേൽപ്പറ്റൻ വസ്തുതയെന്നും രൂപമില്ലാതെ വെട്ടുകൊട്ടി മീൽ കൊണ്ടും നിൽക്കുന്ന മനുഷ്യമോസനത്തിൽ നാണമില്ലാതെ കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതെന്നും എന്തും “തള്ളിത്തള്ളി വരുന്ന കോണിത ധർമ്മസന്നദ്ധനായാകേ”യായ തന്നെ ഒന്നു നോക്കിയാൽ കാര്യം മനസ്സിലാക്കുമെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ

മിഥ്യാപ്രഭാവങ്ങൾ 'കൊള്ളി'ക്കൊന്നെന്നും മറ്റും അവർ
 ഓരോ തരത്തിൽ ആക്രോശിച്ച് ഒടുവിൽ

“ഇന്നീയല്ലോ പൂരാ കൊന്നതു മമ ദയിതം,
 നിന്നെ അന്വിത മാറോൻ-
 മിന്നാ മൽകൊന്നാക്കിപ്പരിചെടു പുണയ-
 ന്നന്ത പുണ്യസ്വഭാവം;
 മുന്നേതന്നെ കലശ്ശീകളർമുഖ പുണയം
 ഭാഗ്യവാനിത ദയംഗ്വം
 തന്നെ നേ സോഭീസസ്തമ,മഞ്ജിനി മ-
 ബോധാഭീസസ്തമേന്തം.”

എന്ന തന്റെ ഭൂമിയിലുള്ളതെല്ലാം ആ രാക്ഷസവക്ത്ര
 വന്തിയെ അതികഠിനമായി പ്രഹരിക്കുന്നു. “എന്നിവസ്തു
 മെങ്ങെപ്പിറന്നവളുടനുമെന്തെ ചെവിയിൽപ്പൊറയുന്ന
 വാൽ പറയുന്നതു” കേട്ടു കേൾക്കുകയുണ്ടെന്നായ
 രാവണൻ ആ പാപകർമ്മ ചെയ്തതാരെന്നും അതിന്
 പകരം ചോദിക്കുവാൻ ‘ഐതരവനകരളിപ്പൊരവേ
 നേപ്പശാലി’ യായ തന്റെ ചന്ദ്രധനുര, പേരുംതെളി
 ന്നും ഗർഭിക്കുന്നു. പുനത്തിന്റെ ശുദ്ധ്വനവ തഞ്ചം
 പോലെ സംഭവംതന്നെ ചെയ്തവാൻ ചതുരനാണ്. അവർ
 കഠിനം ബ്രഹ്മവേദനായ തന്റെ ബ്രഹ്മയുടെ കാമവി
 കാശത്തെ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കാതെയിരുന്നാൽ അദ്ദേഹം അക്ക
 പ്രതികൂല ചെയ്തയില്ലെന്ന്. അതുകൊണ്ടാണ്

“ധന്യം അയോരരികിലുണ്ടിരുൾകൊണ്ടൽമധ്യേ
മിന്നുന്ന മിന്നുചൊട്ടു നേരിട്ടമണ്ണുകൊല,
തന്നപംഗി കുറുമ്പന വിദലാപനവിളമെഴുതീ-
സന്നാഥവചിതജഗത്തുയക്കെയല്ലസാരം.”

എന്നും മറ്റും സീതയെ വഴ്ത്തിക്കുകയും പിന്നീട് അദ്ദേഹം
അതിന്റെ ശ്രോധാധി എഴുതിത്തെയക്കുന്നതിന്നു അകവണ്ണം
ചില സംഭവങ്ങൾ എടുത്തെടുത്തു പറയുകയും ചെയ്യുന്നത്.

“നിമ്മത്തുംങ്ങല്ലിമ്മാണികളിപ്പവരുമേ-
ചെല്ലല്ലൊല്ലൊം പൊറുക്കും ;
കർമ്മം പോന്നീദിലൊ കലരുന്നിനു പക്കവും
വീണ്ടുകൊള്ളാമൊരുനാൾ ;
ധമ്മില്ലാകൊണ്ടു മെല്ലെപ്പിരിതവരനമ-
യ്യോ ! തരന്നീട ചിമിച്ചു-
ഉമ്മല്ലാർവേണി ; ചൊല്ലാമതു മനസി പൊറും-
യുന്നിത്തല്ലായിലും മേ.

കയ്യുക്കിൻ വായ് പുകൊണ്ടാകചിതഗിരിവരേ
രാവണൻ നാമ ധീരൻ
പൊതുക്കല്ലൊക്കിതിന്നുണ്ടുപെരുമുദയം-
ഒന്നു ഞാൻ ചൊന്നതേനരം
കയ്യൻതാൻ വന്നെതിക്കിൽച്ചെറുമനെ വിരവിൽ-
പ്പൂഴികുപ്പിപ്പനെന്ന-
ക്കയ്യം കൊട്ടിപ്പിരിച്ചാനുജനതു പൊറും-
യുന്നിത്തല്ലായിലും മേ.

ഭാഷാപ്രവൃത്തം

കേരളത്തിൽനിന്നും വിദാനങ്ങളെ, മറ്റും മറ്റും
 രാവണൻതൻ മഗ്നിസ്തം-
 മൂക്കും പേൺകൊങ്കയും ചൂഴ്ന്നിതു, നിശിചി വ-
 ന്നിട്ടു നീമുക്കുതെയറും,
 ഉഴക്കുപ്പാൻ നിമുട്ടു നമോടുമെന്നളിയവരോ-
 കങ്കിമാ,മെന്ന മോരും
 വായ്പും നാട്ടാൻ ചിരിക്കുന്നതു സപരി പെറ്റന-
 യുന്നിതെല്ലായിലും മേ. 11

ഇങ്ങനെയെങ്കിൽ ഏതിവുകുററിയാണു് അവൾ രാവണനെ
 ഇളക്കുന്നതു്. തന്നെ നോക്കി സീത നിന്ദാഗർഭമായി ചി-
 രിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതു് രാവണനെ അധിഷ്ഠിപ്പിക്കുകയും
 ചെയ്തതു സാരമില്ലെന്നു വെച്ചാലും നാട്ടുകാർ രാജാസമു-
 വത്തി ഭീരുവാകയാലാണു് ശ്രീരാമനോടു പകരം ചൊരി-
 ക്കാത്തതെന്നും അതിലേങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു ലക്ഷ്യമേ-
 ന്നി ചൈതന്യത്താണെന്നതിനു് കരുതേണ്ടതാണെന്നുമാകുന്നു
 ആ ബുദ്ധിശാലിനിയുടെ ആശയം. വാല്മീകി ശുദ്ധഭാവ-
 മായ 'പരിധാസാവിചക്ഷണോ' എന്നു വർണ്ണിക്കുകയും ശ്രീ-
 രാമനെക്കൊണ്ടു് ചെയ്യണമെന്നാടു് "ശ്രീരാമനാമൈവൈശ്വര്യ-
 മിത്രേ പരിധാസഃ ക്ലമഞ്ചന ന കാതൃഃ" എന്നു് ഉപദ-
 ശിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പുനത്തിന്റെ ശുദ്ധഭാവവും ശ്രീ-
 രാമനും അത്തരക്കാരുല്ല. ചിന്നെയും ആമികവി ലക്ഷ്യ-
 ണൻ ആ രാജാസമുദയ കാതും മൂക്കും മറിച്ചുതരയി മറ്റു
 മേ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു് ആ ശിക്ഷയ്ക്കു് രസികത്വം ചോ-

ഒന്നു തോന്നിട്ടായിരിക്കാം പശ്ചാൽകാലികന്മാരായ കവികൾ ശ്രവണത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തു സ്തുനത്തെ വിന്യസിപ്പിച്ചത്.

പുനത്തിന്റെ കാവണം, പുനത്തിന്റെ രാവണനെന്നല്ല ഫലിതകാരനാണ്. ഉദ്യാനപ്രവേശമുട്ടത്തിൽ ആരാധനാധിപതി സീതയോടു് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:—

“മുണ്ടീ നെട്ടന്നു നെട്ടീ പുനമഴകിയലും
മുണ്ടന്നയ്യോ ! തഴിച്ചി-
ക്കണ്ടാമല്ലോ താനീ മെഖിയ, നിഹ മെഖി-
ച്ചിക്കൊരാ പൊണ്ണത്തണം ;
കണ്ടാലാകാതവന്നങ്ങൊരു തിരുണി മഹാ-
സുന്ദരീ; സുന്ദരന-
ക്കണ്ടാലാകാത നാരി; പരിചിന്നൊട്ടു നായ-
വണ്ണമീപണ്ണമല്ലോ.

പുറംസാ ആവയസ്സവരമേ പതിനാ-
കരങ്കിൽപ്പെടുന്നോ; നാഭ
തന്യ്യാ ആവയസ്സവനു പതിനാറെങ്കിൽ
പ്രമാദം തുലോം,
കാത്രയ ചെന്നു മരിപ്പതിന്നു ജകാ-
മുതമപ്പു പോയമ്മിമേൽ-
ങ്ങാങ്ങു ചത്തെയറച്ചു മുക്കിക്കുടി.
പ്പിക്കും നാരദമൃഗ നമാ.”

ആ അവസരത്തിൽ ശ്രീരാമനെപ്പറ്റി ആ കാര്യം
 ഊനൻ ചെയ്യുന്ന അവരോധനവും ശ്രദ്ധേയമാണ്.

“അശ്വ കള്ളമൊരാളുനിക്കു മുതട്ടം-
 കെട്ടിപ്പിടിച്ചു പടി-
 മൂത്രമൊ വഴിക്കൽ വെച്ചു വിധവരും
 വൃദ്ധരും കൃശരും താമസം
 ചെയ്തൊരാളും കറളിക്കെതിർത്തു വിരുത്തും
 കെട്ടിക്കിമിമിത്തത്രയും
 മൃതപ്രാണികളെപ്പോലിപ്പോലി പടി-
 പെട്ടാൻ നിന്നെ നിർവ്വഹം.”

ഇങ്ങനെയൊണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൂരിയ രാമം
 തണുത്തിന്റെ ഗതി. മറ്റുള്ളവർ കെട്ടിപ്പിടിച്ചാണു ചില
 ഹെന്യസംഭവങ്ങളും രാവണൻ പ്രത്യേകം ഉന്നി പറയു
 ന്നത്. “പണ്ടു രാജാജീവേഷകത്തിനാമരറിരിക്കുന്ന നേര
 ഈ പാഴ്ത്തള്ള പിൻ ചെന്നു തള്ളിക്കളഞ്ഞതാണു നേരം
 കവിണ്ണുണ്ടു വീണയുഴങ്ങാൽച്ചിന്തയ്ക്കു ചെററുനടുത്തായ്തും
 നീ ധരിച്ചിഖരോ!” എന്നു അദ്ദേഹം കാര്യമൊരു കരു
 ചൊല്ലും ദേവിയോടു ചൊരിക്കുന്നു. വീണ്ടും “പിന്നെ
 മറെറാണുചൊല്ലും വിനോദാനന്ദം മരകീ സോദരീ ചോ
 യ്ക്കൊടുക്കാട്ടിഖരോ ചൊല്ലുന്ന നേരം കനിയൻ തനി
 കക്കുന്നനിക്കുന്നു ചേട്ടൻ നറുത്താൻചരത്രത്തി പൂക്കിങ്ങ
 നെ തമ്മിലൊരും പിണങ്ങുന്നനേരം കനിയൻ തദാ കൊ
 തയ്യകം മുറിച്ചുക്കു തൻ പക്കലാമൊരു സംഗ്രഹ്യ മറ്റേ

തമമപ്പേരുമേ ചേട്ടനായ്ക്കൊണ്ടു തെ. 12 സൂചിപ്പിച്ചതും നീ പറിച്ചിരിക്കുകയോ? എന്നും കടന്നു ചോദിക്കുവാൻ അവർ മുണ്ടു് അതിൽ സത്യത്തിന്റെ കണികപോലുമില്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനറിയാം. എന്തെന്നാൽ ലക്ഷ്യങ്ങൾ മുറിച്ചിട്ടു മുക്കും മുഖയും പ്രാപ്തമാക്കിക്കൊണ്ടാണ് ശുദ്ധജ്ഞ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പിൽ അവളുടെ വിഖാപം ആരംഭിച്ചത്. എങ്കിലും പററിയാൽ പററട്ടെ എന്നു കരുതി അങ്ങനെയൊരു പക്ഷക്കൂട്ടം കൂടി തരം നോക്കി ആ വകുപ്പിൽ അടങ്ങിക്കിടക്കുകയും ചെയ്തു. അവനായനമഴയക്കത്തോടെ എരിച്ചുപോയിക്കൊള്ളുന്നവർക്കു വേണ്ട സാമഗ്രി പുനഃതന്നെ സംഭരിച്ചു നല്കിയിട്ടുണ്ട്.

കേരളീയർക്കു. സീതാസ്വയംവരവേഷത്തിൽ നമ്പൂരിമാരുടെ സംഭാഷണം, മന്ത്രവാദികളുടെ അനുബോധം, മുറിയെടുത്തുവരുന്നതിന്റെ അടങ്കൽ, വാചപ്രതിവാദങ്ങൾ, ജ്യോതിഷശാസ്ത്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള ഇവരുടെയും കവി പരിചയപ്പെടുന്നവരും വിതറി വളരെ നന്മയെക്കൊടുക്കി വെളിച്ചം വെളിപ്പെടുത്തുന്നു.

“യന്ത്രശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം നോക്കുക. ശിഷ്യർക്കു മുമ്പെടുത്തുന്ന പരീക്ഷകളും ചുരുക്കത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നവയുടെയും, കേന്ദ്രത്തിലുള്ള ഗ്രന്ഥത്തിലുള്ളവയുടെയും കൈയെഴുത്തുകൾ നിശ്ചിതമായ ചുരുക്കത്തിൽ കൈയെഴുത്തിൽ, കേന്ദ്രത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയവയുടെയും വാചകവിന്യാസം മാത്രമായിട്ടാണു് ഉൾപ്പെടുത്തിയതെന്നു്

നാമത് ലാഭം ? ഇതവർണ്ണനത്തിന്റെ ഒരു പ്രകാരത്തെ
മാണ് കണ്ഡൻനമ്പ്യാക്കു സീതാസ്വയംവരം ഭാട്ടൻ
ഇളകിൽ കാണുന്നത്.

“പെണ്ണിനെയപ്പൻ കൂറിലല്ലേന്നോ ?”

“പെണ്ണിന്നുണ്ടോ അപ്പനുമമ്മയും ?”

“അപ്പനുമമ്മയുമില്ലാതെക്കൊ

കൊച്ചുകുമാരി പിറന്നുണ്ടായി ?”

“എങ്ങനെയാണുണ്ടെന്നുതറിഞ്ഞി-

ല്ലെന്നുകിട്ടിയതെന്നു വേണ്ടു ?”

“കുഞ്ഞി കഴിപ്പാൻ വകയില്ലാത്തതാൽ-

ക്കുഞ്ഞിനെ വില്പും പാപികളുണ്ടോ ?”

ഇങ്ങനെയു വരികൾ നോക്കുക.

“പരലും പലകയുമത്ര വെട്ടും ഗണപതി വെട്ടും
കുടിമിനമൊത്തുവെത്തിപ്പാക്കുന്നപ്പോൾ വിപരീതത്തെ
ട്ടു വന്നതുകണ്ടു മനസ്സും കെട്ടു ചിത്തവും നളി” നിഖ്ന
ശ്ലേഷസ്തവനംകെട്ടുററിയുളള പരിമാസവും ഏറ്റവും
നിശിതമായിരിക്കുന്നു.

ശ്രീരാമന്റെ ഒരുപോലായിരുകുസുമത്തിലും
ഇത്തരത്തിലുള്ള പല നേരവോക്കുകൾ നമുക്കു വായിക്കും.
ശൈലമന്റെ അരമനയിൽ അധീഷ്ഠത്തിനു മാർഗ്ഗമില്ലെന്ന
ചിഹ്നം പറയുമ്പോൾ “മാതൃശ്യാത്തിനു വിളനിലമായതു
നാകികളല്ലോ, വത്സനായകനും ജനനികൾ” എന്നു
മറുചിഹ്നം, “കാമനെ അൻ അൻ പെററതിനെ
വൻ മുവക്കും നിനവു” എന്ന് അല്ലത്ത കൂട്ടർ അവയെ

പക്ഷം വീണ്ടും സ്ഥാപിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ “കുരു
പറഞ്ഞിട്ടായി പറഞ്ഞു ചെറുമി”കളെന്നു പിന്നെയും
നിണ്ണയം” എന്നു രണ്ടാമത്തെ കൂട്ടം ഉപന്യസിക്കുന്നു.
കാമുകന്മാരുടെ അവസ്ഥ അതിലും വിശേഷമാണ്.
“വെളുവെളു മേവുന്ന പുണ്ടലും ചില തൊടുകുറിമേളവ
മിത്തമേമാരെന്നവയ പുണ്ടും പുണ്ടു മെരിഞ്ഞതു
ജ്ഞിവരുത്തിപ്പുന്നമവി ക്കുപ്പതു വട്ടമഴിച്ചുടുത്തും, പൂക്കും കാ
ങ്ങാൻ കഴിവുറ്റാത്തതു വട്ടത്തു വിരിഞ്ഞൊരു കൂറ്റുകൃഗ
ത്തിൻ കൊമ്പുകണക്കേ സ്വദിതി ചമത്തരും, നീഴലിൽ
ത്തൊഴുതെക്കേ നോക്കിക്കണ്ടും കറിയുതെ ചുറ്റും വെള്ളം
കൂട്ടിനന്നു ഇടച്ചും, വെള്ളം ചെറുതെതകീട്ടായിൽ
ത്തുറ്റൽ പുറുട്ടിയെൽ നന്നച്ചും, മുൻപിൽക്കാങ്ങം പല
പ്പുഴുവു വലിച്ചു തിരുമ്മി വരിച്ചൊരു തിരുമണിയെടു
കാൻമെൽ പാതി മിഴിച്ചും നോക്കിയുമൊരു കകാങ്ങാ
മണിസ്ത്രം തരവിക്കൊക്കിക്കിമവി പറഞ്ഞും ബല
കുറ്റമെമർത്താശ്ശാകം വൃത്തവിഹീനം കേഴ്പിട്ടിടം
തെയ്ച്ചൊല്ലിയും” മററുമാണ് അവയുടെ പുറപ്പാട്
കവിത ചോതിത്താസ്യത്തിൽ ഗണനീയമായ അവഗാഹ
മുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു പ്രസ്താവമുട്ടത്തിൽ ലക്ഷ്യ
മുണ്ട് “ലക്ഷണശാസ്ത്രം മുട്ടകേ വേണ്ടു വിനല്ലമിതി
നീയെ വന്നീലേങ്കിൽ” എന്നു അവരിൽ ചിലർ ശഘമം
ചെയ്യുന്നു. താനേ നിലയിലുള്ള ചില തന്മാരുടെ സംഭാ
ഷണം അഭിയിൽ കാണുന്ന വിധത്തിലാണ്. “കൂടാൻ നല്ല

1. ചെറുതും ചെറുതും, 2. കോയാലവസ്തുക്കൾ.

വിപോഷം കേൾ നീ നമ്മുടെ മനോഹരമായ പാത്രം !
 തിരുമെയ് കണ്ടാൽപ്പൊന്നിൻകടമതു കാണിമയിപ്പില്ലാത
 കരുത്തൻ, നായ്ക്കയ്യുന്നവനെനന്നാണോ ? കണപതി
 മോദം ചെയ്യുന്നതുപോൽ സപശികൾ നല്ലതരുത്തിലനേ
 കം വന്നിട്ടുണ്ടു പോകവിരണയ്, പ്രാമർ ചെവിടയ
 മോതുകയും ചിലർ പൂവിടയുമകോപ്പുകൾ കാണാം. പ
 ണവും പൊന്നം പ്രാമർക്കത്രേ പോക നമുക്കും കിട്ടും ചെ
 ന്നാൽ. ഉണ്ണിപിറന്നുണത്തിച്ചിട്ടച്ചക്കച്ചന്നൊരു കച്ച
 കിടച്ച മറവില്ലതു മെനിക്കു ചിലത്ത പൂച്ചിട്ടത്തുകുട്ടിയു
 ടിമിങ്ങമിങ്ങതെങ്ങതെങ്ങ വയറുനിറയ്ക്കുമെന്നു വേണ്ടു.¹²
 ഇത്തരത്തിൽ ആ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ വേറെയും രജ്ജങ്ങളുണ്ട്.
 പട്ടാഭിഷേകവൃത്തിയും ഫലിനമനങ്ങളായ പല വർ
 ണ്ണനങ്ങൾ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ചീമ മോതിരക്കടകം, കേരളം ഉണ്ണികൃഷ്ണയമ്മ
നിമിത്തമുള്ള സ്വന്തംകരുത പല കുടുംബം സാമ്പത്തിക
മനോഹരതയുള്ളതായ വിധത്തിൽ പലപ്പോഴും
വർണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ

¹⁴ധന്യ അമ്മ: ഉയറുകൾക്കുമേലുള്ളവയുടെ ശബ്ദം

നല്ലിനാൻ ഉപിതിശാഖി

മണ്ണാർമാണിപ്പുതുപ്പാ കടകൾ തഴുകി-

ആ. ഓമിഴ്വറയെക്കുറിച്ചും.”

[illegible]

എന്നപ്രകാരം സിദ്ധവാൻ പുനർജന്മ സാധിച്ചിട്ടുള്ളു. കോ
പിയെന്ന പാശുരാമനെ കവി വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതു
'കോരം പാഞ്ഞേ ഇളിച്ചു നില്ക്കുന്നവൻ' എന്നാണ്.
ജന്മകാരണ്ണത്തിൽ മഹാഭക്തമാനന്ദന്റെ കാന്തിശോഭൻ
ശാസ്ത്രം പഠിപ്പിക്കുമ്പോൾ 'ബന്ധനമിന്നുതവിട്ടീലല്ലീ ?
ജന്മമെങ്ങോ തവ മകനെ ചീലും ; ഭജനധാരെയൊളമരി
പ്പൻ തോന്നും, പിണ്ഡമിതൊന്നിനാകാം നന്നം' എന്നു
ശാസിക്കുന്നു. താൻ ജ്യേഷ്ഠന്റെ പുരമം വന്ദിക്കുവാനാണ്
വന്നിരിക്കുന്നതെന്നു തൊഴുപ്പറിയിക്കുന്ന സുശ്രീവനോടു
ബാധി "പെട്ടെന്നേകം മുഴുകിപ്പോകാഞ്ഞേ ഇല്ലാത്തീട്ടീ
ശ്വാന്തം മാം. മകത്തലമൊങ്ങിക്കവിളത്തപ്പോൾ സ്വസ്തി
കൾ ചൊല്ലാമഴകിലെങ്കോ ഞാൻ" എന്നു മറുപടി പറ
യുന്നു. 'ശബ്ദതനയപിശാചെന്തേ മിണ്ടാഞ്ഞുഴോ നീ' എന്ന്
ഉദ്യാനപ്രവേശനത്തിൽ രാമനാൻ സീതയെ ഇണ
തോങ്ങിക്കുന്നു. കുംഭാസനായി ഭാരതം കാട്ടുകാട്ടി നില്ക്കുന്ന
രാമനനെ കണ്ട മരണധാരെയുടെ അനന്തരകൃത്യത്തെ

"എന്നേ പൊണ്ണാ, പിരാന്താ! പൊങ്ങപൊങ്ങ
ചീനിപൊലേ തിരിച്ചി- [വെറുതെ
ക്കന്യാരണം കൊണ്ടിട്ടിട്ടുനെയിർകളയും
മാറുതന്ന ഇനംഞ്ഞാ,
എന്നങ്ങോഴ്ച മേന്മെമിടപതു കവിള-
ഇതും കമച്ചാവതെല്ലാം.
മേന്നരം കൊണ്ടുപോയാൾ മണിയറയിൽ വെട്ടി-
ച്ചുതുനിന്നാകമാളീ."

എന്നു വെളിക്കുന്നു. നാഗരികാചാരങ്ങൾ അറിഞ്ഞു കൂടാതെ പട്ടാഭിഷേകോത്സവത്തിനു വന്നു ചേരുന്ന വാണുജ്യവിവരനായ പ്രശ്നശ്രുതമഹർഷിയെ

“കല്യാണമാവുശ്രുതശ്ശൻ മനിയുദ്ധപഗതോ
 ഗോപുരത്തിങ്കൽനിന്നേ
 നല്ലാശീർവാദവും തീതുഴി വഴിയിൽ വ-
 ല്യാണതു വീണ്ണുങ്ങമിങ്ങും
 തുളുക്കും മോദാൽച്ചിരിച്ചുചെവിടയാളമെന്തേര
 ത്താസനേ മുമ്പിലാമ്മം-
 നെല്ലാക്കൊളിതന്നാനവനമിനിയ വേ-
 ളാവതാനെന്നപോലെ.”

എന്നു ചിത്രണംചെയ്യുന്നു.

ചില അത്ഭുതകാരന്മാർ. കാമാനുജവർഗ്ഗവിൽ ഉപരി, ഉൽപ്രജ, ദ്രാഗ്ധാൻ, അത്ഭുതകന്യാസം, ഉദ്വേഗം, തുടങ്ങി ചില അത്ഭുതകാരന്മാരും കവി വർഷിക്കാതിരിക്കുവാൻ വീട്ടുണ്ടു്, ഉപരിയുള്ള ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ ചുവടെ ഉൾക്കൊള്ളാം.

“കാമാരിശിഷ്ട തമനാഷ്ടമനായ് ചുമഞ്ഞു
 ധൂമാവശേ അവനപാവകനെന്നപോലെ.” (1)

“അത്ര നാനാജനാനാം കസുമനിരയുമാ-
 നധ്യ ഛാദിതിനാമു-
 ള്ളെന്നു സാ വെണ്ണിലാവിൻനടുവിങ്കലാരു ചകോ-
 തിക്കിടാവെന്നപോലെ.” (2)

“മിഥിലേന്ദ്രഭൃഗുജിതം കളിച്ചു
 വദനനൃക്കളിലേതയോസ്സഭാനീം,
 നളിനദിതന്ത്രേ പകൻ മാടം
 കളഹംസജഗ്ദ്ധരൂപെതഖെന്നപോലെ.” (3)

“ഏനീവണ്ണം ഗീരം കേട്ടുപിഖശനിസ-
 ന്വാനശങ്കാമകാശേഡ
 മിന്നാ മോഹിച്ചുവീണാമഗതി വെറുനിഖ-
 ജ്ഞാനുമാ കാതരാക്ഷീ,
 മിന്നിപ്പൂട്ടുന്നനേരം തവവുമൊരിടവ-
 ദ്വേദം നമോയവേര-
 നനൃനംമാധ് കിവാളിച്ചുവടന മഞ്ജവീ-
 ഭുന്ന പൂവല്ലിപ്പോലെ ” (4)

ഇത്തരത്തിലുള്ള ഉപമകളുടെ സൗന്ദര്യം സർവ്വത-
 രംഗാൽ ഹൃദയമോഹനമാണല്ലോ. പട്ടാമിഷേകത്തിന്
 ചമഞ്ഞ ശ്ലീരമനെ കവി പല ഉപമകളെക്കൊണ്ടും
 വർണ്ണിക്കുന്നു.

“ശ്ലീകാമചന്ദ്രൻ നിറഞ്ഞാമലകൃതം വാർ-
 മലതം മനോഹരമഹാമകളം ചകാശേ,
 ജന്തുപാമോമഭിഷേകനിഷേവണത്തി-
 ന്നാരോടുപേത്യ മയവും കനകാഭിപ്പോലെ. (5)

പരണേതിലേറെ വിഖസീ വരണം വിഖസം
 തണ്ടുന്ന കണ്ഡമയ്യശന തദാ തഭീയം,
 രണ്ടക്കബിംബമിരുപാടുമരിച്ച മല്ലേ
 വെണ്ണരികൾ വെണ്മയൊടു നിന്നണയുന്നപോലെ. (6)

പ്രാണേനേ. പരീസമധുരവായവങ്ങളെതോറും
 താനേന കളിപ്പു വിജയനാ തഭീക്ഷണാനേന,
 ഞ്ഞനായമാന്തർനിഖയങ്ങളിലെങ്ങുമാതും
 കാണാന തീതിയിലധോക്ഷജനെന്നപോലെ. (7)

മാമാ തഭീയമുജ്ജണ്ഡയുഗേ വിളങ്ങീ
 ഫേമാണ്ണല്ലേ തിത്ഥരീപരിവാഹമാമാ,
 ഞ്ഞമോദിനീ വനമകുളി പൂണന്നകാദണ്ഡ
 കൈരമൽപ്പിമണ നവകുളമെന്നപോലെ. (8)

കേളം പ്രവീരമണിമംലകയും വലത്തേ -
 മകമഞ്ഞങ്ങളമേൽപ്പമീലുമാസ തദാ തഭീയേ,
 മെണ്ണും ജഗത്രതിതയകക്ഷണഭീക്ഷ പോവാം-
 ന്നേളാന്തമാനയചി കെട്ടിന കാപ്പുരപംലേ. (9)

ശ്രീഭാഗധമുദയമണിത്തേ കരപതം ത-
 ന്നാഭീപുരസ്ത, സവിധേ നിരറിതം ബഭാസേ,
 ഉള്ളിൽത്തളിത്തേ സുഖമേ വളരും മനീഷാ-
 വള്ളിക്കു വല്ലമമണിത്തറയെന്നപോലെ. (10)

പ്രാകാശ്യമാൻ മണിമേഖല ചൂഴ്ചേവും
 മാഴ്ചേന്ദ്രതാസുഷമാവലയം വിരേജേ,
 സാമ്രതമമ്മിഥിലകന്യക കണ്ഠനോക്കം
 നീരുകൺകുലാവിവലനസ്തവിധെന്നപോലെ. (11)

സൗവർണ്ണമേഖലകലനം ലലാസ പുത്തൻ
 പൂവാട മന്ദപവനാകുലിതം തഭീതം,

ദൈവസ്വകാർത്ഥം കലനാമുദയിൽപ്പിണയം
മുവന്തിമേഘപദമീനനിയന്നപോഴേ. (12)

പോന്നതന്മുഖം പ്രിയകലയെളിവതിണയീ
മാണിക്യസ്തപതമയുവതരജ്ജ്വാലാ,
മാനിച്ച മാതൃതസുതൻ ചമനിച്ച ചാത്തി-
പ്പേണിച്ച മാന്യമലർപ്പൊടിയന്നപോഴേ." (13)

പുരുഷപ്രദമായ ഈ ശൈലിയാണ് മഴമജ്ജലം എന്ന
ഷഡ്വചസ്പദം "പുത്തൻപരാഗനികരങ്ങളെ വാലിമെ
ന്റേത്" ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളിൽ സ്വീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്.
മാലാപാമയ്യൻ പാല ഉദാഹരണങ്ങളും ഇതിനു മുൻപുതന്നെ
പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മററപക്ഷാരങ്ങൾക്ക് ഉദാഹരണ
ങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

ചില വിശേഷണ വിശേഷങ്ങൾ. (1) 'പൊൽത്തരിയിൽ
തെന്തുവാളാം നളിനിയിൽ പൂമുതാടുന്ന ക്രോളാരക്രമം' (2)
'വീരശ്രീപീനവക്ഷോഭഹൃദ്യസുണപരാമൃതമോരന്തരാമൃതം'
(3) 'വിശ്വലക്ഷ്മീകാതൽകുന്ദർകോൺകലാലകൃതി' (4)
'ധരണിതരണപാരിണമോവീശ്വരം' (5) 'വേദാന്താതാമ
സീമരപരിമളഗരികൾ' (6) 'തഞ്ചാവൂർത്തിൻ കോക്കാഞ്ചല
കവലതാലാവിഭോലാലിഖാജ്ഞം' (7, 'ബലദേവീകണ്ഠ
സുതം തടവിന സുതമോല്ലാസമ' (8) 'അരുവൻപ്രതാപ
കോപാദിതഹസിതകലാലകൃതാസ്യാംബുജനാ' (9) 'അ
കൃതകരദനോരാജ്യാംബുജാജ്ഞാലേ' (10) 'അഞ്ചനസ്യകൃത
പുഞ്ചനസരദവിഭൂതി' (11) 'പരമാനിയന്നപരിഖരകിം

ലത്തരജ്ഞാകൾ' (12) 'മനകവസുതനന്ത്യ രജീസാരജമാ' (13) 'വീരത്രിതൻ കടാക്ഷമനവനവോദ്യുതമേ' (14) 'അനവശേഷമേത്ര നിസ്തന്ത്രം പോന്നതിച്ചീടിന വിമല ശരപൂർണ്ണപീയൂഷമോനാ' ഇത്യമേ വിശേഷണവിശേഷ്യമേവ വായിക്കേയാവൂ ഏതു ഭാവുകനാമ് രജീരം കോരമയിൻകൊള്ളാത്തത് 1

ചില ശൈലികൾ (1) കൂർത്തനിർപ്പിക്കുക (2) കുറിക്കൊള്ളുക (3) നന്നറിക്ക നേരത്തി വെളിപ്പെയിക്കുക (4) അതമാട്ടുക (5) കൂട്ടുകെട്ടിത്തിരിക്കുക (6) മുതലുക (7) കിട്ടാൻപൊട്ടുക (8) മേൽക്കൈപ്പാകുക (9) താളപിഴിയുക (10) മുന്താവഴിക്കൊട്ടന്തി വീഴുക (11) പേരുപാവയ്ക്കുക (12) വെളിച്ചിരിക്കുക (13) പകുതിയിരിയുക (14) വിശ്വവഴിയുക (15) ചേര കളിച്ചു ചാകുക (16) കരണ്ടാർ ചൊല്ലിന കടന്നാട്ടുക (17) കാൽവിരൽക്കീഴ്ക്കേഴിക്കുക (18) പൂത്രാളക്കാരനാകുക (19) കതിർപോതുക (20) കോഴക്കകകാട്ടുക (21) കൈകത്തിപ്പോകുക (22) ഏതികകു വരിക (23) കുററിനാട്ടിയ കണക്കു നില്ക്കുക (24) ചെറുവിരപ്പു പോതുക മുതലായി പല ശൈലികൾ ഉണ്ടു്. അവയെല്ലാം കാര്യങ്ങളെ വ്യക്തമാക്കുവാൻ അവസരമെങ്കിലും ഇതിൽനിന്നെല്ലാം അഭ്യന്തര പ്രയോഗത്തിൽ നാം ശരിക്കെന്നതുപോലെ അത്ര കടുത്ത സംസ്കൃതപക്ഷപാതിയാതിരുന്നില്ലെന്നു വെളിപ്പെടുന്നു. ധാരാളം പഴയൊല്ലുകളും അദ്ദേഹം അദ്ധ്യതിഷ്ഠമായി വികിരണംവെച്ചിട്ടുണ്ടു്.

പുനവം കേരളം: അപസരം വരുമ്പോഴൊന്നും കവി തന്റെ അമൃതമിയെ വിസ്മിക്കുന്നില്ല. കാവ്യങ്ങളുടെ മേലും കോപഭാവത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനകളിൽ “സമേധ്യതര ഹീരോ സമേധ്യ, സമ്പ്രാപ്തവിധയേ മലയേ, കൃഷ്ണിതാനി അമൃതപർണ്ണീഗമനതോയാനി, ചൂർണ്ണിതാനി ചൂർണ്ണീ കല്ലോമാനി” എന്നിങ്ങനെ ചില സംഭവങ്ങൾ അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു. പെരിയാറിയിലെ തീരങ്ങളെക്കുറിച്ച് ആ വിശേഷണകർമ്മ ചൂർണ്ണനം ചെയ്തവനോ. വരണമണ്ഡലത്തിൽ സീതാദേവിയോടു ധാത്രി കേരളേശ്വരന്റെ അപരനാമമുള്ള താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകത്തിൽ പ്രശംസി

“ശ്യാഭാക്യാനം കേരളാനാമധിപതിരനഭി-
 ഖത്താതവിരോധിമുഖം-
 സ്ഥോമ, തസ്യ സപരാജ്യം തീവകയതി യശഃ-
 ക്ഷാമിതാശേഷമേവമകഃ,
 അപരപ്രാപ്യഭവപ്രതികരവിഭവൽ-
 കാന്തികേയാന്തിരേത-
 സ്തത്ത്വമോവിക്രമോച്ചണ്ഡിമപരമനിധി-
 ഭാഗ്ഗവോ ഭൂക്ഷമേതാദഃ.”

അയോധ്യാവർണ്ണനയിൽ ‘കേരളകാമമുനിനമം കഥാപന’ എന്നും പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ട്. ഭഗവാനെക്കുറിച്ച് ‘പെൺചൊല്ലു കേരളകാമമുനിനമം’ എന്ന് അപരമിക്കുന്നതിൽ പ്രാചീനകേരളചരിത്ര

സംഭവം സൂചിതമായിരിക്കുന്നു. ചെറുനല്ലിയമ്മ എന്ന രാജൻറെ പത്നിയുടെ വാക്ക് കോസ്തരവിവർമ്മപ്പെരുമാൾ അനുസരിക്കുക നിമിത്തം അദ്ദേഹത്തിന് പക്ഷമെന്നായൻ എന്ന സേനാനി നല്ലിയ ഹർഷപ്രബിരുദമാണ് അത്.

പുന ൧൦ പിൻകുലാക്ക ചമ്പക്കുളം. ഏതൽപശ്ചത്തമുള്ള പ്രസ്താവനകൾകൊണ്ടു മലയാളത്തിലേ മണിപ്രവാളചമ്പുവേദധന്യായ പുനന്നമ്പൂരിയുടെ കരം കവരുന്ന കവനകുലാപാദവം ആർക്കും കരുതലാമലകം പോലെ കാണാൻ സാധിക്കുന്നതാണ്. രാമായണചമ്പുവിലേ പട്ടുഗദ്യങ്ങളിൽ പലതും പിൻകുലത്തുള്ള ചമ്പക്കുളിൽ സമീകൃതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. രാവണോത്തവപ്രബന്ധത്തിലുള്ള

“കന്യാമീസേവശംഗ്ഗരംശേ, ശയ മയ കന്യാമൃതേ-
നന്ദികൾൻ അവിരംതേ |
നേരേ വന്നിങ്ങു തൃക്കാലിണയിലഭിമപു-
കീട്ടമസ്താനനമോൻ
കാരുണ്യത്തോണിനന്തേമഴികൊട്ടകരയേ-
ററി പ്രഭോ, കാർക്കിടായമ-
പ്പേരാം വരാകരത്തിൻ മദകരയിലണ-
യ്ക്കേണമേ അവിരാതേ.”

എന്നതും ‘സപ്തശ്ലാഖാമലയാളകീർതി’ എന്നും ‘വാക്കാലങ്കാരി വാമാണ്ഡവം’ എന്നും തുടങ്ങുന്നതുമായ മൂന്നു ശിവസ്തുതിപദ്യങ്ങൾ നീലകണ്ഠകവിയുടെ ചെല്ലൂർനാഥോദയത്തിൽ ശുഭാസോമൻറെ തപോവർണ്ണനാകട്ടെത്തിലും സ്ഥലം

വിളിച്ചിരിക്കുന്നു. 'ഈ ഒരു ജഗദാംബരമേ' 'അന്നെയും
 അതേ കരുതുമ്പോൾ' എന്നിങ്ങനെ ചില നിസ്സാരരൂപ
 ങ്ങൾ ഇല്ലെന്നില്ല. സീതാസ്വയംവരവേഷത്തിലേ 'കുങ്കര
 തഴകളോരോന്നൊക്കെ നീളെപ്പിടിപ്പിച്ചിഴയിലിഴയിൽ
 വീയിപ്പിച്ചു വെൺചാമരത്തലോളം ഉദനനേപയാതാസ്സര
 പുരീം രംജസീംഹാ! പട്ടപരമനിനാകൈ! പൂരയന്തോ
 കിഗന്താൻ' എന്ന പദ്യം നാം മഴമണ്ണുവത്തിന്റെ കൈയെ
 ലമാവുവിൽ മെയന്തിസ്വയംവരവേഷത്തിലും കണ്ടുവെട്ടുന്നു.
 സീതാസ്വയംവരവേഷത്തിൽ തന്നെയുള്ള

“എന്നേ! കൈവചിത്രമയ്യോ, ധരണിയിലൊക്കെസര-
 രാമനീ നീലമേഘം-

തന്നോടൊപ്പമേ വേർപെട്ടിട്ടു വിഹരത്തി -
 ഞ്ഞു ചിരം ഭാസമാനം ;

എന്നേ കാണപ്പെടുന്ന മന്ദിതതാരവിമല-
 സങ്ങളെല്ലാമനുഷ്ഠ

മിന്നുന്ന മേൽക്കരമേ ചില മധുരപദം-
 തമ്മളൊത്തൊരുബന്ധം.”

എന്നതും 'ചൊന്നിൻചൊന്താമരങ്ങൾക്കുപരി' എന്ന അ
 തനതുള്ളതായ പദ്യങ്ങൾ ആദ്യത്തെ പദ്യത്തിൽ 'മിന്ന
 ന്നു ഹന്ത! നാമതുതമിദതിൽ വിപഞ്ചിനരുകൊഞ്ചൽ
 പൊലേ എന്ന മേമത്തൊടുക്കുവി രാജരത്നാവചിയത്തിൽ
 പ്രവേശിക്കുന്നു. “സീതാ സങ്കരാതമമുവഴ് കരകെരൾ
 ഹാനാം” എന്ന പദ്യം അതേ രൂപത്തിൽത്തന്നെ കൊച്ചിരു
 വിരഹത്തിൽ കടികൊള്ളുന്നു. രാമാശ്വമേധപ്രബന്ധ
 ത്തിലേ “കുപ്പായങ്ങളുമെന്നിവപുഴു പടയ്ക്കു മിട്ടക്കൻ

നായനാമം" എന്നതുകൊണ്ട് 'വയനാതിരയ്ക്കുമേൽ വേണ്ട നമ്മൾക്കെല്ലാം' എന്നവസാനിക്കുന്ന ഗദ്യംകൾ നായനാതിരയിലും കയറിയുണ്ട്. ഇനിയും സീതാസ്വയംവർണ്ണ ബന്ധത്തിലെ 'തുമ്പിൽപ്പൂക്കൾ ശത്രുനടുവിവരമുടം ചേൻ പേരാകിക്കാണ' എന്ന പദ്യം 'ഇവനോടുകൂടെ' എന്നുള്ള ഒരു ചേരിയ മാറത്തോടുകൂടി കടവയലിൽ ഗോപസ്ത്രീകളുടെ വാക്യമായി പരിണമിക്കുന്നു. അതേ പ്രബന്ധത്തിലെ 'അല്ലാതിങ്ങേയ്ക്കു പണ്ടല്ലെന്ന കണ്ടു സമല്ലാസി കല്യമെങ്കൽമാലം' എന്ന ഗദ്യം തെക്കേക്കരയുടെ മൊഴിയിൽ അതേ ബ്രഹ്മത്തിൽക്കുറുന്ന ഒട്ടുമാണ്. ഇത്തരത്തിലുള്ള മനോഹരമായവയിൽ ഇനിയും പല ഉദാഹരണങ്ങളും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതാകുന്നു.

പരിഭാഷ. ഇത്രമാത്രം അനൗപമമായ ചമ്പുരത്വങ്ങളിൽ ശോചനീയമായ കരുതലും കീഴാളവർഷത കണ്ടു തുടങ്ങിയതു "പ്രാണേണ സമഗ്രവികടം ഇണന്നും പരാജിതലീ വിശ്വസ്യം പ്രവൃത്തി" എന്ന ചെറുകിടമ്പായതിന്റെ വിശ്വപ്രിയതയ്ക്കു വിപ്രാസം വരാതെയിരിക്കുന്നതിന്നു വേണ്ടിയായിരിക്കാമെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. അത് ഈ കാവ്യങ്ങളിൽ അവിശ്വേദയോധി കാണുന്ന ഭൂവണ്ണോപേക്ഷകമായ തതിർത്തല്ലാത്ത മരവിന്നു മല്ല. ഇതിന് ഉദാഹരണങ്ങൾ മുൻപുപരിച്ച ചില പദ്യങ്ങളിൽ തന്നെയുണ്ട്. 'കളിർവെണ്ണിയാ-വും ചൊരിഞ്ഞു' 'നവവിതയാഗമകിരുകുള' എന്നും മറ്റും കസുമങ്ങളിയിലും 'യാദേൻ അനിന്നവിശ്രം-നിസൃദ്ധം', 'ന-മേ

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

നന്മപ്പുവ കണ്ടാൻ', 'മേൽപെരുകിന മലരാ-രേ', 'വാ-
രാതേ കണ്ടുൻപിയിത്തരുളെട്ടെ' എന്നും മറ്റും സ്രഗ്ഗം
യിലും പ്രയോഗിക്കുന്നത് എന്തൊരത്ഭുതമാണ് !

ഭാവനാദിപദ്യം ചതു ശ്രീമൂലം ഭാഷാഗ്രന്ഥാവലിയു
ടെ പാശ്ചാത്യഭാഷാഭാഷയിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടു ഭാഷാ
ചമ്പുക്കളിൽ ഒന്നാണ് ഭാവനാദിപദ്യം. ഭവഭവനിയമാ
യുള്ള ബലാൽസംഗം, തമരമായുള്ള യുഗം ഈ രണ്ടു വി
ഷയങ്ങൾ മാത്രമേ ഈ ചമ്പുവിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളൂ.
കവിത മനോഹരമാണ്. കർത്താവ് പുനം തന്നെയും
എന്ന തീവ്രാചാര്യവർണ്ണ സാധിക്കുന്നതല്ല കാലം ഏഴാം
ശതകത്തിന്റെ അവസാനമായിരിക്കണം. രചനയിൽ
ഗുണമകാരൻ രാമാനുജചമ്പുവിനെക്കാൾ അധികം നി
ഷ്പന്ന പ്രദർശിക്കുന്നു. തന്മൂലം, ഒപ്പം, ആണാം, മൃത
മായ പഴയ പ്രയോഗങ്ങൾ കാണുന്നതാണ്. അദ്ദേഹം ഉദ്ധരി
ക്കുന്ന പദ്യത്തിന്റെ മാധുര്യം അത്ഭുതമാണ്

“ആനന്ദബ്രഹ്മസാരം ജലനിധിതനയാ-

കാമകം ശ്യാമദ്രുപം

ധ്യാനംചൈതന്യം പ്രമോദാലിയിതെ നയനേ

മിശ്രയന്നശ്രയാനരം

വീണാനാദനേ നാനാജനരൂപി ജനയൻ

സമരം നിമ്നലാതമാ

കാണപ്പെട്ടു തദനീമപഹസിതശര-

നീരഭോ നാകഭാഗ്യം.”

ഈ ഭാഗമായ യമനെ കവി ചിത്രീകരിക്കുന്ന ഗദ്യത്തിൽ നിന്ന് ഏതാനും പംക്തികളാണ് ചുവടെ ചേർക്കുന്നത്.

“ജഗൽഭീഷണം ഭൂകുടീരോരമുദയായ നെററിത്ത
തെതിരുവച്ചുതകടം ഭൂഖതാഭണ്ഡമൊന്നും വളഞ്ഞും ചമ
ഞ്ഞു; മഴക്കാരുമേപ്പു നെളിക്കുന്നതിക്കും മതിഞ്ഞല്ലോ
മേലു വളക്കോകമെന്നാരു ഭംഷ്ഠോ കഴറിക്കുന്നതക്കട്ട
പോലെയ ചുവന്നങ്ങിളക്കുന്ന കണ്ണുമിഴിച്ചുഴന്ന ചന്ദ്രശൂല
ഭംഷ്ഠോധരോഷം നിറംപൊട്ടെഴുന്നട്ടവാസധനിപ്രേര
വരികകാണെടുതിക്കും മുഴക്കിത്തരിപ്പാളിമാനീ.”

താവണന്റെ യുദ്ധയാത്രയെ കവി ഏകദേശം ഒരു
ദണ്ഡകത്തിൽ പർണ്ണിക്കുന്നതിൽനിന്നു ചില വരികൾ
അതിൽ ചേർക്കുന്നു.

“കാട്ടുന്നതും തധഭിതി കാണായിതല്ലൊഴുതു
പേടിക്കുട്ടാരോ ദിവിചരമുമാം
മുങ്ങിത്തവഗം—കൂതളവനശോകം,
പഴവിളിയൊഴുകേയരെ നിവിരുമൊരു പരിചനിമ-
സ്വതസ്സഭിരുമുളകിളിപൊകി. (1)

കാണായിതഗുളവി കാനപ്രകാപമേ-
ശോണം തദാ മണിവിമാനം,
കനകഖസമാനം—സുരപുരസമാനം
കമലഭവകശഖരയിലുപജനിതമുതിമവിത-
മമിതജവവിശിതപവമാനം.” (2)

പുനത്തിന്റെ ഇരകൃഷികൾ മോഷ്ടവസ്തു മന്ത്രമം
 യിന്നിരിക്കുകയല്ല പുനത്തിന്റെ കൃതി, മോഷ്ടിനി
 കൊണ്ടും കെനംസമ്പ്രദായംകൊണ്ടും (1) കാമർമ്മനം
 (2) പാർത്ഥിസംഗമം ഇവ രണ്ടുവസ്തുക്കളും അദ്വൈ
 ത്തിന്റെ കൃതികളാണെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ അനുപ
 പത്തിയില്ല. മോഷ്ടവസ്തുവിന്റെ കർത്താവും അദ്വൈ
 ത്തിൽ നിക്ഷേപിക്കേണ്ടതാണെന്ന് അദ്വൈത അദ്ധ്യായ
 ത്തിൽ ഉപപാദിക്കാം. പരവിസ്താസത്തിൽ അത്യന്തം അ
 പ്രഗല്ഭതയും പരസ്പരപരമതയിൽ അതിർക്കുന്ന ഭൂ
 ത്യാപ്തവും പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന മോഷ്ടവസ്തു ഇരുപത്തിനാലു
 വൃത്തത്തിന്റെ നിർമ്മാതാവു പുനവുമല്ല ഇരുപത്തൊമ്പതല്ല
 നമല്ലെന്ന് ഭൈവിധം തീർപ്പുണ്ടാക്കുന്നതെന്നു പറയാം.
 മോഷ്ടിഭവ സങ്കീർത്തനപ്രാമാന്യത്തിൽ ആ ഗ്രന്ഥത്തിന്
 അഗ്രമായ ഒരു പദവി ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി
 ആർക്കും വിസംശയാഭിമുഖം ; എന്നാൽ അതുകൊണ്ടു മന്ത്രം
 അതിഭവ കവിത ആമേഴ്സീയമാകണമെന്നു നിർബന്ധമി
 ല്ലല്ല. ആ പാട്ടിന്റെ കർത്താവിനെ അജ്ഞാതനാക്കാ
 ഉയ കവികളുടെ കൂട്ടത്തിൽ നീക്കിനിറുത്തുന്നതാണ് തൽ
 കാലം അഭിമേഷ്വരീയമായിട്ടുള്ളതെന്നു ഞാൻ സ്വയം
 ഈ അഭിപ്രായപ്പെട്ടുകൊള്ളുന്നു.

ഭാരതചമ്പുവിടെ ഇതിവൃത്തം. ഭാരതചമ്പുവിൽ മറ്റൊരു പ്രബന്ധങ്ങൾ അടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നും മറ്റും അറിയുന്നതിനു നമുക്കു സഹായമായി രണ്ടു പദ്യങ്ങൾ ലഭിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവ കൊച്ചി തൃപ്പൂണിത്തുറക്കോവിലകംവക ഇഴുട്ടവയിൽ ഉള്ള കിരാതം പ്രബന്ധത്തിന്റെ ഒടുവിൽ എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുള്ളതാണ്. ആ പദ്യങ്ങൾ താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

“ചതുർദ്ദശകുമാരവന്ധം - കൃഷ്ണവീരോവതംസകം
വക്ത്രാമി ഭാകതം സാരം - ഗുരുപാമേപ്രസാദിതഃ.

തൈത്ത്യം തൈപാ ബകാഖ്യം, ദുപഭദ്രഹിതുകാ-
ന്താസ്സഭദ്രാസമേതാ,-

ഉത്തരാഗ്നൗ ഖാണ്ഡവം, വിശ്വതമജനകൃതോ,
കൈരഥകുന്താരവ്യാസഃ,

ചന്ദ്രാസ്യാശ്വരാം, കീവകനിയനകൃതഃ,
സോദ്യകഃ, കൃഷ്ണദൃതഃ,

പിഷ്ടപാക്കേ സിന്ധുകാജം, ജലപിതകരുബലം,-
സ്താശപമേധാ, വിമുക്താ.”

ആദ്യത്തെ പദ്യത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ച പതിനാലു കഥകൾ എന്തെല്ലാമാണെന്നു രണ്ടാമത്തേ പദ്യത്തിൽനിന്ന് ഏകദേശം വെളിവാകുന്നുണ്ട് (1) ബകവധം, (2) കൈരഥദീപ്തപാതംവകം, (3) സഭദ്രാഹരണം, (4) ഖാണ്ഡവദഹനം, (5) രാജസൂയം, (6) വനവാസം, (7) കിരാതം, (8) കീവകവധം, (9) ഉദ്യോഗം, (10) ദൂതവാക്യം, (11) ജലദ്രവധം, (12) സ്താശപനവധം, (13) അശപമേധം,

(14) സ്വസ്ഥാനുഭവമാണെന്നു ഇവയായിരിക്കണം ആ കഥകൾ. ഒരോ കഥയെയും ആ സൂത്രമാണി എന്നോ അതിലധികമോ പ്രബന്ധവും കവി നിർമ്മിച്ചിരിക്കണം. കവനോദയത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സംക്ഷിപ്തമായ ഭാഗങ്ങളെ (1) പാഞ്ചാലീസംവരം, (2) ലാഘവഭാഗം, (3) കിരാതം, (4) കീമകവധം, (5) ഗോഗ്രഹണം, (6) ഉദ്യോഗം, (7) ഉത്തരാകൃതം, (8) ജലദ്രവധം, (9) ഭാരതയുദ്ധം, (10) അശ്വമേധം എന്നിങ്ങനെ പത്തു കാണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ബകവധവും കത്രപാലീസംവരവും കൂടി സംഗ്രഹിച്ചതാണ് പാഞ്ചാലീസംവരം. ഈ രണ്ടു പ്രബന്ധങ്ങളും കൊച്ചി അധാപർ ഷൂരനുമമ്മിനറി വകയായി പിന്നീട് പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊച്ചിത്താലൂക്കിലുണ്ടായിരുന്ന കിരാതം പ്രബന്ധം ശ്രീമാൻ ആറന്മുളപ്പിള്ളാർ കൈമാലം മുൻപ് പ്രസിദ്ധനായ ചെറു കയ്യുണ്ടായി. അതിൽ കൈമാസമാത്രമെന്നും കിരാതാ ഇന്ദ്രവീരമെന്നും രണ്ടു ഭാഗങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്ന കൈമാസമാത്രമെന്നു ഒഴുവിയിട്ടുണ്ട്.

“കൈമാസമാത്രാ പ്രഥമാ കിരാതം-

ഇന്ദ്രവീരയന്ത്രം ദ്വിവിധാഭിധേതി

ഭൂഷായന്താം സുരിഹൃദീന്ദ്രസുതാം-

രേഖാ ചരിത്രസ്മൃതികന്താമവാ.”

എന്ന പദ്യം ഇതിനു അനുബന്ധമാണ്. കീമകവധം ഞ്ഞ മാത്രമേ ചതുർശകഥകളിൽ സ്മരിക്കുന്നുള്ളൂ. പക്ഷിലും കീമകവധം ഗോഗ്രഹണം എന്നു രണ്ടു പ്രബന്ധങ്ങൾ

വികാശപ്രവൃത്തികളായി കാണുന്നു. സുലോഹരണവും, രാജസുഖവും, വനവാസവും ഇതുവരെ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടില്ല; എങ്കിലും രാജസുഖത്തിനും വനവാസത്തിനും ഇടയ്ക്കുള്ള കഥയെ പരാമർശിക്കുന്ന കേശനാഥനും എന്തെന്നാൽ പ്രബന്ധം കൊട്ടി ഇരട്ടവട്ടിൽനിന്നു കണ്ടെടുക്കുകയും രാഷ്ട്രപരിഷ്കരണത്തിനായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ബകവധം, ഭദ്രപാലീസ്വയംവരം, കേശനാഥനും, കൈകൾസയാത്ര, കിരംതം, കീചകവധം, സ്വർഗ്ഗരോഹണം എന്നീ എട്ടു പ്രബന്ധങ്ങൾ മാത്രമേ കൊട്ടി ഇരട്ടവട്ട് ഗുഹ്യത്തിൽ പകർത്തിക്കാണുന്നുള്ളൂ. സ്വർഗ്ഗരോഹണം പ്രത്യേകം പുസ്തകമായി അച്ചുപിടിപ്പിച്ചിട്ടു. യഥാർത്ഥതയോടുകൂടിയ നാടകശൈലിയും മറ്റും അതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു. ബകവധാലികളായ പ്രബന്ധങ്ങൾ ചെറുചെറുതായതായാലും അതുപോലെയുള്ളവകളായ പദ്യങ്ങളെക്കൊണ്ടു പ്രായേണ അനന്യതയുമായും കാണുന്നുണ്ട്. ഈ കാവ്യങ്ങൾ കൊണ്ടും രാഷ്ട്രപരിഷ്കരണവും മേൽനിർദ്ദേശിച്ചു പഠിന്നാലു പ്രബന്ധങ്ങളും അവയുടെ അവതരണവിശദങ്ങളും ഒരു കവിതയെ കൃതികൾതന്നെയും ഭാഷാ നിർണ്ണയിക്കാവുന്നതാണ്. ഭദ്രപാലീസ്വയംവരത്തിൽ

“ധാത്രീശീ ചാണവേഷം താമസി വിചസിതം-

വിശപരോകോപകാക-

സ്തത്തിം ചേഷം ബകധംസനമമിതമമി-

മേവസംഭവ്യമെന്നാൽ”

എന്നിങ്ങനെ ബാലവധത്തിന്റെ ആനന്ദവും പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഔരൂപഭീസപതംവരാനന്തരമാണല്ലോ പാണ്ഡവന്മാർക്കു വീണ്ടും രാജ്യപ്രാപ്തിയുണ്ടാകുകയും ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥമെന്ന നഗരം നിമിഷപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നത്. ആകയാൽ

“വന്ദ്യശ്രീപുണ്ഡ കീർത്യാ സുരഭിനജഗതാം,
 വായുനാ വഹ്നിപോഭവ
 വരണത്തിട്ടന്ന മാർമാദരകരുണയിൽ വാ-
 യുന്ന വിക്രാന്തിഭാഭാം,
 വൃന്ദത്താദേ സഭാ പാപിതബുധസദസരം,
 പരദിദോ പാണ്ഡവനരം -
 മിന്ദ്രപ്രസ്ഥാനാഭിധാനാ പുനരഭാരം നഗരീ
 ബന്ധുരാജാനമാസീത്.”

എന്നിങ്ങനെ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥവർണ്ണനത്തോടുകൂടി ആരംഭിക്കുന്ന പാണ്ഡവദാഹത്തിൽ ഔരൂപഭീസപതംവരം സൂചിതമാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാം. രാജസൂയാനന്തരവും കേശഗ്രഹണത്തിന്റെ പ്രാരംഭത്തിൽ

“ജിതപാ നാനാനരേന്ദ്രാൻ പരിചിന്നൊട്ട തുരത
 രാജസൂയേ ധനുനരഭവ
 ലഭേന്ത്യ, ധർമ്മാത്മജേ കണ്ഠവിഖണ്ഡണനിധയേ
 രാജലക്ഷ്മീമന്ത്രനാം
 ചിത്തേ കൊമളാർന്നാളും പേരുന്നടനിയലുമന്യ-
 യാധികൊണ്ടൊത്തരാജമാ
 നിത്യം ഓശ്വോധനോസൗര സുഖഖണ്ഡപസുതം
 മന്ത്രലഭ വാചമുദേവ.”

എന്നിങ്ങനെ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൈകൾസമാന്തരമായി

“ഭൂതേ ഭൂതേഽധനാവഞ്ചിതശകുനീകൃത-
 പ്തമനോ നാശ്വരാജ്യം-
 യാതാഃ കൗന്തരമഹാപാപിതഗുണവിഭവം-
 ജനമാഖിലസാദാത്
 പ്രീതാഃ കിഞ്ചീരകേജാനിധനമപി വിധാ-
 യാത്മകാന്തസമേതം-
 കൈപതാമണ്യേ നിഷേഢവിശദൈരയശം-
 മണ്ഡനഃ പാണ്ഡവാനേ.”

എന്നിങ്ങനെ കേശഗ്രഹണാനന്തരം കവി നമുക്കു കാണി-
 ച്ചുതന്നു. കിരന്തത്തിന്റെ ആനന്തരം കീഴകവധത്തിൽ

“മണ്ഡപാ പാണ്ഡുപന്യാസ്യമൻപിനേദിത-
 നിശ്വാമയേ നദ്രപിഷോ
 ദ്രുപാൻ കൈനസുതാൻ നിവന്തകവചാ-
 നശോധിമധ്യസ്ഥിതാൻ
 അസ്താണി പ്രതിഗ്രഹ്യ വന വിജയം
 സംഭാവയന്തോ നിരം-
 മമന്തം കൈപതവനേ ചിരം വിദധിരേ
 വാസം മുരം പാണ്ഡവാഃ.”

എന്നിങ്ങനെ നിശ്ചിഷ്ടമായിട്ടുണ്ട്.

ഖകവധത്തിൽ കരുപാണ്ഡവന്മാരുടെ കലപുരി
 യായ ധന്വീനപുരത്തിൽ പ്രേമരഷ്ട്രങ്ങളേയും പാണ്ഡുവി-
 ന്നെയും ഉൽപത്തിയോടുകൂടി കഥ ആരംഭിക്കുന്നു.

“തന്മിന്നിന്ദ്രപദോപമേ പുരവരേ
 വാഴം ഇവാണാം കുരൂ
 മര്യേ സത്യവതീസുതാൽ പുനരഭ്യ-
 താം ചൈത ഇവാലാങ്കുരേ
 വിപ്ലവതേത മൃതാഷ്ട്രം നൈതമനത്രം-
 പതേ പാഞ്ചപുവന്തം ഗിരി-
 പ്രസേമ പ്രസ്തവികൃമവംവിവ സഗ-
 ക്തേത മണി സിന്ധാർകേത.”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക.

“വല്ലാക്ഷം മുക്കിത്തോ മുരരിപു ഭഗവാൻ
 വിശ്വസിച്ഛാമതേനം
 പ്രപ്തർപ്പാദഭാഷൈ നീക്കം, നിഖിലമുണഗണം
 ചേർക്കുമെൻ തോഴ, ചെല്ലാം ;
 ചോല്ലേറും ധർമ്മസുന്ദര വിപര്യയേ കഴ-
 തിച്ച് ഭരിപ്പിച്ചു മറ്റും
 സാർവ്വലോകം മല്ലവൈ വിരവെരുന്നേവി-
 ള്ളിച്ചു കൈവെച്ചുമേകി.”

എന്ന സ്വർഗ്ഗഭാരതാപ്രബന്ധപദ്യത്തിൽ ധർമ്മപുത്ര
 തന്റെ മോക്ഷപ്രാപ്തിയോടുകൂടി ചന്ദ്ര അർവസാനിക്കുകയും
 ചെയ്യുന്നു.

പുനരവം അകലവയ്യവം. ഭാരതചന്ദ്രവിന്റെ പ്രണേതാ
 വ് ആനന്ദനാഥനെന്ന പ്രത്യക്ഷലക്ഷ്യം ഒന്നുമില്ല. ഭാരത
 ചന്ദ്രകാരൻ ക്രി. പി. പതിനാലാംശതകത്തിന്റെ

അയ്യപ്പൻ

പ്രഥമപാദത്തിൽ കേകതീർത്ഥാഭാവായ പ്രതാപജ്വലൻ
 ആസ്ഥാനപാണ്ഡിതനായി ജീവിച്ചിരുന്ന ഓംകാരക
 മന്ദാവായ അഗസ്ത്യപ്രഭുമാകവിടെ ആമുഖംഗം ഉപജീ-
 വിക്കുന്നു. മേല്പുത്തൂർ നാരായണഭട്ടതിരിയുടെ ഊതവാക്യം
 പ്രബന്ധത്തിലും ആ പരധനത്തിന്റെ സ്വീകരണം ആവ-
 ശ്യത്തിലധികം കാണുന്നുണ്ട്. ചിലപ്പോൾ ഓംകാരക
 ത്തിലേ പദ്യങ്ങൾ അദ്ദേഹം നിവയിൽത്തന്നെ ഉപരിപ്പും
 മറ്റുചിലപ്പോൾ ഈശ്വരഭേദം വരുത്തിയും വേറെ ചില
 പ്പോൾ ഭീഷ്മവൃത്തങ്ങളിൽ ആശയം പരവർത്തനംകൊണ്ടു
 മാത്രം രണ്ടു കവികളും പൂർവ്വീകരണമുണ്ട്. ഊതവാക്യത്തിൽ

“നിശ്ചാതേന സുയോഗനേ നിജകരേ-

ണാഖംബ്യ സഖ്യ! കരം

പ്രേരണീഭവന്യകന്യീകാർദ്ദതരയം

വാചാ തമുവേ ഹരിഭ.

കർത്തം പുനരകലശ്വ റ്റുഭയേ

യോധനബാധനീമാ

നാധുനപന്നമിതനശസ്ത്രമിഹ മം

മേകം വൃണമവംവൃഥാഃ ?”

“അന്നന്നവ കിമദ്യ മോഹയസി മം

നാഥ, തപേകാശ്വിനം?

കിം ദേവൈരമര സന്യമൈരപി യദി-

പ്രത്യർത്ഥിപക്ഷേ വാൻ ?

കാമം സ്വാദ് വെള്ളരക ഏവ യദി വാ
ശസ്ത്രീ വിശസ്ത്രേണവ
ഭേതം ത്രീണി ജഗന്മൃപി പ്രഭരഥം
സാന്നിദ്ധ്യമാത്രേണ ഭതം."

എന്നും, മാരതചന്ദ്രചിന്ത

"മിതപാ താം ഗോപഭസനാം കിമിതി ബത സുതോ
വീരശസ്ത്രസ്തപയാ ബാ-
നിത്യാകണ്ഠം നൃപിതാർദ്രം മധുരിപുവചനം
പ്രത്യവാദിൽ കിരീടീ."

"സന്ധ്യം മോദാനഭോ ഞാനഹിതബലകേരളം-
കരഭശേഷം മഹിദ്യോ-
നസ്സമപരൈർവാകാം പവനഭഗവത-
സ്സന്നിധാനേന തന്നെ."

എന്നുമുള്ള പദ്യങ്ങൾ കാണുന്നതിൽനിന്ന് അവയിൽ ഒന്നിലേ ആശയമാണ് മറെറാന്നിൽ പകർന്നിരിക്കുന്നതെന്ന് തെറ്ററിയാരിക്കരുത്. രണ്ടിന്റേയും മാതൃക ബാല ഭാരതം പന്ത്രണ്ടാം സർഗ്ഗത്തിൽ 11-12 ഈ പദ്യങ്ങളിൽ ഉണ്ട്. ചട്ടമ്പിരി അനന്തഭട്ടനെ ധാരാളം ഉപജീവിക്കുന്നു എന്നു പറഞ്ഞുവെല്ലാം. മാരതചന്ദ്രകാകർ അതിന് ഒരിടത്തും ഉഷ്ണഭാരതത്തിലേക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കലം കൊല്ലം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിലോ എട്ടാംശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വാർദ്ധത്തിലോ ആണെന്ന് അനുമാനിക്കാം.

മാമാമനുഷ്യക്കൾ

മാമാമനുഷ്യവുമായി താരതമ്യപ്പെടുത്തുമ്പോൾ മാനുഷ മനുഷ്യ രണ്ടാം കിഴയിലാണെന്ന് പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മാമാമനുഷ്യവിൽ കവി കൂടുതൽ സാഹസ്യത പങ്കെടുത്തും പ്രശ്നം ശീപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്, അനവധി പട്ടങ്ങളും ഗദ്യങ്ങൾ പോലും സാഹസ്യത്തിലാണ് രചിച്ചിരിക്കുന്നത്. യന്ത്രികശാസ്ത്രം മാമാമനുഷ്യവിലേക്കും അധികമുണ്ട്. മാമാമനുഷ്യത്തിലെ പൂർണ്ണരൂപം പുറമെ പ്രാഥമിക, മനോഹാസ ഇവയെയും മാമാമനുഷ്യയിൽ ധാരാളമായി സിദ്ധിച്ചുകാണുന്നു. മാമാമനുഷ്യനായ പല ഇനംഗുണങ്ങളിൽനിന്നു പല പലതരം ഉണ്ട്. മാമാമനുഷ്യയിൽനിന്ന് ഒരു ഗദ്യം എടുത്തു ചേർത്തിരിക്കുന്നു. കിരാനാലൂട്ടിനീയമോകാര്യം പതിക്കുന്നതും സഗ്ഗത്തിലേ ഇപ്രകാരം സംഭവിക്കുക കൈമാസയാത്രാപ്രശ്നത്തിൽ അനുകൂലിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാമാമനുഷ്യയിൽ ശബരസ്പ്രീകർ ശ്രീമാമനകാണുന്ന അവസ്ഥയിൽ പ്രയുക്തമായിട്ടുള്ള ചേരണമെന്നത് പ്രവാളാശ്രയം ഇത്യാദി പലതരം തന്നെയാണ് ഇവ പ്രബന്ധത്തിൽ ശബരസ്പ്രീകർ അജ്ഞാനകാണുന്ന അവസ്ഥയിലും ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്. പ്രശ്നശൃംഗമന്തിയെ മോഹിപ്പിക്കുവാൻ വേഗതയോടെ പുറപ്പെടുന്ന സന്ദർഭത്തിലുള്ള 'അഥ മതിതാസ്തം വാസപുഷ്പം' ഇത്യാദി ഗദ്യം തന്നെയാണ് 'അഥ മതിതാസ്തം' കോശത്തിലുണ്ടായത് എന്ന് അല്ലെങ്കിൽ അത് അജ്ഞാനകാണുന്ന മോഹിപ്പിക്കുവാൻ പുറപ്പെടുന്ന സന്ദർഭത്തിലും പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ പരിശോധിക്കുമ്പോൾ ഒരു മനുഷ്യക്കൾക്കും

മലയിൽ പല സാമ്രാജ്യങ്ങളും പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നുണ്ട്. 'അങ്ങിനെയൊരു വാക്കുതന്നെ ബാക്കിയില്ല', 'തന്മയമായിത്തീർന്നു' മുതലായി ചില പാദങ്ങളിലും രണ്ടിലും ഒന്നുപോലെയെങ്കിലും കാണുന്നുണ്ട്. അതിവിപുലമായ ഭാരതകഥ പ്രതിപാദിച്ചുകൊണ്ടു പോകുമ്പോൾ അതിൽ കവിക്ക് ഈ കയ്യൊന്നു നില്ക്കുവാനോ നിമിത്തമാകാനോ തരമില്ലല്ലോ. അതായതിങ്ങനെ രാമായണത്തിന്റെ ഇന്നും ഭാരതത്തിന് വരാത്തതിനുള്ള ഒരു കാരണം. എന്നാൽ പ്രൊഫഷണലായവരും, കിരീടം എന്നീ പ്രബന്ധങ്ങളിൽ കവി തന്റെ പ്രശംസനീയമായ പ്രതിഭാവിശേഷത്തെ പ്രശ്നപ്പെടുത്തുന്നതിലിടുന്നുമില്ല. (1) മുകൾ (മുകൾ) മുകൾ (2) പരിഭാഷയിൽ വല്ലാർ (അശ്വതി), (3) നില്ക്കുവാനോ (4) മറ്റൊരു തിന്ന കരൾ (5) നല്ലതാർ (നല്ലതാർ) (6) വിശാലമായ പല (7) സാധി (പ്രതിപാദ്യം) (8) തോന്നിപ്പോക (തോന്നിപ്പോക) (9) കവി (കല്യാണമെന്നും, (10) പലതി (ബാണം) (11) കാരണമോ (കാരണമോ) പതിനാലു കവി, മുതലായ പല പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും ഭാരതചന്ദ്രികയിലുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു നോക്കുമ്പോൾ രാമായണചന്ദ്രികാരൻതന്നെയാണ് ഭാരതചന്ദ്രികാരൻ എന്ന് അദ്ദേഹിക്കുന്നതിൽ വലിയ യുക്തിയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. ഭാരതചന്ദ്രികാരൻകൊണ്ട് ചുരുക്കി.

ഭാരതചന്ദ്രികാരൻ കവിതകൾ: ചിലപട്ടണം ഇനി
ഈ കാലം നമുക്ക് അല്പമൊന്നു സമയം. അദ്ദേഹത്തിൽ ചില വിശിഷ്ടപട്ടണവും ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

1. പാർവതീയം—

“കുള്യം ചഞ്ചൽപ്രതോഭാഖിതകുകമഖം
 ചാതകണ്ണാളുനീയേ
 സജ്ജാതേ കൈടുഴിഞ്ഞിടുഴികിനാടു വിമി-
 ണ്ണീടുമരഖരഖരകൾ
 നിൻകോലം കാലനീലോല്പലനാലകലിക-
 ശ്യാമമുൾ കോമമുൾ മേ
 മിഴ്കുലം കൈവളത്തിടുക മഹിതകൃപാ-
 സതമമേ, പരമനാമ.”

(1)

2. വസന്തപക്ഷിയാലം—

“മേവനങ്ങളിഹ സത്വരം പാപുര-
 പ്പാങ്ങൻ നിശ്ശങ്കിതം
 വൃഷാലാലൻ പരിമണ്ണഭീരുസമിവാ-
 നാലാലാലനീ നര
 കർവളിൻനിരയായ വേണുവതിക-
 മാലായ വന്നാലിളം-
 താർവാണാലപ്രതിയാകികേവ സമസം
 വാസന്തപക്ഷിസ്തപനം.”

(2)

3. മഹാഭാരതം—

“സാദാരം വായുക്കൾമലിനകേരിതമ .
 സ്തംഭവഹ്വംബുലാലൈ-
 ബ്രഹ്മാലാലം മഹാബ്രഹ്മാലം ലാലാലം
 വ്യാപതിക്കും മഹാലാലം

ഗാഢാകൃഷ്ണം ശരാംശം ഡിഗിതി മുഖകയൻ
 സിംഹനാഭാതിഭീമം
 പ്രേതഗാഢമാ രണ്ണഭൂമിം പ്രസമമിയിയയെ
 അപാനിസ്താഭിമാനം." (3)

4. അജ്ഞാതന്റെ ചർച്ചാമധ്യം —

മെട്ടു പാൽമൻ കരേറുന്നമുവവനിഭൂഷാം
 ധീരനും പോയ്ക്കരേറീ
 ശങ്കരയോം ; വില്ലെടുക്കുന്നമുവയെ തലനോ-
 വക്കെടുത്തു വിദശയാൽ ;
 മണ്ണും മണ്ണത്തിനൊത്തുന്നമുവിയല തലീ-
 യാസ്പ്രപാതേന തേരാം
 സങ്കല്പം പത്തുതൊല്ലതിനിയെകമോ
 മണ്ണമിടൽ മുറിയെ " (4)

5. പാഞ്ചമീസ്വയംവരയിൽ മഹാശാസ്ത്രനായ മാനുഷന്റെ കർമ്മം —

"ശുഭാ വാണീമസഹൃദം കടുതയൊടു ധനു-
 ബ്രഹ്മതാമരാനിരൂപി-
 കച്ചതലീ യുദ്ധായ നേരിട്ടാമമഹികയാ
 രാജവീരസ്സഭാനീം ;
 ഉൾത്തിങ്ങും കോപഭാരാൽ പ്രളയപ്രഹരം
 ഘോരസാരസംഭ-
 പ്രസ്താക്കെഴുതുന്നവർക്കെഴുതുമ്പതിനെ-
 മൂഴിനാരിദ്രസുനം." (5)

6. ചന്ദ്രചന്ദ്രവർണ്ണനം—

“നിന്ദാഭയാല്ലാസി വെണ്മാളികകളിൽ വിള-
 ഭൂന്ന വേശാജ്ഞാനനം
 ധർമ്മില്ല പാശ്ചാത്യ കൃഷ്ണാടിന മദികമയ്യ-
 കൈവെക്കുകാളിരാമാ,
 ഉന്മാദംകൊടുമാന്മാപ്രതികൃതിയെ മുദാ
 നന്ദനമയ്യരുളിയിൽക്ക-
 ഞ്ഞാനും പാഞ്ചവ്യ ദന്താമുദിതമിടകവ-
 സ്വാകുമാശങ്കഭംബാ.”

(6)

7. ചാമ്പവദാനത്തിൽ അർപ്പനം—

“ധാരനാശാചപാക്കെഴുതതിമഹതി കൃശ-
 നെന്ത പരിശ്രാന്തജാതനേ
 വീരാണാം മൈഖിരനാം ക്ഷണമിവ സമന-
 ധ്യായ വെശാഭിമാനം
 ഘോരഭോവദന്തത്തു വിന്യസി വിരചിതാ-
 ശ്ലാഘാഭംഗവൃന്ദം
 നേരേ പാഞ്ചനപുംബപ്രണിഹിതശരകൃ-
 ദനേ ഗംഗാധീവധനപര.”

(7)

8. അർപ്പനം അർപ്പനം—

“മുന്ദനീന്ദ്രപശങ്കാ സമജനി ; സഹസാ
 സത്യമേകാകൃമിത്തെ-
 മിന്തിച്ചു പരമജനം ; ധനമേ ധനം-
 തപാചന്ദരം പൂവമ്പി ;

അന്യോഽപര കലർന്നു പുനഃവരവരേ
നാകിനാം തങ്ങളെത്തങ്ങൾ-
ക്കെന്തിപ്പൊരം വന്നതെന്നേന്തുളിതമുളിതമ-
ലോക്യ കന്തീകമാരം.” (8)

9. പാലക്കാട് ജില്ലയിലെ പാലക്കാട്—

"ഇത്! പാപ്പാ കോപമെല്ലാം പുരഹര, പട്ടണൻ
കമ്പിടം പാൽമനേക്ക-
ന്നീ! കോഷം, ഊവേനി, പ്രണിമിശികൾ ചുവ-
പ്പിക്കുകയാ അവിതാനേ;
മാപാപി, വേഷങ്ങളെല്ലയതിന്മേലേതും
ആയ്ക്കു നീ, പാത്രമാർ നിൻ
കോപംനാമിതുമായൊ പുനരിരുവതെയും
നേതുകോക്കുന്നതൊഴിൽ." (9)

10. **ଶିକ୍ଷକଙ୍କଃ—**

“ചിത്രം കേൾക്കു സഖേ, മരിച്ചു മരിച്ചും
നശോഗ്രന്തകൾ,
കമണീറ്റുന്ന കബന്ധമേക്കുമകരാ,
കേശാളിമലവെളിയി,
ഉദ്യമസ്വരണകർപാതനമളം,
നീന്തും കളംപന്നഗം,
പുത്തൽവാഴിനി തന്ത്ര ശോണിമയീ
കാണായി ചുരുങ്ങത്തു താമ.”

“കയ്യിൽക്കൊരിക്കലിട്ടും നവവസു സന്ദസം,
 പച്ചമരംസം ജിമിച്ചു,
 പര്യന്തത്തിന്നും സമച്ചുരദിയുടെ നിരതാ-
 മേന്മവിട്ടുപ്രകാശം
 അയ്യം ! കൂത്താടിയും, പാടിയു,മുദമനകിരം
 കാട്ടി, ബീജസംഭിതം
 കയ്യുകൊട്ടിച്ചിരിച്ചും, വിറുത്തിമകൃത മമം-
 ദന വേതാളപാളീ.”

(11)

11. ജലിമന്ത്രിവിശ്വനാഥൻ തന്റെ അടുത്ത സുഖപാഠം

“ആലംബ്യ നിന്നെ മരിയിരുത്തിയ സമേതം
 പാലൻപിന്നാടു വരുന്ന തവ നല്ലിനൻ അന്തർ,
 കാലം കൈതയെ തേ സതിലം നിവരപം
 നാലം പ്രദാതുമ്പോഴ ; വിധിനാ ഹരതോഹരം.”

(12)

12. തൃക്കുഴമ്പുരമിയായ കൈകൾ

“അന്നേരം കൈകൊണ്ടു മണിമമമുദനേ
 കൈയ്യെടുത്തീവരുമെല്ല-
 കൈയ്യെടുക്കുകയല്ലാതെ കൈകൊണ്ടു സമുപാ-
 നീയ താൻകയ്യെ പാലം
 മിന്നും പൊന്നിൻപ്രതാപം കരളവി കലത-
 നന്നിരുക കലൻ അയ്യം
 സന്നാഥം കൈവണങ്ങി മിവ മിവ ജയയു
 സപാമിയെന്നുംബുജാക്ഷരം.”

(13)

13. ജന്മമരണം ബന്ധിതം.

“ജാതൻ മരിച്ചൊന്നു മരിച്ചൊന്നുപരിതിതീർത്തീം
 ഗന്തുക്കാമേ താനീം
 ചേണയും ഓടിപ്പോകുമ്പോഴൊന്നിതവതി മറ്റൊ-
 രൊന്ന പരമേശ്വരനാകേ
 സേനായാം തത്ര കാണാൻ ചെരിപ്പുതന്നയം
 വീതിയൊന്നും വിരേണ
 സാനന്ദം താൻ ബുദ്ധിമുട്ടുകിലുപയോഗ
 സിന്ധുരാധ്യക്ഷനാകേ.” (14)

14. ജന്മം മരിച്ചു മറ്റൊരു ജന്മം.

“മരിച്ചൊന്നുപോകുമ്പോഴൊന്നിതവതി സമയം
 തുച്ഛതരം പ്രാപ്ത മറ്റൊ-
 രൊന്നും കൈതവീ വാഹിനി യുഗവികാരം-
 മോഹിനം സജ്ജനാകേ ;
 പശ്ചാത്താപം മരിച്ച ത്രിപഥിഗതയാത സ-
 മൃത പ്രപന്നം വിജ്ഞാതം
 തന്മൃതം മോക്ഷാലസാനപ്രസമത തുലനം
 പിന്നെ മാത്രമേനാകേ.” (15)

15. ജന്മമരണ സാമ്യം.

“ജാതാമരണം താനീം തപരിതമവിടെ നി-
 ന്തമിതം മൃതാനിരേകം
 വാർത്താദം ധാതൃധർമ്മം മോക്ഷാലസാന-
 സമമുക്താനന്ദോദാനന്ദം

മോദാഖദ്യംഗതം വന്നാഴി വസുഭിര-
 നൈവ്യമിമാനാധിരൂപൈര-
 മ്മീതേ മാനുതേ ചേരണതേ നിഖിഖസമ-
 ക്ഷം നിരീക്ഷാംബഭ്രവേ." (16)

16. അപരമേധത്തേണിഷ്ഠ സഹകരിതാർ-

"സമമാദംപുണ്യ മേന്മേഖതികളുകൊണ്ടും
 ഭിക്ഷിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട-
 ദൂരേണാൽപ്പെന്നുകൊപ്പമു പങ്കുണ്ടുകൾ-
 ബോദ്ധ്യപലം താഗശാലാം
 മുൻപേ രത്നാസനശ്രേണിഷ്ഠ നെളിവാരിത-
 നീതിനൻ നിത്യശ്രദ്ധ-
 ബ്രഹ്മാനന്ദതാസപരനേപരമസുഖം-
 നത്തപിത്താ മുനീന്ദ്രാഃ." (17)

ആസന്നമരണനായ ജീഷ്ണുരുടെ കൃഷ്ണകേതിയും കിരം
 താർത്ഥ്യനായ അശ്വമേധനൻ പ്രദോഷനവും മറ്റും അത്യ-
 ന്തം വൃദ്ധയോദ്ധിയായ മീതിയിൽ വെണ്ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. കിരംതാ-
 ണ്ണീയത്തിൽ അശ്വമേധനൻ ശിവസ്തുതി ഏറ്റവും ഇണ-
 കൂടിയൊക്കുന്നു. അശ്വമേധനൻ സംബന്ധിച്ചുള്ള അ-
 ശ്വമേധനൻ പ്രതിഷ്ഠ സഹജീകരിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തെ
 ശ്രീകൃഷ്ണൻ താലഭിവാസം കാത്രിയിൽ കൈലാസപർവ്വത-
 തലിമേക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്നു. അപ്പോൾ അവർ സന്ദ-
 ഷിക്കുന്ന ശ്രീപരമേശ്വരനെപ്പറ്റിയുള്ള കവിയുടെ വെണ്ണ-
 നം ഏതത്രവണ വായിച്ചുപോകും സന്തോഷത്തോടെ അലംഭം

വരുമൊകുന്നതല്ല. നോക്കുക ആ വാഗ്മുതത്തിന്റെ അ
ന്യാളുമായ മാശുരും.

“ഭജ്യോ നിജാജിവി മേവിന കുന്നിൽമേതിൻ
കൊങ്കത്തും തദവി വാമകരണ മന്ദം,
മണ്ണെലുകുതിസദനം വദനം, പ്രസരം
നീക്കം ള്ളം വഖിതകന്ധരമീക്കമാണം ; (1)

വാസ്തവം ചെമ്മിടകൾ മേഗിവരണ മേഴ്ഗ്ഗം
മേറ്റുട്ട കെട്ടി മതിലണ്ഡകുതാവതംസം ;
കുശീരവിനുകമിവാമലഹാലമേയ്യ
നീപ്പെയ്യമയ്യതനൂതീയദ്രുരം മധാനം ; (2)

തൃക്കാതിലൻപൊങ്ങിനട്യാലമായണിഞ്ഞോ-
രക്കൊമകണ്ഡലിഹണംമണിമീപ്പിപ്പൂരം
കൈകൊണ്ട മിന്നിന കവിരത്തമേപ്പണമേന്ത
രക്കൊരമേപതിമേയ്തനാധികം ജപലനം ; (3)

മേവീ ചവനി മുചസീമനി നട്ട കുറക്കോ-
പുവറ്റിതൻ മധരപൊൽപ്പഴമെന്നപോലേ
ശ്രീവാസ്തവമോമലണിവാസ്തവകിടക്കേക്ക-
ത്താവുന്ന മന്ദഹസ്യതന വിരാജമാനം ; (4)

ആറായിരം വിമലശാരദചന്ദ്രബിംബം
നേരേ തെളിഞ്ഞു മിമിതം വിമസ്മന്നപോലേ
ശ്രീരാമ രാമ ! ശിവന ! മധുരപ്രസാദ-
ശ്രീമാമരാനമതുലം വദനം വഹനം ; (5)

ഹാലോഫെലോണിനഗളം, ഗിനിജാകലോള-
നാടലനാമധീനസം പ്രാമുഖ്യമാലം,
പോലാണുഴും മൃഗകാരവകാഞ്ചപ്രീ-
കോലം കരാണുഴിഗാൾ ഗദകകണനാലം } (6)

[illegible]

(8)

സജ്ജീനമുള്ളപടയംഗി കേട്ടു കേളീ:-
സജ്ജന വന്ന പരപീഠത്തല ശയനം
ജ്ഞാ നരംഘിനികിളക്കി മയൂരശാഖം
തൻകാൽത്തലേന ഇഹവംഘനമമൃതം; (9)

ശുഭദൈവ നാമമെന്ദിത്രമണയ്ക്കുമെങ്കിലും
 ചിത്രാപരമമിതിമൃഗം ഗമീരം
 മെന്തും മുഖം സമകലമി മുഹൂർത്തം,
 നിശ്ചിതഗാത്രമഖരധാരണി, മനയന്തം; (10)

காந்தாஜிமீக்ஷணசூலம், விபூவணகந்தா-
ஜனயம், மௌனபலசூலம், சுவஸ்திகாரம்,

കൊണ്ടാടിനിന്ന മനുസാ കരുവീരകൃഷ്ണൻ
കണ്ടിടിനരരിലുലയുകയുതം ഗിരീരം." (11)

ഇവയിൽ 2, 3, 4, 5, 7, 11, ഈ പദ്യങ്ങൾ തെക്കെല
നാലോരെയത്തിൽ പകർത്തിട്ടുള്ളതിന്നു പുറമേ 'വായ്യാന്ന
ചെഞ്ചിടകൾ' എന്ന പദ്യം കഴിഞ്ഞിട്ട്

“പാർത്ഥിശ്വലങ്ങളുമിവയും പകലും തിരികൾ
നേന്താൾ കൊണ്ടിടയിടെസ്സു മുദീഷ്ട സാകം
കാത്യായനീകരവികസ്വരകേളിപരമ
മീശേതന്മാരക്കുമൊരു പാതിയിലാഭധാനം”

എന്നൊരു പദ്യം കൂടിപ്പുറത്തിട്ടുണ്ട്. ഇത് 'പദ്യംതത്
പാണിഗ്രന്ഥം സാരം' എന്ന മനോഹരമായ ശ്രീകൃഷ്ണ
വിജാസപദ്യത്തിന്റെ പരാമർശമാണ്.

ശ്ലോകം. ഇനി മാരതലവുവിലേ ഗദ്യരീതിക്കു
ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രദർശിപ്പിക്കാം.

1. പാർത്ഥിശ്വലന്റെ ഗദ്യം

“പവനവിശ്വാളിതന്മാരണമാലകളോളിടുകൊണ്ടു
ചൊറുകയെന്നത്ത നടുക്കുതേന്തുമൊരുബരഹീമിയിലെ
ന്നു പുരപ്രവരത്തൊടുണങ്ങിപ്പാൻ വന്നവന്തലത്തിലി
ഴിഞ്ഞു പുനാവലിലോല, ധൈര്യംകൊണ്ടുമൊന്നതി
കൊണ്ടും കരുമന്നവരെട്ടു നോറ്റതിഭീനതയാ ശമനാ
ത്ഥമണത്ത കലാളിപരമ്പരപാലേ, പെങ്കിന ദിക്കു

3. ചാത്താലിസ്വയംവരണീയ ബഹുവർണ്ണനടീനിത് —

“മുവൺകൊററക്കുടകാണോ തീർത്തു വകുക്കുവനി
 തു ഗഗനമശേഷം? ചെൺചാമരനിക്കെകാണോ ശിവ
 ശിവ സഞ്ചാരോവിതവീഥികളെല്ലാം? പൊക്കികാണോ
 ബന്ധ ഭുവനകടാഹം? വിസ്തൃതമഖിലം മുഴുവൻ പാൽതാൽ;
 ചമയക്കോപ്പം ചമതകമാക്കിയുളക്കോളിക്കോ
 മനീശമുഴന്നും, തന്മണയരതാതക വഴക്കു പാറത്തും തമ
 ല്ലാത വിഭ്രഷണമെന്നും തോന്നോ പോകുന്നീവിനീമെന്നും,
 കുമ്മമെല്ലതു കൊണ്ടാ പെരണ്ണ! നില്പിതയന്നി'ക്കേറ്റും
 പൊന്നാ, കാഴ്ചക്കാരനുശേഷം പോയാർ നാശക്കുക്കുവിളയാ
 തമിഞ്ഞനും, താമരക്കൊണ്ടാം വരവു തുക്കേഴി നംശമിതൊന്ന
 മൊങ്ങണീമെന്നും, ഗോപുരനികരേ മേറ്റതു ചമൊം മൗൽ
 ചമഞ്ഞു പുറമെപ്പട്ടൽ പോൽ, മതിമതിയെല്ലാം ചിന്ന
 പ്ലമയം; മകരകമാക്കുന്നിനേമേലോ നാം? മണിമേലേ ബ
 ണ വന്നാത്തോ നീ? കവചയമംമേ കറിയിട്ടീലേ? തത്രപ്പ്
 കൊണ്ടു മനന്നൻ തോന്നോ, പുരമരതാബവ
 രേഖാഷംപോലേ ഇഖനിധിമനനപ്രേരഡിമപോലേ പ്ര
 തമഹാസ്തവമിളകിനപോലേ”

4. ചോപരിയോ തീകുക്കുതി —

“മേവമേവാ മേവാകീയേ മേനവാമേ മേക്ഷസ്തലം
 മെയ്യ മേയ്യാധനാമേയ്കുന്ദിനീകൃതാ മേസനം പ്രാപിതാ

1. നില്പിതയന്നി=നില്പിക്കുന്ന സ്ത്രീ. 2. ചോപരി=ചോപരി
 ത്വരകം പശുമാണ്. 3. തലപ്പാഴ്.

ഹന്ത മർദ്ദനം എന്നു നമസ്സ നമസ്സ സമസ്തകനാഥാ,
 ഹമര കൃഷ്ണ വാർകൃതൻമാധ്യ വിമുക്തന പിഞ്ചമങ്ങുപ്പ
 ബിമിച്ഛനോക്കോത്ത തുനെനിമേൽപ്പാറമക്കേരകമം
 ചിത്രകം ലോകരക്ഷസ്സു കീർത്തിച്ച വാർചിപ്പി മെല്ലെ
 കൃപാപൂർവ്വമെ കനിഞ്ഞൊരു കൺനോക്കമെക്കണ്ഡപേലം
 ക്ലോതി ഗണ്ഡമന്ദം മന്ദഹാസം മുഖമോളമമമന
 കാലം ഗമു കൈതസ്സും മാറിഞ്ഞിങ്കലനാമിപരേതനാ
 പാലപരമപരം പരമനാഭം, മുദാ നാവകം പൂവൻമെൽ
 കാനനത്തേ വസിച്ചീടിലും മറെറാരോ ജനജനാനതരം
 തന്നിലും കൃത്യവന്നത്തിലും മറുരാരേ വസിച്ചീടിലും
 തോന്നുകൾപ്പുറിലെപ്പൊഴുമെന്നാം.”

5. കൈലാസപർവതത്തിൽനിന്നു്—

“ഹിമകുലമഹാസാം പിണ്ഡപോലേ കർപ്പൂരത്തിൻ
 [കുളുപോലേ,
 പുരഹരശോഭാനിലതപോലേ വിസതസ്തനാം
 [ജംബൂപോലേ,
 മകതാഹമതതി മെത്തുപോലേ കലശാഞ്ചിതൻ
 [കുറിനതപോലേ,
 പൃഥ്വിയുതാനന്തസ്തപോലേ ഗണ്ഡസഖിലം
 [പൊങ്ങുപോലേ.....
 ശങ്കരവർധനവൃഷവരകളീറ്റുകൃതിസങ്കലമക്കോ—
 [അമഗം ;
 മംഗലവീണാവേണനീനാദം തങ്ങി വിടനാമിത—
 [അമഗം ;

ഹരിണീകുരിണീപ്തശരണഗണൈരതണീകൃതശിഖ-
 [മഞ്ജാതരോഗം ;
 ഇലകളിലെല്ലാം കുമ്പിയിലെ മരവും കുമ്പകളുമുണ്ടു-
 ജ്ഞാതരോഗാന്തേ ;
 മരഗന്ധം കണ്ടപ്പോഴുകൊല്ലം ഓപ്പമുഗാധിപന-
 [ജ്ഞാതരോഗേ ;
 സിംഹശിശുൻ കണ്ടഹിതമൊരം ഓപ്പമിതസിം-
 ഹികളജ്ഞാതരോഗേ ;
 കളകളത്തിൽ കളികളു നോക്കിത്തെയ്യയും കർ-
 [നികളജ്ഞാതരോഗേ ;
 ഉൽക്കമെങ്കളകൾക്കു കളകളുപുടുന്നതാലമഞ്ജാത
 [രോഗം ;
 ചെട്ട തടവിന വിദൂരമണിഗണമുദിതതാലസിത-
 [ദൂരമൊരിം ;
 മല്ലീവല്ലീപുല്ല മെല്ല മെല്ലം വരഞ്ഞമ്മധുരിത-
 [മമൊരിം ;
 കരുളാഭിയങ്കരവഗവസംഹൃന്നിനാക്കെണ്ണക-
 [ലമൊരിം ;
 തെങ്ങിമധുവമുണ്ടിത്തവണകൾ മഞ്ജിതരം-
 [ജ്ഞാതരോഗേനോരിം.

8. അകുലം വിരാഗപഞ്ചകനരീഷ മോക്ഷിഭാഷേ സ്തംഭി-

“ജന്മയ ദേവ സദൈവ മയാപർ വിശ്വപ്രസ്തമര
 സമീപ്തദൈവ, കുമ്പിവല്ലഭ ദണ്ഡനമുല്ലഭ, നിന്നിതവഴി
 തൻ തിരുമെയ് പാഞ്ചാൽ ചുമതിതന്നിൽച്ചന്ദികപോ
 ലേ, പൂവിൽപ്പരിമളവിഭവംപോലേ, തെളിത്തൻധര

യിൽ മധുരിമപോലെ, പാലിൽക്കലർന്നു വെണ്ണകണക്കേ പാവകുഴപ്പനിൽക്കുളകണക്കേ, കാണായോപതിനാലുല കിങ്കലുമൊന്നായ് നീളെയിളിപ്പൊന്നത്രേ; വസ്തുജ്ഞാനേ മുപ്പാലരാനും മഹാലരേണു സാക്ഷീ നീ താൻ ചാരുവിനോര ക്ഷിതദവീടും പാണ്ഡാർദ്ധീപകവന്ത്രമിതെന്നും, നീതരേണൊരു വരനിയിൽ നീളെപ്പിതരും തീളൊന്നിപ്പുറമിതെന്നും, മഹിതചവനയജാസ്സരസംഭൃതനിമ്ബകിരണകേന്ദ്രാമിതെന്നും, വിശ്വം കഥയതി ശാശ്വതവാണീ."

7. നിശാഭലമല്ലാത്തതിനിന്നു്

"വൻപിടകപ്പെട്ടുമതി ഭാതഗണൈരനമിഷായ് വരുമായുധപാതേ, തൃന്വിശൈകൃതവേഷ്ണനവിധികെംണരിയപ്പെട്ടൊരു മറുകരിയുമേ, ലോകനകമുഷീകരണവിരോധി സമരദക്ഷാഭേ രണ്ടുപുറത്തുമധീശാസനാമം നിവീരെയൊല്ലി പ്രകടിതരീഷണജയഘോഷണയാ, സമീകരണതന്യാപരവിഭാഗേ മഹതിതമിസ്രംസങ്കലസമരേ."

ഇനിയും പല മനോമോഹനങ്ങളായ ഗദ്യങ്ങൾ വേറെയുണ്ടു്. 'അതിപ്രസരേണ മസരേണമേന്തു' എന്ന ആപ്തവാക്യം അനുസ്മരിച്ച് അവയെ തത്ക്കാലം ധ്വശിപ്പിക്കുന്നില്ല.

രണ്ടു കണ്ഡങ്ങൾ. ചില മധുമധുരങ്ങളായ ഭണ്ഡകങ്ങളും തോതമധുവിഷയു്. അത്തുനകൻ കൈമാസയന്ത്രംസന്ദർശിച്ചുള്ള ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ചില വരികൾ ചുവരെ കുറിക്കുന്നു.

"ആകാശചുംബീഭൂനശാഖാൻ മഹാതന്യം-
 മുഹാൻ വിഭോക്തൃ വചനാനം,
 ആകാശിതനുണരവസമാകുചിതജവനതലം-
 മേക, മതിഗാഹനമഹിമാനം,
 അകളേബരാജമഥ വനഭവതാ, നിഭൃതം-
 മകരേ നിന്ദ്രാലംബഹൃതാനം
 അകലേബരിഷ്ടചിതരസമകല വീരചിന്തവസതി
 വിഗത-കൃതി ഭദ്രശൂരസമാനം. (1)

ശങ്കരം വിനാ ചില കൊടുക്കാട്ടു പൂക്കളവം-
 സംഖ്യാ മൃഗങ്ങളുമെഴുത ;
 ശംഖനിക്കൊരു പരിഷ്കരിച്ചതുമെഴുത-
 മങ്കുട്ടവി പലവക തുരന്നു ,
 ശരങ്ങളും നിശിതശരങ്ങളുതീരത-
 മുരളിപ്പൂജിതനതേ ;
 ശരണമിതി ചരണപൂവി മരണമുപകിതമതി
 ശബരകുലമൊരുമൊരു വന്ദം. (2)

ആതുജ്ഞമതവനമന്തംഗസംഖ്യയ്ക്കി-
 കാതകസങ്കലമിതേ ;
 ആധിപതിയാട്ടു വനമതിണ ജാതമുദനഗകഹര-
 വാസകന്തമവശിതമിതേ ;
 അതിവേഗവല്ലമതി പഥി കണ്ട സിംഹകല-
 മധികാകലം ബന്ധ വിതേ ;

അതികയ്യകുതാമൃതനി, സിതയ്ക്കുഗാനഭവികളി-
പതയ്ക്കു ബദ്ധ കരുതി നമകകാണു." (3)

മുരറാജു ദണ്ഡകം അയ്യഥവധപ്രബന്ധത്തിലുള്ള
താണ്. അതിൽ പ്രയോഗിച്ചിരിക്കുന്ന വൃത്തം അത്ര സാ-
ധാരണമല്ലായ്കയാൽ മന്ത്രകയായി അതിനർത്ഥം ഭന്നം-
പദം മന്ത്രം കാണിക്കാം.

“സന്നാഹവാന്യകിഖനേനമിന്ദ്രസുത-
നമണ്ണരഹാക്ഷസഹചാരി,
സകലചിപ്പന്മാരി-സന്തരസന്മാരി,
സമമുഖസമചിപ്പന്മാരിപരമമതിപദപ-
മിമയിതയിഖമരപുരമവേർത്തമുഖയിലുപഹാരി.”

ഫലം. ഭാരതചമ്പുവിഷം ഹംസ്യാരസപ്രധാനങ്ങളായ
ഭോഗങ്ങൾ പലതുമുണ്ട്. ഏതചലീസംഗവരമുഖമു-
ത്തിൽ സംഗ്രഹമായ ബ്രഹ്മണത്തിൽ വീരവാരം കേടാൽ
ആരം ചിരിച്ചുപോകാം. ലക്ഷ്യവേദത്തിൽ രാജാക്കന്മാർ
സമത്വമാക്കേണ്ട കണ്ടപ്പോൾ ചില ബ്രഹ്മണർ

“നമ്മമാക്കത്തിതങ്ങളെത്തന്നെപ്പറ്റു
മുത്തമി നെല്ലു മു-
തെമ്മയാക്കിമുനീക്കിത്തന്നായ നമുക്കുമുണ്ണ
ചിഴ് നിണ്ണയം.”

എന്നു പറയുന്നു. ബ്രഹ്മണവേഷധാരിയായ അജ്ഞാനൻ
വിദ്യകലയ്ക്കുവാൻ എഴുന്നേൽക്കുന്നതു കണ്ട് ആ കൂട്ടരിൽ
ചിലർ

“അയ്യോ കണ്ണുനീർക്കുണർത്തുന്നി മുഖനാണിതു
 വൃത്താന്തമൊരാതവൻ, നമ്മളാക്കിയ ശിശുക്കൾ രാത്രിയെ
 കേൾക്കുമല്ലോ” എന്ന് അദ്ദേഹത്തെ പരിഹസിക്കുമ്പോൾ,
 മറ്റു ചിലർ പണ്ടു തങ്ങളിൽ ചിലർക്കു ആയുധാഭ്യുപേ
 ഞായിരുന്നു എന്നും ഭാഗ്യവശമെന്നുപററി കേട്ടിട്ടില്ലയോ
 എന്നും മറ്റും മറുപടിപറഞ്ഞത് അദ്ദേഹത്തെ പ്രോത്സാ
 ഹിപ്പിക്കുന്നു. പിന്നെയും ചിലർ അദ്ദേഹത്തെ പിൽനി
 രിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ “ദ്രോണൻതാനപ്പയോ വിൽ
 പയറിക്കുന്നതു്!” എന്ന് വേറെ ചിലർ ചൊല്ലുന്നു.
 ഉരുന്ന മീനക്കുറയ കരപ്പെപ്പൻ “എന്തുതെക്കകാണുതക്ക
 ക്കവെന്നുള്ളതും പാക്കിമത്തെപ്രകാരം കലശ്ശെക്കവെന്ന
 ഉള്ളതും പുരുഷതന്ത്രമെന്തെന്നുമെവം ധരിപ്പിക്കുവാൻ
 കന്നു നന്നിങ്ങരം തോന്നാൻ!” എന്ന് അല്പനപര
 ശ്വകാക്കു അധിക്ഷേപിച്ചു മുതിരാത്തരാകുന്നു.

ഈ പ്രശ്നവർണ്ണനയിൽ കവി ഒരു ജലശ്രീപാരശ്വ
 മൂലാക്ഷി പല വിനോദങ്ങളും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കാലിയായ
 ഒരു യുവാവ് അരയന്നപ്പെക്കളുടെ ശബ്ദം കേട്ട് തന്റെ
 പ്രിയതമയുടെ മഞ്ചീരശിഞ്ചിതമാണെന്നു തെറ്റിദ്ധരിച്ച്
 അവളെ സമീപിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നു. ആ ഉദ്യമം അവ
 താളത്തിൽ കലാശിച്ചതു കണ്ടു മറ്റൊരു യുവാവു അയാ
 ലെപ്പരിഹസിക്കുകയും ആ സദ്യാപത്തിൽ മുങ്ങുകയും
 ഒത്തു വഴുതിനടക്കുവാൻ കൈക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യുന്നു.

“എന്നേ സന്ധ്യ, നില്ലൊരേതേ, ജലചരവതഥകു
 ഞിനും കേളീധ വന്നതിലൊട്ടു തരം കൈട്ടാ നീ? കോയം

നീ പല പക്ഷമൊട്ടുകൾ കൊണ്ടുതന്നെ പുണർനീവല്ലീ? വികസിതകമലം കണ്ടു നന്ദാജിഗൃഹ-മുഖമെന്തോത്തു മുക്കു നീവല്ലീ? മിടുമിനട്ടിച്ചുതുപോലും ഭോഷാ, ചാൽമുഴക്കെ-യില്ലാത്തവനോ ഭാഷിക്കുന്നതൊരങ്ഗുലിമീനം? നീയല്ലേ ചില ശൈവാലാവചി കവരീദ്രുന്ത്യാ ചിക്കിയുചെന്തി വിവക്ഷണനായ് മലക്കൊക്കെത്തണിഞ്ഞതു? നീയല്ലേ ചില കവലയമുഖമൊരുനീരെയെന്നു നിനച്ചതു ഭാഷ്യം? നീയല്ലേ ചില കെണ്ടുകൾ കണ്ടതിപ്രസാധിക്കുന്നത് നിജനാമീനേർമിഴിയെന്നു നിനച്ചത്?" എന്നും മറുമാണ് അറുൻ അമ്മിളുള വാഗ്ദാനം.

ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിൽ പാണ്ഡവന്മാർക്കുള്ള പ്രാദേവത്തെ പുറനി അസുഷാപുരം ഉദ്യോഗനൻ ശകുനിയോട് ഇങ്ങനെ പറയുന്നു :-

“ഭാഷാഭവത്തു? തൊഴുതോ? പുനരവസ്ഥമെ-
 നൻപിയിക്കാഴ്ചവല്ലാൻ?
 കേൾ ചെല്ലാമോ വിശേഷാലവരണപ്രതിൻ
 കൂപ്പുവാണെന്തുപായം?
 ആശാനായ് വന്നിടത്തും ക്ഷിതിപതികൾ പുറ-
 ന്നിത്തുമേൽ നീക്കമെന്നും
 ഭീശാ, ചോരിക്കമാറു, അതു ഏറ്റി സമിയാ
 (പാണ്ഡവന്മാർ പ്രഭാവം).

1. ഭീശാ=ഭീഷ്മ. 2. കേൾ=കേൾക്കുക.

കള്ളപ്പട്ടത്തിൽ ശകുനി യുധിഷ്ഠിരന്റെ സമ്പ്രദായം
പിരിച്ചുകൊടുത്തപ്പോൾ ഉത്തരാധിപൻ ഉത്തരാധിപൻ
നോട്ട് അനുമാനിക്കുകയാണു് -

“മനസ്സ് നോക്കേ സങ്കടം വിവരമെന്താണു്

വീണാനന്ദമുത്തരം ധാരാളം

നന്നായ്ക്കൊണ്ടെന്നമിപ്പോളിപ്പോൾ സദാസി പത് -

നേരമേയോ പ്രിയായാ ,

വിന്നം തൻപ്രാണനാഥാമര മണിഹാരം -

മോക്ഷനവ്യഗ്രഹസ്തം -

മണ്ണും കണ്ടു മീമൻ വരിവരികൊടു മിമി-

ക്കേണമാകുന്നതെല്ലാം.

നിത്യം വേഗാഗതമാണു മര പിവരിക്കൊടു -

മൃഗമായ് വന്നു മോടി-

കൃത്യം നേരേണമേയോ പ്രാപ്തപ്രസന്നം

പ്രേതസി പാപപ്രാപ്തം ;

അത്രയല്ല മീമൻ തരിയനിഹ കിള-

യ്യെന്നു, മിക്കൊണ്ടെത്തിൻ

വൃത്യം വാഗ്ദാനമിന്നല്ലെന്നു, നിനിയ യമര

കന്ന മേയ്യെന്നമേയ്യ.

കാലകൈട്ടം ചുമന്നങ്ങനെയിതുമെഴുതേ -

നാം മദാ ധർമ്മൻ താൻ ,

കേളസ്സുട്രാസകൃത്യങ്ങളിമരവരെയും

മേയ്യെന്നമേയ്യ.

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

മേളത്തിൽപ്പെട്ടുനമോം മെളിവു നിവിതവോ-

ളം പ്രഹാരങ്ങൾ മേന്മയ്ക്കു

മേളിക്കേണം, സഭായാം വരുമെവിവിഴ്-

ച്ചീട്ടു ചാഞ്ചാലകന്യാം."

പ്രസ്തുതചമ്പുവിനെപ്പറ്റിയുള്ള നിരൂപണം ഇവിടെ അവസാനിപ്പിക്കാം. കുട്ടികളെ ഏഴത്തപ്പന്മാർ ഏഴത്തു പഠിപ്പിച്ചിരുന്നതു മണ്ഡലിൽ മൂന്നു രാവണ വരപ്പിച്ചാണു്. "കക്കു കിക്കി പെട്ടാൽ പിന്നെ ക്കുവക്വം മിക്കി" യാണു് അഭ്യസിപ്പിച്ചിരുന്നതു് അന്നു മലയാളത്തിന്റെ അക്ഷരമാല പരിപൂർണ്ണമായിരുന്നു എന്നു നമുക്കു് ഇതിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണു്. ആകെശ്ശരി നോക്കുമ്പോൾ ഭാരതചമ്പുവും ഭാഷാഭഗവതിക്കു് ഒരു കമനീയമായ കനകാഭരണമാണെന്നുതന്നെ കണ്ടെത്തിയിരിക്കുന്നു.

കല്യാണഭഗവതികം. ശ്രീമൂലം മലയാളഭാഷാഗ്രന്ഥം വലിയതിൽ ആറാം നമ്പരായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള കല്യാണഭഗവതികം ചമ്പുവിന്റെ കർത്തൃത്വം അവിജ്ഞാതമായിത്തന്നെയിരിക്കുന്നു. (1) പൊകുയന്നാതിൽ (2) തോട്ടന്നു (ഉക്കേന്നു) (3) വിട്ടു (ആലയത്തം) (4) മേണു് (5) മണ്ഡലങ്ങൾ പല, ഇക്കാഴ്ച മിവ പ്രാമീനങ്ങളായ പരങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും അതിലും കാണാറുണ്ടു്. യതി മറ്റുമുള്ളതായ പദ്യങ്ങൾ വളരെക്കുറവുണ്ടു്. സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിക്കുമ്പോൾ പ്രസ്തുതചമ്പുവിന്റെ കാലം കകാപ്രം ഏഴാം ശതകത്തിന്റെ പൂർവ്വകാലമാണെന്നു വരുന്നു.

കവി പൂനമല്ലെന്നാൽ മോഷണമല്ല. കുറച്ചുകൊണ്ട്
 മിന്നാമായി കാണുന്നു

കവി: കുറച്ചാണെന്തെന്നു ചിന്തിക്കുന്നത് അന്യനും സാ-
 സ്പതിയുള്ള പട്ടാളത്തിലുള്ളത്. മറ്റെ പട്ടാളം തന്റെ
 ഉൾക്കൊള്ളും.

1. അന്യനോട് വിചാരിച്ചാൽ—

“വാനാൻസിന്ദുതരളപാളിയിലൊഴും
 കാലനാദം ചിന്നിട്ടു-
 നാനാദേശസമാധാനമാർപ്പകവി-
 നിൽക്കുമെന്നാണു-
 കാണാൻ കവിസാധനമെന്തെന്നു
 മെല്ലെയാൽ കാണുന്നതും
 അന്നൊരുപാടി കെട്ടുന്ന തീവ്രമഹാ-
 സന്ദീപിതാശാസ്ത്രം”

(1)

2. സൗഖ്യസ്ഥിരമായി കഴിക്കുന്ന കാലസമയം—

“ഉത്തരം ഭീമസേനൻ പുനരതിൽ നട്ടവേ
 പാടിവീണ്ണാത്തനാദം,
 വായ്പും സൗഖ്യസ്ഥികളേണിക്കും വെളിവാങ്ങ-
 മേന്മാൻ നേരം ഗമാവൻ,
 കേൾക്കായി മോശാശാസ്ത്രം നവജനമൊഴും-
 നാമപുരം നട്ടതും
 വാക്യമൊഴും വാചികരണവിധി വള-
 തന്ന മേൽക്കൊണ്ടാനാം.”

(2)

ഗദ്യങ്ങളുടെ മറുപടിയും കാണേണ്ടതാണ്.

1 മുഖമോദനവർണ്ണനാർക്കിനി -

“ഇന്ദ്രമനമവീധരസുതനസുരദമഴകൊടു പൂത്ത
വിരിഞ്ഞു മന്തുത്ത മുപ്പുളവലഹരീപരിമളപൂരം ത്രിജഗതി
നീളളക്കോരിത്തേകി, നിമുത്തരശോഭകലന്നിയമുന്ന നവീ
നമലക്കുല മന്ദ മവീരശിഖാമണി വിരവൊടു ഭൂവനമേശ
യം വിത്തുവിളിച്ചു ജയിച്ചു നിതാന്തം, കൊടിമരമുകളിൽ
ത്തളിളവാട്ടുക്കിവിളക്കിടുന്നൊരു വിജായപതാക, കന
കു വിശാലത കൈക്കൊണ്ടധികവിശുദ്ധികലൻ പരന്നീ
ടുന്ന ചിരംബരസീമനി പൂജാശ്രീയൊടു മുട്ടപ്പാകി വിഖ
സഭുലാവിന ശാരദപൂണ്ണശശാങ്കനിഖംഗിൽ മഹേശ്വര
വല്ലഭ വായിച്ചഴകൊടു കൊഞ്ചിവരുന്ന വിപഞ്ചീനംഭസു
ധാജലകാശിയിൽ വീട്ടുതമരക്കുഞ്ഞൊരു പരമാനന്ദതരള
പരമ്പരതനികളുത്തതിരേഖം മഞ്ചവിന സുരമുനീതാന
വകിന്നരമാരണപന്നഗമഗമൂത തടിനീവൃക്ഷമന്ദാഭികേ
രം കരമാനമോദനം.”

സംഭാഷണം: ഇത് ഏതു പദ്യമേതും ഒരു ഗദ്യവുമെ
ങ്ങിനെ ഒരു ചെറിയ ചമ്പുവാണ്. ഭാഷാരീതികൊണ്ടും
മറ്റും ഈ ചമ്പു ഭാരതചമ്പുവിൽ അന്തർഭവിച്ചതല്ലെന്നു
പരിശോധിച്ചു പറയാൻ സാധിക്കും കവിത നിർദ്ദോഷ
മാണെന്നിടം ഇങ്ങനത്തരമല്ല. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ
പ്പെടുന്നു.

1. ജയിച്ചിൻ -

“ഇന്ദ്രപ്രസമാഭിധാന നരവരഭവനേ
സുപ്രഭയം സഭായാം
സ്മൃതപാ പൂർവ്വാപകാരം തന്നെ നെളവാം
ശിശിനാ കല്പിതായാം

ധർമ്മാത്മനഃ ധർമ്മജനനം സഹമധുരിച്ചനാ
മാജസ്മയവസാനേ

ജീമഭൈദ്വൈസ്ത്യാദിഭയൈഃ ശുചഭിരനന്യയാ
മോഹവിദ്യോ വിരോധഃ." (1)

2. മോഹവിദ്യോ വിരോധഃ—

"മുഖ്യോക്താ ക്വേന കരുപതി കരകൊണ്ടു വസനം
മുയക്കിക്കൊണ്ടു കഥമപി നടന്നാൻ മണിത്താല;
സ്ഥവത്രാസ്ത്യാതോയം കപലകിന നെടുങ്കുണി'യിലുറൻ
പതിച്ചാനുക്കണ്ഠം; മുഴുകിയെഴുകിച്ചുന കയറി. (2)

വീരമുഖ്യമുക്തിസ്തദഭ്യർത്ഥി-
തേനാത്മ മാമലയപങ്കം

സൗരഭ്യവ്യക്തിമല്ലാം കഴുകി മുഴുകിവ-
ന്നിടയ്ക്കും പ്രീതിയോടെ

നേരെ കൈരവ്യവീരൻവരവതു വിരവിൽ
കണ്ടാലോ ജീമസനൻ

പാരമേത പാണിരണ്ടും തുടയിലുനേടി-
ച്ചാത്തു കൊട്ടിച്ചിരിച്ചാൻ. (3)

ചിരിച്ചാര പാണ്ഡാലി മുഖയിണകളുടേ പ്രകടിനം;
കുറച്ചാര പാണിമുഖം വരുന്നകഥവം ചാരുവെന്നും,
തിരിച്ചാനെന്നും കരുപതി മഹാകോപകളുടൻ;
ധരിച്ചാനുള്ളത്തിൽപ്പരുഷതരഭവരാനദ്ധരിച്ചാര." (4)

1. മോഹവിദ്യോ വിരോധഃ.

അഞ്ചാലയ്യായം

മഴമണ്ണുവത്തിന്റെ ചമ്പുക്കൾ

കാൽനീർക്കു കൈകൾ തമ്പുരി മഴമണ്ണുവത്തിന്റെ

തൂക്കിവെക്കുവാൻ ഇപ്പോൾ ആവൃത്തി സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥലത്താണ് പണ്ടു സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. ആ ഇല്ലം അതുംനിന്നപ്പോൾ അതിരേ വന്യവകകൾ തരുന്നല്ലെന്ന് ഇപ്പോൾക്ക് കയ്യടിക്കി. തണ്ടില്ലത്തന്നെ കൈയടയചമ്പുവിന്റെ ഉപകൃഷ്ടത്തിൽ 'വലയാധിപതി' എന്ന പേരിൽ വന്ദിതമായ ഉരുകത്തു മഗവതി തന്നെയാണ് പരമേശ്വരൻ. മഴമണ്ണുവത്തിൽ കൊല്ലം എട്ടാം ശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തിൽ ശങ്കരൻ നമ്പൂരി എന്നൊരു ജ്യോതിഷാസ്ത്രജ്ഞൻ ജീവിച്ചിരുന്നു. ചെങ്ങന്നൂർ വംശമാണ്. പാലക്കാട് വംശം പോന്നിയിരുന്ന ശിഷ്യനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ശങ്കരൻ നമ്പൂരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രധാന ഗ്രന്ഥമായ കാലതീർത്ഥാലയ്യ 715-ാമാണ്ടിനേയും മറ്റൊരു പതിപ്പായ 729-ാമാണ്ടിനേയും നിശ്ചിച്ച് എന്നുള്ളതിന് അവയിൽത്തന്നെ രേഖകളുണ്ട്. ആ ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കു പുറമേ ചാലൂക്യരീയം, ഗണിതസാരം, ചന്ദ്രഗണിതകരം, പ്രശ്നസാരം, ലാഘവേയം, പഞ്ചമേയം, പഞ്ചമേയം, പഞ്ചമേയം എന്നിങ്ങനെ വേറേയും പല ജ്യോതിഷഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹം രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശങ്കരൻ നമ്പൂരിയുടെ വൈയാകരണവും കൂടി ആയിരുന്നു എങ്കിലും കവിതല്ലായിരുന്നു എന്നു വേണം ഉറപ്പിക്കുവാൻ.

“ഇവ തികച്ചൊട്ട് കൈകൾനെയും
 ചൂടുമുപ്പനടയോമലുണ്ണികൾ
 ബാലകായ ഗണിതങ്ങൾ ഭാഷയായ്
 ചൊല്ലവന്നിഹ ഇണയ് പുതാക മേ.”

എന്നാണ് ഓമുഭാസ്കരീയത്തിലെ ഇഷ്ടദേവതാപ്രാർത്ഥന. ഈ പദ്യത്തിനും നൈഷധത്തിലെ “അൻപത്തെരുന്നക്ഷ രാജീകവിതന്തരവരേ” “പാലാഭോരാശിമരമേ ശശധര ധവരമേ” ഇത്യാദി പദ്യങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ ഏകോഭസമമാർക്കതപം സങ്കല്പിക്കുവാൻ യാതൊരു സ്ത്രീയും കാണുന്നില്ല.

മറ്റേ ഗദ്യ നാരായണൻ നമ്പൂരി, ശങ്കരൻ നമ്പൂരികൾ നാരായണൻ നമ്പൂരി എന്നൊരു പുത്രനാണായിരുന്നു, ഈ വസ്തുത നാരായണൻ നമ്പൂരികുചിട്ട സ്തോത്ര പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനിയിലുള്ള താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യത്തിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു.

“വിശാമിതൃജദേവരാതമനിപം-
 ഭൂതോലൈസ്യാനപയേ
 ഗ്രാമേ തത്ര മഹാവനേ മഹിഷപു-
 രേ മണ്ണലാഖ്യേ ഗുഹേ
 ജാതശ്ചകരനന്ദനോ ഗണിതവി-
 ന്നാരായണാഖ്യോ പിതഃ
 പ്രായശ്ചിത്തവിമർശിനീമരചയൽ
 സ്തോതാപരാധേഷിമാം.”

അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നവർക്ക് ഒരു മാർഗ്ഗരേഖയോടുകൂടി അഭ്യർത്ഥന സമർപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. അഭ്യർത്ഥനയുടെ കോഡ് 753-ൽ ആണ്.

[illegible]

അക്ക മരഗന്ധ ഭാണവും സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ കേരളത്തിലുണ്ടല്ല, ഇതരദേശങ്ങളിൽപോലും, നിമിത്തമായിട്ടില്ല ഭാണത്താവലീയം, ബാണയുദ്ധം, കൊരിയവീര്യം എന്നീ മൂന്നു ചമ്പുക്കളും രാസക്രീഡാകാവ്യവും ഭാരികവധം ബ്രാഹ്മണീകാട്ടംകൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളാണെന്ന് ഉറപ്പിക്കുവാൻ ചില ന്യായങ്ങളുണ്ട്, വ്യവഹാരമാലയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതിയെന്നുതന്നെ ഐതിഹ്യം. 'മണ്ണുലം ശാർണ്ഗ്യനാ' എന്നൊരു പ്രയോഗം എങ്ങനെ കാലുർന്നസ്സായുടെ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നുവോ, അതുപോലെ 'പ്രത്യക്ഷസ്വപ്നസൗഖ്യം' എന്നൊരു പ്രയോഗം നൈഷധത്തിലും ഭാണത്താവലീയത്തിലും കൊരിയവീര്യത്തിലും കാണുന്നുണ്ട്, 'പ്രത്യക്ഷസ്വപ്നസൗഖ്യം ചിരമനുഷ്ടമേവ നൈഷധം നീതശാലീ' എന്ന നൈഷധത്തിലും, 'പ്രത്യക്ഷസ്വപ്നസൗഖ്യം ശ്രീയമനുഷ്ടമേവ ശ്രീധനം ശ്രീപരീനാം' എന്ന ഭാണത്താവലീയത്തിലും, 'പ്രത്യക്ഷസ്വപ്നസൗഖ്യം ശ്രീയമനുഷ്ടമേവ തത്ര സംഹൃതകേതു' എന്ന കൊരിയവീര്യത്തിലും കാണുന്നത് ആകസ്മികമാകുവാൻ തരമില്ല. പുറമേ ഞാൻ മുൻപു നാമനിർദ്ദേശംചെയ്ത ചമ്പുക്കൾക്കുതമ്മിൽ മരഗന്ധ ബന്ധമുള്ളതും അവിസ്മരണീയമാകുന്ന ഏതാനും ചില പദ്യങ്ങൾ മാത്രം കുന്നിലധികം കൃതികളിൽ കണ്ടാൽ ആ കൃതികളെല്ലാം ഒരു കവിയുടെ വാങ്മയങ്ങളാണെന്നു നിശ്ചയിക്കുന്നതു സാധ്യമായതിരിക്കും; എന്നാൽ ഒട്ടവളരെ പദ്യങ്ങൾ ഒരു കൃതിയിൽനിന്നു മരഗന്ധത്തിൽ പകൾ കണ്ടാൽ

കോഷാചമ്പുക്കൾ

അവമണ്ഡം കൊളുതെ നിബന്ധങ്ങളാണെന്നു കരുതുന്നതിൽ യുക്തിമുദ്രത്തിനു പഴുതുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. കോഷാവാചീയത്തിലും ബാണയുദ്ധത്തിലും കൊളിയവിരഹത്തിലും ഏഴു പദ്യങ്ങൾ പൊതുവായി കാണുന്നതിനു പുറമേ, രാജകന്യാവാചീയത്തിലേ ഇരുപത്തഞ്ചു പദ്യങ്ങളും ബാണയുദ്ധത്തിലേ നാലു പദ്യങ്ങളും കൊളിയവിരഹത്തിലും, രാജകന്യാവാചീയത്തിലേ പതിനഞ്ചു പദ്യങ്ങൾ ബാണയുദ്ധത്തിലും സംക്രമിച്ചിരിക്കുന്നതു കേവലം കാകന്യാചീയമാണെന്നു വരുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. കൊളിയവിരഹത്തിലേ

“മനോരമൈശ്വര്യമേ
 ഹൃദയേന യദർത്ഥിനഃ
 മനഃമനസ്സാഹിത്യം
 തദ്രൂപം സുരതം തദയാ,”

എന്ന പദ്യം കോഷാവാചീയത്തിൽ

“കല്പിച്ചിട്ടുള്ളതും ചണ്ടനപരിയ വിദ്യോ-
 ദഗ്ദ്ധ മനോരാജ്യഭക്തൈഃ-

മേപ്പാൾത്തന്നെ മനക്കുറവിയിലഗതി, കം-
 മിച്ചതും പ്രേമമോലം

പൊൽപ്പൂ ബാണക്കുമാനായകനഴകിൽ നിരയം-
 ഗിച്ചതും കേ. മുതെല്ലാം-

മുൽപന്നനേമയോ രതിരസ, മിരുവ-
 ക്കും തദയാരാവിരംഗീത്,”

എന്നു പരിഭാഷപ്പെടുത്തിക്കാണുന്നു. ബാണയുദ്ധത്തിലേ “നിഖിലയുവതിരംഗമുകുമാണി ക്കിന്തിലോകീരമോളം

ലാഭാനന്തരം കാന്തിചിഹ്നമെന്നു പത്തൻനാളം ചിത്രകത്തിന്¹ ഇത്യാദി ഉഷാ വർണ്ണനാർത്ഥമായ ഭീഷഗദ്വം കൊഴിയവിര ധത്തിൽ 'നിഖിലയുവതിജാലമുകതാമണിക്കു'² എന്ന് ഏകപദത്തിൽ സഭരംചിപ്പിച്ചുകാണുന്നു എങ്കിലും ഇന്ദ്ര കാശന്റെ ഉദ്ദേശം ആ ഗദ്യം മുഴുവൻ അവിടെ പാഠക ക്ഷാമം മറ്റും പകർത്തി മറ്റുത്തിൽ പ്രയോഗിച്ചുകൊള്ളുന്ന മെന്നായിരിക്കുമെന്ന് അനുമാനിക്കുന്നതിൽ വിശദമായില്ല. അതിന്നു മുൻപുള്ള

“യുനദം വിഭോകനനവീനമഹോത്സവന
ശ്രുദ്വാഭവാപതപല്ലവതല്ലഭേന
കന്ദർപ്പപ്രശ്നനശ്രോഭാഗമന
തസ്യംഗ്ഗുതം വപുരഭ്രൂഷി വധയാനുഭവേന.”

എന്ന പദ്യംകൊണ്ടു മാത്രം കൊഴിയവിരധത്തിന്റെ പ്രഭോത്താപ നായികയുടെ യൗവനംവസ്ത്രം വർണ്ണിച്ചു സന്തുഷ്ടനായി എന്ന് കർമ്മവും വരുന്നതല്ല. അങ്ങനെയുള്ള ഒരു മിതശേഷിയല്ല അദ്ദേഹം. ‘യുനദം വിഭോ കന’ ഇത്യാദി പദ്യത്തിന്നും കന്നടാക്ഷത്തിലേ

“ശങ്കാഭരീനമണകമരമിനിഭേരഭനന
ശാരോഭരീവർണപങ്കജബംസഭവന
ശ്യാമവധുവളയവല്ലഭതല്ലഭേന
ശീതാംശുനാഥ ശതമന്വദിശം ചകാരേത.”

എന്ന പദ്യത്തിന്നും തമ്മിൽ ചെറുവിഷയകമായുള്ള സാമ്യവും പ്രകൃതത്തിൽ ശ്രദ്ധേയമാണ്. ‘തികതിലപി

ഭിക്ഷുവായ 'ധർമ്മാർത്ഥമനുഷ്ഠാനം' എന്ന നൈഷധത്തിലും 'തികതിലപിദിപെട്ടെന്ന് മിഴ്ത്തുമെന്ന്' എന്ന കൊടിയവിരഹത്തിലും 'തികതിലപിദിപെട്ട മുറ്റിളകുന്ന' എന്ന കാലരത്നാവലീയത്തിലും കാണുന്ന 'തികതില' പ്രയോഗത്തിന്റെ മറ്റൊരു പ്രയോഗം ത്രാജുകോടിയിൽ തമ്മുതമ്മുതമ്മു. 'തിരുവത്' (ശരീരം, എന്ന പദം നൈഷധത്തിലും കൊടിയവിരഹത്തിലുമുണ്ട്. നൈഷധത്തിൽ മേയ്ക്കൽ നല്ലതായും കൊടിയവിരഹത്തിൽ സംസ്കൃതത്തിൽ ശുഭാശങ്കയെന്നും വിരഹത്തിൽ സഹിക്കാതെ ഉത്തമസ്വഭാവമായ അർത്ഥം കാണാൻ ചെയ്യുന്നതിൽ കാണുന്ന സാമ്യവും പ്രസ്താവിക്കുന്നു. 'പ്രാണാ മേ ശുദ്ധിയാതി' 'മിത്രമുണ്ടാ' എന്ന നൈഷധത്തിലും 'മേപ്രാണാ' കശലിനാ കിന്തി എന്ന കൊടിയവിരഹത്തിലും പ്രയോഗമുണ്ട്. ഈ കാലരത്നാവലീയം പ്രസ്താവിക്കുന്നതും ഒരു കവിതയുടെ വാക്യങ്ങളെല്ലാം തൊന്നു കണ്ടു നന്നു. പ്രഥമശ്ലോകിൽ നൈഷധത്തിലും മറ്റു മൂന്നു ചന്ദ്രക്കലകൾ തമ്മിൽ കാണുന്ന പ്രകടമായ ഒരു വ്യത്യാസം നൈഷധത്തിൽ ഇതിരചന്ദ്രക്കല അപേക്ഷിച്ച് സംസ്കൃതത്തിൽ കൂടുതലും മറ്റുള്ളവയെപ്പോലെ അത്ര വളരെ പഴയ ഭാഷാപദങ്ങളും ഭാഷാശൈലികളും ഉൾപ്പെടെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു. നൈഷധം പക്ഷേ നാരായണൻ നമ്പൂരിയുടെ ആദ്യത്തെ കൃതിയും അത് അദ്ദേഹം അറുപതോളം

1. 'തികതില' കഥയ്ക്കിടയിൽ 'വേദവേദവേദവേദവേദ' എന്ന പദത്തിന്റെ അർത്ഥം വ്യക്തമാക്കുന്ന ചന്ദ്രക്കലകൾ കാണാം.

ചെങ്ങന്നൂരിൽ താമസിച്ച കാലത്തു രചിച്ചതും ആയിരിക്കാം. ഇതെല്ലാം സ്വപ്നമാണെന്നും മാത്രമാണ്. സിദ്ധാന്തസിദ്ധി ഇതുതകരാറുണ്ടെന്നും സഞ്ചാരമാണെന്നുള്ളതും താൻ സമ്മതിക്കുന്നു. എന്നാൽ 'പ്രത്യക്ഷസംസ്കൃതസരപ്പം' എന്ന പദം രാജരാജാവുമായിട്ടുള്ളതും കൈക്കലാക്കിയതിനുശേഷം നിന്നു കൈക്കലാക്കിയതും കൈക്കലാക്കിയതിനുശേഷം രാജാവിനു ചുമത്തിയതും പലതായിരുന്നു വിവരിക്കാൻ താൻ തന്നെ സാധാരണ കാരണമില്ല എന്നു വീണ്ടും ഉദ്ദേശിക്കുകയായിരിക്കുന്നു.

കാലം. നാരായണൻ നമ്പൂരിയുടെ കാലം ഉദ്ദേശം
കൊല്ലം 710 മുതൽ 770 വരെയാണെന്നു ഞാൻ കരു
തുന്നു. അങ്ങനെയിൽ 'രംഭരംഭ' എന്നൊരു കൊച്ചിമൊ
രാരംഭിയെന്നും രംഭരനാരംഭിയെന്നതിൽ രാമവർമ്മാഭവന
മരണത്തെ കൊച്ചിമൊരാരംഭിയെന്നും ഗോദവർമ്മാഭവന
അവിടുത്തെ അറയെന്നയും പററി കവി പ്രസ്താവിക്ക
ുന്നുണ്ട്. കൊച്ചിരാജ്യചരിത്രത്തിൽനിന്നു കിട്ടിയവർഷം
712-മുതൽ 787-വരെ വീരകേശവർമ്മനമ്പുരാൻ നാട്ടു
വാഴ്ന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തശാലിയായ
ഉണ്ണിപ്പട്ടാഭവർമ്മ 740 മകൾ 15-ാം-പട്ടഭവട്ടി തീർപ്പു
എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തശാലിയായ രാമവർമ്മ
775 മീനത്തിൽ യശസ്തീരനായി എന്നും അറിയുന്നു.
നീലകണ്ഠകവിയുടെ തെക്കേകലനാശ്വാശയം ചമ്പുവിൽ
നാഴെ ഉൾക്കിടന്നു പല്ലക്കമു കാണുന്നു.

“തൽകാരല ചതുരതക്രമിവചയ-
 പ്രാകാശ്വരേന്ദ്രോസ്തംഭം-
 മറ്റിരിക്കെത്തസ്തകുതസ്തദേവതാമുപാ-
 സകൃഷ്ടിതസ്തദേവ-
 പ്രേതവശ്വരീതദിയായ പുണ്യദിവസേ
 കശ്ചിത് കമാതതനാ
 മാദക്ഷാപതിവംശമേവ ശിവദേവ
 മാണിക്യകീടാങ്കനഃ.

(1)

കരന്തിം കരഞ്ചന മുഷ്കിധാരിമദന-
 പ്രഖ്യാം പ്രവീരന്ത്രിനം
 പ്രേന്ധാനാമപി ചിത്തവൃത്തിമതിഗ-
 ഭീരപ്രിയംഭാവുകാം
 കർമ്മന്തിം നസ്തഷ്വൈവദൃഷ്ടിഞ്ച നിതരാം
 ബിഭ്രന്നമേന്ദ്രാർക-
 സ്താപ്രാവിഷ്ഠതദിവ്യമക്ഷണപരീ-
 താതമദ്യുപാസീദസൈഃ.

(2)

സാമ്രാജ്യാധിപതോ വയസ്വതിനവേ
 ശ്വരീകാമവർമ്മാഭിയോ
 താരഞ്ജസ്തവ ഗോഭവർമ്മസമരേ-
 നാകൃത്യ വസ്ത്രം ചിഷം
 കൃതം മാനവരം ശുദ്ധാർജ്യപുരുഷം
 വശാണസിസന്നിധൗ
 സ്വപ്നാപ്തവരോകനപഗന്തരോ-
 പ്താഹമു കാമേശ്വരേന്ദ്രഃ.”

(3)

ഈ പട്ടണത്തിലും ഇവയ്ക്കു മുൻപുള്ള ഗുഹപട്ടണത്തിലും നിന്നു വീടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതും അനന്തരവുമായി ഒന്നിച്ചു രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് ഒരു മഹാനായിരത്തു എന്തും, അദ്ദേഹം കൈയ്യും കൈവഴിയുടനീളം കീഴ്ത്തിപ്പിടിച്ചിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജനായി ഗോദവമ്മം എന്നൊരു രാജാവുണ്ടായിരുന്നു എന്നും, രാമവർമ്മ തുലാപ്പൂജ ഷരണം നിവഹിച്ചു എന്നും, തന്നെത്തന്നെ കാശിയിൽ എഴുന്നള്ളി അവിടെവെച്ചു കീഴ്പ്പട്ടു എന്നും, ഗോദവമ്മംവഴി കൈവഴിയുടനീളം തിരികെ വന്നപ്പോൾ പശുപതിയെ പൂജിച്ചു എന്നും വെളിവാകുന്നു. കൊല്ലം 778 കന്നി 27-ാംനാൾ അവിട്ടന്ന തുലാശരണം നടത്തു ത്തതായി തൃപ്പൂണിത്തുറ ഗുഹവരിയിൽ രേഖയുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വകയായി 751 ധനു 12-ാംനാളിലെ ഒരു മാനശാസനം സുപ്രസിദ്ധമായ വിദംബരക്കുറുത്തുവെച്ച ഒരു ലിഖിതത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഈ രാമവർമ്മാവിനെയും നീലകണ്ഠക വിജയയും ക്രി. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിലേക്കു കൊണ്ടു പോകുന്നതിനുള്ള ലിഖിതത്തെ ഉദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്യാം. നീലകണ്ഠകന്റെ അതിഥി അമ്പൽ ഉന്നയിക്കുന്ന വാമുഖ്യങ്ങൾ അകിഞ്ചിതകരണമുമാണ്. വീടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നതും കാലത്തു അന്നും രാമവർമ്മാവിന്റെ കാലത്തു രാജാക്കന്മാർ വലിയവരും മഴമശ്ശലം രാമിച്ചു എന്നാണു് എന്നിരിക്കേണ്ടെന്നതു് രാമവർമ്മമഹാരാജാവ് ഒരു പണ്ഡിതപാരിജാതവും സഹൃദയാവതംസവുമായിരുന്നു. മുക്കുമാലയ്ക്കൽ നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂരി പട്ടത്തു വാസ്യരായിരിക്കുമ്പോൾ

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

വൃക്കളിൽ ഒന്നായ കശരീകഥയ്ക്കു തത്വപ്രകാശിക എന്ന വ്യാഖ്യാനം നിശ്ചിതയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലത്താണ്, തൊണ്ണൂറുണ്ടാകുമ്പോൾ മുഖാഭാസം ഗ്രാമത്തിൽ നിന്നു വന്ന കേരളത്തിൽ കുടിപാർന്ന ഡോലകവിയും അവിടുത്തെ ആശ്രിതനായിരുന്നു, അദ്ദേഹം രത്നകേതുവെന്നും രാമവർമ്മവിലാസനെന്നും രണ്ടു സംസ്കൃതനാമകങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. തൃശ്ശിവപേരൂർ വരക്കുന്നാഥക്ഷേത്രത്തിലെ ശിവരാത്രിമഹോത്സവത്തിന് അഭിനന്ദിക്കുന്നതിലേക്കു വേണ്ടിയാണ് രാമവർമ്മവിലാസം നിശ്ചിതയ്ക്ക്, മഴമണ്ണുലത്തിന്റെ ചമ്പുക്കളിലേ ഭാഷാ രാമായണചമ്പു, ഭാരതചമ്പു, ഇവയിലേതിനേക്കാൾ അർദ്ധചിന്തമാണെന്നുള്ളതിന്നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. കൈപ്പടം രചിച്ച കഥയ്ക്ക് 'മുളർ' മുതലായ പഴയ പ്രയോഗങ്ങൾ മിക്കവാറും പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നിരിക്കണം. മകളർ (മകളിർ = പെൺമക്കൾ), കാണാതിൻ (കാണാത്തതിരിക്കുന്നു) ഇങ്ങനെ ചില പ്രാചീനപദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും മന്ത്രമെന്നു കൃതിയിൽ ദൃശ്യമാകുന്നു.

കൈപ്പടചമ്പു. കൈപ്പടചമ്പു പൂവുപാഗമെന്നും ഉത്തരഭാഗമെന്നും രണ്ടു ഖണ്ഡങ്ങളായി വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. മഴയു പാഗങ്ങളും ഏറ്റവും ഹൃദയസ്തമനങ്ങൾ ഉണയെങ്കിലും പൂവുപാഗം ഉത്തരഭാഗത്തെ അർപ്പിക്കുന്ന എന്നുള്ളതിന്നു സന്ദേഹമില്ല. ഉത്തരഭാഗത്തിൽ മെയ്യി നളകെ അരുന്ന ചക്കുന്ന ഘട്ടം സങ്കസമായിട്ടുണ്ട് എന്നുള്ള വസ്തുത താൻ വിസ്മരിക്കുന്നതായി ശങ്കിക്കുന്നു.

തത്ത്; എങ്കിലും ഗുണകാരൻ വിസ്തരിക്കീയായി ഇതിനും സമുപായയിൽ കഥ മാത്രം പറഞ്ഞുകൊണ്ടു പോകുന്ന പദ്യങ്ങളും ഇദ്യൈന്യങ്ങളെന്നു സഹൃദയന്മാർക്കു കാണാവുന്നതാണ്. 'കാതത്ത്വം ചേർത്തു കോകങ്ങളിൽ' 'പ്രത്യുജ്ജ്വലം പ്രതിയരൂപം' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളും 'കാട്ടിൻ നടു വേ കൂട്ടത്തോളം' 'അസ്സഗിരിശ്ചരമസ്തകസിമനി' ഇത്യാദി ഗദ്യങ്ങളും നാം വായിക്കുമ്പോൾ ഉത്തരഭാഗവും കവിതയ്ക്കു വേണമെങ്കിൽ അത്തരത്തിൽ ആപാദകുഡമ, അനുപദം, ആകർഷകമാകത്തക്ക രീതിയിൽ രചിക്കാമായിരുന്നു എന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. പക്ഷേ അങ്ങനെ ഒരുമിസന്ധി കവിക്ക് ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാണ് ഉൾവിശേഷത്തിയിരിക്കുന്നത്.

ഒന്നെഴുപതുകാരൻ ഒരു വരിയ്ക്കുനായ സംസ്കൃതകവിതായിരുന്നു. തന്നിമിത്തം അദ്ദേഹം സംസ്കൃതപദ്യഗദ്യങ്ങളുടെ രചനയിൽ പ്രകടീകരിച്ചിട്ടുള്ള പാദവും കാവ്യപദ്യഗദ്യങ്ങളുടെ നിയന്തിതിയിൽ താരതമ്യേന വിരലമായേ പരിസ്ഫുടിക്കുന്നുള്ളൂ. പ്രസ്തുതചമ്പുവെന്നല്ല, ഏതു സൂക്തിമന്തമല്ലാത്തതും നടുനായകമായി ശോഭിക്കുന്നതിനും ഏതു സഹൃദയന്റെ ശ്ലാഘാതിരേകത്തെയും സവിശേഷമായി ആവർത്തിക്കുന്നതിനും പര്യാപ്തമായ ഒന്നാണ്

"സങ്കല്പസജ്ജമസുഖാനുഭവസ്വ നാഥം
ജ്ഞം കരോമി സമയേ സമയേ സമേത,
സഞ്ചിന്ത്യ ന്നമിതി മന്തേ സമയം വിഹാര
നിദ്രാ മഗാമ നിപുണേവ സഖീ സകാശാൽ."

[illegible]

കൊല്ലം ജില്ലയിൽ കിഴക്കൻ ഭാഗത്തുള്ള കോട്ടയം നഗർ അതിന്റെ പ്രധാനമായും വിവിധതരം ഭക്ഷണവും

പുറസ്സരികളുടെ പട്ടണമർ പകുത്തുകയോ ആശയങ്ങൾ അപമാരിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നുള്ളതാകുന്നു. ഉഷ്ണി ദേശപരിമാരത്തിനെന്നപോലെ കായണമന്യവിൽ നിന്ന് “കേകൾ തഴകളോരോന്ന്” ഇന്ത്യാഭി പദ്യം എങ്ങനെയോ നൈഷധത്തിൽ കണ്ണകൂടിയിരിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി ജാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. “മിത്രാപാരയ ഹി തപാ കമരം ചിത്താനന്ദം വന്നീലാക്കും” എന്ന ഗദ്യാശത്തിൽ, കായണമന്യവിൽ ശർമദന്റെ കാല്പദോവർണ്ണനത്തിലുള്ള “ചന്ദ്രമസി രോഷാകരതാ, കാമിനീകന്തളരേ കലിലതാ, കമദാകരേപു മിത്രമേഷിതാ” എന്ന ഭാഗത്തിന്റെ മായ കൗശലങ്ങൾ. കായണമന്യകൾക്കും അക്കാലത്തിൽ സുഖസ്വസ്ഥതകളുണ്ടായിരുന്നതാണ്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ആ സാമൂഹ്യകൃഷ്ണകഥാഭാഗങ്ങളും വരാവുന്നതാണ്. അതേരത്തിലുള്ള സാമൂഹ്യങ്ങൾ അഗസ്ത്യകോളിയിൽ താളാവുന്നതാകുന്നു. കവിസംവരമനോയശ്രീമാന്മാർക്കു നൈഷധീയകാലം പാരമ്പര്യപോലെ പരന്നു കിടക്കുമ്പോൾ അതിൽനിന്ന് ദൈവദ്രോഹം പോലും ഉയരുകയോ ആശയചോരണത്തിന് ഉപായം ഗിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ നൈഷധമന്യ എന്നോടൊന്നു അത്യന്തമനോഹരമായ രീതിയിൽ എഴുതി ഫലിപ്പിച്ചു മഴമണ്ണും നമ്മുടെ ഉള്ളഴിഞ്ഞുളള പ്രശംസയെ ഉൾക്കൊള്ളിക്കുകയും അദ്ദേഹം ദാരുണമന്യകാർക്കെപ്പോലെതന്നെ അപരാധിയാണ് സ്രഷ്ടകനെന്ന

അദ്ധ്യായങ്ങൾ

യാൺ അദ്വൈതത്തിനും മുഖ്യസ്ഥാനമങ്കിലും രാമായണാദി ചന്ദ്രക്കളിൽ സാധാരണങ്ങളല്ലാത്ത മറ്റു വൃത്തങ്ങളും ധാരാളമായി പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. രഥോത്ഥത്തിലും പഞ്ച ചാമരയിലും കവിക്ക് പ്രത്യേകം പ്രതിപത്തി കാണുന്നു. 'കാസി ബാലേ പേലവാഴ്ത്തി കാസി ഹീനാ ശ്രീഷണേ കൊല', 'ശ്യാതപാ നതാങ്ഗേ ഗതീരം തമാഴ്ത്താം', 'നേഴ്ത്തേ തസ്തിൻ വായേ' ഇത്യാദി പദ്യങ്ങളിൽ അദ്വൈതം ചില അപ്രസിദ്ധവൃത്തങ്ങൾ എടുത്തു പെരുമറു ന്നുണ്ട്; എന്നാൽ അവയെല്ലാംതന്നെ അദ്വൈതം ആകർഷണ ശക്തിയില്ലെന്നു പറയേണ്ടതിരിക്കുന്നു.

പട്ടംപന, മനോഹരചന്ദ്രകാഞ്ചന കവിതാശീതി മനസ്സിലാക്കുന്നതിന്നു ചില പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

1. മനോഹരചന്ദ്രകാഞ്ചനം

“പാലംകോനാശിമച്ഛ ശശധരധവളേ

ദേശഭാരതം ശയാനം

മേളംകുലം കളംതളിരിയൊടു പരത-

ല്ലന്ന കുന്തിപ്രവരം

നാളൊന്നേറിയതുമ്പും നിരപരാധതണ-

കാരിയുൽകടക്കും

നാളികണ്ഠാരിൽമാതിൻ കളർമുഖയുഗളീ-

കാഗദധരം മേലൊട്ടം”

(1)

2. നമുക്കഹരണമേവ്—

“തങ്ങളാർമാരിൽ കടാക്ഷാഞ്ചലകവലയക-

പ്രാണഭാഗാഞ്ചിതാതമാ

വണ്ടാർപ്പുവേണിമാർത്തൻ മനസി നിഴലെടു-

ക്കുന്ന മണ്ണുപ്രയാതാ

ഉണ്ടായീ പണ്ടുക്കുഞ്ചൽഗുണഗണഗമിമാ-

മോഹവാൻ ശ്രുതപാത്രീ-

കണ്ഠാർഭഭാരതാം നിഷേധപതി നന്മുദാ

നാമു നാമു മഹാത്മ്യം.”

(2)

‘മനസിനഴൽ കൊടുക്കുന്ന’ എന്ന പാഠം അയ്യപ്പമഹാ-
 ഭാഷാൻ പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

3. അന്യനിഷേധ നവയോധനഃ—

“ഗാത്ര ഗാത്ര ത്വർക്കന്ത മധുരിമതികളും

യൗവനം; നേത്രരശ്മി

കുന്താട്ടത്തിന്നു മജ്ജാമയവനികയിൽ മറ-

ഞ്ഞശ്ശരീരം വിശേഷ;

മുത്തേലും കൊങ്ക പദകണ്ഠമേകമുസമം,

ഹന്ത , താമസ്യവാസ്തവം-

കെത്തിക്കൊക്കുവാൻ പിടിച്ചു സ്ഥിതി വഴിവെഴും

കൈശരവം പേശലാംഗ്വം.”

(3)

1. வினாக்கள் : 1. கருத்துரைக்கப்பட்டதில் என்ன வட்டிகளாகியிருக்கின்றன —

“വീവിയമഹാമണിവിരചിതശിക്ഷയെ മൊന്നു വിചിക്ഷിതിപതിനനയകേ ധന്യാകാരേ കന്യാഗാരേ മണിമയമുറയെചകിവിറങ്ങിക്കനകവിശ്രുചണയധനുധനുതോപമമധുനനിനാദംകൈര്യ വധുനനം മഹവികളിവരുന്ന മഹാരിന്തയ മഹാരിന്തയും, മരകട്ടുഗന്ധനീയാനമനേനം ഞനം മുഴുമുഴ പരതളിർ വല്ല നന്ദനം, വിദ്യമശകലം ബീജാപൂരകവിഞ്ഞനോർത്തു കൊരന്തിയുമ്പും, മധ്യേ മധ്യേ വെളുതെപ്പട്ട വിഖസം പത്രപുഷ്പങ്ങൾ കരഞ്ഞു കരഞ്ഞും, വിയചിതവാനം നോക്കിയുമിത്ഥം വിശ്രമകീതി വരുത്തു നന്നേ.”¹¹

2. வினாக்கள்: பதிலளிப்புகள் —

[illegible]

3. മനോരമയിലെ ശത്രിവാഴ്ച.

“അസ്സഗിരീശപമസ്തുകസീമനി ഭാസ്കരഭഗവാൻ മദഃ
 [യുണേനമഃ,
 ഗന്ധവതി സ്വവിജരി തുഹകളിമ്നിന്നിത്തിമിരകരീശപഃ
 [രമിളകന്നേനമഃ,
 ഭിക്ഷു വിഭിക്ഷു ച ദുഷ്ടരമായ ശരക്കുഗണങ്ങൾ തിമി-
 [ക്ഷന്നേനമഃ,
 കാട്ടിൻനടുവിൽക്കാട്ടാളവെലി കൂട്ടംകൂടിപ്പൊട്ടുന്നേനമഃ,
 മല്ലിവല്ലിവല്ലാവലിരിഹ മെല്ലെ മെല്ലെ വിരിയുന്നേനമഃ,
 പക്ഷികൾ വൃക്ഷാവലിയിലങ്ങിയിണങ്ങിയെങ്ങിയു-
 റന്നേനമഃ,
 കാമുകപലികൾ കാമിനിമാർതൻ കോമളമുലക-
 ഭിമണയുന്നേനമഃ,
 ശ്ലോഷ്ഠേനം തന്തി കാട്ടിൻനടുവേ കൂട്ടംകൂടിക്കര-
 [യുണേനമഃ,
 തെമലകൾ പീലികൾ ചാല വികിച്ചുണ്ണത്തവുമാളി-
 [യകങ്ങുന്നേനമഃ,
 തെട്ടുതെങ്ങയുതെന്നവകൾക്കോരം കുരളികൾ കുട്ട-
 [തരമവുന്നേനമഃ,
 ശുക്ലരണ്ടിനി രക്ഷസപലി തീക്ഷ്ണനിനാമഃ
 [കുലമുന്നേനമഃ,
 ശ്ലോത്രാനന്ദം ചെന്തീടാതേ ഓത്സഹാവലി കരയു-
 [ന്നേനമഃ,

ചിത്രീകരണശൈലിയിലുള്ള ചിത്രങ്ങൾ കൈയെഴുതിയതും
 കറുത്തപ്പോലെയ്ക്കുന്നവയും ചില പണികളേതും
 [പ്രാദേശിക
 കലാനിരൂപം വിശദീകരിക്കുന്നതിനായി നമുക്ക്
 [നമുക്കും
 സമുദായങ്ങൾക്കുമായിട്ടുള്ളതും കലാപരമായ വിവരങ്ങൾ
 ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന രീതിയിൽ നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന
 [വിവരങ്ങൾ
 എന്തൊരു സമുദായം വാർഷികം]

[illegible]

“ഇന്നത്തെ ഒരു വെറുക്കുതിരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു
 പുതിയ നാൾ, നാളെത്തന്നെ
 മെക്കനിക്കൽ സാങ്കേതികവിദ്യയുടെ
 മാത്രം നാൾ കരം.”

പിന്നത്തേക്കൊപ്പുവേരയിതി വിവിധമനോ -

രാജ്യഭോക്താവാണോ

കണ്ണിൽത്തന്നെ പൂവർത്ത യുഗശതസൂര്യ

രാത്രി ധാരാളീപരീനാം."

എന്ന പദ്യത്തിൽ കാണുന്ന 'കണ്ണിൽത്തന്നെ പൂവർത്ത' എന്ന പ്രയോഗം മരണാനന്തരം ഉപാദിശൈലി തന്നെ.

മേയത്തി മാലയിലാണു നാടാക്കമാർക്കും ഒരു വയ്യ വിതന്ന കിട്ടിയില്ലെന്നില്ല "കന്യാ മരിക്കുകയാണു ഗ്രന്ഥം നിജപ്രദയവിധേയം രൂപാനാമധേയം"; അങ്ങനെ താഴെ അപേക്ഷ നിമിത്തമുണ്ടാകും. ഇങ്ങനെയു കനിക്ക കൊള്ളുന്ന ഹൃദയമാണെന്നുള്ളതിനു സംശയമുണ്ടോ? 'നിജപ്രദയവിധേയം' എന്ന വിശേഷണത്തിന്റെ ശക്തി അന്വിതമാകുമ്പോൾ, മേയത്തിയെ കൂട്ടിൽ കണ്ടു കരയുന്നതായി പറഞ്ഞുകൊണ്ടു കാട്ടാലുനെ കവി തന്റെ കാണുന്ന പ്രകാരത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു.

"അങ്ങനെയു കേരപി വൃശ്ചസ്പന്ദപരിവൃദ്ധം

ഹന്ത ! താൻ ജാതനായി-

ടന്നാലേ ജാതനോരേതേഗമവികരമുഖ-

ശ്വേതം പൂസരന്തരം

പിന്നാലേ മംഗലഗന്ധംഗതവിപുലമഹം-

മക്ഷികാശ്വതവശ്വതം

ധന്യാമേനാം വസൂകീമകുതമമണിം

കാമതാമസ കാമി."

ലീല ഉപാകം നളന്റെ വിരഹാവസ്ഥ വണ്ണിക്കമ്പോൾ മഴമഴിഗലം രാമായണവസ്തുവിൽ തീർത്ഥി പിരിച്ച് ഉപമാമൃതങ്ങളായ അനേകം വസന്തരിഖകപല്ലങ്ങൾ ചെരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ പല്ലങ്ങളാണ് ചുവരേ ചേർന്നത്.

“പുത്തൻപരാഗനികളെല്ലെ വാരിതേരേ-
 ലുത്തിരിനാരുടെന്റെ പവനാപോതാ,
 ചിത്രം തീർത്തൊഴയ മരണഗിരേരെ-
 കത്തിപ്പുതിന്നൊരു പച്ചിൻപൊഴിയെന്നപോലെ. (1)

ചാരുസ്വനങ്ങൾ കെട്ടി നളിമുഖത്തെല്ലാം
 കേൾക്കണം കവിമുനങ്ങൾ തരാ ചൊരിഞ്ഞാർ,
 വൈരമേണ മാർന്നിഹ പട്ടുപഴഞ്ഞുടുത്ത
 നാരാചന്ദാണനികരം തിരക്കുന്നപോലെ. (2)

കണ്ണിനു ഹന്ത പരിതപേരും വളർത്തു
 മിന്നുന്ന പല്ലവകലം സഹസ്ര തന്ത്രണം,
 കെണ്ണീടുവാൻ മനോരൂപനെടുത്തു മെല്ലെ-
 നന്നുനകെരുന്നകിളക്കിന വാളുപോലെ. (3)

കുൽപന്നകെഴുത്തുകൾ തരുപാളി പെയ്തു
 നല്ലാൽത്തൊഴും നവചരന്ദരസം തരുന്നീം,
 ഇപ്പരിഖള്ളവിഖകാമകനാശമേതൊ-
 രുൽപാതവൃഷ്ടി സഹസ്ര ചൊരിയുന്നപോലെ. (4)

1. ഇത്തുകാധിരവക കേൾക്കിയാർ എന്നത് അപവാദമേ.

ഉദ്യോനസീമനി നിറഞ്ഞു കവിതയു ഹൊരീ
മെത്തുന്ന നൽപ്പരിമളം കസുമാവമീനാം,
നിരൂപം പൂർണ്ണ വിളയാടിന ചിത്തയേറ്റി-
തേതപിഴവസ്ത്രമഭസരമഭരണപോരേ. (5)

കറുപ്പു കയ്യടർ ; പെരുകേട്ടു. കവിതയ്ക്ക് വോ
ജയിതാവായ രാമവർമ്മരാജാവിനെപ്പറ്റി രചിക്കുന്ന
കുറിപ്പു പ്രബന്ധത്തിൽ താൻ ഉണ്ടാക്കിയ ഇതരപ്രബന്ധങ്ങ
ളിൽനിന്നു പദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുക എന്നുള്ളതു സ്വാഭാവി
കമല്ലായ്കയാൽ രാജരാജാവമീയമാണ് ബാണയുദ്ധത്തേ
യും കൊടിയവിരഹത്തേയുംക്കുൾ മുൻപു നിശ്ചിച്ഛതെന്ന്
താൻ കരുതുന്നത്. ബാണയുദ്ധത്തിലും ഉഷാവസ്തുനഗദ്യം
കൊടിയവിരഹത്തിൽ പകുത്തുവാൻ നിർദ്ദേശമുള്ളതായി
കാണുന്നതിനാൽ ബാണയുദ്ധം കൊടിയവിരഹത്തിനു
മുൻപു രചിച്ചതാണെന്നും സങ്കല്പിക്കാം. എന്നാൽ രാജ
രാജാവമീയത്തിൽ ഇതരചമ്പുക്കളിലേ പദ്യങ്ങളിലെല്ലാം
വിചാരിക്കരുത്. ഭാരതചമ്പുവിശേഷ യുദ്ധവസ്തുനഗദ്യ
ത്തിലുള്ള ഗദ്യം പ്രായേണ അതേ രൂപത്തിൽത്തന്നെ രാജ
വർമ്മരാജാവും ശത്രുക്കളുമായുള്ള യുദ്ധമുട്ടത്തിൽ
പങ്കെത്തിയിരിക്കുന്നു എന്നും, അതു പോരാത്തതിട്ടന്നു
പോലെ താൻ മുൻപു ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ള 'ചിത്രം കേൾക്ക
സമേ' എന്നും 'കണ്ണിൽക്കൊരിക്കലേപ്പും' എന്നുമുള്ള രണ്ടു
പദ്യങ്ങളും കൂടി അതിനപ്പുറം എടുത്തു ചേർത്തിരിക്കുന്നു
എന്നും അനുവാചകന്മാരെ അനുസ്മരിപ്പിക്കേണ്ടിയിരിക്ക
ുന്നു. രാജരാജാവമീയത്തിലും കൊടിയവിരഹത്തിലും

കാണുന്ന 'ഏതേന വൈചിത്ര്യത്താ' എന്നും 'പൊന്നിൻ ചെന്താമരങ്ങൾക്കുപരി' എന്നും ഉള്ള പദ്യങ്ങൾ മാത്രം അനൗപമ്യവിൽ സീതാസ്വയംവരപ്രജ്ഞാസത്തിൽനിന്ന് ഉൾക്കൊള്ളിക്കുന്നു. മാത്രമെന്നും അർത്ഥമീയാങ്കത്തിലുള്ള 'ഭജവല്ലഭീ' മിമിത്തം മറ്റൊന്നാണെന്നും സൂത്രം തുടങ്ങിയ ചില വരികളും കൊളിയവിരഹത്തിൽ കയറിട്ടുണ്ട്.

മാതൃഭാഷാഭാഷാ: മഹാഭാരതം, മാതൃഭാഷാഭാഷാസത്തിൽ കാണിക്കുന്നതല്ല യ താഴെക്കാൻ എന്ന ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള കൊച്ചി മാതൃഭാഷാഭാഷാസത്തിന്റെ അനൗപമ്യം കിരീടധാരണവും തുടങ്ങിയവയും മാത്രം സർവ്വമായി പരിഗണിക്കാൻ സാധിക്കും അവിടത്തുള്ള 'മന്ദാരമാല' എന്ന വിദ്യാധരസ്തോത്രമായതായ സമുദായത്തിൽ കവി ഉപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് വിട്ടുപോയതല്ല. ആ വിദ്യാധരന്റെ ഭാഗ്യം മറ്റൊരാൾ 'ചന്ദ്രസേനൻ' എന്ന വിദ്യാധരൻ ഭാഗ്യം അതിൽ ശ്രീപദമേന്ദ്രൻ കൈക്കൊണ്ട് കൈമാറ്റം ചെയ്തതിൽ സമയംതെറ്റി ചെല്ലുകയാൽ അവിടുന്ന് കവിത നായി ആ അപരാധിക്ക് മന്ദാപ്രഭാവം മന്ദാപ്രഭാവം വിട്ടുപോയതായതും സംഭവിക്കുക എന്നു ശിക്ഷിച്ചു. വിഷ്ണുനായ വിദ്യാധരൻ സ്മരിച്ച മാതൃഭാഷാഭാഷാസത്തിൽ പ്രാർത്ഥിച്ചപ്പോൾ കൊച്ചിമാതൃഭാഷാസത്തിൽ 'ഭവ വിപ്രാർത്ഥനയുമ്പോൾ' 'വീരപുത്രാപ്തികാമ'യും പാവ് തീർക്കുകയുമായ ഒരു രാജാവിനെ പരിചരിക്കുന്ന എന്ന ഭാഗ്വാൻ അതുകൊണ്ടു കയ്യെടുത്തു.

ഭാഷാപണ്ഡിതർ

“അന്യമിന്നീ പിറന്നാ വൃദ്ധപുരിയിലെഴും
മാം മരുൻ മക്കിശാഖീ
ജിതപാ ഭൂമകൃപാലം നിഖിലമനുഭവ-
നേവ ദോഗാനജീഷ്ഠാൻ
സതീർത്ഥക്ഷേത്രസംവാപരിവൃതദരിതോ
മാതുരതേ നിവാസൈ-
ദൃതപാ കൃഷ്ണാ ഗതിം വത്സരശതവിഗമേ
ഗാത്രമേതൽ ഭരണമാ.”

എന്ന് ആ വിദ്യാധരനാട് ആജ്ഞാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പ്രസ്തുതവിദ്യാധരനാണ് കൊച്ചിമഹാരാജകുടുംബത്തിൽ വീരകേശവമ്മാവിന്റെ ഭാഗീനേയനായി അവതരിക്കുന്നത്. ശ്രീപാവതിയുടെ അഭ്യർത്ഥനനിമിത്തം മദരാമാലയ്ക്കു ചന്ദ്രസേനൻ മനുഷ്യനായി ജീവിക്കുമ്പോൾ സജ്ജമാക്കും സിദ്ധിക്കുമെന്ന് ശ്രീപരമേശ്വരൻ അനുഗ്രഹിച്ചു. രാമവർമ്മ ക്രമത്തിൽ വളരെ കിരീടം ധരിച്ച ശത്രുവിജയംചെയ്ത യൗവനയുദ്ധനായി പരിവർത്തിതനായതാണ് കരിക്കൽ തൃശ്ശിവപേരൂർ ശിവരാത്രി മഹോത്സവം കാണുവാൻ ഏഴുനൂറ്റാണ്ടി അവിടെ ഒരു “ഇല്ലഭക്ഷസര കനകമണിവേദിക”യിൽനിന്ന് ആഘോഷങ്ങൾ തുക്കുൻ പത്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പരിവർത്തനം ആക്ഷേപത്തിൽ ജനങ്ങളുടെ മുന്നേഴുന്ന മദരാമാല അദ്ദേഹത്തിൽ അനുകൂലമായിത്തീർന്ന് അനശ്ചാത്തയായി തന്റെ സഖി മരതകപല്ലിയോടുകൂടി അവിടം വിട്ടുപോകുന്നു. പിന്നീട്

ഭാവസങ്കേതം തൃശ്ശിവപേരൂർക്കുളത്തിൽ നടന്നു ചെയ്യുന്നതിനു വന്ന മന്ദാരമാലയെ കണ്ടു മഹാരാജാവും കാമോത്തനാകുന്നു. നായികയുടേയും നായകന്റെയും അയോധ്യയിലുള്ളതും കവി അനിതരസാധാരണമായ ചാതുര്യത്തോടുകൂടി വർണ്ണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഭട്ടവിൽ കയറുന്നതായ പാർവ്വതീദേവി അവരെ മോടിപ്പിക്കുന്നതിനു തന്റെ കൈയായ യോഗപ്രഭ എന്ന യോഗിനിയെ അയയ്ക്കുകയും ആ തപസ്വിനി രണ്ടുപേരെയും പൂർവ്വത്താൽ ഗ്രഹിപ്പിച്ച ഭവന്തുലാത്തോൽ ചരിതാത്മരാക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതാണു് പ്രസ്തുതമന്ദാരവിശേഷകഥാപണ്ഡിതരുടെയും പരമേശ്വരന്റെ ജീവിതചരിത്രത്തെ പരാമർശിച്ചു ചിലതെല്ലാം ഞാൻ മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചവല്ലാം. രാജരാജാവിനും നിന്നിട്ടു കാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവു ജീവിച്ചിരുന്നു.

"മുണ്ടാവാത്തതും മുഴുവൻ വരിവെഴുതാൻ പട്ടമെല്ലാത്തൻകീഴ് -

പുത്തൻമാണിക്യതല്ലെ മണമില്ലകിന് പട്ടാപധാനാഭിരാമ

ബലാജിഭാഗം നിയന്ത്രിച്ചിരിക്കുന്നപരിവാ-

രാനിതാം ജീപ്പിപ്പുകൊ-

ന്നതും രണ്ടാമതും വെച്ചൊരു കനകവിള-
കൊന്നപോലെ മസന്തിം"

എന്നും മറ്റും കവി ശിവനാമങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്ന ചെയ്യുന്ന ആ കാലത്തിലെ ഉപശ്ലോകനം ചെയ്യുന്നുണ്ടു്. രാമവർമ്മാവിന്റെ തിരുവവതാരത്തെപ്പറ്റി 'മാളോപാമ്പ'

[illegible]

വർമ്മ എഴുന്നാക്കുന്നുണ്ടെന്നായിരുന്നു എന്നു താജരത്നാവലീ
 യത്തിൽനിന്നു കാണാം. ശോഭവർമ്മാ താമരശാലത്തുനിന്നു
 തിരിയെ എഴുന്നള്ളിയ ഉടനെ തീപ്പെട്ടതായി തെക്കൈല
 നാശോഭയത്തിൽ പറയുന്നുണ്ടെന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞു
 വല്ലഭം.

താജരത്നാവലീയത്തിലേ കവികൾക്കി, ഒന്നാംകിട്ടയിലു
 ല്ലഭ കളി ചമ്പുവാണ് താജരത്നാവലീയം എന്നു താമര
 ഉദ്ധരിക്കുന്ന ചട്ടഗദ്യങ്ങളിൽനിന്നു സൂചികസ്മരമായി
 ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാകുന്നു.

1. ചട്ടമ്പലം: കാദംബകാവ്യം:—

“കൈരണാങ്കികൊണ്ടു സംഭാവിതവിബുധജനാ-
 വിക്രമശ്രീ വിഹാരം
 തണ്ടീടും കേളിസൗധം, വിശതരയശം-
 ഭൂഷിതശാശ്വതപരകാശം,
 വിഞ്ചൽവേദസംഗമംഗമക്ഷപണനിപുണക-
 ണ്ഠീരവം, മേന്മകൈക്കൊ-
 ണ്ണുണ്ടായി തത്ര പൂർവ്വം തുലിതവലരിപു-
 പ്രാഭവം ഭൂമിപാലാ,”

(1)

2. കാരകരഹാകാവ്യം: സിദ്ധികൾ —

“ശ്രീമാതം വീരമണ്ഡൂകം, ശിവശിവ വിജയം
 വിക്രമകൊണ്ടു, പരം-
 വാതം ഗാംഭീര്യവൃത്യാ, നവതനുസംഗമം-
 സമ്പദ ശംഖരാജം,

രോഷാചമ്പുക്കൾ

വാരാളും ദാനരീത്രും വിബുധതത്വവരം,
 പുണ്യപത്രം പ്രസാദം -
 നാദാരിം വൈവര്യോവികൃമസരണികൾ തകരം-
 ണേഷ ധീമാനമൈഷീൽ." (2)

3. കാവേകാവികൻ സേനപ്രയത്നം.

"മമ്മാ! കാണായിരപ്പൊളളാരുപൊടിപരമീ
 ഭൂതലാൽപ്പൊങ്ങിമെല്ലേ-
 ഒട്ടാനം വ്യാളി പാകിക്കണനികരമം-
 വൃണപതീ ചണ്ഡനനോഃ
 നിർമ്മാൾ വൈരിസേനാം ഗ്രസിക്കുമരിയ വരം-
 യം പിളന്നാത്തകോപം
 വയോമുഖേനും മൃതാത്മശിതനിവഹധൂ-
 മം പരക്കണവോരേ." (3)

4. പരക്കളിൽ പരിചരിക്കുന്ന രാമരക്ഷാ-

"കാണായി നേക്കുമേനര കനമുപരി പിടി-
 മോൾ തന്നെതപത്രം-
 ശ്ലേണീനം മാനനീയേ മണമുയർ തണൽ-
 പ്രദീപമുളളാതമനം,
 സേനാമധ്യേ കരാഗ്രപ്രപഥിതകരവാ-
 മോഷ്ടാ മലം, മാദധാതീ-
 വാമനാർന്നാഥം, പ്രകോപമണനയനകലാ-
 കരണം വൈരമോളം." (4)

5. രോമവക്ത്രാചിരേണ മുഖപാതൂരി -

“പോരാത്തേ കാൺ ചമഞ്ഞ ശിവശിവ വിമത-
 പ്രേതവംശസനാഭഭന്ദൻ
 വാക്യാഭം മാത്രപുന്തമീശ്വരനീശിതശക്ത-
 ജലകുള സത്ത്വാമരശ്ശേ ;
 നേരേ തേജാമശേഷാ വിബുധപുരചകോ-
 മക്ഷിമാൻ നാല,മുസരം
 പോരത്തേ വന്നിതയ്യാ ! കവിതയ്ക്കുനി നിവര-
 സ്വത്ഥമോകാശവീഥി ” (5)

6. തന്നരജീഗന്തിക മന്ദാർദം ച യുഗം ആഗാതം -

“ചാലാ മേഘോഷ്ഠ വേണീമഴകിവിമുഖ-
 ക്ഷയം ചേതുരപ്പി-
 ചുടന്താകം നീള മേളിതച്ചാരു സാരിലക്കത-
 ലംഗുരജഗാമജപചാശ്വീ
 പ്ലതൻകൈയസംഭവാസോമിളിതജവനകം-
 മാലസംമൃദം പരമൃദം
 രൂപാക്ഷി ഗുണാഗരം മുറ്റുമുറവിരണ്-
 ന്നപുരം പ്രാപ സ്വമംഭാ ” (6)

7. താമരകന്ദം നാതികുന്തിയുത്സം -

“ഉണ്ണകം കൂരിരുട്ടിനതിമണ്ണ, മിമ്പമം
 ചന്ദനോടുകൂട തോഗം,
 തണ്ടീക ചന്ദികാശ്രവ,മതിമുറ്റതം
 വിഴുമേ വന്നുകൂടാ,

ഭാരതവന്ദ്യകൾ

ഉണ്ടാം മാമേജയ്യയും പുനരന്തിന നരകം-

വാസമേശാ വിശേഷാൽ-

കൊണ്ടാകാമല്ലു ചേരുന്നും ഉമയതി ഭവനം

മാന്മലീ കാപി മായാ "

(7)

8. അതിമഹദ്യുതി നായകൻ വിചാരം—

"കൈതന്മാർകൊണ്ടിരുന്നിടത്തു പരിചിന്നാടു പതു-

കെപ്പിഴിഞ്ഞുപിടിച്ചുണ്ടാം

പുത്തൻപീയൂഷയുക്കെണ്ണുപയമലർശരണൽ

നിമിത്തം കിര മനോജ്ഞം,

തന്മൂലം വളരും നിമിത്തം താമരമലകിൽ നിശാ-

സങ്കടംതപ്പുകുളപ്പുണ്

മറ്റൊരസായ തീർത്ഥിനി സാസിജമോ

രാപ്പകൽപ്രെല്ലുമരശോഭം ?"

(8)

"മരണനിരപംഖരശേഷ മഴക്കുടി കരണൻ

വച്ചു മരം മരണം

ചോരം വാചാ മോത്തേശ്വര, മതിമതി സ-

ന്തപമെന്നാലപന്തീ

പൂരേ പൂരേ പുണൻവതു | മനുജനിവാ

തന്ന പീയൂഷവരപീ-

പൂരേ മുക്കിത്തളങ്ങാവതു വിവശത മേ

സാബ്രതം പ്രേയസീ സാ | "

(9)

നായികയുടെ വിമർശനം:-

“കണ്ഠവും പ്രണയേന ചെല്ലമതിർകെ-
 ള്ളാഹന്ത ! വാങ്ങും തുലോ-
 മന്ത്രേ ! ലോകർ ചിരിക്കുമെന്നിങ്ങി-
 കൂടിമൗനമാമയം
 അയ്യയ്യോ ശിവ ദൈവമെന്നമഖർബ-
 ണംനന്ദം പൊറുത്തുനീങ്ങേ-
 മയ്യാമാമതിമഹദ്യ മന്ദനമിദം
 മാഴ്കുന്നിതെപ്പേയമേ.” (10)

മാധവയെന്നുമായിൽ മാണവമുണ്ണുമയ്യോ ;
 കാലാനുസൃതനാൽനിന്നും കളഭ്രവും മേ ;
 ബ്രഹ്മായതേ മൃദലമന്ദനവും ; മൂന്നുമ്മീ-
 ണാലം കരാളയമപാശമിതെന്തു ചൊല്ലൂ.” (11)

10. ചന്ദ്രയോട്:-

“അന്നേരം മനുജൻ വിമലകളിർനിമം-
 വായ മാലേയപങ്ക-
 സ്വന്തംകൊണ്ടുനക്ക മേളിപ്പൊരുതെളിമ കിഴം-
 യോഷിതാമരധരനം
 കണ്ഠപ്പക്ഷോണിപാലനാഴകൊടു നിവിതം
 ദൈവമുദനാമ്പരം
 തന്നെപ്പോലേ നിറം ചേന്നമുമയഗിതെ
 മണ്ഡലം പ്രാദരാസീത്.” (12)

11. അഭിപ്രായങ്ങൾ—

“വിളമ്പിച്ചു മുല്ലപ്പൂവിളയും നന്മനേൽ-
പരിമളമിട്ടുകിടന്നുപാലമന്ത്രി
സമസ്തദേശാഭിമാനിവാർത്താലേഖനം
പരമസുഖമെഴുത്തുവെച്ചു വീശിത്തുടങ്ങി.” (13)

ഈ പദ്യങ്ങളിൽ ചിലതെല്ലാം യാതൊരുതരത്തിലും കെ-
ടിയവിയോടൊന്നിടം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നു സൂചിപ്പിച്ചു
കഴിഞ്ഞുവെല്ലാം.

കുറിപ്പ്. മറ്റൊരുപക്ഷേപം സന്ദർഭം വെച്ചു
കൊണ്ട് പറയേണ്ടതുണ്ട്. ‘എന്നു വെച്ചു’ എന്ന സംസ്കൃ-
തഗദ്യത്തിൽ കൂടി കവി നിർവ്വചിച്ചിട്ടുണ്ട്. ‘അ ഗദ്യം
അന്തിരംസംഭവമെന്നായ മാധുര്യത്തോടുകൂടിയതും ‘അഥ
സാ മദ്വിതന്തരകാന്തിസമ്പന്നം’ എന്ന കൗടുകഗദ്യത്തോ-
ടു കൂടിച്ചേർന്നതാണ്. ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രകൃതിഗദ്യങ്ങളും
കവി രചിച്ചു ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

അദ്വൈതമെന്നതു തത്വമെന്നതായാലും തത്വ-
മെന്നതായാലും തന്നെ യഥാർത്ഥമെന്നു വെച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്.
കുറിപ്പുകൾ.

‘നിറമൊട്ടുവെച്ചിട്ടുള്ളതൊന്നായ സമസ്തമംഗം
അന്തരംവെച്ചു നിറമില്ലാത്തതൊന്നായ നിറമില്ലാത്തതും
പ്രപഞ്ചമൊട്ടുവെച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ളതും ചേർത്തതായ സംഭ-
വമെന്നും മുൻപിലെഴുതിയതൊട്ടൊന്നും കൂടാത്തതൊട്ടൊ-
ന്നും വെച്ചൊന്നും വെച്ചിട്ടില്ലാത്തതും പിന്നീട് തന്നെ
വെച്ചൊട്ടൊന്നും വെച്ചൊട്ടൊന്നും വെച്ചൊട്ടൊന്നും വെച്ചൊട്ടൊന്നും

[illegible]

ശിവരാത്രി മഹോത്സവത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്ന ഭാഷാഗു
 ണ്യവും വളരെ മനോഹരമായിട്ടുണ്ട്. “നന്ദാധിപനാമഗ്രന്ഥ
 ജാഗ്രത്പ്രകാശാദയം കാണവല്ലഭങ്ങളിതും കലനനം
 വകാനം മകക്കുന്ന പൊന്നിൻകൊടിശ്ശരണം പട്ടനാഥം
 കലനംസവാലോകനത്തിന്നു ഭട്ടാ വിളിക്കുന്നപോലെ
 മിളൽകാന്തി മേന്മേലിളക്കം കലനം കളിക്കുന്നതാലോ
 ക്യ വന്നതു ഭാരം വിമാനങ്ങളിൽപ്പക പാക്കം നഭശ്ശാർ

സാമന്തിക വാസ്തവമാവുന്ന രാജാവ് കീമനകാരുവ്യവേശം
 ജനാസ്സമിതസ്സമനീഷ്ണമഖലതകരക്ഷപ്രപഞ്ചതര
 പിണ്ഡിതവ്യാമസീമാജ്ഞം” തുടങ്ങിയ പദ്യകവികൾ
 ഏതു സമുദയമെന്നയാണു് ആനന്ദിപ്പിക്കാത്തതു് ?

ചില ഉദ്യമങ്ങൾ ഏറ്റവും ഉചിതമുഖലങ്ങളാ
 കുന്നു, യോഗ്യമു നായകന്റെ രാജ്യഭരണപാഠവും നായി
 കരു വിസ്തരിച്ചു കേൾപ്പിക്കേണ്ടതും “പാതാഭൃതീമിത
 ന്ന ബീയം പുകരുന്നിതെന്നവ” ഉപഗവധൂകികൾ പാത
 ന്നതു കട്ടമികലപങ്ങൾ പരമാനന്ദാലാനന്ത്യന ക
 ചുകീടുന്ന ഫണാവലിതന്മേലിളകും ശ്രീയൊക്കെക്കവിന
 യും കാഞ്ചനഗിരികൾതന്നിൽവെള്ളം നാകേ മേവിന
 മിവിചര്യനാമതാസപാദേ കയ്യിൽപ്പുണർന്നു പൊ
 ന്നിൻകിണ്ണം മീണ്ണുന്നൻപൊട്ടു കൂടോ കൂടോ വീഴുന്നതു
 കണ്ടമമഗാർഹികൾ കയ്യിൽകൊട്ടിക്കിമവി കളിച്ചു ചികി
 ള്ളീടുന്നു” എന്നുപോലും വർണ്ണിക്കുവാൻ കവിത സങ്കേതം
 കാണുന്നില്ല.

മരാനമാഭയമെ വിരഹവേദന കവി ചിത്രണംചെ
 യ്തുന്ന ഒരു ചെറിയ ഗദ്യം കൂടി ഉൾക്കിടക്കേണ്ടതുണ്ട്.

“ആലാലം മമ മരകളപകളുതന്നിലവിളി ചെവിക
 ഉലയളീടുന്നു, മാലേകന്നിതു മധുരനിനവേദമരുതരുത
 മിപാദിപെതകീടുന്നു, ആലേപങ്ങളുമൊരുനി തൊടുകി
 ലിതുതൽ മമ ശിവശിവ പൊളകീടുന്നു, ആലാലൈപരഖ
 മകമഖർ പരവശമരുണമിതു സ്വത മറകീടുന്നു, അങ്ങി

തേയ്യം പാപം, അപര തികയിലാപിയിലെപെട്ട മൂലമിട്ടു കണ്ടു, താനാ മോനിയെന്നതേ ചെമ്പു തെരുതെരുതെ വെ മഴൽ മറവിതരുത , താനേതെന്ന കയ്യംകാലം തലവി ഡി തെരുതെരുതെതരുതെന്നു, താർലൊന്നാ നീ കൊല്ലാതേ മാം തവ പുനരഹമിതമഗതി തെരുതെന്നു.⁹

രാജരാജാവലിയത്തിൽ ഫലിതം തീരെ വിമള കാഴ്.

ബാണയുദ്ധം ൧.൧൮. രാജരാജാവലിയത്തിലേ ദയാഗ പ്രഭയുദ്ധ സ്ഥാനം ബാണയുദ്ധത്തിൽ ഉച്ചയുദ്ധ സ്ഥിയാ യ ചിത്രമേല വലിക്കുന്നു. ബാണയുദ്ധം നല്ല ഒരു പ്രബ സ്ഥാനമെന്നതിലും അതിനു രാജരാജാവലിയത്തിന്റേതുമു കൊളിയവിരലത്തിന്റേതായ ഇണമുണ്ടെന്നു പറയുവാൻ തരമില്ല. രാജരാജാവലിയത്തിൽ വല്ലിഴുക, വാങ്ങു കാക്കി, അതിൽക്കാരം, വിട്ടു, തെൻപെട്ടക (താഴുക) മുതലായവരേപോലെ കയ്യം (യുദ്ധമല്ല), കൈമൻ (തരുണൻ), പായണ (സപ്തയനം) മുതലായ ചില പഴയ പദങ്ങൾ പ്രസ്തുതപ്രബന്ധത്തിലും പ്രയുക്തങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. ബാ ണസോന്നാമകമൊപ്പാ എന്ന് അവസാനിക്കുന്ന പദ്യങ്ങൾ രാമായണചമ്പുവിൽ രാവണോത്തപ്രബന്ധത്തിൽ 'പു കേതപരണാമകമൊപ്പാ' എന്ന് അവസാനിക്കുന്ന പദ്യങ്ങളെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു. കവിതയുടെ നാലാം മനസ്സിലാ ക്കുവാൻ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾമാത്രം ഉദ്ധരിച്ചുകൊണ്ട് നമുക്ക് പരോധമനം ചെയ്യാം.

1 കി.കി.ക- (കി.കിൽ കി.കി.കി) തേയ്യം, അ. വ.മ.ക.

1. പട്ടണങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെയുള്ള രാജ്യപരിപാലനം—

“ആന്തരഭാഗം നിർവ്വഹണവകുപ്പിന്റെ
 കൈകൾക്കു കീഴിലാകും
 ചീനീറ്റം പൊതുവായും തിരുത്തലുകൾ
 കാര്യം പാത്രീകൾക്കും
 പ്രീതിമാനമായി മറ്റും. ഹൈക്കോർട്ടിന്റെ
 ഭരണപരിപാലനം നിലനിൽക്കും
 സാധാരണ പട്ടണങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ
 പാത്രീകൾക്കും മറ്റും.” (1)

2. ഭരണപരിപാലന കമ്മിറ്റി—

“മിന്നീറ്റം പൊതുവായും, മറ്റുമുള്ള വിവരങ്ങൾ
 കൈകൾക്കും, നീക്കം മറ്റും
 കുന്നുകൾക്കും, കല്ലുകൾക്കും കൈകൾക്കും, മറ്റും
 ഞ്ഞെടുത്തു കൊടുക്കുകയും,
 മറ്റും കൊടുക്കുന്ന പൊതുവായുള്ള—ചിലനും
 ഉള്ളിൽ പൊതുവായും
 ആന്തര ഭരണപരിപാലനവകുപ്പിന്റെ വിവരങ്ങൾ
 കൈകൾക്കും മറ്റും പ്രദാനം.” (2)

എന്നതാണ് സാധാരണപരമായ പട്ടണം ।

3. പൊതും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണപരിപാലനം—

“പൊതും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണപരിപാലനം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും
 മറ്റും പൊതും ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഭരണപരിപാലനം

കരണകരണങ്ങളുതിങ്ങും വപ്പപ്പി, തലമുകൾ-
 കരണമേ കേൾപ്പാകുമാരമു,
 മാനീ നാരായണൻ, തന്നെപ്പിൻ നെടുങ്ങെ-
 കക്കാളുമാനസ്യശമൈ-
 രേനം നൈവേദ്യശതം പ്രഥമനശിഷി വി-
 ധ്വരയ നിവൃത്തധാരം.” (3)

4. തീർത്ഥാടകൻ തീർത്ഥാടനം—

“ചക്ഷുഃശിരീശ്ച കടാക്ഷമുദരപിഠരണ-
 കഥമേ, അനനിഷേ-
 നിക്ഷേപണീകശാക്തന്യ വിഹിതയദവ-
 ശാവതരം വേദനം ;
 സഖ്യം വിസ്തൃത്യ നമ്മുൽക്കൃതമിതു കലഹം
 പ്രീതയേ നേ വിചാരേ ;
 മുഖ്യംതമൻ, നന്നമല്ലാത്തവ മഹിത-
 കരണകരണമേ, പേരും.” (4)

5. തീർത്ഥാടകൻ തീർത്ഥാടനം—

“വേദനായം മനവേദം, നാമിതവതിചമര-
 രേഖസ്തർക്കതിമനായ്
 വാണീടം നന്നമല്ലാത്തവ വിനയവൻ
 വിശ്വവേദകരപകരീ ;
 മാനീച്ചവം ബ്രഹ്മണം മനേനിപുരസത
 മായവേദപി പ്രസാദീ
 മേലണത്തിടം വിനീത്യം മൂലമസിതമന-
 ജ്ഞാനനേ വാചമുദേ.” (5)

ഗൗരീവരക്ഷാപുണ്യാമയപരിമളമേ,
 മകുടലാകുടവേണി
 രൈപരം ഭംഗ്യശ്രീയയ്യും പരമേശ മലിയി-
 ല്ലാത കരുണുരക്ഷേ,
 നേരൈത്താത്തേനിന്നെതെളിവിനൊരിയ കാ-
 ണമാനകുപ്പട്ടേതാർ-
 നേരം മണാഗ്രമേത്ര; കരുതുമല്ല ന-
 മാശ്രവാസ്സവകിനാർ. (6)

ഗദ്യങ്ങൾ: മകുടലാകുടവേണിമകിനിൻ—

'നിമിദ്ധയവതിവംശമുക്താമണിക്ക്' എന്നൊരി
 കേന്ദ്ര ഉഷാസൗന്ദര്യവർണ്ണനാർത്ഥമായ ഗദ്യത്തിന്റെ വി-
 ശിഷ്യാനിശായിയായ മമണിയകത്തെപ്പറ്റി മുൻപു സൂചി-
 ത്തിട്ടുവല്ലോ. അതിൽനിന്ന് ഏതാനും ചില വരികൾ
 മാത്രം തിരഞ്ഞെടുക്കാം.

"നിമിദ്ധയവതിവംശമുക്താമണിക്കിന്ദ്രിയലോകീമ-
 മേളാലലാരതേരേ കരന്തിചിത്തന്ന പുത്തൻനരംചിത്രക-
 ത്തിന്നു, പൊൽത്തൻചരകുമാണിപരമേന്ദ്രമേന്ദ്രസ്വ-
 സ്വവംശ്ശിന്നു, സൗന്ദര്യപീയൂഷപരമോധിമദ്ധ്യ കളിപ്പീ-
 ടമല്ലാലകല്ലോലമല്ലൊ, പാലാശിഖമമണിക്കുടരേന-
 ത്തൊണപുത്രികു വരേച്ചൊരു സാമുണ്യവർണ്ണിവിഖണ്ഡര-
 പൊന്നത്തിണക്കും മശായമരാര വിസ്തരം വിസ്തരം
 പൂവൽമെൽ വിദ്രമാധാപവരം, കണ്ടിയൊക്കെത്തി വരൻ

കൊണ്ടു കാർകൊണ്ടമെക്കൊണ്ടുണ്ടിട്ടു പുത്തൻപനസ്സു
 കെൽക്കൂടാലു ചുറ്റുവെക്കുമിങ്ങൊട്ടുനാം ചേർന്നു നാളിക
 ബാണക്കുരുപാലവീരൻ നാളികമ്പംകൂട്ടി മേളത്തിൽ നി
 മ്നിട്ടു നീലത്തഴിയിലൊന്നു താരങ്ങളൊക്കെ ചുരുങ്ങി
 റംകാരതാളം നീങ്ങതിട്ടുപ്രകാശം മധ്യമേധ്യ മനോഹാരി
 കൂർച്ച മേൽത്ത നല്ലിട്ടുകൊ മെമ്പകം മറുഭാഗത്തേക്കു
 പുസ്തകങ്ങൾ കൊണ്ടുതന്നെ ചേർത്തുനിൽക്കുന്നതായാലും
 ശോഭാംഗുരോക്തിതലംകൂടിത്താമരമാർച്ചയിട്ടുകൂടൽ
 വൃത്തങ്ങൾതോഴ്, കരണ്ടാളവും ചാത്തസംഗ്രഹവും ..
 മെൽതർകിത്തം തകന്നിട്ടുവാൻ മൂലകാബാണമണ്ണാ
 ബരല തുള്ളിനാരിട്ടുനീമോപ്പുവഴമോച്ചമണ്ണി ചാലാസം
 കമരന്നാല വാർദ്ധ്വകത്തന്നും നമ്മെത്തൽ മാനോഭവം
 നന്നകരപാപപാപമേറ്റുൽപാദനോഭോധമാളിത്തുരവടി, തേ
 രാതയാവൽകൾത്താഴു നാലിക്കുണ്ടാണുവരാക്കുപു വാ
 സ്സന്ന മാമുത്തുവെഴുത്തുകാത്തുവെഴുതാവ മാലോഭയംതുകി
 മാഴ്കിക്കഴിഞ്ഞുതെക്കോണിലാവൻ വിമാനാലുനെയ്തി
 ള്ളമേറ്റാ വലക്കെത്തലംകൊണ്ടിട്ടുണ്ടു ചോർവാറുകണ
 രക്ക, സമുത്തുതളുത്തുവീലാസുധാപൂരമേധ്യ കിരുന്നതുമി
 ത്തും കൂടാക്കുന്ന പാടിനപോതുകണരക്ക, ഫലാ കണ്ണു
 കൂലക്കൊളം ചെന്നുതമ്മിക്കനം മറ്റുവാർദ്ധ്വകമൊല്ലുന്ന
 വാസ്തവനാൽക്കളപ്പേരുതെ സംവദിച്ചു മോമൽക്ക
 രാക്കുതമൊ തുരു പക്കുവമ്പിപ്പഴ്വന്നീരമിന്നു മാർമി
 വ്യാസമേനോനീളംകൊടുക്കുവാൻ വശംകെട്ടലം മെന്തുവെ
 ന്നാതു ചാകുന്ന ചാക്കത്തു ചൊല്ലാവതോ! .. . അമ്മ

ഘോരജനാഃ മാരപീരന്ത താനേ നതക്കേ ജഗതെജ്ജത്രപോ
ന്നിൻകൊട്ടിളളറചോഭേ, സന്തോജസനൻതൻ കരാഘോ
ജശിദ്ധിയാഭൃപ്പസാമഗ്രിപോഭേ, മണാത്തോത്തേ ശ്രംഗം
ചപേജ്ജമേത്തു മലർത്തൊത്തിലേറ്റുന്ന തേൻയാതപോ
ഭേ, മഹീമോകപണ്യോഭയപ്രേരവി മമ്മാ മഹേളാമയീ
ചോന്ന തിന്തന്നപോഭേ.¹

2. ശിവചരവം വിഷ്ണുചരവം രാമീലജ്ജമുക്കിപ്പിൻ—

“ജഗമചീരത തതേ പിണ്ണമരകതതേ, മരേന്ദ്രരജം”
ഓരോമിസ്സുംവൃതമംബശ്ശശ്ശതാനകവരനെ ബീഷമവി
മസലോമശഭമൊ, തീപ്പിതർ ചിതരും വട്ടക്കണ്ണകൾ
വളരെ മിഴിച്ചുപറ്റുകൾകൊണ്ടു, കഴിച്ചുകഴിച്ചും രാമീല
ജിച്ചും വമ്പനജിച്ചും പട്ടിലെട്ടതേ ധരണിയിൽ വീണ്ണും,
പാലപ്രഹൃതികൾ സമസം ചേത്തും വിരവിലെഴുന്ന
റുകലിൽപ്പാത്തും, പാണികൾകൊണ്ടു കമച്ചുകമച്ചും
കൊടിയ നഖാഗ്രാരലിൽപ്പാച്ചിയ, മിദിവപട്ടതമമലറി
കൾകൊണ്ടും.”

3. ശിവജമത്തിന്റെ ശ്രീകൃഷ്ണനുകി (നാലു മാതൃക്കിലെ മകനാരു
ചാഥം)—

“ജയജയ മുരമര, നിമിളലരാചരനർമ്മകനേ ജയ,
പാലംഴിയിലുപ്പുന്വണത്തരമൽ നിദ്രാമുദ്രാം പൂണവരനേ
ജയ, ധരണീഭാരം കളവന്നായ്ക്കൊണ്ടവനെൻ പോന്ന
പിറന്നവനെ ജയ നിമിളജഗതതിനു വിത്തായ് മേവിന

1. ചിരകുചോഭി.

അതിലും പ്രത്യേകിച്ചു വിമഹാദാസമയിലും വിപ്രലംഭശ്ര
 ണ്ണാലവും ഇത്ര ചമൽകാരത്തോടുകൂടി പ്രചഞ്ചനം ചെയ്യുന്ന
 കൃതികൾ ഇതരഭാഷകളിൽപ്പോലും അപൂർവമാണ്. ശ്ര
 ണ്ണാദന്തിനു മില സന്ദർഭങ്ങളിൽ സൂത്രമല്ലാത്ത നിലയിൽ
 ഗ്രാമ്യത വന്നുപോയിട്ടുള്ളത് ഇതിലേ ഒരു വലിയ ദോഷ
 മെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടതാണെന്നു തീർത്തിയിട്ടുണ്ട്. അഭിജ്ഞാന
 ശാകുന്തളം, വിശ്വമോഹിനീയം, മാലതീമാധവം ഭോജ
 ചന്ദ്ര സുടന്ദിയുള്ള സംസ്കൃതകൃതികളിൽനിന്നും വൈശിക
 തന്ത്രം മുതലായ ഭാഷാകൃതികളിൽനിന്നും പല പദ്യ
 അർത്ഥം ഗദ്യങ്ങളും കോരിവാരിപ്പുകുന്നിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ
 കണ്ടെയ്ക്കാം അനന്തരകാലികന്മാരുടെ കൈപ്പെരുമാറ്റ
 മെന്നു വരുവാൻ പാടില്ലാത്തതുണ്ട്. പ്രതിജ്ഞാകൗതുക
 ഗന്ധരാധനം മൂന്നാമത്തെയാണല്ലോ മന്ത്രാഭ്യർത്ഥന
 പറയുന്നത്. അതിൽ ഡിജിറ്റൈസേഷൻ ചെയ്ത വിദ്യാ
 ധരൻ കൂടിയാട്ടത്തിൽ

“ഭാരതം തന്ത്രികം കൊണ്ടു വിരഹേ കാന്തയോടുള്ള സുഗ്ഗം
 താപാലേകേ തണലപി തമസ്സങ്കടേ ച പ്രഭീപഃ
 പേവെള്ളത്തിൽപ്പുതിരുസമയേ തോണിയന്തേവമാലീ.
 സ്വാപൽകാലത്താലിതസുഹൃത്പ്രാപ്തിയോടൊന്നു—
 മൊയ്താ,”

എന്നൊരു ഭാഷാപദ്യം വിസ്തരിച്ച് അഭിനയിക്കേണ്ട
 ത്താണ്. ‘കൊണ്ടു വിരഹേ കാന്തയോടുള്ള സുഗ്ഗം’ എന്ന
 ഭാഗം അഭിനയിക്കുന്നതിനു നായികാനാഥകന്മാർ ഒരു കാ

ത്വായനീക്ഷേത്രത്തിൽവെച്ചു തമ്മിൽ കാണുന്നതും പ്രണയ ബന്ധമാകുന്നതുമായ ഒരു കഥയും അതിന്റെ പ്രപഞ്ചനത്തിനുവേണ്ട പദ്യഗദ്യങ്ങളും ആരോ പണ്ടുതന്നെ രചിച്ചുകാണുന്നു. ആ കഥയെ സൂത്രമായി വെച്ചുകൊണ്ട് അതിനോടു വിസ്തൃതമായ ഭാഷ്യം കാവ്യരൂപേണ നിർമ്മിക്കുവാനാകുന്നു കൊടിയവിരഹകാരൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്. ആ ഉദ്ദേശം വിജയപൂർണ്ണമായി പരിണമിച്ചിട്ടുണ്ട്. കൊടിയവിരഹത്തിലേ ഇതിവൃത്തം സഹിക്കപ്പെട്ട മേല്പുത്തൂർ ഭട്ടതിരി രചിച്ച ഒരു പദ്യകാവ്യമാണ് കോടിവിരഹം.

മുഖ്യം.

“മണ്ണുപുരസ്സുതി-

മുരുന്നെന്തൊരാജ്യമേഗ്ഗുപരിപാലീ

ശുശ്രൂഷചന്ദ്രികാഖ്യം

കാലന കളഹംസ്ഥാമിനീ ജാതാ ”

എന്ന പദ്യകൊണ്ട് കൊടിയവിരഹം ആരംഭിക്കുന്നു. കോടിവിരഹത്തിലേ നായികയുടെ പേര് ശുശ്രൂഷാഖ്യ എന്നാണ്. രണ്ടു കാവ്യങ്ങളിലും നായകൻ ശുശ്രൂഷകളെക്കൂടി തന്നെ ; എന്നാൽ കൊടിയവിരഹത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു രാജാവും കോടിവിരഹത്തിൽ ബ്രാഹ്മണനാണെന്ന് ഒരു വ്യത്യാസമുണ്ട്. രണ്ടിലും നായികാനായകന്മാർ തമ്മിൽ ദമയന്തീനളനാകുന്നവോലെ രൂപാതുരത്തിന്റെ ശ്ലോത്രാഞ്ജലിപാനംകൊണ്ടുതന്നെ അന്തരംഗമുണ്ടാകുന്നു. അപ്പോൾ ശുശ്രൂഷപേരൂർക്ഷേത്രത്തിൽ ‘പൂരോത്തമം’

വന്നുചേർന്നു എന്നു മഴമണ്ണിലും അടുത്തുള്ള ഒരു വാവ് തീരക്കരയിൽ ഉൾപ്പെട്ട വന്നുചേർന്നു എന്നു മേല്പുത്തൂരും പ്രസ്താവിക്കുന്നു. അവിടെ രാജരാജാവിലിയത്തിൽ രാമവ മഹാമഹാജാവാണുപോലെ നായിക ഒരു ഇലഞ്ഞിമര തറയിലും നായകൻ ഒരു അശോകതറയിലും കയറിനില്ക്കുകയും രണ്ടുപേരും പരസ്പരസന്ദർശനത്താൽ അനുരാഗ വിവശരായിത്തീരുകയും ചെയ്തതായി മഴമണ്ണിലും വഴുതിക്കുന്നു. നായകൻ ഒരു മരവേലിയിലും നായിക മരവേലി തറയിലും നിന്നതായി മേല്പുത്തൂർ കഥയ്ക്ക് അല്പം വ്യത്യാസം വരുത്തിപ്പറയുന്നു. ചില നായികനായകന്മാരുടെ വിവാഹം കഴിയുന്നു. കാലാന്തരത്തിൽ ചില ഏഴു അറക്കാരെ വാക്കു കേട്ടു കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നിരിക്കാം നായിക നായകനെ ബഹിഷ്കരിക്കുന്നു സ്വപ്നത്തിൽ നായകന്റെ അനുസ്മരണങ്ങൾ കേൾക്കുന്ന സത്യമെന്ന വിശ്വാസിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നിരുന്നിരിക്കാം നായിക നായകനുമായി വേർപെടുന്നു. അങ്ങനെ പിരിഞ്ഞു വെതികൾക്കു പിന്നീടുണ്ടാകുന്ന വേദാമയ വിരഹതാപം രണ്ടു മഹാകവികളും അവരുടെ സ്വസിദ്ധികളും പ്രയോഗിച്ചു വഴുതിപ്പട്ടെഴുതിയും അതിൽ മെച്ചം കൊണ്ടുപോയിരിക്കുന്നതു മഴമണ്ണിലും മരുന്ന എന്നാണ് എന്നിങ്ങനെ അറിയപ്പെടുന്നു. കൊണ്ടിരിക്കുന്ന നായികയും നായകനും ഉൽബന്ധനം ചെയ്തുവാൻ ഒരുങ്ങുന്നു. ശുശ്രൂഷയെക്കുറിച്ച് അനുഭവമുള്ളവർ പ്രമേയനത്തിൽ ചെന്ന് ഒരു പിള്ളകുമാരൻ എടുത്തു കഴിയിൽ ചുറ്റിയപ്പോൾ അവിടെ അതേ ഉദ്യമം അതാട്ടുകുറി

സങ്ഗീതകേന്ദ്രവും ചെന്നുചേർന്നു. അപ്പോൾ നായകൻ “ചെവിയിലൂറ്റുതപാക്കാപ്പാവണം വീശാമത്രം” ഭാഷ്യം വശാൽ മണ്ണുമായി അതു നായികയുടെ

“അതമിക്കന്നേൻ വിപാതാബൊട്ട മൂറ്റുരവി തൊൻ

ജന്മജന്മാന്തരേ മേ

തേന്താ സംഗീതകേന്ദ്രമവതു വിധിവശാൽ”

എന്ന പ്രാർത്ഥനയായിരുന്നു ഉടനെ നായകൻ “മുശലം, ഹാ കുപ്പം” എന്നു പറഞ്ഞു നായികയെ പാണിസ്സൾ കൊണ്ടു പ്രബുദ്ധയംകൂടി അങ്ങനെ അവർ തമ്മിൽ വീടും സമാഗമമുണ്ടാകുകയും രാറ്റുവെട്ടുതത്തിൽനിന്നു വികൃതമായ ചന്ദ്രമണ്ഡലരൂപംകൊണ്ടു തന്നെ അവർ തമ്മിലുള്ള പ്രേമം പൂർവ്വധികമായി പ്രശോഭിക്കുകയും ചെയ്തു. വർഷകൾക്കു തെക്കു കാലിൽ നായികനായ കന്മാൻ വിരഹപീഡിതയായി സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ അവർ ആകസ്മികമായി പുനസ്സമാഗമം സിദ്ധിക്കുന്നുവെന്നാണ് കോളിവിരഹത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നത്.

കവിതാഭീതി, കൊളിവിരഹത്തിൽനിന്നു ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കാം.

1. പദ്യങ്ങൾ : നായകനോടു രണ്ടാമു നായികയെപ്പറ്റി—

“മനോമുഖസന്ധയനും, മധുരിമപ്രകാശോമയം,
മഹാജനമഹോത്സവം മനുജമോകുടീപാങ്കരം,

കോശോപന്യസുകൾ

ഇവയ്ക്കുതൊരിടത്തുമെ കിമപി രത്നമോലോകീതും
ന നമുപുലഭാമമേ ; ജയതി വീരതാ കാന്തഹീ.” (1)

2. അതികയം അതകൻ വിചാരം —

“കൃഷ്ണാർവ്വതിക മനോഭവമൂലവിദ്യം-
സങ്കേതശ്ലുഭി കിമിവം കമലായനാക്ഷീ ?
ശങ്കേ മഹോത്സവവിഖാസസമാഗതാം താം
കൃഷ്ണാജ്ഞാമിവ വസന്തവിഭൂതിമോലാം.” (2)

3. അതികയം അതകൻ —

“അഹോരം കാമതന്തു പ്രകർണാപുണ്യേ
മകുടമെളയ കന്തലസേകൈ-
രഹോമ്പും മെയ്കളുപ്പിറ്റിരുവതമകികേ
ചേർന്നില്ലം ശോഭാം
തന്നെത്തന്നെ നിഴൽക്കൊണ്ടു തന്നെത്തന്നെ
തന്നമന്യേതി മത്സാ
കുന്നക്കണ്ണാർ വശംകെട്ടുകൊടു കലഹി-
ച്ചിട്ടമൊരുണ്ടകുറുണ്ഡം.” (3)

4. അതകൻ അതികയം —

“മഹേന്ദ്രകണ്ഠി, മഹോർവ്വതജയവിതരേ,
മാനിനീരണമേ, മൽ-
പ്രാണാധീശേ, മഹോദോഹനതന്മാലതികേ,
മദ്യലാവണ്യഭൂമി,

ഹാ! നാശം, കൊപമൊട്ടും, ശശിമുഖി, വെറുത്തേ
 ഞാൻ പിഴച്ചീല തുകൊ-
 ലാണാ, നീയെന്നീ താരില്ലൊരു ശരണമുഹം
 കമ്പികാം നിൻ പരേതനും (4)

മെത്തും കഥപ്രഭാവൈരഖിലതന്നമതാ-
 മിന്നനാളിന്നനേര-
 ത്തിതം വന്നീടുകെന്താളികവിപകലം
 പരമഭൂതപ്രഭാവം;
 മുഴക്കം, കല്പിച്ചതെല്ലാം വരിക; താളമെ-
 ശ്ശി, നിന്മുഖമെല്ലാം
 ചിത്തമേതെ, നിൻ പഴക്കത്തിന്നു പുനരറിയാ-
 മല്ല, ഭാഗ്യം ജനോന്മം (5)

മഴമോഷം —

“എവര നാലഞ്ചനാശപ്പെന്നുളവിലളികലാ-
 പാഴ്ന്നീ വേറിട്ട ഭാഷം
 മേവും നേരത്തു വാങ്ങത്തിന്ന തപനതമാ
 ഘനകരമം കഴിഞ്ഞു ;
 ആവിർഭൂതാംബുജോളീ, കടുരവഞ്ചധീ-
 ശ്വതകിഷകുവാരും
 ചോവിട്ടു മോശമാസം വരതന്വിരഹോ-
 ന്നാമിനാം കാളകൃഷം. (6)

ആകാശം കാളമോശമിരവരമാ-
 ബാധ്യരേ ചന്തമേരും

നാകാധീശായുധംകൊണ്ടിനിയ കൊടികരം

നാട്ടി വശോൽസവാൽമീ

ശ്രീകം കേകാമണിക്കൊമ്പുകൾ നിവിര വീളി-

പ്പിച്ചു വിശാലം മുഴക്കി-

പ്രാകണ്ഠം ത്രുകിനാൻ വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു

മറന്ന പത്മസ്തവേവൻ."

(7)

ഈ ശ്ലോകം സ്മരിക്കുമ്പോഴെല്ലാം എന്റെ ഹൃദയം അനിവചനീയമായ ആനന്ദസംഗമത്തിൽ അമൃതം തീർത്ത് അതിങ്ങിപ്പോയി, എതിങ്ങിപ്പോയി.

താഴെ പറയുന്ന പദ്യങ്ങളെ മനസ്സിലാക്കുക—

“കർപ്പൂരപ്പൊരിയും കനത്ത കടലി-

ത്തെയും ഉണക്കക്കുരുവും

കുപ്പിപ്പീടുന്ന പുഷ്പതലവനും

കൊമ്പൽപ്പൂവുണ്ടാകും

ഉൽക്കണ്ഠാഭാവമുള്ളതും മെരുക്ക-

പ്പാറും മലർപ്പുറവും

മല്ലാതീക്കുഴിമുക്കുന്നതുമായും

കേരളാലയം മറിയം."

(8)

വിശദാംശങ്ങൾ താഴെ പറയുന്നവകൾ—

“ചിത്തമേതെ ചിത്രമേതെ, വിശയ വരിക നീ,

മല്ലികേ വീര്യ മെല്ലെ ;-

കണ്ഠമീമലിക്കേ വര, തളി തളി കളഭ-

പ്പാറ ചാലിച്ചു മേന്മയ്ക്ക് ;

മുശേല സിന്ധുതലമേഖല, താളിതൊടു തലമേഖല-

തന്ദി, പാകീസ്താനം-

മരത്ര വേഷണനതയ്യോ കള കള കളം;

കൈവഴിപ്പെട്ട മനോരമയെ." (8)

1. ഗദ്യങ്ങൾ തുടർച്ചയായിട്ടുള്ളവയെല്ലാം—

“കെ.പി.പാട്ടിയമ്മാറിടിനിടിക്കുന്നങ്ങിടിപൊഴിയാക്കും വെളികളൊക്കെക്കോ മിശിർശി പൊങ്ങി ത്രിവനമരക്ക മുഴങ്ങിനടുത്തും ബാലവയോധികകളെന്തൊക്കെയും മഹവതിമാരെക്കൊല്ലും വന്നു ഒത്തരിച്ചിടും ചില വാളവിശേഷം, ബാലമയക്കി വൃദ്ധവിമോഹിനി മണമന്തംഗമയാത്രാശാലിനി വൃണമിളക്കിക്കളന്നു തുടങ്ങും കെണകൾ തിമിളകളും രാജമലകളിയ്യുയ്യുക മരങ്ങൾ വിഷാണം തപ്പി മിഴവും പെരിയ പെരുമ്പറ ചല്ലി വെണ്പറ തയ്യു പലവെടി നീർവെളി കയർവെളി പൂവെടി കമ്പം പഴയ പായണമിടവെളിയുന്നെല്ലുമിടകൾ, മേമന്തം) വെണ്ണുപിടത്തും കയർ തകണ്ണും മമ്മാ! മോഷണം കറവനമാശം.”

2. ചിത്രകലയെ അതിക സമീപം—

“മഴവെണ്ണിപ്പിൻ മകനന്തംകൊണ്ടിരുപറയും നിന്നു വന്നു കെണ്ണിൻ; പനിനീർനദിയിൽപ്പാഞ്ഞുകളിക്കിൽ പ്ലാനി ശമിക്കും പരിതാപം മേ, മലയത്തെത്തൽ മഹാവിഷമമെന്നാൾ മധുരവൃന്ദം മയിൽപാളെന്നാൾ, കരവകക

സുരം കൂടെയെന്നാൻ കളിതും കളഭം കനൽനിമയെന്നാൻ;
 ചന്ദനപങ്കം കൊട്ടറിപ്പമെന്നാൻ ചന്ദ്രമയ്യലം ചെങ്കന
 ലെന്നാൻ, പനിനീർത്തുള്ളി പെരുമ്പനിയെന്നാൻ സ
 ശ്വീതം മേ സങ്കടമെന്നാൻ; കർപ്പരപ്പൊഴി കടുവായെ
 ന്നാൻ ചേമതികയെച്ചെന്ദ്രവിധെന്നാൻ; കസ്തൂരിപ്പൊളി
 കാലനിയെന്നാളുതിവയോളുതകെന്നാൻ, കരേളി
 തെരു കിങ്കരെന്നാൻ താമരവട്ടയിൽത്തീയുണെന്നാൻ,
 പല്ലവതപ്പു കൈപ്പുണെന്നാൻ കകോദികളളക്കയ്യളി
 യെന്നാൻ, കങ്കരപങ്കം കത്തിരിമെന്നാളുണോണയ്യോ
 കൊട്ടവാളെന്നാൻ, ചെമ്പകകസ്യം ചെമ്പനിയെന്നാൻ
 പഞ്ചാൻ¹കിളിയെപ്പുണർപ്പാമ്പെന്നാൻ.”

അനൂരാദശതായ മാധുര്യം വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ഒരു
 ശീർഷഗദ്യത്തിലേ ചില വരികൾ മാത്രമാണ് ഇവ.

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ. ‘ഭാഷാരീതിപ്പഴക്കം’ സാരാ
 ന്യമായി കൊഴിയവിരഹത്തിലും കാണാം. ‘ഇര
 മെവെപ്പാതികൂടും’, ‘ഏഴണ്ണുറന്ന’, ‘കൊതികൊളുത്തുക’,
 ‘തെൻപെട്ടുക’, ‘അറിയാതോചിമു കരണവിശേഷമെന്തേ’,
 ‘താളീപ്പമ്പാഴി’, ‘തനപീശിദ്ധാമകരി’, ‘പുന്നപ്പുവൻ
 കഴവി’, ‘മൈടത്തായം കണ്ണി’, ‘കുന്ദനം (കുന്ദനമം)
 ഏന്നല്ല ശരിയായ പാറം, മിഴിയാൾ’, ‘അതയങ്ങമാത്
 കക്കാഴ്ച’ (ഏഴിപ്പ), ‘തമ്പിരാട്ടി’, ‘അരുതിപെങ്കായിന്ന
 വാറ്’, ‘തടമെന്തെ’ ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ പരിശോധി

1 കത്തിരം=ചിരം=നേരം. 2. പഞ്ചാൻ=കൊല്ലം.

കുകു. ഫലിതവും ധാരാളമുണ്ട്. നായകന്റെ കൃത്യമായ വിഹവൃഥ കണ്ടു ചില അതീതകൗതവനന്മാർ പറയുന്ന വാക്യമാണ് ചുവടെ ചേർക്കുന്നത്.

“നാമെല്ലാം ചെറിയന്നമുണ്ടു പലരും
 ശ്രീധിക്കു; ഓരം കഷ്ടമി-
 ന്നാർത്ഥം താനെന്തെങ്കിലും പിടികിടും
 ചാമെന്നു ജാപോരായം ?
 നീർമലപ്പുരിചായലം അമിവമെ-
 കാരം നല്ലതാണെന്നുവേദം
 കാമത്തിന്നുമിധത്തെയുണ്ടു പെരികെ-
 പ്പണിന്നതില്ലെന്നുവേദം.”

നാടികളും നായകനും തമ്മിലുള്ള സ്വൈരക്കൂട്ടുകേൾവ്വ നായകന്റെ പരന്നു് വൃത്തകൗതവന കവിനായക ഉദ്ധരിക്കുന്ന പദ്യത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു.

“മരംമരം നദിയ്ക്കു ചെറുകുറുചെവിയിൽ-
 കെട്ടറു വായനാവിശേഷം ;
 മന്ത്രിച്ചും പാരവും പോയമ്പരവർ വിചയി-
 ത്തിനാത്രവരമാസം ;
 ഏതെന്നും, കേൾക്കുമെന്നും, വരികവരികയെ-
 ന്നും, മനക്കേതമെന്നും
 ചിന്തിച്ചീടുംശോഭാമൊഴു കറളിയിനെ-
 ന്നും ചമഞ്ഞു വിശേഷം ”

പൂർവാർത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കവിത ഏതു കൂട്ടത്തെയല്ലാം പരിഹരിക്കേണ്ടതാണെന്നു ഗ്രന്ഥകാരൻ നമ്മെ പഠിപ്പിക്കുന്നു.

“യേ സൂക്തീനുകലാകളങ്കനകാ-

യേ ഗാഢഗദ്യജപതഃ-

യേ വാ കേവലശക്തകർക്കശധീയഃ-

സ്തേഷാച്ച യേ ശ്രോത്രിയാഃ-

യേ വാ ഭൈഷമധീമഖീമസധീയഃ-

സ്തേൻ പ്രാജ്ഞഗേഷ്വിരസ-

പ്രേതപ്രാപ്തപ്രാപ്തഗദ്യന്തേ പരിഹരൻ

വാചാം പ്രചാരം കരു.”

സൂക്തിയെന്ന ചന്ദ്രകലയിൽ കളങ്കത്തെ ഒന്നിപ്പിക്കുന്നവരെയും, ഗാഢമായ അഹങ്കാരജപത്തോടുകൂടിയവരെയും, തത്ത്വശാസ്ത്രാത്മസംഗീമിത്തം ബുദ്ധിക്കു കാക്കൂട്ടം വന്ദകൂടീട്ടുള്ളവരെയും, കേവലവൈദികന്മാരെയും, ഭൈഷം കൊണ്ടു മലിനമായ ബുദ്ധിയോടുകൂടിയവരെയും വിട്ടു കവിത അകലുകയെന്നു വേണം; എന്തെന്നാൽ അവർ വിചേൽപരിക്കത്താകുന്ന സ്വന്തമായ വാക്കുകളാൽ അവഗ്രഹിക്കുകയാണെന്നു.

ഭാഗമോദമച്ചാകൃഷ്ടകള കാലത്തിനുമേൽ അപേരരംണികമായ കഥാവസ്തുവിനെ അധികരിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ളതെല്ലാ പ്രധാനഭാഷാചമ്പുക്കൾ മാഴകത്താവലിയവും കകരദിയവിരഹവുമായാൽ അവ നമ്മുടെ വിശേഷഗ്രന്ഥയെ

അമ്മയുടെയും കൊടിയവിമർശനത്തിന്റെ ഉത്തരവ് സമൂഹത്തിന് അറിയാവുന്നതല്ല. ചിലപ്പോൾ 'മറ്റൊരു മനുഷ്യൻ' എന്ന പേരിൽ അമ്മയുടെയും കൊടിയവിമർശനത്തിന്റെ ഉത്തരവ് സമൂഹത്തിന് അറിയാവുന്നതല്ല. ചിലപ്പോൾ 'മറ്റൊരു മനുഷ്യൻ' എന്ന പേരിൽ അമ്മയുടെയും കൊടിയവിമർശനത്തിന്റെ ഉത്തരവ് സമൂഹത്തിന് അറിയാവുന്നതല്ല. ചിലപ്പോൾ 'മറ്റൊരു മനുഷ്യൻ' എന്ന പേരിൽ അമ്മയുടെയും കൊടിയവിമർശനത്തിന്റെ ഉത്തരവ് സമൂഹത്തിന് അറിയാവുന്നതല്ല.

ആനന്ദധ്വനം

നീലകണ്ഠകവിയുടെ ചമ്പുക്കൾ

നീലകണ്ഠകവിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളും കൊല്ലവ
൧൭൭൪-ൽ തീർപ്പു കെട്ടി കൈവശമെടുത്തുവെക്കുകയും
അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുജൻ ഗോപാലമുഖിയെന്നും
പറ്റി കഴിഞ്ഞ അപ്പുറത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുവെങ്കിലും
അതിൽ പിന്നീട് കെട്ടിടങ്ങളും കേൾക്കുന്നവർക്കു
മഹാരാജാവായിരുന്നു. അദ്ദേഹം 190-ൽ യശസ്വരീര
നായി. ആ മഹാരാജാവും ഒരു വിപ്ലവകാലത്തിൽ
യിരുന്നു. മേല്പുത്തൂർ നായനാട്ടിൽനിന്നു മേലേയ്ക്കായി
പ്രശസ്തിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിമാനമുള്ള അനന്ത
സംസ്കാര വാഗ്ദാനത്തോടു കൂടി പ്രകീർത്തിക്കപ്പെട്ടി
ട്ടുണ്ട്. വീരകേരളവർമ്മന്റെ ആശ്രിതനായിരുന്നു
നീലകണ്ഠകവി. കൈകൾക്കു നോക്കിയും ചമ്പു അദ്ദേഹം
കെട്ടിട്ടു് ആ മഹാരാജാവിന്റെ ആജ്ഞ അനുസരിച്ചു
യിരുന്നു എന്തുകൊണ്ട് ആ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു കൈ
യെടുത്തു്.

“അനന്തരമനന്തരായമകളീയനനാണു—

പ്രഭാവമിത്തരംഭവോ വിവിതരംഭവോ കൈവരിണരം
ശശസ വിവിവന്ദഹീം ഗുണമഹീയസീം പുകയൻ
യശോ ജഗതി വീരകേരള ഇതി പ്രതിതോ ഗുഹ.” (1)

നിത്യം മീഡാന്തരേളഃ പ്രഹരണപുരുഷൈഃ-
 രാഹുജൈസ്തൃപ്തനേ-
 വാജൈതന്തസാസ്തൃ ഭൂതം ക്ഷിതിസുരവരൈഃ-
 ശ്യാമഭദ്രാപിശാചീം
 യോജം നവ്യധികാരാഭിഭിമധികനി-
 ദ്വ്യവസരഭിസരൈഃ-
 സ്താർജം സർവ്വ യുദ്ധോത്സവമഹാമ | ചിരം-
 മനപ്രഭുനന്താമതാ. (2)

സോയം നിശ്ശേഷവിദ്യാനിപുണമതിത്വപാ-
 ലിജ്ഗിതോ വിരലക്ഷ്യപാ
 മായാജൈത മാന്താബധി വിചിതജൈഃ-
 യുദ്ധോത്സവോദിയോജൈഃ
 അവിഭവര പരയ്ക്കേത് വൃഷധിയിരവദ്-
 നല്ല മക്കാമമുളിപ്പ-
 രാജാധാധാപരം മേന്മയോജൈ ശിവര-
 ത്വസവം പ്രാമനാസീൽ. (3)

വിരാണാം മണി വിരകേളനപൻ
 ലിബ്ബോത്സവ ചെന്നസര
 നേര ശ്യാമഭദ്രാപിശാചി-
 വ്യാമോളിനാശാന്തരം
 ഗൗരീനേത്രവകേരപാദണര-
 ചുറ്റം പ്രണമ്യ പ്രഭം
 വാജം വൃഷഭാലയേ സാഹുജൈഃ-
 രാജേച്ഛന്നിജനീദിനാൻ. (4)

വാർത്തയെഴുതുന്ന വിചാരിച്ചുനിന്നിരിക്കുക-

മാസനാഥപ്രഭാവം-

ശ്രീമാനാഥപ്രഭാവം കേട്ടും പ്രകടിപ്പിക്കുക-

എന്ന പ്രസന്നതയോടെ

ശ്രീമാനാഥപ്രഭാവംകൊണ്ടുവിളമ്പുക-

പ്രകടിപ്പിക്കുക-

ശ്രീമാനാഥപ്രഭാവം കവിമുഖിനോട്-

കവിമാൻ പ്രകടിപ്പിക്കുക.

(5)

വിളമ്പുക, നീലകണ്ഠ, സുകവേ,

കവിമാനാഥപ്രഭാവം

കവിമാൻ കൂടെ പുനഃ കവിത

നാഥയണിയം താഴെ ;

അദ്വൈതമാർഗ്ഗം ശ്രീമാൻ കവിമാൻ

കവിമാനാഥപ്രഭാവം-

പ്രകടിപ്പിക്കുക, കവിമാൻ കവിമാനാഥപ്രഭാവം

കവിമാൻ പ്രകടിപ്പിക്കുക.

(6)

ഇതും നീലകണ്ഠ കവിമാനാഥപ്രഭാവം

കവിമാനാഥപ്രഭാവംകൊണ്ടുവിളമ്പുക-

കവിമാൻ കവിമാനാഥപ്രഭാവംകൊണ്ടുവിളമ്പുക-

കവിമാനാഥപ്രഭാവം കവിമാനാഥപ്രഭാവം." (7)

ഈ പദ്യങ്ങളിൽനിന്നു വീരകേരളവർമ്മകവിമാനാഥപ്രഭാവം
കവിമാനാഥപ്രഭാവംകൊണ്ടുവിളമ്പുക.

സരത്തിലാണ് നീലകണ്ഠകവിതാട് തെക്കേമലനാഥോ
 യം ചന്ദ്ര നിമിഷവാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടതെന്നും അതിനു
 മുൻപുതന്നെ ആദ്യമായി അദ്ദേഹം ചെല്ലുന്നാഥമാകെയും
 അതിൽപ്പിന്നീട് നാരായണീയവും രചിച്ചുകഴിഞ്ഞി-
 യെന്നു ഏതും വൃക്കയാകുന്നതാണ്. ചെല്ലുന്നാഥമാ-
 യത്തിൽ ചെക്കുമല്ലംമല (തളിപ്പറമ്പ്) ബഥവാ
 ലക്ഷ്മീനാഥം ശിവപ്രതിഷ്ഠയും നാരായണീയത്തിൽ തൃപ്പു-
 ണ്ണിത്തറയിലെ ശാഹവിഷ്ണുപ്രതിഷ്ഠയാണു് വിഷയം.
 ഈ രണ്ടു ലിംബപ്രതിഷ്ഠകളെ വർണ്ണിച്ചു കാവ്യങ്ങൾ
 നിർമ്മിക്കുകയാലാണ് കവി 'ചെല്ലൂരപ്പുണ്ണത്രയീശശ്രീമൽ
 കാവ്യപാത്രം' ആയിത്തീർന്നതു് പക്ഷേ അദ്ദേഹം
 ചെക്കുമല്ലംഗ്രാമക്കാരനായിരുന്നിരിക്കാം. സ്വദേശത്തു
 വച്ചു ചെല്ലുന്നാഥോദയവും പിന്നീട് രാമേന്ദ്ര മഹാഭാരതം
 വിനെ ആശ്രയിച്ചു തൃപ്പുണ്ണിത്തറയിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ
 നാരായണീയവും രചിച്ചു. ഏതും വരാവുന്നതാണല്ലോ.
 പുനഃതന്നെയാണ് നീലകണ്ഠൻ ഏതും ചിലർ അഭ്യൂഹി-
 ക്കുന്നതു നിഷ്പലമാകുന്നു. വീരകൈളവശാവു് സാമൂതിരി-
 യോട് പടയ്ക്കാണു് .തുൾത്തുമ്പമേഴു് എഴുന്നള്ളുന്നതു്;
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുചരന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ സാമൂതിരി-
 കോവിലകത്തെ പഴയ സഭസ്വനായ പുനഃകൂടി ചോയിരി-
 ക്കേമന്നു സങ്കല്പിക്കുവാൻ വിഷയമാണു്. ഒരു ചന്ദ്രവിഭവ
 രാജാ മുറന്നു പശ്യങ്ങൾ മഹാനാമ ചന്ദ്രവിൽ കാണ-
 യ്പോൾ രണ്ടു ചന്ദ്രക്കൂടും ഒരു കവിയുടെ കൃതിയാണെന്നു്
 അധ്യാപരിക്കുവാൻ തുടങ്ങിയാൽ കൊല്ലം മണ്ണും മണ്ണും

ജാഹ്നവന്ദ്യകുന്ദരം

ശതകുജഭട്ടിഭവ ചമ്പുക്കളെല്ലാം ഏകകീർത്തകളാണെന്നു പറയേണ്ടിവന്നേക്കാം. മഴമണ്ണുചവു നീലകണ്ഠനും സമകാലികന്മാരാണെന്ന് ഇന്തിൽനിന്നു സിദ്ധിക്കുന്നുണ്ട്. മഴമണ്ണുചത്തെക്കാൾ നീലകണ്ഠനു വയസ്സ് കുറവു കുറഞ്ഞിരുന്നിരിക്കാമെന്നുവരുമു. മഴമണ്ണുചഭാണത്തിലെ

“കേളീകോപകഥാസു തന്വതി നന്ദിഃ
 ചന്ദ്രാർദ്ധചന്ദ്രാമണൈ
 ചന്ദ്രാ ചന്ദ്രകലാനക്ഷണ്ണകലയാ
 യദൃഢേണ കോമളം
 യദഥ കർക്കശകാസതാസുതശിരോ-
 നിഷ്ഠോഷണേ നിഷ്ഠൂരം
 പായാചമ്പുഭിരം ശിരീന്ദ്രഭമിതാ
 പാദാനവിനചേതം,”

എന്ന നാണീശ്ശോകത്തിന്റെ അനൗപമയാണെന്ന് നാം തെളിയിക്കുന്നതാണെന്നതിൽ

“ഭേവി, തൈരൂലോക്തകൾക്കകലിതവൃഷപുരാ,
 വാസഖിലാതിതേ, ശ്രീ-
 പാദാബ്ജം കേളീജനം തേ മധിഷ്ഠകപോ-
 ഷാണാപ്രാന്താതിശോണം ;
 അസ്പഷ്ട പ്രേമകോപപ്രണതമനുജനം-
 ഘട്ടനോത്സപ്പിനജ്ജം-
 പാദമാഞ്ചിന്ദുക്ഷിതം ചേതസി പരമശിവ-
 പ്രാണനാഥേ, സമീപധാം.”

എന്ന പശ്ചാത്തലിൽ കെട്ടാട്ടു കേൾക്കുന്നത്. പ്രസ്തുതപമ്പ
ക്കുറു മൂന്നിനും പുറമേ വേറെയും ചില പ്രബന്ധങ്ങൾ
നീലകണ്ഠൻ നിർമ്മിച്ചിരിക്കാം. അവ ഇപ്പോൾ അവി
രേണയകന്തുകളുടെയൊണ് പ്രവരിക്കുന്നത്. “പ്രപഞ്ച
തത്ത്വ പ്രതിപാദ്യം” എന്നൊരു കവിമുദ്ര നാരായണീയത്തി
ലും തെക്കുകൊമ്പനാലോയെത്തിലും കാണുന്നുണ്ട്. ‘സത്
ശബ്ദം.....പ്രപഞ്ചം’ എന്നു ചെല്ലുന്നാലോയെത്തിലും
അതിന്റെ രൂപാന്തരം കാണാം. അതു കവിസംഗ്രഹ കവി
കളെന്നതായി ചില പണ്ഡിതന്മാർ സങ്കല്പിക്കുന്നതു തെറ്റി
ല്ല. അങ്ങനെയൊക്കെതിൽ നാരായണീയവും തെക്കുകൊമ്പ
നാലോയെയും മുറ്റത്തിത്തീർന്ന് കൊല്ലം 774 മേയ് 7-ാം
ന-യാണെന്നു വരണം. അതിൽ താമിപ്പെട്ടതല്ല, തെ
ക്കുകൊമ്പനാലോയെ ആരംഭിക്കുന്നതിന്നു മുൻപുതന്നെ നാ
രായണീയം കവി രചിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നു ‘വിദ്യാവ
ല്ലഭ’ ഇപ്പോഴി പട്ടണത്തിൽനിന്നു നാം ധരിക്കുന്നതിനാൽ,
സുവ്യക്തമാണ് ; അതിനുംപുറമേ 774-ൽ വീരകുമാരവ
ർമ്മമാരാജാവല്ല രാജ്യഭാരംചെയ്തിരുന്നതെന്നും നമുക്ക്
അറിവുള്ളതാണല്ലോ

ചെല്ലുന്നാലോയെ 2 ഇതിവൃത്തം—

ശ്രീപത്മേശ്വരൻ കൈകൾസുപർവ്വതത്തിൽ നിവസിക്കു
ന്നാലും കൈവസത്തിൽ ദേവന്മാർ അവിടുത്തെ സ്വന്തി
ധാനത്തെ പ്രാപിച്ചു വിശ്വകർമ്മവിനാൽ ആകൃഷ്ടക
ളെക്കൊണ്ടു നിർമ്മിതങ്ങളായ മൂന്നു കൈവശിംഭങ്ങൾ

ഭൂമിയിലും അന്തരം അവയുടെ ഭരണസ്വകാര്യത ലോകം
 കൈക്കൊള്ളുന്നു എന്നും അവയെ അവിടുന്ന് തന്നെ സ്വീകരി
 ക്കണമെന്നും അറിയിച്ചു. കത്തോശാചിയായ ഭഗവാൻ
 അവർക്ക് അഭിഷേകം നൽകി ആ ഭൂമിയിലും അതിന്റെയും
 പാപത്തിനേക്കാൾ നിത്യപുണ്യമായി ഭവിക്കും ചെയ്തു. പി
 ന്നീട്ട് അവയിലൊന്നു മാനുഷാത്മാവിനും മറ്റൊന്നു അദ്വൈ
 തത്തിൽനിന്നു പുത്രനായ ഭൂമിയിലും അവിടുന്ന് ശ്രീപര
 മേശ്വരനായും സർവ്വഭൂതങ്ങളെ ഉണ്ടാക്കിത്തന്നു. ആ അതി
 കരമായ അവർ തത്ത്വപ്രസംഗത്താൽ അഭിഷിച്ഛിക്കപ്പെടുന്നു.
 കർമ്മങ്ങളിൽ അവർ പ്രാപ്തത്തിൽ അന്തർവിതരായായി
 ഭവിക്കുന്നു. അങ്ങനെയിരിക്കെ ഭഗവാൻ ഭൂമിയിൽ തന്റെ
 പാപങ്ങളെല്ലാം കർമ്മങ്ങളെല്ലാം തന്റെ മുമ്പെ സ്ഥിതികൾ
 അറിയിക്കാൻ നിശ്ചയിക്കുകയും ആ ഭൂമിയിൽ നിന്നുള്ള
 പാപങ്ങളെല്ലാം ഗ്രാമങ്ങളിൽനിന്നും ദാഹാത്മ്യം വർദ്ധിപ്പി
 ക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ ഭഗവാൻ ആ സ്ഥ
 ലം തന്റെ നിത്യസാന്നിധ്യത്താൽ അനന്തരഭാവങ്ങളെ
 ന്നു തോന്നി. ആ ഘട്ടത്തിൽ ശത്രുസാമ്രാജ്യം എന്നു കേൾ
 ല്ലാൻ അഗസ്ത്യമഹർഷിയുടെ ഉപദേശമനുസരിച്ചു
 കർമ്മപ്രവൃത്തികൾ ചെയ്ത കർമ്മങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ
 നിന്നു നീക്കംചെയ്തുകൊണ്ടു അതിസന്ധിയോടുകൂടി ശ്രീപര
 മേശ്വരനെ ഭജിക്കുകയും ഭക്തവത്സലനായ ഭഗവാൻ നീ
 മാളിനീയെന്നുള്ളിനിന്നു പാപത്തിനേക്കാൾ മോക്ഷം
 ന്നു ഭൂമിയിൽനിന്നും ശത്രുസാമ്രാജ്യം അദ്വൈതത്തിൽനിന്നു സർവ്വ
 നിഷ്കളം ചെയ്തു. തിരിയെ വന്നപ്പോൾ ഭഗവാനു

നാം കൃഷ്ണനായി ഭജിക്കുന്ന ശപിഷ്ഠവാൻ കൈമാറി എങ്കിലും ശതസോമൻ്റെ സ്തോത്രങ്ങൾ കേട്ടു സമാധാനപ്പെട്ടു. ദേവിയുടെ അനുമതിയും ലഭിച്ചു കൃഷ്ണനായ രാജാവ് പെരുമ്പള്ളിയിൽ ആ ബിംബം പ്രതിഷ്ഠിക്കുകയും അതിന് ഉചിതമായ ഒരു മഹാക്ഷേത്രം നിർമ്മിക്കുകയും ചെയ്തു. എങ്കിലും അതു കഴിഞ്ഞിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു പരിപൂർണ്ണമായ മന്ത്രാന്തിയുണ്ടായില്ല. ആ ദിവ്യവസ്തു കാരണമെന്നെന്ന് അറിയുന്നതിനായി ശ്രീപരമേശ്വരനെ പ്രാണിച്ചപ്പോൾ അവിടുന്ന് അതിന് ഒരു കൂവീട്ട് കിഴക്കേ കാണ്മാനൊട്ടുകൂടി ഒരു കൈവെബിംബം പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്ന് ആജ്ഞാപിക്കുകയും അതനുസരിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. പെരുമ്പള്ളി ക്ഷേത്രത്തിൽ സ്ത്രീകൾക്കു പ്രവേശിപ്പാത്തതിനാലാണ് കാഞ്ഞിരക്കാട്ട് പ്രത്യേകം ഒരു ബിംബപ്രതിഷ്ഠയും ആവശ്യം നേരിട്ടത്. ശതസോമൻ ദക്ഷിണാമൂർത്തിയെ ഭജിക്കുമായിരുന്നു; അദ്ദേഹം പ്രതിഷ്ഠിച്ച പെരുമ്പള്ളി ക്ഷേത്രത്തെ സോമേശ്വരം എന്നു പറഞ്ഞുവരുന്നു.

മംഗലം, മരിച്ചവർ. നാമാന്തരീയത്തിലേ ഇതിവൃത്തത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ ഭാഗം ഭാഗവതാന്തർഗ്ഗമായ സന്താനംഗാ പാലവും അതിനു ശേഷമുള്ളത് മൃഗങ്ങളുടെയും മനുഷ്യരുടെയും മൃതന്മാരുടെയും നരകനായനമാകുന്നു. നരകനായനമാകുന്ന അജ്ഞാനം ശ്രീകൃഷ്ണൻ മഹാവിഷ്ണുവിൽനിന്ന് ബ്രഹ്മണന്റെ പത്തു കരാന്മാരെയും സമീകരിച്ചു അവസരത്തിൽ തന്റെ ഒരു ബിംബം കലിഹാഡ തീരുന്നതി

നവോദി ക്രമിയിൽ പ്രതിഷ്ഠിക്കണമെന്നു ഭഗവാൻ അവരോട് അരുളിച്ചെയ്തു. ചൊരകയിൽ തിരിയെ വന്ന ശ്രീകൃഷ്ണൻ അതിനു യോഗ്യമായ സ്ഥലമേതെന്ന് അന്വേഷിക്കുവാൻ തന്റെ അനുചരനായ സുഭക്ഷിണനെ നിയോഗിച്ചു. ആ ഭക്ഷൻ ഏതും സമ്പന്നിച്ച് തൃപ്തനായിത്തുറന്നാൽ (രചിഗ്രാമം) ആ അനുഗ്രഹത്തിന് അർപ്പണം എന്നറിയിച്ചു. ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഉദൻതന്നെ അവിടെ അനുസനവിഗ്രഹം പ്രതിഷ്ഠിക്കുന്നതിന് അയ്യുന്നനോട് ആജ്ഞാപിക്കുകയും അയ്യുന്നൻ അപ്രകാരം ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

രേഖാചമ്പുക്കൾ: ഉതിയുത്തം. ശ്രീപരശുരാമൻ താൻ ക്ഷത്രിയരാജാക്കന്മാരോട് പരിവെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഭൂമി മുഴുവൻ കാശ്യപരഹംഗിപ്പാതി ഭാനുചെയ്തതിന്റെശേഷം മഹേന്ദ്രപർവ്വതത്തിൽ തപസ്സുചെയ്യുമ്പോൾ അവിടെ ചില ബ്രാഹ്മണർ ചെന്നു തങ്ങളുടെ വിശിഷ്ടർക്കും അനുഷ്ഠിക്കുന്നതിനു സമ്പൽസമൃദ്ധമായ ഒരു ദേശം കിട്ടണമെന്ന് അപേക്ഷിക്കുകയും, അതു സാധിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം വരണമെന്ന പ്രത്യക്ഷീകരിച്ചു തന്റെ യജ്ഞാധ്യക്ഷനായ ശുദ്ധ്വം സമുദ്രത്തിലേക്കുകുറിക്കത്ത് അത് ഏവിക്കേച്ചെന്നു വീണ്ടുമേ അതുവരെയുള്ള സ്ഥലം നശിക്കി, അതിനു കൊകണമെന്നു വേൾ നല്ലി, ആ നാട് അവക്കാതി ഭാനുചെയ്ത്, അതിന്റെ പരിപാലനത്തിന് കേരളൻ ഏന്നൊരു രാജാവിനെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു.

തന്നെത്തന്നെ പരസ്പരമായി ശ്രീപരമേശ്വരനെ സേവിച്ചു വാൻ കൈമാറുപറമ്പത്തുകൾക്കു പോകുകയും അവിടെവെച്ചു അൻ പത്തനായി വീടുകളിൽ ശ്രീപരമേശ്വരൻ പാവതിസമേതനായി ഭഗവാൻ എഴുന്നള്ളി നിത്യസന്നിധാനം ചെയ്യണമെന്ന് അപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു. ഭഗവാൻ ആ അപേക്ഷ ഉടനടി കൈക്കൊണ്ടു. എന്നാൽ ദേവിയുടെ നിർബന്ധമൂലം തന്റെ ശിഷ്യനായ ആ മഹർഷിയെ അനുഗ്രഹിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ച് അവിടെനിന്നു പരിവാരമെടുത്തുകൊണ്ടി അധികം അമുസിയാതെ പുറപ്പെട്ടു. കൊങ്കണ ശ്രീയിൽ ഒരു താഴത്തെ വന്നപ്പോൾ നന്ദികേശ്വരൻ അവിടെ 'സംവാസകേശ്വരമഖി'യായി നിന്നു. ആ സ്ഥലത്ത് ഒരു തേക്കപ്പൂം കാണാനായി, അപ്പോൾ അവിടുന്ന് അതു തന്നെ തന്റെ വാസസ്ഥാനമാക്കുവാൻ ഉറപ്പു. വില്ലുവിളി സാന്നിദ്ധ്യവും അവിടെ ഭഗവാന്റെ ആഗ്രഹമനുസരിച്ച് ഉണ്ടായി. കേരളരാജാവ് അവിടെ ശിവൻ, വിഷ്ണു, ശങ്കരനാമാകാർ, ഗണപതി, പരമേശ്വരി, ഈ പഞ്ചദേവതകളുടെ അധിവാസത്തിനായി ഒരു ശാലാക്ഷേത്രം പണിയിച്ചു. അതാണ് സാക്ഷാൽ വള്ളന്നാഥക്ഷേത്രം.

കവി. നീലകണ്ഠകവിയുടെ കൃതികളുടേതല്ലെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയതിനുശേഷം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ കവി ഒരു ഉറപ്പു സാക്ഷ്യം സാക്ഷിതനായിത്തന്നെ എന്നുള്ളതിൽ മൂന്നു പ്രമേയങ്ങളിലുള്ള പ്രമേയങ്ങളായ സംസ്കൃതപദ്യങ്ങൾ സാക്ഷിനിഷ്കന്ന. 'അഹ്വയമാന' തുടങ്ങിയ ചില ചക്കരീതരൂപങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ

കൃതികളിൽ കാണുന്നുണ്ട്. ചെല്ലവനാഥമാരയത്തിലേക്കുകുമാസാദ്രിവർത്തനം പ്രാമുഖ്യം കാക്കുന്ന ചമ്പുവിടെ കിരതപ്രഭാസത്തിൽനിന്നു പകർത്തിയതാണു്. ശതസംഭരൻ ശിവസ്തുതിയും രാമായണചമ്പുവിൽ രാവണൻറെ ശിവസ്തുതിയും മിക്കവാറും അതിന്നുമായിരിക്കുന്നു. കിരതത്തിലേ ശിവസ്തുതിയിൽനിന്നുള്ള ശ്ലോകങ്ങളും ആ ഘട്ടത്തിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി രാമായണചമ്പുവിൽ ശ്രീമാതനോടു പറയുന്ന വാക്കുകൾ തന്നെ അഗസ്ത്യൻ ശതസംഭരനോടു പറയുമ്പോഴും ആവർത്തിക്കുന്നു. നാരായണീയത്തിലേ മണ്ണുലാലരണപദ്യം ഭാഷാചമ്പുവിന്റെ ആരംഭത്തിലും കാണാം. തൃപ്പൂണിത്തുറയിലെ മഹാബിഷ്ണുസ്തോത്രപ്രതിഷ്ഠ കവി വർണ്ണിക്കുന്നത് രാമായണചമ്പുവിൽ സീതാസ്വയംവരഘട്ടത്തിലും അശേഷമധഃപട്ടത്തിലുമുള്ള ഗദ്യങ്ങൾ സങ്കലനം ചെയ്തിട്ടാണു്. നെക്കുകുലനാഥമാരയത്തിൽ പാശ്ചാത്യരവിയുടെ കേശാഭിവാദ്യവർണ്ണനത്തിനു കവി രാമായണചമ്പുവിൽ സീതാവർത്തനഘട്ടത്തിലുള്ള 'അർപ്പാദിഭക്ത' എന്ന ഗദ്യത്തെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. ഇത്തരം പല പരമ്പരാഭിമാനമാരണങ്ങളും ഇനിയും ചൂണ്ടിക്കാണിക്കാവുന്നതാണെങ്കിലും അയ്യങ്കാക്കുമാനന്ദനീലകണ്ഠന്റെ കറകുത്ത കവനകലാപാവേരത്തിനു യാതൊരു ഇടവോ ഉദവോ തട്ടിത്തന്നു സങ്കല്പിച്ചു ഭക്തതാകുന്ന അത്രയ്യയ്യയ്യ സ്വപകുലാലകല്പിതമുതലായ അർദ്ധാത്തിന്റെ പദ്യഗദ്യങ്ങൾക്കുള്ള പ്രഭാവം മൂന്നു ചമ്പുക്കളിലും വെച്ചു് എന്നുള്ള ശ്രേയസ്സായി തോന്നിട്ടുള്ള

സ്ത്രീ നാരായണീയമകുന്ദഃ ബാക്കി രണ്ടു് സമസ്തസ്ഥങ്ങളാ
ണെന്നു ചുരുക്കം.

കുലപ്പുറനാഥമാരുടെ മീല ചില പദ്യങ്ങൾ

1. തന്ത്ര പദങ്ങൾ—

“തന്ത്രാഖ്യായാവിരാഗീത്തമനു മനകുലോ-
ത്തംസരത്നം ധനുസ്ത്രം-
മക്ഷിപ്പണാഗ്രത്തപോവിക്രമഗരിമഗണീ-
രേഖജപലാഭോഗഭൂമി
ഭിക്രമലാഗ്നീസിധാമ ധൂപമുനി ശതസം-
മംഭിധാരണ, നിധാനം
വിദ്യാതന്ത്രം ഇണാനാം, പൂരവരപദസം-
വാധുരീണന്തരാന്തമാ.”

(1)

2. കവിതകൾ—

“കവ്യം മഹികമലിനീഃ കവിഗ സഹസ്തീ
നസ്താഭിശങ്കമവഗാഹ്യ വിശ്രംഭകാന്തം
തൈന്ദ്രാണൊഭിച്ഛ ചില ധമ്മമുണ്ണാളകാണ്ഡൻ
മുണ്ണായമദ്യ മലിനീകന്തന്ത്ര നികാമ.”

(2)

3. മീല—

“കാണപ്പെട്ടു സമക്ഷം തന്ത്ര തൈമിഖെഴും
തന്ത്രസസ്തസ്യ മധ്യ
മേലണത്തും കാളഭോഗീശ പരകവിതകളാ-
നന്ദമുരേന്ദ്രമേലം

ലീനാത്രാണൈകദീക്ഷം മനസി കിമപി കരം-

ജ്ഞാതേ നമുക്തികേരക്കേരം-

കോണിർപ്പാദേ പകന്നീടിന ഘനകുരുണം

പാർവതീഭാഗവതേ. 11

(8)

4. പാർവതീയെ അർജ്ജുനനായിപ്പിടന്ന പരമേശ്വരൻ—

“അന്നേരം കേരപലീലാകുലാലമിതികിലോ-

മോല വന്നപ്പൊഴിതരം തരം

പുനപുഞ്ചായൽതൊട്ടുപ്പരണതളിരൊളം

കണ്ടു കൈവേണുകമ്പം

മുന്നകുളുണേലിഞ്ഞീടിന തിരുമനസാ

ശാപശങ്കരം കുറിക്കരം-

ജ്ഞാനിദ്രാശാല ചവാസീരമണനന്തരയാ-

ഭേദിതം വാലമുദേ. 11

(4)

1. ചിരതലകൾ പലരഞ്ചലുടന്നുനീല നമ്പൂരിട്ടാർ—

താഴെക്കാണുന്ന ഗദ്യം ഏറ്റവും സമർപ്പവമാണ്

“പ്രതീസാരം ഭയാനി സീമന്തിപ്പുത്തമൈ

ശ്രമാനമാമധുരഭീതം ,

പുകൾപെരിയ കൈമാ—രകവയസി മാമാ [

മികവാക്കൊരു മതിമുഹിമ അവി മുഹൂരതിവിമല-

മലിപരണനയന പുരസ്സാമേ ,

(1)

സംവിത്രിയാമൊരു സവിത്രാം പിറന്ന പുന-
 രാഖ്യോചാര്യന്മാരേവം ,
 സവിത്രസമശോഭാ—ശ്ലീവനിയന്തരാം-
 ഹിംസരണ നിഗമയജ്ഞാധികളിഹനകവിത-
 പരമകിരിപരിവൃദ്ധവിഭാവം , (3)

സംവിത്ര സന്തുക്തഗാഥകൃതാ മഹിത-
 ഗാഢസ്ഥമാന്തം ചരിതാത്മാവഃ ;
 സകൃതഗണൈരും—സ്തവവിമിശ്രശാസ്ത്രം ,
 സുവിരചിതധനനിസുരവിജ്ഞാപിതപരിചരണ-
 മുദിതതന്തുജനനയചരതാം , (3)

പാലാഴിയാതപുകൾ മലാമയം കവിത-
 ലീലം പ്രപുത്ര ജഗദന്ത-
 പലപലനവണ്ഡം, ഫലവിഭവമെന്തേ ?—
 നഖമുത്ത ധരണീസുരകലപതികളുപരത-
 ഇണഗരിമ രണ്ടി വിജയന്തേ. ” (4)

2 പക്ഷപക്ഷാഭൂതി നീരശിയികനിൽ മേന്മയെന്ന പാവനമേഖ-

താഴെ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്ന ചിത്രം നോക്കുക .—

“സംസാരംനിവർത്തിതസ്സാനന്ദേവലംവിധേയ, നാമു
 മൂന്നിങ്ങ ശേഷിച്ച പാദേ കിടക്കും പരാണപ്രസൂനാഞ്ചി
 തം ചാല മെത്തുന്ന നൈസർഗ്ഗികോദഗ്രസൗരഭ്യമുദ്ഭവി
 രേഖാമുസാന്ദ്രം തുലോദാകൈ നോക്കീടിലാഹന്ത | പിൻ

കാലിയേവനും കഴെന്നാരു നീളം കലന്നതരം വാരിയീരു
 കളിനീറുവീഴും മലർത്തുതൽ മെല്ലെപ്പറക്കെത്തല
 ചെല്ലുകൊണ്ടും, പന്തളങ്ങനിക്കാസാരമപ്പേതമൊന്നി
 മൂലമാലയരേ പററി മിന്നുന്ന നീലാളുകൾക്കൊണ്ടും,
 വിമാസന മൂന്നൊന്ന ശേഷിച്ച കണ്ണെപ്പറ്റം മുഴുക
 സ്തൂലികാചിത്രകൊണ്ടു മന്ത്രാതമോതാമരം, ചെറു
 കോടിക്കുലത്തോരു ചിറ്റിക്കൊളിക്കെല്ലുമറ്റം കലങ്ങിയ
 വക്കം കടക്കാരകലാഞ്ഞിയും, പാടുപാടേ വിറയ്ക്കുന്ന
 ബിംബാധാര മോവനൊറ്റംപൂണ്ടു പാകീഴുമ്പ്പിരി
 കപ്പേതയും, ചേർന്ന ബാലന്തപത്രി നിഴൽക്കൊണ്ടു ചെ
 ന്നിൻപരയാക്കുന്നതേ കൊടുംകോപരംഗേയമെപ്പേ
 വരിക്കെത്തുന്ന വെളുത്തവിനെയ്തിനും മോരനീയാ തുലോ,
 പ്രേരവരോമാഞ്ചവാർകയ്യകും ചേർന്ന വരേന്ദ്രകുമാരപേ
 തത്തിൻ നടുപ്പാട്ടിക്കൊണ്ടും മെത്തും പഞ്ചമംവിനയനേ
 ഹസാരോത്തമമാ, സംഗ്രമത്തുന്തി കൈക്കൊണ്ടു പാടേ
 തിയേവനും കലക്കത്താഴുവത്തോരു തുലയവല്ലിമതല്ലിസമ
 ല്ലാസിനീ, വാരിപൂരാർക്കുമാം ചാരു പൂഞ്ചല നന്നായ്
 നിതംബസ്ഥല ചേർന്ന പറിയിലും ചെറു താമര കിഴി
 ണ്ണീട്ടമന്നിവിചന്ധം കോരതകാഷ്ടിഗുതം മധ്യമധ്യ
 വലക്കുകെത്തലംകൊണ്ടു താങ്ങി താലാലാളമെപ്പേതും,
 പാലോളം പരാളം നിമ്ബാണനാമാന്തികേ ചെന്ത
 കോപാകിമാനാകരവൃഗഭാവം കലർന്നഗ്രാപപ്രഭംനാരു
 മേവീ തൂനിഞ്ഞീർന്നാരു."

ലാലാജിനീയം ; പദ്യങ്ങൾ.

1. കുലാൽക്കുട്ടിപ്പാട്ട് —

“ചേരകൊന്നും നാഥനെക്കണക്കിനു ചെന്ത കൈളിയു-
 ന്നു വൃഥം നിസ്സൃപം ? കേ-
 മേകുപ്പും തപനഗന്ധമൊരു ധരണീസുക-
 ത്താമൃതതാമ്രമോ നീ ;
 ഹരി കണ്ഠം മൊഴിമറു ധരണീശഖജ്ജ-
 മൊക്കെയും; വിഭജനം-
 പ്രേമാകാശിനെന്നു ശ്രീകൃഷ്ണൻ വരുവതും
 നാടകമേ പ്രഭാവം ! ” (1)

2. കുലാൽക്കുട്ടിപ്പാട്ട് —

“മറ്റൊരു മോഷം പൂഥാനനാ, ചെറുതു വൃഥം
 ഡാമിളക്കിടുകെന്നോ ?
 തരണത്താഴംമുറ്റുവേണം വിതസ്തകൾ പറവാൻ
 വീര്യമോടും സമാജം ;
 ഇന്നിശ്ചിതപ്പാപകഷണശ്ശിതനയാ-
 ഭ്യേഷ നിഷ്ഠസ്ത കണ്ഠം
 നിന്നാപ്പും ! മുഖം, നീയോ മമ വിപദിതാം
 തീർത്തു രക്ഷപ്രദാതാ ? ” (2)

3. കുലാൽക്കുട്ടിപ്പാട്ട് —

“നീ കേളിമാമറിഞ്ഞീടുവനിസുകപദേശം,
 സമത്വകിന്നാസി സ്വന്തം ;
 ഹരി ഹരി നൈവേദ്യമേതേ മുസലധരന-
 മൃഗവൃത്തിപ്രവീരം ,

ലോകാനാം നാഥനംഭോരുഹനന്ദനമ-
 ബ്രിതൃലോകൈകവീര-
 ദ്വാപരാവാനജ്ജനൻ ഞാൻ, അവ ചെവികളിൽ വ-
 ന്നീവഴയാ മൽപ്രഭാവം! ” (3)

4. ശിശുവിനെ പഠിക്കുവാനുള്ള അജ്ഞാനന്റെ സമ്മതം—

“ദൃഷ്ട്വാ സന്യുണ്ണഗാഠാം ദപിജവതഗ്രാമിണീം
 ഗദാസ്ഥിം ചാപരഘ്ര
 പുഷ്പാഭോഗം കലമുച്ഛതമശിവമന-
 സ്തൂത്ര മുഷേന്ദ്രമുഖം
 അയ്യം ദിഗ്യാന്ത്രസംയോജിതശരണികൈ-
 സ്സംസ്തികാപജ്ജരം തീ-
 ത്തെന്ദ്രശാഭൈരദൃഷ്ട്വ ശിശുവിശിഖല-
 സ്തൂത്ര നന്ദൈര കിരീടീ.” (4)

5. മഹാവിദ്യ വിന്റെ അഭ്യർത്ഥം—

“ത്രിഭുവനചൈതന്യമാകുന്നാനന്ദംഭോജമയ്യം-
 മരിതഞ്ചി പുറപ്പെട്ടുവരമായുരൂസാരം
 അതുപാഴ്ത്തരുളപ്പാടേൻ ചേരായ പുത്തൻ-
 മധുരവി വെരുമാനീ കൃഷ്ണയോഗ കണ്ണരസ്ത്ര ” (5)

6. കിഴുണ്ണാനരു ഇപം—

“ഇതദേവം വീതപട്ടാംബരകമിതമണി-
 മേഖലം തുമണംചെ-
 യ്ക്കാഴിട്ടം വൈജയന്തീഖളിതവിപുലഭോ-
 കന്തരം യാസ്യരാംഗം,

പാദേ തോഭേമലമിത്തീതിന മകരമഹാ-

കണ്ഡലം, കണ്കളകൾ-

മപ്രാധാമോഹം ജനൈവമാ മദ്രാമിനവം

കാലമൊന്നാമമാരം. (6)

ഇവയ്ക്കുപുറമേ അയ്യപ്പൻ തൃപ്പൂണിത്തുറയിൽ പ്രതിഷ്ഠിച്ച അനന്താസനവിഗ്രഹത്തെ കവി വർണ്ണിക്കുന്ന ചില പദ്യങ്ങൾക്കു മുകൾക്കുണ്ടായിരിക്കുന്നു.

“മേലോട്ടു പാങ്ങിന ഫണീന്ദ്രപണാമുണ്ടാളി-

ബീപ്പിള്ളുരാച്ഛൂരിന്ദ്രഹമകിതിമെയ്യം,

കാശ്ചീന്ദ്രഹമകിപന്ദനപകമയ്യം ;

വാഴ്ത്തോട്ടു ചോലമുഖി ചാത്തി വിരാജമാനം ; (1)

വായ്പുറമൊഴുകുന്നതർപരിപാലനശ്രീ-

ഭക്ഷിത്തുമഞ്ചിതമനോഹരവില്ലിമേലം,

ശ്ലോകം കോക്കമനമേലുക്കുന്നതയന്ന

നോക്കുന്നതെന്ത ജഗതാം മതിമാമധാനം ; (2)

തൂക്കാലിലാകമിത്തമാകരകണ്ഡലശ്രീ-

കൈകൊണ്ടു മിന്നിന കപോലതലമകിരമം,

ചക്കിമനോനിലയന്ന നവചോരിവയ്ക്കേൻ

നിഷ്പാദ് മയം നിഴലമഴം മൃദമാസമയ്യം.” ഇത്യാദി.

ഈ പദ്യത്തിൽ കാരതമസ്സവിഭവ ‘നന്ദനായിരം വിമല’ എന്ന പദ്യവും കവി എടുത്തു ചേർത്തിരിക്കുന്നു.

മോശാചമ്പുക്കൾ

1. ഗദ്യഭാഗം : ശ്രീകൃഷ്ണകഥാ ചമ്പു ഭാഗങ്ങളുൾപ്പെടെ വർണ്ണനയിൽ നിന്നു —

“ആയുരമോക്ഷമരോഹംബത്തിന്നു മേദരഭാഗ്നവിമാസപ്രയാധി, കരുതനവിത്തരണകല്പകശാഖിക്കക്ഷിരസായനവിഗ്രഹശാഖി, അവനീമണ്ഡലപൊന്നിൻമാലയ്ക്കുകികലകാനതവഹ്നിജപാല, യുഗംബുജനയനന്നായർ ബലമരണസ്തരാതിമരണിനും നമുക്കിപ്പൊരുക്കിന വിജയവിഭാവമിയറിപ്പാമിങ്ങേണം പരദൈവതമേ.”

ഈ ഗദ്യം അന്ത്യരും മനോഹരമാണെങ്കിലും ഇതിൽ കരുതനും രാമയണചമ്പുവിമല സീതാപരിത്യാഗപ്രവന്ധത്തിൽനിന്ന് ഏകാന്ത ചെർത്തിട്ടുള്ളതാണെന്നു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

2. ശ്രീകൃഷ്ണകഥാ ചമ്പുഭാഗങ്ങളിൽ കാട്ടേണ്ടതും സംഭാഷണം —

“നില്ല വിശേഷമതീതമിങ്ങനീമഗ്ന തിരുമെയ് കാണാമല്ലോ; മലർചരവില്ലിൻ മധുരിമരവല്ലം കരമില്ലികളും കാണാമല്ലോ; മരകകണ്ഡലകരണികളുംബം പാകിന കവിളിനെ കാണാമല്ലോ; ശുക്ലസുന്ദരനാടു പകൽ ബീടം തിരുനാസികയും കാണാമല്ലോ; ശാന്തശശധരബിംബപോലെ ചാരുമുഖാവ്ധം കാണാമല്ലോ; വനമംഗികയും മകരസ്മരണിയും തിരുമറപ്പകം കാണാമല്ലോ; നിരഞ്ജനവമിഥ കോമളലളിതം തൃക്കണ്ഠിണയും കാണാമല്ലോ; കാന്തസ്മനിറമമ്പിന പൂമെയ് മായാപേതം കാണാമല്ലോ.”

3. ഭാഗം 2; ചക്രവർത്തിയുടെ...

താഴ്ന്ന മഹാത്മ്യവർദ്ധിതരായ സമസ്തജന-
 മുഖപ്രീതിപൂർവ്വ വിജയം; ;
 ധർമ്മസുരർ കൂടി, സുഖവിഭവി വാണീ,
 നവകസുമനികരമുദനമരണനകരകമഖ-
 സമുപവൃത്തമധിഗതാണി വാണീ,
 ജംബൂഖിതപ്രമുദനീജാതാജ്ഞാതാണി നിഗ-
 മംഗമുപവർദ്ധിത തുടങ്ങി;
 ജനതന്ത്രി മുഴങ്ങി, ജനനന്ത്രികൾ പൊങ്ങി;
 ജപവിധികൾ മഹിതമുദനകലവികളമഴകതിതു
 ജഗദവിജയോദ്യമം വിളങ്ങി. "—ഇത്യാദി

ചക്രവർത്തിയുടെ; പദ്യങ്ങൾ.

1. കവി—

"കവ്യാണന്തീ തഴയ്ക്കും ഭജനലഭിത-
 പ്രവേശനവരാകരാണാം-
 മുല്ലാലഭ്യനീനാദിതധരണിപരി-
 ത്രാണാണന്താണരാണാം
 ചെറുല്ലം കീർത്തിപാളികമ്പളിതജഗതാം
 കൊളുപ്പിയെന്നു ശ്രമമേ
 വെല്ലുന്ന കാപി മേളം പെരിയ കലപുരി
 മാലധാന്തീശ മരാണാം. "

(1)

2. വിവർ—

“പ്രാജ്ഞാലിംഗ നാഥഃ നെറീത്തടവുതിഭം—
 തുത്തുകക്കാമ്പിളൻപിൻ—
 ചേതഃ കഗരകീമുഖകുണ്ഠകളിൽവലമിടും
 വാമഹസ്താങ്ഗുലികം
 നേരേ വേദനംബസേനാനികളെയുതിരു—
 ചാടും മൂലം ചേരത്തു മേളം—
 പൂരിക്കും ആനമണയ്യതിനിമുളിതസിംഹം—
 ധാസനേ സംസാരാനം ;

(2)

മെഴുതാ ചുഴും നിറഞ്ഞീളിന സനകസനം—
 അഭിനയോഗീന്ദ്രമഞ്ജു
 യോഗോപോത്സവം നാരദമുഖഗളിതം
 കേട്ടു രാമാർജ്ജുനീതം,
 ഹൃദ്യതാഭാഗീന്ദ്രവാർകണ്ഡപതിളകിമറി—
 അയ്യപ്പസൽഗാജ്ജവീചീ—
 മനോരമഗൗരോദരമം സരസി തലകുടം—
 കീഴ്ചരിട്ടാഴ്വരാനം ;

(3)

തിരുതറ ഗന്ധർവ്വജാലമുഖമിവിചരം—
 മഞ്ജുസംഗീതകേളി—
 സംഘമുഷ്ടന്മുളംവംബരമിളിനനരം—
 പ്രേമസമാകുണ്ഠ മോഹൻ

ജ്ഞാ യോഗീപരോപദി പരികലാഭ വ-

നാസ്ഥിതം ക്ഷേരരേണ്ണ

മുണ്ണം കൗമാരവാഹം ചെറുവിനക തലോ-

ഭിശ്ശുരലാം മാനന്തരം."

(4)

ഒടുവിലത്തെ ശ്ലോകത്തിലെ ആശയം മരണപമ്പു വികുലമെന്ന നാം കണ്ടുവരില്ല.

ഗദ്യം. തെക്കേക്കരനാഥമാക്കിയതിലെ കേരളവർണ്ണന ഇപ്രകാരം നാലാമത്തെ ഗദ്യം അത്യന്തം പരമകല്പവും കവിയുടെ ശൈലിമാനത്തിന് പ്രത്യക്ഷനിർഭരവ്യഭാക ന്ന. അതുകൂടി നമുക്കു വായിച്ചാനന്ദിക്കാം.

“കഥമിഹ കഥയേ കോങ്കണകണ്ഠമഥമപവിശേഷം! ചൊല്ലാംബീടിന തെക്കേഗണ്ഡയികൗത തുശോമനറി തി ക്കും നിരവചനപരമമഹിമ ക്രമപിതയേ നീള വസിക്കം ബ്രമിസമോത്തമമോമസമിദ്ധസമിദ്ധവിതൽഗതസൗരഭേ സാരംതവിതതവിപ്ലവിതാ മൃദമൃദ പെരുമാനീടം പവന വിഭലാളിതർഷ്ണ തുരബാലതാണുഗമീരം; പേരാനായ മഹാ നമിതാനം, ചുണ്ണിതപണ്ഡുധിധമിതകരംബാ വഹാസമയ ലലാനശ്ശതനസപയമൽജതമരേശപരബിംബവിധംബി കരശേഷയാസ്സകേലശസകിൽപതിമഹിമാഭോഗാനിയത മരോത്സവവംബസംഭൃതഗതരതീസംഭൃതപണ്യന്യനാ നഗ്നമകൃത്യപവിത്രീതമകതായവളവിശ്രമസപാദലക്ഷ്മി കപുണ്ണാ ചുണ്ണിതമിനിയുമല്ലാസത്തൊടു ഫല്ലാപഗന്ധം മറുമിവണ്ണം തെത്തുമൊരോരോ പുണ്യവരന്ദീപതിസക

പേരാറ് (കോതപ്പുഴ), ചുണ്ണി (പെരിയാർ), ഹല്ല (മുവാറ്റുപുഴയാറ്) എന്നീ മൂന്നു പുഴകളെയും, തിരുവില്വാമല, വടക്ക, തിരുനെല്ലി എന്നീ മൂന്നു ക്ഷേത്രങ്ങളെയും കവി പ്രസ്തുതഗദ്യത്തിൽ പ്രശംസിക്കുന്നു.

ഏതൽപയ്യന്തമുള്ള പ്രപഞ്ചനത്തിൽനിന്നു നീലകണ്ഠകവി എളുപ്പം 'കുളാമാക'വും 'ചിത്രസ്പഷ്ടതത്വ'വുമായ മണിപ്രവാളത്തിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓരോ പ്രബന്ധവും നിമ്മിച്ചിരിക്കുന്നതു് എന്നു വിശദമാക്കുന്നു. അന്യഥാ അതുകൾക്കു് ഈ മാർഗ്ഗം തുതികളുകൾക്കു് മേൽക്കോണു് അങ്ങിതു് താസ്യഖണ്ഡനാകുമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിന്നു സംശയമില്ല. പക്ഷേ അതു നീലകണ്ഠനിൽ മാത്രം അപരാധമരപണം ചെയ്യേണ്ട ഒരു കുവൃത്തമല്ലെന്നും കണ്ടുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. പ്രസ്തുതകവി വേറെയും ചില ചമ്പുക്കൾ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുവാനിടയുണ്ടെന്നിടം അവയെത്തന്നെ പരിശോധിച്ചു പറവാൻ യാതൊരു തമസ്സമീപനമുണ്ടായിരിക്കുന്നതു്.

ഏഴാമധ്യായം

ചില വൈദ്യവകുമാപ്രതിപാദങ്ങളായ ചന്ദ്രക്കര

പ്രശ്നം. ഈ അധ്യായത്തിൽ പരാമർശിക്കുവാൻ ഉപാകുന്ന ചന്ദ്രക്കളിൽ പാരീജാതാദികളെക്കുറിച്ചു മറ്റു കൂവയുടെ പ്രണേതാക്കളെപ്പറ്റി യാതൊരുവിധി പ്രസ്താവം അവയെല്ലാം പ്രായേണ കൊളം 550-മാണിനും 550-മാണിനും ഇടയ്ക്കു വിരചിതങ്ങളായിരിക്കണമെന്ന് അവയിലെ ഭാഷാകീതിയിൽനിന്ന് അവധാരണം ചെയ്തറുന്നതാകുന്നു.

1. ഗജേന്ദ്രമർദ്ദം.

ഇത് ഒരു ചെറിയ ചന്ദ്രവാണ്. പതിനഞ്ചു പശുക്കളും നാലു ഗളങ്ങളും ഒരു മണ്ഡകവുമുണ്ട്. കവിരുടെ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യത്തിനു നിമിത്തങ്ങളാണ് അവയിൽ ചില പശുക്കളും ഒരു സംസ്കൃതഗദ്യവും. കവിത വിശിഷ്ടം തന്നെ ഭാഷയ്ക്ക് അത്ര വലിയ പഴക്കമില്ല. കഥ പ്രസിദ്ധമുണ്ടല്ലോ. ഗജേന്ദ്രന്റെ ലീലകളെ ഏറ്റുമാനൂരിൽ വിശദീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒന്നുമെന്തെ ഗദ്യത്തിലെ ഒരു ഭാഗമാണ് താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്നത്.

“തിമികര തിമിഴ്ബിരുനുകാലികളും മന്ദമന്ദനമഹാസങ്കമുദനീന്ദ്രം വന്നിരുകുപ്പട്ടു ദ്രവമെന്ന നിനച്ചു വിറച്ചുതുടങ്ങി. ദമ്പതിക്കുനമൊടു ഇമ്പിക്കരവും പിൻപില

മാവും വരും കൺമേൽ ഉയർന്നതന്തിനമസ്തന്മാക്കും
 തുസ്പവിട്ടിപ്പു വലിപ്പാനുള്ളപ്പാവന്മാർകളമകമണി
 കൈക്കു പൂൺപായ് മേവിന വാസുകീനന്നുടെ വാലും തല
 യുമിങ്ങനെ തോന്നും.”

ദേവേന്ദ്രൻ ആ കാഴ്ച കാണാൻ ചെന്നപ്പോൾ ഐ
 കാവതന്തിനു സംഭവിച്ച അാവസ്ഥയെ കവി ഇങ്ങനെ
 വർണ്ണിക്കുന്നു.

“പാലും കാലും തലപ്പാക്കുകൊരു കനവും
 നീളമയ്യും! നമക്കും

ചേലും, കേരളം വഴിക്കും പുകക്കാ മണികരം
 കണ്ണവും വണ്ണനീയും!

വാലും മേനാംബുകൊണ്ടുതളുത്ത സുഗന്ധയും
 കണ്ണിനൊക്കെത്തറവാതം താൻ

മറുപുറംകൈക്കൊണ്ടു നിന്നാനുപവതകീന നാ-
 ന്നം പൊറാഞ്ഞുകൊള്ളാം.”

ആ ആനന്തലവന്റെ പുറത്തു അതൊരു ശൈല
 ശൃംഗമാണെന്നു കരുതി വനഭവതമാർ വിഹരിക്കുവാൻ
 കയറുന്നതും മറ്റും കവിയുടെ ഭാവനാവിഖാസത്തെ വ്യ-
 ങ്ഗീകരിക്കുന്നു.

“പത്തു ഭിക്കികളും കത്തിക്കൊത്തിക്കെന്നു നന്ദു ഭാര
 പ്രഭം ചിത്രോന്മുഖാവതന്താഴ്ത്തിക്കയ്യിട്ടിരിചൊക
 ത്തിന, അങ്ങനെയോടൊന്നു കാലത്തു താപാപഹരങ്ങൾ
 ഞ്ചമിക്കും പിരിയേത്തൊടിയൊടിപ്പിട്ടിട്ടുളളും ചൊല്ലണം

1. ഏകാമധ്യരത്നം പെരുമ്പള്ളി.

ടുവൻ ഞാനറഞ്ഞീടു മൂലം. പരഞ്ഞീടു ഞാനെന്നിയെ മറെറാരാധാരമാരീ വിരിഞ്ചെപ്പുപഞ്ചത്തികുളു നിനക്കിന്നു മറവും ?” “എനിക്കെന്നു വേണ്ടാ നിനക്കും നിനയ്ക്കുമ്പോളിക്കണ്ടെന്നു കേൾക്കുകയാണെന്നു നന്നു. മായവൻ കേതവാസ്വല്യ ശാഖീ ജഗന്നാമകൻ പന്നഗാധീശശാഖീ മഹാവിഷ്ണു നാരായണൻതന്നെ നന്നും.”

ഇതു കൃതി കൊല്ലം ഒൻപതാംശതത്തിൽ വിരചിതമായതുപോലെ തോന്നുന്നു.

8. വിക്രമോത്സവം—

ഇരുപത്തൊൻപതു പദ്യങ്ങളും നാലു ഗദ്യങ്ങളുമുള്ള ഒരു ചെറിയ ചമ്പുവാണ് വിഷ്ണുമാതാമഹിമം. ഭാഗവതം അർജ്ജുനസംഭാഷണ പന്ത്രണ്ടാമധ്യായത്തിൽ അന്തർവിക്രമ ശതമോഹനം എന്ന കഥയാണ് ഇതിലെ പ്രതിപാദ്യം. കവിതയ്ക്കു സ്വാമരൂപം പഴക്കമുണ്ട്. അമൻ, വരവെവിഞ്ഞ്, ഒപ്പം, നിറഞ്ഞകം, മുതലായ പഴയ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും കാണുന്നു. കവി മുഖമെന്തെന്തെന്നാണ് പ്രായേണ അനുകരിക്കുന്നത്. ‘തസ്മൈ നാധാവതോ’ എന്നും മറ്റുമുള്ള ഭാഗവതശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ‘കരിണൻ കരിണീ യഥാ’ എന്ന ഉപമയ്ക്കു പകരം ‘പശുവോടു കരളപുരമേ മണുന്നപോലെ’ എന്ന് പ്രയോഗിച്ചു വർണ്ണനത്തിന് ഒന്നുകൂടി നന്മയുണ്ടാം വരുത്തിയിരിക്കുന്നു. രണ്ടു പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യത്തിൽനിന്നു ചില പങ്ക്തികളും ഉദ്ധരിക്കാം.

1 മുഖ്യാഭിപ്രായങ്ങൾ —

“മുക്തീവാർകകാങ്കരനേൽ മണമില്ലകി നിന-
 നീടുതക്കമൊക്കെ-
 ഞക്കീണാമോഗവക്ഷസ്ഥലകളിനമനേ-
 ഹാമിഹാതാഭിമാമ-
 ചെൽക്കൊള്ളും കാളമോലപ്രതിഭസ്യചമ-
 കളളം കൈതൊഴുന്ന-
 നരകാമ്പിൾക്കൊക്കെല്ലെപ്പാഴുമഖിലജഗ-
 ദപരനീയം മുകരം.”

2 ജനപതിയുടെ പരാജയം —

“എന്നീവണ്ണം നിരൂപിച്ചെവിമുതുകിലഭാരം
 ചെന്നു മന്ദം കരേറീ
 ധന്യാരഥം തുന്ദരീകൃതകളിരഗന്ധി-
 സ്താദരം മോദമാനം,
 ഏതെന്ന കഷ്ടം കരിമ്പോഴെയവിൽ മലര-
 പ്പം വികല്പം വരാതേ
 തന്നീടും പായസാഭ്യന്നവുമിതി മനസാ
 കല്പനർ സുപ്രസന്നം.”

3. മുഖ്യാഭിപ്രായങ്ങൾ കേൾക്കുന്നവർക്കുവേണ്ടി —

“ചെന്തളിക്കൊത്തൊഴും കൈതരലംകൊണ്ടു നൽപ്പ
 തടിക്കുന്ന മധ്യമലർപ്പു കഴൽക്കെട്ടിത്തൊട്ടു ചാഴത്തരം
 തന്നെത്തരിട്ടൊക്കെത്തരലംകൊണ്ടു താങ്ങിപ്പിടിച്ചുണ്ടസര
 മുത്തുത്തരങ്ങൾ ചെന്തീടുമേലമലപ്പട്ടുചാത്തിൻപരികചാ

ദൃശിണരും കലശരും..കല്പശ്രമീതഹന്തിൻ മുവട്ടിൽ
 കൈതംകൊണ്ടുപാണരും മറഞ്ഞും വെളിച്ചത്തുവന്നും.”

4. ഉത്സവങ്ങൾ:

ഇതും ഒരു ചെറിയ ചമ്പുതന്നെ. ഇരുപത്തിനാലു പദ്യങ്ങളും മൂന്നു ഗദ്യങ്ങളുണ്ട്. കവിതയ്ക്കു പഴക്കം കുറയും. ശ്രമി ബ്രഹ്മാവിനോട് തന്റെ സങ്കടം ഉണർത്തിക്കുന്നതു മുതൽ മഗവാന്റെ ജനനം വരെയുള്ള കഥ മുതൽക്കു ത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു പദ്യവും ഒരു ഗദ്യത്തിൽ നിന്നു ചില പദ്യത്തിങ്കളും മുവട്ടെ പകർത്താം.

ബ്രഹ്മാവിനോടു മുമ്പിയുടെ ആവലാടി:

“പുറംഗീതാതു പുണൻ പുണ്യലഹരി-
 സിന്ധോ, മലീയാമിമാം
 വാണീം കേരളം വേൽകുപാഞ്ചമുരയാശി-
 ജ്ഞിപ്തേന്ദ്രമംബനം ;
 ക്ഷേമംഗീ ജാനമരാഹിപീരഭരതഃ
 മിന്നാ, ജഗന്നാഥ, തേ
 വീണാനമ്യ പദാഞ്ചയേ സകരണം
 സന്താപമാവേദയേ.”

മഴക്കാലം, ഗദ്യം:

“തന്റെ ഗഗനചാതപരേ സ്വതന്ത്രം വന്നപോക്കിത്തുക
 ജ്ഞി ഹരിന്ദണ്ഡമുതൽക്കുപോക്കി പ്രചണ്ഡാനിമാന്ദലാണു

അഷ്ടമവന്യക്കൾ

അങ്ങൻ മുന്നിലും പിന്നിലും ചെന്നു മുററും നിറക്കും വി
 ധൗ തോടുമുൾക്കൊണ്ടുചെന്നുംബുധൗ ചാതിവീണുംബുദ്ധ
 കം തിമിത്തൻപിളാപീയ മെല്ലെന്നയന്നുംബരേ കൈരവം
 ഡംബരേ, ധാതുരേണുർദ്ധ്വകാരോണനെതാങ്കരത്തിന്നെതി
 രേതരേ വിദ്യുച്ഛതംവിദ്യമാനദ്രമാർഗ്ഗ് പരത്തിപ്പട്ടതാം
 പൂവന്തി നപാംദോധകാളീമഹാമത്തമാനംഗപാളീ."

5. പൂക്കുറോക്കം.

ഇതു പ്രസ്താവിക്കുന്നതെന്താകാം ഇന്ദ്രസ്ഥാനം ഒരു
 ചന്ദ്രവാണം കവിതയ്ക്കു പഴക്കമില്ല ഒരു സംസ്കൃതപദ്യ
 മുറപ്പെഴുതേ മൂന്നു പദ്യങ്ങളും ഒരു ബോധകവ്യമേയുള്ളൂ.
 ബോധകം താഴെപ്പേർക്കു

"നീലാളീവണ്ണനെ പീലാവിഖണ്ഡനം—

കോലാലാലങ്ങളുവരുകണ്ടാരും.

നാലുദിശി പശുപകവനീലമിഴികളുമവിടെ

ബാലകനാട്ടു കളികൾ കലരുന്നു. (1)

വന്നാലുമെന്തടിയിലെണുണ്ണിയെന്തുവന്നു—

കന്നാലുമെന്നൊരുവരും ചൊന്നാരും ,

നിൻകളികൾ പൂതുകളെക്കൈകൊരുക്കിയങ്ങു—

തെങ്കിലിഹ പെരുതു സകൃതം മേ. (2)

ചാഞ്ചാട്ടു നീ കിമപി നേൻ ചാട്ടമാറ്റുവി—

മഞ്ചാറെ വന്നു പൂണരേണം ;

കാഞ്ചിമണിതമുവകുകൾ തമുവൊന്നു കളകളുവ-
മെന്മെഹവിതിവനിശമിയലേണം. (3)

വൃന്തനോടു കണ്മിഴികളെന്നോടു പൂഞ്ചിരിക-
ളെന്നോത്തു ഗോപികളുശേഷം,
നന്ദനന്റെ ഭവനമരിൽ വന്നു പല വിവശതകൾ
നവസൂതനരികിലിയമുന്നു. (4)

6. കേള യമദത്തം—

മനോഹരമായ ഈ ചന്ദ്ര മുഴുവൻ കിട്ടിയില്ല-
അരിയ്ക്കുന്ന ചില ഭാഗങ്ങൾ തുടർക്കുന്നു.

1. കേഴലാചരണം—

“നാലാമ്ലാശാഷ്ടത്തിൻ പരിമളവിഭവം
നന്മസഞ്ചാരമഥം—

പ്രാദലയംപ്രകൃതശ്രീമുഖതുവിനകരം
മഞ്ജുവംശീനിനാദം

നീലാംഭോജിരാമം കണ്തു ക മനമേ,
കമ്ലമംഗലം കൈവരാസ്സാൻ

ഖിലാഗോപലഞ്ചാലം നമരവരം—
മീനപാദാരവിനം.”

2. സദേജിൽ കളികൾക്കു വിഷവഗം നിമിത്തമെന്നായ അമൃതം—

“അത്രേയല്ലാത്ത വാമാകരപരിവൃന്തനം
ചെന്ന കാളിന്ദിയെന്നം

മുഷാമാലിശ്ശ്ചാത്തിന്നാരുക്കുറി തൂനിയ-
ന്നേരമാരാദകാദണ്ഡം

അക്ഷാധന്യങ്ങൾ

മെത്തീട്ടം താപമൂർച്ഛിക്കാഞ്ഞവശ്വരനതകൈ-

ക്കൊണ്ടവസ്വമാന്തരേ തൽ-

പുത്രൻ പീയൂഷധാരവിഭിത്തിടെ മുഴുകാ-

ഞ്ഞുകിടന്നില്ല ജീവൻ."

8. അദ്ധ്യായ കാണ്ഡത്തിൽ കാണുന്നതു് :-

"പാതിരൻ നടുവിൽനിന്നൊഴുന്നളവമുറ ദേശ ഫണി-

[പുംഗവോ

വാരിഭാദാദസമോദരമു നിമമസ്മരമുഖംബുജം

പാരിജാതനവപല്ലവത്തെക്കൈനിക്കൊത്തതായ ചര-

[നാംബുജം

വാരിജായതദൃശം കഥപ്രകാരമാരകം വൃജകുമാരകം."

വൃന്ദാവനവജ്ജനരൂപമായ ഗദ്യം വിശിഷ്ടമാണെന്നു
യിരിക്കുന്നു.

"കേസരിപുഷ്പവർദ്ധധികൾക-

മാനംഗംകമഹിതം കഥയന ;

ജനനമുഖകൂലികണ്ഠ ഹരിത-

ഹരിണീമണ്ഡലമളിതം കഥയന ;

തൂഗീപരിധിതവനമഹിതോത്തര-

സതതവിമാരവിനോദം കഥയന ;

വൃഷ്ടീനികരഫണമുഖമുഖന-

കേളീസങ്കലനകലം കഥയന ;

നന്ദീകാസവരസികമധുവൃത-

ചാലിപ്പുറത്തുനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 ചേരനീനവസുമാനോനിസ്സുത-
 ഞ്ഞൊക്കെക്കൊള്ളണമിതിനെ കുമ്പസാരം ;
 കേസരഭാസുമാനോനിസ്സുത-
 പൂസരഗന്ധനവിഭാഗം കുമ്പസാരം ;
 ചാലിപ്പുറത്തുനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 ചാലിപ്പുറത്തുനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 കേരളീയരുടെനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 കേരളീയരുടെനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 കേരളീയരുടെനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 സാമന്തന്മാരുടെനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 ചാലിപ്പുറത്തുനിന്നും കുമ്പസാരം ,
 കേരളീയരുടെനിന്നും കുമ്പസാരം ;
 ശബരിമന്ദിരത്തിൽ കുമ്പസാരം ;
 അമരീകചന്ദ്രനാഥിനകസുത-
 ത്വമകിതിനിന്നും കുമ്പസാരം ,
 സേവനസമയനമോനമയമുഖ-
 ഗീവാണോളിതമുഖം കുമ്പസാരം ;
 നിറമൊട്ടു കുമ്പസാരത്തിൽനിന്നും-
 നവമുഖംകൊണ്ടുനിറവുള്ളമുഖം ,
 നീലസരോജകുളാസ്തമയക-
 നീലമുഖംകൊണ്ടു മനോഹരമൊരിതം ,
 ശാലിമുഖംകൊണ്ടു കുമ്പസാരം കാലിക-

ഭംബോശോകൈരത്നണമമമേതം;
 വെദരീകേതമപൂകപരിഷ്കൃതം.
 കേളീപനസഫലാവൃതമൊരിദം." ഇത്യാദി.

7. സംഗ്രഹം

സാമാന്യം നല്ല ഒരു ചമ്പുവാണു് രാസക്രീഡ.
 "നാളികത്തലുലാരതൻ കട്ടർമുഖയിണയും
 പുണ്യ പാലാഴിമദ്ധ്യേ,
 മേളംതാവും ഭൂമിഗാധിപശയനന്തലേ
 യോഗനിദ്രാം മധാനം,
 കാളാംഭോവരഹകാന്തം കിരണക മനമേ,
 സന്തതം വിശ്വമകുടാ-
 കേളീലോലം നവീനശ്ശൃതിരത്നകവികം-
 സന്തതം മകുടം."

എന്ന അതിശയ മറ്റുപദ്യത്തിന്റെ ചതുർത്ഥപാദത്തിൽ ചിലർ പറയുന്നതുപോലെ കവിദിനസംഖ്യയുടെ സൂചനയുണ്ടെങ്കിൽ പ്രസ്തുതകാവ്യത്തിന്റെ നിമിതി കൊല്ലം 715-ൽ ആണെന്നു വരുന്നു. 'ചെറുതിരകളിലോളം കളിച്ചും', 'തലമുടേറി' മുതലായ ശൈലികളും, 'അണി വൃന്തചെട്ടു്', 'വല്ലഭനാൾ', 'മല്ലിതകം' തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങളും ഈ പ്രബന്ധത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. എങ്കിലും സൂക്ഷ്മശിശുവായനയിൽ കാവ്യത്തിനു് അത്ര പഴക്കമില്ലെന്നു വിശദമാകുന്നതിനാൽ പ്രസ്തുതപദ്യത്തിൽ കവി ദിനനിർദ്ദേശമില്ലെന്നതന്നെ നിശ്ചയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

‘നവീനശൃതി’ എന്ന പാഠം ശുദ്ധമാണെന്നു തന്നെ
 നില്പു. കാഗവതകഥയിൽനിന്നു കവി യാതൊരു ഭേദവും
 വരുത്തിയിട്ടില്ല. ‘മാതൃക കാണിക്കുവാൻ മൂന്നു പട്ടുക്കൾ
 ഉൾക്കൊള്ളാം.

1. പാത്രായം—

“മുഖ്യാനന്ദം താമരകാണാതിനിതു പദവിക
 താമിനീകാമിനീനന്ദം

പൊന്തുകൊണ്ടിട്ടുന്ന ഫലാവലിമിവാ നിത്യം—
 മംബരംതേ വിളങ്ങി ;

അമലീണാത്മക കലാനായകനമൃതമസം
 പെണ്ണുമോരോ കരംകൊ-

ണ്ടുൾക്കൊമ്പിൽ പൂമോരം നിമിളത്തരളതാം
 നല്ലിനൻ മെല്ലുമേലേ.”

2. വൃന്ദാവനത്തിലെ വൃന്ദാവനം—

“ആരോമൽക്കൈരവൻതൻ മധുനിമതിരളം
 വേണഗീതപ്രഭാവം

വാണാനന്ദമുർപ്പാം തേവുമൊരുപതം—
 പാപൊന്നും കരംബം

വാമംവാതം പ്രസന്നനരകപുളകമണി—
 ഞതശ്ശമെങ്ങും മധുരീ-

ധാരാബാഷ്പങ്ങളും പെണ്ണുവിയിൽ വിധവീ
 നിശ്ചലാനന്ദശാലം.”

8. തിരുത്തൽ ശാസ്ത്രീകരോട് —

ഇന്ത്യയിലേയ്ക്ക് വെച്ചു നോക്കുന്ന തരത്തിലും മനുഷ്യ-
 ഭാവനമാനവത്തിൽ-
 ചുരുക്കപ്പെട്ടതൊക്കെ മെന്തും പരിമിതമാണെന്ന്-
 സാക്ഷാത്കാരമാണെന്ന്
 ഉൾക്കൊള്ളുന്ന മനുഷ്യാവസ്ഥയെ-
 കാശിമുഖ്യ നിരന്തരം
 വെച്ചുനോക്കും കളിപ്പിച്ചുവെക്കാൻ നിരന്തരം
 പ്രീതിപ്പെടുകയാണെന്നായിൽ."

9. കുസവതം —

മനുഷ്യാവസ്ഥയുടെ മറ്റൊരു പരമ്പര കുന്നുകൾക്കിടയിൽ
 ചുറ്റും പമ്പുവാക്കുന്ന കുസവതം. പ്രഭാതാവസ്ഥയിൽ നീലക
 ഞ്ഞായിരിക്കാം. കഥ അറിയാതെ മുമ്പിൽക്ക് എഴുന്നള്ളിക്ക
 കയും ഉഗ്രസേനന്റെ കാല്പാലിഷേകത്തോടു കൂടി അവസാ
 നിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. കവിത ആദ്യത്തെ സന്ദർഭം പെരി
 തെയ്യമാണെന്ന് കൂടിയും കാലം കൊല്ലം മറ്റൊരു ശതകം
 തന്നെ. നാമയണിയത്തിന്റെ 'ബാലാ ബലരാജൻ,' 'ക
 സ്തംഭിതം' 'മുല്ലാസമാനനിവരനെ' എന്നീ പദ്യ
 തരം പ്രസ്തുതകവ്യവിലും സ്ഥലംപിരിച്ചിരിക്കുന്നു. 'പെ
 രട്ടെൻ നൂപുരമണി'യെന്ന് എന്ന നാമയണിയപദ്യ
 ത്തിന്റെ പൂർവ്വം മറ്റൊരു 'പെട്ടെൻ സംഭവശാലൈഴ്' നീ
 ിനാമുണ്ടൊട്ടൊട്ടൊരുത്തി മഹികൊണ്ടമലേ കരപോലേ'
 എന്നു മറുപിയിരിക്കുന്നു.

“ആകാശവും ഭൂമകളിക്കുമൊത്തമഖരവും
മോഹാഭ്യുപേക്ഷ്യ നടക്കേണ്ടിതു കാപി നാരി;
ഏകാ ചിലമ്പൊരുതരത്തിനണിഞ്ഞു ഭൃശം
മാഴ്കാതെ മേഘമകുടകം നിജകാല്യണിഞ്ഞാരു.”

ഏകനാൽ പട്ടം കംസവധത്തിൽ ആ ഘട്ടത്തിൽ അധി-
കമായും കാണുന്നുണ്ട്. സന്ദർഭം ആലോചിച്ചാൽ മേൽ കം-
ണിച്ച പട്ടങ്ങളും കംസവധത്തിൽനിന്നു നാശമെന്നിര-
ത്തിൽ സംശയിച്ചിരിക്കുവാനാണ് കൂടുതൽ സ്വാഭാവികത്വം.
കവിതയുടെ ശൈലി മനസ്സിലാകുവാൻ ചില പദ്യഗദ്യ-
ങ്ങൾ ചുവടെ ചേർത്തുകൊള്ളുന്നു.

1. പട്ടങ്ങൾ കംസൻ അകൂറേറേത് —

“അകൂറാ വാ സമീപേ കിപുചരിതമേശ-
ഷാധകിദ്വേഗം മനീന്ദ്രാ-

ല, കൂറന്നത്രപരം കസ്തൂരികരം വസുദേ-
വനുമൊഴക്കണമേ നീ ;

ഭൃഷ്മതത്തിൻ പാദം തന്നനിശ്ചലമവി-
ശ്ചിന്നമല്ലെപ്പൊഴുംനോ-

നക്കാരാഗാശഭ്യേ മയിതരുവെട്ടു സമം
പാഴ്ക്കരുക്കെന്നുപോലെ.”

(1)

2. കാകൂറൻ കംസനാത്

“ഇമ്മാത്രം വൃദ്ധസാവദൈര്യമ പരകൈ-
ന്നസ്താദൃശാം മന്ത്രിണാം

ധർമ്മം ദേഹം കലസസ്തദായ, മന്ത്രികൊ
ജ്ജ്വലേഷ്വരപമുണ്ടാകയാലാ ;

സമോനിക്കിമുരമെ നീ തലമുറി-
 ചുരമന്ത! വച്ചിടീമു
 ചെടയെ നല്ലതൊഴിഞ്ഞു വല്ലതേയൊ
 ചൊല്ലുന്നതില്ലെന്നുമേ."

(2)

3. കുളിരൻ തീർത്ഥാടനം—

"കേതന്മാരാം പെരുമാറ്റംവെടി കൊരിവെത്തകം
 നിലജീമുതമേ, മരം
 കൂട്ടം ദാസം മയംസാഗര, പലവഴി മാ-
 നിപ്പതോക്കം ശോധം
 സത്യം ശ്രീധാനന്തര തേ; കരുതുകിയിതിനൊ-
 ത്തെല്ലിടത്താമെന്നി
 പ്രത്യുക്തം നൈവ ജാനേ, തലേ ച കഥയേ
 താനറിഞ്ഞതമല്ലാം."

(3)

4. സുഷുപ്തം—

"കല്യാണാവസ്ഥ, മാമദാദര, മൃഗമര, മയ-
 നെച്ചുകൈച്ചുരിക്കും
 ചെല്ലും ഗോപനല്ലാർമകനികൾ ഭഗവ-
 ള്യാത്രകൊണ്ടൊത്തശോകം
 മറ്റല്ലാത്തകൂടി വല്ലാത്തുടനഗ്നനികൾ വര-
 വിട്ടു കേണജിമിരേ
 മെല്ലെ മാന്മാണ്ഡബിംബോരയമുദയഗിരത
 ചെറു കാണാൻ ഇതുദണ്ഡി."

(4)

5. കരകൻ കീഴ്ത്താൻ—

“അഗ്നിസാന്ദ്രം പരിഭ്രമിച്ച ചില കാലിമെല്ല വിള-
 [അന്ന നീ-
 തിത്തരം പൂവെ ചെറുപ്പതിനു യോഗ്യനോ കിമപി
 [ഭൂതമേ ?
 മുഖനായ് വലിയ ഭോജനാനന്ദത്തിൽവന്നു വഴി-
 [കേട്ടുകേ-
 ട്വരത്തിമിപ്പെട്ടാടു തുടങ്ങുകിൽത്തലതെറിച്ചുപോം ദുര-
 [മടക്കമേമേ.” (5)

6. ധനമേധനം—

“വൃദ്ധോപേതം തദാനീം മധുരിപ്രഭവിതേ-
 അപസന്ദോഷം നിന്നുട്ടാ-
 ലീശം ശതമേ, ജയതീനവനവരണ-
 രംഭപുണ്യംമഹാഭയം ?
 പോർചേതം വൈരിഭൂപാലകവിനയൽ വിന-
 യുന്ന നിഷ്ഠാതമോ കേരം ?
 ഭോജനസപ്തയന്ത്രയുദ്ധപരിയ പുറ-
 പ്പാടുകൊട്ടേ ? ന അനേ.” (6)

7. കന്യാശങ്കരനിമിത്തം

“സോയം ധന്യംഗ്രാസയീ കമലനയനന്ത്ര-
 പാശുരം വേദനാഭ്യം
 ചായം ചായം താനീം നിജചമപരമ-
 നന്മുഖോന്മുഖാത്മാ

ജീവരഹായം പ്രപന്നസ്ത്രീഭവനപെരുമരം-
 തന്നെക്കൈകൃതം ഗതോക്രമം,
 ശ്രദ്ധാനാമസ്ത്വവന്തം നമമുദയ പരമാ-
 മാശിരയാദൈനമപോലേ.”

(7)

1. ഗദ്യം കഥനം കവചം ചിന്തയും —

“കൊല്ലവാനായടുക്കുന്ന മത്തപ്പിപാധീശപരമമുനി
 ലാമുരുകുചന്നൻപെഴും കൊമ്പുരണ്ടും കുരാരോരുമാ
 കൃതം പിരിച്ചൊന്നിളക്കിപ്പതം മണ്ഡക പത്തുമുതലു സന്താ
 വ്യ കമന്തൽ മിളൽക്കുരയമുരുകൊണ്ടു വാലും പിരിച്ച
 തെക്കുകാശമാണ്ണു ബലാൽപ്പിൻപലിപ്പും തെരുവനീലാവി
 ചു നാശഗുണമുനിൽ ക്ഷണം വീണ്ണുഴന്നുറവുമററം ചി
 ിച്ചും കരുത്തോടടുത്താത്തു ഹുകാരവഗാമികരമിളം
 യാറു കണ്ണു കളിച്ചും പൂച്ചിരിന്നാണെ പൂണ്ണുതെയും.”
 ഇത്യാദി.

2. കാര്യങ്ങളും മറ്റും —

“പെരുകിന ഉജ്ജ്വലകണ്ഡുലതയം മല്ലം തട്ടിച്ച
 സ്ഥവരതെങ്ങും രണ്ടുപുറത്തും വമ്പൊഴിത്തതിക്കടുത്ത
 സാമസമുദരിൽപ്പാഞ്ഞും വിരവിലകന്നും ഗളഭവി കൈവ
 ചുവുപകന്നും കൈകാലംഗു പിണച്ചും വീണ്ണും വൻപി
 ലനേകം തമ്മിലഴിച്ചും പാലുപ്രതികര പാണിസ്സുരണ
 മുരുന്നിബന്ധം പക്ഷനിബന്ധം വിദക്ഷപത്തൊടു വദക്ഷ
 ഘട്ടനമുഹൂനിതരായം കണ്ണുഗ്രഹണം കൈവാരകയും
 കാൽവാരകയും പത്തനാൽപത്തനും നമനേന്നമനം,

[illegible]

தொழிலகம் : அபிவிருத்திகளின் அறங்கூர் கிணங்காடு

വാക്കൻ കേരളത്തിലായിട്ടില്ലെന്നും
 ഗോദാവരനാഥിയിലായിട്ടുണ്ടെന്നും,
 വനവിപ്ലവിതാനന്ദം, ലക്ഷണകൃതാനന്ദം,
 വലിതലകപട്ടാണികരമണിനാട്ടുവിൽ വിവര്യമൊരു
 വലമുറ്റമണിമീവ മഹാനന്ദം ; (1)

കുളാങ്ങനാണിത് വിശാലമായി പശ്ചാദ്വി
നീളത്തിൽ പൊതിയുക ;
കവിതാപ്രകാരം, കവിതാപ്രകാരം മേൽ-
കുളാങ്ങനാണിത് വിശാലമായി പശ്ചാദ്വി-
മുഴൽപരിവർത്തിതമാകുക ; (2)

— ५५ —

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

മംഗല്യഭരതാളിൽ മണിശൃംഗം കരാഗ്രഭവി
ചെങ്കോലുമന്ദം നവകാമം,
മഹിത്വനഭാമം, തിരുവരസി കാമം,
മഹിമയെപ്പു അഭവി നവപൊലിനിയുമരുണതര-
വെതിചൊളിയുമധികമരിനാമം , (8)

താമ്രാങ്കനാട്ടമനുക്രവാശയേന സഹ
ബാക്കെയർപ്രജാങ്കണവിഭാഗേ,
ധരണിഹരിമുഖാദക, കൃതവസതിമാകെ-
പ്പകഴ്വതിനു സകൃതമിതു സകലപരിമതിഖളിത-
പശുപതനമവികള വിഭവമുഖാദക, (4)

പരിഭാഷ: കം.സൻ അശ്വമേനാട്ട് 'ഐൻറെ നഗര
അരിൻറെ ഗോപുരത്തോളം അത് കൃഷ്ണനെയും രാമനെയും
ആനയിക്കാമെങ്കിൽ 'പിന്നെക്കേൾക്കുന്നമാളാം സമസ്ത
കമലവിജയപ്പുവൻ പ്രേതനാഥം' എന്നു പറയുന്നു.
അശ്വരൻ ഭഗവാന്മാറ്റ കം.സൻറെ ഭദ്രയപ്പിതത്തെപ്പറ്റി
'സംസാരി കം.സനിയ്ക്കാൾ മരുമകൻ ഭവാനെത്രയും പ്രേമ
ശാഖി കം.സാരിപ്പേർ തരുമാറകമഖകിലുറച്ചിട്ടിനാനെന്ന
തന്നം' എന്നറിയിക്കുന്നു. ശ്രീകൃഷ്ണനും ചാണ്ടനും അമ്മി
ലുള്ള സംഭാഷണം നമ്മൾക്കതികിമ്മിരിക്കുമായിരിക്കുന്നു.
അവിടെ ഭാഗവതത്തിൻറെ അനുകരണം അല്ലമുണ്ടെങ്കി
ലും അതിനെ കവിയുടെ മനോധർമ്മമഹിമയിൽ നിമഗ്ന
രാകുന്ന അനുവാചകന്മാർ സ്വീകിക്കുന്നതായില്ല. അവർ ബാ
ലനാണെന്നു ഭഗവാൻ പറയുമ്പോൾ "നീയല്ല കവലയം

പീഡത്തെ കൊന്നത്ത്?'' എന്നു ചാണ്ടറൻ ചോദിക്കുന്നു. അതിന്നു ഭഗവാൻ

“എന്നേ കവെച്ചുവെച്ചു, ഞാൻ മയനാളനെന്നു
 ഞെട്ടു കൊട്ടല്ലെഴോ തൻ
 ഭക്തിയും കൈയെത്തുന്ന ഗരുഡന്തി മൃതനായ്
 വീണിതമ്മാവനാണോ |
 എന്നാലിത്തങ്ങളോളിക്കെളിയവക്കാട്ടു മി-
 ധ്രുപദാധം ബലാൽപ്പേ-
 ത്തിന്നീവണ്ണം തുടങ്ങുന്നതവിൻ മതിയേ
 ദൈവമേ സാക്ഷിയല്ലൂ.”

എന്നു നിന്ദാഗർഭമായി പ്രത്യുത്തരം നൽകുന്നു. അതുകേട്ടു ചാണ്ടറൻ പിന്നെയും “നമുക്കുതന്നെയും കൊന്നു പള്ളിയില്ലം മുറിച്ചിട്ടു” “ഇതു ദോഷം ഞങ്ങളോളംജ്ഞാനിനാമെന്നയവു സാമ്പ്രവു? ഭൂതാനന്ദനം നീ? എന്നു ഗർഭിക്കുന്നു. അതിന്നു ഭഗവാൻ മുൻപിദ്ധത്തെപ്പോലെതന്നെ

“കഷ്ടം ബാലസുപദോവ കപടകിന കരുതും-
 കൊണ്ടു കോടണ്ഡമണ്ഡം
 പട്ടാങ്ങേത്ര വലിപ്പേന്തിന്നതിന്നു കിമപി കേ-
 ടം ബലാൽ വന്നുപോയി ;
 ചട്ടറീടുന്ന യുഷാൻ പുനരിവിടെ നിന-
 മ്ബുതുമില്ലൻപിളന്നാൽ-
 പ്പെട്ടെന്നുണ്ടായ കാമുത്തിന്നു പരയഷ്ടമ-
 കാ,യുടക്കു പ്രധാനം.”

എന്ന പറയുന്ന, ഉടൻ "ചെറുതു മലമകക്കാമ്പിൽ മുടിപ്പു
 റ്റഞ്ഞതാർദ്രവരാക്ഷസപമിശ്രം വചനമിതധികം നന്നു
 തോ നന്ദസുന്ദരം" എന്ന് ഉപകൂടിച്ചുകൊണ്ട് ആ മല്ലുപ്ര
 മാണി "വേഗാലിന്നിന്നെ മുഷിപ്പുവൃത്തിഭീരധനം കൊന്നു
 വൈവസ്വതീയേ ശേഖര യാത്രാക്കിയേ വികൃതമിളകിന
 ചാഞ്ഞതന്നോ ചെററങ്ങു" എന്നു വീണ്ടും അട്ടഹസിക്കുന്നു.
 ശേഖരൻ പിന്നെയും തന്റെ കൈമുഖി വിടാതെ

“തൊന്നോ സമ്പ്രതി കാലനക്കുതിഥിയായ്”

നീയോ മരിക്കുന്നതെ-

ന്നീനമ്മിൽപ്പറയേണ്ടതില്ലതറിവോർ

മാലോകനമോകതേ ,

ചാഞ്ഞോ, മലമാന്ത മോകവിപദം

ചെയ്തന്നവകുമാക്കയും

താനേ പോന്നവരും വിന്നാശമചിരം-

ചെന്നമുതോത്തിട്ടു നീ."

എന്ന് ഉദീരണം ചെയ്ത് ആ കേരപിഷ്ടന്റെ മൂലാധകത്തെ
 കൺകൂടി ഉരതിക്കുത്തിക്കൊന്നു. എന്തൊരു ചമൽക്കാരമു
 നകമായ ഉകതിപ്രത്യുക്തിക്കവചിത്ര്യമാണ് കവി ഇവി
 ടെ പ്രദർശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത് !

9. തകമിണീസ്വയംവരം:-

തകമിണീസ്വയംവരം ഒരു ഭീഷവും അതിപ്രാലീന
 വുമായ ചമ്പുവാണ്. കൊല്ലം ഏഴാംശതകത്തിലായി
 രിക്കണം അതിന്റെ നിമിതി. കവിക്ക് നിഷ്പഷ്ടമായ

സംസ്കൃതവൃത്തപഞ്ചി ഉണ്ടായിരുന്നതായി തോന്നുന്നില്ല. പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽ സംസ്കൃതഗദ്യം പോയിട്ട് ഒരു സംസ്കൃത പദ്യംപോലും കാണുന്നില്ല. പലപ്പോഴും ഹിന്ദുശാസ്ത്ര നിരൂപകർക്കു വിപരീതമായി ഇരുക്കുള ചമ്പുക്കളാക്കി ഉച്ചരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളത് ഈ കാവ്യത്തിൽ മുഴുപ്പിൽക്കൂടെ ഒരു ഭാഷമാകുന്നു. 'സ്വപ്നമന്ദാനം കലനീലിന ശ്രുതിനിവഹം', 'ആത്മതുല്യമിവ പ്രത്യയ പ്രകൃതി', 'കമലതന്ന പ്രീത്യാ' തുങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങൾ ഈ ഭാഷയെ ഉദാഹരിക്കുന്നു. 'സുദശകാങ്ക്' 'തുഗം ചേതം' മുതലായ വരികളിൽ വിശേഷണത്തെ വിശേഷ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. അനൂർദ്ധ്വ സ്വപ്ന കവി അശേഷം അപഹരിച്ചിട്ടില്ല എന്നുള്ളത് ഈ ചമ്പുവിന്റെ ഒരു തൂണായി കരുതാവുന്നതാണ്. 'വർതിച്ചുതാനാൽ' 'വരാതിറ്റിതിന്റേ' ഇത്യാദി പ്രയോഗങ്ങൾ കവിതയുടെ പഴക്കത്തെ വ്യക്തിപ്പിക്കുന്നു. മൂലത്തിൽനിന്നു കഥാശതകിൽ കവി വലിയ വ്യത്യാസമൊന്നും വരുത്തിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ അക്മിണി ശ്രീകൃഷ്ണനോടു സന്ദേശമെന്നായി നിരയംഗിക്കുന്ന ഋഗ്വേദത്തെ "ചോല്ലെ തുങ്ങിട്ടു സമാനമിഖലചൈതല്യം കലർത്തുന്നതാഗമം തുല്യമതം ക്രമിസരമതം" എന്നു വർണ്ണിക്കുന്നു. ഇവിടെ അനുരാഗശബ്ദം കൗടമാർദ്ദമെന്ന അർത്ഥത്തിൽ പ്രയുക്തമായിരിക്കണം; തുല്യമതംതപമെന്നാണെന്നു കവിനമ്മെ അറിയിക്കുന്നില്ല. സന്ദേശകാവ്യങ്ങളുടെ രീതി പിടിച്ചാണ് സന്ദേശഭാഗം സംക്ഷിപ്തമായി ചെിച്ചിരിക്കുന്നത്.

അപരചമ്പുക്കൾ

“ശ്രീമദ്യുഗം ച പാതവസ്ത്രാമഴിയിലുടനകം-
 പൂക്കു സുഗന്ധവും പുണർത്തും
 ധാമശ്രീകണ്ഠമേററം വിരവിനൊടു കള-
 ണതീടഭാലം കാലമേറ്റും ;
 ഞ്ഞോടുംചേന്നൊന്നെമ്മണിഭവനമക-
 ണ്ണുടുചെന്നസ്തംഭം
 കാമം കാരുണ്യരാഗിം കനിവൊടു സമസാ
 കംബക കല്യാണകീർത്തനം.”

എന്ന പദ്യം നോക്കുക. ഇപ്പോൾ ഉപമണ്ഡലമായിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥത്തിൽ

“കലാശ്ലോഭനീടും ഇരണശങ്കരപരമവരപുകാരം
 കീഴ് കപ്പട്ടക്കിൻ പയ്യോം
 കെല്ലോനാമ്മരറിഞ്ഞീടിന ഭൂവനപരതഃ
 പഞ്ച പഞ്ചനനന്ദഃ
 ഉൽപന്നം ജീവശൃതഃ പരിചൊടു പരമം-
 തമാവിൽ നിന്റേപ്പോലേ
 സൽപുത്രന്മാർ ജനിച്ചു പുനഃപരിചയം
 യക് മിതാനഗ്രജന്മാ.”

എന്ന ശ്ലോകമാണ് ആദ്യമായി കാണുന്നതെങ്കിലും അതു കൊണ്ടാണ് കാവ്യം ആരംഭിക്കുന്നത് എന്ന് വിചാരിക്കുവാൻ പാടില്ല. പുരിയുടെ ചേരം വർണ്ണനയും അതിന്മേൽപു കഴിഞ്ഞിരിക്കണം. ‘ചാത്രശങ്കരക്കണ്ഠമ്മാനിപ്പും’ എന്ന ഭാഗത്തിൽ കവി യത്രകളിക്കാതെ സ്തുരിക്കുന്നു.

അക്മിണിയുടെ സൗന്ദര്യവർണ്ണനം, ശിശുപാലന്റെ വിരമരൂപവും പ്രയോണാർത്ഥഗവും, അക്മിണിയുടെ നീരാട്ട്, മുതലായ വിഷയങ്ങൾ വളരെ വിസ്തരിച്ചു പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. പാണ്ഡിത്യം രൂപരേഖിപ്പും കവിത വാസനാഭവൈഭവം പരിപൂർണ്ണമായി ഉണ്ടായിരുന്ന ഏതെങ്കിലും ഒരുവൻ ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളാം.

പദ്യങ്ങൾ.

1. ഭീഷ്മകന്ദം രാജ്—

“ഭീനംതട്ടാതെ പീഡാസരണിയിലഴിയും
 മോഹരൂപഭാവവികാരം—
 മാനശ്ലോഭനഷ്ടമേകാന്തവിന നന്ദനാം
 മനോധാസഭിരാമാം
 നാനാഭാവകർമ്മ മേലും വിമലഗുണഗണനം—
 കൈരള പന്ത്രം തന്ത്രം—
 മേനാം രണ്ടിപ്പതിന്നിന്നൊരു നൃപതിസ്വരം
 കണ്ടതില്ലെങ്ങുമേ ഞാൻ.”

(1)

2. അക്മിയുടെ കോപം—

“അച്ഛൻ താനേ പറഞ്ഞിട്ടിന വചനമിതേ
 കേട്ടു കോപമുഴങ്ങി—
 ദൂരെച്ചരക്കണ്ണുണ്ടെങ്കിലും നൃപസമസ്തി ചുവ—
 പ്പിച്ചു മഞ്ചാതിരോരേ,

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

സ്വപ്നം തന്നാനന്തരിൽ ശ്രമജലകുണികാ-

വൃന്ദവും ചേർത്തു മേന്മേ-

ലുരുദ്വേഷം സമ്പദയും തടവിന വചനം

ഭാഷാഷയാമാസ അക്രമീ."

(2)

3. അക്രമീണിയുടെ ദുഃഖം —

"ഏതാതോരാതെകാക്കുനമിനടുവിളി-

ക്കീട്ടു പശ്ചാത്താപം മാ-

മശാപാദമേന ബന്ധിച്ചുനമിനമനിശം

ബാധമേത ബന്ധനമുണ്ടെങ്കിലും

ഇതശോ, നിൻപാദമേസദാ വിരവിനൊടു വൃഥാ

അതയാമേയ്ക്കു മമീയം ?

നാശംതന്നെ പാലിശ്ശു നിഖിലതന്മൂലം

കൈവരം വാമമോശം."

(3)

4. അക്രമീണിയുടെ സാരശ്ശക്കുതിപ്പിന്നു് —

"മററത്തുതിപ്പു ശരണം മമ ഭീതബന്ധം !

വരറക്കെഴിൻറ കരുണാമയത്തോടസമം !

ചുറ്റത്തിൽ വന്നു ഭയിതാം തവ കകാളമുഖം മരം

പററും നമുക്കു ഭഗവതീം ധരിയെന്റെ പോരേ."

(4)

5. അക്രമീണി കീഴ്ചണ്ണനെ കാണുന്നത് —

"ബലാമോദമാലം ചമുനാമരികിലരികിൽനി-

ൻറൊക്കെ സീതാപാണിം

മല്ലെ ചാളിച്ചുചാളിച്ചുപാലിതരസമ-

ന്യോന്യമാഭാഷമാണം

രൂപമാകാതെ പാണിസ്രവണമഴകുതാൽ -

കുറച്ചു തിന്നാതെ സാ

ശബാഷ്തീ തത്ര കണ്ടാലുചിതാജനനമനഃ-

ജീവനം യാദവം സിം.

(5)

6. கருவாடா, தூண்டுதல் மீது—

⁴⁶പ്രാമുഖ്യം നൽകാനും യുക്ത പരിശ്രമം.

ശാസ്ത്ര പരീക്ഷിത ചാലസാലം

பேரும் ரிஷணீ யவதம் ச் சமாச்சு

കീർത്തി മഹാ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്നുവത്രെ.²³

(6)

Figure 1

1. സംസ്ഥാനത്ത് തദ്ദേശീയർക്ക് പദ്ധതിയിടൽ സൗകര്യം ഉപയുക്തമാക്കി.

“എന്താണ് മകളെ ദുഃഖിപ്പിക്കാൻ സന്ദർശനമാണു കര കരുണപിഴിഞ്ഞും, പോരകേണോ നീയിവിടേക്കു ന്നും ശിശുവാ ലൻപോൽക്കാന്തൻ മകളേ, വളക്കൂവുന്നതെങ്ങനെയും പോലീരുപത്തങ്ങു വയ്ക്കുമല്ല പോൽ, കുഞ്ഞുകൊണ്ടങ്ങി യൻപോലവനോ നീയൊട്ടുനെമെമിഞ്ഞുപമഞ്ഞു. ഏ ന്നതുകണ്ടിപ്പൊട്ടെപ്പൊട്ടെമരം നിന്നെയവന്ത കൊട്ടുപ്പൻ ചൊല്ലി നല്ലൻപോലിൻറവനോ മകളേ നിന്റെ ഭാഗ്യം തന്നെ പോലിതു, ചഴല നെട്ടുവുറ കെട്ടിത്തീർത്തു വളയും തളയും അവ പുണിയെണ്ണ കാതില കടകം കയ്യികൾ മീന്നു പത്തുവിടമ്ലം മോതിരമുണ്ട, പുട്ടവകൾകൊൾ വാൻ പോയന്നൊങ്ങു ശിശുപാലന്റ തേവിക്കിൻച്ചേന്ന ശിശി ചൊന്നതേവിയ്ക്കം നീ പോൽ ; നണ്ടിക്കൽപോലവ

1. மாண்புமிகு உறுப்பினர்

നമുക്കു വന്നിട്ടു വാതിൽക്കൽ പോലവന്നു നിന്നു, കെട്ടിപ്പിന്നെക്കണ്ണുനീർപോൽ മുഖമിരിക്കണം മകളേ നീ താൻ, മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണെന്നു നീ നാമുക്കെടുക്കുന്നതെന്തെങ്കിലും, കാരണമെന്തെങ്കിലും പറഞ്ഞാൽ വേണ്ടു വിരമം വരണം പോയത് നീയേ, എന്തെങ്കിലും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത പട്ടവയിലൊന്നും താങ്ങാൻ, തിരക്കിലൊന്നും താങ്ങാൻ കഴിയാത്ത എന്തിന്റെ കിടപ്പാണെന്നു നീ? വയറുബലം കൈ മുറിക്കുവരികൾ കണ്ടു വെട്ടിക്കുറിച്ചു; കണ്ണീർകൊണ്ടു കളിക്കേണം നീ ഇവനെ മനസ്സിലാക്കേണ്ടിയില്ലേയോ? അല്ലെങ്കിൽ നിന്നവർക്കറിയാവൂ? അങ്ങനെയൊരു കാഴ്ചക്കാരൻ" ഇത്യാദി.

2. ശിശുപാലന്റെ സംസാരം

"പ്രളയവിധാനേ വെള്ളംപോലെ പുഷ്പമൊഴ്ത്തു തരകരപോലെ, തടിയിലൊന്നുകുത്തുപോലെ പ്രാവൃഷ്ടി വർഷാധാരകരപോലെ, കനകമുരുകിതവിളാസംപോലെ മാലവരസസ്സുസമുദായപോലെ, ഭവനേ മൃതുകരംപോലെ ജലധാര തണുവിളാസംപോലെ, തണുവിളാസംപോലെ സൽപുഷ്പങ്ങൾ ബലികരപോലെ, മുളകൾക്കു പരപ്പംപോലെ ശാസ്ത്രീജനേഷു വിചാരം പോലെ, കുമ്പിനിമാരുടെ കരിനതപോലെ പാവകശിഖ കളിപ്പുഴുതപോലെ, ശിശുപാലന്റെ സംസാരം പാതാൽ സീമയൊക്കെ കാണുകിൻ്റെ." ഇത്യാദി.

1. കഷ്ടമുട്ടിത്തു. 2. മനസ്സിലാക്ക.

അക്മിണീസ്വയംവരവും കഞ്ചൻനമ്പ്യാരും.

കഞ്ചൻനമ്പ്യാരുടെ അക്മിണീസ്വയംവരം തുളു
 ലിൽ “കററംകൂട്ടാത്തുള്ള ഇപന്മാർ കറയും ഭൂമിയിലെ
 നുടെ താതാ” എന്നു തുടങ്ങിയുള്ള ഉത്തപഥമായ ഒരു
 ചോക്തവകല്പവിനുമുള്ളത് അനുവാചകന്മാർ അറി
 വുള്ളതാണല്ലോ. അതിന്റെ ബീജം പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽ
 കാണാം. “ഭാഗ്യഭാരം ഭൂമിമാമുണ്ടെന്നു കറവധനം
 വില്ലെല്ലാത്തവർക്കുണ്ടാകാഗ്രം വാക്കിലേറും ചപലനയു
 കത്തില്ല ചെയ്യുപ്രദോഹം” എന്നും മറ്റുമാണ് ചമ്പു
 വിലെ പ്രസ്താവന, അതുചെയ്യുന്നതു അക്മിയല്ല ഭീഷ്മക
 നെന്നെന്ന് ഒരു കേൾവുമാണ്.

10. സ്തവനകം.

സ്തവനകം സമാന്തം നല്ല ഒരു ചമ്പുവുമാണ്; ഒരു
 മാതിരി പഴക്കമുണ്ട്. ‘നാളൊന്നു’ എന്നും മറ്റുമുള്ള
 പ്രാചീനപദങ്ങൾ കാണുന്നു. തന്റെ സ്തവനകം തുളു
 ലിനു കഞ്ചൻനമ്പ്യാർ ഈ ചമ്പുവിനോടു കരുപ്പെട്ടിട്ടു
 ണ്ടെന്നുള്ളതു വ്യക്തമാണ്. ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ മുവഴു
 വെക്കുന്നു.

പദ്യങ്ങൾ.

1. സമുദതിയു കണ്ടിറ സ്തവനകം ഒരു ശൃംഗഭാഷണം—

“വഴുതാർപുഞ്ചായലാർവീടുകുളിചന്തലിനം
 വെണ്ണുകുളുഞ്ചവൻതാൻ
 കണ്ണും മെല്ലെ മുറിച്ചിമ്മണിയുമപഹരിച്ചിടിനാ-
 നെന്നു മന്ത്രേ ,

കോശാചമ്പുക്കൾ

മുണ്ടുണ്ടു കട്ടനെങ്കിൽപ്പന്നരവനൊരു പൊ-

ന്നങ്കൾ കക്കമെന്നായ്-

പ്പണ്ടി ചൊല്ലുണ്ടു ; മിണ്ടാക്കയ്ക്കുരുവെരാടിമ നാം ;
വന്നതോ പോരുമല്ലോ. (1)

ഇന്നയ്ക്കു നാവു പോവും നിയന്മിമ പ-

ഞ്ഞൊപ്പിത്തൊട്ടൊന്നും-

മെന്നൊപെന്നം : നഞ്ഞിടത്തു സുദൃശമ-

രോട്ടമാത്രയെക്കൊണ്ടു ,

ഇന്നിപ്പോളിപ്പ്രസേനൻ തമ്പിതി മണിയുമായ്-

പ്രൊന്നവന്നിട്ടമോ ? കേ-

ളന്തൊക്കെത്തപ്പനത്തൊന്നിവനിതി ചെമമേ

മന്ത ! ശേഷിപ്പതുളള. (2)

2. അപവാദം പറക്കുന്ന മുതിരി

“നാസാശ്വ വിരൽവെച്ചൊക്കെത്തൊഴിയി-
കുളുപ്പു പകന്നാനെഴുത ,

അസികുളുപ്പുതേ ച സ്വാ , പുനരെഴുത

ചുറ്റും പരത്തിയിനം ;

കാസാരേഷു ചതുഷ്ശമേഷു ച പൗന

ശ്രീകൃഷ്ണമേധീനി ച-

നാസേതാനാധിപമാകമാമിമവതോ

നീളെപ്പുറത്തു തമഃ.” (3)

3. കിംവദന്തിയുദ്ധേ പ്രകാരം —

“കുക്കുമാരില്ല പാർത്തുവെഴിയ, തൊഴി പഴി-
 പ്രീതി പരമമുമാ-
 രക്തമൻ മേഘമൊന്നു തിളിനിയിച്ചൊഴിക്കൊ-
 ണമല്ലയോ ചൊല്ലു നന്ദനേ ?
 ഇക്കാരം ദൈവമെന്നിപ്പരമമായശരണം
 കണ്ടതില്ലായമെങ്ങും ;
 തിരക്കു മുയ്ക്കിപ്പൊക്കി പുനരിതി സമസ്തം
 പുഷ്പമം ചക്രപാണേന.” (4)

4. മഹാഭാരതം മഹാഭാരതം കവിമുഖ്യ യുദ്ധം —

“മുഖ്യ ചാരമാരണാവാചനനിന്നമങ്ങുകൊണ്ടിട്ട-
 [യിൽ മാറ്റംവെച്ചിട്ട]-
 കൊണ്ടു ചൊല്ലി വിവിധം മുഴങ്ങിന ഗാർഹസ്ഥ്യം-
 [സുരഭിരവം,
 മണ്ഡലാദിപ്രകൃതിമാർപരിചരികൊണ്ടു കഴിവി-
 [വേൽ-
 കണ്ഡലീശ മഹാഭാരതകോടി, പരമാവതോ സമ-
 [ധാരണമേ]

5. മഹാഭാരതം —

“ഗുഹ്യകളിത്തമമന്യായത്തെച്ചെയ്താലൊക്കെ ശാ-
 സ്താവുള്ളൂ? ശാസ്താവിന്നൊരു ശാസ്താവുണ്ടോ കഷ്ടം കഷ്ടം
 മിത്രം കേവലം ; തന്മൂലംതന്നെ തന്മൂലംതന്നെ മുയ്ക്കുന്നു

യോരാനമിട്ട്യാൽ കണയാം'ത്തിലിടാമെന്നുണ്ടിഹ കണയാംതാൻ കൂടെ മിട്ടിച്ചാൽ കഴിവിട്ടേയ്ക്കുമിടത്തന്നും കേചന; ഭവ്യതപുണ്ണൈകൈശ്വരസ്തൻസാനവ്യചേലമുദനിയ്ക്കിട്ട്യാൽ ഏതുകുടുംബം പിള്ളകിടത്തന്നും, കക്ഷിക്കുന്നവൻ കക്ഷിക്കുന്നോളാക്കാൻ ശരണം പാരിലിടാനീം? വേലി നഴുന്നൊരുസ്പൃംതിന്നും കാലം വിഷമമിടത്തന്നും കേചന; ചണ്ഡാലന്മാശൻ ഭൂമി ഭവിക്കയ്യമുണ്ടെന്നി നിണ്ണയമെന്നും കേചന; മാപാപികളേ മിങ്ങാത്തമിടത്തന്നും കേചിത്, നമുക്കിന്നുമേൽത്തലപോം പാറകിടത്തന്നും കേചന; ചന്തിതൊഴിവൻ പോയ്പ്പതിയുമിടത്തിഹ പൊതിയും കവട്ടമിടത്തന്നും കേചന, മണ്ണുവൃന്ദീമംഗലസ്പൃംഗം തപ്പു പരിക്കമിടത്തന്നുംകേചന, റ്റമ്പുവയ്ക്കളിതിൽപരമമിഹ സന്യാസികളൊട്ടുമെന്നും കേചന; കഴലും മോതിരവും പുന്നെന്നും കെട്ടാക്കുന്ന പറ്റത്തയ്യമേലീ; കപ്പമിതൽ കാളുണ്ടിഹ പാശ്താൽ പത്തനപന്തിയിൽ വിത്തന്നേടും ചെട്ടികൾ മോനകർ കെട്ടിപ്പുട്ടിപ്പുകൾ പക്കൊരു തന്മൂലതീർത്തും മച്ചികമാളിച്ചു കിടന്നതുമേലീ; കൂഴമുഖമി കൾ കൂട്ടംകെട്ടിക്കൊഴെപ്പുട്ടിനന്നേയ്യമേലീ " ഇത്യദി.

11. ചർച്ച: ഘടനകൾ.

கொஞ்சு மரம் பழத்தில் சுண்ணாம்பும் காய்காய்
பூவும் கொண்டு தயார் செய்து கொடுக்கப்படும் உணவு உட்கா
வது போன்ற பொருள்கள் கொடுத்தும் குறைந்த அளவில்

1. കണയം ചെയ്യാനാവാത്തതുകൊണ്ടു കേൾ, 2. എല്ലാവർക്കും.

ജെ അതു ഓരോയണവമ്പവിനു സമശീഷമായി പ്രശോഭിക്കുന്നു. അതിലധികം നിരന്തരമായ രസപ്രയ്യി മരണാഭാവവുമായിട്ടു, അതിൽ ഒരു വരിപോലും സജീവവും സമീപവുമായൊട്ടൊരത ഭാവുകന്മാർ കാണാൻ പ്രയാസമുണ്ട്. നരകാസുരവധവും പാരിജാതഹരണവും പ്രസ്തുത ചമ്പുവിൽ കവി പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു വളരെ രാമചിത്രത്തോടുക്കൂടി ചെയ്തിരിക്കുന്ന ഒരു കൃത്യമാണ്. നരകാസുരനെ വധിച്ച് ആ ദൃഷ്ടൻ അപഹരിച്ചുകൊണ്ടു പോയ കണ്ഡമങ്ങമെ അർത്ഥഭേദിയിൽ കൊടുക്കുന്നതിനാണ് ഗോവർദ്ധനപ്പുരയോടത്തക്കു പോയത്. അവിടെവെച്ചു സത്യഭാമി പാരിജാതവൃക്ഷം ചോരയ്ക്കു കൊണ്ടു പോകുന്നതാണ് ആഗ്രഹിക്കുകയും ദൈവപ്രഭു അതിനു വിസമ്മതം പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇത്രക്കുറു കൃത്യം എത്രയുണ്ടെന്നു കാണിക്കുന്നതിനു നരകാസുരവധം കൂടി കാമ്പുത്താൽ ദുഷ്ടതകൾക്കു ആവശ്യമുണ്ടെന്നു കവിക്ക് തോന്നിയതു സാധമാ സമീചീനമെന്നു. ഇതുപോലെ ഉണ്ണന്നും ഇന്ദ്രനും തമ്മിലുള്ള യുദ്ധത്തിനു കാരണം മാരവും ഇന്ദ്രാണിക്കും തമ്മിലുള്ള വാക്കുലഹമാണെന്നു വിവരിച്ചിരിക്കുന്നതിലും അസാധാരണമായ രാമചിത്രമിരിക്കുന്നു.

കവിതാ കലാപം പാരിജാതഹരണത്തിന്റെ കർത്താവു സാമൂതിരിച്ചാഴ്വരേ സേനാനായകനായിരുന്ന തറയ്ക്കൽ വാരിയരാണെന്ന് ആ ചമ്പുവിന്റെ കൊൾഗുണനാമത്തിൽ കാണുന്ന അടയാളവിചിത്രമായ പദ്യത്തിൽനിന്നു സ്പഷ്ടമാകുന്നു.

കോയ്മാചമ്പുക്കൾ

“ആദിത്യ! പരമൈസ്വരവാരണഘോ-
 ഗബദ്ധ സ്ഥലാസ്സാലകൈ-
 രായാശോഗ്രഗന്ധപ്രകീർണ്ണകന്യാ-
 ശ്ലേഷപ്രദമാഭിശ്രിതാ
 ശൈലാഞ്ജീശ്വരൈസ്വന്തനായകവരഃ
 ശ്രീപാർവതോഹരം കൃതീ
 നിമ്മിച്ഛ പരിചോഭിതം കൃതിസുധാം
 നൽപ്പാരിജാതാവൃതിം”

കോഴിക്കോട്ടനിന്നു നിലമ്പൂരേക്കുള്ള തീവണ്ടിപ്പാതയിൽ വല്ലപ്പുഴ സ്റ്റേഷൻ സമീപമാണ് തറയ്ക്കൽ വാരിയം ഏതും അതിലേ മുപ്പന്മാർ പഞ്ച പരമ്പരയം സംമുതിരി കോവിലകളെത്ത സേനാനികളായിരുന്ന എന്നും അറിയുന്നു. ഗുണമകാരന്റെ പേരെന്തെന്നുള്ളതിന്നു യാതൊരു സൂചനയുമില്ല. ഗുണമനിർമ്മിതിക്ക് ആരാൽ ആദിഷ്ഠനും മരുണ വൃക്ഷമായി പറഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും അതു സാമുതിരിപ്പാടാണെന്ന് ഉറവിക്കാം. കവി അഭിയുറച്ച ഒരു സംസ്കൃതപണ്ഡിതനും അതിപ്രതിഭാശാലിയായ ഒരു വശ്യവചസ്സുമായിരുന്ന എന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. കാലത്തെപ്പറ്റി പരിശ്ചിന്നമായി ഒന്നും പ്രസ്താവിക്കുവാൻ തരമില്ലാതെയിരിക്കുന്നു. ‘നാണിൻറ’, ‘വല്ലേൻ’, ‘തണ്ടിടം’, ‘മാതൻ’, ‘ചൊറായിന്നിതു’, ‘വിനുൻ’, ‘നാദിക്കക്കുമ്മുക’, ‘മേതിന്മേൽ’, മുതലായ പദങ്ങളും പ്രയോഗങ്ങളും, ‘മുറിമരവിന്മാക്കുക’, ‘ചൊഴുതുവിധിക്കുക’, ‘മേന്മമുളക’,

‘മേൽക്കൈപാകക’, മുതലായ കൗതുകകളും കണ്ടു നുണ്ട്. ഇതിൽനിന്നു കവി കൊല്ലം എഴുത്തുകാരന് കവി വിവിധിതന്നതായി കണ്ടുപോകാം. നാടോടിപ്പാട്ടിൽ ‘വിശ്വഭാഗ്യം വളർന്നു’ എന്നു തുടങ്ങുന്ന ചക്രവർണ്ണനാമകമായ ഒരു പദ്യമുണ്ട്. പാരിജാതഹരണത്തിൽ കവി ഭഗവാനെ പരമേശ്വരനായും വർണ്ണിക്കുന്നു. അതിൽ ചക്രവർണ്ണനാമ പരാമർശിക്കുന്നത്

“വിശ്വഭാഗ്യം വളർന്നു മനുജപുരുഷൻ
മുഖപുഷ്പങ്ങളെന്നു—
നാഗ്നിമൃഗമിട്ടു മെത്തും നവമധിരകണ്ഠം—
ശ്രോണിശോഭനീകൃതാർണ്യം
ഉച്ചകാലമുദിതം മിഥുനകരകനാമം—
കുറുപ്പാലം തുറന്നുപോയ
തൂണുകൾ പാർശ്വത്തിൽപ്പൊലിമയൊടു വലം—
കൈത്തലമന്തെ തലിയേ.”

എന്ന പദ്യത്തിലാണ്. ഈ പദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരവും കണ്ടുകിട്ടി ഉദ്ധര്യമുണ്ടായിട്ടുണ്ട് നീലകണ്ഠകവി പരമേശ്വരൻ മധുരയിരിക്കുന്നത്. പ്രസ്തുതവിഷയത്തിൽ ഉപദേശി വൃന്ദാവം പാരിജാതഹരണപദ്യത്തിനാണെന്ന് അതിൽ പരമേശ്വരൻ ഉദ്ധരിച്ചതും വർണ്ണനാമകങ്ങളായതിൽനിന്നു വിശദമാകുന്നു. കൊല്ലിയും കോഴിക്കോടും തമ്മിൽ നീലകണ്ഠന്റെ കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന ശത്രുതയെ

പ്പററി ചിന്തിച്ചാൽ സാമൂഹികരീതികൾക്കുവിലകുത്ത സേനാനായകനായ ഒരു കവിയുടെ പലം നീലകണ്ഠൻ അന്തിനെടുത്ത ഒരു കാലത്താണ് ജീവിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ ഉഷ്ണപ്രായമാക്കുവാൻ ഒരിക്കലും ഒരുവെട്ടിരിക്കുകയില്ലെന്നു മരിക്കു നീരുമാനിക്കാം. അതുകൊണ്ട് ഏതും ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ അന്റെ നമുക്കുവേണ്ട വോദ്ധാ വിസ്മയകരമായ വർണ്ണന അത്രമേൽ പ്രാചീനനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വാരിയർ എന്നു വന്നുകൂടുന്നു. ഏവഞ്ച, വാരിയർ പുനത്തിന്റെ സമകാലികനല്ലെങ്കിൽ അടുത്ത സമയത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു കവിയാണെന്നു സിദ്ധിക്കുന്നതാണ്. “പറയേണ്ടതില്ലാത്തവർ മാലാകരമാലാകനേ’ എന്നു കൗസവധത്തിലെ പാലയ്യം ‘അതു സാമീപ്യം ബുദ്ധിമാ’ എന്നു മോരചമ്പുവിലെന്നപോലെയും ഇതിൽ പ്രയോഗമുണ്ട്. വാരിയർ മാലാകന പാലയ്യം ആശ്രയിച്ചു കാണുന്നു.

പട്ടണം. പാരിജാതപരണത്തിലെ സുധാമധുരങ്ങളായ ചില പട്ടണങ്ങൾ താഴെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

1. പട്ടണം—

“അക്കാലം മെല്ലെക്കുളുന്നവനനുവരനാ

ചക്രിണം മെന്തപാസാം—

ചക്ര വെൺചാമരത്തുരുവൽ തുണയുമായ്

മന്ദമാനോളയനീ

ഉൾക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതെല്ലാം വിമലകന്തുക്കൾ-
 കൊടുമുടികൾക്കൊക്കെയും-
 പ്രദക്ഷിണകൾക്കൊക്കെയും വഴിയും തെളിയിക്കുന്നതെന്നാ-
 സത്യമാമോ സഖീദാ.”

(1)

2. തീർത്ഥാടകൻ്റെ അർപ്പണം.

“ശ്രീശാർദ്ദൂല പള്ളിയിൽ ചെന്നതിരസമെഴു-
 ന്നുള്ള മനോരമാശാ-
 മാശാപാലാവലീനാം കൈനതു ഫലവതീം
 കല്പനനുള്ളതാശാ-
 രാജാ മാലീഖനാശൻ നരസി മഹിമകം-
 മേന്മകൊടുത്തുവല്ലീം
 നരരാജാപ്രാമുഖ്യംതാ മാതാവി വദിവുക്കുക-
 കൊണ്ടു നൽകൊണ്ടുതപോമേ,”

(2)

3. പ്രാർത്ഥനാ ചേരുന്ന തീർത്ഥാടകൻ.

“ശ്രീവത്സം കൊണ്ടുമെന്തെല്ലാ നിനമെഴു-
 കെന്തെല്ലാം കൊണ്ടുമെന്തെല്ലാം |
 താവിത്തമ്പുന കാഞ്ചീമകരകകകക-
 ബീരമാമാലികൊണ്ടും
 വ്യാവൽഗലൈലൈതീബഹുപരിമള-
 ഭാഗ്യപുഷ്പസന്ദർഭീ-
 വൈവത്സ്യംകൊണ്ടുമാതാസത നരസി തമാ-
 സത്യമാമോസമാധാൻ.”

(3)

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ഈ പദ്യത്തിന്റെ ഉത്തരാരംഭത്തിലേ ശബ്ദാസൂത്രം വാചാ
മഹേഷകരാതിരിക്കുന്നു. നാമധേനീയത്തിലേ

“താവുന്ന കൈസ്സമേഹാമണികൊണ്ടുമത്രാ
ശ്രീവത്സഭാം മദവുകൊണ്ടുമുദഗശോഭം
ആവിർഭവൽബഹുസന്തരഭവൈയന്തി-
ഖാബണ്ഡയോരണികരുകൊണ്ടുമുദഗശോഭം.”

എന്ന പദ്യം ഇതിന്റെ ക്ഷീണമായ കൈകൾണമുണ്ട്.

4. ഇന്ദ്രാണിയുടെ കോപം—

“മോഷാദവശാൽ വിനാശ്യ ദുരൂപവിഴമണി-
മോഷാദവം, ചിഹ്നിച്ചി-
വേഷം മറെറാണു മറെറാണു കൊടുമകൾ-
ഒന്നാണു കൊടിക്കളഞ്ഞു ;
മോഷം പീതാംബരപ്രേയസിന്മാരിരുവു-
മന്നമന്നാകയാഷാ-
ശ്രീഷാമംഖാകാഷാ-പുഷ്പവർണം
പാശ്ചാത്യ പേരും ചുവന്നു.”

(4)

5. ഇന്ദ്രാണിയുടെ ധാരാളമായ പൂക്കൾ—

“കുടുന്നെത്തു തന്യൂ നിമിഷത്തിന്റെ
കുളുഖമോഷപൂരം
തെടുത്തു ; ധാരാളം ചായുന്നിതു ; പൂക്കളിയ-
ന്നു ബലാൽ നീവിമണ്ഡം ;

**പാടേ പാടേ കേവലമണ്ണിലൂടെയല്ല-
പാടേ പാടേ കേവലമണ്ണിലൂടെയല്ല-**

வினாக்கள்-விடைகள்

மாநகர; காணி பாத்திரம், பழி கபாழியு-

എൻ ശിഖാമൊമ്യ ബാലം. (5)

பீ. இராசாணி அங்கவிலா மைசூரார்—

കുടുംബ പരിരക്ഷയ്ക്കായി സർക്കാർ നടപടി

വർഷം

കേരളചരിത്രകാവ്യവിജ്ഞാനം

ഭൂ. യന്ത്രകർമ്മവിഭാഗപ്രവർത്തനാഭിമുഖം. 19 (6)

7. வினாக்கள்: பகுப்பாய்வு: கணிதவியல்: கணிதவியல்

⁴⁴ഉറവിടങ്ങൾ പരസ്യം ചെയ്ത സമയത്ത് സി.പി.എം.യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ.

ഡീനറം അമീഷ്യം

നൽകുമെന്ന് കർമ്മബലിയിലൂടെ

சாத்தியமேதற்கு, மன அமைதியைத்

ജാതകശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ജ്യോതിഷത്തിന്റെയും പ്രാധാന്യം

പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിവരം-

பூ. வெள்ளாய் ஸ்தலக் காவேரீவாய்ப்பு ஸ்மிதா காவே-

ഡംബക്കതരതരംബകരംബം. 17 (7)

6. **உறுதிப்படுத்தப்பட்ட வரலாறு:**

“ശതംഖീഭൂതംസുഖംഭരം മൃതപുനരതം—

പ്രശ്നമുദാരനമയ്യം

മുൻപ്രകാരമുള്ള ചിട്ടകൾക്കനുസൃതം

சென்னை, 11.05.2017

നാകാധീശൻ വിഷണ്ണാം പ്രിയതമയെ രണ്ടു
സാക്ഷ്യവന്നുകിട്ടി-
വ്യാഖ്യാതാനിദൃശം വിരക്തവത് മനഃ-
രം ദൈവതം പ്രോക്തംവരേ”

(8)

ഇന്ദ്രാണിക്കേ സപ്രഭോർവ്വം അഭിമുഖാൽ വാക്യമനുഭവം

കഥയിലെ ഈ ഭാഗം കവി നിരന്തരമായ മനോ-
ധർമ്മവിചാരസന്തോഷത്തിൽ മുഴുകിയിരിക്കുന്നു. “പരമിജാതവൃക്ഷഃ
മോഷ്ടിക്കുവാൻ വന്നതു മരിക്കുവാൻ മഹാറാജ മറ്റും
കാണാഞ്ഞിട്ടാണോ?” എന്ന് ഇന്ദ്രാണി ചോദിച്ചതിന്
അതിന്റെ ഫലത്തെതിന് തിരിച്ചറിഞ്ഞ് ഇന്ദ്രമൗലിയുടെ
കണ്ഡലം മോഷ്ടിച്ച നരകാസുരനെ മകാണു തന്റെ പ്രാ-
ണനാശനാകുന്നതും “അതിനും കണ്ണുലാവും കണ്ണിക്കാര
നിതിന്നുണ്ടെന്നു പരിഭവമെന്നുകേൾ വന്നാലുമാകും”
എന്നും ഭാമ പറയുന്നു. അടുത്തതാണ് “വിഷ്ണുക്കൾ വേദാമത
രാജീധാനം” അതായത് ഭേദവന്മാർക്ക് അമരസംഭവം കൈ-
വെടിയെത്തിവരുമെന്നും ആ മനഃപിനി ഇന്ദ്രാണിയെ
തൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നു. അപ്പോൾ ആ ദേവി
“അച്ഛതന്നമോഹാശ്വമന്തം വരുത്ത, അമരമരകാകെന്ന
തേ വന്നുകൂട്ടി അതായത് അച്ഛതന്നാന്റെ ചുരിവരുവാൻ
പോകുന്നതെന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഭാമയെക്കാരും ശ്രീകൃ-
ഷ്ണനെ അർത്ഥിണിയിലാണ് പ്രേമമെന്ന് ഇന്ദ്രാണി നിശ്ചയി-
ച്ചപ്പോൾ ഭാമ “ഗവിഷേണാം ശാപീ നീ ശതമഖന ഖന
പ്രേമമധ്യസ്തമുദാസർവ്വം നീയുമല്ലെങ്കിൽ പറകിലാമ

മൃത്യു ഞാൻ മേന്മ മൂലം" എന്നു കുറിക്കുകൊള്ളുന്നവിധം മറുപടി കൊടുക്കുന്നു. "അപ്പുന്റെ മണി കട്ട കള്ളനിൽ" ആഗ്രഹം ജനിച്ച മോശയ്ക്കു് "അപ്പു വന്നു ചെരിപ്പിനമ്മ കഴിമാം താനെന്നു ഭാവാന്തരം" എന്ത് ഇന്ദ്രാണി; നീ ചെരിപ്പും ഞാൻ കനകമകുവു മാണെന്നു മോമ. ഉപ്പുൻ അമ്മാവനെക്കൊന്നു എന്ത് ഇന്ദ്രാണി; ഇന്ദ്രൻ വൃത്രവധം മൂലം ബ്രഹ്മവ്രാതീയാണെന്നു മോമ. "അവ ഭയിതൻമേതിൽ മേവുന്ന പേടിക്കാരന്മാക്കൊത്തൊപ്പം കുന്നണിമുട്ടിമണി" യായതുകൊണ്ടാണു് കുമ്പിൾ വീടുകെട്ടിത്താമസിക്കുന്നതെന്ത് ഇന്ദ്രാണി; നരകാസുരനെപ്പേടിച്ച് 'നിന്നെപ്പുമനംകൊണ്ടോടിയയ്ക്കു്' ഇന്ദ്രനാണെന്നു മോമ. ഉത്തരം മുട്ടമെന്നായപ്പോൾ

"കേളിപ്പൊരത്തവ യോഗ്യമായതു മുറി-

ക്കുപുവസത്തേ, പരം

ചാളപ്പൊരിൻ പാറ്റുത്തില തുവോ-

മെന്നുള്ള ചെല്ലിപ്പയോ ! "

എന്നു വീണ്ടും ഇന്ദ്രാണി ഗൗരീക്കുന്നു. 'നിനക്കു യോഗ്യത വളർപ്പുവിനാണു്. പഴയ പൂക്കൾ ഞാൻ തരാം; പാകിതാ താപ്പയ്ക്കത്തേക്കു് അറർ ഞാനാണു്.' എന്നു പറഞ്ഞും, പൊരാത്തതിൽ 'താഡിപ്പാൻ തോന്നുമത്രേ ചെങ്കിടുപൊളിയെ നിൻ വാക്കുകേൾക്കേണ്ടൊയോ' എന്നുകൂടി അധിക്ഷേപിച്ചും മോശയും ഒത്തളിഞ്ഞു നില്ക്കുന്നു. ആ ചെട്ടത്തിലാണു് 'സം പൂചോമസ്മനു നോക്കിനാൾ' എന്ന എല്ലാതരമായ പദ്യം കവി ഈ കാവ്യത്തിൽ ഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

12. കാലചമ്പുക്കൾ

ഇരുപത്തൊൻപതു പദ്യങ്ങളും രണ്ടു ഗദ്യങ്ങളും ഒരു ഭാഗ്യകവ്യമുള്ള ഹ്രസ്വമായ ഒരു ചമ്പുവാണു് കേവല വൃത്തം. കവിതയെപ്പറ്റി മോഷമോ ഇണമോ വിശേഷിച്ചു പറയുവാനില്ല. മോഷാതീതികൊണ്ടു് ഒൻപതാംശങ്ക കത്തിലേ ഒരു കൃതിയായിരിക്കാമെന്നു ഗണിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മണു ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെപ്പേജക്കാം.

1. കാലചമ്പുക്കൾ ചേർത്തുകൊണ്ടു്

“നരനനകം ദൂരമനിനകക്കാഴ്ച.പപഭവം
ഗോപകം മറവുതോരം-
നന്മനരമോഗമുക്കെച്ചുതന്നേന്നുവിചം
കണ്ടുകൊണ്ടുതന്നമോം,
വിജ്ഞാൻനാഥാധിവാസം താഴെ നിറഞ്ഞു
ചരകകായമകുപ്പ-
കേണിളമോ നകനാൻ ചിരകലപവതമാർ
തത്ര ചമ്രാത്തരാളേ.”

(1)

2. തീർത്ഥാടക കാലചമ്പുക്കൾ

“ഇരുപം പാത്രീസുരേന്ദ്രം ത്രിമുഖനവതമാർ
തത്ര കൈവല്ലഭരന്ദ
സിക്കലാ സല്ലാപസമ്പൽസമുദിതപരമാ-
നന്ദവിയുഷയുക്കെ
ചിത്തേ താനങ്ങറിഞ്ഞാലേകണിസുഖവര-
കാംക്ഷിതം പൂരയിഷ്ടൻ
മോശമോല്ലാസം തമാനീര പുനരവി കരുണാ-
സിന്ധുരേഖം ബോധേ.”

(2)

ഇതുവരെ ഞാൻ ജീവനുകൊടുക്കും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ചുമക്കുകയും ചെയ്താണ് പ്രസ്താവിക്കുന്നത്. ഇനി ഇതര പരാണങ്ങളിൽ പെടുന്ന കഥകളെ ഉപജീവിച്ചു കവി ചിട്ടക്കു രണ്ടുതരം ചുമക്കുകയും ചെയ്താണ്. അവ ഏതുതരത്തിൽ വളരെ കുറവാണ്.

13. അദ്ധ്യായം

പുനർജന്മത്തിലെ കവിതകളിൽ ആദ്യം കവി ചിട്ടക്കുതന്നെ വിവിധങ്ങളായ കവ്യശൈലികളാൽ വിഭജിതമായ ഒരു ചുമക്കാണ് കാണപ്പെടുന്നത്. സാമാന്യം ഭീഷമായ ഈ ചുമക്കു പ്രതിപാദനമാണ്. അപരം അല്ലെങ്കിൽ പ്രകീർത്തനം ചെയ്യുന്നു. പ്രാമാണ്യ പരാണത്തെ അനുകരിച്ച പരശുരാമന്റെ ജനനം മുതൽക്കു സംഭവങ്ങളെ കവി സ്പർശിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും കാര്യവിശദീകരണത്തിനായിട്ടുകഴിഞ്ഞു കരളിടിയുടെ നിമിഷം മുമ്പെങ്കിലും കവിതകളിൽ പ്രകാശിക്കുന്നതു മുതൽക്കു കഥയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിപാദനത്തിന് സവിശേഷം പാത്രീകരിക്കുന്നത്. മാർഗ്ഗവും കാര്യവീതിയും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസം വളരെ വിസ്തരിച്ചിട്ടുണ്ട്. കടവിൽ "വീരവലത്തിൻ പ്രായശ്ചിത്തേ സ്വയംഭവാത്മതമതമേധം കലയാമാതായ പത്നിയെ മുഴുവൻ വാരിധിവസനാം കാശ്യപുരനായ മക്കിണനല്ലിത്തന്നു നിന്ദയാശാൽ മഹതി മഹാദ്രോഹം ഗിരീന്ദ്ര വിശേഷത്തിന്നുതന്നെകൊണ്ടുനിന്ദിക്കി

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ലിരുന്നു." എന്ന് ഇതിപ്പുത്തം സമാധിക്കുന്നു. ഭാഷാ
ജീതി നോക്കിയാൽ പ്രസ്തുതകൃതി എട്ടാംശതകത്തിന്റെ
ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ സഞ്ചാരമാക്കുന്നത് ഉറവിക്കാം. പല
സ്വാഭാപരണമില്ല എന്നൊരു കമച്ചം ഈ കൃതിക്കുണ്ട്.

“സുധീന ചക്രോധ പുരം സ ചപതീ-
പധാൽ സ പുത്രേണ സുശിക്ഷിതരന്ദോ ,
അതിപ്രഹാകപ്രവിശീണ്ണഗാത്രോ
ഗതാസുരർവ്വാം നൃപനമുനീന്ദ്ര.”

“തദന്താ നിരാശോ മയശോകശാലീ
ഗൃഹീതവത്സോ നൃപമേത്യ മന്ത്രി
കൃതിം മനീന്ദ്രസ്യ ഗതിഞ്ച യേനോ-
ര്യുമാന്തഥം പ്രാഞ്ചലിരാബഭാഷേ.”

എന്നും മറ്റും ഉപജാതിവൃത്തത്തിൽ അനേകം സംസ്കൃത
ശ്ലോകങ്ങൾ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു കാണുന്നതു വല്ല സംസ്കൃതകാവ്യ
ജ്ഞിപുരുഷന്മാരോടോ എന്നു നിശ്ചയമില്ല. കവിതാരീതി
താഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ശ്ലോകങ്ങളിൽനിന്നു മനസ്സിലാക്കാവു
ന്നതാണ്.

1. കാക്കമീട്ടന്റെ അത്ഭുതപ്രവരം...

“സൈവരം വിശുദ്ധ കിഞ്ചിൽ സമരധമ പുരീം
നോക്കി യാത്രാപ്രസരേണ
പ്രാകണ്ഠവൃന്ദമഹേഷം നരപതി ജമര-
ഗ്യാത്രമം കണ്ടു ഭൂമേ

അമാരാദോപാം മമാവാഹിനിയ ബഹിരവ-

സ്ഥാപ്യ പോയ് ക്കുന്നകുപ-

കാരാഭാനത്യ ദിവ്യം മുനിമനുബ്രുജേ

സുരക്രിയാമാതിഥേയീം."

(1)

2. ചന്ദ്രപ്പൂർ, ഗർഗ്ഗൻ കൽ വാഹരോപ-

"ബ്രാഹ്മസ്ഥലിനാപിതം ഭൂവി സാഗ്ഗൈരമ-

ന്തന്തനന്തിവിഭജ്ഞാനോജ്ഞാജമന്ത്രി ;

കർമ്മജ്ഞം പരകിമിദൃശ്യേണ വേദജ്ഞം ;

നിമന്തന്തം കലയാഭാ, കശഭം വിചാർയം." (2)

ചന്ദ്രപ്പൂർ കാൽവീര്യന്റെ മന്ത്രിയും ഗർഗ്ഗൻ പൂജാഹിതനായിരുന്നു. സൂര്യന്റെ അപഹരിക്കുന്ന മനു മന്ത്രിയും അങ്ങനെയ ഗർഗ്ഗൻ ഉപദേശിക്കാവ അവർ തമ്മിൽ വാഗ്വാദമുണ്ടാകുന്നു. യുക്തികൊണ്ടു വി പ്രശ്നം തടുക്കാൻ പാടില്ലെന്ന ഗർഗ്ഗൻ പറയുമ്പോൾ ചന്ദ്രപ്പൂർ 'മേതിൽ പ്രതിഗ്രഹവുമില്ലെന്നു മറുപടി നൽകുന്നതിനിടയിൽ വേഗം രാജ്യം കരയ്ക്കും' എന്ന് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന അധിക്ഷേപിക്കുന്നു. ഗർഗ്ഗൻ കട്ടിൽ

"ആചാരഹീനമതിർകെട്ടു പറഞ്ഞ വാച്യ-

മീശാ, നമുക്കിതിന്നൊക്കത്തരമില്ല നന്നം ;

ആജാനാശ്ചിതകമാത്മമനീഷകൊണ്ടു

രാജാവതാനരിക സമ്പ്രതി രാജകാര്യം." (3)

എന്നു പറഞ്ഞു വിരമിക്കുന്നു.

8. முக்கியத்துவம் வாய்வுகூட்டுதல்.

“രക്താധാമകർമ്മം, പാശാൻ, വരമ്പുവെട്ടി-

தமிழ்நாட்டின் பழங்கால வரலாறு

കേന്ദ്രാധ്വാനം വിജ്ഞാപനത്തിന് ഫലഭൂതി പരിഷ്കാരം

പ്രൈവറ്റ് ഹോസ്റ്റലിൽ നിന്നും

നാസാഗ്രന്ഥസംഹാരത്തിൽ സകലഭാ-

കേന്ദ്ര പശുസൗഖ്യ വിഭാഗം

പ്രാദേശികതയെ വളർത്തുന്ന പദ്ധതികൾ

കുറ്റംകുറവ് പ്രപഞ്ചം."

(4)

4. **கொண்டித்தூங்கு மிடுபு:**—

“മുന്നിട്ടു ചുറ്റും തിരയാപിടിച്ചതിനു, സഭയെ

കൊണ്ടാട്ടുകുടി അറ്റം

കേരള സർവ്വകലാശാലാ അദ്ധ്യക്ഷൻ

കർമ്മശാസ്ത്രം

മരണ മുന്നിക്ഷയോടുകൂടി സ്മരണ.

പ്രേമം പ്രൊജക്ട്

മുൻപി, സമാന്യരണത്തിന് കീഴ്ചി വരാ

കെരളത്തിന്റെ പ്രഭാവം."

(5)

“തന്നിൽപ്പെട്ടാലുറങ്ങുവരും മരിക്കുന്നിടം

கிடைத்த இவ்வூரின்கி இரண்டை

അതിന്റെ പാഠശാലകൾ പാലക്കാട് ജില്ലയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്നു.

കല്പനകൾക്കു മേ :

ഇന്നിപ്പോൾമെന്തെ സൈന്യെസ്സഹ വിമതർമു-
 നിഗ്രഹിച്ചാലുമെന്നും
 നന്നാവൻ വേല ; കിട്ടും വസതി കൊടിയ പാ-
 വേ ചികാടന്യകൂവേ " (6)

സഭ്യമേന്മ സത്യനിഷ്ഠ സകലനിഗമശാ-
 സ്ത്രപവീണേഹി വിപ്രേ
 നിസ്സന്ദം കൊല്ലുവാനാത് വരുമവനിൽ വരേ-
 ജ്ഞ പരം മൗന്ത്യധർമ്മം ;
 ഇമേന്ത്യവം പ്രാപ്താനാക്കുസ് മൃതിവചനമുപാ-
 ണിത യോദ്ധ്യം തന്മിഷ്ട ;
 യുദ്ധേ മൃത്യുർഭയോ വാ വേതി ഭൂമമൃതാ-
 മിശാശാധീനമല്ലരം " (7)

5. കഷ്ടതാവിമുക്തൻ യുദ്ധാരംഭം—

"ചില്ലിൽകൂട്ടം കലച്ചാൻ, പവഴിനിര തൊടു-
 ത്താൻ, കൂപാണാകനറിഞ്ഞാ-
 നല്ലാസംപൂണ്ടു ചിത്രപ്പരിചകളിമിള-
 ക്കീടിനാനന്തരവേണ്ടാ,
 കല്യാമരോഗം കരേറിക്കനകമണിനമേ
 സിംഹനാദാനിളിമമെ-
 തല്ലോലജ്യാനിനാദമെമഖിലമിളകുവു-
 ക്കീടിനാൻ മിശാശാധനം " (8)

6. കാർമ്മവീരൻ പരശുരാമനാഭ്—

“ഏറക്കണ്ണാമുവത്തിപ്പെരിക മിമെന്നായ്
മാറിച്ചീരേവണം ;
ശുഭപ്രഭവമിരവിച്ചറിവനറിവനി-
ന്നിന്നെ ഞാൻ ബ്രഹ്മവേദം ;
വീരന്മാരും വൃദ്ധപ്രവേശിമാരവനെ വി-
പ്രൻ ജയിച്ചീടിനീർകീഴ്
നേരിട്ടെന്നും ; മൃഗേന്ദ്രം കറുനരി കൈയെ-
ക്കണ്ണന്നാണോ വരണം ? (9)

7. പരശുരാമൻ കാർമ്മവീരനാഭ്—

“മാനാശ്വേദം സേവനമേതേ പിറവി, സകലവ-
ണ്ണാശ്രമചാരധർമ്മ-
ജ്ഞാനം നല്ലെന്നിതല്ലായിരമഴകിതൊരാ-
ജമാമുദിച്ചുണ്പു കാഞ്ഞൊര ;
മാനിക്കേണം മഹീരക്ഷണമനുപമമെ-
ന്നജിരികേ മനീന്ദ്രം
താനേ സമൃദ്ധതാതിട്ടു കരുതൊരു നീ
കെന്നേതേതു ധർമ്മം ?” (10)

8. കാർമ്മവീരൻ പരശുരാമനാഭ്—

“തൃണീം നില്ലത്തു ശോഷം, ചപലമുനിവരേം,
പോരിനായ്ക്കൊണ്ടു വാവാ ;
ജ്ഞാനം മരണവും ജഗത്പാരിക പൂരിമരം ;
പേരിയില്ലെന്നുമേ മേ ,

യാത്രാക്കുറഞ്ഞു ബാണപ്രമിതശിരസഃ

പ്രേതലോകേശരാജേ

ജാത്യോ മോഹം ലലം നപാമിതി വചനവുമു-

ച്ചൈവിളിച്ചാബരോദയം.

(11)

മദ്ധ്യം കാക്കായിച്ചേൻ പുറപ്പാട് —

“തന്മൂലം കാക്കയെ വിസ്തൃതനീയപരാക്രമശക്ത്യാ നി
 ധനപ്രസ്തുഷ്ടതിയസേനാചാരപ്പഴക്കിൽ മുക്കിപ്പൊ
 ത്തിയുമോളമെടുത്തും കളികൾ കളിച്ചും പാണികളെന്ന നിന
 ച്ചുകഴിച്ചും പച്ചയിറച്ചി തലച്ചോറെന്നിവ പാദ തിന്നും
 വികൃതയങ്കരയെകിടും കാട്ടിക്കയ്ക്കും കൊട്ടിക്കിമപി ചിരി
 ലും കൂത്തും പാളം വലവ തുടയും മേളം കോലിന കൂളീരൂ
 തപിശംചഗണാനാം കേളീകലവികൾകണ്ടു രസിപ്പൊയ്ക്ക
 കനകമണിത്തേർതന്മേൽ പൊന്മയകേതനയതിഭൂപാലം
 ബ്രഹ്മാസ്ഥിത, താമരശരാസനകാഞ്ചമകാശേയ ബാധപ
 രശധശിഷ്ടമധ്യസ്തം, സഹസാ സാഞ്ചമിബന്ധമുണർന്നീ
 സാഹസികം ബത സഹസാമോഹം ; കാണാ യുഷ്മദ്യുഗ്ലാ
 ഭേന്തിതു രോദോവിവരം കീഴ്മേൽമട്ട, ക്ലാഷിതെന്നാക്ക
 ധൂളിപക്ഷം? നിയതമിത്തേന്തൻ ത്രിഭുവനവിജയി ശൈത്യ
 ക്ഷേ പരാക്രമശേഖരി കൃതവീര്യംതമജനാജാബലൈസ്സമ
 താജനനടിപ്പു പടയു പുറപ്പെട്ടുഴിവിടന്നു ധരമരശിഖ
 ശിഖ | തകിലും മുതത്തും നകര പെരുമ്പറ ഡിണ്ഡിമമുള
 മെന്നുതൂങ്ങിന വാളുകടംബം താക്കിപ്പൊങ്ങും നരോ
 കൈതപ്രസരാരോപ ചതുരത്ഗവലധാനവിശേഷം

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

മിശിമിശി മീദത കേൾക്കാകന്ത; വിസ്മയമെത്രയ. മഞ്ജന മഖകൾ നന്ദനതുപോലെ കണ്മന്തപദവി പുറപ്പെട്ടതു കാൺ; വാരിധിരിമകൾ കരേറുപോലെ വാരിഗണങ്ങൾ കരിച്ചീടന്ത, ഗന്ധവപുരാകാമാനഗ്രേ ചന്തത്തിൽക്കാൺ മണിമുദസംമാൻ, ചന്തമിളക്കം ലീലമഹായുധത്തേ! സീമുണവുമെപ്പമിയുന്ന പല്ലെമയം ബല! കണ്ണിയിൽ മേളിച്ചാലോലോത്തകാമാരപ്പകൾക്കുററം കണ്ടീമന്ത യഥല്ല ചുഴും കണ്ണുക യാണിപതീനാം പ്രേരണിമന്തയും കടകളുമാ വരിയേരേ പന്തളട്ടത്തിൻ നടുവിൽക്കാണൊരു നരവരേണം, ലീലമഹായുധാബാഹുസഹസ്രവൃഷ്ടിഗ ന്തരൂപരിസമുല്പാതകനകപ്പത്രകംബഹ്ലാരാസനതിയു കട പോന്നതിനാണും, കൊപംകൊണ്ടു കലങ്ങിമറിയത്തരി നീശ്ശാലിചിതറിന ലോചനകമലം. മണിമന്തളുത്ത പരികരശോഭാപരിവേഷോജ്വലമഭിരോനിസ്സ്പൃതചാ ഹ്ലമഭീമിസഹസ്രമിവാത്തുതത്തണാമിതും കീഴിലമിനര മേളിച്ചമോത്താമിതിനൊത്തൊരു പന്തളട്ടത്തിൻ ചുരുക്കു പ്ലാട് ഗണിപ്പാനല്ല; ഇരുസന്താപി സ്ഥിരചിത്തോ ജവ; ഉവനകാരാമ മട്ട നിറഞ്ഞു യേകരമെത്തും പദേവ വിതു കാണത്തു തട്ടപ്പാൻ പരമേശ്വരനാം." ഇത്യാദി.

14. ശ്രീമതീസ്വയംവരം—

ശ്രീമതീസ്വയംവരത്തിന്റെ കാലം നിണ്ണയിക്കു വാൻ ഒരു മാറ്റവും കാണുന്നില്ല. രാമായണചമ്പുവിമല സീതാസ്വയംവരപ്രയന്ധത്തിലുള്ള "കപമിഹിപ്രവൃന്തം

പൊടുന്നെന്ന്" എന്നു തുടങ്ങുന്ന ഗദ്യത്തിൽ "ചണം വാങ്ങി വന്നിട്ടു കാതുക്കളെല്ലാം" എന്ന വരിവരെയുള്ള ഭാഗം ഈ ചമ്പുവിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു പുനത്തിന്റെ കാലത്തിനു പിന്നീടാണു് ഇതിന്റെ ആവിർഭാവമെന്ന മാത്രം പറയാം. കവിയെപ്പറ്റിയും യാദവന്മാരിലുമുള്ള പ്രസ്തുതചമ്പുവിന്റെ ഒരു വിശേഷം അതിൽ സ്രഷ്ടാർവ്വതത്തിൽ ഒരു പദ്യരേഖയും കാണുന്നില്ലെന്നുള്ളതാകുന്നു. മറ്റു ചമ്പുക്കളിലെല്ലാം ഭാഗ്യവശമാനത്തിൽ സ്രഷ്ടാർവ്വതം ഉപഭോഗ്യമാനത്തിൽ മറ്റു വൃത്തങ്ങളുമാണല്ലോ ഭൂഷണമായിരിക്കുന്നതു്. ഗണ്യമായ ഈ വ്യത്യാസം ഏങ്ങനെ വന്നു എന്നറിയുന്നതിനും ഉഷ്ണമൊന്നുമില്ല. കവിതാതീതി നോക്കിയാൽ ശ്രീമതിസ്വയംവരത്തിനു രണ്ടാംതരത്തിലുള്ള ചമ്പുക്കളുടെ ഇടയിൽ ഒരു സ്ഥാനത്തിനു മാത്രമേ അവകാശമുള്ളൂ.

കഥയും ३: ൧൧൪. ശ്രീമതിസ്വയംവരത്തിലെ കഥ പൂരാണാന്തസ്തമകന്നു വിപ്ലവഭക്തന്മാരിൽ പ്രമുഖനായ അംബരീഷമഹാഭാരതാവിനു ശ്രീമതി എന്നൊരു പുത്രിയുണ്ടായിരുന്നു. ആ യുവതിയുടെ സൗന്ദര്യത്തെ കവിതാഴെ ഉദ്ധരിക്കുന്ന ഗദ്യത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നു.

"തലമുളിതന്നൊടു തോററിട്ടപ്പൊ ജഡമുപലക്ഷികൾ മുറയിടുമിന്നും; അളകാവലിയൊടു തോററിട്ടിപ്പൊഴുമളിനി കരം മാളുന്നിതു മോദകു; അളികതലമുളിത്തൊടു തോററാരു ഡുപരിശകലം പശുപതിമുളിമൊളിച്ചു, ചില്ലിയുഗ

മഹാഭാരതത്തിലും ഗായകന്മാരുടെ നാദനാദം പല
തരം ആ സ്വരത്തിൽ താനരക്കുതന്മാരാകുകയും തങ്ങളുടെ
അഭിപ്രായത്തെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം അംബരീഷനെ ഗ്രഹി
പ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. കുന്തകയ്യൂർ മഹാവിഷ്ണുതന്നെ മേന്മാ
വരക്കണമെന്നായിരുന്നു പ്രാർത്ഥന. മഹാമാജാവി ശരപ
യേനിമിത്തം വിഷമിട്ടു അന്നൊരു സ്വയംവരമാണ്
സിദ്ധമായിരിക്കുന്നതെന്നും ആ അവസരത്തിൽ ഒഴു മഹ
ാഗാർഷം അവിടെയെല്ലാമെന്നും തനിക്ക് ആരനു ചോധി
ക്കുന്നുവോ ആ യുവാവിനെ പൂരി വരിച്ചുകൊള്ളരുതെ
ന്നും അവരോടു പറഞ്ഞു. മഹാഭാരത മഹാവിഷ്ണുവി
നോടു തങ്ങളുടെയും അന്യോന്യം കപിമുഖത്വം ഉണ്ടാ
കണമെന്ന പ്രാർത്ഥിച്ചു. സ്വയംവരം കാണുവാൻ പേര
കുന്ന പല കൂട്ടരേയും കവി തന്മയത്വത്തോടുകൂടി വഴ്ത്തി
ക്കൊണ്ടു്.

“അഭിനം മേഖല ഭണ്ഡം
കൈരീനവരേഭിരുജപലിതം
കശുകര മന്ത്രിമേഖലം
ശിശുനികരം പോന്നവന്നിത്താമരമയ്.”

ഇതു ശ്രവിക്കുകയുടെ വഴ്ത്തുമുദിക്കുന്ന പരയേണ്ടതി
ല്ലല്ലോ.

“താമി തോട വള കാഞ്ചി നൂപുരം
മാല നല്ല വസനക്കുളീടുക്കൾ
മേളമായി നിതരാം ചമഞ്ഞുടൻ
ബാലമാൻ സതത്ത്വത്തായയ്.”

“വസ്ത്രോൽക്കുളത്തിൽ വിവരീകിത നദിമരം
മുക്കുചമേ തുണി മുറിച്ചു മറച്ചുതൂത്ത്
അക്കത്തുരോദികേചനം ചമഞ്ഞുവന്നു
നില്ക്കുന്നതുണ്ടു പതിനായിരമാനപാലേ.”

മുതലായ പട്ടങ്ങളും ആ സന്ദർഭത്തിലുള്ളതാണ്. കുഴപ്പം
ക്കാരെ സ്വല്പം അഴി വേർതിരുന്നു.

“നാരദൻ വേദംകേൾക്കുമ്പോൾ നോക്കിനില്ക്കുമ്പോൾ.”
“അതല്ല വസ്ത്രം ചമഞ്ഞുപോകാൻ കൊണ്ടുപോകും ദൂരം.”
“ശുദ്ധി കരക്കൊണ്ടു കല്പിപ്പാൻ-നവപാലകിരിക്കുമ്പോൾ.”
“കല്പിക്കിലും നാരദനാൻ മുനികൾക്കു വഴങ്ങുമോ.”
“വഴങ്ങില്ല പലപാലകിമാർക്കുവേണ്ടി കൊടുക്കുമോ.”
“കൊടുക്കുമ്പോൾ ശുദ്ധിച്ചീടും ; മുടിപ്പാൻ വരുംമേ.”
“ശുദ്ധിക്കുമായിട്ടെല്ലാം തമയക്കു പെൺകൊടുപ്പിനോ.”
“കൊടുക്കുമോ കല്പിച്ചാലിളയ്ക്കുമോ മെത്തനും.”

വരണമണ്ഡപത്തെ പ്രാപിക്കുന്ന ശ്രീമതിയെക്കണ്ടു
പ്പോൾ മാറ്റംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന അവസ്ഥയെക്കുറിച്ചു
തന്നെ ചിത്രീകരിക്കുന്നു.

“മെവൻ ക്രമമെകണ്ഠാലം വിമൽകൂടെ നടുക്കിനാൻ ;
പൊളിച്ചു സമസാ തിന്നു കളിത്താമര കലന ;
തൂക്കിനിന്നു നാവൊക്കെ നീനിപ്പോയിതു കണ്ഠചിത് ;
തമ്പരം കളവാൻ തുണ്ണു കനങ്ങിലെ വെച്ചിതമ്പര ;
മുണ്ടു വീണതറിഞ്ഞിട്ടു, മണ്ടുണ്ടു തന്ത്ര കേചന ;
കണ്ടു കണ്ഠം കനംകെട്ടു കൊണ്ടുണ്ടു താഴ പാദം ;

കനത്തിൽ മുന്നിരുന്നെന്നും കട്ടനോക്കിയിനാർ ചിമർ ;
മാരാന്തം മറച്ചുക്കെട്ടു; ഒമ്പതാം കേചിൽ ബോധിത ;
ഭാരമാവിട്ടു ചിക്കന്നു മീശയും താഴിയും ചിമർ ,
ശ്രീധനാനി നിമത്തന്നോർ വൈഷമ്യംപൂണ്ടു കേചന ;
പെട്ടെൻ കിട്ടാ നമുക്കുതന്നു കണ്ണനീർ പാററിനാർ ചിമർ ,
ജാല്യങ്ങൾ മറന്നിതുരരി പലവും കാട്ടിനാർ തമര."

അങ്ങനെയിരിക്കെ മഹാരാജാവു പുത്രിയോടു നര
ഭൻ പർവതൻ ഈ രണ്ടു മഹാപിമാമിൽ ഒരാളെ തെന്താവ
യി വരിക്കുന്നതെന്ന് അന്വേഷിച്ചു. കമാരി അവരെ
രണ്ടുപേരെയും വാനരമുഖന്മാരായി കണ്ടു , അവർക്കിടയിൽ
ഉവനസന്ദർശനായി, പ്രസന്നവനെന്നായി, പ്ലഗുഭീഷണ്വാ
ഹവായി, തുംഗോരസ്സായി, ഉജ്ജ്വലഭൂഷണാശ്വനാൽ
മഹാവിഷ്ണുവും ദ്രൗണനായി. ആ വസ്തുത ശ്രീമതി സന്ധ്യയിൽ
പ്രസ്താവിച്ചപ്പോൾ മേൽക്കിമർ വ്യസനിക്കുകയും കന്യ
കയെ ഭഗവാൻതന്നെ പരിഗ്രഹിക്കുകയുംചെയ്തു. തന്നെ
നരം മേൽക്കിമരുടെ മുന്നിൽ പ്രത്യക്ഷിപ്പിച്ചു ഭഗവാൻ

“പ്രാർത്ഥനകളെവ കപിരപം
ഭവക്കു,ശമ്പീ നമ ചിബാഹുരഹം ;
രാജസുതാനു ന ദ്രൗണ ;
ബഹവസ്സന്യേവ മായിനോ ലോകേ."

എന്ന് അരുളിച്ചെയ്ത് അവരെ സമാധാനപ്പെടുത്തുവാൻ
തീർത്തിച്ചു ; പക്ഷേ ആ ഇരം ഫലവത്തായില്ല. മേൽക്കി
മർ അംബരീഷനെ ഇരിക്കുവാൻ തമസ്സിനെ സൃഷ്ടിച്ചു.

“കാളാഞ്ചലകോബതിവ, കാളീന്ദീസമീലസഞ്ചയതിവ,
കാഴകാളപുഞ്ചതിവ, കാലാനലധൂമങ്കാലതിവ, കാളരത്നീ
നികരംബതിവ” എന്നും മറ്റും കവി ഈ ശ്രുതികളെ
വഴ്ത്തിക്കണ്ടു. കേവലസ്വപനമായ മഗവാൻ അന്തരത്തി-
ലുള്ള ഭയങ്കരമായ തമസ്സിന്റെ ശാന്തിക്കു ചുട്ടായുധത്തെ
നിശ്ചയിച്ചു. “കിമിദം സദാഖലകസംഹാരണോദ്ധോദ്യ
തോ മഗവാൻ നീലലോഹിത, അഥവാ പുനരപി ദനുജ
നിഗ്രഹാർത്ഥമതിരസമാന്താതി ദേവോ നരഹരിഃ, കിം വാ
സമുദ്രാഭ്യന്തിയു ശ്രമേത സഞ്ചരതി ബന്ധവാനഖഃ, കിമുത
മിവാകരബിംബമേകീകൃതമായാതി, ഉതാഹോ പൂർവ്വൽ
പക്ഷസഹിതോ മോചനമോഽപചഃ പരികൃതേന കനക
ചലഃ, അഥവാ ശ്രദ്ധോപി ഹണധരനീകരവിനാശായ പ്ര
ചലിതഃ പ്രചണ്ഡഭവശോ വിഹഗധികാജഃ ?” എന്നി-
ങ്ങനെ പലതും കേട്ടിട്ടു നാക്കുപറഞ്ഞാൻ പേരിട്ടുറഞ്ഞ്
കുഴിഞ്ഞാടി ഇതിരവചംബം കേണതെ മഹാവിഷ്ണുവിനെ
അന്നെ ശരണം പ്രാപിച്ചു. താഴെക്കേണന്നു് അവ
യെ ഭജ്ഞാനുമാണം.

“കണ്ഡസുഖംനകങ്ങളഗാധര, കല്പമകനാശന,

[പാലത മഃ ;

കനകനിഭാംബര, കൈസ്തുകോഞ്ചികതണുശ്ചിത,

[പാലത മഃ ;

കാളേഖനപ്രഭ, കാമവരപ്രഭ, കാരുണ്യാലയ,

[പാലത മഃ ;

കമലംവല്ലഭ, കമലവിഭവാധന, കരുണാകര, പരി-
 [പ്രായശ്ചിത്തം ;
 നാഗവരദസന, നാരിജനപ്രിയ, നാഗാരിധപ, [പ്രായശ്ചിത്തം ;
 നന്ദിതമനീജന, ചന്ദ്രനീലാനന, മന്ദഗമിധര, [പ്രായശ്ചിത്തം ;
 നാരകനാശന, നാഥ, മയാധര, നാരായണ, പരി- [പ്രായശ്ചിത്തം ;
 നരസുരപംഖക, നരകനിഷ്ഠന, നളിനനിരാനന, [പ്രായശ്ചിത്തം.]

കുട്ടവിൽ മഹാവിഷ്ണു അവരെ അനഗ്രഹിക്കുകയും അംബരീഷനെ കൊലിക്കുകയും വീണ്ടും അംബരീഷന്റെ കയ്യിൽ — അതായത് സൂര്യവംശത്തിൽ — ശ്രീകാമനാഥി അവതരിച്ച് അന്നു സീതയായി ജനിക്കുന്ന ശ്രീമതിയെ വീണ്ടും പരിഗ്രഹിക്കാമെന്നു വാശാനം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. അതോടുകൂടി ശ്രീമതീസ്വയംവരം അവസാനിക്കുന്നു.

പുരുഷോത്തമ. ഇത് ഒരു ചെറിയ ചന്ദ്രവാണൻ. കവിതയ്ക്കു ഇണം പോലെ. ശ്ലോകങ്ങളെല്ലാം സംസ്കൃതമാണ്. ഗദ്യങ്ങൾ കേവലമേ മണിപ്പ്രവാളമായുള്ളൂ. കഥ പരമ്പരപോലെ പാതാളവണ്ഡം പതിനഞ്ചാമധ്യായത്തിലുള്ളതാകുന്നു.

ജകിപ്പുറം. ശത്രുതി എന്ന മാലാഖ തന്റെ രാജ്യത്തിൽ പൗരന്മാർക്കും മറ്റും വന്ദനമേറുന്ന മലമുത്രാബന്ധന

തോഴത്തിൽനിന്ന് അവരെ കണ്ടിട്ടു ചുവനമേരിയിൽ സ്വപ്നപുത്രിയായ സുകന്യയെ വിവാഹം ചെയ്തുകൊടുത്തു. ചുവനൻ വഴിതാനും നന്മനവിലനുമായിരുന്നു എങ്കിലും ആ രാജപുത്ര അദ്ദേഹത്തിൽ അനുകൂലതയായി വെച്ചു. അന്നൊരിക്കൽ അശ്വിനീദേവന്മാർ ആ സ്വധാമിയെ കണ്ടു തങ്ങളെ വരികാമെന്നിൽ അവർ ചുവനനെ യുദ്ധവും അതോഴനെത്രാമാക്കാമെന്നു പറഞ്ഞു. സുകന്യ ആ വിവരം മഹസിനെ ധരിപ്പിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം അതിന് അനുമതി നൽകി അശ്വിനീദേവന്മാരും ചുവനനും സ്നാനാനന്തരം ഉത്സാഹം ചെയ്തപ്പോൾ മൂന്നുപേരും ഉന്നപോലെ കാണപ്പെട്ടു. “മഴകി നിവിർന്നാണെന്നും മൂന്നു നെൽ മിക്കുമാളു സമോക്രമം കാമ്പാ, ആമിത്യാമയെന്നു കണക്കു ശേഷിക്കുന്ന മകനാകളും, പ്രായം പാത്താൽ ഷോഡശിനെന്നു മൂവയ്യം പുനമില്ലായമേം.” ദേവനെ വെട്ടുനാൾ സുകന്യയോട് അവരിൽ ആരെക്കൊണ്ടും തെരഞ്ഞാൽ സ്വീകരിക്കുവാൻ അപേക്ഷിക്കുകയും അതിന് ആ പതിവുത “ചുവനൻതന്നെ തെരഞ്ഞാൽ” എന്നും തോഴൻ മതാപര, നാരായണ, തയ കുമ്പാവല്ലഭ, വാമര മേലും” എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് ആ മൂന്നുപേരിൽ ഒരാളെ വരിക്കുകയും തോഴൻകൂടെകൊണ്ട് അതു ചുവനൻ തന്നെ ആയിരിക്കുകയും ചെയ്തു. തനിക്കു സിദ്ധിച്ച അനേകഫലത്തിന്നു പ്രതിഫലമായി മഹർഷി ഒരു യാഗം നിർവ്വഹിക്കുകയും അതാൽ അശ്വിനികളെക്കൂടി സോമപാനത്തിന് അധികാരികളാക്കുകയും ചെയ്തു. ആ പരിഷ്കാരത്തിൽ

കൂലനായിത്തീർന്ന ദേവന്ദ്രന്റെ മരണത്തെ മഹദ്ദി അർക്കി അതിനെ നാലായി ഖണ്ഡിച്ചു. സ്വർഗ്ഗം, മൂർത്തി, മദ്യം, സ്ത്രീ എന്നീ വസ്തുക്കളിൽ ഇതന്നെകൊള്ളുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഇതാണു് ഇതിവൃത്തം. അയോധിയിൽനിന്നു് കാണുന്നതു് ഭട്ടവിലത്തെ പട്ടമകനും.

“കിം വാ ന സാധയതി സമഭൂതപാദസേവാ
നാതീവിഷയമനസാമപി ഭേദമഭാജനം ?
സോമഭേദതാമഭജതാം ച വനപ്രസാദം—
ബ്രഹ്മേന്ദ്രശപിതനേ ച പൂർവ്വകരി കഥാ ശുഭതാ നോ ?”

1. കഷ്ടതാചരണം—

“ശ്രുതാഭരണാജ ചരവഞ്ചരമോഹനതരം
 ഗദ്യായതം കാരണനം—
 തജ്ജീകൃത്യ വരിപ്പതിന്ന ചളിതാം
 കൈക്കൊണ്ടു പൂമാലികാം
 ജ്ഞാപാ തുജ്ജതരേ സ്വതഃവരമഹം—
 രജ്ജ വിളങ്ങീട്ടമീ
 നിൻ കോലം മനസാ മഹേശ്വരനിരേ,
 നിത്യം നിഷേവരമഹേ.” (1)

2. കഷ്ടപത്രം—

“ശ്രീകൈലാസാഗ്രിശ്രുതാ കനകമയമഹം—
 മന്ദിര തുരന്തം
 തുകീടം കുലുവാശീബഹളപരിമളം—
 മോഹിതാശാന്തരാജ്യം,
 നീരകണ്ണരംഗമതമി: കോശമഞ്ജര മതിയിലം—
 യഥാ ചേർന്നുണ്ടാരുണനം—
 ജലകരണ വാണിജസ്വ പുരരിപുരോഗവൻ
 പൂണ്ണകാഞ്ചുധാരം.” (2)

3. കഷ്ടരീതിവിശേഷം—

“ഓവൃത്തന്മാരിൽ മുമ്പുണ്ടിവൻ മുതലവെ—
 ജ്ഞീവുമെല്ലങ്ങളെല്ലവും
 സ്വർഗ്ഗേ ചേരുന്ന കൂട്ടിപ്പരിഷ തുണയുമാത്”
 വാസമല്ലേന്ദ്രഭൂമത ;

പ്രായാനം നന്നേരനുഷ്ടം മിനിവരസഭസം ;
 കമ്മചണ്ഡാലമേനം
 നി-പന്യം വച്ഛ മദ്യ മഹിതമവതാ-
 രംഭിജാർക്ക തോന്നം ॥” (8)

ഇപ്പാർമേൽ നിന്ദകമ്മാ വരസഭയിലിവൻ
 ധിക്കരിച്ചാരു കോപ്പി-
 ന്നരപ്പുവിൽച്ചെറുവേക്കം ന വല, മമ ഭഗത്-
 വ്യംതമഹൊന്മുരംഭേ ;
 അപ്പാഴ് ക്കല്ലെൻ കല്ലുമനവമണിയ-
 ക്കണ്ണകാണാൻ മുരൻ
 ജ്ജിച്ഛാമിച്ഛ മേതം പുനരതിനമരേ-
 ള്ളാവതാസത്തിനേതും. ॥” (4)

4. കലതായ സഹിഷ്ണി—

“കല്ലറനകജ്ജിതംബധിപ്രതിഭയാ-
 നജ്ജന്മിതാൻ പർഷ്വഭാ-
 നൽഭാഗതാൻ പ്രകീർത്തികുടിനാ
 നേത്രേണ സംസ്ഥിതീ
 അപ്പാഴ്ജിഗ്വരിതാൻ പ്രകോപവിവശം
 സോൽകമ്പബിംബായനാ
 സക്ത്യാനം പരന്തേ ജഗദ്ദ വിനതം .
 നിർർത്ത്യ ഭുമേയസം. (5)
 ബാലന്മാക്കന്മാരിന്നു പരമശിവവിദ്യ-
 തപം? വിശിഷ്ടാച്ഛന്മാൻ

പോലും പണ്ടൊരമാരാഞ്ഞവശതയാട്ട ക്ക-
 ബീലിതിൻ പ്രേരണിമാനം ;
 കേളിനീകെല്ല നിന്ദാകലവി നിഴലടം
 നീലകണ്ഠകലേതും ;
 പ്രബലയാംഗുളയേ കക്കരമഹര കര-
 യ്ക്കുന്നതിന്നൊക്കമല്ലോ. (6)

ശോകവ്യാഖീരമെന്നൊരുചിന്ത ഗിരിശ-
 പേഷിണോ നിജൽനിന്ന-
 ണീ കേളുൽപന്നമിന്നേ വിരവിന്നൊട്ട വിരൊ-
 സ്വാമി ഹാസ്യം സമാഗത ;
 മോഹംകൊണ്ടൊഹിതസ്വ സ്വയമുരപ്യഭേ
 കത്തിതാനസ്വ പാൽകാ-
 ലാകെറ്റുട്ടിളച്ചാഴിക്കുന്നതു ശിവശിവ! മ-
 ള്യപ്രതീകാരമല്ലോ." (7)

5. പേരുകൾ മോക്ഷപ്രാപ്തി—

"സ്ഥാനാദുത്ഥായ തസ്താലധികമിദനിന-
 ണതാഗ്നു മോക്ഷേനതരമല്ല
 കാണായീ ചെന്നുചേരുന്നതു നഭസി മഹാ-
 യാത്രുതേജപ്രവാഹം ;
 താനേ ഹാഹാനിനാഭോ മിഹി ഭൂവി ച മഹാൻ
 പശ്യതാമഹിനസീ-
 ദീനാനാം ; പാപി ഭക്ഷൻ കഴിമമതിരഹോ !
 നിമിക്വാരണ്യഭാനീമ." (8)

6. ശിവൻ ദേവന്മാരെപ്പോഴും —

“വിശ്വാനന്ദൻ വെല്ലു വിശ്വേന്ദ്രം, വരവു ശതകൃതം,
സത്യമോക്ഷത്തിൽനിന്നോ ?
നിശ്ശേഷം കാത്തു മുപ്പാർ ശതകൃതം, സുഖമേ
വേണിൻ വെല്ലുന്നതല്ലീ ?
വിശ്വം നാകാലയന്മാർ മടമിളകുമെന്തോ
മനവന്മാരെന്തോ—
നന്നാണോ പോരിനെത്തുന്നതല്ല വിജയവും
പൂജ്യ മെല്ലുന്നതല്ലീ !” (9)

7. യുദ്ധം ശിവനോട് —

“അസാമീപ്യംകൾ നിന്നിരുവരിയുമെല്ലം
നല്ലൂ മധ്യമീകൃതം
ചൊല്ലാങ്ങീടുന്ന സത്രം പുനരതു വിധിനാ
നിവഹിക്കണമല്ലോ ;
പശമാകാത്താപി ഞാനും വീന പെരിയ കഴി-
പ്പത്തിലെത്തിയ മേൽ—
മിപ്പായം ചെറുത്തുനില്പിതു മൂലമതുളകും
ങ്ങിന്നു ദേവൻ പ്രമാണം.” (10)

8. പൂജയും അർച്ചനയും തുടങ്ങുന്ന ശിവൻ —

“ഇതരം പരമേന്ദ്ര വിമതേ ശതപത്നയോനതേ
മെത്തിട്ടമാദ്രകുലണാമസശീതളംതരം
ഏകാഗ്നിതല്ലതിതിലോളമെടുത്ത വാചാ
മുശോഭനമെല്ലീ മഹാവാൻ മധുരം ബലോദ്ധേ.” (11)

ശ്ലോകം : താമരമാലയ്ക്കു പുറകുപറ്റുന്ന മേക്കായണിയുടെ പരിവേഷം—

“കേമന ചൂരൽക്കോലുമെടുത്തുനഖിലോരപാദണ കലവി തുടങ്ങി, കേമന മുൻപിലകമ്പിളി കേവി കരേ റിയയഴന്നുളളവതിന്നു ഘരവുമായ് കൊണ്ടുനീകേ വെന്തു ; വെൺകൊററക്കു പട്ടുത്തഴിനിമ മുത്തുക്കുകുളിത്തര മെല്ലാമുപമിപ്പിച്ചു നടന്നു കേമന , താമരവൃന്തനേത്ര ണികൾവീയിച്ചുവേല ചേൻ നടന്നു കേമന , ഗുളികാ രമളമുദിപ്പാക്കാരുംഗതുംഗകുന്ദിപദമാളും വാളുകരേ ബം താക്കിക്കൊണ്ടിളേഴി കേമന ; വീണാവാണിയെ വാഴ്ത്തി നിതാന്തം വീണാപാണികളൊക്കെയണത്തു ; ചീനക്കുഴൽവിളിയും വിളയാടി പൂവാളിയുടേതേ മല ഹരി മാളവി നെർപാളവുമായ്പ്പാടി കേമന , വന്ദന ചെയ്യുരവിനുമുഖീം താം വന്ദികൾ വന്ദന പുകണ്ണുതുടങ്ങി, ചെന്നിൻകിണ്ടികൾ വെള്ളിക്കിണ്ടികൾ പൊൽക്കോളാ ണികൾ കരഞ്ചനകലശം, പൊൽക്കണ്ണുകൾ പൂത്തനള ക്കൾ തെന്തിളക്കളല്ലിക്കയറും, മപ്പികമാലകൾ പൊൽ പ്പന്തുകുളം കളിയമ്മാനകൾ മണിയെവിശറികൾ കനകമുഴററികൾ മഞ്ഞകവല്ലിക കനകക്കുഴലും പവിഴരേപ്പങ്കിളി ബാലചകാരം മഞ്ഞമയ്യരം കേളിമറമളം മറുമിറയ്ക്കും പലപല മധുരപദോത്ഥപ്രകരമെടുത്തുനഖിലാഭരണവി ശ്രഷിതമാരുംമോദരം മണ്ണുചനരുകിളരവമേന്യോ വഴിവിൽ നടന്നു.” ഇത്യംഭി.

ഒടുവിൽ “ചന്ദ്രോപീഡം വരകഥ വർണ്ണം സന്ധി
 സൈവ ദേവീ മേനാഗതാൽ കിവ ഹിമഗിരേരാവിരാസീൽ
 കമാകീ” എന്നു കവി ഈ ചമ്പു അവസാനിപ്പിക്കുന്നു.
 അതിനുമേൽ

“കാണംകൊരിട്ടുള്ള നന്ദാംഗിമരൈ-
 ത്തുണെന്നപോലെ കരുതിഭവേണം ;
 ഏണം കമാത്രേ വിചമ്പുന്ന കോലം
 വേണം നിനയ്ക്കാനായി ചിത്തമേ, നീ.”

എന്നൊരു പദ്യവും ഗ്രന്ഥത്തിൽ കാണുന്നുണ്ട്. അതും
 പ്രസ്തുതകവിയുടേതായിരിക്കാം.

2. കാമഹരണം—

ഏറ്റവും പ്രാചീനവും സർവ്വജ്ഞനുമായ ഒരു
 ചമ്പുവാകുന്നു കാമഹരണം. ആറുപത്തു പദ്യങ്ങളും
 അഞ്ചു ഗദ്യങ്ങളും ഒരു ഭാഗ്യകവും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അട-
 ങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. (1) പശുപദ് (അവതാരം) (2) കന്ദവത്തു്
 (കിനാവിൽ) (3) എങ്ങളാൻ (അങ്ങരം) (4) മാതർ
 (സ്ത്രീകൾ) (5) ഉവക്കുക (സ്നേഹിക്കുക) തുടങ്ങിയ പദ്യ
 പദങ്ങളും (1) മരുച്ചെപ്പയ്യുക (2) പുരപ്പഴങ്ങൾ (3) ഇള
 കൊള്ളുക (4) പച്ചപെറുക (5) കാക്കുതിരുമറക്കെ
 വരുത്തുവെന്നും കഥയ്ക്കും മറ്ററിഞ്ഞുവെന്നുവെന്നും (6) വെ
 ന്നിക്കാളും വിളിപ്പിക്കുക മുതലായ ശൈലികളും പ്രയോഗ-
 ഗവിശേഷങ്ങളും ഇതിൽ കാണാവുന്നതാണ് ശബ്ദാത്മ-
 കങ്ങളുടെ മാഹ്യതയ്ക്കൊണ്ടും മനോഹരങ്ങളുടെ സ്വാഭാത്മ-

കൊണ്ടും ഫലിതങ്ങളുടെ ബാഹുല്യംകൊണ്ടും മുമ്പോ
 തങ്ങളുടെ സൗകര്യംകൊണ്ടും പ്രസ്തുതപ്രബന്ധം രാമായ
 ണചമ്പുക്കാരന്റെതാണെന്നു സർവ്വദയന്മാർ അനുമാനി
 കുന്നതിൽ അനൗചിത്യമില്ല. കാമഭവനത്തെ ആശ്വ
 മമാക്കി പല കവികളും കാവ്യങ്ങൾ രചിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവ
 യിൽ സ്വപ്നാ അഗ്രപുരുഷൻ അർദ്ധമായി പ്രശോഭിക്കുന്ന
 ഈ കാമിദാസമഹാകവിയുടെ കമാരസംഭവത്തിലേ യുതീ
 യസസ്സംഭവനയാകുന്നു. ആ കവിവക്ത്രവത്തി പുമാണ
 തെ അനുകരിച്ച ദേവേന്ദ്രന്റെ അഭ്യർത്ഥന നിമിത്തമാ
 ണ് കാമദേവൻ ശ്രീപരമേശ്വരന്റെ താപാജ്ഞത്തി
 നായി ഉദ്യമിച്ചത് ഏന്ത് ഉപന്യസിക്കുന്നു. എന്നാൽ
 കാമൻ ഇന്ദ്രനോടു പറയുന്ന “കല്യാം ഹരപ്രാപിപിനാക
 പാദണൈവേസ്യ പുതിം കേ മമ ധനപിനോന്യേ !” ഇത്യാ
 ദിവാക്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഹങ്കാരത്തെയും സൂ
 ചിപ്പിക്കാതെയിരിക്കുന്നില്ല. നമ്മുടെ ചമ്പുക്കാരൻ തന്റെ
 മിത്രത്തിന് ആ പശ്ചാത്തലം പോക്കുന്നു മനാനി കല
 ഹപ്രിയനായ നാമക്കെ കാമന്റെ സന്നിധിയിൽ നമി
 പ്പിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരാക്രമം അപ്രതിരോധമാണെ
 ളിലും അതു തപോവൃത്തി സചികിച്ഛിരിക്കുന്ന ശിവ
 നോപഹരുന്നതല്ലെന്ന് ഇന്ദ്രൻ ആക്ഷേപിച്ചതായി ആ
 മഹാകവിയെക്കൊണ്ടു ഉപാഖ്യാനം ചെയ്തിരിക്കുകയും തദ്ദേശം
 ആ മദോഘത്തനെ ശിവവിജയത്തിനായി പ്രസ്ഥിതനാ
 ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതായത് ആശാസ്വമായ ഇതിവൃത്ത
 പരിഷ്കരണമാണെന്നു സമ്മതിച്ചു കഴിയൂ. കമാരസംഭ

വത്തിലേ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ കവി ഉദ്ധരിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും അവയിൽ ഒന്നിനെക്കൂടിയും മണിപ്രവാളത്തിൽ ചേർത്തതും ചെയ്യുന്നതിന് തക്കതല്ല. ഇനി ഈ പ്രബന്ധപീഠത്തിൽ നമുക്ക് ഒട്ടാകെ ആസ്വദിക്കാം.

ആദ്യമായി കവി കാമഭവന്റെ രാജധാനിയെ വർണ്ണിക്കുന്നു. ആ പട്ടണത്തിൽനിന്നു ചില ശ്ലോകങ്ങളും ഗദ്യത്തിലേ കൊൾവും ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

“കർപ്പശ്ശിമുദ്ര, മുല്ലമലയാസ്തം, നീലമുദ്ര, മ-
 പ്പാൽപ്പുഴമണ്ഡപ, മണനക്കുളിനിഖം, മസരമാഗ്ന-

[ഭീഷ്മഗ്രഹം,

ശിഖരമുദ്ര വിശ്വലക്ഷം, കലഹമുദ്രാമുദ്രമണി-

[അനേ

കുളിമുദ്ര മനോഹരം മണവിന്ദുസ്തം മനോര-

[വയം.” (1)

“വർണ്ണായനക്കുളി, കോകിളഗീതിശാഖം,

വർണ്ണാർദ്ധരണ്ടുപണിചെയ്ത ഹൃദയസ്തംഭം,

പേരും മധുപ്രതാപം മുതലും മണിക്ക-

ട്ടാണമാനമണ്ഡപമേവം, നന്ദനാഭിരാമം. (2)

മേമംഭരണവനി മനോഹരതരം

കത്രാധി, നീലാലയ-

ശ്യാമാ വാപി പരം, കത്രാധിഭിമ-

പുഷ്പകുളികാനനം,

സാമോദം നവമാഹരിവിപിനമ-

ദൈകത്ര, ചോകത്രയം

കീഴ്മേലൊന്നിളകം പ്രസന്നമധുരം

കത്രഹി ചേമന്തികര,

(3)

മാകന്തെന്താപ്പിളഞ്ചമ്പകവനമണിമ-

ല്ലക്കുളിത്തൊപ്പു പൈതേൻ

തുകീടം ചന്ദനത്തൊപ്പമന്തരവനം

കേസരം ധൂസരം

നന്ദകളും കങ്കമത്തൊപ്പുചർചിതമുദയം-

കങ്കമുളിപ്പണ്ണമോരോ

തോര തസ്തിൻ പ്രദേശ നിമിനജനമനേ-

വൃത്യമുദ്യോനജനം.

(4)

നീലക്കരിമ്പിൻകൊരിമേൽക്കലമ്പൻ

കാലക്കൊരികൂട്ടുകൾ തുകി മേന്മയെ

പീലിപ്പണിപ്പന്തലിചെത്തുകരം-

ജാലം വിതാനം വിതാനാതി ശോഭാം."

പ്ര. "കർപ്പൂരംകൊണ്ടെപ്പേരും നൽക്കൽപ്പണി
 വീമ്പത്താമരവളയൽ കടച്ചിൽത്തുണായിയുകരിമ്പുകുള
 ത്തരമാക്കിക്കൊത്തപ്പുവ കഴിക്കാലാക്കിത്താമരന്തൽകൊ
 ണ്ണാക്കൊരിത്തമുളിൽക്കണ്ണികമദംവച്ചിട്ടല്ലികൾ
 മകാണ്ടെ പട്ടികതട്ടിയെപ്പന്തകളമരം പൊൽപ്പലകപ്പണി
 പരിചിപ്പിച്ചുതിനലകസമപരാഗം പരിചിൽ പനി

നീർവീഞ്ഞിയുചച്ച ചമച്ച നിറഞ്ഞൊട്ടു കിത്തികളെക്കുറേ
 തീർത്തു മൃഗത്തെക്കുറേ പെമ്പാൽക്കളികൊണ്ടെക്കുറേ
 കളിയിട്ടൊക്കെത്തോറൊക്കെക്കൊണ്ടുവെക്കിട്ടു മണിച്ചാ
 കൊത്തും മയിയുണ്ടുട്ടിക്കുറേമൊയ ചുവപ്പും മേളിച്ചെക്കും
 വിശ്വവിനോദനസാരം വാത്സ്യായനനിഷ്ഠകിതം ബഹു
 ധാ മഴുവൻ ചരതിച്ചെഴുതിത്തീരും മണിവനഗണേ, സുര
 ചുക്കനാരിനിവരം കഹവന സു. തമ്പിനോദാളംസം
 കഹവന കിന്നരനാരിഗീതം കഹവന, തുഞ്ചത്തനാദവി
 ന്നുകൾ കഹവന മണ്ണുചവറാണിനാദം കഹവന, വീണാം
 വേണുന്നിനാദം കഹവന മധുരമധുജീകമഗം കഹവന,
 പരിമുദകി പലയന്ത്രം കഹവന പരിമുദകിനീപുഷ്പം
 കഹവന, കേളീശാലകളൊരിക്കലായികും മുളം ഭൃഗുസ
 കളമൊരിക്കലും മയിവുകൾ മറെറൊക്കെത്തോറും
 പെണ്ണാണെക്കൊക്കെക്കൊ, പ്രസ്തുതീപം മെരിക്കൊണ്ടൊരിക്ക
 ലൊക്കൊക്കെക്കൊ, പെണ്ണൊക്കൊക്കെ, തെക്കിനൊക്കെ വിശിഷ്ട
 കൊണ്ടൊക്കെക്കൊക്കെക്കൊ,..... . ഇല്ലമയിലാടിപ്പാടിനി
 തന്നതും കളമുഴുപ്പരഭൃതമധുരധപനി കേട്ടവസിന വനിതാ
 വിരമമെല്ലാം വാഴ്ത്തുകവല്ലെൻ വിവിധവിരേക്ഷാൻ.” ഇ
 ത്യാദി.

കാമമേവമെൻ മന്ത്രിമാരെപ്പററിയാണു് അടിയിൽ
 കാണുന്ന പല്ലത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നതു്

“ചന്തംചേരം വസന്തം, മലയപവനനം,
 പുണ്യപീഠയധാമം,
 മന്ദം മന്ദം മുണ്ടീടിന മധുവകലം,
 കോകിലം, കേകിളാലം,

പൈതൃകങ്ങൾ നേർവാങ്ങിത്തന്നു തന്നെത്തന്നെ—

കുറുപ്പും നിരൂപി—

പുനർജന്മം വലയെ കലിതരസമമി

മന്ത്രിയെന്നു മീനകേശിതാ.”

(6)

ആസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിൽ ഏഴുനളി പല യുവ
കുമാരങ്ങളെയും ആപമാതികൾ കാമൻ കേൾക്കുന്നു. അവ
രുടെ സങ്കടങ്ങളുടെ സ്വരപ്രഭമെന്നെന്ന് കാണിക്കുവാൻ
ഒരു പദ്യം ഉദ്ധരിക്കാം.

“അന്തർ തന്ന തട്ടാഴ്ചകൾ പനിനീർക്കുഴമ്പും

മാന്താർചരം | മരണമാനമിതെന്നുവന്നു ,

കാണു പൈതൃകാശ്മബലാകുലമെന്തി ചോർവം—

പുഴയൻ കുറുപ്പിമുളമിതെക്കുറുത്തൊരുതാ—

[അന്താർ.” (7)

ആ പരാതികൾക്ക് ഓരോ ചരിത്രമാണു നിശ്ചി
യിച്ചുകൊണ്ടു കാമദേവൻ വിശേഷപകുവീരനായി വിജയി
ക്കുന്ന കാലത്താണ് ‘പ്രഥിതകലഹകാമി’യായ നാരദൻ
അവിടെയെത്തുമ്പോൾ ‘യോകത്തിൽ ആരെങ്കിലും
ഊർവ്വചയ്യവ്രതം ആരംഭിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്നും മറ്റും ആതി
ഥേയൻ ചോദിച്ചതിന് അതിഥി ഇങ്ങനെ ഉത്തരം പ
റഞ്ഞു.

“നാരികുടിലകടാക്ഷം—

പ്രപതനസംഭിന്നധൈര്യമയ്യോദാഃ

ആണയുമാനെയുമാനേ

മാമുകടക്കുന്നതില്ല ഭവനേ തേ. (8)

സ മറ്റ് ഞാൻ ചെന്നിവണ്ണം നവ ചരിതമതേ-

യം പുകഴ്ത്തൻ ; താനീ-

മേലു സർവ്വമാണാം വചിപ്പ കലിതാ-

ഭക്തിപരമം വെക്കേ,

കൈമാറ്റംതന്നെക്കൊമ്പുമെങ്കിലും-

കീഴിമിട്ടുതന്നതല്ലാ-

മരക്കം ; മരുന്നതിവൻപ്രാപ്യമെളിവതേ-

ഭവനം വെക്കല്ലാം. (9)

നാമെന്തെങ്കിലും അങ്ങനെയുള്ള അവരോട്
കേട്ട് ആ അസംപ്രദിക്കുകയും ഇപ്രകാരം രചന ചെയ്തു.

“കേരളം എന്ന വീരവാദം മുനിപരിവൃദ്ധ നീ

മാമകം ; മരുമാന-

കാലം എന്ന ചന്ദ്രമൂലൻ പകുതിരവ ചൊൽ-

നാകിമിന്നുമെന്തേ ;

നീക്കംവന്നീട്ടുമാകിപ്പുനതെന്ന, ഒരേ-

മുഖമെൻപോന്നി, വില്ല-

തുക്കുന്നതെന്നതേ ഞാൻ വെക്കവഴിയി, മി-

ന്നു പരന്നതെല്ലാം. (10)

പിന്നീട് സമരത്തിനുള്ള സന്നദ്ധതയോടെ.

“മലയാപവനനൈന്നാർപ്പമാദന്വി നേരേ
കലകിടയുളെട്ടുതൂംകൊണ്ടുവന്നാൻപറേന്തേ,
മലയജനസവാഹീ വല്ലഭീഭജതീണാ-
മിളകിന പൊടിപൊങ്ങിച്ചുംബരേ നന്ദുചേതാം.” (11)

“ഉംഗിയിൽത്തിരുകി മല്ലവേണി മലർകൊണ്ടുണിഞ്ഞു
നീലകാങ്കരം
കങ്കമേന, കഴിയക്കേച്ചു കനകിളിവില്ല
ജയസാധനം,
സങ്കലസ്തു നന്മനായുധത്തെ, ശുഭഹാസമേന-
മെറിവാളെറി-
ഞ്ഞങ്ങനേ ചെറുതു ദേശിതോരു, പരിധായ
നിർമ്മലശ്ലോകം ; (12)

“ചേലൊഴുന്ന ഓലു പ്രണാശ്വകാഗമിതൊരുപരേ
വപുഷി ശ്രീഷണ-
ശ്ലേണികൊണ്ടുനണിഞ്ഞു മഞ്ഞുളവിമംസ-
ഭമാഹിതചരചരം
മാനനീയഗുണശാലി മാനിനികളായ ദമയന്ത
പദജനനം
മാനശൈന്യമൊരുമിച്ചുകൂടിയതു വേർതിരിഞ്ഞു
സമരരാജ്യമേ.” (13)

“കിളി മയിലരയന്നം ചക്രവാകം കയിൽപ്പെട്ട-
ശ്ലാഭിപദകി ചരകാരം പ്രാവ പൂങ്കോഴിതാൻ
തെളിവിന്നൊട്ടു ജയിപ്പാനിന്ദുചൂഡം തരാനീം
വിഖളിതനിജസൈന്യം മരമരം നന്മ.” (14)

മനുഷ്യന്റെ പദപുറപ്പാട് മനോമോഹനമായ ഒരു ഗദ്യത്തിൽ കവി വർണ്ണിക്കുന്നു. അതിൽനിന്നു ചില വരികളാണു് ലുവഭേ പകർത്തുന്നതു്.

“മയിൽകയിലെണം മാതാതന്മാർ വിത്തുവിളിച്ചു മംഗലയാതേ ; സുരപുരമഹിളാകമാനിലെണം പുതൻ പീലി പരത്തിക്കത്തി, തനീതൊരു താലൂക്കിനസമുഹം നീളെപ്പാശ്ചാ മേനകരാഭാമ്യ താമിപ്രകൃതികളൊപ്പം വീയിക്കാഞ്ചനയെ പഞ്ചാമരമിളപ്പുവും ബാലസ്രീകളൊഴും നന്നേ വീയിക്കുവാനു്തീരും മുഴുതരിശുനന്നം കൊററക്കുടയും ചാരുപിളിപ്പി, കൊററച്ചിന്നും മുൻവിൽ വളിച്ചിളകി നന്നുവീഴുകയാടിക്കൊണ്ടു മിഗന്നും ഭൂമിത്തരുണീജലന മണിത്തേർതന്നിൽതെളിയിവാട്ടു ഓമാവലിയാം കൊളി മരമൊക്കത്തക്ക നമ്പിയിരിക്കാണക്കല്ലക്കല്ലുന്ന കമാല പ്പഞ്ചിരി കളിയിൽക്കോപം കശ്ശി, മന്ത്രം മധുരാഖിഗ നമധരാമുഃസ്വനമകരേ പൂങ്കുല പത്മവിലോകനമെന്നതുളങ്ങി ധർമ്മപ്രഹരണമൊക്കെത്തരിൽ നിറച്ചും കൊണ്ടു നന്നൊരുനേരം, പനിമരിച്ചുവിമാൻ പലതും പലതാമൻപൊട്ടു മുൻപിലകമ്പുകിളി, പച്ചക്കുടയും പച്ചക്കുടയും പൊന്നിൻകൊമ്പുകൾ കാളം ചിന്നം തുകിമുംമു മന്ത്രം മലവിപൊടിയുമാറിവിവിധനന്ന കപ്പി മൂക്കൊണ്ടുവകിടമൊക്കെപ്പൊടിപെട്ടമാറുള്ളവുകൾ മുഴുവൻ നയടിതി വിതന ചർ പുരമരമുതിന്താലെയുന്ന തപോ വനമൊക്കെല്ലന്ന മുഴുന, വസന്തബലാധപനംകോക്കൊക്കേറാമുതന്നു മഹീന്ദ്രപത്മ ക്ഷതികളഗ്രന്താളം

ഭാഷാപണ്ഡിതൻ

പൊട്ടിച്ചിട്ടതും പൂകലകൊണ്ടു നിറഞ്ഞു ചമഞ്ഞു; മലയാനിഖരം മതുരതവീര്യ മധുമാസമ്പമങ്ങതിർക്കുക മേവീ; മന്നിൽക്കുമിൻനിർ നിവിരളുകീ മനനന്ദമായത്താകെണ്ടെളീ; മതുരത മേവും മധുരമരണം പരുകിപ്പരുകിപ്പരളിതമിഹനം പരിചയാടിണങ്ങിപ്പവേശനം പൂണ്ടങ്ങോരിങ്ങോടാതു കളിക്കുന്നതുകണ്ടവിചമിമകം കൈക്കൊണ്ടൊക്കെക്കളികളിച്ചായി മുനിജനമെല്ലാം.' എന്നൊരു ലളിതമായ വചോവിഖാസം! എന്നൊരു മധുരമായ ആശയപരമ്പര! "അസ്മത സദ്യഃ കസമാന്യശോകഃ സ്മധാത്വ ഭൂതേവ സ്വപല്ലവാനി" എന്നു കളിഭാസന്റെ ഒരു പദ്യം െം മാത്രമേ ഇതിൽ തർജ്ജമയുള്ളൂ.

അനന്തരം കരമേവൻ തന്റെ സേനാബ്ധക്ഷരം രോട്ട് ഇങ്ങനെ ആജ്ഞാപിച്ചു.

"സേനാനായക ബാഹുമാന്യ വിഭോ,

ചക്രാമപയേ, കോകിലാ-

പ്രാണാധിപര, ഭൃഗുരാജമയിരേ,

ചക്രാജ്ജപോതങ്ങളേ,

ഞാനാകുന്നതു നിജരം, നിജളളിഖം

ഞാനെന്നറിയത്താസ്ഥയാ

വേണ്ട ചന്ദ്രകിശോരഭൂഷവിപിനേ

ചെയ്യുന്നവസ്ഥാന്തരം."

(15)

പിന്നീടു താനും തപോവനത്തിന്റെ സമീപത്തു ചെന്നു. അപ്പോൾ പാർവ്വതീദേവി ഗോവൽസന്നിധിയിൽ ആഗതയായി.

“എടുത്തുവെട്ടിക്കൊടുത്തു
 മടുത്തുയുന്നവനിന്നുവാണം
 കടക്കുന്നവൻ തപോവനത്തി-
 നടുത്തുപുളി മരണാവിധനപി.” (16)

“അരിപടലമയം തൊണാത്ത തൊളുറ്റി നേരെ
 മലർവിശിഖനമുത്താത്തു നിഷ്കം മശായാം
 തെളിവെടു സഖിമാരും താനുമായ് മരുമനം
 മലമകളെഴുന്നള്ളി വഴിതും ചന്ദ്രപുരം.” (17)

കാമധേനുത്തെ വഴ്ത്തിക്കുന്നതാണ് അതിയിൽ കാണിക്കുന്ന പട്ടം.

“അപ്പോൾ മിന്നുന്ന നെറ്റിത്തിരുമിഴിനടുവെ
 പൂവെഴിപ്രായമേതും |
 കല്പാത്താളിപ്പൂവെഴുപാനമസദൃശമുതി-
 ന്ന കനൽച്ചുരുത്തകാശേയ ;
 തൽപ്രാപ്യേണ മോക്ഷം കടകനൽമയമേത് ;
 മൃഗശേഷം സുരോക്രമം
 മലാജ്ഞാതം പൃഷ്ഠധനം ; ശിവശിവ പരവാ-
 നാവതോ വൈവേദയംഗം ? ” (18)

ഈ സംഭവത്തെത്തന്നെ കവി അടുത്തഗദ്യത്തിൽ നൂറുകൂടി വിവൃതമായി വർണ്ണിക്കുന്നു. അതിൽ ഒരഭാഗം നോക്കുക.

യു. ' തൃക്കണ്ണാക്കൽ മിഴിപ്പോളവിൽച്ചെങ്കൽ
 പൊട്ടിച്ചിന്നിച്ചതരീ, മോക്കമരിഞ്ഞുപൊരിഞ്ഞു സഹ
 സാ മിന്നമുമായി മേക്കാൽത്തന്നി; മുരരിപ്പ പെട്ടെന്നു
 നനട്ടങ്ങീ മലർമകൾപെട്ടന്നാഴ്ത്തുപ്പിച്ചു; ശേഷനഗീ
 ഷൽസുസ്തപുഷ്ടു ചിത്രമെല്ലാം ചിത്രതമായി, മോഡ
 മ്യാത്ത കമിഞ്ഞുനിഞ്ഞു സുരമിപ്പാണഗന്ധപാദിക
 ഷോഭിതൊളിച്ചുപിറച്ചുതുടങ്ങി; ശതമഖനപ്പോ ശവമായ്
 പ്പോയി മോനനു മഹനൻ മാരെ വീശു; കാമാനു കാൽ
 പോരാഞ്ഞു പാഞ്ഞാൻ നിർമ്മത ക സ്ത്രീകളൊന്നിപ്പോറ്റാർ;
 വരണൻ നിയതം കരുണാവിഷയം ധനമേ ധനവും
 വേണ്ടിവേതും, പ്രാമാ കന്മം മഗ്നതാമരനു മധുമാസരേ
 കൾ നൽകു താമികൾ നഖിമമുതിന്നു മേമധനാധരമൊന്ന
 കലങ്ങി, ഗഗനേ മിനകരവേനിത്തുനേപയിച്ചുവരു
 മങ്ങി സഹസാ, മലനിധി ചോരം തിരയുത്തല്ലഗമു
 ഷുചിനന്ന കലങ്ങിമറിഞ്ഞു, ശിഖരികളൊക്കെച്ചുവട
 കലങ്ങിക്കിനമിരപ്പുപിറഞ്ഞുനേരം കിമിമിമിഞ്ഞു മേ
 മ്പെട്ടൊക്കെക്കാട്ടാനപ്പു പടലിൽച്ചാടിപ്പായുന്നതുകണ്ടാ
 മിത്തക്കം കേസരിയുടം വാവിട്ടമറ്റം ചോരയ്ക്കെട്ടിട്ടു
 മിമാനം കൂട്ടവുമെത്തപ്പത്തുനോമിപ്പിപ്പിട്ടു നറക്ക
 നേരം, തീക്കൊത്തൊക്കെ വരണ്ടുതിരയ്ക്കേന്തരിഖിറങ്ങി
 പ്പായുന്നതുകണ്ടയോ പാപാർ മകനേ, മകളേ, നാരായ
 ണനാ നാരായണനമ; നാടു നശിച്ചു വീടു നശിച്ചു കാല
 മഴുട്ടുതങ്ങു പൊന്തി, മാനമെന്തൊക്കെത്തീയോ ചുവണ്ണ
 മുറയിട്ടു നീ പിറവെകാതേ; മരമതു മെന്തു മാരം മെന്തു

നിമിഷവിളിയോ കേളമക നശിച്ചു; കാലം കലിയുഗമെന്നു
വയോധികർ മുറയിട്ടൊക്കെശ്ശേഖരയെക്കൊണ്ടു; പത്തു
മുഗ്ദ്ധപക്ഷികളെക്കൊണ്ടവരിങ്ങു മുനിജനമാരും വല്ലഭവേ
ളാം, മുറവിളിയായി ഭവനത്തിത്തന്നു.”

കാമഭവേന്റെ നിർമ്മൂഢാനന്ദനും ലോകത്തിന്ത വന്ന
പ്രണയസൂത്രമായ അനുസ്മർ കവി പല അനുഭവങ്ങളെ
ളയ കല്പനകളും പ്രയോഗിച്ചു വർണ്ണിക്കുന്നതാണ് ഈ
ചമ്പുവിൽ സർവ്വപരി വിശ്വവിസ്താപകമായി വിശ്ലേഷി
ക്കുന്നത്. ആ സന്ദർഭത്തിൽനിന്നു ചില പദ്യങ്ങൾ പക
ർത്താതെ പുരോഗമനം ചെയ്യുവാൻ ഒരു സഹൃദയനും
സംഗ്രഹിക്കുന്നില്ല.

“താമിപ്പൊത്തുങ്ങളെല്ലാം മെഴുമെഴു മഴല-

കളഞ്ഞുമായവരന്ന-

പ്രീതിപ്പഞ്ചായൽ തുക്കിപ്പെരുവഴിനടുവേ

തങ്ങളെ പോൽത്തുങ്ങേഴി ;

ചീമിപ്പിലൊട്ടുമേ തുമുറ പൽ നെറിവര-

ങ്ങീടുവാനാക്കുകൊരവീ-

മൊലക്കും ചെന്നൊരുപ്രണവമൊരുപൊഴുതു-

ങ്ങായതില്ലറ്റതോളാം.”

(19)

“മൃശാനന്ദം പാരക്കാനാമുദുപദവ നശി-

ച്ചു ; വശിപ്പീല വാചാ

കോടക്കാരവേണിമാർ മാന്മഥകരണവിധേയ

മാനസം മാനമോളാം ;

ചോദ്യോത്തരങ്ങൾ

ഗാഥാശ്ലേഷം മുതിന്നീലൊത്തപൊഴുതൊത്തവൻ
മാനിനിസ്സന്നിധൗ , നീ-
യാദിശ്ശുഭത്തെന്നപോലെ ചമയതൊത്തവനും
കണ്ടുനില്പുറ്റുനാനാം. (20)

മുററുവേണ്ടീല കററുക്കുഴലികളൊക്കെയും-
ത്തന്ന , നേരിത്തുടങ്ങി
ചിററപ്പന്മാർ വിശേഷിച്ചൊരു പണമുതൽ-
ഖണ്ണുകൊടുവാൻ വധുനരം ;
വിറർ കാപ്പാടുകൾ കൈവള നള കടകം
മെല്ലെമെല്ലെത്തന്ന കണ്ണു
മുററു മിന്നുണ്ടു ശേഷിച്ചൊരു പരമധനം
വാരസീമതന്നീനാം. (21)

താമിപ്പെട്ടികളൊക്കെ നൽക്കുളഗിരം-
മയ്യോ കച്ചിക്കും വിധയന
താളിത്തട്ടകളായ് ചുമഞ്ഞിതു ; ചമ-
ഞ്ഞീലായമോത്തൊത്തം ;
മേലപ്പെട്ടകമന്നമൻപൊടുത്തു
നീറകുണ്ണിമാക്കുണ്ടായും
വേലപ്പെട്ട കൊഴിച്ചു ശുഭമിടുവാൻ ;
കട്ടിൽക്കു കിട്ടി പണം. (22)

മുണ്ടെന്നായ് ചുവപ്പിച്ചവൻ മുവരുകിടക
മെല്ലെനിന്നമേതേതും

മിണ്ടാൻ പണ്ടേതരശേഷം കളവു മുഴുവനേ
 വെച്ചു വിശ്വാസപൂർവ്വം ;
 തണിയിൽ പൂക്കളെപ്പോലെത്തന്നെ തൂങ്ങിക്കിടന്നു
 ദാത്ത തനപ്രാപ്തി താങ്ങാ
 തണിയിലുണ്ടാകും തരാനീം തരണസവിധ്യമെൻ
 തോഴി, നന്നോ വിനോദം ? (23)

നല്ലാശങ്കമൊന്നുമില്ലെന്നിരിക്കും
 പള്ളി കവീന്ദ്രം തമാ
 മൃഗങ്ങൾ പുനർജന്മമുണ്ടാകിലും
 ഗേഹം ചക്കോരീകൃതം ;
 ഏതും തോഴി, സരസ്വതീ ഭഗവതി
 ജിഹ്വഗ്രന്ഥേ സതാം
 പുഷ്പാനന്ദമിതന്നുകൊണ്ടു സുഖമേ
 കാലം കഴിച്ചീടുന്നാൻ " (24)

അമ്മായിശ്ലോകങ്ങളെഴുതിവന്നിടുന്ന പൊട്ടക്കുളികളുടെ
 കഥ പത്തുലിലായി ഏതും സാരം.

"വിശ്വജിതമെന്നിരവാദികൾക്കും
 വശ്യപ്രണാശാൻ വയറും കറഞ്ഞു ;
 നിശ്ശേഷശൂന്യവനിതകളെല്ലാം
 മേൽമുഖം സമുദായം സമുദായം " (25)

നമ്പൂരിമാർ വേൾക്കാലങ്ങളിൽപോയി മുളിയാത്ത
 തൂക്കുകൊണ്ട് അവയുടെ ഗുഹകളിൽ സമ്പത്തു വെളിച്ചം
 ആവശ്യമാകാൻ ആവതികളോട്

“നാൾ നാൾ വരികയെന്നരികത്തു പെറ്റൊരു
 ചാത്തുറ്റിതേ കിമവി ചികകളിച്ചു പോ നീ;
 ഇന്ദ്രിയം പെരികെ നന്നു! തെളിഞ്ഞുകാണെ-
 ന്നാമരിരാ വരുവതാരതു ചൊല്ല മെല്ലെ.” (26)

എന്ന അപരമാസവാക്യങ്ങൾ ഉച്ചിച്ഛതുകങ്ങി.

“വെളിച്ചത്താൽ പല്ലം മുവന്നോരു മുണ്ടും പൂഴ്പ്പാൻ
 തുടങ്ങുന്ന പുഞ്ചപാട്ടുപോലെ വെറുക്കുന്നിനെത്തൊക്ക
 പോ പോ വെളിച്ചത്തുനിന്നു” എന്നും അവർ തമ്മിലു
 തുടങ്ങി. അപ്പോഴുസ്മിതകളുടെ അർദ്ധമ അരിലും കണ്ണുമായി.

സാക്ഷ്യത്തിനു ചെറു നാണുണന്നമിരി-

പ്പീലാരുമേമ്മനകം-

ഗാത്ര നല്ല മണിപ്രവാളമുയരെ-

ചൊല്ലുതുമിറ്റാരുമേ ;

പാതിക്കീഴ്ത്തികിടത്ത മന്നവർ മകി-

ച്ചാമന്ത ! ചെല്ലംവിധയ

നാനീണം കഥപോലുമിട്ടു പരലോ-

കാധീശശ്രുതാദിക.”

(27)

ഉയർത്തിയോട്ട് ഒരു രസികൻ “കെട്ടുന്നതാരു പണ
 മുവന്തിയല്ലതോ നീ! കുട്ടിയ്ക്കു ചൊല്ലു വിവ, വില്ല നിനക്കു
 നല്ല” എന്നു കണ്ണുപറഞ്ഞു.

ഇത്രാണിക്ക മറെറാരു ആവാദ്

“ഇന്ദ്രാണി, കിം തവ പരന്തരഭീമേ കേ-
 ഭിരീവരാക്ഷി, മതിയുണ്ടു കഴിഞ്ഞതെല്ലാം ;
 മൃതോന്ന ചെസ്തതിനിയെന്ന നിരൂപണീയം ;
 ഹിരനമരഹസിതേ, ഗ്രഹമേവ യാതാ ” (28)

എന്നു സമുചിതമായ ഉപദേശം നൽകി.

ഇങ്ങനെയായപ്പോൾ ദേവസ്ത്രീകൾ എല്ലാവരുംകൂടി
 ചക്ഷുരീകരവതിയോടു തങ്ങളുടെ സങ്കടം ഉണർത്തിക്കുകയും
 കരുണാങ്കുലയായ ആ ദേവി അവരോടു ഹിമവൽപർവ്വത
 ത്തിൽ ചെന്ന പാർവതീദേവിയെ വന്ദിക്കുവാൻ അരുളി
 രച്ചുകയും ചെയ്തു. അവർ അതുപോലെ ചെയ്തു ദേവി
 യെ സന്ദർശിച്ച്,

“ജാതിക്കു വന്നൊരസുഖം കളയേണമേ നീ ;
 സാധിക്കുമിങ്ങൊഴിൽ നിനക്കു നിനയ്ക്കിലെന്നും ,
 നീ ധിക്കരിക്കേണ്ടു ഭയ്യമെന്നു മന്ത്രം ;
 നീതിക്കു ചേന്നു വഴി നന്നു ; ഫലിക്കുമല്ലോ.” (29)

എന്നറിയിച്ചു. ആ വാക്കുകേട്ട് “അദ്ധിമ ബഹുവം
 കൈകൃതദന്തം യതിഷ്ടേ, ഫലസമുദയമോത്താചീശപരം
 ധീനമല്ലോ” എന്നു പറഞ്ഞു ദേവി അവർക്കു സാന്ത്വനം
 നൽകി. ചന്ദ്രവിശ്വേ ഒടുവിമത്തെ ശ്ലോകമാണു് താഴെ
 ചേർന്നതു്.

“ഇത്ഥം കേട്ടു മിതം ഗഭീരമഗഭാ-
 വാക്രം രുദിന്ദിനന്ത ഇഥോം
 മിത്തം നാകരൂഗീദ്രശാമതിചിതാ-
 നോദം വിളഞ്ഞു ഇഥോം ;

സിദ്ധിം മന്ദമജ്ജനസ്സനിവൃത്തം
നിശ്ചിതം പാത്ത്രികിനാർ,
തേനാതം ഗിരിശം വിധാന്തമേവം
ചക്രേ മന്ദിരം പാവതീ.”

(80)

മന്ദമജ്ജനം സമേവസന്നാമാവസാനത്തിൽ ചില
സ്വന്ദിമാർ അദ്വൈതത്തെ സമീപിച്ചു തങ്ങളുടെ മേൽവം
കൈയ്യേറ്റം ജ്ഞാനാരെയും കടിക്കുന്നില്ലെന്നു പറയുന്നുണ്ട്.
അവർ ആകെല്ലാമാണെന്നു മകുടാലക്ഷണങ്ങൾ പ്രദർശി-
പ്പിച്ചു കവി വെളിപ്പെടുത്തുന്നു. മമ്മവാക്കുകളെപ്പറ്റി
യുള്ള പദ്യങ്ങൾ മാത്രം പകർത്താം.

“ഗാംഭീര്യം വൃശ്ച മന്യുശ്ചൈവ വക്ത്രം ലീലാവിധം തഥാ
മമ്മ പഞ്ചവിധം പ്രേക്ഷണം മമ്മതത്വവിചക്ഷകൈഃ.” (1)

നേരത്തു ചെല്ലായ്ക്കുന്ന ചെന്താനാൽ
ബഹുവർത്തികളാണവരോടുകൂടെ ;
അനന്തസ്ഥനായ സ്വരൂപത്തു ചെന്താൽ ;
ഗാംഭീര്യമേതൽ പ്രവർത്തി സന്തഃ.

(2)

താഴെപ്പൂലുവൃന്തങ്ങൾ ഗണിക്കുമ്പോൾ
കോളാമ്പി നോക്കിട്ടു കണ്ടാരുമാനും
പറഞ്ഞു നോക്കിട്ടു ചിമിക്കുമ്പോൾ
വൃശ്ചൈവ തങ്ങളിൽ കഥയന്തി ധീരാഃ.

(3)

ചേലാ നിറക്കുന്നതൊന്നിടമേലും കേൾ
സാക്ഷ്യവും ഒഴിയുമില്ലനിമിക്കും,
ഏതേൻ പഞ്ചത്തിന്നായ കുററമില്ല-
നവ്യജ്ജ്വലമേ വിബുധാ വർത്തി.

(4)

ജയാവുമില്ലിന്നലെ വന്നവൻ
നന്നത്രയും നിന്നെയുപമവാൻ;
തേച്ചു കളിക്കാവതു നീയിദാനീം ;
വരേനി വകം നഭിരേ ബുധേന്ദ്രാഃ. (5)

ഏന്ദൻ മനസ്സിൽക്കളിക്കൊണ്ടിരിക്കിട്ടു
ഏല്ലാജ്ഞാഴം നീ, ജ്ഞാനാളുമേ ഞാൻ
നിന്നുളളിൽവന്നീലതു നീ പൊരുത്തി-
ഴിന്താരി ഖീലാവധിമാനന്തി. (6)

കമാനസംഭവം തൃതീയസ്കന്ധത്തിന്റെ മഹാത്മ്യം
ജ്ഞാനത്തിലാണെങ്കിൽ കാമഭവനം ചന്ദ്രവിന്റെ മര
യാത്മ്യം മറെറാജ്ഞാനത്തിലാണു്. ഈ ചന്ദ്ര കേരളീ
യർക്കു സമമാനിച്ചു തഥാകവിയെ അവർ മനസ്സുകൊണ്ടു്
ഏതു കാലത്തും നമസ്കരിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

3. കമാനസം.

ഈ ചന്ദ്ര മുഴുവൻ കണ്ടുകിട്ടിയില്ല. കമാനസംഭവം
അഞ്ചാം സ്കന്ധത്തിലേ കഥയാണു് ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചി
രിക്കുന്നതു്. കവിതയുടെ കാലം ഏകദേശം കാമഭവന
ത്തിന്റെതല്ല എന്നെയെന്നു തോന്നുന്നു.

“കല്പകവല്ലീകനകമണിജന്തര ഐന്ദലോക്ഷമുദ്രം ക്ര
മീ പുകുപെരുമുവ്വി മേനക രാജ ശിലേജ്ഞമയെന്നി
വർ മന്ദായുള്ള നിലിമ്പവധൂനാം ; ‘അയ്യോ പാപം !
പൊയ്യാനല്ലോ മയ്യെത്തിഴിമാൻവന്ദും മേന്മയു, മണ്ണുവീ

അപരാധവൃത്തം

മരണനിശ്ചയിതനായൊരാൾക്ക് ജീവി നമുക്ക് കറഞ്ഞു ചമഞ്ഞു ;
 കാത്തി കറഞ്ഞിട്ടുതിരിച്ചിനി നമുക്കൊന്നാമതായിത്തീർന്നു
 കൊള്ളാൻ; നമ്മെമറിഞ്ഞിട്ടെന്തെന്തെ ചമഞ്ഞൊരു ചമയ്ക്കു
 ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നിഹ വന്നു; സമുചിതമിന്നി മരിക്ക നമുക്കു
 മരിക്കുമായെന്നു പിഴച്ചു; ദേവം മതിയുണ്ടെന്നിനി നല്ല!
 ലക്ഷ്മീദേവിയൊടുമിഴിക്കണം; മടനാടിക്കു മനസ്സുതന്നെ
 ഉണ്ടെന്നു മനസ്സിലാക്കണം പോന്നുപിറപ്പു; ഭാവിദിക്കുന്നതെ
 നിന്നുതന്നെ ചാർത്തിത്തന്നു പാവനശീലം; മരണനാടു
 പാതിയുടുത്തു നീർകൊണ്ടു പരിവേഷമൊരുവർഷിപ്പു
 നീക്കു; ഒട്ടുപൊറുപ്പു പാർപ്പുകാലവഴിത്തന്നതുകൊണ്ട് ചില
 വിധമാലാപം കറുത്തൊരു ഭാഗം എന്തെ ഹിമവൽപവത
 വണ്ണനത്തിൽ ഒരു ഭാഗം പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽ കാണുന്ന
 തിരികിന്ന കാലമൊന്നുകാരനല്ല യുഗിന്റെ നിമിത്താവെ
 ന് അനുമാനിക്കാം ; എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ കഥാഭാഗം
 ഗം കാലമൊന്നത്തിൽ അദ്ദേഹം അസ്ത്രമാ വിസ്തരിച്ചു
 കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നതായി നമുക്ക് അറിവുണ്ടല്ലോ. ഒന്നാം
 കിടയിൽ ഒരു സ്ഥാനത്തിൽ ഉമാന്തപത്നി അധർമാന്റെ,
 ചില ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ ചുവക്കേ പേർക്കുന്നു.

1. അപരാധവൃത്തം—

“മറ്റൊരാൾക്കു നിദാനം മഹിമമെന്നമെഴും

മാന്മഥബ്രഹ്മവിദ്യം

ഒറ്റപ്പാ മാനിച്ചിടംതൂത്തുകയിലുണ്ടെന്നു—

അനുസ്മരണ വീക്ഷമാണു,

അങ്കേ മോദാൽക്കളിച്ചീടിന ഗജമുഖക്കും-
 ബാത്തൂരം കൈകൊഴുന്നേൻ
 തുളും തുക്കുണ്കലാകളിതനിവിഖഗൽ-
 കണ്ടളം ചന്ദ്രമൂഡം.”

(1)

2. ശിരവേൻ—

“ഐഴാഴീച്ചുററിച്ചുറമളവനിയെ മുഴുവൻ
 നീരിൽ വീണ്ണങ്ങഗാഡേ
 താഴാദനകണ്ഠപ്പിപ്പൊരുപൊഴുതിളകും-
 തോങ്ങ പാലാഗ്രസീമാ
 തോഴം, വൈരിഞ്ചലോകം പൂത്തുയൊട്ട മുക്കും-
 കര മുക്കുകൊല്ല മുട്ട-
 ചുഴും മാണിക്യധാമാ കലധിരി ഹിമവാൻ
 നാമ ജുമെര സമീപേധ.”

(2)

3. പാർവതി ദാനയോഴി—

“പാർവത്യവും കണ്ടുനെയും പിണയുന്ന മീമാ-
 നേത്രാഞ്ചലേ, ജനനി, നിൻകഴൽ കൈകൊഴുന്നേൻ ;
 സാധവീം വിധാതുമാണ താപസവൃത്തിമെന്നാൽ
 സാധ്യാമനസ്സായതും കിഞ്ചന വൈകിത്തോ.”

(3)

4. മേല പാർവതിയോഴി—

“കൊന്നാൾ മേനാ താഴാ കൂടവരകരഹിഷി,
 വേപമാനാജ്ജവല്ലി,

ലിന്നാ മെല്ലെൻ പുണ്ടൊന്നതരിതു മക്കളേ,
 ഭീഷണാ ഭേദരാശാ ;
 ചെന്നീടും മതളെറ്റീചെറുചിറകനരം
 ഒന്നുനൽപോലും പൊറാതേ
 മിന്നും നെന്മേനിയാകപ്പതിയമലർ പൊറ-
 അടിമോ ചോരമാനാൻ ? (4)

ഈ പദ്യത്തിൽ കമരസംഭവത്തിലേ “പരം സമേ-
 തേ ശമരസ്യ കേവലം ശിരീഷപുഷ്പം ന പുനഃ പതന്തി
 ന്ന” എന്ന ശ്ലോകാർത്ഥത്തിലേ ആശയം കവി ഒന്നതെച്ച
 മിന്നാക്കി ഉൾക്കൊള്ളിച്ചിരിക്കുന്നു.

5. പാപനിയമം രചപാസകം—

ചാലനീണ്ടിചേരണു തിങ്ങി നവപരരിങ്ങുകലിക-
 [മണം
 കോലമക്കണ്ണരികൊണ്ടു തീർത്തൊരു ജ്ഞാപരപവരി-
 [ഭംസമം,
 തെരുവരാജകുലമാല വല്ലഭമെടുത്തുടുത്തിതു വിഴുത്തു പൂ-
 രണലയം തിരേ ; ശോഭതേ യന്ത്രശോഭനനാം വച്ചു
 [സമ്പദ്, (5)

പൂവൽമേനിയിൽ നവാവതാമകചകോരകാരം-
 [മനോഹരേ
 കേവലം ഭസിതഭാസുനാ പരിജ്ഞാമഃ ച കങ്കമയിലേ-
 [പന്നം ;

സ്ഥാപനാധിപനിമിത്തേന നിജമതീവ മിന്നതോരു
 [പ്രൊന്നമ-
 ഞ്ഞാരുവെട്ടിത്തരിയ പുല്ലുരേഖയ വിചിച്ഛിപൂണ്ടിതു
 [മഹേഷപരി. (6)

ഇന്ദ്രഗോപവളർമെത്തമൻ വിചാരനേയു വീണ്ണ കവ
 [ബന്ധരപ-
 മന്തിതന്നിതരം സദാജ്ഞാതുകീലുറങ്ങുവാൻ വിവശ-
 [മനസാ-
 ചന്ദ്രചാരുവദനാ ഭൂമിമന്ദിതം തലസ്തു വല്ലു ടെഴുകും നീല-
 ഞ്ഞതു മൊലിപ്പതു? മികാമശേന കവശൈലമുറം-
 [മണിമരികുറ. (7)

പണ്ണശാലയൊടുത്ത മാതൃസരസീന്ദ്രമേ സകന്തകം ജല-
 സ്തംഭമിരുന്നെകകരംസംഭൃതമുടൻ കൊടുത്തു ഗിരികന്യകാ
 അനപഥം പുതിയ പൂമരങ്ങളെ വളർത്തിതൻപൊഴു
 [കുമാരനേ-
 കോന്നിനൊന്നു ഭവിതവൃദ്ധം തന്നയവത്സലത്വപ്രദി-
 [മുറുളിത്തൻ. (8)

7. വരദപിതാജി തീവരശാലകെ ചാവടിത്താഴ്

“ചാവടങ്ങളെ കനിവു നീനക്ക കശമം
 കൈവന്നതല്ലീ തപാ-
 വൈവണ്ണപ്രേമിതാമഗി, നിൻപുകഴ് പുകഴ്-
 ഞ്ഞാമോ ജഗൽപാവനം ?

1. വിവേചനംപെട്ട്,

താപം ഭിഷഗ്വരജ്ജിണീപരിചയം
 തകരുന്നുള്ളതിൽക്കാളുമേ
 തൈകവനൂ തവ സുസ്തമേ ഹിമവതോ
 മാഹാത്മ്യഗംഭീരിമഃ (9)

ജന്മനാമാദ്യവപുഷാ വപുഷാ തദാനീം
 തതോദ്യമം പ്രതമിതനാനു താനനിഞ്ഞേൻ,
 മിത്രം വിമിത്തേ കനകാംബുജമേമണ നേരേ
 മേഖ്വദിനം കടവിളിച്ചുതളുന്നപോലെ. (10)

9. തിമ്പൽ തോടവകവനം ത്ത് പലസ്തനരിഷ്ടപ്രഭു വഴി ക്കു
 തോടമത്ത പുല്ലിക്കുന്തും

“എന്നേ കണ്ഠം കലാദിപ്രവരസകൃതസം-
 ഫല്യഭവപുല്ലുഖീലാ-
 വിന്യാസോല്ലാസമേ, നിൻ തന്മാഴിമിതു തകര-
 ല്ലൊത്തുകൊന്നും തോയം ;
 അന്യംസം വീടത്തേറും ഗിരിതന്ത്ര വശമേ-
 തീടിനൽപ്പിച്ചുപുവാൻ
 പിന്നാലെ പായുമാരും നിനവു തവ പരീ-
 ധാത്വപാത്രീകൃതാജ്ഞാ (11)

വിഷവിദ്യ പഠിച്ചു വേണമിന്നീ
 വിഷമിപ്പും തവ കാക്കുരീതം വിധാന്തം ;
 വൃഷകേതുക്കുഗ്രഹേ മഖത്തേൻ-
 തമാഴി, പടക്കു ഭൂതഗം കരിക്കുമല്ലേ. (12)

കണ്ഠാശ്ലേഷം മതിക്കുന്നതു വിഷമമതിൽ-
 കോളിടം കോളുകൾ
 കൊണ്ടുണ്ടാം മോഹമേതും | ഗിരിവരപരമം-
 നന്ദമേ | ചിന്തയേഗ്രം |
 വണ്ടാർപ്പമേയ്ക്കിൽത്തീർപ്പിക്കുവെക്കുന്നേ
 പിന്നെ മുഖേ | നിനക്കേ-
 ആരേയും കില്ലെന്നുവെക്കുന്നശയിലവൻ-
 ത്രീക്ഷണം തീർക്കുന്നമല്ലോ. (18)

4. പ്രാമുഖ്യം

കുമാരസംഹാരം ആരും ഏഴാം സർഗ്ഗങ്ങളിലേ കുമാരൻ്റെ പാവ്തീസപതംവരത്തിൽ വർണ്ണിക്കുന്നതു്. കവിത കരമഹനം പോലെയാകുന്ന പ്രാമുഖ്യം പ്രസ്താവന സമ്പന്നം, കാലവും കാലമഹനത്തിൻറുള്ള അകന്നു. താഴെക്കുറുന്ന ഗദ്യപദ്യങ്ങളെ പ്രാമുഖ്യം സമുദയങ്ങൾ ബലകലകളെക്കുറുന്നതാണ്.

പദ്യങ്ങൾ

1. വിവരണത്തിനുള്ള ശീലം

“കൈകൾസാഗ്രീന്ദ്രശ്ചൈവ കനകമയമഹാ-
 വിഷ്ണുരേ സന്നിവിഷ്ണുഃ,
 കൈരൂപംകൃതംസന്നിവിഷ്ണുരേവനകൃ-
 ലകൃഷ്ണപാശ്ചകോണം,
 മേഘ മേഘ കവിഷ്ണുഗിരിമധിരാപരീ-
 രംഭസംഭവമു-
 ബ്രീഡം ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ചുനിമുഖത് മു-
 പ്പെഴു വെട്ടാകവിനം | (1)

മഴുച്ചുറമ്പും ജഗത്തിന്നുപചിതസുഖഗോ-

ദ്യോഗ,മാനന്ദപൂരം

തിങ്ങും ഗീവാണയകുലപ്രമുദഭജനജഗ-

സ്വർസിക്കാഭിവാദ്യം,

സുശുദ്ധമനോരമകഴമ്പിൻ മധുതിമരസമരം

മാകനെത്താൻ സുന്ദര്യ

കുന്ദകോണിൽച്ചുട്ടപൊട്ടിച്ചിതൽ നവനവസ-

ജ്ഞാനമാനന്ദനരപം ;

(2)

മിട്ടാൽപൊട്ടും പ്രസാദക്കൽനടുവിൽ മുരും

മാഴി നീന്തിക്കളിച്ചു-

മുഴുപ്പും തട്ടിച്ചു തുക്കുന്തവിചലനകലയം

വിശപ്പലകാൻ പുനരും,

പുഷ്പാഭോഗം നിഖാവിൻപൊലിമ കഴൽതൊഴും

മേഘകുന്തിപ്രവാഹമെ-

മെട്ടുശാലകുവാളും മുഴുവനപി കളി-

ളിച്ചു വിദ്യോത്തമനും ;

(8)

പ്രേമം വർണ്ണിച്ച് ഭാഷയണിയുടെ വിശമം-

നൂന്നമേ പാഴ്പ്പെട്ടും തൻ

വരമാകു നന്നക്കി നേറക്കിച്ചുട്ടമുദമന്ദവും

ജീവനീശംസാമുഖം,

മമം | ഇക്കൈത്തലം കൊണ്ടിടയിലിടയിലാ-

ഗാമിസാപത്നചിത്തം-

വ്യാമോഹവ്യാകുലം ചൊല്ലിടനടുവിൽ നമോ-

വരയിനീം പ്രാമദന്തം."

(4)

2. വിവരദാഹം—

പത്തു പട്ടങ്ങൾ കൊണ്ടാണ് കല്ലാണാലോഷത്തിന്റെ പൂവരട്ടം വളർത്തിയിരിക്കുന്നത്. അവയിൽ ഒരു പട്ടം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“മാലക്കുവേണ മാലാഞ്ചിതകകമലം
മാമലത്തുലേനം
മേളത്തിൽപ്പോന്നുനളിന ഞെഴിൽ നിരവേ
നിന്ന കാണാൻ തരേനീം
നീളത്തിൽപ്പാൻ ശയോരപ്പരമരിവമണി-
പ്രാജ്ഞത്തിന്നുപാദേ
താലിപ്പെട്ടുത്തരം നിന്നും നിഖ പണി പുകഴ് വാൻ
മുഖ്യകല്ലാണാലോഷം.” (5)

3. ഭാവിശ്വഭവവേ—

“സ്വന്നാഭിണം പുതുപ്പഞ്ചികിയൊക്കെമത-
ബുന ദവൺചാമരാഭി-
സ്വന്നാഹം തുരംഭീവിവലനസുരേത-
പ്രാസി കണ്ടായ്തുതരേ |
അന്യന്മാരും പാണിപതമങ്ങളിൽ നവനവതവൺ-
മുത്തണിച്ചാത്തുലംവു
പൊന്നന്മാർക്കുപ്രാമിപ്രതരിവുതരനാരു കോ-
ലാഹലം വാഴ്ത്ത വല്ലേൻ.” (6)

വാണോൻനരീകരാന്തങ്ങളിൽ മഹിമനകം
 ദിവ്യഭീഷണരും പുറമേ
 കാണായ് വന്നു നിരക്കുകമലവിശിഖരശൃം-
 ള്ളങ്ങൾ മിന്നുന്നപോലെ ;
 നാനാഭൂപം മണിപ്പാലികകളിലിരുപും
 മണ്ണുലകുവുവായ്പും ;
 ചേണാനീട്ടം ചവാനീസമുപഗമനകേരം-
 ലാഹരം വാഴ്ത്ത വല്ലഭൻ. (7)

പ്രകാശം പോയ്ക്കരേറീ ചിലർ ; ചിലരുനേ
 കല്പകനേകമാളീ-
 ശാഖാശൃംഗം ; ശാഖാശൃംഗത്തിന്നുപരി ചിലർ ; പരേ
 മണ്ണുലകുവുവായ്പും ;
 ഏക മേവീ വിമാനം ; കനികന തന്മേ.
 ചേറിനാൻ തിരിക്കി ; മാഴ്കും¹
 നീർകുണ്ഡാണാകുക മാർക്കുതിരയ്ക്കു, മൊഴി കേരം-
 ലാഹരം വാഴ്ത്ത വല്ലഭൻ. (8)

മാഴ്കുന്ന സുന്ദരിമാർ മാർക്കുതിരയെന്നതു മനോ-
 മോഹനമായ ഒരു ഉദ്യമമാകുന്നു.

4. മേവീവല്ലഭം.—

ഈ വെട്ടത്തിലാണ് കവി തന്റെ അന്യോഭൂതമായ
 കവനകലാപരമ്പര അമൃതമാഗ്രം പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.
 ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

1. മാഴ്കുക എന്നർത്ഥം.

“ഏകാമധ്യായം പരമാമൃതം ചിതറി നിറമെഴും

ബാലകല്ലോലമാലം-

ശങ്കര നൽകുന്ന വാണേര്മദവർനടുവിട-

മൃഗമരണമുദ്രവല്ലി

മണ്ണുവന്നമസാധാരണമണിവേനം

കണ്ണുകീട്ടി ജനനം-

മേൽ ചോകത്രയിപ്പിക സമനഗതാ

മാരതികുണ്ഡലീം."

(9)

“ഭൂഷിതശ്ചിതൽ മാണേവനിഗമരം-

സൂക്ഷ്മരൂപം വല്ലുപുട്ടി-

കെട്ടിത്താക്കേരളംകുടിലം വിനയചതുരം-

നേർക്കുകീടം കണ്ണീം ;

കെട്ടുവെട്ട സങ്കലനകകണമിനിയ ശചി-

മേലിരുന്ന് നിന്നുവീതി-

പുഷ്പശൃംഗം വെൺചാമരമുദവ-

ധൂതാളകാലോകനീയം ;

(10)

ഉന്നിഗുണാനന്ദം യെന്തമുദരമേൽ

കണ്ണുകണ്ണുവെട്ടിപ്പറന്ന്

തന്നെക്കട്ടം നെന്തീടിന നാമുതരം-

ചോകതാവിളമിതാശം ;

കണ്ണുതാഴേക്കു കണ്ണിക്കുടൽനടുവിൽ മുദം

മുദമുദ്രമുദ്രമേ വ-

നന്നാന്നിമുദ്രമുദ്രം മിഗന്തേ ചിതറി മണമെഴും

മരണമുദ്രമുദ്രമുദ്രം ;

(11)

അർച്ചുപ്രാഞ്ചലമാൻ കിഞ്ചന നന്ദ-

ഭൂവല്ലിനൻ വേല്ലുവനെ-

കൊക്കെക്കുട്ടി വെച്ചിഴച്ചു ജഗത്തം

ചൈതന്യസ്തുതിക്കുതാം ;

ഉൽകൃഷ്ടന തരതപജാതമദനോ-

ന്മീലനമാശരംബരീ-

ചക്രഭാസികളിൽപ്പിണഞ്ഞ ജഗത്തം

നിശ്ശേഷസമോഹിനീം ;

(12)

ചക്ഷുഃഭവിയ നോക്കിനോക്കി നിമുത്തം

മാനിച്ചുതന്നിട്ടു പോ-

ന്നത്രേ തുകിന മുഖമാസകല ചെ-

ററമ്പുന്ന ദന്താബന്ദം ;

സഖ്യം പാണിമയാഞ്ഞൊരു ചില വചോ-

രേരം പറഞ്ഞു തൊട്ടി-

ജന്മകൈരളാലമാൻ കെട്ടുമിത-

പ്രാവണ്യമാസേദിനീം ;

(13)

മതു താഞ്ചിന പഞ്ചനാക കിഞ്ചിത-

മുതലുംവണ്ണമുഞ്ചിതസ്തിതാൻപ്രം ;

മുദമാതപകന്ദളീമനോജ്ഞ-

ദ്യുതികോമുന്ന ക്രമമാവസാനം ,

(14)

സ്തനകന്ദളി ചെററുചെററയത്തും

കനകതാലിവിപോലഹാരമേലാം ;

മണികങ്കണകാഞ്ചനാജ്ഞാതീ

പിണയും കോമളഭോജ്യസീസനാഥാം ;

(15)

അതാഖിലയാടിണങ്ങുകൊ-
 ഭരതജനവരോമരാജിയ്യം ;

സുതവീരവിഹാരവാപിപോലേ
 മരുവും നാളിഗളീരിമാമികാമാം ; (16)

ഇനി നൽവരവെന്നറിഞ്ഞു കൊഞ്ചി-
 മിന കാഞ്ചീവിഖാസന്നിതംവെച്ചിറങ്ങാം ;
 മരുമേനി മണത്തുളിയി മഴക്കീ-
 മിന മരുത്തുമഹേന്ദ്രമന്ദനാനാം ; (17)

അക്ഷരന്ത്രം നിന്നുകൂടി കൂണനപരമമാ-
 മേന്ദനാലം കലവും
 തുക്കാലൂതപ്പൊൻചിലമ്പിന്നൊരി ചെവികളിക്ക-
 മ്പ്രസ്ത മരുമുളിപ്പരതിം ;
 മരുവും മാലാമരുളിം മധുരസവിധം-
 നരുതളിപ്പരതിം
 കൈകൾക്കൊന്നുഗുഹാശ്രിം പരമശിവവധു
 വിശ്വലോകസ്തിരേവേ. (18)

ഏകാന്തര അശ്രുതചരമായ വാങ്മധുര്യമാണ്
 ഈ പദ്യങ്ങളിൽ കളിയാടുന്നത് ! 'മതുതഞ്ചിന' ഇത്യാദി
 വസ്തുതമാലികാപദ്യങ്ങളും ഉത്തരമാമായണപ്രവൃത്തി
 ലെ 'പരിമളമഴപെയ്യ' തുടങ്ങിയുള്ള പുഷ്പിതാഗ്രാപദ്യ
 ങ്ങളും ഏകായാനിപ്രസ്തുതങ്ങളെന്നതന്നെയാണു് തെന്തെ
 ന്നതു്.

മദ്ധ്യകാലം :—

1. മദ്ധ്യകാലത്തെ സംഭവങ്ങളിൽനിന്ന്.

‘പ്രപഞ്ചകിന്ദ്ര പരമാനന്ദവിഭൂത്വം സുകലപതമാള
 തളിമപ്പയ്ക്കു; നന്ദനന്ദവരകസുമവിശേഷം നല്ലതൂണോ
 കിയിരുകൾക്കുണ്ടാവാൻ; അതുമനീന്ദ്രം വിദ്യധവപുനാം
 പുതിയൊരു കൂട്ടം പഠിക്കുണ്ടാവാൻ; കല്ലുകൾക്കിട
 കൂട്ടത്തോട് ചില തെങ്ങുകൾക്കും കായ്കൾക്കുണ്ടാവാൻ, അ
 കിമുതലായിനി സുകലിയുമിവിടെയൊരുങ്ങിനത്തളിരിടേ
 ന്നാവാൻ; അതുകൾക്കുല്ലാമവകൾതന്നാവാത്തു ചമ
 യം കലയ്ക്കുണ്ടാവാൻ; വിദ്യാധരത്തി വീണകൾക്കുല്ലാം
 ചിട്ടയിൽ നന്നായ് മീട്ടുണ്ടാവാൻ; കിന്നപരിവൃദ്ധർ
 ചീനക്കുഴൽവിളി തന്നെ മധുര പഠിക്കുണ്ടാവാൻ,
 ചന്ദ്രമുഖിയും ഗീതികൾ വല്ലാ ഗന്ധർവ്വരണ്ടിളകണം
 പാൻ;പോയ വിപര്യയുദ്ധതരിവെഗാൽ
 നാമെന്തിനവകനടന്നല്ലെന്ന്, മുഹൂർത്തി മുഹൂർത്തി മോക്ക
 കൾക്കുണ്ടുനിവരനധുനം മണ്ടിടുന്നു; കലർത്തുവെക്കുമാ
 കപാലമുണ്ടിന്നിടമെളപറഞ്ഞുപിന്നാക്കുമെന്നോ?;... ..
 കേൾക്കുന്നതിനതെന്തൊരുപോലും കാക്കമാംബുധര
 യചനിപോലെ? കവിതളവനകതാമരമിത്തുമാ | കണ്ഡുധര
 യചനി വരവുതുഞ്ചി; കരുണാനിധിയും കമലക്ഷണനും,
 കണ്ണിനെത്തൊഴ പൂണ്യവിധാസം | കായാസ്സനിമ വിരി
 യുണ്ടാവാവ കാളാഞ്ജനമിവിതലരിയുണ്ടാവാവ, കവചന

മിഥകർ, തൂത്തുപറമ്പ്, കൂടിയാർപ്പാളികര, വാസ്കുപുരം
കുളം, നീമിയിക്കൊണ്ടിയിൽ ഗഗനം മുളി നാലമിനാനിം പുകഴ്
കുളം.

2. പാലിയംഗങ്ങളിലുള്ള അർത്ഥത്തെ വ്യക്തമാക്കുന്നതിനായി

[illegible]

പരിമളമന്ദിന കളഭമലമ്പും പനിനീർകൊണ്ടു നീലത്തു
 തളിച്ചും, പവതപരിവൃദ്ധപരേകഭംബം പരമസുഖാ
 സ്ഥിയിൽ വീഴ്ത്തു കളിച്ചും, വലമനനാഭിവിഭവാചനമാല
 കര വരിവെട്ടു നീളെപ്പൊരിയിലൊളിച്ചും .. ഭവനര
 ഭംഗം ഉപാവിമയൊക്കെക്കൊപ്പാനിൻനീർകൊണ്ടു തിയ
 പോയല; വിസ്തൃതിപൂണ്ട നരസ്ഥലമലിലും വിദമയ
 മായ്ക്കരിക്കുംപോയല, കരുവല്ലികൾ മുറ്റുമ്പിഴിയിലിരി
 കളർമതളിത്തു കരക്കുംപോയല; പുകൾപെട്ട മേവും ത്രി
 ഭുഗതി പൂതൻപുത്തു കിടക്കൊണ്ടു പുതയ്ക്കുംപോയല;
 സ്വപ്നനാഭമേന്മാശാമകന്തർ തെച്ചിമലക്കുടല മാത്തും
 പോയല, നാഭീനളിനനരൂപൊഴി നാനാനാടകരൂതോരം
 ത്രുകുംപോയല; ഭംഗനനക്കരിൻ തൂത്തരങ്ങുതൂണികൾ
 വിത്തു പരക്കുംപോയല; ഉലകകളല്ലാമിളവയിലുണ്ട
 നെയിയിൽ വീണ്ണൊന്മുട്ടുംപോയല; സമുദിതധംബരമം
 പാർവ്വതീ സമ്പ്രദായനതയിയുത്തുംപോയല; പുനപി
 വവൃദ്ധ പനിമലമാതിൻ തിരുന്നിറക്കമങ്ങും മധുരമെങ്ങും
, ജയ ഭഗവീശ്വരി ജനനി മഹേശ്വരി; പരമസുഖാ
 സ്ഥിയിൽനിന്നുകൾക്കും ചെറുതിക്കൊരല ഭഗവതി ജയജയ;
 പൂരമകനാമൊരു സുന്ദരത ഗാഢം പൂണനം കാഞ്ചനമ
 തിരുക ജയജയ; മധുരനാഡിയിലുണ്ട മെത്തിന നിസ്സം
 സുന്ദരമൊരല ജയജയ; മേന്മയിൽ മൂപ്പാക്കൊക്കെ മയ
 കിന മാനമപകരമെവതരമ ജയജയ, പരമിതർക്കീട
 പരയാനിധിമധ്യ പരിമിതപ്പൊങ്ങമൊഴുതകൾ ജയ;
 വൃകതനാനാമകമെ മെത്തിന മനവിളക്കു പോററി ജയ

ജയ ; മേനാപാശ്ചാദകാരികളും, ന ചേണാമുണ നിശാ
 വേ ജയജയ ; മറിവുകടന്നുള്ളറിവുക (ഉരുളും) മറകളിൽ
 മരുവും പൊങ്ങു ജയജയ; സന്ദർശനസ്ഥാമപി മീദന്ത
 മെഞ്ഞിന മുഖപ്രകൃത ജയജയ... ..”

ഭാഷകൾ—ശിവന്റെ കിരീടം ഏറ്റുന്നതാണ്—

“തുകാൽവണങ്ങളൊരു ശക്തിദൈവഗണ—
 മക്ഷാമക്ഷതിയൊടു നിന്നു ;
 ചിക്ഷകളിലിതിരസമർക്കുവധാരണിമു—
 ഖണ്ഡഗണങ്ങളുമിതന്നു,
 തിരളുന്ന കാന്തിയൊടു മരുവും പിന്നാകധര—
 തിരുമെയ് വിചാസവുമെഴുന്ന ;
 തിരുമനസി കനിവിയമുവതിനു കവിഗഗനചര—
 നതികവമനുദനമിതന്നു. (1)

ചന്ദ്രാവതാസ ജയ ; ചണ്ഡീശ ശർ ഹര,
 ശംഭോ ശിവേശ ച യോഗ്യേ ;
 ചണ്ഡതരമിഹിരസുതദംഭമദമന,വിധി-
 മുന്ധധര ജയജയ മിശന്ത ;
 ചതുരാനനാദികളിവണ്ണ പുകണ്ണമുവ
 കരുക്കു വളന്നിതു മയാർദ്രം ;
 ചതുരതയൊക്കെമുദനഗമഗ്ര പദവിയൊടു
 നിജപുരിയിൽ വരുവതിനതന്നും.” ഇത്യാദി. (2)

കവി ഭട്ടവിൽ കമലസംഭവം എട്ടാംസ്കന്ധത്തിലേ
കഥ ഒരു ശ്ലോകത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നു. ആ ശ്ലോകമാണ്
അദ്വൈതാണെന്നത്

“പരിമൃദുപരിഭാഷാഭരണസാധകകൈനര-
ജ്ഞതൃപ്തധരഭാരഭരണാകുലം ചുരുങ്ങുന്നതല്ല,
പരിചയമനുഭവലം നിത്യയുന്മോഹഭരണം
പരിചിന്നാകുലം കൈവളർന്നു അടങ്ങി.”

ഭട്ടവിൽ ഫലശ്രുതിരൂപത്തിലും ഒരു പട്ടം കാണു
ന്നു. അതുകൂടി ഉദ്ധരിക്കാം.

“ജിഹ്വായാത്രാപി ശരഭോരഭിമതജനനീ
രേഖിനാമന്തിനേരം
കൃതാഭിടന ഭരണം കരുതുമ്പോൾ ക-
ല്യാണമേ വന്നുകൂട്ടി ;
നിഷ്കലംഭം , മാമലപ്പെണ്ണധിഗമനനിയം
മാമലയെല്ലാൻ ചമഞ്ഞ-
ന്നിപ്പുമാരെ ജ്ഞിക്കുന്നവനവനിതയേ
വസ്ത്രനാമിസ്രനാമം.”

5. ത്രിപുരക്കന്യാ—

കന്നടാണത്തിൽ പെട്ടതായവന്ന ഒരു ചമ്പുതന്നെ
താണ് ത്രിപുരക്കന്യാ. താമരകുസുമകൾ പുത്രനാ
കായ വിദ്യന്മാരി, കമലാക്ഷൻ, അകാക്ഷൻ എന്നിവ
താണ് ത്രിപുരക്കാൽ എന്ന പേരിൽ പുരാണങ്ങളിൽ അറി

യപ്പെടുന്നത്. ശിവകുന്ദനായ അവന്റെ ലോകോപ
 ദ്രവം ഏറ്റുമാനയിൽനിന്നുപോകും. ഭവനാലയം പ്രാർത്ഥന
 സമയമാക്കുവാൻ തൊടിച്ചു ബുദ്ധനിയുടെ വേഷം ധ
 രിച്ചു അവരെ അതുതകർത്തുകൊണ്ടു വരികരിച്ചു
 സ്വന്തത്തിലേക്കു വേർതിരിയും, കൈവരിയത്തരം പരി
 ത്വരിച്ചു ബുദ്ധമുദ്രകൾ സ്വീകരിച്ചു അവരെ അവസ്ഥ
 ന്നും ത്രിപുരാരൂപം നാമമെഴുതിയിൽനിന്നു ഗ്രഹിച്ചു
 തന്റെ മൂന്നാംതൂക്കത്തുകൊണ്ട് അവരെ ഓർപ്പിക്കുകയും
 ചെയ്തു കഥയെ ഉപജീവിച്ചു രചിച്ചിട്ടുള്ള പ്രസ്തുതചമ്പു
 ആദ്യം ഏതെങ്കിലുമായിരിക്കുന്നു ആകെ ഏതാർപത്തി
 കണ്ടു പലതും ഒരു കണ്ഡകുറുപ്പുണ്ടു അത്യാഗ്രഹം
 ഉണ്ട്. അന്ധാരത്തെ ഗർഭം അത്യന്തം ദുരന്തമാണെന്ന
 മാൺ; അതു കവി സംസ്കൃതത്തിൽ നിർവ്വചിച്ചിരിക്കുന്ന
 തിന്മകളെക്കൊണ്ടു അദ്ദേഹത്തിന് ആ കാലയിൽ കവനം
 ചെയ്യാനുള്ള പ്രകൃതിയെ പാപം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നു.
 'വാഴിയായും', 'പരിച്ഛി', 'മുക്കുരൻ', 'ഇടയിട്ട്', 'പറ
 വാൻമുട്ട്', 'വാക്കത്തു', 'പാടപാടേ', 'താകതില', 'ഭാന
 വക്കത്തു' 'ചട്ടേലാത', 'ചേങ്ങേവു' മുതലായ പദങ്ങളും
 പ്രയോഗങ്ങളും ഈ ചമ്പുവിടലുള്ളതിനാൽ ഇത് ഏതാ
 മതകത്തിൽ പിന്നീടാണായെന്നു കൃത്യമല്ലെന്ന് ഉറപ്പിക്കു
 വുന്നതാകുന്നു. ത്രിപുരാരൂപത്തിലേ ചില ദേവതകൾ
 ഭക്തചമ്പുവിടലും ചെല്ലുൻനാമകയത്തിലും കാണുന്നു
 ണ്ട് ആകെത്തുടർന്നുവന്നുവന്നു നീലകണ്ഠകവിയാണോ
 ത്രിപുരാരൂപത്തിന്റെയും പ്രണേതാവ് എന്നു സംശയി

കോയ്മാധനപ്പകർ

കുവറൻ നായരങ്ങളിലെത്തില്ല ഇനി ഈ വമ്പുവിശ്വ
ചില പട്ടുഗളങ്ങളും നമുക്കു വായിച്ചു തന്നിക്കാം.

പട്ടുക്കൾ.

1. തിപ്പുകാക്കുപട്ടു—

“വാഴീടേയും പ്രബോധപ്രസക്തമണിവിള-
ക്കിൻ പ്രകാശം നിറച്ചു-
ജ്യോത മായാതമസ്സഞ്ചയമുതിർപ്പട്ടു-
ജ്ഞാതമുത്സാഹം രാമനീം
ഹൃദയം കണ്ടാർ നരകാഞ്ചനനൈനികവരം
കാത്തിരിപ്പൂ സുഷുപ്തം-
നംഡീമദ്ധ്യത്തലമേതേ പരമശിവമയം
കണ്ഠിഭാഗ്യസ്തുപുണ്യം.”

(1)

2. രേവതാർ കടം കറംചിപ്പു—

“മുന്നിൽക്കാണായിതപ്പോളമൻപരിഷ്കാരം
തൃക്കുക്കുണ്ഡലിമംഗലം
തന്നെക്കൊണ്ടു ജഗദ്രക്ഷണകലവി വള-
ക്കുന്ന മുഖ്യംനോവം,
സന്നഭൂത ഭക്തിതപ്ത കെളിവിനൊടു സമം-
സീന,മാനസഹമാനൻ
മനുഷ്ഠിത്വം സന്നാഭികളെ നവസുധ-
സ്വരൂപം നന്ദനന്ദം ;

(2)

സ്വകാരോല്ലാസി പൊന്നിൻതരിവള മുളകു-
 മാറു വൈകുണ്ഠാർ
 ജ്ഞം വീയുന്ന വെൺചാമരമുറ്റപവനം-
 ധൂതപിതാംബരഗ്രം
 അങ്ക മേയുന്ന ചക്ഷീഭഗവതിമുരുമൻ-
 കൈതമീനേ നലോതി-
 ജ്ഞൻകൈകൊണ്ടുനന്ദാ ബന്ധുരയചി വരണം
 പാതുമാർമരമനം ; (8)

സേപല്ലാശക്തും ചരണമാവരളവനനലം
 പെറ്റു പാലിപ്പൊട്ടക്ക-
 നാലപ്പുറുതീവ കൈകൊണ്ടുനന്ദമാത മഹാ-
 യോഗമന്ദാനഭാവം,
 ജഗദാസം മുരളിജാലം, കനിവുകൾമിൽ നീ-
 ന്നിക്കുളിച്ചുനന്ദകളാ-
 നാപ്പിച്ചു നിത്യമേന്മ നിരനന്ദനകളം-
 ചക്രനം പങ്കുനേക്കും, (4)

ബുദ്ധാവേഷം ചമയുന്നതിന്നു മുൻപു മഹാവിഷ്ണു ശിവ
 നു ത്രിപുരന്ദരങ്ങളെ നേക്കി ഏകമാത്രം വാസുധ്വജത്തെ
 നു പരീക്ഷിക്കുവാൻ കൈലാസപർവതത്തേക്കു പോകുക
 യും അവിടെ ശിവാനന്ദം "അത്ഭുതം കഴുലപ്പൂ തരളി
 തമതയോ നിത്യവും വന്ന ദേവം നിദ്രാജ്ഞം വളക്കുന്നിതു;
 മമ സഫിതാ ഫന്ത ശാസ്ത്രം ജ്ഞാനം" എന്നും

1. (മുരു) മുളകുപോലെയുള്ളതും (മൻ) മിണിയും.

“അശ്രാന്താസേവയും ഭക്തിയുമരിയ സ്വപ-
 സ്തിമിദിയും വിമി ശശ 1-
 ചിശ്ചാസഭോഷാമരകം പൂർവ്വജവര-
 നാരൊളം വന്നുകൂടാ ;
 അപ്പോൾ കേൾ തദിതോധം വിബുധപരിഷകര-
 ക്കത്രയും കഷ്ടമത്രേ ;
 ഇപ്പോൾ മനുശയനാമിതു വരുമിതു വാ-
 കാതരണമുള്ള ബോധം.” (5)

എന്നും മറ്റും സൂത്രത്തിൽ പറഞ്ഞു ഭഗവാന്റെ ഇജ്ജിതം മനസ്സിദ്ധാഭവാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. അപ്പോൾ ഭഗവാൻ ത്രിപുരനാഥൻ ഭോഷത്തിന്റെ കണികപോഷം ഇല്ലെന്നും ‘മണ്ഡം ചെറുറാമിടത്തൊത്തനവനിൽകൂട്ടു കയ്ക്കുന്നതെന്നും വരും’ എന്നും മണ്ഡിതമായി തന്റെ ആശയം ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നു.

3. ബുദ്ധൻ—

“ഭക്താഭര! സ്നേഹബന്ധം ദൃഢമനുഭവമം-
 ന്നസ്വരയം താനുചൊല്ലി
 പ്രാഥമയാക്ഷീണഭാവാനതിരസമയ-
 ച്ചാഭിതേയാൻ വിധേയാൻ,
 ബുദ്ധ്യം കല്പിച്ചു സർവ്വം മധുരിപു കപട-
 പ്രക്രിയാമേശികോസര
 ശൂന്യാ ബുദ്ധ്യിരൂപം നിരപമമഹിമാ
 നിമ്മമേ ബൈരബശാസ്ത്രം.” (6)

ബുദ്ധനും ത്രിപുരന്മാരും തമ്മിൽ ബലതോഷിയായ
 അന്തിമേന്ദ്രയും ഭാഗവതീയായ അന്തിമേന്ദ്രയും മഹിമയെ
 പ്രദാനം ചെയ്യുന്ന ഉഷ്ണപ്രസ്താവനകൾ കവി ഏറ്റവും
 ചാതുര്യത്തോടെ നിബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. ആ ഭാഗത്തിൽ
 നിന്നു വിസ്തരിക്കുന്നതാണ് ഒരു പട്ടവും പകർത്തുനില്പും.

4. നാലാമത്തെ അദ്ധ്യായം —

“ഉത്തമസംഭവകരുടെയും ദരിദ്രപുരുഷന്റെയും
 [മിത്രം]
 സ്വാഭാവികമായൊന്നിമാവിടേക്കു മറ്റു ബന്ധുവേയും രജ
 [അദ്ധ്യായം]
 നീയെഴും ത്രിവൈകുണ്ഠനാഥമിതിവന്ദ്യ ഭൂപുരാനന്ദം—
 പ്രാപ്തമാകുന്നതിനുമുമ്പേക്കു മറ്റൊന്നിയിട്ടുണ്ടാകും—
 [അദ്ധ്യായം].”

5. അഞ്ചാമത്തെ അദ്ധ്യായം —

“ശുഭാശുഭം ത്രിനാഗരോത്തമം പുരന്തരകൃതം
 സുഹൃത്തിനോടുമേകമേകമേ
 മെന്തും കേവലാഭം മറ്റൊരു കല പുനതതിലും
 ഭാഗവതകൃതമെന്ന
 പെട്ടെന്നുതന്നെ മെന്തുംപുറപ്പെടുക—
 ഭൂകുടീരമവതരം—
 സുഹൃത്തോടൊന്നിനൊത്തും പ്രകടിതമഹിമം
 സമ്പന്നനാകുന്ന പിന്നാലീ.” (8)

അവാചനകൾ

6. ശിവന്റെ മുന്നംതൂക്കത്തിലെ കീ—

“കല്പാഭരണാഭീഷ്ടവൈരാഗനമതുലനകല-
 ന്നാശു രോദോന്തരാളം
 കന്തിക്കാളിച്ചു മുളുന്നതികുറിനമിര-
 മ്പ്പുലകൈരമപവാന്മാ
 കെല്ലേറും മ്പ്പരം ചെന്നഴിക്കാട്ടു പിരിവെ-
 ട്ടാക്കു ദഗ്ദ്ധാ ത്രിമോകം
 ന്നീകളത്തും ജഗദ്ഗവസ്കമുഖകരിവഃ
 ഉണ്ണവർത്തം മിമീപേ.”

(9)

ഗദ്യങ്ങൾ.

1. അർദ്ധനാഴിക ചര—

“കോഴികളാണൊരു അഗ്രേ ചുരുക്കു നെറി
 രണ്ടുന്ന ശുശ്രൂഷ മരുകാഗ്രേ ;
 കുന്നമിഴികളാണൊരു—ഞാട്ടുകുറിയൊന്നേ ;
 കഥാവിപി മമിതരചിരവിനയനമതിമളിത-
 മധുരമിരമിഴിയൊന്നാണൊഗ്രേ.”

(1)

ഗ്രഹാഭ്യൂതികണ്ഡമിതേകത്ര രത്നമയ-
 താരകളേഴ്ഗി മരുകാഗ്രേ ;
 ഗരുളമൊന്നാണൊഗ്രേ—വളികൾ മരുകാഗ്രേ,
 വിധിതവകളൊരു പുനരിന്തിനകമണികളിത-
 മനുവതുണമണിവ മരുകാഗ്രേ.” ഇത്യാദി.

(2)

**7. ത്രിപുരനാഥാ മേധാവിതഃ കഥീഷ നരണ ആലംബിഷഃ വർണ്ണന
ഷിഷിനിത്—**

“അമരവെന്തു 30 ദിവസമുളള പഞ്ചമത് രുദ്രിയുക്കു
നേരം, മയക്കുണാൻ ഹന്ത കൃതാനേ അതംശങ്കെ തപാ
തി ശശാങ്ക, സ്വിതരി രേവേ കൃതപരിരേവേ വഹന്ത ഗേ
വതി നിഹ്നതവീര്യേ, പവമാന പുനകവമാനാൻ
വരണമകിത്രേ കരുണാപാത്രേ, കിന്നരമാജ മകിന്നതരാ
ശേ മോചിതവര്യേ, വര്യധരേഥ ചകിരമമാൻനേരമുവ
ല്ലമേകമേ ഹിതപാ ബലാവിഷാദം ധാവതി മൃതേ.”

8. ത്രിപുരസംഹാരോജ്ജ്വലതഃ ശിവൻ—

“കനകമഹാഗിരി പൊർവില്ലായീ ഭൂഗവരൻ താൻ
താനായ് തീർത്തു ; ധാത്രിദേവി മണിമേരുമായി തേരുമു
ളായി ചന്ദ്രാക്ഷന്തൻ ; വേദം നരം കതിരകളായി ചാരു
തകുരമിന മാരുതപഞ്ചം പൂണ്ടു സദേവം മഹനം മന
മേലാക്കി മഹാത്മാ നാരായണനും നാരായാകൃതി മേക
മേടാണ്ടത്രേ മാരാതിവചന്തകുന്തിൽപ്പേൻ സമഞ്ചം
വീക്ഷാമാസേ, തന്മേ അഗത്രയജീഷണവേഷം ദൃഢത
മകുലിപ്പരികുരബന്ധസ്തംഗശതാശ്ഗമമകുവാണഃ സ
ജ്ജ്വലാസനസംഹിതബാണോ, ജ്വലിതമേസവിശ്രംഭ
മപരമസംഭമകമ്പിതഭവനകോഹമിന്ദുനേരേതിരം ക
ടകനൽ ചിതറിന ത്രക്കുതമേക്കണപാതവിലോമമൊ
തകുലപലപലിതദിഗന്തസ്തൽക്കണ സമിതകേതുകുഹ
ൽ മേകസുന്ദരം ചെല്ല പുകുളം ദിവ്യ ജനാനം മൃത്യു

ഭോഷാചമ്പുക്കൾ

ഭരതൻ: ശ്രാവം ശ്രാവം ത്രിപുരാസുരകൃത്യധികൃതിമു
 കെട്ടി: സ്വാമം സ്വാമം, തത്ഗതകരുണാം ഹാരം ഹാരം
 കൊപവികാരം കാരം കാരം, ത്രിവേണചക്രം മുട്ടവിടയ്ക്കും
 ചരിച്ചു വല്ലഭൻമൃഗമൃഗസംഗമിഭാജനവേദനചക്രമുദയ്യം
 മോതസനംകളകളമുദ്രിതകേതനമുട്ടനുകേതനമുദ്രമു
 ഹാസുരപുരപരമേന്ദ്ര ലക്ഷ്മീകർന്നക്ഷീണാശമാ നിന്നരുളീ
 ബത സംഹൃതിശുപീ സ്ഥിതി കപാലി.”

4. ഭോഷാചമ്പു ശിവസ്തോത്രത്തിൽനിന്നു (സംസ്കൃതഗദ്യം) —

“ജന്മജയ സുരജനപരിവൃദ്ധ ശങ്കര പദസരസിജന
 തിരതജനശങ്കര, സകലസുരംസുരഭാസുരകിങ്കര സാക്ഷര
 ശൃംഗനസന്ദ്യഭയങ്കര, ജഡിതവിഭവപസ്ഫുടഭയചമ്പ
 സ്കര ഭവനജനിസ്ഥിതിനംശപുരസ്കര, ഭീഷണഗരുളശ്യാമ
 ഉകസ്കര ഭീമ വോപഹ കരുണാമന്ദര, ചണ്ഡലുതിശശി
 പാമ്പകലോചന മുണ്ഡപ്രകരവിരംഭിതരൂക്ഷണ, ഗണ്ഡ
 പൃതിഹവിഭതാമണിപ്പൂവികണ്ഡമുപഹിതകണ്ഡമുര
 ണധിത, മന്ദസ്മിതരുചിനിമ്മമിതാംബര ഭന്തിപ്രതിനവ
 ചർമ്മകൃതാംബര, സ്വന്തർപ്പിതമുനിപരമകൃപാഖയ കരുപ്പാ
 ന്തക ലംഖയ പാഖയ.”

5. ഭോഷാചമ്പു.

ത്രിപുരമുദനം പോരലയോ അതിനെക്കാൾ കുന്ന
 കൂടിയോ ഉഷ്ണപലമായ ഒരു ചമ്പുവാകുന്നു ഗൌരീചരിതം.
 ഈ ചമ്പുവിൽ 105 പദ്യങ്ങളും നാലു ഗദ്യങ്ങളും ഒരു
 ണ്യായകങ്ങളും അടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. കഥ ദേവീമാഹാത്മ്യത്തിൽ

അന്തസ്സമായ സംഭവിസംഭവമുണ്ടു. 'സന്നാനമി
തി', 'നന്നമുമാനാ', 'ചാകാശ്രതേ' മുതലായ പ്രയോഗ
ങ്ങൾ കവിയുടെ സംസ്കൃതപാണ്ഡിത്യത്തിന്നു സാക്ഷ്യംവഹി
ക്കുന്നു. മദവൻ മുതലായ ചില വഴിയ പദങ്ങളും, 'കുൽ
ക്കിഴംക്കുക', 'തലമുടാനും', 'ഇടത്തുര', 'മിമനനിക്കുക',
തുടങ്ങിയ പ്രയോഗങ്ങളും കാണാൻ കഴിയും. അപരപദ
പദങ്ങൾ നോക്കുമ്പോൾ ഈ കൃതി ഒൻപതാം ശതകത്തി
ന്റെ പൂർവ്വാർത്തിൽ നിർമ്മിതമായിരിക്കാമെന്നു തോന്നു
ന്നുള്ളൂ. 'ചാദവരദപാലം' എന്ന ഉപമ കവി രണ്ടു പദ്യ
ങ്ങളിൽ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. 'തെക്കുകൊമ്പനാശ്വരയകാ
രനെപ്പോലെ ഗൗരീചരിതകാരനും തന്റെ പ്രഭാസ
ത്തിന്റെ ഗുണത്തെ പുകഴ്ത്തുന്നുണ്ട്'. "കണ്ണുന നവ്യം
മുതലാസാദിച്ചിരിക്കെ തോഴ ഗൗരീചരിതാഭിധാനം"
എന്ന് അദ്ദേഹം വയസ്സേറാതെ പറയുന്നു. പ്രസ്തുതചമ്പു
വിനു ഗൗരീശങ്കരമെന്നു ചേരില്ല, ശങ്കരന്റെ അപരന
ന്റെപ്പറ്റിയുള്ള വർണ്ണനത്തിന് ഇതിൽ അവസരവുയില്ല.
ഇനി ഈ കാവ്യത്തിൽനിന്നു ചില ഭാഗങ്ങൾ നമുക്കു വാ
ചനയും ചെയ്ത് ആനന്ദിക്കാം.

പദ്യങ്ങൾ.

1. കേരളചരണം—

“കാരുണ്യവാസഭൂമിം പ്രണതവിധിമയേ-
ന്ദ്രാഭിവൃന്ദാകകാണാം
വാനാനീടം കിരീടോൽകരമണിസുഷമാ-
പുണ്ണപാദാബ്ജപീഠം

4. മെഴുത്തുനി—

“അന്യോകം പുഷ്പവർഷം തദവിന സകല-
 സ്വസ്തവാസിസ്തതിം കേ-
 ട്വജൽസാന്ദ്രപ്രസരോ തദനു ഗേവതീ
 വിശ്വലോകമന്തിശാഖൈ-
 ള്ളാമരപ്രരവിമാനം മൃഗവരമധി-
 ഷ്യാഗ്രന്ധൈസ്തൈസ്തൈരമൃ-
 ത്വകന്തം മന്ദം പ്രപേദേ തുഹിനഗിനിരതീ-
 കാനനം മനനീയം.”

(4)

സംഭരൻറ കിങ്കരനുംരെയ ചണ്ഡമുണ്ഡനുംർ ഹിമ
 വൽപവ്ശത്തിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾ ‘പൊന്നുശിങ്ങനാലു
 മാരി സ്വസ്തനും കേളിഭാലാല’യായി പരിവേഷിക്കുന്ന കേര
 മളംഗിയും ‘ജനനയനസുധാധാരണി’യുമായ ആ ജഗൽ
 സ്വാമിനിയെക്കണ്ട് ‘സംഭ്രാന്തയ്യർക്കെത്തുമെലചപല
 ധീ’കളായിട്ട് തങ്ങളുടെ ചക്രവർത്തിയുടെ സന്നിധാനത്തെ
 പ്രാപിച്ചു ‘പത്തുവട്ടം കമ്പിട്ട്’, ‘സംക്ഷാൽ സൗഖ്യം
 കണ്ണിനകപ്പെട്ടിതു തുഹിനഗിരെത തുനിഖരകുറവോ
 വേ’ എന്ന പീഠികയോടുകൂടി ദേവിയുടെ സൗരന്ദ്രം ആ
 ലോകകുണ്ടകനെ വണ്ണിച്ചുകേൾപ്പിച്ചു. ആ ഖേട്ടത്തിൽ
 വസന്തതിലകവൃത്തത്തിൽ ഉപനിവേശങ്ങളായ പത്തു
 വദ്യങ്ങളുണ്ട്; അവ അത്യന്തം മനോഹരങ്ങളാകയാൽ
 അതിയിൽ ഉൾകിട്ടുകൊള്ളുന്നു.

5. “കെട്ടറാഴിത്തലർപൊഴിക്കത്തായ കേൾപാക്കം
 ള്ളിക്കൊരങ്ങനുമഞ്ചരി ചഞ്ചലാക്ഷ്യാഴ്,
 ചട്ടററ മുത്തുമണി ചേന്ന മനോരവാരേ
 പെട്ടെന്നിളക്കമസിതത്തഴിയെന്നപോലെ. (5)

മഴയ്ക്കലപാദമണിപുഷ്പമധാപിതാമം
 കസ്പ്തുകിതാതിലകമത്ര വിഭോജനീയം,
 അത്യഞ്ചിതേ കരപി പഞ്ചമിബലചന്ദ്രേ
 മെത്തും നവാമൃതകണം മദുരവന്നപോലെ. (6)

ഉൽകൃഖവിക്രമവിഭോലകദാക്ഷവിഷാ-
 സക്തം കലന്ദിളകമനോമിളിപല്ലി
 ചക്ഷുഃ പ്രാപ്താഃ പ്രാപ്തം ഭവനാനി സാക്ഷാ-
 ലക്ഷാമദേവകരചാഖീതപീലിപോലെ. (7)

ഏതും പ്രഭോ തരളതാകനേത്രമോദാ
 മജ്ജാങ്കണേ നമസി നൃത്യതി നീയലാംഗ്യാഃ,
 തർക്കീഡകജ്ഞാതവിവാൻ ദിഗ്ജനാനാം
 ജ്ഞാതാ കൊടുത്തതളമുലാമാലപോലെ (8)

അത്യന്തജ്ഞിയൊടു തോളിലടിഞ്ഞുമാഞ്ഞു
 വിദ്യോത്തമേ കനകകണ്ഡലമേതലീയം,
 വശന്താബ്ജലക്ഷ്മി വിളനംഭിന പൊന്നഴിഞ്ഞാൽ
 മധ്യ ഗതാഗതമിയന്നമൂന്നപോലെ. (9)

മിന്നിട്ടമഞ്ഞിരുമുഖാബ്ജമതിവ ഹൃദ്യം ;
 പൂന്യാംബുധേ, മൂർത്തമഞ്ചരി മഞ്ജുഗീതം,

വസ്തുപ്രകാരം വികളകൃത്യധാരാശൃംഗംബാൽ-
കണ്ഠാനതലേവ്യമുതം ചിതറുന്നപോലെ. (10)

മുതാസുവസ്തുമണിമാലകൾ ചെന്നലയ്ക്കും
വരുകയാണുവ്യഗ്രമുതകൾമപയശോണം
അക്ഷാമജാദ് നജനിശോണനമോമിടയ്ക്കും
കൈക്കൊണ്ട മേന്മശിഖരമെ യമെന്നപോലെ. (11)

മീലാഗ്രഹീതമണിപാശമുപാത്തദ്രുതം-
മാലം വിതാതി കൃഷ്ണാണിയുഗം മൃഗാക്ഷ്യാദ്,
ചാലകനൽക്കനകബലമടുത്തുഴിഞ്ഞാൽ-
കാലംബനായ ദ്രവമുതകൊടുത്തപോലെ. (12)

മോലാവിചാസവലമാനകസംഭവലം
പ്രാമോലമതാരശനാസുഷമം നിതംബം
ആഖീനസംസ്കൃതമം നവശക്തമാപ-
ശ്രീമാദ്വിതം ഗഗനമണ്ഡലമെന്നപോലെ. (13)

വേഗേന ചാഞ്ഞു ദ്രവസംഹതിതോരുതംബം
മുക്തിവൽകനകനുപുരമഗ്രപാദം
ചാകാശ്യതേ പ്രഹുണിതം പ്രതിമാരുതേന
ശ്രീമീനകേതനപദോജ്വലമെന്നപോലെ. (14)

സംഭവനാടുള്ള യുദ്ധത്തിന് മുൻപു ദേവി വീരഭദ്രനെ
കണ്ട സന്ദേശത്തോടുകൂടി ആ അസുരനെന്തെന്നിടലക്ക്
അയയ്ക്കുന്നുണ്ട്. ആ സന്ദേശത്തിലേ ചില പദ്യങ്ങളാണ്
അദ്ദേഹം പറയുന്നത്.

8. “മനീമേഴികലോത്താലതിഭിഭിസുത-
 നാക്കമയ്യം | ചതുർത്ഥം
 വല്ലാന്നാം മറു പല്ലംശനമുനിനിവഹ-
 ഞരക്കമോരോ നിവരസം
 ധന്യന്തോ പഞ്ച വേദേ കമവവസതി ക-
 പ്രീച്ചിതന്നംഖയോഗ്യം
 തന്ന ധന്യന്താമനാമതിനതിനന്താ മ-
 യ്യാഭി നീക്കുന്നതല്ലാം.

(15)

എന്നാലന്നാകലോക വിബുദ്ധവരനിരി-
 രക്കണ്മന്ത്ര നിമിത്തം-
 നന്തേ സ്വീയലോകങ്ങളിൽ കരിതരവി-
 രോജനംപുണ്ടുതാം ;
 ഇന്നിങ്ങരക്കങ്ങിരിപ്പാൻ വിതരമിനിത പര-
 താലമോരവതരം
 തന്ന ഞാനിന്ന കല്പിച്ചിതു നിയത, മതി-
 ന്നാക സ്വന്തമെല്ലാം.

(16)

കൂട്ടക്കാണ്മ മോശമോവവനമിതു മര-
 മരണമിത്യം പരത്തം-
 കൂട്ടത്താകിയിന്നേ ഉവനജനനിത-
 ന്നാണ കിളിപ്പ ചൊല്ലാം,

വാട്ടംതട്ടാത ശസ്ത്രപ്രകരനിധനമാം
 നിങ്ങളെക്കൊണ്ടാണുസംഖ്യൻ
 കൂട്ടത്തോടെ കരയ്ക്കും കുമ്പനരിനിധനമാം—
 നോണമുട്ടീടുവൻ ഞാൻ.”

(17)

7. ദേവി ചരണശിരോമഃ—

“ധന്യേ കേര ചണ്ഡമുണ്ഡപ്രമേഹനി, വിഷമേ
 സങ്കടേസ്തിൻ നിനച്ചും—
 മിന്നേ സന്ധാഭനീയം ദുരന്തമൊരുപായം—
 ഞരം നിവൃപായം ;
 ഏന്നാലേതസ്യ ഗാത്രാലുനേനേനീളകി—
 ചോരമേച്ഛാരിവിന്ദു—
 നിന്നീ പാദേ കഴിച്ച്കിടയികവിതരുമാം
 നാവിമേനേനനശേം.”

(18)

സംഭരൻ രാഗിനെയനായ രക്തബീജൻ ദേഹത്തിൽനിന്നു ശുദ്ധിയിൽ പരിമന്നെ രക്തബീജങ്ങളെല്ലാം രക്തബീജനാശായി തീരുമെന്ന് ആ അസുരൻ വരുമെന്ന് അതു നിഷ്പഫലമാക്കുന്നതിനാണ് ദേവി ഈ ഉപായം ഉപയോഗിക്കുന്നത്. ഞാൻ യുദ്ധത്തിൽ നേരിടുമ്പോൾ ചാമുണ്ഡിദുരുമായ മാതാക്കളെക്കൊണ്ടാണ് അതുവരെ ദേവി ജയം നേടിയതെന്നും അവരെക്കൂടാതെ സ്വശക്തി കൊണ്ട് ഒരു വീരനേയും സംഹരിച്ചിട്ടില്ലെന്നും സംഭരൻ അവിടുത്തെ അധീക്ഷേപിക്കുന്നു.

8. സംഭവം ദേവിയോട്

“ചൊല്ലാമിടക്കല്ലെഴെഴുത്തന്തിൻ ബന്ധ മതിയ-
 ള്ളാശ്രയിച്ചുനൃഭീഷ-
 മല്ലാസം പൂണ ശക്തിം ചില റിഭമ നഭി-
 ച്ചുതാ യുദ്ധസേനീ ,
 വല്ലാതേ വാഴുകാട്ടി ചെലവെ ഒത്തളിക്കയ-
 ന്നി പ്രവീശകയ്ക്ക നീ താൻ
 ചൊല്ലാക്കരക്കൊന്നൊടുക്കീ സമിതി ? നിയന്ത-
 രുളിപ്പാമേ ലസ്സുതോൽത്താൽ.” (19)

എന്നും മറുമാറാൻ ആ അഹങ്കാരിയുടെ വിരോധം അ-
 തിൻ ദേവി

“എന്നാൽ നിറുക്കരുതെല്ലാം ബലമിത്ഥപരമ-
 കല്പൻ വിശ്വതിസുചന്ദ്രപം
 തന്നെ, കാണുന്നില്ലെല്ലാമിതു വപുഷി ചാതി-
 കുന്നതിങ്ങുണ്ടിതേ ;
 സന്നാഥം സാഹസമകം ; സുഭദസമൃദ്ധമാം
 ചെമ്പയുദ്ധോൽമിശ്ചാർ
 നന്നായ്ക്കൊപ്പിട്ടുറച്ചെന്നൊടു മുതിരുക ; നിൻ
 പ്രാണമൊഴി ശക്തയെ.” (20)

എന്നു സന്ദർഭാചിതമായ മറുപടി അരുളിച്ചെയ്യുന്നു.

9. സംഭവം നന്ദനരുളിച്ചൊരുമ്പതിനി

“എട്ടാശോണം വീളങ്ങീ , സുരമുനികൾ മുദാ
 മേറ്റുതേൽക്കൈവണങ്ങീ ;

പെട്ടെന്നൊന്നാൽ നടുങ്ങി വലഞ്ഞനിവാരം ,
 ഹൃദയവും മുഴങ്ങി ,
 ദൃഷ്ടി സംഭാസമേന്ദ്ര മഹിഷവിമലനീ-
 ശ്വകവാഗ്നിദശ
 വൃഷ്ടി പെട്ടെന്ന് കിരണസ്തകവസ്തമാണാ-
 സ്തോത്രമേകം തുടങ്ങി " (21)

10. ഭവസ്തകി-

"ഏപ്രായം തെളിഞ്ഞനിവാരധൃതിമാ,
 പുഷ്പം സന്തതം-
 തെളിഞ്ഞ, മൃഗമണ്ഡലം കളിർനിമി-
 തപ്രായമുൽഭാസനേ ;
 ഏപ്രായം ബന്ധ ! പാലിൽ നെൽ, മഴകൊ-
 മ്പ്രായമുൽഭാസനേ പാ-
 മിപ്രായമുൽഭാസനേ ! മൃഗമണ്ഡലം, ഭവ-
 തത്വം ഭവധർമ്മം."

ഏകാമധ്യം മധുരമായ ഒരു വല്ലഭം തന്നെയായിട്ട്.

അദ്ധ്യായം.

1. മഹിഷാസുരനാശനായുദ്ധം ദേവന്മാരുടെ ആവലാതികൾക്കിടയിൽ-

"മഹാ നന്ദനകന്യാമാലാപാദം മഹാഭാഗ്യമാലാപാദം
 കളെ ബന്ധിതായാ പാദിനി ഗൃഹീത. 10 തന്നെപ്രകാരം
 നൃപം ; വലിപ്പമഹിഷീമഹിഷമേകം തലമുടിവി-
 മിപെട്ടെന്ന്മിഴപ്പാൻ ; സപ്താക്ഷികളെത്താടിവിമിശ്രവനെ

[illegible]

2. കേബിളുകൾ വാഹനമോ അല്ലെങ്കിൽ സിംഗിൾ ഹാൻഡിൾ ചെയ്യാൻ പറ്റാത്തവയോ—

“പിന്നെയൊന്നിച്ചു കോപോദയാവേശമുറക്കൊണ്ടു മാറവുപോലെ തുണേസ്രുശസ്രുക്കൾ വന്നിട്ടു കൈത്തേയസസ്രുക്കൾ മുട്ടുവിടെ തത്ര കാത്യായനീവാഹനം കേസരീന്ദൻ ദ്രവമാദോപമേഗ്ര സഭാചക്രമാനായ് കേരണതിരൂഴലാകീതലം പൊട്ടുമാറസ്സമിഴ് മിത്തി മുട്ടക്കഴങ്ങീട്ടമാവുളമുളാതനാമനെ പൂരിച്ചു നോരോത്തമാളം പുറപ്പെട്ടെതിർന്ന സേനാഭോൻ കൂത്തുമുഞ്ചത്തായ് നീളമുള്ള നഖശ്രുണിയെക്കൊണ്ടു കത്തിപ്പൊളിച്ചു, കൊട്ടം കൈത്തലംകൊണ്ടുടിച്ചു, പുറങ്കാലുകൊണ്ടാഞ്ഞെറിയെറ്റു, മുളങ്ങേത്താലി മിറംഗ്രമതാം കാലപാശനേ തല്ലിത്തകർത്തും, മുഖാഗ്രണം മുട്ടിക്കുളഞ്ഞ്തത്തുവെട്ടോക്കെയെല്ലാം കോണൊന്നെവ ഹിന്നാം, കനൽക്കട്ടചിത്തന്ന കണ്ണും മിഴി

മെല്ലെന്നിരുന്നെപ്പോൾ വേണ്ടാ കണ്ടുവെക്കുന്നി മേലുടപാദായ് നര
ന്നും, പരമകൃത്യ മേന്മയെക്കൊണ്ടും പലരും ഭവനവാസനാ ക്ഷ
ണാകൊണ്ടുണ്ടു കൊണ്ടുനാടുകിടക്കുന്നതാൻ.”

3. കാളിയുടെ യുദ്ധം

“മേല്പേരമെല്ലാമാസങ്ങളും ചെമ്പു മരയ്യ ചമുക്കണ്ഡ
വും ചാലി വാങ്ങുന്നതൊക്കെ ഗണിതാലയങ്ങളെല്ലാണിപാദേ
പിടിച്ചെടുത്തുകൊണ്ടുവന്നിരുന്നതല്ലി നീളത്തക്കതുമ്പും,
മഹാഭാരതം പോലുള്ളതൊക്കെ തെരഞ്ഞെടുത്തു നേരെ
സരോധം കരളാലു ഗ്രഹിതം മഹീയസ്സുതേ പാതിചര
ച്ചു സർവ്വം മുളിച്ചും, മരപുണ്ട പാങ്ങത്തെയെടുക്കവിൽ
പ്രായമെല്ലാതമേ നിന്നുനാടുകിടക്കുന്നതും, കുടുംബാലിപെ
ട്ടും കളിച്ചെടുത്തുപിട്ടും, പ്രകോപന പാദേ ചുവക്കുന്ന
തുകൾകുന്താൽപ്പാങ്ങിടയെക്കണ്ടും കൊണ്ടുസംഭവം പ്ര
വീരകാൽകരം കൂട്ടമേ സംഹരിച്ചും, മിമൽക്കുറന്നുതേ പൂ
യ്ക്കും വിധയത.”

ഗന്ധർവ്വകീടം. കൈവകമാനവകാലമെല്ലാകിലും ഗ
ന്ധർവ്വകീടത്തെപ്പറ്റിനിട്ടുനി കണ്ടുവാക്ക് ഇത ചെട്ടത്തിൽ
പറയാമെന്ന് ഉറപ്പുശിക്കുന്നു. വിനോദപ്രധാനമായ ഒരു
ചെറിയ കാവ്യമാണ് ഇത്. പ്രസ്തുതചമ്പു ഇങ്ങനെ
ആരംഭിക്കുന്നു.

“തൊന്നും കേളമൊവതീവതമുതലോൻ

ഗന്ധർവ്വകാലൻ സമേ,

വരുന്നാൻനഗരമേന്മയോടുകൂടി വെറുതേ

നമ്മെശ്ശുപിച്ചീടിനാൻ;

ഭിന്നോദമം വരണീതമേ ചിറവിപ്പു-
 ജീവണ്ണമെയിട്ടമി-
 തേനോലുംകൊഴിമാൽ അനമനോ-
 തകം കുറച്ചിഭിന്നൻ.

(1)

ആമനുള്ളതുളളവണ്ണമയി തേ
 കേരക്കേണതന്നുകിരേ
 തീരെച്ചുവന്നൊക്കെയും നന്ദ മുധാ
 മുട്ടുന്നതെന്തിന്നു തെൻ ?
 മൂന്നു മമ മന്ദിരം യഥാപര-
 ന്നനം ; മഹാമയൻ തെൻ ;
 പൂരത്തിന്നവിട്ടനു പോന്ന കുറിയോ-
 ലയ്ക്കിങ്ങ മിഹ്വപരേ."

(2)

അന്നന്തരം മിഹ്വപരതേ പൂരമോത്തവത്തെ വ
 ള്ളിക്കുന്നു.

"ചങ്കരമാകൻ ചങ്കവിളിപ്പ ചങ്കരനാമ്പു ചേങ്ങല
 കൊട്ടാൻ; കണ്ടൻ വേങ്ങത്തു ചെണ്ടയെട്ടപ്പാൻ നമ്പൻ
 മയ്യെ കൊമ്പൻ മുൻപൻ , രാജീ താനിഹ തിമില തകർ
 പ്പു മുത്തവൻ വേണമിപ്പത്താളത്തിൻ ; തെന്തമൊത്താൻ
 ചാഞ്ഞതന്നേ കാളമെട്ടപ്പാൻ കേളൻ കൊള്ളാം."

ഈ രോഗം ആ വണ്ണനത്തിൽ പെട്ടതാണു് , ചിന്നെ
 യും രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങളാകൂടി ചുവടെ ചേർക്കാം.

“ആകെ ഒരു കേൾക്കേണ്ടതു ഞാൻ സന്ദർശനം വരുമ്പോൾ
 ഉണ്ടെന്നു തന്നെ മറിയത്താൽ പാരിഭാഷണം ?
 മാത്രം മരിച്ചുപോയ മാനിനിമം പൂണ്ടാൻ
 മാനസ സാമ്രാജ്യം കല്പിതമാൻ വിധാനം.” (3)

“ഗന്ധവൻ പണ്ടു വാണോൻ നഗരിയിലിനിമം
 പാട്ടുവേണിട്ടുപോയോ ;
 ഗന്ധവത്തിൽ മന്ദപുഷ്പകിരണമധികം
 പിന്നെ മറുപുഷ്പം ;
 സന്ധ്യാവേലത്തു കലശലായതാഴെപ്പോയു വേദം
 മാനസകോപന ശാപം
 മന്ദഗന്ധം പൂണ്ടു കൂടെ പരിമിതനാട്ടു പരി-
 നീതിനേർ മാനസം ഞാൻ ” (4)

ഇവയിൽ രണ്ടാമത്തെ ശ്ലോകംകൊണ്ടു ചമ്പു അവ
 സാനിക്കുന്നു. ആകെ ഒന്നുപോയ ശ്ലോകങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവു
 മേയ്ക്കും, കവിത പണ്ടാം ശൈലിയിൽ ഉണ്ടാകാ
 ത്തിൽ കവിതയും മോശ പുരാകുന്നു. ‘ഗന്ധവൻ പണ്ടു’ എന്ന
 ശ്ലോകത്തെ ‘ജ്ഞാനമാക്കിയാണ് ഇങ്ങനെയൊക്കെ
 ഒന്നു ഗന്ധവം, ശമ്പൂരിയിൽ ചില ഗന്ധനഗതികൾ
 വിശ്വസിക്കുന്നത് ; അതിന്റെ നിമിത്തമെല്ലാവി
 ഞാൻ 1113 മേകമാസത്തിലെ പരിഷ്കരണമനുസരി
 ത്തിൽ ഉപന്യസിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ചില കവിതകൾ. ഇവ ചമ്പുക്കളെല്ലാവിടം ഇവ പ്രകൃ
 തത്തിൽ പ്രകാശിതമാകും.

വേദാന്തപ്ര. സംസാരത്തിൽ ഐഹികവും പാരത്രികവുമായുള്ള ഭുജങ്ങളെ ഏതെണ്ണമമായി വണ്ണിച്ചതിനു മേൽ മഹാവിഷ്ണു, ത്രീപദമേശ്വരൻ, പാപാധി ഏനീ ദൈവതകളിൽ ഞ്ഞെ ഏകിലും ഭജിച്ചു ദോഷം നേടുന്നതാണ് മനുഷ്യരുടെ കത്തവ്യമെന്നു പ്രസ്തുതഗദ്യകാരൻ നമ്മെ ഉൽബോധിപ്പിക്കുന്നു. ചില പങ്ക്തികൾ മുവടെ ചേർക്കുന്നു.

“അവിദന്നങ്ങളുല്പാദിനമേഖളെ കലോചിതവിദ്യ പാപ്തപാൻ ഇത്ഭുതവാതകൾ കേട്ടു ഭയപ്പെട്ടറിവുകൾ അത്യുതിഷ്ഠിതാണതിട്ടവർഭാസീശം താഡനാമരവും ശ്രീധകളുമാനം ചെയ്തതാണതുമാർക്കുവിളിച്ചു പഠിച്ചതു കേട്ടും ധൃസനം പാഞ്ഞാൽ പരിനാദോളം, യൗവനകാലത്തു ജവശനായസ്സനമാക്കെക്കാണാഞ്ഞിട്ടും കണ്ടാൽ വാദനവാട്ട പൂണാഞ്ഞുട്ടും പുനരപി ബന്ധനീം പിരിയരുതാഞ്ഞു, കണ്ടുവെട്ടും കണ്ടു വാദനം പണ്ടാരുത്തരുടെ ഉന്തികാട്ടത്തും. . . . അതെന്നങ്ങനെ ദിനമിന്ദുകാലമേക്കു നിശാകര ചന്ദ്രിവിഭവാചനമുഗനാനാസ്ഥിവിഭാജിനഗാത്രം പർവ്വതഗാഭയവരേകരം സിന്ധുബിഭ്രഷിതമസിതഗളം സുരസിന്ധധരം കുനിവോട്ട നിനച്ചും പഞ്ചാക്ഷരമഴകോട്ടു ജപിച്ചും സന്തതമേവ സമാശിവ ശങ്കര പുരഹരശാഭോ മിരിജാവല്ലഭ ഗിരിശ മേഹശാല കുള യോഗമ കൃത്യഞ്ജയ ഹര ഭക്തജനാഗ്രന്യ ഭഗ്ഗ കപളിൻ ശുഖകപാലധരേശ വ്യാധധാമ ചർമ്മാംബരധര ശശിധരശഖര വരഭജന്യതി ഭജിക്കിലുമാമവാ ജഗദീശപതി. . . . സോഹം നിഷ്കളമേകമവിക്രിയമവ്യയമഗുണം വിമലം നിത്യം

സത്താമാത്രം ബോധോരൂപം ബ്രഹ്മമാത്രവമുറക്കുന്നിനമു
പി പരമാനന്ദരൂപസേനചക്ര പിറപ്പിനി മാറവതിനു
യി ചിത്ത ക്ലേശം ഇനിയേണം വിരവൊഴിവാന്നീം."

പ്രണേതാവ് ആരെന്നറിവില്ല , കവിയെയും കുറെ
പ്രശ്നമുണ്ട്.

മനു ചിത്ത ഗദ്യങ്ങൾ. മനുഷ്യാഗ്രം, പശുന്യാഗ്രം,
ഗണപതിഗ്രം, രാമൻതളിയപ്പൻഗ്രം എന്നിങ്ങനെ
നാലു ഗദ്യങ്ങൾ സാഹിത്യപരിഷ്കരണമാസികം നാലാം
സംസ്കരണത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകൃതങ്ങളായിട്ടുണ്ട്. മനുഷ്യാഗ്രം
മാനവസമുദായത്തിന്റെ ചാപചൂട് ചിത്രീകരിക്കുന്നു.
പശുന്യാഗ്രം സുബ്രഹ്മണ്യനേയും, രാമൻതളിയപ്പൻ
ഗ്രം ശങ്കരനാരായണകൃഷ്ണിയേയും പറ്റിയുള്ള സ്മൃതിക
ളാണ്. ഈ ഗദ്യങ്ങളെല്ലാം ചമ്പുക്കളുടെ പ്രഭാവകാലത്തു
നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളവ തന്നെ. പശുന്യാഗ്രവും രാമൻ
തളിയപ്പൻഗ്രവും സംസ്കൃതഭാഷകളുടെ മീതിയിൽ
വിരചിതങ്ങളും അത്യാനന്ദമനോഹരങ്ങളുമാകുന്നു. ഇവ
യിൽനിന്ന് ഏതാനും പങ്ക്തികൾ ഉദ്ധരിക്കുന്നു.

മനുഷ്യാഗ്രം —

"പുരുഷകൾകൊണ്ടും പുല്ലിഴിയിച്ചും കവിനിവഹ
ത്തിരു പുടവകൊടുത്തും സകലജനത്തെപ്പോലുംനിർത്തിയും പി
ച്ചുകൾകൊണ്ടും കല്ലുപിഴിഞ്ഞും പിച്ചുകൊല പണത്തിരു
കൊണ്ടും കാരത്തിയിച്ചും നോവുസമിച്ചും പല്ലുചമിച്ചും പ
ല്ലുപറിച്ചും മീശപിരിച്ചും താടിചിരച്ചും പന്നചമിച്ചും

തന്നെയിടിച്ചും തരികുടിക്കുകയും കറികളുടിച്ചും വാകവെ
വെച്ചും കൂടയഴിച്ചും പൂവെടുത്തറിയും പട്ടികപറയയും
മുളിമുക്കയും മെളിമെക്കുന്നതും മകളുവളുത്തും മകനുക്കൊടു
ത്തും വളപണിയിപ്പാൻ പണമൊക്കെയും വന്ന ജനക്കൊടു
ക്കുവരെമടുത്തും ചവക്കൊഴിക്കയും തടങ്ങിവെക്കിയതും പ
ണമിങ്ങിടിയും പരിവുകറയതും.¹⁹

പത്തനംതിട്ടയിലെ അടവ് —

“മനസ്സെ അഗതകരവന്യോ, കൂലാപുണ്യമന്യോ, പരാനന്ദമുക്ത, മിനംധീശഭീഷ്ട, നിന്ദാപരമമമാമകല്പസ്തീനം ബാലചന്ദ്രാവതംസനമസ്തേനസന്തോഷഭാരം വളർന്ന കൈകൾക്കാരംഗുളുചാതുര്യ, വാമരുന്നഴം വരകിരംകൾ തഴയുന്ന കല്യാലഖാലജാതപോരേ പരമശക്തികളെത്തന്നിടുന്ന നേരത്തുളൻ തങ്കലേ പോന്ന ചൊല്ലുന്ന നാനാജഗന്മാധവംകൊണ്ടു മീലാകസംതോമഃശ്ചത്വമുദ്രാ നിധേ, സന്ധ്യയും ചാഴി മലമ്പടത്തിയും മലമ്പടത്തിപ്പുതുപ്പുവുമുൽപന്നമീലം നിശാമന്തര ചെറുലാവുന്നചൊലേ പരന്നൊരു പാദരവിന്ദപ്രഭാമണ്ഡലമണ്ണതാണു, മുപ്പുന്നലാളിമയുപജാതക കണ്ഠരത്നാതരത്നാവലിമലർവുമിയം ഷുണ്ണമാനോമയം പെരണ്ണമാസീനിശാപുണ്ണഭാവം തകം ചന്ദികാവ്യനവം കന്ദമന്ദാരധാവദ്യവും നിത്യയന്തം, ഇന്ദ്രാദിപുന്ദരകാധീശരൈകരീഭോജിമഹാ ചരമപീഠീസരേതം, മഹാപാതകാളീപീശാമീസമുച്ചാനോഭീവൃതന്ത്രം യമാണം, ചരേ കവിടം ഭക്തലോകൽ മകതൃണ്ണപാണിമീഡാവിധേത പുണ്യപുണ്യാഹരഃപ്രാഷംയമാണം.”

ഗണപതിഗദ്യകീർത്തി—

“ജയജയ ഗണനായകനെ, സുനായകനെ, പര
ശ്വേധാധപരാധരത്നപരിപൂർണ്ണപരത്വമുള്ള, മനകരംക
മമാരികളുമിത്ര ജഗത്തിലിവൻ പുനരത്ര പരന്നവനിത്ര
നിറഞ്ഞവനിത്ര പതുങ്ങവനിത്ര വളന്നവനിത്ര കളഞ്ഞവ
നിത്ര മുട്ടുന്നവനെന്നമിതികളിവല്ലാമിവനൊരു വരുന്ന
മെന്നമിവന്നൊന്നാളുമൊരിയുമില്ലെന്നാളുമൊക്കെ
വുമില്ലാത്തകൾവുമില്ലാത്തകൾവുമറിവാറുതെത്തുമിവൻ
ചരിതാനന്ദമെന്ന കർമ്മ കളെന്നാൽ ഭീനതയളവുക
പ്പെട്ടൊരു നിറകൾമെന്ന പരത്തകനെ.”

ഭക്തകളീതപ്പർവ്വം—

“ജയജയ ജഗദീശ ഭഗവതീശ മഹദ്വീശ, സംസാരചക്ര
ക്രമംതലി നീടാൻ ചോകത്തും കാത്തുതൻപോഴിലും
കളിക്കുന്ന മന്ത്യാമഹാനാടകമൊഗമുതൽ പുരാതന, മുരാ
തെ, ജ്ഞാവാദികായാമുഖസ്ഥിതമൊരൊരുസംഗ്രതിമണ്ഡലമു
രുന്നിൽക്കലരുന്ന ഗദ്യാനന്ദങ്ങളിൽപ്പെറുങ്ങിയും മുങ്ങി
യും തുമകോലുന്ന ബാലേന്ദ്രപുഡാ, മംഗലീകൃതിന്ദ്രോപലാ
പുഷ്പരാഗം മഹാവജ്രമെന്നിത്തരം കാന്തികമത്തിന്ന നന്ദ
പ്രഭാപത്രികകിരണീന്ദ്രകോദണ്ഡഭണ്ഡങ്ങളാകാശമേ
ലേ വിളങ്ങിത്തരീതലും കിരീടാന്ത, നെററിക്കരകുന്നി
ലുണ്ഡചണ്ഡാഗ്നികൊണ്ടും നിറത്തകളങ്കമൊക്കൊണ്ടു
മണ്ഡലചിത്രീഭവപ്പിരുകൊല്ലാസ, മേളംതകം പന്നഗം

കാഷാചന്ദ്രികൾ

കാരവും മോഹനാകാരവും തേടുമെണ്ണാലട. ചന്ദ്രശ്ശരകര
വരകുണ്ഡം.”

ഈ വക ഗദ്യങ്ങൾ പ്രായേണ ഭക്തിസംവാദകരെ
രേഖാശാസ്ത്രപ്രധാനങ്ങളും ആയിട്ടാണു് കാണുന്നതു്.
മലയാളത്തിലുണ്ടാകുന്നതും ശാസ്ത്രാശാസ്ത്രപ്രധാനങ്ങളും ആ
യി അനവധി കാഷാദണ്ഡകങ്ങളും കാണാറുണ്ടു്. അവയു
ണ്ടെന്നു മറ്റും പ്രപഞ്ചനം ശാഖാചക്രമണമകരമം ഏ
ന്നു മറുപുട്ടു് ആ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്നു.

ഒൻപതാമദ്ധ്യായം

ചമ്പുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അപചയം

ചമ്പുക്കുളം സ്വരൂപം. പല ഭാഷാചമ്പുക്കുളങ്ങളും ഉള്ളിലേക്കു കടന്നു നാം അവയുടെ ആനന്ദമായ ത്രയാ ഏകത്വം തുനിനകം കെട്ടുകൾ ഹരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചമ്പുപ്രസ്ഥാനം കേരളഭാഷാസാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിലെ അനവദ്യമായ അനേകം രാജകുലങ്ങളിൽ സ്വർഗ്ഗം അപശ്ചിമമാകുന്നു. മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനമാകുന്ന മനഃശ്ശങ്കത്തിന്റെ മധുനീഷ്ടനികളായ മനോരമ ഫലങ്ങളാണ് ചമ്പുക്കുളം എന്നു പറയാം. ഭാഷാസാഹിത്യചരിത്രത്തിന്റെ കാലഘട്ടങ്ങളെ ഇതുക്കളായി വിഭജിക്കുമ്പോൾ ചമ്പുക്കുളം കാലത്തെ വസന്തമനഃപാലം സമർപ്പിക്കാവുന്നതാണ് സമൃദ്ധമായതും മനസ്സിന് ഐശ്വര്യകരമായിത്തീർന്ന ആനന്ദത്തെയും പ്രകാശം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ശക്തിവിശേഷം ഈ കമ്പ്യൂട്ടറുകൾ സമഗ്രമായും ശാശ്വതമായുമാണ്. ഭാരത ചമ്പുവും വായിച്ചുതുടങ്ങുമ്പോൾ അവർ ഏതൊരു വ്യക്തിത്വമായ ഒരു ലോകത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാണെന്നപോലെ ചമൽകൃതമായിത്തീർന്നു. ചമൽകാരം എന്നതു ചിത്തവിസ്താരരൂപവും വിസ്തൃതപര്യായമായ വികാശവിശേഷമാണെന്നുള്ള വിശ്വാസാധാരത്തിന്റെ നിർദ്ദേശം പരമാർത്ഥമാണെന്ന്

ഈ കൃതികളുടെ അനുവാചകന്മാർക്ക് പ്രതിപദ്യം, പ്രതി
ഗദ്യം, അനുവേഷ്യഭാഗങ്ങളായിരിക്കുകയില്ല. കാവ്യങ്ങളിൽ
ശൃംഗാരസങ്കീർണ്ണത വീരസങ്കീർണ്ണത മാത്രമേ അംഗി
യായി നിൽക്കുകയുള്ളൂവാൻ അവകാശമുള്ള എന്തെങ്കിലും വസ്തുത
സൂചിപ്പിക്കുന്നതല്ല. അവയിൽ ചമ്പുക്കാരന്മാർക്ക് പ്രിയത
മമായി കാണുന്നതു വീരസങ്കീർണ്ണത. അതിലും സാധ്യമാ
നമായി അവർ ആശിക്കുന്നതു യുദ്ധവീര്യം തന്നെ. യുദ്ധ
വീര്യത്തിൽനിന്നു കൗരവസേനയെ വേർതിരിക്കുന്നതു രണ്ടാ
മത്തെത്തിൽ നായകന് ഉദ്ദേശിക്കുന്ന രത്നാസ്യനേതൃത്വം
തന്നെ ആവുകയാകുമ്പോൾ ഉപാധാഭിക്കുന്നു. വീരത്തിന്റെ
സ്ഥാനിഭാവം ഉൽസാഹവും കൗരവസേനയെ നേരിടുന്ന
മാർഗ്ഗം തന്നെ സൂചിപ്പിക്കുന്നതുണ്ട്. ചമ്പുക്കളിലെ
നായകന്മാരെ യുദ്ധാവസ്ഥകളിൽ നാം പ്രാദേശിക ക്രോധ
താത്പര്യങ്ങൾക്കനുസരിച്ച് മനിക്കുന്നത് അതുകൊണ്ടു പ്രസ്തു
തകൃതികളിലെ വീരസങ്കീർണ്ണത കൗരവസേനയെ നേരിടുന്ന
മാർഗ്ഗം സമ്മതിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഇത് കേവലമായ
മാർഗ്ഗം വിവരിക്കുകയല്ല നായി നേരിടേണ്ടിയിരിക്കുന്നത്. ചമ്പു
കാരന്മാർക്കു കീഴിൽ ഗതവിധി സൂക്തി ആരംഭിച്ചുമാണെന്നു
നാം മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണ്. അതുകൊണ്ടും അവർ പ്രപഞ്ച
നിലയായ വീരസങ്കീർണ്ണതയെ നേരിടേണ്ടിയിരിക്കുന്ന പലപ്പോ
ഴും അതികൂടിച്ചു കൈമാറി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു പോകുന്നു.
ചമ്പുക്കളിൽ കാണുന്ന ശീർഷസമംസംഗ്രഹംഗങ്ങൾ
അംഗിയായിത്തീർന്നതാണ് കാണാം. വീര കഴിഞ്ഞാൽ
അവർക്ക് അഭിമതമായി കാണുന്ന രസം ശൃംഗാരവും അതി

നടുത്തതു ഹാസ്യപുമാണ്. നന്ദുരീമാതാ അവളുടെ പാശപവത്തികളായ അന്തരാളന്മാരുമാണ് ചന്ദ്രക്കൂട്ടത്തിൽ പ്രണയമാക്കുന്നത് എന്നു വരുമ്പോൾ അവയ്ക്കു സാക്ഷാദികമായി ഹാസ്യപ്രവണത സംഭവിക്കുന്നത് അതുതോറായമല്ല ഭക്തമുഖ്യാവർത്തനം ഹാസ്യമസം കലധനമാകുന്നു. ചിരിക്കാനും ചിരിപ്പിക്കാനുമുള്ള വക അവർക്ക് എത്ര പരീതിസ്ഥിതിയിലും സാധ്യമാണ് കാരുഹര്യം പ്രബന്ധത്തിൽ മനസ്സെന്റ മരണാനന്തരം സ്ത്രീകൾക്കു വന്നുചേർന്ന അവസ്ഥയോടേതും കവി വർണ്ണിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് അങ്ങനെയൊരു പരിണാമം ഭാവകത്തിനു സംഭവിക്കുന്നത് അത്യന്തം അനന്തപ്രഭാവമെന്നു ഏകീ നമുക്കു തോന്നിപ്പോകും. അത്തരത്തിലാണ് അദ്ദേഹം സർവാംഗസുന്ദരിമാരായ ഉദ്യമിതരത്നപേരും ഇട്ടു കൊടുത്തുവെക്കുന്നത്. ശ്രോതാമന്ദസന്തിന്റെ പ്രപഞ്ചസന്താൽ ഗ്രാമ്യതയ്ക്ക് അങ്ങിനെ പ്രവേശനം നൽകിക്കാണുന്നത് ആശാസ്യമല്ലെങ്കിലും അതു പാമരജനങ്ങൾക്കു ഭഗവൽകഥാഭാവണത്തിലും മറ്റും അഭിനിവേശം ജനിപ്പിക്കുന്നതിനാണെന്നു വിചാരിച്ചു സമാശ്വസിക്കാം.

പാശികകൾക്കു ചന്ദ്രക്കൂട്ടത്തോടു സിദ്ധികൾ. പണ്ടു

വാസന, വൃന്തപഞ്ചി, അഭ്യംഗം എന്നീ മൂന്നു തരത്തിലുള്ള സിദ്ധികളും കൈവന്നവർ മാത്രമേ പ്രായേണ കാവ്യനിർമ്മിതിക്കു—പ്രത്യേകിച്ചു ചന്ദ്രനിർമ്മിതിക്ക്—തെമ്പെട്ടിരുന്നുള്ളു. തന്നിമിത്തം അവർക്ക് എത്ര ജരൽപിണ്ഡസദൃ

അമ്മ കഥാശരീരത്തിലും വസ്ത്രനാഭവചിത്രത്താൽ
 ആകർഷകമായ ഒരു നീളമുള്ള വസ്ത്രത്തിനാൽ ഇതിവൃത്ത
 ത്തിന്റെ ശുഷ്കരൂപം വശംവിധാസത്താൽ മാംസ
 ഉപദ്രോഹത്തിൽനിന്നും അനാമാസന സാധിച്ചിരു
 ന്നു. വാല്മീകിരാമായണത്തിലെ ശുദ്ധീകരണമല്ല രാജാ
 ത്തന്നെവെങ്കിലും ശുദ്ധീകരണ, ശ്രീമദ്ഭാഗവതത്തിലെ
 ബാലകൃഷ്ണന്റെ കണ്ഠധാരണത്തിലെ ബാലകൃഷ്ണൻ ; ദേവീ
 മാധാമ്യത്തിലെ ദുർഗ്ഗയല്ല ഗൗരീപതിതത്തിലെ ദുർഗ്ഗ ;
 കമാസംഭവത്തിലെ ജന്മമന്ത്ര കാരകഹനത്തിലെ മന്ത്ര
 ഗന്ധർവ്വ, ചന്ദ്രകാന്താരുടെ കഥാനായകന്മാർക്കും ഇതരകഥാ
 പാത്രങ്ങൾക്കും ഏറ്റവും ആ വശ്യവാക്കുകളുടെ മേന്മാ
 യത്തരവെവെത്താൽ തന്നെയാണ് പ്രാണപ്രതിഷ്ഠ കഴി
 ച്ചിട്ടുള്ളത്. കവിതയുടെ ശക്തികൊണ്ടാണ് അനേകനേത
 രിലും അത്യാസരകാരണത്തു പരിപുഷ്ടമാകുകയുള്ളൂ. ച
 ന്ദ്രകാന്താരുടെ കൃതമന്ത്ര നന്മതൊഴുപ്പത്തിൽനിന്നു
 കഴിച്ചതാണെന്നുള്ളതിനു പക്ഷാഭവമില്ല. വസ്ത്രനാഭാതു
 കി, ശബ്ദാത്മകനാമാഭാവം, മസോപാധനപ്രഗല്ഭത,
 മുതലായ കവനകവാചികൃതികൾ പലതും അവർ തദ്ദേശ
 കാര്യങ്ങൾക്കിടയിൽ, വിവരവിതരണമായ ആശയങ്ങ
 കള പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനുള്ള പരിവിന്യാസമവശ്യം
 അവരെ സ്വതന്ത്രമാറ്റിയും ചെയ്തിരുന്നു എന്നുള്ളതു
 നിസ്സംശയമാണ് കവിതയുടെ മറ്റൊരുവിധ കവിതയെ
 വ്യക്തമാക്കുന്ന ആശയവിളികൾ എന്നാണ് ആമകാരി
 കമരം, ചന്ദ്രകാന്താർക്ക സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ അത്യാ

അവരൊരോരുത്തരും അനുഭവിക്കുകയായിരുന്ന എന്ന് അവർക്കു
 മനസ്സിലാക്കുക കഠിനമായിരുന്നു. ഇതിനാൽ ആ ചോദ്യത്തി-
 ലും ഗദ്യപദ്യങ്ങൾ എഴുതിയപ്പോൾ ഉണ്ടായതും ഉൽ-
 പാദിച്ചിട്ടുള്ളത്, അതിനപ്പുറമെ അവർ ശാസ്ത്രങ്ങളും അ-
 ത്യാസിച്ചിരുന്നു. ആ വിഷയങ്ങളിൽ ഗുണമറിയാത്തതിനാ-
 ലാകയാണു അവർ അശക്തനായിരുന്നിരിക്കാം. അതിനാ-
 ലായിരിക്കാം അവർക്ക് അർത്ഥം എന്തും മറുപടിയും ആ-
 ഭാഷയിലുള്ളതും ലഭിച്ചതെന്നുള്ളതും ശരിയെന്നു. എ-
 ന്നാൽ അത്ര അഗാധമായ ശാസ്ത്രപുരുഷന്റെ കവിതകൾ
 കൂടി പലപ്പോഴും ആവർത്തനവും പരിണമിക്കുകയും
 ചെയ്തുകൊണ്ടു തന്നിരുന്നതായി അവർക്കുണ്ടായിരുന്ന
 മനോഹരതയുടെ പരിമിതിയിൽ നാം ലോകത്തെക്കുറിച്ചു,
 സംസ്കൃതഭാഷയിൽ കവനം ചെയ്യുവാൻ അവർ എത്രമാ-
 ത്രം സമർത്ഥരായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് നന്നായൊരു
 വിശദീകരണം “സമുദ്രസംഗമസുഖാനുഭവസ്യ” ഇത്യാദി പദ്യം
 കണ്ഠമാത്രം പശ്ചാത്താപം അനുഭവിക്കാൻ അർഹിക്കാ-
 വുന്നതാണ്. ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾക്കു ഉപരിയ്ക്ക് എ-
 കൻറെ ആശയത്തിന്റെ സ്വാധീനം സ്ഥാപിക്കാം.

1. പലപ്പോഴും പലപ്പോഴും പലപ്പോഴും

“സമുദ്രസംഗമസുഖാനുഭവസ്യ” ഇത്യാദി പദ്യം
 കണ്ഠമാത്രം പശ്ചാത്താപം അനുഭവിക്കാൻ അർഹിക്കാ-
 വുന്നതാണ്. ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾക്കു ഉപരിയ്ക്ക് എ-
 കൻറെ ആശയത്തിന്റെ സ്വാധീനം സ്ഥാപിക്കാം.

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

പട്ടിതമിളിതകുഴിഖചില്ലീലതയാ, തന്തണതരണികിരണ
വികസദസിതകമലലേഖപട്ടിതനയനയുഗമുനിഗളിതപ്രമന
തരകരണയാ. 12 ഇന്ദ്രാദി.

(ചെല്ലൂർനാമം-൧൦൦൦)

2. കുരുക്ഷേത്രം—പദ്യം.

“വരകുമാരപെനീയ മധുസരണേന

വിനുസ്വതാ താനവം

ചാഞ്ചല്യം വദനാപോസ്വ സുജതാ

നേത്രാഞ്ചമേ സുന്ദരീകം

സർവഞ്ചാപി വിശേഷവചിഭയതഃ

തസ്മാസ്തപത്രപം പുന-

സ്താതഞ്ചാദ്യതശിളിനാ സുവിഹിത-

സ്തോത്രപദാദരം വിധേ. 13 (യുദ്ധോത്തം)

3. മിഖസ്തരി—പദ്യം.

“ജനജന വിഹിതസകലമോകരജ്ഞ, കരകു
ജവചിതശ്ശമമിതകൃതാന്ത, കൃതാന്തരായപ്രമിപുപര
സ്ത്രീമരാരോ, മരാരോഹിത, മകരകേതുശാരോരമീബം
ഘ്രയരീപവാഹജീമുതായമാന, തായമാനകിന്നകിപ്പ
ജഗണസ്ത്രയമാന, യമാനനനുവേശിതസുരധിപാരി
ജാത, പാരിജാതപല്ലവചാലപ്രപഞ്ചനകോടികോനാത,
കാതാമമനീയവാമരജശൈലകാശമാന, കാതമാനശര
നകശഖരരകാര, താകാരമണശിതമുച്ഛവികോജ്ഞ, വിക
ടാകജയകമോഹിപ്പിച്ഛകീകാരകലശീകമാത, കമാരപ്രിയ

ജനക, യജനകർമ്മകർമ്മദൈവജനകപണാഹൃതഘോരവീര
 ഭദ്രരൂപ, പരസ്തപിഭ സൽക്കാരകരസാരസ്യ, സാരസമധി
 കഭീപ്രമണിസംഘോരഗഘോരഗമഭുകബലന, കബലനി
 മസ്തസമസ്തഭവനസാധ.പസ, സംധപസാധാജനയാരാളശ
 നജചിധനാധര, ധരാധരാതമജപജ്ഞപൂരവിവരത, രവി
 വന്തമാനതജപ്രപഞ്ചമൃഗണ്യനചതുര, ചതുരാർജ്ജ
 വിരചിന്തസ്തതേ, നമോസ്തതേ നമോസ്തതേ.”

(തൃപുരാരണം)

7. വീരഭക്തിയുടെ ആഗമനം—ഗദ്യം.

“തന്നെ കരാളമരാളവിഭസമാനവിമാനസംസ്ഥിത
 യാ, കരകുചിന്ദകർകരക്ഷസ്സത്രയം, വരനചതുഷ്ഠയോഭിത
 നിഗമഘോഷമുഖനിനഹരിന്ദു, ചയാ, ജവനനിമ്നാണകർമ്മ
 യം ബ്രഹ്മമാണ്യാ ച ; ശാകപരചക്രവർത്തിപ്ലഷ്ടാധിപ്തശ
 യാ, കലാധിപഭുകുലകലാപയം, കരഞ്ചലസഞ്ചാചിത
 ത്രിശൂലയാ, ഘനസ്തനകംഭസംഭൃതമുണ്ഡമാലയാ, പരീകൃ
 തകരഭിക്രന്തികഭീതഭൂഷിതപവനാശനരശനതൃണയം,
 മഹാശക്തവീര്യ ശാഖിന്ദ്രാ മഹാശപത്നാ ച ; ശിഖാവളസ
 ലാസീനേന, മഹത്തരതകുതിഹാസ്തന, കൊപാരുണസമു
 ല്ലാസതലോചനദിഷർഭേന, കൈമാർന്നിന്ദാ നാകരക
 സ്തൃകുന്ദിന്ദാ ച ; പത്രിശപരാധിരൂപയം, കരപകരസങ്ക
 ഛിതശങ്ഖചക്രഗമാശർണ്ണയാ, സാർഗ്ഗാമികദേവഞ്ചീ
 ഷണയാ, ത്രിജഗദഭയഭാനനിഷ്ഠായയാ, വൈഷ്ണവ്യാ ദേ
 വ്യാ ച ; തലൈവ തിരേചിതതദ്രുതാർജ്ജവ ചുടലസഭാപ്തഭാ

6. ഭരണഘടനയുടെ കനം നൽകുന്ന ചട്ടം -

[illegible]

കുറുപ്പുകൾക്കുതക്കമേകുന്ന, ഗ്രാമരീതിവിസ്തൃത മരംഗത്തു
 ഓടിക്കേടത്താനായതിന്നുതാഴെത്താളധാനിപ്പുകുടമണ,
 മുഖമുഖംബാണെണ്ണമുഖംഗുഹതാ, ഗീതാമൃതേന ബലവ
 മാനദിനസകലമോകാ, മുത്തമതീവ നിഖിലനയനമം
 ഗ്രമക്ഷീ, വിജ്ഞാനസീമേവ വിധാന്ത, സർവ്വപരിവ
 കസുമസായകുമാർണ്ണവസ്ത്ര, ചിത്രകുതിരികേവ മഞ്ഞകാശി
 നീനാം, സങ്കേതഭൂമിരിവ സന്തസ്താമിതണാനാം, നവ
 മഞ്ജരീവ വിജംസപാരിജാതസ്ത്ര. മധുനിർത്ഥനീവ കര
 ശലാരവിന്ദസ്ത്ര, മദേധരണീവ യൗവനമനുജ്ഞസ്ത്ര,
 മണിഭീഷികേവ ത്രിവേണസ്ത്ര, പരമേശ്വരേവ പ്രാ
 മതികരസ്ത്ര, വിസ്മയപരവശം മലിയാറ്റുക്കയമാനന്ദ
 യതി മധുഖളിതേവ മനോരമാലം മനോരമാലം മലിത
 ക്കണാ 12

(ഭാഷാപണ്ഡിതൻ)

എന്തൊരു വിശ്വാസമായിത്തീർന്നു സുകുന്ദിനാദിപ്രവര
 ഹമാണ് നാം ഈ ഗദ്യത്തിൽ നിരീക്ഷിക്കുന്നത് അവ
 നാവേദസ്സായ മട്ടബാണമൊക്കുവിക്കേപാലും ഇതില
 ധികം എന്തു ചെയ്യുവാൻ കഴിയും ?

7. ഭാഷാപണ്ഡിതൻ-പട്ടം.

പ്രശ്നാനന്ദപ്രദം, കേതനനന്ദം-
 ഭാഷാപണ്ഡിതൻ,
 സതപ്രവചനസരിൽപരേ, കവലയ-
 പ്രാകാശ്യശീതളമേ,

സത്യവത്സലിതിസാരസോദ്ഭവ, സഭാ-
 മംബരംബകസ്താദൃശഃ
 സതപഃ കാമധി കാമഭാനഗിനിശ,
 ശ്ലേഷശ്ലീശഃ കല്പത.¹

(ശങ്കരാചാര്യഭാഷ്യം)

കുട്ടവളരെ സംസ്കൃതം ചമ്പുക്കാലന്മാർ മണിപ്രവാള
 പദ്യഗദ്യങ്ങളിൽ കടത്തിവിട്ടതു സമഞ്ജസമാകയാ ഏതെന്നു
 ന്ന ചോദ്യം ചിലർ ചോദിക്കാറുണ്ട്. അതിന് ഏനിക്കു
 പറവാനുള്ള ഉത്തരം പ്രസ്തുതകവികൾ ജീവിച്ചിരുന്ന
 കാലത്തു മണിപ്രവാളത്തിന്റെ ദൈർഘ്യം അനാതിരുന്ന
 എന്നും ആ സംസ്കൃതമല്ലെന്നും അന്നത്തെ സാഹിത്യന്മാർക്ക്
 അന്യധികം അറിഞ്ഞിരുന്നതുമുള്ള എന്നുമാണ്, ഇക്കാര്യം
 ചുരുക്കത്തിൽ കേൾക്കുകയും വേണ്ടാതെ സമാന്യ
 ന്മാർക്ക് അർത്ഥാപരോധമുണ്ടാകുന്നതല്ലെന്നുള്ള പ്രസ്താവന
 അവസരമല്ല. എന്നാൽ ഇന്നുള്ളവർക്ക് സംസ്കൃത
 വ്യത്യാസത്തില്ലാത്തതിന് ആ പൂർവ്വകാലകവികൾ എങ്ങനെ
 അപരധികളായിത്തീർന്നു? ഇങ്ങനെ ഒരു കൂട്ടർ ഉണ്ടെന്നു
 കരുതുന്ന പ്രതീക്ഷിക്കുവാൻ കണ് അവിക്ക് യാതൊരു മാർഗ്ഗവുമുണ്ടായിരുന്നില്ലല്ലോ. കസത്തിടുന്നപോലെ അപ്പോഴും
 പ്രാധാന്യമുണ്ടായാലേ ഉത്തമമണിപ്രവാളമാകൂ എന്നുള്ള ചിന്താവികാരങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കി അങ്ങനെയൊരു
 അനാദിമതമോ ആയിരുന്നു. സംസ്കൃതത്തിന്റെ മറ്റൊരു
 നിമിത്തം ആ ആധാരത്തിന്റെ കാലത്തുപോലും പ്രചാരം

ചാക്കോളായിരുന്ന പല പഴയ ചെമ്പുപടങ്ങളും പ്രതി
നിമിക്കുമെന്നപോലെ അതിന്റെ പുറംതൊട്ടി ചാക്കായിരുന്നി
ന്ത് അതർക്കം ചെയ്യുകയിരുന്നതെന്നു, ഏകിലും അവർ
നമുക്ക് ബാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നു പ്രാപ്തിപെടത്തോളം കഠിന
അപ്രകാരംഗങ്ങളും സമ്മാനിച്ചിട്ടുള്ളതു തോൻ അവിടുനി
ക്കു മിഷ്കാത്രമായി ഏറ്റത്തുകാണിച്ചിട്ടുണ്ട്. സാധാരണ
മായിരിക്കണം പെട്ടെന്നുഗമനങ്ങളുണ്ടാകുമ്പോൾ കൈകൾ
വീക്കെപ്പോലാണെന്നുള്ളതു ചമ്പുക്കളിൽ സംസ്കൃതത്തിന്റെ
തരം അധികമാകുന്നതിന് ഒരു കാരണമായിത്തീർന്നു. ശ്രീ
ജാകുവും റാസുവും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്ന ഗദ്യങ്ങളിൽ താരത
മ്യേന സംസ്കൃതപദങ്ങൾക്കു കറവുമില്ലെന്നില്ല. ചമ്പുക്ക
ളിൽ സന്ദർഭത്തിനനുസരിച്ചായ വാക്കുകളും അതോട
മുതൽ ഇളയവാക്കു് ഒരു സ്വരത്തിൽ വെട്ടിയിട്ടുള്ളതു
പോലെ പ്രസ്തുതതതികൾ ഇക്കാലത്ത് ഇതിവൃദ്ധി ച
ന്ദ്രംകെട്ടിട്ടുള്ള കവിയിൽത്തോളമെന്നുള്ളതിന്നു സം
ശയമില്ല. ചമ്പുക്കളിൽ അധികൃതന്മാർ ആ തൊട്ടങ്ങളെ
അകത്തു പ്രവേശിക്കുകയും അതുതന്നെ മധ്യമമായ ഒരു ആ
സ്പദിക്കുകയും ചെയ്താൽ അന്നു അവസരത്തിൽ ഭാഷാ
ചമ്പുക്കളെ കൈമാറ്റിത്തീർത്തു കണ്യാലങ്കാരമായ വാക്കു
മെങ്കിലായിരുന്ന ചമ്പുക്കളുള്ളതാണെന്ന് ഉല്ലാസനം ചെയ
്തിട്ടുണ്ട്. അവയുടെ പരിമളം ആലോചിക്കുവാൻ ആ
ധ്വനികളിൽ ചിലപ്പോൾ ശക്തിയില്ലെങ്കിൽ അത് അവ
യ്ക്കു് ഒരു ഭൂഷണമാകുകയില്ല, മണ്ണിപ്പത്തിന്നു നല്ല ബലമു
ള്ളവർ അവയെ സമീപിച്ചു കൈനീട്ടിയതായ ഭാഗസംഗതം

അനുഭവിച്ചുകൊള്ളൂ. സാധനമിതമായ സമാധാനത്തെ അനുഭവിക്കൂ. ആശിക്കുവാൻ ശ്രമമില്ല, അനുഭവിക്കുക പക്ഷപാതികൾ അതു പ്രതീക്ഷിക്കുന്നില്ല.

ചതുരദീപ ചിമംകരൻ ഭാരതചമ്പുക്കുളിമുഖ

പ്രധാനമോഷം യതികംഗമാണെന്നു അറൻ മുൻപുതന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. "ശ്രീവത്സം കൊണ്ടുതന്നെപ്പറിക്കേ നിറമേഴും" എന്ന പദ്യം രചിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള ചാരിമാർക്കുണ്ടാകണമെന്നാണ് "ഉൽഫലപ്രശ്നസഭാഭാഷണവനവമരയന്നം കണക്കം" എന്നും, "ഉച്ചകാലത്തുദിക്കം മിവസുകരനാക്കും പൊതം" എന്നുമെഴുതുന്നത്. "ആരോഗ്യപ്രദ സിംഹോപരി പരിചരിക്കാം" എന്ന പദ്യം നിമ്മിക്കുവാൻ ശക്തിയുള്ള ഗൗരീചരിതകാരനാണ് "പ്രഭാതമോദീഭവിയും ചിതതന്നെത്തന്നിതുവാദിമുഖാംഗനാനാം" എന്നും, "മുപ്പാമ്പുസ്തപ്രകാശം മഹിഷനേരമാരോടൊരാഴിക്കണത്താ" എന്നുമുള്ള വരികൾ രചിക്കുന്നത്. ഇത്തരത്തിലുള്ള ഉദാഹരണങ്ങൾ പ്രായേണ എല്ലാ ചമ്പുക്കളിലും സുലഭമുണ്ടാകും. യതികംഗം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന അസംഹനീയമായ ശുഭങ്ങളെക്കുറിച്ച് അറിവില്ലാതിരുന്നവരെല്ലാ ഭാഷാചമ്പുക്കർക്കും അശ്രദ്ധ തന്നെയാകുമെന്നും അവർക്ക് ഈ വിഷയത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷതയുള്ള കാരണം. അല്ലെങ്കിൽ മണിപ്രവാളകവിതയ്ക്കു സംസ്കൃതകവിതയെ അപേക്ഷിച്ച് അങ്ങനെ ഒരു വൈകല്യം ഇല്ലെന്നുകൊള്ളട്ടെ എന്ന് അവർ കരുതിയതായും വിചാരിക്കാം. പരസമാപയനങ്ങളെന്ന മറ്റൊരു ഭാഷ

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

തനിനം ധാരാളം ദൃഷ്ടാന്തങ്ങൾ ഇതിനമുൻപ് ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു ഭാഷാചമ്പുവിൽ സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങൾ കണ്ടാൽ അവ ആ കവിയുടെ കൃതികളാണെന്നു ഒരു വിമർശകൻ അദ്ദേഹം എത്ര മികച്ച പണ്ഡിതനായാലും ഖണ്ഡിച്ചുപറവാൻ സാധിക്കുന്നതല്ല. ഭദ്രാചരീസ്വതഃവ കഞ്ചിലേ

“ആമുല്പുതം കഞ്ചന പഞ്ചവർണ്ണം
കേളീന്ദ്രകം പക്ഷപുരേ സ്പൃഗശന്തീ
ചാഭോധാസ്സതഃ പഞ്ച വര മമേതി
കാരുന്യമോകാത നിവേദയന്തീ.”

എന്ന ശ്ലോകം ഞാൻ വളരെക്കാലം ആ പ്രബന്ധകർത്താവിടൻറതാണെന്നു വിചാരിച്ചിരുന്നു, പിന്നീടാണ് അതു പ്രതിഷ്ഠാഭയോഗസഹായം ആട്ടപ്രകാരത്തിലുള്ളതാണെന്ന് എനിക്ക് അറിവാൻ ഇവെന്നത്. നിരർത്കങ്ങളായ പദങ്ങളുടെ പ്രയോഗം, അർത്ഥമോ വരുത്താക്കു ഒരു പദ്യത്തിൽ ഒരു പദത്തിന്റെ ആവർത്തനം, കാശകശാവലംബനപ്രായത്തിലുള്ള ഒപിതീയാക്ഷരപ്രാസവിന്യാസം, അപലപനീയമായ അനുകരണഭ്രമം, സംസ്കൃതപദങ്ങളുടേയും ഭാഷാപദങ്ങളുടേയും തീരെ പൊരുത്തമില്ലാത്ത തിരഞ്ഞെടുക്കൽ സംയോജനം, ഇത്തരത്തിൽ വേറെയും താക്കമേറ്റുന്ന നിസ്സാക്ഷരമായ ചില ദോഷങ്ങളെക്കൂടി ഇവിടെ പരിഗണിക്കേണ്ടതുണ്ട്. ഉദാസീനതയും നിരക്ഷരതയും തന്നെയായിരിക്കണം ഇവയെല്ലാം മോശം.

മറ്റൊരു പ്രധാനമായ മോഷ്ടം അനൗചിത്രമാണെന്നു പലരും മുൻനിർത്തിക്കൊടുത്തു. ചന്ദ്രകാന്തന്റെ ചില മറ്റുവെളിപ്പെടുത്തലുകളിൽപോലും ഗ്രാമ്യമായ ശുശ്രൂഷത്തിന്റെ മാതൃകയെ പ്രാതികമായെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. അതു പോകട്ടെ. ശുശ്രൂഷയെക്കൊണ്ട് മാത്രമേ നോട്ട് “ഇന്നീയല്ലോ പുരാ കൊന്നതു മരയ്ക്കിതം” എന്നു രണ്ടാകട്ടെ “മെറിയിൽ പോറുന്ന വാൽകരം” പറയിച്ചതും, ഇന്ദ്രാണിയെയും സത്യഭാമയെയും കൊണ്ടു മീൻതെരുവിൽ പോയിൽ അന്യായം ശകാരിച്ചിട്ടുള്ളതും മറ്റും ചന്ദ്രകാന്തന്റെ കൗതുകത്തെക്കുറിച്ചുള്ളതല്ലെന്നാണു് അവയുടെ പക്ഷം. ഈ പക്ഷത്തിനു ഞാൻ പ്രതികരണമില്ല. എന്നാൽ ഈവക ഘട്ടങ്ങളിൽ ആ കവികളുടെ അഭിപ്രായം എന്തായിരുന്നു എന്നു കൂടി നാം നല്ല പര്യാലോചിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അവർക്കു് ഭാരതം വെട്ടത്തിലും അസ്ത്രകളെയും വികാശങ്ങളെ അവയുടെ പരമകായ്ക്കു വരെ വികസിപ്പിക്കണമെന്നു മാത്രമായിരുന്നു മോഹം ; അതിനാൽ ഏതു വാതുതെക്കെക്കൊണ്ടാണു് തങ്ങൾ ആ ഘട്ടത്തിൽ കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതു് എന്നുള്ള ആവേശമനുഭവ അവർക്കു് മനസ്സിൽ അങ്കുരിച്ചിരുന്നില്ല. സഹായനരായണത്തിൽത്തന്നെ വൈകുണ്ഠം ഉള്ളവകവാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടെന്നു് സാമാന്യജനങ്ങൾക്കു മനിക്കുവാൻ അതു് ഒരു ഉപായമായി പരണമിക്കുകയാണു് ചെയ്യുന്നതു് ചന്ദ്രകാന്തന്റെ വളരെയല്ലാത്ത കഴിവില്ലാത്ത കണ്വൻനമ്പ്യാ

മറ്റു ശൈലിയും ഇതിൽനിന്നു ഭിന്നമായിത്തന്നിട്ടല്ലെന്നു സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചാൽ കാണാവുന്നതാണല്ലോ.

ചോര (ചോരി, ചോരക്കുന്നവൾ), മാമകീ (മാമിക), വൃഗം (വൃഗത്ത്, കടിയം (കടിയത്), പാലായണൻ (പാലായണൻ), നെട്ടൂരം (നിഷ്ഠൂരം), അന്ധതാസ്ത്വം (അന്ധതാസ്ത്വം), എന്നിങ്ങനെ ചില സ്വലിതങ്ങൾ പുനഃ, മഴയ്ക്കലം, നീലകണ്ഠൻ, തായ്ക്കൽ പാരിയർ എന്നീക്കവികളുടെ കൃതികളിൽ കടന്നുകൂടിയിട്ടുണ്ട്. അതും അത്രയധികം കടന്നല്ലാതെ അപൂർണ്ണമായതിനെകൊണ്ടാണെന്നു പറയാൻ പാടുള്ളതല്ല. വൃഗം, കടിയം മുതലായ വിശേഷണങ്ങൾ വ്യവഹാരഭാഷയിൽ വിശേഷ്യശാസ്ത്രം സ്ഥാനത്തു് എന്നു പ്രചരിച്ചിരുന്നുമിരിക്കാം. 'നിഷ്ഠൂരം' എന്ന് ഇന്നു പാലയണൻ പറയാറുണ്ട്. സമസ്തപദത്തിലേ ചുരുക്കത്തു വ്യസ്തപദംകൊണ്ടു വിശേഷിപ്പിക്കുന്നതു മന്യുകാരന്മാരുടെ കാലത്തെ ഭാഷാകാവ്യശൈലിയായിരുന്നു. അതു് ഒരു ഭാഷമാണെന്ന് ഇന്നത്തെ നിയമങ്ങൾ നെസ്സിൽ വെളുകൊണ്ടു തീർച്ചപ്പെടുത്തുന്നതു യുക്തമല്ല. ആ വ്യസ്തപദത്തെയും സമസ്തപദത്തിന്റെ ഒരു ഘടകമായാണു് അന്നത്തെ കവികൾ കരുതിയിരുന്നതു്. "മേളംകോലം കളായകൃതിയൊടു പടതല്ലുന്ന കാന്തിപ്രവാഹം" എന്നും, "നാളൊന്നേറിത്തുളുപും നിരപകുതണാകാരതിമുൽകാക്കം" എന്നുമുള്ള പദ്യപാദങ്ങളിൽ നാം നിരീക്ഷിക്കുന്നതു് അതോ സമസ്തപദമാണെന്നു ധരിച്ചാൽ പ്രസ്തുത

മോഷം ആ ആക്ഷേപത്തെ അർപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നും പ്രത്യേക
തട്ടുപാഠം കവിക്കർക്കു ലഭിക്കുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യം നിമിത്തം
അതിനെ ഒരു ഗുണാത്മകമായി വേണം പരിഗണിക്കുവാൻ
ഏതാനും നമുക്ക് അനായസേന ബോധ്യമാകുന്നതാണ്.
“കരംനിറയെ നീർ കോരിക്കുന്തുകാസിക്കുവുമുൾ” ‘മരണക
ളയാ വാലാ സല്ലപൻ പല മേന്മയി’ മുതലായ ഉണ്ണിയാടി
ചരിതങ്ങളിലെ പ്രയോഗങ്ങളിൽനിന്നു പ്രസ്തുതകൈലാസ
ന്റെ ഉപജ്ഞാതാവു പുനരല്ലെന്നും സ്പഷ്ടമാകുന്നു. ‘സാമാ
ന്യം വിട്ടെഴുതുമായി ഗുണാത്മകതയെ ഭാഗിനേയിട’ എന്നു
വലിയകോയിത്തമ്പുരാനും പ്രയോഗിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ.

അകകാവ്യം, മനകാവ്യം, എന്നീ പരക്കൾ പണ്ട്
ആ രൂപങ്ങളിൽ തന്നെയാണു് പ്രയുക്തങ്ങളായിരുന്നതു്.
‘അകകവിയു’, ‘മനകവിയു’ എന്നീ രാമലിഖിതപ്രയോഗ
ങ്ങളിൽനിന്നും മറ്റും ആ വസ്തുത ഗ്രഹിക്കാം. അകകാ
വ്യം, മനകാവ്യം ഭാരതത്തിൽ പിന്നീടു കയറിവന്ന
താണ്. “ഉപസവിജയിനാ രാവണാഭാതിതന്നോടു്” മുത
ലായ ഭാഗങ്ങളിൽ വിശേഷണവിശേഷ്യങ്ങളിൽ ഒന്നി
ന്നോടു രാജാവിങ്കെതിപ്പുതൃയവും മറെറാന്നിന്നോടു സംസാ
ദവിങ്കെതിപ്പുതൃയവും ചേർന്നതു് അത്തരത്തിലുള്ള
പ്രയോഗങ്ങൾ കൈവലിത്തുടയാതെത്താമ നിമിത്തം ച
മൽകാരണകങ്ങളാകുമെന്നു ചമ്പുക്കാരന്മാർ കരുതിയി
രുന്നതിനാലാണ്. ചുരുക്കത്തിൽ രാജാധർമ്മങ്ങൾ നി
ശ്ലേഷങ്ങളാണെന്നു പറവാൻ പാടില്ലെങ്കിലും അവയിൽ
കാണുന്ന വൈകല്യങ്ങൾ ഗുണപരസ്ഥിതിയിൽ നിമഗ്ന

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

അല്ലാകകയാൽ വിന്യസനീയങ്ങളാണെന്നു സഹൃദയന്മാർ
കേന്ദ്രകണ്ഠേണ സമ്മതിക്കുമെന്നാൺ എന്റെ പൂർണ്ണ
മയ വിശ്വാസം.

ചമ്പുപ്രസംഗത്തിന്റെ അപഖണ്ഡിതതു കേരളാഭ്യർ.

മേല്പുള്ളതിന്റെ സംസ്കൃതലക്ഷ്യം ൧൭൭൦. മിക്കപ്പോൾ
735-ൽ മേല്പുള്ളത് നാരായണഭട്ടതിരി ജനിച്ചു. ആ
ശതകത്തിന്റെ ഉത്തരാർദ്ധത്തിൽ അദ്ദേഹം അതിമനോ
ഹരങ്ങളായ അനവധി ചമ്പുക്കൾ രചിച്ചു. തന്റെ
ഉത്തമസൃഷ്ടിയായിരുന്ന കട്ടുഞ്ചരി തുറവിലുംകൂടാതെ
ആവശ്യമനുസരിച്ചായിരുന്നു അദ്ദേഹം അവ നിമ്മിച്ചു
തെങ്കിലും അവയുടെ മഹിമയിലും കമ്പ്തുരിയുടെ പരി
മളംപോലെ അന്തിവായുരായി ജനമധ്യത്തിൽ പ്രസരിക്കു
കയും അന്നവർ ഭാഷാചമ്പുക്കൾക്കൊണ്ടു കൈകൊട്ടും
ചെയ്തിരുന്ന പാഠകക്കാരും മറ്റും അവയെ രജ്യത്തിൽ
പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ചെയ്തു. ആ പരിപാടി പ്ര
ധാനം സിദ്ധിച്ചത് കർപുരാംശതകത്തിന്റെ പൂവാർദ്ധ
ത്തിലായിരിക്കണം. ഭാഷാചമ്പുക്കൾ സാമാന്യന സെ
നിയ്യന്മാർക്കുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും സർവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനും
അനന്താംശസംഭവനമായ ഭട്ടതിരിയുടെ പ്രയത്നങ്ങളു
ടെ മുന്നിൽ അവ പ്രത്യയഭാസ്യന്റെ പ്രാദർഭാവത്തിൽ
നഷ്ടമായെളുപ്പാലെ നിഷ്പ്രഭങ്ങളായി പരിണമിച്ചതിൽ
അശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ല. അത്രയുംമാത്രം വിപ്രകൃഷ്ടമായ
തരതമഭാവം അവയ്ക്കു തമ്മിൽ പ്രാപ്തികമായെഴുത്ത്. "സ്ഥി

തേരവിദന മകരദന്ദിതര മധുവൃതോ നേഷ്വരസം ഹി
വീക്ഷതേ" എന്നല്ലെ ആപ്തവാക്യം? പാഞ്ചാഖീസപതം
വരത്തിൽ

“ധർമ്മാൽ ക്ലാതനാമ ചിജാധിപകരേ

ജാതോഹമമേഷാ ച രമ

മാതാ ; പാവനജന്മനാമഭിവഹരൻ

നനേപഷ മേ സോമത് ;

കിഞ്ചാലബലസൽപ്രമോദജനകോ

ഭൂതാ മമേഷാ പരോ ;

നാസന്ത്രോഭിതമത്ര വിധി സമജ-

ചേഷപം മൈമതാവപി.”

എന്ന പദ്യം കവിച്ച് ആ മഹാനാഥാവൻ യുധിഷ്ഠിരചക്ര
വർത്തിയെ സ്വശൃംഗേത്തിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുന്നു. അദ്ദേഹ്യയ
ത്തിൽ

“പ്രാഗേവാകസത വിസാരഃ കചിദസുരവശേ

ഹീനസൈകജ്യവിന്നഃ

സ്തംഭേ പ്രാപ്തഃ കഥഞ്ചിദ്യുദ്ധേവചപരം

സർവ്വത്തേ നൃബദ്ധ്നാൽ

മന്ത്യാന്മാ വീരഹത്യാം വ്യധിത നിരവധിം

സ ചസ്യ മാരാനഭോഷം-

നന്ത്യാക്ഷീപ്രാഹവാനാ , ഹരിചക്രിതമരേഹഃ |

സ്വാമേവാഭിരാമഃ”

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

എന്ന പദ്യം നിർമ്മിച്ച ശിശുപാലന്റെ ഭാഷാരോപണ വ്യഗ്രതയെ സൂചിപ്പിക്കുമായി പ്രയോഗിച്ചിരുന്നു. അയ്യർ ചമ്പുവിൽ

“ചതുർത്വനിതംബിനീകരതലോല്ലസലക്ഷ്മി-
നിനാമേധുരാ സുധാസംസ്ഥിതീഭൂമീണസംശ്ലാ-
വിമലഭൃതലോലം വികലമല്ലികാവല്ലഭി-
മരണസമംഗുരീസരസരീതയോ ഗീതയഃ.”

എന്ന പദ്യം വിചമ്പിച്ച തന്റെ പദവിത്യാസപരതയെ പഴയമിട്ടു പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നു. ഭൂമികളായ ആ വ്യോമഗംഗാപ്രവാഹത്തിൽ അന്നവരെ പ്രചരിപ്പിക്കുന്ന ഭാഷാചമ്പുക്കളെല്ലാം നിമജ്ജിച്ച് അദൃശ്യകളാക്കുമായി തീർന്നുപോയി.

കഥാഭിസ്സംഹിതായിൽ അവിഭാഗം, അനുകഴിഞ്ഞ അവസരത്തിലാണ് കൊട്ടയത്തു തമ്പുരാൻ കഥകളിയുടെ ആവശ്യത്തിന് കൊട്ടാരക്കരത്തെമ്പുരാന്റെ ശ്രദ്ധശ്രദ്ധയോടുകൂടി കൃതികളുദ്യോജനമുള്ളതായ മനോഹരമായ നിരവധിത്തരം മലിയാളമെന്ന കാണിച്ചുകൊടുത്തത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലം ഇനിയും സൂക്ഷ്മമായി നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടിട്ടില്ലെങ്കിലും കർവതാംശതകത്തിന്റെ ഉത്തരഭാഗമാണെന്ന് ഒരു വിധം മനസ്സിലാക്കാം. സംസ്കൃതപാണ്ഡിതന്മാർക്കും ഭാഷാപണ്ഡിതന്മാർക്കും സാഹിത്യരസികന്മാർക്കും സജ്ജീനകൾക്കുമൊക്കെ മനോഹരമായ സിംഹത്തിന് സദൃശ

കുറച്ചുകൂടി ഒരു പ്രസ്ഥാനമായിരുന്നു അത്. തന്നിരിക്കുന്ന കവികളുടെ കൃതികളെക്കുറിച്ച് കണ്ടുകൊണ്ടു വരികയും തിരിച്ചറയ്ക്കുകയും അങ്ങനെ അതും ചമ്പുക്കളുടെ അപരമായതായി ഒരു കാരണമായി പരിണമിച്ചു.

മണിപ്രവാളപ്രസ്ഥാനത്തോടു പൊതുവേ ഒരു വൈകല്യവും സാമാന്യ ജനങ്ങൾക്ക് കാലക്രമത്തിൽ ഉണ്ടായി എന്ന് ഉറപ്പിക്കാവുന്നതാണ്. അവരുടെ വ്യവഹാരരീതിയും ചമ്പുക്കളെയും താമിപ്പുകളും അകൽച്ച അത്രമാത്രം അധികമായിരുന്നു. കവികൾക്കു ആ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ ഗുണമനിയാണെന്നു ചൊല്ലുന്നതിനുള്ള ശക്തി ക്ഷയിച്ചതുകൊണ്ട്. എങ്ങനെ മണിപ്രവാളവും പദ്യവും ഒരു ചരകിയിണക്കുക്കോളത്താൽ തണുപ്പിക്കപ്പെട്ടു നിന്നു ഒരു തരത്തിലാകുകയോച്ച് അവയെ വേർതിരിച്ചുറിയുവാൻ സാധിക്കുന്നതില്ലായ്ക, അതുപോലെ പ്രസിദ്ധങ്ങളും സുകുമാരങ്ങളുമായ സംസ്കൃതപദങ്ങളും പാദമരണാൽ കൂടി അനായാസേന മനസ്സിലാക്കത്തക്ക ഭാഷാപദങ്ങളും സമർത്ഥമായിട്ട് അവയിൽ ഭാഷാപദങ്ങൾക്ക് ആധിക്യം വരുത്തുകയും മനസ്സിൽ പ്രാധാന്യം നൽകുകയും നിശ്ചയിക്കുന്ന കവിതയാണല്ലോ ഉത്തമമെന്നി പ്രവാളമെന്ന പേരിനെ അർത്ഥിക്കുന്നത്. അത്തരത്തിൽ അഭിമതാത്മസമീപമായ കാവ്യരചനയുടെ മഹത്വം അനന്തരകാലികന്മാർക്ക് അവിജ്ഞാതമായി തീർന്നു. പഴയ മണ്ഡലങ്ങളും കൈശികളും വിസ്തൃതങ്ങളായി; കവികൾ

ഒന്നിനൊന്നു സംസ്കൃതത്തിന്റെ ആധിപത്യത്തിന് വിധേയനായായി. അദ്ദേഹം അവരുടെ കൃതികളിൽ യഥാർത്ഥമായ മണിപ്രവാളത്തിന്റെ പരിമളവും പരിപരകവും മണ്ണുണരയും മാധുര്യവും അപ്രത്യക്ഷമായിത്തീർന്നതിൽ അതിശയിക്കുവാനില്ലല്ലോ. ഇതിനൊരു മകുടോദാഹരണമാണ് കാമപാണിവാദന്റെ ഹാസ്യകൃതികളിൽ ഒന്നായ ഒരു ക്ലാഗ്നമഞ്ജരി. ആ ചമ്പുവിനു മണിപ്രവാളസാഹിത്യത്തിൽ കാമക്കുറുപ്പിന്റെ ചക്കീചങ്കരത്തിനു നാടകപ്രസ്ഥാനത്തിലും ശീവോളി നാരായണൻ നമ്പൂതിരിയുടെ മാതൃഹംസഭരണത്തിനു സദാശരപ്രസ്ഥാനത്തിലുമുള്ള സ്ഥാനം കല്പിക്കാവുന്നതാണ്.

കാമപാണിവാദനും ചമ്പുപ്രസാരനും.

ശംഖരവധുഃ ചമ്പു. കാമപാണിവാദന്റെ അനേകം കൃതികളിൽ 'മണ്ണുലം ശാർണ്ണധനപാ' എന്നൊരു കവിമുദ്ര കാണുന്നുണ്ട് എന്നു മുൻപു ചുരുക്കമുണ്ടല്ലോ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാസക്രീഡ ആട്ടമഹയിലേ "വിത്തതു വിപുലം മേ മണ്ണുലം ശാർണ്ണധനപാ" എന്നുപോലെ മുദ്രയുള്ള ഒരു ഭാഷാചമ്പു എന്നിരിക്കു കാണുവാൻ ഇടവന്നിട്ടുണ്ട്. അതിലേ കഥ ശംഖരവധുമാണ്. ഇതിനുമുൻപു പ്രതിപാദിച്ച അദ്ദേഹ ചമ്പുക്കൾക്കും ഈ ചമ്പുവിനും തമ്മിൽ ഭാഷാവിഷയത്തിൽ പ്രകടമായ വ്യത്യാസമുണ്ട്. താഴെക്കാണുന്ന പദ്യങ്ങൾ ശംഖരവധുത്തിൽ ഉള്ളതാണ്.

1. നാമകർമ്മം

“ഉരുക്കേനീട്ടിന ശംഖരാസുര, ജവാ-
 നോക്താതെ പാദേക്കണ്ണഭോ ;
 മുക്കണ്ണുപ്പെരുമാങ്കുരിച്ച മദന-
 പ്ലാശൻ ജനിപ്പീടുവാൻ ,
 വെക്കം വന്നു വിളർക്കാരുനയം-
 ഗർത്തുരുപ്പുക്കവൻ
 നക്കം നോക്കിയിരിപ്പുതുണയ നീന-
 കാപത്തിന്നെത്തും ദ്രവം.”

(1)

2. മുഖവർണം

അർക്കാലത്തു മുക്കോപ്പുരിഷകൾ വലയും
 കൊണ്ടു വാക്കുന്നിധാനെ
 ചിക്കുന്നോളീടുവാക്കുളിയികുമുദാ
 വന്നു കൂമിത്തുരങ്ങി ;
 അർക്കട്ടം പാട്ടുപാടിപ്പൊട്ടിപ്പാട്ടെ വഴികൾ-
 ഞ്ഞാട്ടു കൊട്ടം മുഴക്കി-
 തട്ടാക്കുളിപ്പുതുണയപ്പലവ വലവി-
 ശീതിനാമാശ്വത്താട്ടെ.

(2)

അതിലൊരു വലത്തുനിൽച്ചെന്നു പെട്ടെന്നു പെട്ടു
 തരിപതിയെ മിഴുക്കിക്കൊണ്ടു മീൻപേട നാനും;
 കഥകപി പലർക്കുടിക്കൊണ്ടു തന്തുയെമ്മമാക്കി-
 പ്ലമി പമി പണിപ്പെട്ടുകൊക്കിനാരാത്നമേഗമേ.” (3)

3. ശബരനും മായാവതിയും—

മായാമുഖനാഥ ജന്തുനാഥ് ജന്മമാശു കീറിന ദശാന്തരം
 പേശുമാകൂതികളൻ ബാലകനയാശയോടു കയ-
 [തീരിനാൻ ;
 ദേശവാഴി ദശദണ്ഡനാം പ്രമിതശബരൻ നീ-
 [മുൻപിലും
 ശ്രീശരീനമൊരു കുളുവപ്പുകൾ വാണിനിൻ ഒരു-
 [തീരിനാൻ. (4)

ഞ്ഞു നാം ച സുകുമാരനും കമാരം
 മേനന സാധു പരിശോഭ്യ ച ദേശമഞ്ജ
 മായാവതിനി കപടന നിജാലയസ്ഥ-
 മായായ താം മരിമരോഷൻ ശബരനായും. (5)

ഇളയുമാരേ കാലം കളമൊഴി, കളഞ്ഞീടരുതരണം ;
 വളക്കുമാറാ ബാലം കമപി കമനീയം കമനി,തേ !
 കളിക്കാമെന്നല്ലഴയിലവനകക്കാണു സന്തതം
 കളിക്കാതിക്കാലം ; കളഗേമമന, കുഞ്ചക സകൃതം. (6)

നാളികായലനക്കരണ സരസം
 മേഴിച്ച മായാവതി
 കാളിച്ചൻപൊട്ട നാളിൽനാളിലധികം
 മോദന വാണിനിനാഥം.

കാലിംഗോദ്ധരകോമളാജ്ഞനലസാ-
പാജ്ഞൻ തമിസന്യജനൻ
കേളീപാമനനാമപാനിപനമേഹം
മൻപ്രാണനാമപ്രാപമൻ ॥”

(7)

4. கைகளை வலுவாக உதறும் பழக்கம் _____

ബാലനാഥം ചെറു വേർകെട്ടുവിചുവക-
 നന്നാക്കു സൗകര്യമേന്തി ;
 നീലനാഥം കേശവശേതിനമിളകുമ്പം-
 ജ്ഞാനിനാഥം ഇല്ലാതായി ;
 മോചനം കിട്ടിക്കൊക്കും വിജയനാഥന-
 അന്നിനാഥം സംഭവിച്ചു ;
 സ്വർഗ്ഗനാഥം കണ്ണുകൾക്കുതന്നി ; മനസി-
 പ്പോലൊഴിയാവുന്നല്ല.

(8)

6. **உறுப்பினர் பெயர்:** _____

“മരണമേ, ചില്ലിവില്ലാട്ടവുമെന്തിനി-
 നെന്തല്ലെങ്കൊള്ള നല്ലൊ
 മേലേതൊരോരം മുഴുത്തുള്ളൊൻ പെരുമെന്തൊ-
 സുകകം വാലകം ച,
 ഏതാനും മാനസത്തിൽക്കെന്തിയരിക്കിലൊ-
 വാസവും മരണവും ഭേത
 മരണക്കുമെങ്കു തന്മക്കളിലെന്നചിന്തയൊ
 മറവുതമയം കിമൊരുത്ത് ?

(9)

വിനയഗുണേണ സമേതൻ
 തനയൻ താനാഞ്ച, നിൻ കണവനല്ല,
 അനചിതശ്രുണ്ണാഭിക-
 മിനിയൊക്കനാളും തുടങ്ങൊല്ലാം.” (10)

6. കഴിവില്ലാത്ത പട്ടാഴം—

“ഇതി മനമുദാരം മാളയന്ത്യാ സഭാരം
 ചതുരമധ്യശീലം കാന്തയാ സാകമേവ
 ശിതന (?) കസവിഹാരി പൂർവ്വേഷാ പാരമകായാം ;
 വിതരന്തു വിതരം വോ മണ്ഡലം ശാർണ്ണ്യനപരം.” (11)

ഈ ശ്ലോകങ്ങൾക്കു ശ്രീകൃഷ്ണചരിതത്തിലേ ശ്ലോകങ്ങളുടെ
 സ്വാഭാപരമായ കാണുന്നതു് ഏതാ അൻ വാരികളെന്നു,
 ഇതുകൊണ്ടു പോക്കെങ്കിൽ പ്രസ്തുതചന്ദ്ര കഞ്ചൻനമ്പി
 യാർക്കേതു തന്നെയെന്നു തെളിയിക്കുവാൻ ഒരു ഗദ്യം ചുവ
 രേ ചേക്കാം. അതു കല്പിപ്പാത്ത ഓട്ടൻതുളുൽ തന്നെ.

പൂർണ്ണരംഗം പരമം തമ്മിലുള്ള യുദ്ധം—

“ഇരുതപഞ്ചനിരകളൊക്കിന
 ഹരിസുതാചന്ദനം കേട്ടമശായാം
 സരസസനാകിന ശരവരദാനവ-
 നരസമമമൊടു വചനമവാഭീൽ.
 ‘ഹരിഹരസമസിദ്ധസന്ധികൾപോലും
 ഹരിഹരയാനാഭികളുമകൾപോലും

ഹരിദധിപതികളുമിതനെന്നാൽ
 ഹരിണകുമാരിപരാക്രമനാ മമ
 പുരിയുടെ നികമമപ്പുതിനായി-
 സ്തനനാ പോഷിതമിച്ഛിതം.
 അരികുലമധിഗതം മമ പുരവര-
 തൊൽ ശിശു വന്ന വിമോധിപ്പാനോ ?
 വിത്തു നദിക്കു മനുഷ്യരിഷയ-
 ലൊരുവനമിന്നിതു കേൾക്കുന്നീവേ ?
 അവികുലമിവരുടെ ചെവികേളാത്തോ ?
 ശിവശിവ കേട്ടു സുമിച്ഛീകരേന്ദ്ര ?
 യുവതികളോടു കൂടിപ്പാനല്ലാ-
 ബാവസനമൊരു പൊഴുതൊരുവനമില്ല.
 പരയെന്തെല്ലാ കേൾക്കുന്നോ
 തുടനുള്ള നീടുക്കുന്ദോ,
 തതിയന്മാരേ, മനുജന്മാരേ,
 മതിയന്മാരേ, ചന്ദനം ചന്ദനം !
 ഇത്തരമുള്ളൊരു ശബ്ദവേഷി-
 നത്തരമൊന്നുമുണർത്തിക്കാതെ
 സന്തപനസുരഭമൊരുവര-
 താഴ്ന്നു വിളിച്ചു പറഞ്ഞു നിറഞ്ഞു.
 വില്ലം ശരവം ചുരിക കുടത്തിലു
 നല്ല കൂപാണമ കക്കുടത്തുലം,

1. കക്കുടത്തുലം, ചന്ദനം

കനക ചവളം കറുവതി മുരഞ്ഞി
 ചന്ദനം തളവീന യമതാഡകളും
 പട്ടസയസ്തികൾ പരിഷ്കര വെണമഴ
 പട്ടംകെട്ടിയ പത്തി കൂപാണം,
 ചട്ടകൾ തൊപ്പികളെന്നിവ പലതും
 ചട്ടംകെട്ടിയടുത്തു തുടങ്ങി.
 അതീകിൽ വരുണനായ ഭനജനാകം-
 തെരുവുതെരു നീലനാലെയ്തിതു മരണൻ.
 ബഹുവിധരുധിരനഭീജപൂര
 മുഹൂരപി മുഹൂരപി കന്തിയാഭീതിന
 ബഹുവിധരചനീശാചരപാളി-
 കവകമനാമം കപലന ജ്ഞാതം,
 ഭനജമുഖസ്തൻ ഭനജഭാസനം
 പുനരാഗമനം കാണാഞ്ഞുതന്ന,
 ഘനതാകാപം ചാപകെടുത്തവ-
 നനവധി പടയൊട്ടു കൂട്ടിയടുത്താൻ,
 ഇരുവരുമവിടെശ്ശരമാതികളു-
 തച്ചാരിയിച്ചുതികരസമരമെല്ലാൻ.
 വിരവൊട്ടു ശംഭരനംബരമാഴ്ത്ത
 പെരുങ്കിന മായാവിത്തു തുടങ്ങി.
 പലവിധമവരുടെ മായാസമരം
 ഫലിതമതായത്തുമില്ല തനീശം,
 മായംകൊണ്ടു വരുന്നതാശംഭര
 മായംകൊണ്ടു തുടങ്ങിതു മരണൻ.

ആയുധവിദ്യകൾകൊണ്ടു തുടന്നു-
 ലായതുവേണ്ടതാട്ടു നിഷ്ഫലമല്ലാം.
 കിം ബഹുനാ യുധി മാധവതനയൻ
 ശംഖകനിധനം ചെല്ലു തരാനീം
 അംബുജമധിയാം രതിയൊടുക്രമീ-
 ടുംബാമാഗ്നിയർന്ന നഭനാൻ."

"പരമേശ്വരനുള്ളതു കേൾക്കുന്നതും തുടങ്ങുന്ന റിട്ട
 ക്കൊക്കെ" നാം പ്രഭാഷമാഹാര്യം തുടങ്ങിയും കണ്ടു
 ഉണ്ടാണല്ലോ, കണ്ഠഭർത്തന്തെ പ്രസിദ്ധമായ ഈ ചമ്പു
 വിനം ശംഖരവധം കഥകളിക്കും തമ്മിൽ ഇതിവൃത്ത
 ത്തിന്റെ വികസനം സംഭവധിട്ടു കാണുന്ന ഐക്യ
 പൂവും സ്മരണീയമാണു്.

മേലുദ്ധരിച്ച പദ്യഗദ്യങ്ങളിൽ അപൂർവ്വ ചില വരി
 കളിൽ രാമപാണിവാന്റെ ഒരു ചമ്പുകാരന്റെ വേഷം
 കെട്ടുണ്ടാക്കുകയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അധി സംസ്കൃത
 വികേതൃസ്വരൂപിത്തങ്ങളായ സംസ്കൃതപദങ്ങളുടെ പ്രയോ
 ഗത്തിലാണെന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണു്. കഴിയുന്നതും
 തന്റെ കവിത തനിമയൊളത്തിയാക്കിയാൽ കൊള്ളാം
 മെന്നും അദ്ദേഹത്തിനു് ആഗ്രഹമുണ്ടു്. അതൊക്കെ
 സമ്മതിക്കാമെങ്കിലും പഴയ കവികളുടെ ചമ്പുക്കളിൽ
 അനുസ്മരണയും അപ്രതിഫലമായും കാണുന്ന ആസ്വാ
 മ്യതയുടെ കഴികാലേശം പോലും ശംഖരവധത്തി

മിഖ്ലനുള്ളത് അന്തരവവേളമല്ലേ ? കഞ്ചന്റെ കാലമോ
 യ പത്താം ശതകം പൂവാൽത്തരിൽ മണിപ്രവാളവിദ്യ ക
 വികളെ വിട്ട് വളരെ വളരെ മൂന്നാം അകന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു
 എന്നാണു് ഇതിൽനിന്നു് അന്തരമാനിക്കേണ്ടതു് അല്ലെ
 ങ്കിൽ പുനർനിശ്ചയം മഴമണ്ണുലത്തിന്റെയും സമശീഷ്നാ
 കവാൻ അന്യഥാ അർത്ഥമെന്നായ ആ മഹാകവിമുഖസ്ത്ര
 ന് ഇവ പരിതാപകരമായ പരാജയം ഏതെന്നെ പററി ?

കുമാരഭാഷാഭാഷി, മണിപ്രവാളകവിതയെ പ്രകടമാ
 യി പരിഹസിക്കുന്ന ഒരു ഏകാന്തനാടകമാണു് ദൈർഘ്യ
 മുള്ളതി. രാമപാണിവാദപ്രണിതമെന്നു പറഞ്ഞെഴുതിട്ടു
 ള്ളതും മൂന്നു ഹാസ്യകൃതികളുടേതിലുമുള്ളതുമായ ഒരു താളി
 യോദ്ധ ഗ്രന്ഥം ഇതായിട്ടല്ലെ കണ്ടുകിട്ടിയിട്ടുണ്ടു്. ആ കൃതിക
 ലിൽ രണ്ടെണ്ണം സംസ്കൃതവും ഒന്നു് ഭാഷയുമാകുന്നു. ഭാഷാ
 കൃതിയാണു് ദൈർഘ്യമുള്ളതി. അതിന്റെ ആരംഭമത്രേ
 അഭിയിൽ ചേർക്കുന്നതു്.

നാസ്ത്യന്തേ തന്മഃ പ്രവിശ്യതി സൂത്രധരോ,
 സൂത്ര (പരികൃത്യ സപ്രശ്നയമഞ്ജലിഃ ബധപഃ
[അണിയറം-

മവലോക്യ) — ആദത്യ, ഇതസ്താവൽ.
 (പ്രവിശ്യ) നദീ-ഞാനിതമി.
 സൂത്ര — ആര്യേ നമ്മുടെ നാട്ടുപ്രയോഗം കാണുകയി-
 ലാഹ്വരിണീ പരിഷ്കരണം.
 ഏകിൽ ഇടങ്ങുതാം.”

ഇങ്ങനെ വേറെയും സംസ്കൃതീകൃതഭാഷാശുപങ്ങൾ അതിമുണ്ടു് ചില ശ്ലോകങ്ങൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു.

1. “പാണ്ഡിത്യമാജ്ഞാപരമവന്ത വെദ്വിക, കവേല-
കുണ്ഡലങ്ങളാൽക്കു വിളങ്ങുക വിശ്വഭാരതേ ;
വല്ലഭിത ഭഗവതിമ ജളകളും വിശേഷാൽ
ചന്ദ്രാഭരത ജലധിവിചിത്രമെന്ന പോലെ.”
2. “അധുനാ താവദിദം മമ
മാനസമധികം പ്രസന്നതാമേനി
ഉദയത്തിനപ്സ്പാണ്ഡിത-
നപ്സ്പം ചൊല്ലുന്ന നേരമിവ.”
3. “ഇഹ വലിയൊരുതൂക്കം ഞാൻ കളിക്കണമിവന്തു ;
പുനരതിന കളിച്ചാൽപ്പോരമെന്ന വരാവു ;
ദ്രുതമരമരത പുണ്ടുചും പകർന്നു പുണ്ടും
ഹവുചിതമി, താഴെത്തുടർന്നുതെങ്ങൊട്ടുപോന്തി.”
4. “അകാരങ്ങളു കേളിനമക്ഷി കന്യാതേ ;
തന്മൈവ വരമേതരവാഹുരപ്യരോ !
അതാ കിമേതൽ ഹലമത്ര ലഭ്യതേ ?
ഉഷാ ന അജ്ഞാ നിമിത്തമീദ്രുതം.”
5. “ഏഷാ ദൈർഘ്യലക്ഷീണ്ഡാതമിഹ കിമിദം
രൂമിഭലാകാവതീണ്ണാ ?
ഏഷാഭവേ സപതം വാ ശിവശിവ ! ജഗതി
സോപജ്ഞാ സഞ്ചരന്തി ?

കിം വാ ബീജസഹാസ്യാനമകസലഹരി ?

ചിത്രമെല്ലാർക്കുമനാ-

മേററം കണ്ടാലറ പീടകിലിഖമുനി-

ക്കക്ഷിപീയുഷധാരാ."

6. "വഹ്നൗ നന്തിൻ മിത്രം , പ്രകൃതിവിരസബി-

ഭസവൈരൂപ്യസമ്പത്-

സിദ്ധിക്ഷേത്ര ച നേത്ര ; ജിഹ്വതരപലാ-

മപ്രകാശാശ്ച കേശാ ,

സ്വർദ്ധന്യമുഖൗ കപാലൗ ; മടിയിലന്തിതരം

താനെ നൃത്തികുടകം

വർഷാജൗ ജ്ജ്വലാജൗ ; ശിവശിവ ! ജനയാ

ശുഷ്കബിംബൗ നിരംബൗ."

7. "വല്ലഭൈ വെറില കളിച്ച മൊളിഞ്ഞ മുഖം

മുട്ടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതുകമുതയന്തി

സംപശ്ചതാം മനസി മാനുഷപാരവശ്യ-

മാനസാണി ഫകന്തി മാനസമസ്തഭീയം."

8. "മുഷാരോ പുനരച്ഛപണ്ഡിതനിതി പ്രഖ്യാതനാ-

[മദ മഹാ-

പാണ്ഡിത്യാസ്സമെപ്രമേയമഹിമാ ദൈർഘ്യസം-

[ബ്രാഹ്മവൺ

സ തപദന്തേ പ്രകൃത്യന്തിതമാമുൽകണ്ഠിതാനമാ മഹാ

പാണ്ഡിത്യാചിതരമുഖസ്ത സകലം ദോഷി പ്രസ-

[ഹൃദധനാ."

൫. “മെഴുക്കോൽപ്പായമായ കൈങ്ങയിനിലെങ്കും
 വേട്ടയെടുത്ത്പ്രസ്തം
 കൊണ്ടു മാതീ, മാറിപ്പുതിലുടനിടമം-
 റിപ്പു കേളുപാപമൃഗം ;
 എന്നത്രേയല്ല പൂവാടകവടിവിൽ വിള-
 ളും കഷണത്തലയ്ക്കൽ-
 മെന്തിയു ന്നേയ്ക്കത കഞ്ചിക്കാമയിലൊരു പാ-
 സ്വാത്ഥമോ പിക്കുന്നതല്ലോ.”

ഈ രാമപാണവാരനെപ്പറ്റിയാണ് ഹാസ്യ മധ്യമെന്നാൽ
 എന്തെന്നറിഞ്ഞുകൂടാതെ കർപതാമധ്യായം തന്നിരിക്കുന്നു കഞ്ച
 നിൽനിന്നു പിന്നകനടന്നു ചെന്നു ശപഥം ചെയ്യുന്നതു്.
 തോൽ മുൻപു നിന്ദിച്ചു ചുറ്റും അപമാനമുണ്ടായ പല കാക്ക
 ന്നങ്ങളെക്കൊണ്ടും അനേകം പ്രാമീനമാഷാചാര്യന്മാർ
 പാണകൾക്കു തീവറയായ പ്ര. ചാരംഗത്തിൽനിന്നതിരോ
 മവിട്ടു അതിന്റെ ഉറ്റുപിടുതായി നടുക്കു കിട്ടീട്ടുള്ള ചമ്പു
 കൈമുപ്പറ്റി മാത്രം അത് ഇതുവരെ പ്രസ്താവിട്ടതു് ഇനി
 യും പഴയഗ്രന്ഥപ്പരകൾ ന്നപുണമായി പരിശോധിക്കുന്ന
 പക്ഷം ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിൽ പെട്ട ചിലകൃതികൾക്കു ക
 ണ്ടുകിട്ടാതെയിരിക്കുകയില്ലെന്നു നമുക്ക് ആശിക്കാം. ഒരു
 കാളും മരുന്നിയുനിഷ്ഠാപിച്ചു പറയണമെന്ന് മറ്റുനിക്ക്
 ഉദ്ദേശമുണ്ടു് ചമ്പുക്കൾ താണാൽ എത്ര അഴമെന്നും ആട്ട
 ക്കൾക്കു ഉയന്നാൽ എത്ര ഉയരമെന്നും ഒരു സഹൃദയമു
 ള്ളവൻ ഒരിക്കൽ ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. ആ ചോദ്യം വള
 രെ അർത്ഥവത്താണ് ഒരു കോട്ടയും, ഒരു ഉണ്ണിയായി, ഒരുപ

തി, ഒരു തമ്പി ഇങ്ങനെ കൈവിരൽകൊണ്ട് എണ്ണാവുന്ന
 ഏതാനും ചിലരെ ഒഴിച്ചാൽ മറ്റു എത്ര കവികളുടെ ക
 ഥകളികളാണ് സാഹിത്യദൃഷ്ട്യ ഉൽകൃഷ്ടപദവിയിൽ
 കയറുവാൻ അർഹപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്? അങ്ങനോ ചമ്പുക്ക
 ളുടെ അവസ്ഥ? അവയിൽ നൂററിനു തൊണ്ണൂറു ശത
 മാനവും പത്തുമാറ്റു തകമാണ്; കഥകളികളിൽ അ
 ചെറു ശതമാനം മാത്രവും. ആഴിക്കാണാനും ചാങ്ങിക്കേര
 കാരനും കൊള്ളാവുന്നവയെന്ന നമുക്കു സമ്മതിക്കാവുന്ന
 മുൻപു നിലനിൽക്കുന്ന ആട്ടക്കഥകളിൽത്തന്നെ നമുചരിതം
 ഒന്നു കഴിച്ചാൽ ബാക്കി എന്തിലാണ് അനുസ്മൃതമായി
 കസസ്ഫുർത്തി കളിയാക്കുന്നത്? ആകെക്കൂടി നോക്കിയാൽ
 പഴയ ഭാഷാചമ്പുക്കളുടെ സ്ഥാനം ആട്ടക്കഥകൾക്കു
 ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നു പറയുന്നത് അമർച്ച. ഒരു അപകൽ
 മായി ഭാവുകവാൻ കരുതേണ്ടതില്ല അതുകൊണ്ട് കൊ
 ല്ലം ഏഴും എട്ടും ശതകങ്ങളു മുറ അതിനു മുൻപും നിമി
 തങ്ങളായ ഭാഷാചമ്പുക്കളെ ഗുണമപ്പുറത്തോടും നിഷ്പന്ത
 മായി തിരഞ്ഞു കണ്ടുപിടിച്ച പ്രകാശനം മെൽക്കേ
 ണത്ത് ഓരോ ഭാഷാഭിമാനിയുടെയും ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത മുര
 തലയാകുന്നു. ഇവരിൽ ഒരോലയെങ്കിലും, ഒരുക്കുമെ
 കിലും, ഇനിയും നശിച്ചുപോകുവാൻ അനുവദിക്കുന്നത്
 ഇന്നത്തെ തലമുറയുടെ മേൽ ഭാവിക്കാലും ന്യായമായി
 ആരോപിക്കാവുന്ന അക്ഷന്തവ്യങ്ങളായ അപരാധങ്ങളിൽ
 അഗ്രാണുമാതിരിക്കുമെന്നാണ് ഏറെനാൾ അഭിപ്രായം.

പത്തമധ്യായം

ആധുനികകാവ്യകരം

ഗ്രാമത്തിൽ കാകയാർകോതിത്തമ്പുരാൻ, അധുനാത്മനരം

യ മായാവസ്തുപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അന്ത്യഭാഗത്തെ ചരിത്രത്തെ ഗ്രാമത്തിൽ കാമവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാണെന്നു കുന്നു. അദ്ദേഹം 1028-ാമുണ്ട് മിഥുനമാസത്തിൽ ഉത്രളാതിനക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ചു. പിതാവ് അന്തർ മായവർമ്മ തിരിയും മാതാവ് അംബികാദേവിത്തമ്പുരാളിയും ആയിരുന്നു. പദ്യപിള്ള ആശാനും തിരുവല്ലം മഹാശാസ്ത്ര കലാപ്രസിദ്ധ ആശാനുമായിരുന്നു ആദ്യത്തെ ഗുരുക്കന്മാർ. പിന്നീട് അദ്ധ്വാനം, തക്കം, വ്യാകരണം, തിപ്പശാസ്ത്രം, വേദാന്തം എന്നീ വിജ്ഞാനം എണ്ണയ്ക്കും കോട്ടാരത്തിൽ കൊല്ലത്തൻരാജാക്കന്മാർ പേരിൽ പ്രസിദ്ധനായിരുന്ന കേശവവർമ്മത്തമ്പുരാനോടും, വൈദ്യശാസ്ത്രം അന്നന്തപുരത്തു മുത്തുകോയിത്തമ്പുരാനോടും അഭ്യസിച്ചു. സംഗീതത്തിലും അദ്ദേഹത്തിനു നല്ല ജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു. (1) മീനകേതനചരിത്രം ചമ്പു, (2) കവചചമ്പുതന്മണിപ്രവാളം, (3) അന്യധാരണമാല, (4) സന്ധ്യചമ്പുവനിതാപണം ഈ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികളാണ്. ഇവയെല്ലാം മലയാളത്തിൽ മീനകേതനചരിത്രത്തിൽ അഞ്ചു ഭാഗങ്ങളെ കിട്ടിയിട്ടുള്ളു. കവി ഗ്രന്ഥം മുഴുവനാക്കിട്ടി

ജാഷാചന്ദ്രകുമാർ

ഒല്ലന്നാണ് തോന്നുന്നത്. പ്രസ്തുതനിബന്ധത്തിന് ജാഷാ മഞ്ജരിയെന്നും അതിൽ കാണാൻ ജാഗത്തിനും കലിക്കയെന്നും മാണ് അദ്ദേഹം നാമകരണം ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. ഒപി തീയകലികയുടെ അവസാനത്തിൽ

“ശ്രീവഞ്ചീശവിശാഖഭൂമിമമണൻ-

കാൽത്താമരത്താമരനെ-

മൂടീടുന്നൊരു രാമവർമ്മകവിനാ

ചന്ദ്രപ്രഭാസ്യാർത്ഥനാ

സമൃദ്ധ് നിർമ്മിതമീനകേതനചരി-

ത്രാളിട്ടു യാതീടതി

ബ്ജാഷാമഞ്ജരിയിൽ ഒപിതീയകലിക

സന്ദൃഷ്ടയായ് ; മദ്ഗളം.”

എന്ന് ഒരു പദ്യം കാണുന്നതിൽനിന്ന് അതുവരെയുള്ള ജാഗം കവി വിശാഖംനിരസാർ മഹാരാജാവു തീർപ്പു 1080-ാമണ്ടിന് മുൻപു രചിച്ചതാണെന്നു വിശദമാകുന്നു. ലോകീ ജാഗങ്ങളും ആ കാലത്തോടടുപ്പിച്ചതെന്നു നിമി ള്ചിക്കണമെന്ന് അന്നുമാനിക്കാം. അതുകൊണ്ട് ആധുനികചന്ദ്രകളിൽ ആദ്യത്തേതു പ്രസ്തുതകൃതിയാണെന്നു വന്നു കൂടുന്നു. ജാഷാശ്ലേഷകളായും രാമവർമ്മകായിത്തന്ദുരാ ന് ഉണ്ടായിരുന്ന പാദവും അസാധാരണമാകുന്നു. രചന ശ്ലേഷ ആശ്ശിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസ്വന്ദം മനോ ധരങ്ങളായ കാവ്യങ്ങളിൽ സഹൃദയന്മാർക്ക് ഉത്കടമായ ഉപേഗം നേടിപ്പിക്കുന്നത് പ്രസ്തുതകവി 1091-ൽ രചിച്ചു.

മീനഭരതനാടകം. അറേബ്യൻ നൈററ്സ് എന്ന സൂപ്പർനാടകമായ കഥാമാലികയിലെ നട്ടനായകമായി 'Camaralzaman and Princess Budur' എന്നൊരു കഥയുണ്ട്. ആ കഥ സകലകലാവല്ലഭനായ ആയിച്ചു. അതിനാൽ മഹാമാരാജാവ് യുവരാജാവായിത്തീർന്നപ്പോൾ മീനഭരതനാടകം എന്ന പേരിൽ മലയാളത്തിൽ പരമ്പരപ്പെട്ടു. അതു വിശാഖനാടകം മഹാമാരാജാവിന്റെ വാല്മീകിയായ കേരളവർമ്മ വലിയകോയിത്തമ്പുരാൻ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചു. അതു കഴിഞ്ഞ ഉടൻ ആയിരിക്കണം ഗ്രാമത്തിൽ നാടകവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ ആ കഥ ചമ്പുക്കുറുപ്പത്തിൽ അറക്കരിപ്പിക്കുവാൻ ഉദ്യമിച്ചത്. ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളിയ കവിതയുടെ സ്വരൂപം പ്രകടിപ്പിക്കാം.

1. எழுத்துருவியை உபயோகிக்கும்படியானவர்களுக்குத் தெரி—

“പാപം ചെയ്തതിന്റെ ദൈവം സത്യത്തിന്റേതല്ല”

നല്ലിട്ടുണന്നതാമെ നാമെ

കമ്മറ്റി അനുയോജ്യമായ ഉദ്യോഗ ജനകർമ്മം

ഇക്കാര്യം പരിശോധിക്കുകയും :

കുടുംബ മണ്ഡലം വിജയകര സമസമിതി വിജയം:

ഉപനാമക, ഉദാഹരണം-

കുറുപ്പാക്കുപോയ ജീവമാലാരിമിനുശ്ശികൾ പൊ-

പ്രവൃത്തികൾക്കു കൈവരും."

2. മിന്നുകുന്നതാലകമൊക്കൾ കടന്നുപോം—

“അപ്പൻതൻ പ്രണയിനിയായിട്ടു നൂതന
വെച്ചിടൻ ചരണയുഗം മതിച്ചുപോയ
മെച്ചത്തിൽക്കുകമഖഞ്ച മുട്ടുമുനീ-
ട്ടിക്കൊപ്പൻ നിജവരണ നന്മ പിന്നെ.”

3. വിട്ടു പ്രതാപമുത പോയതിനോടുക്കു-
ത്തവനം—

“വിട്ടു പ്രതാപമുത പോയതിനോടുക്കു-
ബ്രഹ്മതീർത്ഥം ചെല്ലുകയപ്പരിചൊഴണത്തു ;
അയ്യോമല്ലിതു വരമിറവിങ്കലും താൻ
തീർക്കത്തുളിച്ചുതകാത്തു മതിക്കത്തറന്നു ?”

കവിയുടെ ശ്ലേഷപ്രയോഗനിപുണതയ്ക്കു് ഈ ശ്ലോ-
കം ഒരു ഉദാഹരണമാണു്. മതിയെന്നാൽ ചന്ദനനന്മ
ബുദ്ധിയെന്നും ഇവിടെ അർത്ഥം.

4. നായികാവർണ്ണം—

“കുമാരവത്സലാ കമലമോ കീവണ്മുതനോ
കുമരൻ കുമിഴനമോഹനബാണമോ താൻ
മരണനരകമോ മകമിഴയോ ചപലയതാക്ഷ്യം-
നേത്രങ്ങളെ റുചികിഞ്ച നമുക്കു പരമം.”

5. ചങ്ങാട്ടിനം—

“അശ്വേഷിച്ച ശിരസ്സുതാഴ്ത്തി മിഴിയിൽ-
ച്ചുഞ്ചിച്ചു നൃത്യം വരാ-

ജ്ഞം ഭൃഷ്ടതിയികൽനിന്നു വിരമി-
 ര്പ്പിച്ചിട്ടമാലയെയും
 അന്ത്യാംബളുകളുകീയാകമവനീ-
 പാലാസമങ്ങൾ തരുന്നയും
 നിരീച്ചിട്ടഥ യാത്രയായപരിമേ-
 യേപ്താകരേവാജ്ഞാ. 11

6. നാലാമത്തെ വിഭാഗം:

“മോഹനശാസ്ത്രിയിലേറും
 സ്നേഹത്തിൽ മഗ്നനാകമവനപ്പോരും
 ആമയമുദനഭരണനം
 പൂമെഴുതിൽ വളർത്തതെയും യുക്തം.”

ഇവിടെ ആമയമെന്നും ആ മയമെന്നും അർത്ഥം
 ഒരു കവിയെഴുത്താണ്.

‘പിന്നീട് കൈകൾക്കുതൊക്കെയുണങ്ങിവരും’ ‘കൂർപ്പി
 കൽപ്പിശാപിൻ മുഖദരി ചൊരിയും പാവകുടാലപോ
 ചേ’ എന്നിങ്ങനെ ചില നല്ല വരികളും അവിടുമിടെ ഇ
 ല്ലായില്ല. ‘ശ്രീമൽകേരളാക്ഷ രേഖിചധികം വരച്ചുവ
 നീടുവാൻ’ ആണ് കവി പ്രസ്തുതചമ്പുപ്രബന്ധം നി
 മ്നിച്ചതെന്ന് കവിക്കാന്തങ്ങളിൽ സൂചന കാണുന്നു. ഗദ്യ
 ങ്ങൾ പഴയ മംഗളികയിലും പുതിയ മാന്ദിരിയിലും ഭീനകേ
 തനചരിത്രത്തിലുണ്ട്. പുതിയ മാന്ദിരിയിലാണ് അ
 ധികം. പുതിയ ഗദ്യത്തിനു വൃത്തഗന്ധിത്വമില്ല. ആ
 ഭീരി മാമോദരച്ചാക്കിയായുടെ കാലത്തു പ്രചരിച്ചിരുന്നു

മൃതകുടുംബത്തിന്റെ അനുജനായി എന്ന് നാം ധരിച്ചു. പക്ഷെ അതിനെ മറയ്ക്കാനും ചെറുപ്പംകൊണ്ടുതന്നെ മറയ്ക്കാനും തയ്യാറായിത്തന്നെ അയാൾ. ഒരു ചെറിയ ഗ്രൂപ്പ് അയാളെപ്പറ്റി.

“അനന്തരം പൂർണ്ണവരകൽനിന്നു നിരന്തരമാകുവണ്ണം നിശ്ശേഷിക്കുന്ന വിഷയാഭേദപരമയിരിക്കുന്ന പ്രിയതനവചനത്തെ സമാകർണ്ണനാചെയ്യുകയും സ്വർണ്ണപീഠവിജ്ഞാപനമെന്നാകട്ടെ ചിഹ്നവും തന്നെതന്നെ നന്നെത്തന്നെ നന്നാക്കുന്നതാണെന്നു സംശയം വശീകരിക്കാനായിട്ടില്ലെന്നും പറഞ്ഞു : ‘ഏതേ പ്രിയതനയാ, വിനയപ്രധാനങ്ങളാകുന്ന സകലഗുണഗണങ്ങളെക്കൊണ്ടു പരിപൂർണ്ണനായിരിക്കുന്ന നീ അഭിമാനരൂപസാക്ഷ്യങ്ങളായ സർവ്വമണ്ഡലം സിദ്ധിക്കു സാധനശൂന്യമായും ആശ്രമങ്ങളിൽവെച്ചു ഭജനാർത്ഥത്താലോന്നാകിലും ഭിന്നാമതായും നിശ്ശേഷപുരുഷനാകും അവിശേഷേണ സാധനീയമായിരിക്കുമെന്തെപ്പുരുഷാർത്ഥങ്ങളെയുമെപകർന്നു കൈവശമില്ലാതിരിക്കുന്നതായും ധർമ്മാർത്ഥകർമ്മകർമ്മമായും പരമഭജാർത്ഥപ്രകൃതികളാകുമെന്തികതായുമുള്ള തൃതീയപുരുഷാർത്ഥപ്രാപ്തിക്കു മേന്മയുള്ളതായും സന്തതമന്ത്രേയപാണ്ഡനകരസന്താനാത്പാദകനന്തമായായിരിക്കുന്ന വിഹാരത്തെ നിമഗ്നീകൃത്തേന പറയുന്നതു ശക്തിയായിട്ടാലോചിച്ച് ഉള്ളൊത്തെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു’”

തമ്പുരാന്റെ പട്ടാണിടനാ ഗട്ടാണിടനാ പറയ
താക്ക ആകരാകുമിട്ടി. ആ അർപ്പണത്തിൽ പകുതി

കവിസിദ്ധവും ചകരി കാലസിദ്ധവുമാകുന്നു. ആകാശി കണ്ഠോദയ പുസ്തകങ്ങൾ സൗകൃത്യമോ ഫലങ്ങൾക്കു മാധുര്യമോ ഉണ്ടായിരിക്കുകയില്ലല്ലോ. അദ്ദേഹിൽ കവിക്ക് കാലത്തെ കീഴ്ഭക്തത്തക്ക വാസനാസമ്പന്നത കൈവരേമായിരിക്കണം ; എന്നാൽ മാത്രമേ ഒരു കണക്കിലെല്ലാം രചിച്ച മാറാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ.

ചങ്ങനാശ്ശേരി കവിപ്രഭാകരയിന്നയ്യപ്പൻ

മുഖ്യയുടെ

മാഗ്യാതിരേകത്താൽ അത്തരത്തിൽ അസാമാന്യമായ ശക്തികൈവലവത്തോടുകൂടിയ ഒരു കവിവർണ്ണ 1887-ാമാണ് മകരമാസം 17-ാംനാളിൽ നക്ഷത്രത്തിൽ ജനിച്ചതായി. അദ്ദേഹമാണ് ചങ്ങനാശ്ശേരി ലക്ഷ്മീപുരത്തു കൊട്ടാരത്തിൽ വാസമുണ്ടായിത്തന്നുകാൻ. അദ്ദേഹൻ പരപ്പനാട്ടിനു സമീപമുള്ള മുത്തക്കുഴിയിലുണ്ടായ ഒരു നമ്പൂരി ആയിരുന്നു തദ്ദേശത്തിൽ രാമവല്ലഭനായിരുന്നു ആദ്യത്തെ ഇരുനാഥൻ. പിന്നീട് പ്രസിദ്ധസംസ്കൃതപണ്ഡിതനും വിശിഷ്ടകവിയുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽപ്പേര് ആയില്യംതിരുനാൾ കേരളവർമ്മയായിത്തന്നുകാൻ കാവ്യനാടകങ്ങളും മണ്ണുകൊരൻ ഒരു ചോററി സിദ്ധാന്തകരമുദിയും പഠിപ്പിച്ചു. തന്നെത്തന്നെ ഒരു ഇരുവിളർ സഹായത്തോടുകൂടി ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷ വശമാക്കുകയും അന്നുപുരത്തു മാജരാജവമ്മ മുത്തക്കുഴിത്തന്നുകാന്റെ അന്നുവാസിയായി അയാളുടെയും അദ്ദേഹിക്കുകയും ചെയ്തു. മേൽപ്പേരിൽനിന്നും നമ്മുടെ കവിക്ക് ജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നു. അവിടുത്തെ പ്രതിഭാവിശേഷം അന്നുസംസ്കാരമായി

മാപ്പാചമ്പുക്കൾ

ഒന്നു ഏതൊരുതിനു പല ദ്രോഹങ്ങളുമുണ്ട് ഇരുപതും
മതേന വെണ്ണിപ്പോ മരണാ ആൺ അവിടുന്ന് പൂതനാകമാ
ക്കും എന്ന സംസ്കൃതചമ്പു, കമിച്ചുത്ത്. അതിൽനിന്നു
ചില പദ്യഗദ്യങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

കണ്ഠാവരണം: ചട്ടക്കൽ

“സാക്ഷാദപിഷ്യ സരോരുഹാക്ഷമമരൈഃ

പുണ്യോത്തമൈരേതുംഗിനാം

ചിതൈതൈപുനവാപ്യമാപ്പു, തത്തന||

പീയൂഷവരൈർഹിവ

സാന്ദാനന്തരിതപാഗ്ഗ്ഗദവചാ-

സ്തൂഷ്ഠവ ദൃഷ്ടിപേയീ-

പീയൂഷാണനമണനജ്ജ്വലിധരം

ദേവം സ ഗുരോരുതമ||”

(1)

“പചാത കല്പപ്രസവസ്തമാനീം

കംസസ്യ കീർത്തിപ്രസവൈസ്സവൈവ,

ധനാഗമെ നീരവവേഷധരം-

പ്രാദനദണ്ഡൈരസ്തസ്യസുരഭീണാം.”

(2)

പുനർ-അദ്ധ്യം.

“ശംഖമാമിവിരകംകകാരേണ ജംബുനഭീജംബുജ
മാദായ ചിരകാലേന സപ്രയത്നം സപ്രകൃഷ്ടൈകരശലാ
രശ്മിപം വിനിർമ്മിതാജ്ഞം, ചുനരപി ദൃഢീകരണാർത്ഥമ
ജ്ഞാവിംബാധരകിരണസന്ധാശാഖിനൂരസ്ഥമേ വിനി

ഫിതാലോഭി വ മഹിതഗാർജ്ജയകരോക്താം, നിരോപമാ
നസ്യ കത്രാപ്യസഹമാനതേവ പരസ്സരകലിതവിമർദ്
നാക്താം, നരേവലമിതരവൃതകലകലശാവിവ തരണ
ജനാനാം കരോകാണാമപി ഏദയം വിദാരയാവ ഇതി
വോരഗർവ്വായാക്താം, ഗോവമനഗിരിജാമിവ നന്ദ
നന്ദനസേവനായ പരികല്പിതരാമണീയകാക്താം, വിഷ
രസാസിക്കാക്താമപി പീയൂഷസാരപൂരിതവേദകരേസുര
ഗംഭാവകാക്താം, നിരന്തരിതയവജനാത്തരംഗാ” ഇത്യാദി.

1068-ാംമാണ്ടിന്റെ അവിട്ടത്തേക്കു രാഷ്ട്രക്കൈഷഡ
ചന്ദ്രവം അതിൽ പിന്നീടു കൊടിയപിരഹവും വാമിക്ക
നതിനും സംഗതിവന്നു. മേല്പുത്തൂർ മട്ടതിരിയുടെ പ്രബന്ധ
ങ്ങളിൽ അവിട്ടത്തേക്കു ഓലയും മുതലുണ്ടെന്നു അതുതൂ
ടമായ അവഗാഹമുണ്ടായിരുന്നു. ആകെകൂട്ടി 1065-
ഇന്റെ അവിട്ടത്തേക്കു രാഷ്ട്രത്തിൽ മഴമുറ്റുകത്തെ അനുക
രിച്ച് ഒരു ചമ്പു രചിക്കണമെന്നു രോഷനി. അതിന്റെ
ഫലമാണ് ഉഷാകല്യാണം. അതിനു പ്രത്യേകമായി
മാറ്റംഗനംചെയ്തതു ഗ്രാമത്തിൽ കോയിത്തമ്പുരാന്റെ
മീനകേതനചരിത്രം തന്നെയെന്നുള്ള വസ്തുതയും പ്രസ്തം
വനീയമാണ്. ഉഷാകല്യാണം പകർത്തി അച്ചടിപ്പിക്കു
വാൻ കോട്ടയത്തു മലയാളമനോരമ അച്ചുതൂങ്ങത്തിലേക്ക്
അയച്ചു. ഹിവകു ഇതുകാഥനായ രേഖയുന്ന് അറിഞ്ഞ
പ്പോൾ ആദ്യമായി പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്ന കൃതി ഈശ്വരവ
മായിരിക്കണമെന്ന് ഉപദേശിച്ചു. അതക്കുറും മാത്ര

യിൽ ഒൻപതു മുതൽ പന്ത്രണ്ടു വരെ മൂന്നുമണി കൂടെ കൊണ്ടുപോയ ഒരു കൂതിയാട് നെൻറ ഇഷ്ടഭവനമായ കമാനപ്പുർഗ്ഗവനിയെപ്പറ്റിയുള്ള സ്തോത്രമെന്നുമായ ഈ ശ്ലോകം. ഗീതിവൃത്തത്തിൽ അതു മനോഹരമായ ഒരു സ്തതിശങ്കരം കൊള്ളിക്ക് ഏതാവൽപര്യന്തം ലബ്ധമായിട്ടില്ല.

“മാഷയ, മോഹനമോമയ-
മാഷറെ വളർ കുടൽ കടന്നീടാൻ
താഴെ വരമിന്നടിയൻ
താഴെ, തരുണനുമുടുവോൻമാഷയ.”

മുതലായ പദ്യങ്ങൾ മിവ്യമായ ഏതോ ഒരു ശക്തി വിശേഷത്തിന്റെ സ്ഫുടഭാവമാണെന്നു സഹൃദയന്മാർക്കു കാണുവാൻ പ്രയാസമില്ല.

“താഴെത്തൊട്ടു സമാനമാകുമധരം
കുസംഭവം നകന്തം ദ്രവം
ചേർന്നു വർണ്ണി പേർത്തുപെത്തണിമുഖ-
പ്പെൺക്കുംമോസകിയിൽ
ജ്ഞാനമുദാസ്തകോരുമിഴിമാ-
തോടൊത്തു ചേർന്നിട്ടു-
പ്പെൺതൊടിനകമതന്മുണന്നനിശം
ചേർന്നീടണം മംഗളം.”

എന്ന് ഉഷാകല്യാണത്തിന്റെ ഒരുവിൽ കാണുന്ന ഒരു പദ്യത്തിൽനിന്ന് 1066-ാമുണ്ടു് കാണുമാസം 27-നു-

യാൺ പ്രസ്തുതഗ്രന്ഥം എഴുതിത്തീർന്നതെന്നു വെളിപ്പെ
ടുന്നു. അതു പരിശോധിക്കുവാൻ കണ്ടതിക്കുട്ടൻതമ്പുരാൻ
അയച്ചിരുന്നു എന്ന് 1066 ജൂൺ 18-ാംനു അറിയിപ്പ്
എഴുതിയ കത്തിലേ

“ഡീമൻ, പ്രബന്ധപുസ്തകം

മാമോക്കെമുക്കു ശോധനചെയ്ത്

താമസിയാതെയയപ്പാൻ

പ്രേമനിയം, വീണ്ടുമൊമ്മനലീ കണേൻ.”

എന്ന പട്ടത്തിൽനിന്നു നാമറിയുന്നു അന്ന് 26 വയ
സ്സുമാത്രം പ്രായമുണ്ടായിരുന്ന കേരളവ്യാപാർ അതിന്നു മുൻ
പുതന്നെ സരസഭൂതകവികീർതിമേന്മയെന്ന സ്ഥാനം സ
മാജിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

അറിയിപ്പുള്ള മൂന്നാമത്തെ മാഷാകൃതി കവിസഭാമ
ന്നേന്നു എന്ന അമ്മകുഞ്ഞിലുള്ള ഒരുനാടകമാണ്. അത്
1087-മാണു വൃശ്ചികമാസത്തിൽ കേന്ദ്രയത്തുവെച്ചു നടന്ന
കവിസഭാജ്ഞിന്റെ സമ്മേളനത്തെ അധികരിച്ചു രചി
ച്ചിട്ടുള്ളതാകുന്നു. കുമാരപുരം കണ്ടതിക്കുട്ടൻതമ്പു
രാൻ, വെണ്മണിമഹൻ നമ്പൂരി, വില്പട്ടത്തു രാജവൻ
നമ്പ്യാൻ, കുമാരമംഗലസ്സു നീലകണ്ഠൻനമ്പൂരിപ്പാട്,
കണ്ടത്തിൽ വരഗീസ് മാപ്പിള, പെരുമ്പയിൽ ഇന്നീനി
മുത്തു മുഹമ്മദ്പോഴാണ്. ഗ്രന്ഥകാരനും അതിലെ ഒരു
പാത്രം തന്നെ. ഓരോ കവികളുടേയും ശൈലിയിൽ
തന്നെയാണ് അവരവർ ചൊല്ലേണ്ട ശ്ലോകങ്ങൾ രചിക്ക

പ്രതികരണമായി എന്തെങ്കിലും ഈ നാടകത്തിന്റെ കരു
പ്രയോജനപ്പെടുത്താൻ പറ്റിയ കാര്യമുണ്ടെന്ന്.

[illegible]

അസംഗതവുണ്ട്. അവിടുത്തെ ധാരണാശക്തിയും സമാധിഭാവമേവയും അനുപമമായിരുന്നു. തന്നിരിക്കുന്ന അവിടുത്തെ കടവിൽ അസ്താവധാനം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള പാലം സിദ്ധിക്കുകയുണ്ടായി. ബ്രഹ്മീനായാണു് തമ്പുരാന്റെ കടവിൽ ഒരു കൃതി എഴുതാനെന്നും അതിൽ ഒരു കണ്ടലും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവിടുത്തെ പല പ്രകാരത്തിൽ കാതികവും മാനസികവുമായ അസംഗതം നേരിട്ടു. അതിനിടയ്ക്കു പല സന്ദർഭങ്ങളും നാടകം പൂരിപ്പിക്കുവാൻ അവിടുത്തെ കണ്ടലുകളും 1075 വൃശ്ചികത്തിൽ അവിടെ ഒരു മനോരമയിൽ 'ബ്രഹ്മീനാവിമലം' എന്ന പേരിൽ എഴുതാനും ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിന് അവിടുന്ന്

“തുകാലത്തിന്റെ തിങ്ങും ഗുഹബഹുലകലാ-
പങ്ങളാൽ മംഗളശ്രീ

നില്ക്കുതായ് കാണുകമൂലം നിപുണമതി ദേവ-
ജ്ഞാനാനന്ദമോദം

ഉൾക്കൊട്ടും ശ്രീചിന്താപകവശനയി, നിൻ
ജന്മമുന്മേഷമേറും

നൽക്കാലത്താക്കിവയ്ക്കുന്നതിനു കൊതിയൊരേ
വാണിടുന്നെന്തെന്നും.”

“ഗർഭസ്ഥയായ് ബഹുദിനം

ദൂർഘഭവം വഹിപ്പതോ, ദദേ.

ദർശനേന മനസ്സാൽ വി-

നിർത്തുന്നതിന്റെ ചെയ്തതോ മറ്റും ?”

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

എന്നും മറ്റും മറപടി അതേ പത്രത്തിൽത്തന്നെ എഴുതി. ശൈശവം മുതൽക്കുതന്നെ പലനരത്തിലുള്ള ശമീരപ്പീഡ കൾക്കു ചരത്രീഭൂതനായിരുന്ന അവിടുന്ന് ആ കൊല്ലം ഇ വെമാസം 5-ാംനു മുപ്പത്തൊൻപതാമത്തെ വയസ്സിൽ പരഗതിയെ പ്രാപിച്ചു. ഭാഷാസാഹിത്യത്തിനു നികത്തി യാൽ നികരാത്ത ഒരു മഹാനാശ്വമാണ് ആ അത്യാഹിതം നിമിത്തം സംഭവിച്ചത്.

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ. രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാന്റെ മറ്റു ഭാഷാചമ്പുക്കളെപ്പറ്റി മാത്രം ഇവിടെ സ്വപ്നം ഉപ ന്യസിക്കാം. ഭാഷാചമ്പുക്കൾക്കു സിംഹാധിപ്യംകൊണ്ടു ഒരു കൃതിയാണു്. ശ്രോതാക്കൾക്കുതന്നെ വിരമസത്തിന്നു കന്നു പോലെ പ്രാവശ്യമുള്ള ഒരു ഇന്ദ്രിയത്തും തിരഞ്ഞെടുത്തു കവി അതിൽ തന്റെ കവനവിഷയകമായുള്ള സമ്പു സാഹിതപരത്തെ പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽ പ്രകടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. 187 പദ്യങ്ങളും 16 ഗദ്യങ്ങളും ആ കൃതിയിൽ ഉൾ പ്പെടുന്നു. ഒന്നൊഴികെ മറ്റു ഗദ്യങ്ങൾക്കു വൃത്തഗന്ധി രൂപം അശേഷമില്ലെന്നുള്ളതു് ഒരു വിശേഷമാകുന്നു. ത നിമിത്തം ഒരു ഭണ്ഡകൾപാലും ഇതിൽ കവി ഉപനിബന്ധിക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ സുബന്ധവിന്റെയും ഖാണന്റെയും പ്രാസഭൂയിഷ്ടമായ ശൈലി എറെ കൂറെ, ചാളിത്യത്തിനു ഹാനിതമാകയാ, അനുകരിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടു്. താഴെക്കാണുന്ന ചെറുഗദ്യങ്ങൾക്കു് ആരെ യാണു് ആനന്ദസാഗരത്തിൽ ആദാദിക്കാണതു്?

പദ്യങ്ങൾ.

1. മംഗളം ചൊല്ലാം —

“ഇപ്പോഴിൽക്കീറിനി പാതം പെരുകിത്തൊഴു കമം-
രാലത്തത്തിൽക്കിളിത്തീ-

ട്ടെപ്പേക്കും കാമമെല്ലാം കനിവിനേരത്തേയും
കല്പവല്ലിക്കുത്തേന്ന,

ഉരപ്പുവികൽപ്പരാരിക്കുപചിതപരമം.
മോശമേകീട്ടുമോരൽ-

പ്പിൽപ്പമംഗലികയാതേ, ജനനി, പരശിവേ,
നിൻപരം കമ്പിട്ടെന്നൻ.”

(1)

2. കണ്ണാണുപയോഗമെന്നും —

“കണ്ണാണുപയോഗമെന്നുപയോഗമിരിക്കും-
കണ്ണാണുപയോഗമെന്നു ;

തിണ്ണാണുപയോഗമെന്നുപയോഗമിരിക്കും-
തിണ്ണാണുപയോഗമെന്നു ;

അണ്ണാണുപയോഗമെന്നുപയോഗമിരിക്കും-
അണ്ണാണുപയോഗമെന്നു ;

വണ്ണാണുപയോഗമെന്നുപയോഗമിരിക്കും-
വണ്ണാണുപയോഗമെന്നു ;

(2)

3. ചിത്രപേല തിരക്കുപ്രദം —

“എന്നാൽ മാനിച്ചു കണ്ടീടുക സൂത്രപരം.
പ്രകൃതാതിപ്രമാൻ താ-

നിന്നിക്കാണം ത്രിലോകീവതയുടെ ചുവരം-
കന്ന നന്ദനമൊത്തൻ,

കുന്നൽക്കാൽ കൈവണങ്ങും പുതിയൊരു സുഷമം-
 മേഴ്ഗികൊണ്ടെഴ്ഗന്നാനും
 കണ്ണിൽപ്പീയുയർച്ചര കനിവിനൊടു പൊഴി-
 കണ കല്യാണഗാത്രൻ." (3)

4. സുതാസുതം—

"മുന്നിദ്രാമാമുരമുപ്പൻഴകിൽ നിജകരം-
 കൊണ്ടു ലാളിച്ചു പിന്നെ-
 അന്നൊക്കൊന്നൻ വെളിഞ്ഞൊരുവു നളിനിയും
 ക്ലാത്തി കൈകൊണ്ടു ഗാഢം
 മൂന്നും മൂൻ സ്വപ്നയാഗം മമണനകിയിൽ വ-
 ന്നിട്ടു വേർപെട്ടെന്നും
 കന്നിക്കും താപമേര മുഴുകിട്ടുമുയരാം
 ബാലയെപ്പോലെയായി." (4)

5. അനിതലാല കൈവണി ചിത്രാലാല കൈവേഴ്—

"കുന്നൽക്കണ്ണാളുണിഞ്ഞീടിന മകൾമേണ,
 പ്രാമായ് നികൻറ മിത്തം
 മൂന്നും കൈകൊണ്ടു പൊയ്ക്കൊണ്ടൊരു അണുനെ-
 തന്നുപി,കൊണ്ടിങ്ങു വന്നേൻ ; [ഞാൻ
 മൂന്നാൽ നിൻ കൈകളാകുന്നമിതലാലകൾകൊ-
 ലിന്ന ബന്ധിച്ചു കൊരം-
 മേന്നിന്മേൽപ്പുതുത അന്തർകൾകൊഴി, വഴിപൊ-
 ലിന്നി മട്ടിച്ചുകൊരുക." (5)

6. പാണിൻ കുറിയെടുക്ക കണ്ടെന്നു —

“അപ്പോൾക്കൊന്നായിത്തന്നെ മുട്ടമുൾമണമാ-

നിറമു പൂക്കുവന്നത്തിൽ-

ചെല്ലപ്പുറീടുന്ന മണത്തറയിൽ മലർമിഴി-

അയ്യമുറയോടുകൂടി

കെല്ലോർ മൂത്തുകുളിക്കുന്നിടത്തുകൾ

പൂക്കുകൊണ്ടു വാഴും

പൊൻപൂ പൊന്നോമ്പുജൻതന്നുടെ പുത്തുമയലും

മേനിയും മേനിയോരും”

(6)

7. തീർത്തുകൊണ്ടു പട്ടുപുറം —

“മുപ്പാളും മാനവന്മാരുടെ ഗുരുധിര-

ത്തിങ്കുവെത്തുതുമ്പോൾ

മുക്കോലും മുണ്ടും മങ്ങാത്തുകൊട്ട കളിയും-

ടുന്ന ചക്രായുധത്തെ

തൂക്കയിൽമേറ്റുതൂ ചീതതീടിന മരമൊട്ടുകൾ

പാഞ്ചജന്യം മുഴക്കി-

തക്കത്തിൽത്തന്നെയങ്ങീ സുരരിപുണ്ഡം വൻ-

പേരിനുംകോരുവാക്കുൻ,”

(7)

8. പാഞ്ചജന്യം —

“മർദ്ദിച്ചുകൊണ്ടോരോരോ യുദ്ധത്തിപ്പുറന്നും-

വീരരെച്ചൊര മേമന്തൻ-

മർദ്ദിക്കുമെവണ്ണമാക്കിപ്പുകുടവിലും-

അങ്ങനെ വിങ്ങും മദത്താൻ,

മാണാചമ്പുക്കൾ

ഗർജ്ജിച്ചുകൊണ്ടു ശൈവജ്ഞാപരമായ മന്ത്രിയും
നേരമുണ്ടാകുമ്പോൾ
സർജ്ജിച്ചു ചോരാപ്പോരാകുന്നിടവിട്ടോ
വൈഷ്ണവാഖ്യപരത്തെ."

മറ്റും.

അവയെപ്പറ്റുന്നതിൽ ഉപയോഗിക്കാവുന്നതും.

"ഈ വെണ്മയും ചാവണ്യപരമായനിധിസുധാകരമായ
മറ്റു നവയവനോടൊത്താണ് സവിശേഷശ്രീഷ്ഠി
യായിട്ട് അതേഗുണമേകിയിരിക്കുന്ന വസന്തസമഗ്രമ
ത്താൽ നിത്യപരമാമണിയകയാൽ വനരഞ്ജിയെന്നപോ
ലെയും, തങ്ങളിവാകുകകൾക്കു ശാന്താൽ മരവികസിതയായ
സരസിജവനിയെന്നപോലെയും, തെളിവു തിരയുന്ന ശരൽ
സമയസുഷ്മത്താൽ പരിപൂർണ്ണസരമഗ്രയായ പനിമതി
ലേഖയെന്നപോലെയും, നിഖിലജനങ്ങളുടെ മിഴികളിലൂടെ
കിതയുന്ന കാന്തിശാരകളാൽ സുധാസേകമകിടകൊണ്ടു
ചോരകോത്തരവിടവസമേതനായ നന്മകൾ പരമവാസ
പ്രതിനേകപാത്രീകൃതയായിട്ടു ചിത്തസമയമെന്ന നിജ
സഖിയായ ചിത്രമേഖലയോടുമനുസരണമെന്നു മത്തക
ശിനി വസിച്ചു."

പുവസ്കികളുടെ മാറ്റം കവി മുഴുവൻ പരിത്യജിച്ചി
ട്ടില്ല. അവരെ സന്തോഷിപ്പിക്കുന്നതിനോ ഏതാനോ
മാർ "വാരം ചോരാതെ നഖം പാർവ്വതചിതയാം ഭീ
തി" എന്നും, "നിജകാമലകണ്ഠനയാ" എന്നും പ്രയോ

നീക്കുന്നതിനും, "കുന്നിപ്പീടുന്ന നിൻ വൈഭവം" "നളി
നവിശഃഖമന്താ ജഗന്മാനനീയൻ" എന്നീ വരികൾ തനി
കംഗാഭ്യുദയത്തിനും അവിടുന്ന് മുതിർന്നുണ്ട്. വഴിയ
ചവുക്കളുടെ കൈയ്യിൽ ഇത്തുകൊണ്ടൊന്നും സ്വർഗ്ഗത്തോളം
മല്ലെങ്കിലും അതിനോട് കൂട്ടാക്കെ കിട്ടുന്ന ഒരു പുതി
യ കൈയ്യിൽ സ്വർഗ്ഗത്തോളം അതു പര്യവർത്തന ഒരു കവി
പുണ്യവന്റെ കൈകളിൽ അതു ചിതം ഏതൊരു
ജനകമായി പ്രശോഭിക്കുകയും ചെയ്തു. രവിവർമ്മകായി
ജന്മപ്രദാനം മോനായി അക്കാലത്തെ രീതി അനുസരി
ച്ച് അങ്ങനെയൊരു വൈകല്യങ്ങൾ കാണുന്നില്ലെന്നില്ല.
'സംഗ്രഹം' 'സംഗ്രഹം' 'സംഗ്രഹം' 'സംഗ്രഹം' 'സംഗ്രഹം'
'വിദ്യാ വിനയമിഹകൊണ്ടുവരികനാം', 'നീക്കമില്ലാത്ത
കൈ', 'കൈയിൽപ്പെടുന്നതൊന്നു കൈ', 'കൈവെട്ടേണ്ട
(കൈവെട്ടേണ്ട അമ്മ)', 'ഇത്രയുംകൂടി ആ കൈയിൽപ്പെട്ടവ
താണ്', എന്നാൽ കൈവെട്ടേണ്ട, വെണ്മണി അപ്പോൾ,
നടുവെട്ടേണ്ട, വെണ്മണി മറ്റൊരു ശബ്ദത്തിൽ വെണ്
നിപ്പോൾപ്പെട്ടതായിത്തീർന്നു. അങ്ങനെയൊരു
വൈകല്യവും വെണ്മണി കൈവെട്ടേണ്ട ഇത്രയുംകൂടി
മായി കാണാത്തതുകൊണ്ട് നിമിഷവാൻ വഴിയുണ്ടാകാ
കൂടാതെ അതുകൊണ്ടു ഇപ്പോഴുംകൂടി, ശബ്ദത്തിനല്ല
അതുകൊണ്ടു പ്രകൃതി അങ്ങനെയൊരു ശബ്ദത്തെക്കു
ടന്നും മനസ്സിലാക്കി, അങ്ങനെയൊരു സ്വർഗ്ഗത്തോളം
സന്നിധിയും കൊണ്ടും മറ്റും വിവക്ഷിക്കുന്നതോ മോശി
മില്ലെന്ന് ഒരു സ്വർഗ്ഗത്തോളംകൂടി കാണാകവിത

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ഒരു കൈ. ശബരന്മാരും ചെമ്പിച്ചിത്തൂടക്കിയ തമ്പുരാൻ കേരളീയരുടെ കൃതകേശികമായ അലരത്തെ എല്ലാക്കാലത്തും അമ്മിക്കുന്നു. അവിടുത്തെ കവിതകളിലെന്നപോലെ അനുസ്മരമായി അർത്ഥപൂർണ്ണി തുളച്ചിത്തൂടുന്ന ഭാഷാപദ്യങ്ങൾ കൊട്ടങ്ങളുൾപ്രസ്ഥാനത്തിൽ അല്ലുകാലത്തു വളരെ വളരെ വിരളമായിരുന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത പലക്കും അറിവുള്ളതാണല്ലോ. ആ പ്രസ്ഥാനം പിന്നീട് കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിച്ചതു രവിവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാനെൻ പ്രിയസുഹൃത്തായിരുന്ന കണത്തിക്കുട്ടൻതമ്പുരാനും അവിടുത്തെ അഭിവർദ്ധനായ ജ്യേഷ്ഠൻ കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാനും തന്നെയാണ്.

ടി. ജലീപതിണതം ചമ്പു.

ഗൗരീപരിണതം കൈപ്പുണ്ണുകൃതിയാക്കുന്നു മുൻപുതന്നെ പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു. കവിതയ്ക്ക് ഉഷാകല്യാണത്തോളം സ്വാമസ്മിദ്യ. പൂർത്തിയാക്കിട്ടുള്ള പ്രഥമസ്തവകത്തിൽ പാവനിയുടെ തപസ്സുദയ്ക്ക് പ്രതിപാദ്യം. കമാസം വേം അഞ്ചാംസ്തവത്തെ കവി ചാരുമമായി ഉപജീവിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചില പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും താഴെ ചേർക്കുന്നു.

പദ്യങ്ങൾ

1. കാമപകരണം

“ചെന്താർബാണൻ മഹേശൻതിരുമിഴികനമിൽ
 സ്തോമായ്തീൻ ദേശം
 സന്താപമഗനായി ക്ഷിതിധരതനയാ
 ഭഗനകാമാ നികാമം

നിശിച്ഛാർ കന്തമാകും നിജതന്മസുഷമം-
 പൂർവ്വം നീരജാജ്ഞീ ;
 സന്തസ്തൃതിതൻറ സാരം പ്രിയന്തമനുഭവം
 പ്രേമമേവ വധുനാം.” (1)

3. ചെറുകിടം പെണ്ണ്—

“നീലക്കാർകന്തികോലം പുകി കഴൽനിമന്തൻ
 മേന്മ നന്മെന്മുകൾക്കും
 നീളത്തുകും മധുളീമധുനകളവമോ-
 രത്നം ഗീ പെൺകയ് ചുകൾക്കും
 ലീലാചാതുര്യമേറുന്നതിനവലന്തകൾ-
 കും കടന്നല്ലി മമദൃ
 നീലക്കണ്ണാർ തപസ്സിനുചിതതതവീ-
 ള്ന വേഷം പരിച്ഛാർ.” (2)

“ചിത്രം ചിത്രം മേന്മപരിപരമിക്കു മേന്മകറ നല്ലം-
 നന്മനംഗീ മുഖതിലങ്ങിയും മുത്തുമാലാ വെളിഞ്ഞാർ ;
 ലോകമേറും പുനമപി തലാ രാഗമരം വളപ്പൻ
 മൃഗാപാശ്വീ ഗിരിമകൾ കളഞ്ഞീടിനല്ലൊരാൾ.” (3)

“കളഞ്ഞു മായത്തും മൃഗതതികൾ മരുന്നതിലധികം ;
 വളഞ്ഞു ശാഖാതും പൂമുഖപരിപൂർണ്ണതികളൽ ;
 വിളഞ്ഞു നീവാശാലികളുമതിയാ, യനാശാശൻ
 തെളിഞ്ഞു പൂണ്ണതീ ഗിരിമകൾ താപിക്കുന്ന വിവി-
 [ഭന.” (4)

3. വെട്ടുപിന്യാരു തൂവരമൊഴക ചമ്പകിരതാഴ്—

“അയ്യോയോ കഷ്ടമെന്തിങ്ങനെ വിഭങ്ങി, ഭൂശം
 ഖാലിശത 10 കലന്നി—
 തനീയാളം കണ്ണനിൽച്ചെന്നയി, തവ ഏതെ
 ചേർന്നിന്നേണമേനേ ?
 പൊയ്ക്കല്ല കാര്യം നാടോ മരിക്കുകയുമം—
 സിദ്ധ സംയോഗമയ്യോ
 ചെക്കയ്ക്കല്ല നീ; മുരിക്കിൽപ്പരിമളകിളകം
 മുല്ലയെച്ചെത്തിക്കൊല്ല.”

(5)

7. തമിഴുടെ രചന—

“ആനത്തേലാണെടുക്കുന്നതു പരമമുകൊ-
 ണ്ണത്തു ചന്ദ്രാവതംസം-
 ന്നനം കൂടാതെ ചീത്താബരതമനഃമനി-
 ഭൂവനെസ്സുവചെയ്യും;
 കനൽ കാളപ്പുറത്തിപ്പൂർവ്വതിയെഴുന-
 ജ്ജംഹിയർ കണ്ഠപോയാൽ
 മംഗിച്ചീടുന്ന ജംഭാരിയുമിവരനിൽ
 നിന്നിറങ്ങീട്ടു വേഗം.”

(6)

മുഖ്യം : അപ്പസ്—

“അനന്തമിവരും കലാചലകമേരപെറന്നായ ഏ
 മവാക്കർ അനമതിയെ ചെലിച്ചിട്ടണിമതിശേഖരവിശ
 ഹമെണമത്രേണകവുമസ്ഥമാനയായി തൽക്ഷണംതന്നെ
 (തന്നയം)വിശ്വോഗശോകപൂർവ്വകമീശ്രുതനായ സാത്തനയും

പരിശുദ്ധനായ മേനകയും മറ്റു ചില ചലവുമാരും
 കേയും ശ്രദ്ധാപൂർവ്വമെളിവരിച്ചു തന്മണനശേഷമെ
 ഞാൻവിരവരിവസ്ത്രയ്ക്കായി പ്രിയവരസ്ത്രമാക്കേടുകൂടി അ
 രവിതരങ്ങളിലാവേശിപ്പിച്ച് അതസീപ്രസ്തനനകാശമായ
 പൂങ്കുഴലു കാൺകയാലകാലസമുദിതനീലാംബുവാഹമരി
 ന്ന ശകപുഷ്പ ഭകേളങ്ങളായ ശിലാവളങ്ങളാലും അതി
 സമഗ്രമായ ഭൂമിയിതരങ്ങളെ പൂത്തുനീലാവരം കയ
 തിക്കേളകതരങ്ങളായ ചകോരങ്ങളാലുമാഗദ്യമാനതാ
 യിട്ടു രമ്യതരങ്ങളായ പാമ്പുനമ്പി.സ്ത്രസങ്ങൾകൊണ്ടു
 വസ്ത്രമാഗ്നങ്ങളിലൂന്നമാകവസ്ത്രം സ്ഥലകളിനിവിവി
 സമതരങ്ങളുണ്ടകൊണ്ടു കനകശല്യമായ കരലായാശുക
 മാകുന്ന കലശലിതകളാൽ പാശ്വാഗ്രന്ധായും, മാർവരം
 നിറഞ്ഞ പൊർമകളാകുന്ന പൂമഞ്ചരികളാൽ കറ
 ഭേതാസ് അമ്പനതായയും, അമ്പനതമിളകിക്കൊണ്ടിരി
 കുന്ന കറുനീരകളാകുന്ന വരിവണ്ടുകളോടു സമ്മിമിതയാ
 യുമുള്ള ജംഗമമന്തയെന്ന ഞാനുമാരു മണ്ണലാശ്ശി ശശാങ്ക
 ധരതമായ ഗൗരീകൃഷ്ണന്ത പ്രാപിച്ച് നിജാലവചിതലാ
 ഭാവസാനമായ താ സ്തിനഞ്ചിക്കൊണ്ടു സമാരംഭിച്ചു.¹⁵

വൃത്തഗന്ധികളുമാത്ര ചന്ദ്രഗദ്യങ്ങളിൽ ഇത്
 ഏറ്റവും വിശിഷ്ടമാണ്. ഇതെല്ലാമായാലും പ്രാചീ
 നചന്ദ്രങ്ങളായ ഓരായണം, മനേഷധം, കാമദേവനം,
 പാരിജാതവർണം, പാ പതിസപന്തംവരം മുതലായവയു
 മായി തട്ടിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ഉഷാകുപ്താണത്തികൻറയും
 ഗൗരീപരിണയത്തികൻറയും അപകന്തം പ്രത്യക്ഷിതവി

കാഷാപവന്യക്കാരം

കുറുമ്പുക്കൾ സമ്മതിക്കുവാൻ താമിട്ടല്ല, അതു ഗുണമുണ്ടാകാൻ തമ്മിൽ വാസനാവിഷയകമായുള്ള താമിട്ടല്ല തമ്മിൽ ഹൃദയമാണെന്നു പറവാൻ വിവൃത്തിയുമില്ല.

4. സന്യാസമോചനം

ഇതു നിരവനന്തപുരം കയറേണ്ടി ഗതരിക്കട്ടിത്താമര ഉണ്ടാക്കിയ ഒരു ചമ്പുവാണു്. 145 പദ്യങ്ങളും നാലു ഭാഗ്യകണ്ഠങ്ങളു്. ഉഷാകല്യാണംകളു് ആ രീതിയിലിട്ടു ചെഴ്ത്തിയ ഒരു പ്രബന്ധമാണു് ഇതു്. കവിതയ്ക്കു ഗുണമുണ്ടെന്നു പറവാൻ പാടില്ല എങ്കിലും “ഇക്കാലത്തൊന്നു മെട്ടു നെറുകകളെന്നുള്ളൊഴെഴുത്തുകിലും മിക്കയും ശരിയാക്കിയൊഴുതിയാലൊട്ടല്ലതാഴെത്തുറമോ” എന്നു നിവൃത്തി അക്കാലത്തു ഗതരിക്കട്ടിത്താമര അത്രമാത്രം സാധിച്ചു ശ്ലാഘനീയമാണെന്നു. ഒരു ശ്ലോകമാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

ബ്രഹ്മസാന്ദ്രമുഹൂർത്തമോചനം

“കേട്ടില്ലെ കൗമുദന്തൻ സമ്മതിതിലതരം

അവേദനാരിലാതരം ?

പൊട്ടിപ്പോയൊ വോന്തരക്കിഹ ചെകിടധൂനം ?

കണ്ഠമേ ! കണ്ഠമേവം,

നാട്ടിന്നീശതപദാനിപ്രജകളിലുള്ളവരും

ഭൂഖരമൊക്കെതിരുനാൽ

ശിഷ്ടന്മാരും ജനങ്ങൾക്കിനെയൊരു ഗതിയെ-

ന്തന്നെ അർപ്പണം നമിക്കേ.”

5. வாழ்க்கைநிலை மாற்றம்

ഇത് എന്റെ ഒരു സാഹസ്യം മീടായ ചമ്പുവാകുന്നു. അതുകൊണ്ടുനറുപതു പട്ടങ്ങളും പെട്ടെന്ന് പതു ഗട്ടങ്ങളും ഒരു ദൈവകുറുപ്പാണ്. മൈസൂരം, കൊളിയാലിയം ഇവയൊക്കെ പൂജാക്കുമെന്നും ഉത്തരകാലമെന്നും പ്രസ്തുതചമ്പു രണ്ടായി പകർത്തിക്കൊന്നു. ഞാൻ ചോലപ്പട്ടത്തിൽ മേല്പത്തൂർ ഭട്ടത്തിരിയുടെ സഭാഭാരതം, ഭൂതചക്രം, പാശ്ചാത്യീയ ചരവരം ഈ ചമ്പുക്കൾ, ചങ്ങനാശേരി കവിവരംകൊണ്ടിരുന്നവകാന്റെ അന്തേവാസിയാക്കുന്ന അർവസരത്തിൽ വെച്ചുവെച്ചു പഠിച്ചു അന്നുതന്നെ ചമ്പുക്കളിൽ എറുക്കിയെടുത്തു അവരം അതിന്റെ അയിത്തീർന്നു. മൈസൂരം, ചെല്ലൂർമാഹാത്മ്യം, ചാരം, ചാമയണത്തിന്റെ ഏകാന്തം ഭാഗമേറ്റു എന്നീ പ്രാമീയചമ്പുക്കളും എന്റെ ഗുണനാമന്റെ ഉപകല്പനാലും ഗൗരീപരിണയവും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുപോകും എനിക്കു ഒരു ചമ്പു രചിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നുള്ള മോഹം സ്വാഭാവികമായി അനുഭവിച്ചു. അതിന്റെ ഫലമാണ് സുരഭോദയോദയാഹരം. അത് 1083-ൽ അച്ചടിപ്പിച്ചു. അതിനെ എന്റെ കവിതാചരിത്രമേ ഒരു അപകൃഷ്ടമായി മാത്രമേ സഹൃദയന്മാർ കരുതേണ്ടതുള്ളൂ.

സുജാതനാഥപാഥത്തിലേ കഥ പൗരാണികമല്ല, മാര
തപരിത്രാണകൃതമാണ് ക്ലാസിക്കബ് ജാഡീശ് ചെന്നായ ജയ
ചന്ദ്രന്റെ പുതി സുജാതയെ ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥത്തിലേ രാജാ

വായ പൂർവ്വം താമിൾ അനുരക്തമായി ചമയുന്നു. ഇത ചന്ദ്രനും പൂർവ്വം അന്ത്യം ശത്രുതയിൽ വർത്തിക്കുന്നവ രാണ്. ഇതചന്ദ്രൻ തന്റെ പ്രതാപത്തെ പ്രദർശിപ്പി ക്കുവാൻ ഒരു രാജസൂയനാശം നടത്തുകയും അതിൽ പൂർവ്വ വേഷികകൾ മറ്റുള്ള മാരകരാജാക്കന്മാരെല്ലാം അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ ആജ്ഞാകരമായെന്ന നിലയിൽ പങ്കുകൊള്ളുക യും ചെയ്യുന്നു. ആ രാജാക്കന്മാരിൽ ആരെങ്കിലും പുത്രീ മേന്മാവായി വർദ്ധിക്കാത്തതെ എന്ന് അദ്ദേഹം നിശ്ച യിക്കുന്നു. എന്നാൽ സുജാത കാലമിട്ടു പൂർവ്വവനെ അമ്പലാനിക്കുവാൻവേണ്ടി ഇതചന്ദ്രൻ വരണമണ്ഡപ ത്തിന്റെ ബലിർഭാരത്തിൽ സ്ഥാപിച്ചിരുന്ന അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ മോഹപ്രതിഗർഭമാണ്. അതു കണ്ട കൃത്യ നായി പിതാവു പുത്രിയെ കാരാഗൃഹത്തിലാക്കുകയും പൂർവ്വ അമ്പലം നിന്ന് ആ മനസ്സിനെയെ വിടുതലയാക്കി സ്വ രാജ്യത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവോയി പാണിഗ്രഹണമെടുക്കു കയും ചെയ്യുന്നു. പ്രതികാരമാക്കിയതാ ഇതചന്ദ്രൻ തന്റെ അർദ്ധമുഖം ഗോറിയുമായി സഖ്യം ചെയ്യുകയും അവർ രണ്ടുപേരുമായി പൂർവ്വവനോടു യുദ്ധം തുടങ്ങുകയും ചെയ്യുന്നു. ആദ്യത്തെ പോരിൽ ഇരും പൂർവ്വവനെന്നെ യാണ് കീഴടക്കി വീണ്ടും സമ്പാദിസാഹസ്യവെന്നതായി മുഖമുഖം സമരഭൂമിയിൽ എത്തി. പക്ഷേ തുടർത്തുന്ന പി താവിന്റെ ശിക്ഷിതത്തിൽ ദയക്കുറയ്ക്കുന്നതായി പുത്രി കഴിയുന്നതും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നവെങ്കിലും അമർഷാസനായ പിതാവ് അത് അപ്പവും ചെയ്യിക്കാത്തതായി. ആ

യുദ്ധത്തിൽ പൂർവ്വ ബന്ധിയാക്കപ്പെടുകയും ആ വാർത്ത കേട്ട സജാത അഗ്നിപ്രവേശം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. ഒടുവിൽ,

“നന്ദൻ നാഭസ്ത്രം ചേർന്നു തൻ തനയനും
 തൽക്കാലത്തും നഷ്ടനും-
 ചെന്നാലും പ്രമദം വഹിക്കുകൊണ്ടു നീ
 കല്ലൊക്കത്താരുമുള്ളാത്തവൻ,
 ഏൻ നാശത്തിന്നു നീയിരിക്കിൽ മതിയാം ;
 നിന്നെത്തുളച്ചപ്പൊഴിതേ
 ചെന്നാലുണ്ടു പെരുത്തനാത്മമിതി: ഞാ-
 നോക്കുന്നു ഏൽക്കേണ്ടതേ.”

എന്നു ജയചന്ദ്രനോടു പറഞ്ഞു ഗോവി അദ്ദേഹത്തെ വധിച്ചു കാണ്വകുവ്വവും കീഴടക്കുന്നു. അതാണു് കഥയുടെ അവസാനം.

“ധരിതരിയിന്നു ക്രുരന്തല്ലിവിടെ നാം കലംകത്തുവാ-
 നെക്കിത്ര തുടങ്ങാപ്പതിൻ ഫലമൊട്ടുക്കുമീവണ്ണമാം ;
 പെരുത്തരിവിമിരിക്കിലും ഭ്രമമകറ്റി നന്നാക്കമി-
 കേരുത്തു തിരിയാത്തവൻ കഥയിതൊന്നു വായിക്ക-
 [അം.]”

എന്നുള്ള കവിതയുടെ അഭ്യർത്ഥനയോടുകൂടി ഗ്രന്ഥം സമാപ്തമാകുന്നു.

ധീല പദ്യങ്ങളും ഒരു ദണ്ഡകവും ഉദ്ധരിക്കാം.

ഗജ്ജാകാന്തബ്ധമേകൈന്നാത്ഥ ഹരിതനിവേഷം—

ഉത്തേ തിത്ത്വം ധരിക്കും

തുജ്ജാഭോഗം തദീയം വിഷയമവിഷയം

വാക്കിനെനന്നാക്കണം നീ.”

(3)

“കിഴക്കാളും രൂപക്കുക്കളിൽ പരിപ്ലവൻ കരയലം

കഴിക്കാണെന്നാൽക്കേൾ നരപതി കമിട്ടാടിപതിവൻ

പുഴിക്കാതൻ നഖ്കം പൂതവിഭവമൊത്തുള്ള പുരുഷൻ ;

മഴക്കാർക്കെകൂട്ടപുകഴി, മഴിയോ മാലയിടുവാൻ ?” (4)

4. ജലസമ്പന്നനായ പൂച്ച സ്വകാര്യം—

“സാപബ്ധ്യാപൂഷ്ണ കൂട്ടക്കുറ്റിവിരുവതിൽ—

ക്കാഞ്ഞിമാരേറ്റുമുത്രേ

മോപംകൂടാതെ മോടം ഏടി ; വേതി മറി-

പ്പാവത്തേനീവിധത്തിൽ ?

ചാപം തോറ്റുന്നതാം നിൻ പുകിക്കൊഴികെ മ-

കറ്റാനിന്നം തന്നെയീ ഞാൻ

തോപം സന്ധിപ്പനാൾ തൊട്ടിത്തുവരെയമ-

കുപ്പട്ടതായ്ക്കേടുത്തുണ്ടോ ?”

(5)

5. ജലസമ്പന്നനായ പൂച്ചയ്ക്കു—

“അയ്യോ ! കമിപ്പതിൻ പെട്ടോളുകുളിവനു

വയ്യാമലാളോടത്തുകാലം

വിധിയനുഭവം—വിരവിലത്തുരുളം

വിരഹത്തുയിരലകുടലിന്റെ നടുവിലിരുവുകൽ

വിമലനവുഴിയിതിവേലം.

(1)

മുരുട്ടുന്ന ശുന്ധപൊട്ടു കരളിൽക്കുറുന്തിയമു-
മിരുളാം നീരാട്ടി സുഖിയാകും
മിത്തമലർ വേരും—മുഷ്ടമൊഴി നൂകും
നേത്രമലമാന്തിയുപമന്തികൊടുമൊത്തു സമ-
വന്തിമഹനാലുരിലുമേകും. (2)

മാപാപി മാനുദയെ രോചാവധിപ്പെട്ടതിൽ ച-
ലാപാശ്ശി രൂപസുത നീർന്നും
മനസ്സിൽ തകന്നും, ഗതികടനമാനും,
ഗുണമൊരു തൊഴിയുടെയിൽ വരുവതിന്നു വിഷ-
[കൃമിയെ]-
തെതിർന്നിലയിലിനങ്ങളൊടു നേരിടും ; (3)

ശരിയാശിഷ്ടാകുമൊരു കുതിയാ വരാത്തതി-
ലമിതാധി ഹൃസ്വമനു നീളം
ഏതത്തഫലം ! കാളം—മുഷ്ടമൊഴിയൊന്നാളം
പാശ്ചാത്യത്തത്തമമത്സ്യവനിതാത്തീടനു-
മുന്തിലത പാശ്ചാത്യ പലനാളം ” (4)

6. പാശ്ചാത്യമനഃ—

ഈ ചമ്പു ഏറ്റുമാനൂരിൽ കോമളജ് പ്രൈവറ്റ് സർ
പി. ശങ്കരൻ നമ്പ്യാരുടെ ഒരു ബാല്യകൃതിയാകുന്നു. ഇത്
അച്ചടിപ്പിച്ചത് 1935-ൽ ആണ്. രചനയ്ക്കു പഴമ
വരുത്തി കവിതയ്ക്കു പ്രാചീനചമ്പുക്കളുടെ മൊഴു നല്ക
വാൻ കവി കഴിയുന്ന വിധമെല്ലാം പ്രയത്നിച്ചിട്ടുണ്ട്.

ശങ്കരൻനമ്പ്യാർക്ക് പദ്യരചനയിലും ഗദ്യരചനയിലും ഒരു പേരായി പാടവമുദയ്ക്ക് ചില പദ്യങ്ങളും ഒരു ഗദ്യവും ഉൾക്കൊള്ളാം.

പദ്യങ്ങൾ.

1. ഔപാസനിക്കുൾക്കു് ഒം —

“നന്ദമോ ദേവകുസുമങ്ങളെപ്പോലെയുദയപ-
 ക്തിപ്പുള്ള യോഗീശ്വരൻ ,
 നന്ദമോപ്പാരണമൊന്നു താനിഹ നമു-
 കക്കൊക്കുന്നതും ശാർത്ഥിനഃ ;
 നന്ദമോദാതിശയോജ്ജ്വലാം സുതമിമാം
 മിച്ഛതേ ധരിക്കുന്നതി-
 ത്തൊഴമാണല്ല, വിരക്തിമുക്തചരണ-
 യീടും നമിക്കൊരുയാൽ.”

(1)

2. കിഷ്കിന്ദകം —

“പാതാളം പാടലായം ഭീവസകരനമരം-
 ശ്ലുക്കരം നേത്രങ്ങളായും
 ധാരതാപിൻ വാസലോകം തിരുമഹിതശിര-
 സ്സായുരമെങ്ങും നിറഞ്ഞും
 ശ്രീതാനാമാദ്യ സുഷിരമിതിവശമിതുകരം-
 കൈകളെയും മൂലമറയും
 വീതാതകരം വിളങ്ങുന്നൊരു വിമലവിഹാരം-
 പൂർണ്ണം കൈതൊഴുന്നേൻ ”

(2)

8. വിജയസ്തോത്രം

“ഭൂതാനാം ചീരജാമാരുതിം മിക്തവാഴ്ച ധരണൗ
 ജാതു ഭൂരികരിപ്പാൻ
 വീതാതങ്കം യദുനാം കലമതിലിടയം-
 പ്രൈതവായ്ജ്ഞാനവന്തം
 കാതോളംനീണ്ട കുണ്ഠിൻമുനകളുടെ കളി-
 ഗ്രന്ഥനരങ്ങാപ്പിറയായം-
 മീരന്ത മീരന്ത മിക്തം ജ്ഞാനിയൊഴുകിലിടുന്നാം-
 ധാരമാമാധയാമി.” (3)

തത്വം : ഭൂതാസ്തോത്രം

“പ്രാസാദങ്ങളിലാസം മമാനുകൂലം മണിമയളിതരി
 ള്ല കണ്ടൊരുമുഖം മനസി നിറഞ്ഞൊരു വിസ്മയമോഴും
 വൃന്ദാരകവരവൃന്ദം നിജനിജവപുശി ഭവിച്ചൊരു ജനയെപ്പ
 ററി നിന്നല്ല തവിട്ടു വസിച്ചു കറുപ്പന ; അമരീജനമപി
 ചമരീബാലധിസമന്തയഴുന്നേരു കബരീകാരം മുക്തിലൊ
 ളിപ്പുണ്ണം മികവും പൊയ്ക്കപ്പായ് മുക്കുവെളിയിൽ സന്ത
 രിച്ചിരിപ്പൊഴേക നെന്തെന്നുവന്നു നയനജലാനന്ദം സ
 വക്കുഞ്ഞാലംസം വിളകുപോലസുരപ്പണകാന്തിമയങ്കി
 ഭാതി ഇടങ്ങി.” ഇത്യാദി.

ഗദ്യങ്ങളിൽ അനേകം പുതിയ വൃത്തങ്ങൾ അദ്ദേഹം
 ചരീക്കാരം പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. “പരിഖസിതഖര
 കിരണനികരകരയുത്തമരിതഗിരിസ്വരകാന്തിം കിരണീം;

മുരമനതനമമഖവിവിധമണിചയഖചിതമകന്തദമോ
 ടം ചസന്തീം." എന്നും "തദന്ത സുതനായകൻ താപരാഹു
 ഇസ്സവനെശശിസന്തേജൻ ജീനനായ് ജീനനായ്, വിദിത
 നിഖിലാഗമൻ പ്രാജ്ഞനത്യാന്താൻ മനേസമവസ്ഥിതാം
 കേരപാശൈതാടം" എന്നും മറുമാൺ ആ വൃത്തങ്ങ
 ളുടെ ഗതി. മണ്ടാമടത്തു പ്രസിദ്ധമായ മണികാഞ്ചി
 യാണെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ.

7. മുദ്രപാദകൃതിപുരം

ഇത് 1093-ൽ കിളിമാനൂർ ഇത്തമൂർ മുത്തുകോ
 യിത്തമ്പുരാൻ രചിച്ച ഒരു ചമ്പുവർകനും. ഈ കൃതിയിൽ
 അനേകം സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളും കാവ്യാശ്ലോകങ്ങൾക്കിട
 യിൽ കാണാറുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ മാത്രം അഭിയിൽ
 ചകർന്നു.

1. പരാവാദിന്റെ ശുഭവചനങ്ങൾ വരും

“പരാവാദഗഭീകവാചിണി പുരം
 ഘോരനാഡകാകാവൃതേ
 കുമാരാനിയാന്ത്രിതാ വസുമതീ
 മുരസ്സവ യേനോഽപ്തതാ ;
 രേഖ് ഭാനിഷ്ട രകുകികട്ടനരഭ് -
 ബ്രഹ്മാണധചണ്ഡാകൃതിം
 സ്വച്ഛാഭിഷ്ട തമദ്യഗാസ്തപവരോ
 ബ്രഹ്മരൂദാകരം.”

കോലാലചമ്പുക്കൾ

2. കവിയുടെ പൂർവ്വം —

“വീണാലാപത്തെക്കാൾ മൂവചനമെന്നും
 അർദ്ധമാവ് അതിലാലും
 വീണാലാപത്തെക്കാൾ മഹിതമെന്നമെന്നും
 കൊണ്ടു വിപ്ലാസകീഴേ,
 കാരല അന്നാലുനമ്പും നന്ദി ഗതിയിലെന്ന-
 നെന്നൊരു മലയാളിതെക്ക-
 കോലാലചമ്പുക്കൾ കലരിതലിലും
 പാൽപക്കകൊമ്പലാലും,”

3. കേന്ദ്രകഥാപാത്രം —

1118-ൽ ഒരു പുതിയ ചമ്പുക്കൾ ആവിർ
 വിച്ചു. അവയിൽ കോലാലകാഴ്ച ആദ്യത്തെ മേൽ
 സർക്കാർ കെ. എം. പണിക്കരുടെ മൈൽനായികയും
 മൈൽനായികയും വാണാഴ്ച കെ. പി. ഗോപിയുടെ ശ്രീമി
 ത്രാമിഷകവ്യമാണ്. പണിക്കരുടെ മൂലം ‘മൈൽനായിക’
 എന്ന പേരിൽ 1098-ൽ അതിർത്തി കവനകൾക്കുമിയിൽ
 മണ്ഡലം പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിരുന്നതായി കാണാം. മൈൽ
 നായിക കേരളത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നതും കോലാലത്തിൽ യുദ്ധ
 മതിൽ അല്ലെന്നതും ആ കാലാവസ്ഥയിൽ പുതിയതായ മായ
 വികാസ് നേരം മലയാളകാലത്തിനായി പുറപ്പെട്ട മൈൽ
 നായിക സേനാനി കമ്മ്യൂണിക്സ് വെട്ടിവിട്ട് ഉടൻതന്നെ ആ
 മൈൽനായികയെന്നതും പ്രസ്തുതസംഭവങ്ങൾ ഒരു സമ്പ്രദായ
 യുടെ വേഷത്തിൽ പ്രസ്താവനയായി കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്ന

കൈമാറ്റം ആ മനസ്സിലിരിക്കെ ആത്മാവിന്റെ ശാശ്വത ശാസ്തിക്കായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതുമാണ് 'കൈമാറ്റനായിക്ക്' നിലവേ കഥാവസ്തു. സുജാതാദപാഹം കഴിഞ്ഞാൽ അടുത്ത ചരിത്രപരമായ ചുരുക്കം ഇതാണ്. ഇതിലും രണ്ടു ഭാഗങ്ങളുണ്ട്. രണ്ടു ശ്ലോകങ്ങൾ പ്രസ്തുതചമ്പുവിൽനിന്ന് ഉദ്ധരിക്കാം.

1. കാലവിമുക്തം സദാപരം —

"മേളംകൊല്ലുന്ന ഗാനോത്സവകലവി ചെവി-
ക്കായമകളിടപയത്തി-
നോടും വീയുഷമായും സുരഗത കളിയാ-
ടുന്ന പൂവഴിയിലായും
കൊലക്കൊന്നിധവൻതൻ പ്രണയമതു തുളി-
വുന്ന പൊൻപാത്രമായും
നീലക്കണ്ണാൾ വിളങ്ങി സ്മരണ ശരമൊട്ട-
ങ്ങാത്ത തുണീരമായും."

2. കാലവി മനഃശീതസന്താനിയാദി കേരിൽ —

"കനക മിണ്ടാതെ പൂപ്പുഞ്ചിരി വിതറി വിള-
ങ്ങിടമാസ്സായ പി തന്നെ-
കല്പനമൊരെന്ന പൂവ് കുന്നതിന്ന വിടനവൻ
ധരൻ്റ് മോട്ടമുളിമേക്ക
അന്നാക്കിമെരവി സൂക്ഷിച്ചതയടിയിലൊളി-
ച്ചുണ വെച്ചാരു ബഡ്ഗം
വൻനാഗത്താൻ കണക്കുന്നവളുടെ കരണം-
മിങ്കൽ മിന്നിത്തളങ്ങി."

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ഇവയും വേദനയും പല രോഗാകുടുംബം നന്നായിട്ടുണ്ട്. തൃിമാൻ പണിക്കരുടെ ഗദ്യം ആദ്യം സമൃദ്ധം പദ്യം കാശിയായി കാണുന്നതെങ്കിലും പിന്നീട് വ്യവഹാര ഭാഷയിലെ ഗദ്യരൂപം സാധാരണമായിത്തീരുന്നു. ഇതാണ് ഫൈസർനായിക്കനിൽ കവി വരുത്തിട്ടുള്ള ഒരു പരിഷ്കാരം. ഒരു ഉദാഹരണംകൊണ്ട് ഈ വസ്തുത സ്പഷ്ടമാക്കാം.

“കരുണാഭിമുഖം പരമേശ്വരനാകൊണ്ട് ആ നാട്ടുപുറത്തുണ്ടായ കോലാഹലം വഴുതിക്കൊവതല്ല സമഗ്രമാണു മേയും മെന്മുഖനങ്ങമേയും ഉപേക്ഷിച്ച് ബ്രാഹ്മണനെന്നും പൂജയെന്നതും നായകനെന്നും നായാടിയെന്നുമുള്ള വൃത്യാസങ്ങളെല്ലാം മറന്നു ജനങ്ങൾ നാലുപാടും കാമി. ചിലർ കാടുകളിൽ കയറി ഒളിച്ചു ; ചിലർ വീടുകളിൽ അടച്ചുപൂട്ടി നിശ്ചിതംകാണു കിടന്നു. ആഘോഷവൃത്തം ഏതാണ് ഗതിയെന്നറിയാതെ തങ്ങളുടെ ദുഃഖിധിയെ ശപിച്ചും വിചപിച്ചും ഇതികത്തവൃതാമുഹൂരമായി അഖത്തു നന്നു. മേഘവിഹാലകളായ സ്രീകളുടേയും അനാഥരായിത്തീർന്ന കുട്ടികളുടേയും മുറവിളികൊണ്ടു ഭിഗത്തരം മരമുറവാലിക്കൊണ്ടു.”

ഈ നോവലിലെ ഗദ്യശൈലിയിൽനിന്ന് ഒരു പ്രകാശത്തിലും മിന്നാമണത്തു പറയാവുന്നതല്ലല്ലോ.

8. ജീവിതശൈലികൾ—

ഈ വിപുലമായ ഒരു ചമ്പുവാണ്. ഭാഷയിൽ ഹൈന്ദവതയെ പ്രസ്തുതചമ്പുവിനെ അതിശയിക്കുന്നതു

നാമായണചമ്പുവും ഭാരതചമ്പുവും മാത്രമേയുള്ള തിരുവിതാംകൂർ വാണരുളുന്ന ശ്രീചിത്തിരതിരുനാൾ മഹാത്മാജാവുതിരുമനസ്സിലേ പട്ടാഭിഷേകം വരെയുള്ള ജീവിതചരിത്രമാണ് കഥാവസ്തു. കവിത പ്രായേണ നന്നായിട്ടുണ്ട്. ശ്രീചിത്രാഭിഷേകത്തിൽ മൂന്നു ഭാഗങ്ങളുണ്ട്. കന്നാമത്തേ ഭാഗത്തിൽ മഹാത്മാജാവുതിരുമനസ്സിലേ തിരുവവതാരം വരെയും തൊട്ടാമത്തേതിൽ മൈസൂരിൽനിന്ന് അവിടുത്തെ തിരിയെ ഏഴുന്നൂറ്റാണ്ടുവരെയും മൂന്നാമത്തേതിൽ പട്ടാഭിഷേകംവരെയുമുള്ള ചരിത്രം പ്രതിപാദിതമായിരിക്കുന്നു. പഴയ കരുവിമാണ് ചമ്പു ആവാദവ്യം വാങ്ങിത്തന്നിരിക്കുന്നത്. മറ്റുവാചരണത്തിനുശേഷം ഭാരതാ ഭാഗത്തിലും തൊഴുനോട്ടുള്ള സംഭാഷണമുണ്ട്.

“എൻതോഴാ, മാനസേ മേ സഹൃദയേതിമ. കം

പശ്ചിതസ്തപാം സഭായാം-

മമേന്താതാം ? കൈവളന്തു പരമൊരുപരതാം-

നന്ദസന്ദോഹസരാം ;

തൻതോളിൽ ഭാരമല്ലാതൊരു മരുമകനെ-

കരയ ചിത്രൻകണ്ഠോസ്തിൽ-

സ്തനോഷഃ മുഖകണ്ഠാപതിയുടെ തിരുവു-

ള്ളത്തിലുണ്ടായ പോലെ.”

എന്ന പദ്യം കന്നാടഭാഗത്തിന്റെ ഉപക്രമത്തിലുള്ളതാണ്. ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചില സംസ്കൃതശ്ലോകങ്ങളും ഇല്ലെന്നില്ല. മാതിരികാണിക്കുവാൻ ചില പദ്യങ്ങൾ മാത്രം ഉദ്ധരിക്കാം.

രചനാചമ്പുക്കൾ

1. ചന്ദ്രൻ —

“ഉന്നിദ്രാഭം നിശാഭാമുദ്ധവിതതി മുഴ-
 ന്നന്തരിക്കുപ്പരപ്പിൽ-
 മിന്നിത്തുളവണ്ണിലാവാൽക്കളിരഞ്ചി വിരാ-
 ജിച്ചു രാകാശശാങ്കൻ ;
 നന്നിപ്പുപെട്ട കോടിപ്രജകളുടെ നടു-
 ക്കളെശ്വരീകളിക്കും
 മന്നിൽ ശ്രീമൂലരാജൻ തിരുവടി നിരന്തരം
 വാഴ്ത്തുകൊള്ളുന്ന പോരേവ.” (1)

2. പൊന്തമുവതിയെന്നിട്ടിടം പൊന്തമുവതക്കൽ കിരമനമ്പുരം.

“ആനം നിശാഭസമയശ്ശാപിതാനന്തരാഭ്യോ-
 മ്ലാനത്തിലൻപൊട്ട വസ്ത്രമണഞ്ഞപോരേ ;
 ചീനം പൊന്തമുവതസംസ്കൃതവാരികാശി-
 സ്ഥാനത്തുയന്ന ശരദിന്ദുവുളിച്ചുപോരേ ; (2)

കേണാൽതയാകിയ സതിക്കു വിരുകതനാം സ്വ-
 പ്രാണാധിനാഥനരികിൽ ബത | വന്നുപോരേ ;
 ക്ഷീണാത്മയാമൊരു കുടുംബിനിയാറക്കകാണേ
 ചേണാൻ നല്ലനിധി കൈക്കലുണഞ്ഞപോരേ ; (3)

തുണച്ചുമാം തലയിലേററി വൃന്ദാ ചുമന്ന
 കാഞ്ഞം വിളക്കിലൊളിനാളമണഞ്ഞപോരേ ;
 കേണാറുകൊത്തൊഴനിസുന്ദരസുപ്തമണ്ണിൽ-
 സ്തംഭം ചേർന്നു നവജാഗരശങ്കതിപോരേ ; (4)

മറന്നിട്ടുകൊണ്ടിരുന്നവനെയെപ്പറ്റിയൊക്കെ-
 ഗണിക്ക ചേരുന്നതുമുതൽ വരും വിശേഷാൽ
 ആ നിസ്സമാതമപതിത്വം പുനരാഗമത്തിൽ-
 തേജനിൽക്കവിഞ്ഞ തപിയിൽ പ്രകടീകരിച്ചു." (5)

8. ചട്ടാമുക്കംകൊണ്ടും

"മുത്തശ്ശിയെപ്പറ്റി സൗരധരനെശിഖരവര-
 യുണതേയ്യ യപരാദേ
 മെത്തും പൊന്നിൻകൊളിശ്ശിറകളുമെങ്കിലും
 തൊട്ടുപാറിപ്പറന്നു,
 "തപത്തുവെട്ടും വഞ്ചി ചിത്രകുലത്തിൽ ഭരണം
 കൈമാറും; വിത്തും, വരുംകൈ-
 നെത്തും കൈ പൊക്കി നീട്ടിയെന്നിത്വം | വിളി-
 ക്കേൾക്കുന്നിപ്പോഴൊക്കെ."

ചട്ടാമുക്കംകൊണ്ടും. ഭാവികാലത്തു കാഴ്ചയിൽ ചന്ദ്ര
 കുളങ്ങളാകുമോ എന്നു പലരും ആശങ്കിക്കുന്നതായി എ
 നിക്കുന്നതും, ഉണ്ടാകും എന്നതെന്നതാണ് എന്റെ
 വിശ്വാസം. ഇത്തരമർ കോയിത്തമ്പുരൻ ശ്രീമൂലനാ
 മത്തിപ്പുത്തി എഴുതി ഇരുപത്തിമൂന്നോളം വർഷം കഴിഞ്ഞ
 തിന്ന മേലാണല്ലോ ഇക്കൊല്ലത്തിൽ രണ്ടു ചന്ദ്രക്കര
 ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുന്നത്. സംസ്കൃതവൃത്തങ്ങൾ പരമീ
 യങ്ങളാണെന്നും അവയെ ഗദ്യരേഖയും ചെമ്പുംപല്ലാതെ
 സാഹിത്യക്ഷേത്രം ശുദ്ധമാകുകയില്ലെന്നും ചിലർ പ്രസക്ത
 വേദികളിൽ കാണാൻ മുഴക്കുന്ന ഒരു കാലമാണ് ഇത്.
 സ്രഷ്ടയും വസന്തതിലകവും, ശാർദ്ദൂലവിക്രീഡിതവും

പുണ്യീതാഗ്രയും, മനുക്താതയും മാമിനിയും പുറത്തുള്ളപ്പേ
ടുന്നതു മാഷാപാഹാത്യത്തിന്റെ ഉൽകൃഷ്ടത്തിന് ഒരു
വിധത്തിലും പ്രയോജനമില്ലെന്നുവെച്ചു. എന്നാലും, ആ
കൃത്യകാരുടെ മുഖമുദ്രയെപ്പറ്റി പറ്റാത്ത വിധത്തിൽ
'മൈമദർനായിക'നും 'ശ്രീമിത്രാജിഷേക്'വും അവതരി
പ്പിക്കുന്നതിൽ അന്തരവിക്ഷണ തത്വം ആശ്ചര്യകരമാകു
മെന്നു. സമീപമായ ഏതു സാഹിത്യത്തിലും ഒരു പ്രാ
മീനപ്രാധാന്യം ഉൾക്കൊള്ളാത്തതിനാൽ അത് അപ്രാപ്യം
കൊള്ളുന്നതു സാഹസികമാണ്. അതു ചില കാരണങ്ങളാൽ
ഏതാനും കാരണങ്ങളെ സൃഷ്ടിപ്രവൃത്തിയെ സമീകരി
ക്കുമെന്നുള്ളതു സംഭാവ്യം തന്നെ എന്നാൽ ഉത്തമനസ
പേക്ഷമാകുന്നു സൃഷ്ടി; അതുകൊണ്ടു സൃഷ്ടിപ്പിക്ക
പ്പെട്ടിട്ട് ആ പ്രാധാന്യം സമീകൃതമായാൽ അതിൽ
അശ്വസ്ത്യപ്പെട്ടവർ ആക്കും അവകാശപ്പെട. മാഷാഖനും
കേരളം പുനരാവിഷ്കാരം അഭിമുഖീകരിച്ചതോ എന്നു ചോ
ദിക്കുന്നവരോട് അല്ലെന്ന് പറയാനും താൻ കരുതുന്നില്ല.
മരുതുകാരെക്കുറിച്ചും അനന്തരമായകുറവായ ഏതു കാവ്യ
ത്തിനും അത് ഏതു പ്രസ്ഥാനത്തിൽ വർദ്ധിതമാണ്
എന്നു ചരിത്രജ്ഞന്മാർ സമയം വ്യയംചെയ്യാതെ സാ
ഗതം നഷ്ടമാകുന്നതിനു സഹായകമാകും സമാസനാശമായി
രിക്കും. കേരളീയർക്കു ചിലപരിചിതമായ മനുപ്രസ്ഥാ
നത്തിൽ പുതിയ മാഷാഖതീകളെക്കൊണ്ടാണ് അതുകൊണ്ട്
ആണ്, എന്താശങ്കയിൽ, എന്തെന്തെങ്കിലും നല്ലതെങ്കിലും
വെർ പൊകുന്നതെന്ന് എനിക്ക് എത്രമേൽ ആശ്ചര്യം

[illegible]

പത്തു കോടികൾ ചിലവഴിക്കുകയും ഭാവികാലത്തു ഈ
ഘാതവ്യക്തരെ മരിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നവർ സുവിദേഹങ്ങളാ
ലായിത്തീർന്നുപോകട്ടെ" പഴയ സമ്പ്രദായത്തിൽ സംസ്കൃത
വികേതൃക്കളായ സംസ്കൃതപദങ്ങളും ഭാഷാപദങ്ങളും
ഇന്നിടത്ത് പ്രയോഗിക്കുന്നതു സമീചിതമാണെന്നു തോന്നു
ന്നില്ല. തുരിപ്പക്കുറുത്തുപോയ സംസ്കൃതജ്ഞന്മാരുള്ള
യാൽ അവർ അങ്ങനെയുള്ള സാഹിത്യ-സരണിയിൽ
കുഴിഞ്ഞുനിട്ടു നടക്കാനും കയ്യിൽ കിട്ടുന്ന പദാവലിയിൽ
കുഴിപ്പിട്ടു തിന്നാനും കഴിയാതെ കണ്ണുതുട്ടുപോകും. എ
ന്നതൊരുപ്രകാരം പ്രാചീനകവികൾക്കു സംസ്കൃതപദങ്ങളും ഭാ
ഷാപദങ്ങളും ഇടകലർത്തി കവനം ചെയ്യുന്നതിൽ എന്തൊ
രു ഗുണമുണ്ടെന്നും സൂചിപ്പിക്കുന്നതായിരുന്നു, ആ മഹദ്യം
ഇന്നുതന്നെക്കവികൾക്ക്—അവർ അസ്സഥാ എത്രമാത്രം
അനാഗൃഹീതന്മാരായാലും—കൈവന്നിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു് അ
നുഭവസാക്ഷികളായ ഒരു പരമാർത്ഥമാകുന്നു. ഇതിനെ
പ്പറ്റി ഞാൻ മുൻപു പ്രവചനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. തന്നി
രിക്കാം അവർക്കു പല്ലമലനമയ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം
ചുരുിയ സമ്പ്രദായം കണയച്ചാൽ ശരണീകരണീയമാ
യിട്ടുള്ളതു്. അതിനു പഴയ സമ്പ്രദായത്തോളം ആക

ഭാഷാചമ്പുക്കൾ

ശാസനകേന്ദ്രിയില്ലെന്നു തൊൻ പരിപൂർണ്ണമായി സമ്മതി
ക്കുന്നു. പക്ഷേ ചന്ദ്രനേതര ഭാഷാസംസ്കൃതഭയമേയും
ശബ്ദകോശവും കൈശഖീസനായവും ഇന്നു വിലപ്പോക
മെന്നു തോന്നുന്നില്ല. അത്തരത്തിലുള്ള രചനയ്ക്കു വേണ്ട
കൈപ്പും കൊപ്പും നേടുന്നതു് അത്ര സങ്കുറവുമാണ്. ഗദ്യ
ങ്ങൾ ഗാനാങ്കുരങ്ങളായിത്തന്നെ ഇരിക്കണമെന്നാണു്
എന്റെ അഭിപ്രായം. ദൈവദർശനായുഷനിൽ സുപ്രീകരി
ച്ചിരിക്കുന്ന ഗദ്യരീതി ചമ്പുക്കൾക്കു യോജിച്ചതാണെന്നു
തോന്നുന്നില്ല. പദ്യബലമേയും ഗദ്യബലമേയും ഉത്തുണ്ണ
തയ്ക്കു് തമ്മിൽ അത്ര ഭീമമായ വ്യത്യാസമുണ്ടായിരിക്കു
മതു്. വൃത്തഗന്ധിയാരുള്ള ഗദ്യഗദ്യമേലോ സംസ്കൃതചമ്പു
ക്കളിൽ കാണുന്നതു് എന്നാണെങ്കിൽ ആ ഭാഷയുടെ ആ
ത്മവീര്യം ഒരു വേദനയാണെന്നുള്ള വസ്തുത അനുസ്മരിപ്പി
ക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. സംസ്കൃതചമ്പുക്കളു നേ ഗദ്യങ്ങൾ
മേലേ പ്രാസമെപ്പറ്റുകയും മറ്റുക്കേടിക്കുകയും അവയുടെ
പ്രണേതാക്കളുടെ പാണ്ഡിത്യപ്രകടനോത്സുകതയും ആ
ഭാഷയ്ക്കു ഇന്നങ്ങനെയുള്ള പരിമാതിരി ഭണ്ഡകങ്ങൾ ന
മുണ്ടു ചമ്പുക്കളിലുണ്ടു്. അവ ഭാഷയുടെ സ്വഭാവം സമ്പാ
ദ്യങ്ങളാകയാൽ സമ്പദശേഷം ആക്കേണിയങ്ങളാണു് തോ
ഴമോളമു സംഭവാധനവും മറ്റും മേൽക്കാലത്തു് ആവ
ശ്യമില്ല ; മണ്ഡൂപയോഗം ഇന്നത്തേ ചമ്പുകാരന്മാരുടെ
ഉദ്ദേശ്യകോടിയിൽ പെടുന്നില്ലല്ലോ. മാക്രാനാരോ പാഠ
കക്കാമോ ഭാവിയിൽ സംസ്കൃതചമ്പുക്കൾവിട്ടു ഭാഷാചമ്പു
ക്കളെ പ്രവചനത്തിനായി സുപ്രീകരിക്കുമെന്നു വിചാരിക്കു

വാർത്ത് ന്യായമില്ല. ഇങ്ങനെ മേൽ നിർദ്ദേശിച്ച പ്രകാരത്തിൽ പ്രാചീനങ്ങളും അധാമിനങ്ങളുമായ ഭാഷാചമ്പുക്കളിൽനിന്നു തുച്ഛാംശങ്ങളെ തുടർച്ച ഗ്രന്ഥാംശങ്ങളെ ഗ്രഹിച്ച്, ചേരയിൽ നിപുണമായി നിർമ്മിച്ച്, ദീർഘിതങ്ങൾ അഗ്രവൃത്തനല്ലി, യതികളും നിരന്തരപരിപ്രയോഗവും നിർമ്മിച്ചും വെളിച്ച്, അന്ത്യം സമ്പൂർണ്ണ അർത്ഥം അപഹരിക്കാതെ, ദാസനായ അന്യരായിത്തന്നെ, പാണ്ഡിത്യത്താൽ പ്രദീപ്തനായ, അദ്വൈതത്താൽ ആത്മപ്രസന്നനായും ഉദിച്ചവരുമായ ചവികർ പുതിയ ചമ്പുക്കൾ നിർമ്മിക്കുകയാണെങ്കിൽ അവ വായിച്ച് ആസ്വദിക്കുവാനും ആനന്ദിക്കുവാനും അനന്തരഭരിക്കുവാനും സംസ്കൃതമിതന്തായായ കര സമുദയങ്ങൾ ഏല്പാർപ്പാഴും സമർത്ഥരായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിന്നു സംശയം ലേശംവെച്ചിട്ടില്ല. അനഭിപ്രായത്താൽ അനുസരിക്കേണ്ടതായ ആയിരം പേരും അപമാനമായ അനുരണിച്ചുള്ള ഒരു സമുദയം അഭിനന്തം സിദ്ധിക്കുവാൻ മാത്രമുണ്ടാകുന്ന ചമ്പുക്കൾ തുച്ഛകോളിൽ തള്ളുവാൻ ഏതു നിമിത്തം അധികാരമുണ്ട്. അങ്ങനെ മായയിലെ ചമ്പുപ്രസ്ഥാനം അഭിപ്രായാകുല, അതിന്നു കരുണാശാലിനിയാതെ കൈരളീഭവി അവിരളമായ അന്യരും നല്ല സമുദയംകൾക്കു ചരിതാർത്ഥമായി ഉത്തരാനന്ദം വിജയിച്ചതുമായാകട്ടെ.

അനുബന്ധം.

59-ാമത്തെ വ്യക്തിയിൽ “സാമൂതിരി മഹാരാജാക്കന്മാർ രാജാവിന്മേലും കഴിഞ്ഞാൽ അതിന് മുൻപുള്ള പേരുകന്മാന്മാരും മാനവികരൻ എന്ന നാമധേയം മാത്രമേ പാടുള്ളൂ” എന്നു ഞാൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിജ്ഞാനദീപിക നാലാംഭാഗത്തിൽ ഞാൻ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള അഭിപ്രായത്തിന് വിപരീതമാണ് ഇത്. ആദ്യത്തെ അഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ എന്തെങ്കിലും പ്രശ്നം ഉണ്ടായിരുന്നെന്ന് എന്ന് കണ്ടെത്താൻ കഴിഞ്ഞു. ‘കുഞ്ഞാട്ടം രാജാവു ശ്രീ. പി. വി. കുഞ്ഞാലിയർ 1115-ൽ എഴുതിയ അവസാനികയിൽ കൽ പ്രസ്താവനയാണ്. എന്നാൽ ആ രേഖ അജ്ഞാതമായിരുന്നു ‘മാനവികരൻ (വികര)നായ സാമൂതിരി തിരുമുല്പാദ്, മാനവിത(വേദ)നായ സാമൂതിരി തിരുമുല്പാദ്, വീരരാജൻ (രായ) നായ സാമൂതിരി തിരുമുല്പാദ്’ എന്നീ മൂന്നു പേരുകളും കൊഴിക്കാട്ട് ഗുഹാവരിയിൽ കാണുന്നുണ്ടെന്നും ശ്രീ. കെ. വി. കുഞ്ഞാലിയർ എ. എ. എന്നു അറിയിക്കുന്നു. സാമൂതിരിവംശചരിത്രത്തിന്റെ പ്രണേതാവായ ശ്രീ. കുഞ്ഞാലിയർ സാമൂതിരിവംശചരിത്രത്തെപ്പറ്റി സൂക്ഷ്മമായ ഒരു ശ്രീ. പി. വി. കുഞ്ഞാലിയർ ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് നിഷ്പക്ഷമായി രേഖപ്പെടുത്തുകയും പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ ഉത്തരവ്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ആ സ്ഥിതിക്ക് ഇതിന്റെ താൽപര്യം ഉപരിഗവേഷണങ്ങൾക്കു തീർച്ചപ്പെടുത്തേ

ബിതിമിക്കുന്നു എന്നു മാത്രമേ അസ്സാദുശ്ശാർക്ക് പറയാൻ നിവാരമുള്ളൂ.

187-ാമത്തെ വശത്തിൽ നീലകണ്ഠകവിയുടെ ഒരു കൈമുദ്രാലക്ഷണത്തിൽ സ്തുതനായ 'കാശികണ്ഠനമ്മി'യ്ക്ക് കൊച്ചി രാമവർമ്മാശാസാവാദ് ശ്രീ. പി. പതിനഞ്ചാം ശതകത്തിലല്ല, പതിനാറാം ശതകത്തിലാണ് ജീവിച്ചിരുന്നതായി എന്നു അദ്ദേഹം ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്റെ ഈ അഭിപ്രായത്തിന് ഉപോൽബലകരമായി ഇപ്പോൾ ഒരു പുതിയ തെളിവുകൂടി കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. 1117-ാമത്തെ ശ്രീധിത്രോദയം തിരുനാൾ വിശേഷാൽപ്രതിയിൽ ശ്രീ. വി. കെ. കണ്ഠനന്ദനമേനോൻ, ബി. എ., ബി. എസ് സി, പല പ്രമാണങ്ങളും ഉദ്ധരിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു വിശിഷ്ടോപന്യാസത്തിൽ 1565 മുതൽ 1601 വരെ രാജ്യഭാരം ചെമ്പുതായി ചരിത്രകാരന്മാർ പ്രസ്താവിക്കുന്ന രാമവർമ്മാശാസാവിനെത്തന്നെയാണ് ഒരു കൈമുദ്രാലക്ഷണകാരൻ സൂരിച്ചിരിക്കുന്നതെന്നും കാശികണ്ഠനമ്മി അവിടെവെച്ചു തീപ്പെട്ട ആ ശാസാസാവിന്റെ പുണ്യമായ നാഭയയം കേശവരാമവർമ്മാവെന്നായിരുന്നു എന്നും സ്ഥിരീകര്യമായി കാണിച്ചിരിക്കുന്നു. കൊല്ലം 739 വൃശ്ചികത്തിൽ അദ്ദേഹമായിരുന്നു നാട്ടുവാണിരുന്നതായി എന്നു തെളിയിക്കുന്ന ഒരു രേഖയും ശ്രീ കണ്ഠനന്ദനമേനോൻ ആ ഉപന്യാസത്തിൽ ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിലേ പ്രസ്താവന അവിശ്വസിക്കുവാൻ ന്യായമില്ലാത്ത സ്ഥിതിക്ക് 740 മകരം 15-ാംന- പരവെട്ടിത്തീപ്പെട്ട ഉണ്ണിത്തറ രാമവർമ്മാശാവാദ് ഇളമുറത്തമ്പലക്കന്മാരിൽ ആരെങ്കിലുമായിരുന്നിരിക്കുവാനുമാകുമുള്ളൂ.

ശുദ്ധിപത്രം.

പുറം. വരി.	അദ്ധ്യായം.	സുദ്ധ്യായം.
5—8	പദ്യ	ഗദ്യ
11—8	ഗദ്യ	പദ്യ
39—18	കൃതം	കൃത്യ
27—1	സംജ്ഞകൾ	സംജ്ഞകൾ
35—8	മാറ്റാൽ.	മാറ്റാൽ. (4)
39—19	വചത്തിട്ട.	വചത്തിട്ട. (4)
139—5	ഇവനോടുകൂടെ	ഇവനോടുകൂടെ
147—11	ഇത്രപ്രസ്ഥാനാചി- ധാനം	ഇത്രപ്രസ്ഥാനാചി- ധാനം
148—6	കിമ്മീതരേജാ	കിമ്മീതരേജാ
150—15	പുനരാകലത്തു	കിം പുനരാകലത്തു
151—20	ഒരുത്തരത്തു- കൊണ്ടു	ഒരുത്തരത്തു- കൊണ്ടു
152—15	ചേരുന്നമൂന്നൽ	ചേരുന്നമൂന്നൽ
155—6	രണ്ടു	രണ്ടു
254—22	സ്ഥലി	നസ്ഥലി
256—2	പ്രതിപാദ	പ്രതിപാദക
280—13	ഹരിയേൻ	ഹരിയേൻ

പുറം വരി.	അദ്ധ്യായം.	സുദ്ധ്യായം.
329—10	പിരിപ്പിറന്നൊന്ന	പിരിപ്പിരിച്ചൊന്ന
343—11	7.	6.
344—9	8.	7.
373—15	വേദപാണ്ഡനം.	വേദപാണ്ഡനം. (22)
389—8	7	4
397—22	പരണമി	പരിണമി
408—8	ശിരത (9)	അതത
413—16	നാഷ്ട്രനേ	നാഷ്ട്രനേ
" "	പ്രവിശ്വതി	പ്രവിശ്വതി
419—1	മീനകേതന	1. മീനകേതന
430—8	ഉഷാകല്യാണം	2. ഉഷാകല്യാണം

